Tas

Jauns Testaments

Muhsu KUNGA

JEsus Kristus,

Jeb

Deewa swehti Wahrdi,

Kas pehz ta

Kunga JEsus Kristus Peedsimschanas

no teem swehteem Preezas-Mahzitajeem un

Apustuleem usrakstiti.

Koenigsbergâ,

Drikkehts pee Jahna Jnrika Artung, Gaddâ 1739.

Ta
Jauna Testamenta
Grahmatas.

		Nod.
1.	Sw. Matteüs Ewangeliums	28.
2.	Sw. Markus Ewangeliums	16.
3.	Sw. Luhkas Ewangeliums	24.
4.	Sw. Jahņa Ewangeliums	21.
5.	Tee Apustuku Darbi no Sw. Luhkas aprakstiti	28.
6.	Ta Sw. Pahwila Grahm. us teem Reemereem	16.
7.	Ta Sw. Pahwila I. Grahm. us teem Korintereem	16.
8.	Ta Sw. Pahwila II. Grahm. us teem Korintereem	13.
9.	Ta Sw. Pahwila Grahm. us teem Galatereem	6.
10.	Ta Sw. Pahwila Grahm. us teem Eweseereem	6.
11.	Ta Sw. Pahwila Grahm. us teem Wihlipperеem	4.
12.	Ta Sw. Pahwila Grahm. us teem Kolossereem	4.
13.	Ta Sw. Pahwila I. Grahm. us teem Tessalonikereem	5.
14.	Ta Sw. Pahwila II. Grahm. us teem Tessalonikereem	3.
15.	Ta Sw. Pahwila I. Grahm. us Timoteü	6.
16.	Ta Sw. Pahwila II. Grahm. us Timoteü	4.
17.	Ta Sw. Pahwila Grahm. us Titu	3.
18.	Ta Sw. Pahwila Grahm. us Wilemonu	1.
19.	Ta Sw. Pehtera I. Grahmata	5.
20.	Ta Sw. Pehtera II. Grahmata	3.
21.	Ta Sw. Jahņa I. Grahmata	5.
22.	Ta Sw. Jahņa II. Grahmata	1.
23.	Ta Sw. Jahņa III. Grahmata	1.
24.	Ta Grahmata us teem Ebreereem	13.
25.	Ta Sw. Jehkaba Grahmata	5.
26.	Ta Sw. Judas Grahmata	1.
27.	Ta Sw. Jahņa Parahdischanas Grahmata	22.

Mihtais Latweeti!

Schi Grahmata, ko tu fche redsi, irr tas Jauns Testaments muhsu Kunga JESUS Kristus, jeb Deewa Swehti Wahrdi, kas pehz ta Kunga JESUS Kristus Peedsimschanas no teem swehteem Preezas-Mahzitajeem un Apustuleem usrakstihts irr. No ta buhs tew to sinnaht: Kad tee pirmi Zilweki Ahdams un Ewa Grehkôs eekrittuschi, un tà to muhschigu Pasuhdschanu nopelnijschi bija, irr tas lehnigais DEEWS no fawas besdibbenigas Schehlastibas teem Grehkôs eekrittuscheem Zilwekeem to dahrgu Apfohlischanu dewis, ka teem no Grehkeem un muhschigas Pasuhdschanas zaur weenu Widdutaju un Pestitaju atkal bija ispestiteem, un tai wiltigai Wella Walstibai un Warrai ispohstitai tapt, tam grehzigam Zilwekam scho preezigu Wehsti fluddinadams: Es Eenaidu zelschu starp tewis un starp tahs Seewas, un starp tawu Sehklu un starp winnas SEHKLU, schis famihs tew to Galwu, un tu eedurfi winnu Papehdî, 1 Mohs. Gr. 3, 15. Ta apfohlita Seewas SEHKLA irr Kristus, Deews un Zilweks, tam bija tai Tschuhskai, tas irr tam Wellam, to Galwu famiht, tas irr, winnam fawu Warru panemt, tomehr tà, ka Kristum Papehdî bij eedurtam tapt, tas irr, winnam bij zeest un mirt, Ebr. 2, 14. Us scho Apfohlischanu irr wissi Tizzigi no Pasaules Eesahkuma gaidijschi, un jepschu tee, kas preekisch Kristus-Peedsimschanas dsihwoja, schihs Apfohlischanas Peepildischanu, ar Wahrdu to Kungu Kristu pascha ne irr redsejschi, tad tee tomehr, wiss-pirms pee teem Uppureem, kas tà patt, ka wissa Deewa-Kalposchana, Wezza Testamenta Laikâ us Kristu sihmejschi, ar tahs paschas Apfohlischanas eepreezinajuschees, un irr eekisch Tizzibas us to paschu nomirruschi, Ebr. 11, 13. Bet kad tas Laiks, (ko Deews bij nodohmajs) bija atnahzis, suhtija Deews fawu Dehlu, dsimmuschu no weenas Seewas, un appakisch tahs Bauslibas liktu, ka winsch tohs, kas appakisch tahs Bauslibas bija, atpirktu, un mehs to Behrnu-Teesu dabbutum, Galat. 4, 4. 5. No tahm Leetahm rumna nu schi Grahmata zaur zaurim, kas tohp nofaukta: Tas Jauns Testaments. Jo eekisch ta pascha tohp aprakstihts, kà tas Deewa Dehls, kas pehz fawas Deewischkas Dabbas no Eesahkuma un no Muhschibas irr, Mik. 5, 2. kas irr Deews augsti teizams muhschigi, Reem. 9, 5. no Marias tahs Jumprawas weens pateef Zilweks peedsimmis, Luhk. 2, 6. 7. Un Meesu, un Assini, kà Zilweka Behrni, dabbujis, Ebr. 2, 14. Eekisch ta tohp aprakstihts, ko Kristus irr mahzijis, un ko winsch wirs Pasaules dsihwojoht darrijis, un kà winsch preekisch Deewa un Zilwekeem parahdijees, ar ko winsch mums weenu Preekisch-Rakstu pamettis, ka mums winna Pehdahm buhs pakkal eet, 1 Peht. 2, 21. Kà winsch pehz muhsu Grehku dehl zeetis, nomirris, aprakts, un muhsu Taisnibas labbad atkal augscham zehlees, usbrauzis Debbeſis, un pee Deewa labbas Rohkas sehdejees, kà weens wiss spehzigs Kehnisch wissu Warru turr Debbeſis un wirs Semmes, un teem Tizzigeem to muhschigu Dsihwoschanu doht warr un gribb. Un kà teem Zilwekeem to leelu Schehlastibu bij atsiht, topaschu eekisch tizzigas Pasaulschanas sanemt, un wairs jo prohjam ne kà Grehku un Satana Behrneem, bet kà Deewa Behrneem eekisch Taisnibas un Swehtibas dsihwoht.

Kas scho Grahmatu rakstijschi, ne irr Engeli, bet Zilweki bijuschi, kurreem tas Swehts Gars, ko teem bij rakstiht, eedewis, tohs arri rakstoht waldijis,

un tà eekſch wiſſas Pateeſibas waddijs, ka tee eekſch Mahziſchanas ne warreja allotees, Jahn. 16, 13. 2 Peht. 1, 21. Tapehz arridſan winnu Leeziba pateeſa irr, Jahn. 21, 24. Un winnu Wahrdi ne irr turrami par Zilweku Wahrdeem, bet itt kà tas teeſcham irr, par Deewa Wahrdeem. 1 Teſſ. 2, 13.

Bet eekſch ta Jauna Teſtamenta daſchadas Grahmatas irr atraſtinas; Tahs pirmas tſchetras Grahmatas tohp fauktas Ewangeliums. No tahm to pirmu Matteüs, to ohtru Markus, to treſchu Luhkas, to zettortu Jahnis uſrakſtijis.

EWANGELJUMS irr weens greekiſchkis Wahrds, un irr tik daudſ, kà weena preeziga Wehſts. Kà nu weenam pee Nahwes paſuddinatam Grehzineekam nekahda Wehſts tik preeziga warr buht, kà ween ſchi, ka tam buhs dſihwoht. Tà tohp ta Mahziba, eekſch ka wiſſeem pee Nahwes paſuddinateem Zilwekeem Schehlaſtiba un ta muhſchiga Dſihwoſchana apſohlita, itt ihſti tas EWANGELJUMS, tas irr ta preeziga Wehſts, jeb Schehlaſtibas-Mahziba dehweta. Scho Grahmatu Uſrakſtitaji, tohp Preezas-Mahzitaji (Ewangeliſti) nofaukti, tapehz, ka tee to preezigu Wehſti tai Pafaulei uſrakſtijſchi, ka ta Paradiſes Dahrſà dohta Apſohlifchana peepildita, tahs Seewas SEHKLA Kriſtus dſimmis, un wiſſu darrijs un zeetis, ko winnam par muhſu Peſtiſchanu un Swehtibu bij zeeſt un darriht.

Pehz tahm to Apuſtulu Darbi laſſami. APUSTULS irr arri weens greekiſchkis Wahrds, un irr tik daudſ kà weens Wehſtneſſis jeb Suhtihts. Kad muhſu Kungs Kriſtus ſawu Mahzibas Ammatu eefahze, israudſija winſch diwipadeſmits Wihrus, tohs winſch Apuſtulus nofauze, Luhk. 6, 13. Kas Deenu Muhſchu apkahrt winna bija, winna Mahzibu dſirdeja, winna Brihnuma-Darbus redſeja, ka tee tai Pafaulei tik labbi no ſcheem wiſſeem, kà arri no winna Augſchamzelſchanas warretu Leezibu doht, Luhk. 24, 48. Ap. Darb. 1, 22. Nod. 5, 32. Tee pafchi isgahje pehz ta Kunga Kriſtus Usbraukſchanas pa wiſſu Pafauli pehz to, kad tas Swehts Gars pahr teem wiſſeem redſoht bija isleets, Ap. Darb. 2, 1. 2. 3. 4. unfluddinaja tai Pafaulei to preeziqu Wehſti, no ta Kunga Kriſtus, Deewa Dehla.

Kà nu teem paſcheem pee ſchihs Mahzibas irr klahjees, un ko tee Laudis teem, wiſs wairak Pahwiſam tam Paganu-Mahzitajam irr darrijſchi, un tomehr tas Wels un nikni Laudis, to Deewa Darbu un ſcho Mahzibu ne warrejſchi aiskaweht, tas tohp eekſch to Apuſtulu Darbu Grahmatas aprakſtihts.

To Apuſtulu leelaka Darbofchana bija, ka ta Mahziba, ko tee paſchi fluddinaja, arri pee tahm Draudſehm paturreta taptu; tapehz ſtiprinaja tee zittur buhdami tohs Tizzigus ar Grahmatahm, no kurreem Pahwils, kas wiſs wairak ſtrahdajs, 1 Kor. 15, 10. jo wairak rakſtijs, kas pehz us ſcho Wihſi, ka tahs ſchai Grahmatà ſtahw, kohpà farakſtitas irr.

Ta pehdeja Grahmata irr weena Parahdiſchana, kas Jahnam tam Apuſtulam notikkuſi, eekſch kurras, kà eekſch tumſchahm Praweeſchu Bildehm un Wahrdeem winnam rahdihts kluſs, kà ta Kunga Kriſtus Draudſei lihdſ Pafaules Gallam klahjees, kà ta no Kriſtus Mahzibas atkahpuſi Draudſe tee Elka deewigi Muhki jeb Bahbele to ihſtenu Draudſi wajahs un ſpeedihs, Kamehr Deews zelfees un Bahbeli nofohdihs.

Tas irr, Mihlais Latweeti! kas man tew no ſchihs Grahmatas bij jateiz.

Zellees nu, tohp gaiſch, jo taws Gaiſchums nahk, un ta Kunga Gohdiba uslezz pahr tew, Eſa. 60, 1. ne paleezi ilgaki eekſch tahs pirmajas Neſinnas, bet pateizi DEewam no Sirds, ka winſch arri tew ſawu Wahrdu tawà Wallodà dewis laſſiht; Luhdſ winnu par winna Swehtu Garru, kas tew apgaiſmo, un eſſi tam lehnigam Deewam par winna Schehlaſtibu no Sirds pateizigs. DEEWS lai tew dohd ſawu Schehlaſtibu zaur JESU KRISTU muhſu Kungu, Amen! Riga, den 4. Maji, Anno 1685.

Tas

Tas Ewangeliums no Swehta Matteüs
usrakſtihts.

Da 1. Nodalka.

Zilts aprakſtiſchana JESUS Kriſtus, 1. Un ka winſch irr eenemts un peedſimmis no Marias tahs jumprawas, 18.

Ta grahmata no tahs zilts JEſus Kriſtus, Dahwida dehla, ta dehla Ahbraäma.

Luhk. 1, 31. 32. nod. 3, 23. ꝛc.

2. Ahbraäms dſemdinaja Ihſaäku: un Ihſaäks dſemdinaja Jehkabu: un Jehkabs dſemdinaja Judu un wiņņa brahļus. 1 Mohſ. gr. 21, 2. 3. nod. 25, 26.

nod. 29, 35. 1 Laik. gr. 1, 27. 28.

3. Un Juda dſemdinaja Wahrezu un Zahru no Tamaras: un Wahrez dſemdinaja Ezranu, un Ezrans dſemdinaja Rammu. 1 Mohſ. gr. 38, 27. 29.

Rutt. 4, 18. 19. 1 Laik. gr. 2, 5. nod. 2, 9.

4. Un Rams dſemdinaja Aminadabu, un Aminadabs dſemdinaja Naäſſanu, un Naäſſans dſemdinaja Salmanu.

4 Mohſ. gr. 7, 12. 1 Laik. gr. 2, 10.

5. Un Salmans dſemdinaja Boäſu, no Rakabas: un Boäs dſemdinaja Obedu no Ruttes: un Obeds dſemdinaja Jeſſu.

Rutt. 4, 21. 22. 1 Laik. gr. 2, 10. 11. 12.

6. Un Jeſſus dſemdinaja to kehniņu Dahwidu, un tas kehniņſch Dahwids dſemdinaja Salamanu no tahs (tas pirmat) Uriaſſa * ſeewa (bijuſi.)

* Batſeba, luhko 2 Sam. 11, 3. 27. nod. 12, 24.

Rutt. 4, 22. 1 Sam. 16, 1. nod. 17, 12. 1 Laik. gr. 2, 15. nod. 12, 18.

7. Un Salamans dſemdinaja Roboämu, un Roboäms dſemdinaja Abiäſu: Un Abiäs dſemdinaja Aſſu.

1 Kehn. 11, 43. nod. 14, 31. nod. 15, 8. 1 Laik. gr. 3, 10. 2 Laik. gr. 14, 1.

8. Un Aſſus dſemdinaja Joſawatu: un Joſawats dſemdinaja Joramu, un Joramis dſemdinaja Oziu. 1 Kehn. 15, 24.

2 Kehn. 8, 16. 24. 2 Laik. gr. 17, 1. nod. 21, 1.

9. Un Ozius dſemdinaja Joätamu: Un Joätams dſemdinaja Akazu, un Akaz dſemdinaja Ezekiu. 2 Kehn. 15, 7. 38.

nod. 16, 20. 2 Laik. gr. 26, 23. 27.

10. Un Ezekius dſemdinaja Manaſſi: un Manaſſus dſemdinaja Amonu: un Amons dſemdinaja Joſiu. 2 Kehn. 20, 2.

nod. 21, 18. 24. 1 Laik. gr. 3, 14. 2 Laik. gr. 32, 33.

nod. 33, 20. 25.

11. Un Joſius dſemdinaja Jekoniu un wiņņa brahļus, ap to aiſwehſchanas laiku us Bahbiloni. 2 Kehn. 23, 30. 34.

nod. 24, 6. 1 Laik. gr. 3, 15. 16. 2 Laik. gr. 36, 1. 4. 8.

12. Un pehz tahs aiſwehſchanas us Bahbiloni dſemdinaja Jekonius to Salatiēlu: un Salatiēls dſemdinaja Zorobabelu. 1 Laik. gr. 3, 17. 19. Eſr. 3, 2.

nod. 5, 2. Agg. 1, 1.

13. Un Zorobabels dſemdinaja Abiūdu: un Abiūds dſemdinaja Eliäkimu: un Eliäkims dſemdinaja Azaru.

14. Un Azars dſemdinaja Zadaku, un Zadaks dſemdinaja Akimu, un Akims dſemdinaja Eliūdu.

15. Un Eliūds dſemdinaja Eleäzaru, un Eleäzars dſemdinaja Mattanu: un Mattans dſemdinaja Jehkabu.

16. Un Jehkabs dſemdinaja Jahſepu to wihru Marias, no kuŗras peedſimmis irr JEſus, kas tohp nofaukts Kriſtus.

17. Tad nu wiſſi ſchee augumi, no Ahbraäma lihdſ Dahwidam, irr tſchetr padeſmits augumi: un no Dahwida lihdſ tai aiſwehſchanai us Bahbiloni, tſchetrpadeſmits augumi: un no tahs

aiswefchanas us Babbiloni lihdf Kristum tfchetrpadesmits augumi.

18. Bet ta peedsimfchana JESUS Kristus tà bija: Kad Maria winna mahte Jahsepam faderreta bij, pirms tee kohpâ nahze, tappe ta gruhta atrasta no Swehta Garra. Luhk. 1, 27. 35.

19. Bet Jahseps winnas wihrs taifns buhdams, un ne gribbedams tai kaunu darriht, gribbeja to fleppeni atstaht.

5 Mohf. gr 24, 1.

20. Bet winnam tà fawâ prahtâ dohmajoht, raugi, tad rahdijahs tam ta Kunga engelis fapnî, fazzidams: Jahseps tu Dahwida dehls, ne bihstees Mariu tawu feewu pee fewim nemt: Jo kas eekfch tahs dsimmis, tas irr no Swehta Garra.

21. Un winna dsemdehs dehlu, to buhs tew JEsus wahrdâ faukt: Jo winfch ispestihs * fawus laudis no winnu grehkeem. Luhk. 1, 31. nod. 2, 21.

Ap. darb. 4, 12.

* Lubko: Esai. 8, 18. Dahw. dseef. 7, 8. Jahn. 6, 37. nod. 17, 24. Ap. darb. 18, 10. Reem. 11, 1, 2.

22. Bet tas wifsnotak irr notizzis, ka peepildihts taptu, kas runnahts irr no Kunga, zaur to praweetu, kas fakka:

23. Raugi, weena jumprawa buhs gruhta, un dsemdehs dehlu, un tee fauks winna wahrdu EMMANUELS, tas irr tulkahts: Deews ar mums. Esai. 7, 14.

24 Bet Jahseps no meega usmohsdamees darrija, ka winnam ta Kunga engelis pawehlejs bij, un nehme fawu feewu pee fewim.

25. Un ne atsinne winnu, pirms ka winna fawu pirmdsimtu dehlu dsemdejusi, un tee fauze winna wahrdu JESUS.

Ta 2. Nodalla.

Tee gudri no austruma semmes nahk us Jerusalemi, 1. Un no turrenes us Betlemi, 9. Tur atrohd tee un peeluhdsi Kristum to peedsimmuschu Pestitaju, 11. Jahseps ar Marias un ta behrniņa behg us Egiptes semmi, 13. Erodus leek dauf behrnus nokaut, 16. Jahseps nahk no Egiptes atkal us Nazaret, 19.

Ewangeliums atspihdefchanas jeb swaigsnes deenâ.

Un kad JESUS dsimmis bija Betlemê eekfch Judu-semmes, ta kehninga Erodus laikâ, redsi, tad nahze gudri no austruma-semmes us Jerusalemi, un fazzija: Luhk. 2, 4. 6.

2. Kur irr tas peedsimmis kehninsch to Judu? jo mehs essam winna swaigsni redsejschi austruma-semmê, un nahkuschi to peeluhgt.

3. Kad tas kehninsch Erodus to dsirdeja, isbihjahs winsch, un wissa Jerusaleme ar winna.

4. Un fa-aizinajs wissus augstus preesterus un rakstu-mahzitajus starp teem laudim, isklaufija winsch no teem: Kur Kristum bij dsimt?

5. Un tee fazzija tam: Betlemê eekfch Judu-semmes; Jo tà irr rakstihts zaur to praweetu:

6. Un tu Betleme Judu-semmê, tu ne kà essi ta masaka starp teem leeleem kungeem no Juda: Jo no tewim nahks tas waldneeks, kas pahr manneem laudim Israëla * waldihs. Mik. 5, 1. Jahn. 7, 42.

* Greek. wallod. Kas mannus laudis Israëla gannihs.

7. Tad aizinaja Erodus tohs gudrus pafleppen, un isklaufija ihsteni no teem to laiku, kad ta swaigsne teem paspihdejfi.

8. Un rahdija tohs us Betlemi un fazzija: Eite un isklaufinajeet itt labbi to behrnu, un to atraddufchi atfakkait man, ka ir es nahku to peeluhgt.

9. Tee nu to kehninu dsirdejschi aisgahje. Un redsi, ta swaigsne, ko tee austruma semmê bij redsejschi, gahje teem preekfchâ, kamehr ta nahze un apstahjahs wirfu (pahr to weetu) kur tas behrns bija.

10. Un kad tee to swaigsni redseja, preezajahs tee ar warren leelu preeku.

11. Un nammâ eegahjufchi atradde tee to behrnu ar Mdarias winna mahtes, un mes damees pee semmes peeluhdse to; Pehz fawu mantu atdarrijufchi apdahwinaja tee to ar seltu un wihraku un mirres. Dahw. dseef. 72, 10. Esai. 60, 6.

12. Un Deews parahdija teem fapni, teem ne bij atkal us Erodu greestees, un tee aisgahje par zittu zelku us fawu semmi.]

Ewangeliums swehdeenâ pehz seemas-swehtku atswehres.

13. Bet kad tee aisgahjufchi bij, redsi, tad parahdijahs Deewa engelis Jahsepam fapnî un fazzija: Zellees, un nemm to behrnu ar winna mahtes pee fewis, un behdsi us Egiptes semmi, un

palee-

paleez tur, kamehr es tew fazzifchu: Jo Erodus mekle to behrnu nomaitaht.

14. Un winsch peezehlees nehme pee fewim to behrnu un winna mahti pee nakts, un aisgahje us Egiptes semmi.

15. Un palikke tur patt kamehr Erodus bija mirris: Ka peepildihts taptu, ko tas Kungs zaur to praweetu runnajs bija, kas fakka: No Egiptes semmes efmu es fawu dehlu aizinajs. Os. 11, 1.

16. Kad nu Erodus redseja, ka winsch bij * peekrahpts no teem gudreem, apskaitahs winsch łohti, un isfuhtijis apkawe wissus behrnus diwi gaddus wezzus un wehl jaunakus eekfch Betlemes, un pa wissu Betlemes teefu, pehz ta laika, ko tas no teem gudreem ihsteni isklaufijis bij. * Greek. Wallod. Apsmeets.

17. Tad irr peepildihts kłuïs, ko tas praweets Jeremias runnajs, fazzidams:

18. Brehkfchana irr dsirdeta eekfch Ramas, schehlofchana, raudafchana un dauds kaukfchanas: Raële aprauda fawus behrnus, un ne gribbahs eepreezinajama, jo tee newa wairs. Jer. 31, 15.

19. Bet kad Erodus bija nomirris, luhk, tad rahdijahs ta Kunga engelis Jahsepam fapnî Egiptes semmê,

20. Un fazzija: Zellees, un nemm pee fewim to behrnu un winna mahti, un no-eij Israëła semmê: Jo tee irr mirruschi, kas ta behrna dwehfeli mekleja.

21. Un winsch zehlehs, un nehme to behrnu un winna mahti, un nahze Israëła semmê.

22. Bet kad winsch dsirdeja Argilaü Judu semmê waldam, fawa tehwa Erodus weetâ, bihjajahs winsch turp no-eet; un fapnî no Deewa pamahzihts atkahpahs winsch kahdâ stuhrî tahs Galileëxu semmes.

23. Un tur nahzis dsihwoja winsch taî pilsfatâ, ko tee fauze Nazarete, ka peepildihts taptu kas fazzihts zaur teem praweefcheem: Winsch taps Nazareenus nofaukts. Esai. 11, 1. nod. 60, 21. Zak. 6, 12. Sohg. gr. 13, 5. 7.

Ta 3. Nodałła.

Ta dsihwoschana un mahziba Jahna ta Kristitaja, 1. 4. 5. No atgreeschanas no grehkeem, 8. No Kristus, 11. 12. JEsus tohp no winna Jardanî kristihts, 13.

Tannîs deenâs nahze Jahnis tas kristitais, un fluddinaja (Deewa wahrdu) Judu semmes tukfnesî,

Mark. 1, 4. Luhk. 3, 3.

2. Sazzidams: Atgreeseetees no grehkeem: Jo ta debbefu walstiba irr tuwu klaht nahkufi.

3. Jo fchis irr, no ka zaur to praweetu Esaiju runnahts irr, kas fakka: Tur irr balfs weena fauzeja tukfnesî: Sataifait ta Kunga zełłu, darrait lihdsenas winna tekkas. Esai. 40, 3.

Mark. 1, 3. Luhk. 3, 4. Jahn. 1, 23.

4. Bet tas pats Jahnis walkaja drehbes no kameełu spalwahm, un ahdasjohstu apkahrt faweem gurneem: un winna barriba bija * fisseni un kaminu meddus. Mark. 1, 6.

* Tee bij par schkihstu barribu wehleti ehst: 3 Mohs. gr. 11, 22.

5. Tad isgahje pee winnu wissa Jerusaleme, un wissa Judu-semme, un wissas semmes garr Jardani, Mark. 1, 5.

Luhk. 3, 7.

6. Un tappe no winna Jardanî kristiti, isfuhdsedami fawus grehkus.

Mark. 1, 5.

7. Un winsch dauds to Wariseëxu un Sadduzeëxu eeraudsijis pee fawu kristibu nahkam, fazzija us teem: Juhs ohdschu dsimmums, kas irr jums rahdijis isbehgt no tahs nahkamas dufmibas?

Luhk. 3, 7. Reem. 5, 9. 1 Tess. 1, 10. Matt. 12, 34. nod. 23, 33.

8. Tapehz neffeet gohdigus augłus tahs atgreefchanas no grehkeem. Luhk. 3, 8.

9. Un ne fchkeeteet pee fewim fazziht: Mums irr Ahbraäms par tehwu: Jo es fakku jums, ka Deews eespehj no fcheem akmineem Ahbraämam behrnus raddiht. Jahn. 8, 19. Ap. darb. 13, 26.

10. Un tas zirwis irr jaw teem kohkeem pee fakni peelikts: Tapehz ikkatrs kohks, kas labbus augłus ne nefs, tohp nozirsts un uggunî eemests. Matt. 7, 19. Jahn. 15, 6.

11. Es gann kristiju juhs ar uhdeni us atgreefchanu no grehkeem, bet kas pehz mannim nahk, tas irr jo spehzigs ne ka es, kurxam es ne efmu zeenigs tahs kurpes (pakkał) nest, tas pats kristihs juhs ar to fwehtu garru un ar ugguni.

Mark. 1, 7. Luhk. 3, 16. Jahn. 1, 15. 26. 27. nod. 3, 5. Ap. darb. 1, 5. nod. 2, 4. nod. 11, 16. nod. 19, 4.

12. Kam tas wehteklis rohkâ irr, un tas fawu klohnu zaur zaurim tihrus un fakrahs fawus kweefchus fawâ kl[illegible] bet tahs pellawas fadedsinahs [illegible] ar ne-isdsefchamu ugguni. Luhk. [illegible]

Matt. 13, 30.

Ewangeliums fwehdeenâ pehz seemas-fwehtku Atfwehtes.

13. Tanni laikâ nahze JESUS no Galilejas pee Jardana pee Jahna, ka winsch no ta kristihts taptu.
Mark. 1, 9 Luhk. 3, 21.

14. Bet Jahnis ne łahwe tam, un fazzija: Man waijadsetu no tewim kristitam tapt, un Tu nahze pee mannim?

15. Bet JEsus atbildeja, un fazzija us to: Lai nu tà buht: Jo tà peeklahjahs mums wissu Taisnibu peepildiht: Tad łahwe winsch tam to.

16. Un kad JEsus kristihts bija, iskahpe winsch tudal no uhdens: Un redsi, tad atwehrehs tahs debbefis par winnu, un Jahnis redseja to Deewa Garru itt ka łahdu ballodi fewi nolaischam, un us winnu nahkam. Esa. 11, 2. nod. 42, 1.
Jahn. 1, 32. Luhk. 3, 22.

17. Un redsi, weena balss no debbes fazzija: SCHIS irr mans mihlais Dehls, pee ka man labs prahts irr.
Esa. 42, 1. Matt. 12, 18. nod. 17, 5. Luhk. 9, 35. Kol. 1, 13. 2 Peht. 1, 17.

Ta 4. Nodałła.

JEsus tohp no wella tribs reises kahrdinahts, 2. 6. 9. Nozeet us Kapernaum, ka tas rakstis peepildihts tohp, 12. Esahk Deewa wahrdu fluddinaht, 16. Aizina tschetrus Apustułus, 18. Un darra daudf wesselus no dafchadahm fehrgahm, 23.

Ewang. festâ fwehdeenâ preekfch leeldeenas.

Tad tappe JEsus no ta (Swehta) Garra tukfnesi aiswests, ka tas no *wella kahrdinahts taptu. Mark. 1, 12. Luhk. 4, 1.
*Greek. Wallod. Diabolos, tas irr tik daudf ka faimotais, wiltigs apfuhsetais, Parahd. Jahn. 12, 9. 10.

2. Un kad winsch tschetrdesmits deenas un tschetrdesmits naktis* gawejis bij, gribbejahs winnam ehst.
*Luhk. 2 Mohf. gr. 34, 28 1 Kehn. 19, 8.

3. Un tas kahrdinatais peestahjahs pee winna, un fazzija: Essi tu Deewa Dehls, tad fakki, ka schee akmini maise tohp.

4. Un winsch atbildeja un fazzija: Rakstihts stahw: tas zilweks ne dsihwo no maises ween, bet no ikkatra wahrda, kas no Deewa muttes iseet.
5 Mohf. gr. 8, 3.

5. Tad wedde to tas wels ar sewim eekfch to fwehtu pilskatu, un zehle to patt Deewa namma jumta-gallâ*,
*Luhk. 5 Mohf. gr. 22, 8.

6. Un fazzija us to: Essi tu Deewa Dehls, tad nolaidees semmê: Jo rakstihts stahw: Winsch saweem engeleem pahr tewim pawehlehs, un tee tewi us rohkahm neffihs, ka tu sawu kahju pee akmins ne dausi.
Dahw dseef. 91, 11. 12.

7. Tad fazzija JEsus us to: Atkal stahw rakstihts: Deewu tawu Kungu tew ne buhs kahrdinaht. 5 Mohf. gr. 6, 16.

8. Atkal wedde to tas wels ar sewim us łohti augstu kalnu, un rahdija tam wissas pasaules walstibas, un winnu gohdibu,

9. Un fazzija us to: Es gribbu tew to wifs notak doht, ja tu semmê mesdamees mannis peeluhgfi.

10. Tad fazzija JEsus us to: Atkahpees *fatans, jo rakstihts stahw: Tew buhs peeluhgt Deewu tawu Kungu, un tam weenam kalpoht. 5 Mohf. gr. 6, 13.
nod. 10, 20.
*Satans irr tik daudf ka prettineeks, eenaidneeks, 1 Pehtr. 5, 8.

11. Tad pamette winnu tas wels: Un redsi, tee *engeli pee winna peestahjahs, un kalpoja tam.]
*Engelis irr tik daudf ka Łuhtihts, wehstneefis Dahw. dseef. 103, 20. Ebr. 1, 14.

12. Bet JEsus dsirdejs Jahni effam nodohtu, gahje atkal us Galileju.
Mark. 1, 14. Luhk. 4, 14. Matt. 14, 1-14.

13. Un atstahjis no Nazaretes, nahze un mahjoja Kapernaûmâ, weenâ pilsatâ juhrmallî us tahm rohbeschahm Zabuloña un Nawtała.

14. Ka peepildihts kłuhtu, kas runnahts irr zaur to praweetu Esaiju, kas tà fakka:

15. Ta semme Zabulons un ta semme Nawtalis juhrmallî, winna pus Jardana, un Galileja pee paganu-semmes.
Esai. 8 23. nod. 9, 1.

16. Tee łaudis kas tumfibâ fehsch, irr leelu gaifchumu redsejfchi: Un teem, kas fehsch nahwes semmê un ehnâ, irr gaisma uslehkusi.

17. No ta laika eesahze JEsus fluddinaht, un fazziht: Atgreesetees no grehkeem, jo ta debbefu walstiba irr tuwu łaht nahkusi. Mark. 1, 15. Matt. 3, 2. nod. 10, 7.

Ewang. fwehtą Andreia deenâ.

18. Un JEsus pee Galileëru juhras staigadams, eeraudsija diwi brahłus, Sihmanu, kas nosaukts Pehteris, un Andreju winna brahli, fawu tihklu juhrâ mettam, jo tee bija sweineeki. Mark. 1, 16. Luhk. 5, 2. 3. Jahn. 1, 42.

19. Un

19. Un winsch fazzija us teem: Nahzeet man pakkał, es juhs taifischu par zilweku-sweineekeem.

20. Un tee tikkuschi fawus tihklus atstahje, un gahje winnam pakkał.

21. Un no tejen tahłaki gahjis eeraudsija winsch zittus diwi brahłus, Jehkabu to dehlu Zebedeus, un Jahni winna brahli, laiwâ ar fawa tehwa Zebedeus fawus tihklus lahpam, un tohs fauze winsch.

22. Tad tee tudał atstahjuschi to laiwu un fawu tehwu, gahje winnam pakkał.]

23. Un JEsus gahje apkahrt wissur eekfch Galilejas mahzidams winnu basnizâs, un fluddinadams to preezas mahzibu tahs (debbes) walstibas, un dseedinadams wissu newesselibu un wissu wahjibu starp teem łaudim. Mark. 1, 21-23.
Luhk. 4, 31. Matt. 9, 35.

24. Un winna flawa ispaudahs pahr wissu Sihriu, un tee nesse pee winnu wissadus newesselus no daschadahm fehrgahm un fahpehm fanemtus, un apfehstus no wella, un mehnes-fehrdsigus, un melmenu-fehrdsigus, un winsch darrija tohs wesselus. Matt. 17, 15.

25. Un winnam gahje dands łauschu pakkał no Galilejas, un no teem desmits pilsfateem, un no Jerusalemes, un no Judu semmes, un no winn-pusses Jardana.

Ta 5. Nodałła.

JEsus mahza tohs łaudis kalnâ, 1. Un parahda kurri tee swehtigi, 3. Lihdsina tohs Apustułus ar gaischumu un sahli, 13. Pahrmahza tohs Wariseërus tapehz ka tee tohs bauslus ne pareisi saproht, 17. 20.

Bet kad winsch tohs łaudis redseja, gahje winsch us weenu kalnu, un apsehdehs, un winna mahzekłi peestahjahs pee winna.

2. Un winsch atdarrija fawu mutti, mahzija tohs un fazzija: Luhk. 6, 20.

3. Swehtigi irr tee, kas garrâ * nabbagi, jo ta debbesu walstiba peederr winneem.
*Luhko: Dahw. dsees. 51, 19. Esa. 57, 15.

4. Swehtigi irr tee, kam * behdas irr, jo teem buhs eepreezinateem tapt.
Luhk. 6, 21. Esai. 61, 1-3.
*Luhko: 2 Kor. 7, 9. 10.

5. Swehtigi irr tee lehnprahtigi, jo tee to semmi eemantohs.
Dahw. dsees. 37, 11.

6. Swehtigi irr tee, kas isfalkuschi, un kam flahpst pehz tahs taisnibas, jo teem buhs peepilditeem tapt. Luhk. 6, 21.
Esa. 55, 1. nod 65, 13.

7. Swehtigi irr tee firdsschehligi, jo teem buhs schehlastibas dabbuht.
Matt 6, 14. Mark. 11, 25.

8. Swehtigi irr tee firds-schkihsti, jo teem buhs Deewu redseht.
Dahw. dsees. 24, 4. 2 Kor. 7, 1. 1 Jahn. 3, 2.

9. Swehtigi irr tee, kas meeru turr, jo tee taps Deewa behrni faukti.
Ebr. 12, 14.

10. Swehtigi irr tee, kas taisnibas dehł tohp eenihdeti, jo ta debbesu walstiba peederr winneem. 1 Peht. 3, 14. 2 Tim. 2, 12.

11. Swehtigi buhseet juhs, ja juhs tee zilweki mannis pehz lammahs un apbehdinahs, un wissu łaunu no jums runnahs mellodami. Luhk. 6, 22. 1 Peht. 4, 14.

12. Esseet lihgsmi un drohschi, jo juhsu alga irr leela debbesîs: Jo tà tee eenihdejschi tohs praweeschus, kas preekfch jums bijuschi. Luhk. 6, 23. Jehk. 1, 2.
Ap. Darb. 7, 52. Matt. 23, 34. ꝛc.

13. Juhs essat tahs semmes sahls, ja nu ta sahls neleeta, ar ko tad taps sahlihts? ta ne derr wairs nekahdâs leetâs, bet tas tikkai ahrâ mettams, un no łaudim saminnams. Mark. 9, 50.
Luhk. 14, 34.

14. Juhs essat tahs pasaules gaischums: Weens pilsfahts ne warr paslehpts buht, kas kalnâ stahw.
Wihlip. 2, 15.

15. Tà arri ne weens eededsina swezzi, un leek to appaksch puhru, bet us to lukturi, tad ta wisseem spihd, kas nammâ irr. Mark. 4, 21. Luhk. 8, 16. nod. 11, 33.

16. Tà patt lai juhsu gaischiba spihd łauschu preekscha, ka tee eerauga juhsu labbus darbus, un gohda juhsu Tehwu, kas debbesîs irr. 1 Peht. 2, 12.

17. Ne dohmajeet, ka es esmu nahzis to bauslibu un tohs praweeschus * atmest: Es ne esmu nahzis atmest, bet peepildiht.
* Greek. Wall. Atraisiht.

18. Jo pateesi es sakku jums: Teekams debbes un semme * suddihs, ne suddihs ne weena neds wiss masaka rakstu sihmite jeb raksta gallinsch no bauslibas, teekams wiss noteek.
* Greek. wall. Aisees; Luhko: Dahw. dsees. 102, 27. Ebr. 1, 11. 2 Peht. 3, 10.

19. Tapehz ja kas weenu no scheem wissmasakeem bauslеem atmettihs, un tohs łaudis tà mahza, tas taps

tas * wifsmasakais debbes-walstibâ dehwehts: Bet ja kas (pehz to) darrihs un mahzihs, tas taps leels debwehts debbesu walstibâ. Jehk. 2, 10.

* Tas irr: Winsch wiffai ne nahks.

Ewang. festâ swehdeenâ pehz wassaras swehtku atswehtes.

20. Jo es fakku jums: Ja juhsu taisniba newa labbaka, ne ka to rakstu-mahzitaju un Wariseëru, tad juhs debbes walstibâ ne nahksset. Luhk. 11, 39. 40. Matt. 23, 25. 26. 27.

21. Juhs essat dsirdejschi, ka teem wezzakeem sazzihts irr: Tew ne buhs nokaut: Un kas nokauj, to buhs zaur teesu fohdiht. 2 Mohs. gr. 20, 13. 5 Mohs. gr. 5, 17.

22. Bet Es fakku jums: Kas ar sawu brahli welti dusmo, tas irr zaur teesu fohdams: Bet kas us sawu brahli sakka: Raka, tas buhs zaur tahm runnahm fohdams, bet ja kas sakka: tu gekki, tas buhs zaur elles-ugguni fohdams. 1 Jahn. 3, 15.

23. Tapehz kad tu sawu dahwanu us altari * uppure, un ee zahdajees tur patt, ka tawam brahlam ar tewim kas jadarra.

* Kristus runna scheitan no wezzas derribas lihtumeem, tatschu irr eetsch jaunas derribas schi paweleschana jaturr, luhko: Reem. 12, 1. nod. 15, 16. Ebr. 13, 15. 16. Wihlip. 4, 18.

24. Tad atstahji tur preekschu altara tawu dahwanu, un no-eij pirms, un saderrees ar sawu brahli, un nahz tad un uppure tawu dahwanu.

25. Essi labprahtigs tawam prettineekam drihs, zeekams tu wehl ar winnu wirs zella essi, ka tewi prettineeks ne nodohd tam fohgam, un tas fohgis nodohd tewi tam sullainam, un tu tohpi zeetumâ eemests. Luhk. 12, 58. Ewes. 4, 26.

26. Pateesi es fakku tew, tu no turrenes ne iseesi, kamehr tu to pehdeju ahrtawu nomakksi.]

27. Juhs essat dsirdejschi, ka teem wezzakeem sazzihts irr: tew ne buhs laulibu pahrkahpt: 2 Mohs. gr. 20, 14. 5 Mohs. gr. 5, 18.

28. Bet Es fakku jums, ka ikkatrs, kas weenu seewu usskattahs to eekahrodamees, tas jaw laulibu pahrkahpis ar winnas sawâ firdi. Job. 31, 1. Dahw. dseef. 119, 37.

29. Bet ja tawa labba azz tewi kahrina, israuji to, un mett no tewim: Jo tas irr tew labbaki, ka weens no taweem lohzekkeem pahsihd, ne ka wissa tawa meesa tohp ellê eemesta. Matt. 18, 8. Mark. 9, 43. 45. 47.

30. Un ja tawa labba rohka tewi kahrina, nozehrt to, un mett to nohst no tewim: Jo tas tew labbaki, ka weens no taweem lohzekkeem pasuhd, ne ka wissa tawa meesa tohp ellê eemesta.

31. Arridsan irr sazzihts: ka tam, kas no sawas seewas schkirrahs, buhs winnai weenu schkirschanas grahmatu eedoht. 5 Mohs. gr. 24, 1. Matt. 19, 7. Malak. 2, 14. Mark. 10, 4. Luhk. 16, 18. 1 Kor. 7, 10.

32. Bet Es fakku jums, kas, no sawas seewas schkirrahs, bes mauzibas wainas, tas speesch winnu to laulibu pahrkahpt: Un ja kas weenu atschkirtu (seewu) prezz, tas pahrkahpj to laulibu.

33. Juhs wehl essat dsirdejschi, ka teem wezzakeem sazzihts irr: Tew ne buhs * ne pateesi swehreht, bet tam Kungam turreht, ko tu swehredams fohlijis essi. 3 Mohs. gr. 19, 12. 2 Mohs. gr. 20, 7. 5 Mohs. gr. 5, 11. 4 Mohs. 30, 3.

* Greek. Wall. Tawu swehreschanu pahrlausiht.

34. Bet Es fakku jums, ka jums wissai ne * buhs swehreht: Neds pee tahs debbes, jo ta irr Deewa gohda-krehsls. Jehk. 5, 12.

* Weena pateesa Deewa minnetschana ne tohp aisleegta, luhko: Reem. 1, 9. ned. 9, 1. 2 Kor. 1, 23. ned. 11, 31. ned. 12, 19. Galat. 1, 20. Wihlip. 1, 8. 1 Tess. 5, 27. Ebr. 6, 13. 16. 17. Parahd. Jahn. 10, 6.

35. Neds pee tahs semmes, jo ta irr winna kahju pameklis: neds pee Jerusalemes, jo ta irr leela kehnina pilsahts. Esai. 66, 1. Dahw. dseef. 48, 3.

36. Tew arri ne buhs pee tawas galwas swehreht, jo tu ne spehji ne weenu mattu baltu jeb mellu taisiht.

37. Bet juhsu wahrds lai irr, gann, gann: Ne, ne: Kas pahri pahr to irr, tas irr no launa.

38. Juhs essat dsirdejschi, ka sazzihts irr: Azzi prett azzi, un sohbu prett sohbu. 2 Mohs. gr. 21, 24. 5 Mohs. gr. 19, 21. 3 Mohs. gr. 24, 20.

39. Bet Es fakku jums, ka jums ne buhs pretti stahweht tam launam: Bet kas tewi eeplikke labbâ pussê, tam isturr arridsan * ohtrâ: Sal. Sak. 20, 22. ned. 24, 29. Luhk 6, 29. 1 Kor. 6, 7. 1 Tess. 5, 15. 1 Pehtr. 3, 9.

* Labbaki ne ka ar pats grihbetohs atreebtees: Raugi, to Kristus irr darrijis, Jahn 18, 23.

40. Un kas ar tewim gribb teesatees, un tawus swahrkus nemt, tam palaid arridsan to uswalku.

41. Un kas tewi dsenn us weenu juhdsi, ar to pa-eij tu diwi.

42. Dohd

42. Dohd tam, kas tewi luhdſ, un ne atraujees no ta, kas no tewim gribb ko aisnemt. 5 Mohſ. gr. 15, 8. 10. Luhk. 6, 35.

43. Juhs eſſat dſirdejſchi, ka fazzihts irr: Tew buhs fawu tuwaku mihleht, un tawu * eenaidneeku eenihdeht:

3 Mohſ. gr. 19, 18. 2 Mohſ. gr. 34, 12. 5 Mohſ. gr. 7, 2.

* Tas ne ſtahw Deewa wahrdâ, bet tee Mariſeëri ir tà muhſijuſchi.

44. Bet Es fakku jums: Mihlojeet ſawus eenaidneekus, wehlejeet labbi teem, kas juhs nolahd, darrajt labbi teem, kas juhs eenihd, un luhdſeet preekſch teem, kas juhs apkaitina un waja, Luhk. 6, 27. ꝛc.

Reem. 12, 14. 20. 1 Peht. 3, 9. Luhk. 23, 34. Ap darb. 7, 59. 1 Kor. 4, 12. 13.

45. Ka juhs eſſat behrni juhſu tehwa debbeſis, jo wiſch leek ſawu ſauli uslehkt pahr launeem un pahr labbeem, un leek leetu liht pahr taiſneem un netaiſneem.

46. Jo ja juhs tohs ween mihlojeet, kas juhs mihlo, kahda alga jums nahkahs? Neggi arridſan tee muitineeki tà patt darra? Luhk. 6, 32.

47. Un kad juhs ſawus brahlus tikkai ſweizinajeet, ko darrajt juhs wairak (ne ta zitti)? Neggi arri tee muitineeki tà patt darra?

48. Tapehz buhs jums pilnigeem buht, ittin ka juhſu Tehws debbeſis pilnigs irr. 3 Mohſ. gr. 11, 44. nod 19, 2. nod. 20, 7. 26. 1 Peht. 1, 15. 16.

Ta 6. Nodalla.

Jesus wehl mahza, ka buhs nahbagu-dahwanas doht, 1. Deewu luhgt, 5. Gaweht, 16. Mantu krahjt, 19. No leekas ſuhdſchanas atſtahtees, 24. Tur pretti Deewa walſtibu un wiņņa taiſnibu pahr wiſſahm leetahm mekleht, 33.

Nemmeet wehrâ juhſu nahbagu dahwanas, ka juhs tahs ne dohdat zilweku preekſchâ, ka juhs no teem tohpat redſeti, zittadi jums ne irr nekahda alga pee juhſu Tehwa debbeſis.

2. Tapehz, kad tu tohs nahbagus apdahwini, tad ne leez ſawâ preekſchâ trummettes puhſt, itt ka tee leekuli baſnizâs un eelâs darra, ka tee gohdinati tohp no laudim: Pateeſi es ſakku jums, teem jau irr ſawa alga. Reem. 12, 8.

3. Bet kad tu tohs nahbagus apdahwini, tad lai tawa kreiſa rohka ne ſſuna, ko tawa labba darra.

4. Ka tawa apdahwinaſchana paleek apſlehpta: un taws Tehws, kas fleppenibâ redſ, tas atmakſahs to tew gaiſmâ. Luhk. 14, 14.

5. Un kad tu Deewu luhdſi, tad ne turrais, ka tee leekuli, jo tee eemihl baſnizâs un eelu-ſtuhrôs ſtahweht un Deewu luhgt, ka tee no laudim redſeti tohp: Pateeſi es ſakku jums, teem jau irr ſawa alga.

6. Bet kad tu Deewu peeluhdſi, tad ee-eij ſawâ kambarî, un ſawas durwis aiſſlehdſis, peeluhdſi tawu Tehwu fleppenibâ, un taws Tehws, kas fleppenibâ redſ, tas tew to atmakſahs gaiſmâ.

2 Kehn. 4, 33. Ap darb. 10, 4.

7. Jums arri, kad juhs Deewu luhdſat, ne buhs daudſ ſtahpaht, ka tee pagani: Jo tee ſchkeet, ka tee ſawâ * ſtahpaſchanâ tohp paklauſiti. 1 Kehn. 18, 28. Eſai. 1, 15.

8. Tapehz ne tohpeet teem lihdſi: Jo juhſu Tehws gann ſinna, kas jums waijaga irr, pirms juhs wiņņu luhdſat.

9. Tapehz buhs Jums tà luhgt: Muhſu Tehws debbeſis: Swehtihts lai tohp taws wahrds. Luhk. 11, 2.

10. Lai nahk tawa walſtiba: Taws prahts lai noteek, ka debbeſis, tà arridſan ſemmes wirſu.

11. Muhſu deenifchku maiſi dohd mums ſchodeen

12. Un pametti mums muhſu parradus, ka arri mehs pamettam ſaweem parradneekeem.

13. Un ne cewedd muhs eekſch kahrdinaſchanas: Bet atpeſti muhs no ta launa: Jo tew peederr ta walſtiba, un tas ſpehks, un tas gohds muhſchigi. Amen. Matt. 13, 19.

14. Jo kad juhs teem zilwekeem wiņņu noſeegumus peedohdat, tad jums juhſu debbeſu Tehws arridſan peedohs. Mark. 11, 25. 26. Sir. 28, 2. Koloſſ. 3, 13.

15. Bet ja juhs teem zilwekeem wiņņu noſeegumus ne peedohdat, tad jums juhſu debbeſu Tehws juhſu noſeegumus arridſan ne peedehs. Matt. 18, 35. 1 Kehn. 2, 12.

16. Un kad juhs gawejat, tad ne tohpeet noſkummuſchi, ka tee leekuli: Jo tee ſawus waigus darra nejaukus, gawedami, ka tee no laudim uslubkoti tohp: Pateeſi es ſakku jums, teem jau irr ſawa alga.

17. Bet

17. Bet Tu gawedams fwaidi fawu * galwu, un masga fawu waigu:

* To Judu Eeraddumu luhko: Dahw. dfeef. 23, 5. Amos 6, 6. Luhk. 7, 46.

18. Ka tu no laudim usluhkohts ne tohpi gawedams, bet no tawa Tehwa flepenibâ: Un taws Tehws, kas flepenibâ redſ, tas tew to atmakſahs gaiſmâ.

19. Ne krahjeet fewim mantas wirs ſemmes, kur kohdi un ruhſa tahs famaita, un pehz ko tee ſagti rohk, un noſohg.

Sal. Sak. 23, 4. Matt. 19, 21. Luhk. 12, 33. 1 Tim. 6, 6. 9. 18. 19. Ebr. 13, 5. Jehk. 5, 1. 2. 3.

20. Bet krahjeet fewim mantas debbeſi, kur neds kohdi neds ruhſa tahs maita, un pehz ko tee ſagti ne rohk, neds noſohg.

21. Jo kur juhſu manta, tur buhs arridſan juhſu firds.

22. Ta azz irr tahs meefas ſpihdeklis: Ja nu tawa azz irr ſkaidra, tad buhs wiſſa tawa meeſa gaiſcha. Luhk. 11, 34.

23. Bet ja tawa azz launa irr, tad buhs wiſſa tawa meeſa tumſa: Ja tad nu tas gaiſchums eekſch tewis tumſiba irr, zeek leela buhs ta tumſiba patti?

Ewangeliums peektâ padeſmitâ ſwehdeenâ pehz waſſaras ſwehtku atſwehtes.

24. Ne weens warr diwi kungeem kalpoht: Jo tas weenu eenihdehs, un ohtru mihlehs: Jeb tas weenam peekerfees, un to ohtru atmettihs: Juhs ne warrat Deewam kalpoht un tai mantai. Luhk. 16, 13.

25. Tapehz fakku es jums, ne * ſuhdaitees juhſu dſihwibas pehz, ko juhs ehdiſeet un dſerſeet: Nei arri par juhſu meeſu, ar ko juhs gehrbſitees. Negg' irr ta dſihwiba labbaka, ne ka barriba? Un tahs meefas labbakas ne kâ drehbes? Luhk. 12, 22. Wihlip. 4, 6. 1 Tim. 6, 8. 1 Peht. 5, 7. Dahw. dfeef. 55, 23. nod. 37, 5.

* Ta leeka un netiſſiga gahdaſchana tohp ſcheitan aiſleegta, zittadi par tahdahm leetahm jagahda, 1 Tim. 5, 8.

26. Skattaitees us teem putneem gaiſâ, tee ne fehj, tee ne plauj, tee ne ſakrahj ſchkuhnôs, un juhſu debbeſu Tehws barro tohs (tomehr); Ne eſſat juhs tad daudſ labbaki ne wiņi? Job. 38, 41. Dahw. dfeef. 147, 9. Luhk. 12, 24.

27. Kas warr juhſu ſtarpâ ſawam augumam Weenu ohlekti peelikt, jepſchu tas tadehk behdajahs?

28. Un kapehz ſuhdaitees juhs apgehrba dehk? Mahzaitees pee pukkehm laukâ, ka tahs aug: Tahs ne ſtrahda, neds arri wehrpj.

29. Tomehr ſakku es jums, ka ir Salamans wiſſâ ſawâ gohdibâ tà newa apgehrbts bijis, ka Weena no tahm. 1 Kehn. 4.

30. Ja tad Deews to ſahli wirs lauka tà apgehrbj, kas ſchodeen ſtahw, un rihtu krahſni eemeſta tohp, ne buhtu tad wiņſch jums daudſ wairak darrijis? Ak juhs maſ-tizzigi!

31. Tapehz jums ne buhs ſuhdaitees un ſazziht: Ko mehs ehdiſim, jeb ko mehs dſerſim, jeb ar ko mehs gehrbſimees?

32. Jo pehz tahdahm leetahm dſennahs tee pagani: Jo juhſu debbeſu Tehws ſinna, ka jums wiſſas ſchahs leetas waijaga irr.

33. Bet dſenneetees papreekſchu pehz Deewa walſtibas, un pehz wiņa taiſnibas, tad jums wiſſas ſchihs leetas taps peemeſtas. Luhk. 12, 33. 1 Kehn. 3, 13. Dahw. dfeef. 37, 25. dfeef. 55, 23

34. Tapehz ne ſuhdajtees pehz ta nahkoſcha rihta, jo ta riht-deena patti par ſewim ſuhdiſees: Tas irr gann, ka ikweenai deenai ſawas paſchas behdas irraida.]

Ta 7. Nodalla.

JEſus wehl mahza, ka ne buhs welti ſohdahts, 1. To ſwehtu ſunneem ne dohſt, 6. Bet bes mittekſchanas Deewu luhgt, 7. Zaur ſchaureem wahrteem eeeet, 13. No wiltigeem praweekſcheem, 15. Un walſchkibas ſargatees, 21. Ne us ſmiltim, bet us to akmini ſtiprinatees, 24.

Ne ſohdajeet, ka juhs ne tohpat ſohdati. Luhk. 6, 37. 38. Reem. 2, 1. nod. 14, 3. 4. 1 Kor. 4, 5. Jehk. 4, 11. 12. Mark. 4, 24.

2. Jo ar kahdu ſohdibu juhs ſohdat, tapſeet juhs ſohdati: Un ar kahdu mehru juhs mehrojat, taps jums atmehrohts.

3. Bet ko redſi tu to ſkabargu, kas tawa brahļa azzî, un to balki tawâ paſchâ azzî tu ne nomanni? Luhk. 6, 41.

4. Jeb kà ſazzifi tu us ſawu brahli: Zeeti, es iswilkſchu to ſkabargu no tawas azz, un redſi, weens balkis irr tawâ paſchâ azzî.

5. Tu leekuli, welzi papreekſchu to balki no tawas azz, un peeluhko tad, ko tu to ſkabargu no tawa brahļa azz iswilkt warri. Sal. Sak. 18, 17.

6. Ne

6. Ne dohdeet to fwehtu teem fumneem, neds metteet fawas pehrles preekſch zuhkahm: Ka tahs ar fawahm kahjahm winnas ne faminn, un atgreeſdamees juhs faplohſa. Sal. Sak. 9, 8. nod. 23, 9.

7. Luhdſeet, tad taps jums dohts: Meklejeet, tad juhs atraſſeet: Klaudſinajeet, tad taps jums atwehrts.
Matt. 21, 22. Mark. 11, 24. Luhk. 11, 9. Jahn. 14, 13. nod. 15, 7. nod. 16, 23. Jehk. 1, 5. 6. Reem. 12, 12. 1 Jahn. 3, 22. 1 Teſſ. 5, 17.

8. Jo ikkatrs luhgdams dabbu, un mekledams atrohd, un tam, kas klaudſina, tohp atwehrts.

9. Jeb kurſch zilweks irr juhſu ſtarpâ, ja winna dehls no ta maiſi luhdſ, kas tam weenu akmini eedohtu? Luhk. 11, 11.

10. Jeb kad tas kahdu ſiwi luhdſ, kas tam weenu tſchuhſku dohtu?

11. Ja nu tad juhs, launi buhdami, ſinnat faweem behrneem labbas dahwanas doht, zeek wairak juhſu Tehws debbeſis labbu dohs teem, kas winnu peeluhdſ? 1 Mohſ. gr. 6, 5. nod. 8, 21.

12. Tad nu wiſs notak, ko juhs gribbat, ka teem zilwekeem jums buhs darriht, tà patt darrajt ir juhs winneem: Jo ſchi irr ta bauſliba, un tee praweeſchi.
Luhk. 6, 31. Tob. 4, 16. Matt. 22, 40. Reem. 13, 8. 10. Gal. 5, 14. 1 Tim. 1, 5.

13. Ee-eita zaur teem ſchaureem wahrteem, jo tee wahrti irr platti, un tas zelſch irr plats, kas aiswedd us paſuſchanu, un daudſ irr, kas zaur teem ee-eet. Luhk. 13, 24.

14. Un tee wahrti irr ſchauri, un ſchaurs tas zelſch, kas aiswedd us dſihwibu, un maſ irr to, kas to atrohd. Ap. Darb. 14, 22.

Ewangel. aſtotà ſwehdeenâ pehz waſſaras-ſwehtku atſwehtes.

15. Bet ſargajtees no teem wiltigeem praweeſcheem, kas awju drehbes pee jums nahk, bet no eekſch-puſſes irr tee plehſigi *wilki. 5 Mohſ. gr. 13, 3.
Jer. 23, 16. Mik. 3, 5. 2 Tim. 3, 5. Matt. 24, 4. Reem. 16, 17. Ewef. 5, 6. Koloſſ. 2, 8. 1 Jahn. 4, 1.
*Jahn. 10, 1. 8. Ap. Darb. 20, 29.

16. Pee winnu augleem buhs jums tohs paſiht: Kas warr wihna-ohgas laſſiht no ehrkſchkeem, jeb wihges no dadſcheem?

17. Tà patt ikkatrs labs kohks neſs labbus augļus: Bet weens iſpuſs kohks neſs nikņus augļus. Luhk. 6, 43. 44.
Matt. 12, 33.

18. Weens labs kohks ne warr nikņus augļus neſt, un weens iſpuſs kohks ne warr labbus augļus neſt.

19. Ikkatrs kohks, kas labbus augļus ne neſs, tohp nozirſts, un uggunk eemeſts. Matt. 3, 10. Mark. 1, 13. 14. 20, 21. Jahn. 15, 2. 6.

20. Tapehz pee winnu augleem buhs jums tohs paſiht.

21. Ne ikkatrs, kas us mannim ſakka: KUNGS! KUNGS! debbeſu walſtiba eeſees; Bet kas mannam Tehwam debbeſis pa prahtam darra. Oſ. 8, 2.
Matt. 25, 11. Luhk. 6, 46. Apuſt. Darb. 19, 13. Reem. 2, 13. Jehk. 1, 22.

22. Daudſ us mannim ſazzihs tanni deenâ: KUNGS! KUNGS! ne eſſam mehs tawâ wahrdâ nahkoſchas leetas fluddinajſchi? Ne eſſam mehs tawâ wahrdâ wellus isdſinnuſchi? Ne eſſam mehs tawâ wahrdâ daudſ warrenus darbus darrijuſchi?
Jer. 14, 14. nod. 27, 15. Luhk 13, 26.

23. Tad es us teem itt ſkaidri ſazzifchu: Es ne eſmu ne kad juhs paſinnis: Eita nohſt no mannim wiſſi juhs launadarritaji.] Luhk. 13, 26. 27. 1 Kor. 13, 2.
Matt. 25, 12. 41.

24. Tapehz ikkatrs, kas ſchohs mannus wahrdus klauſa, un tohs darra, to lihdſinaju es kahdam gudram wihram, kas ſawu nammu us weenu akmina-kalnu irr uſtaiſijs. Luhk. 6, 47.
Reem. 2, 13. Jehk. 1, 22. 23.

25. Kad nu ſtiprs leetus lihje, un tahs ſtraumes nahze, un tahs wehtras puhte, un peeſittahs pee Ta namma, tad tas tomehr ne apgahſchahs: Jo tas bij us *akmini uſtaiſihts.
*Tas Akmins irr Kriſtus, 1 Peht. 2, 6.

26. Un ikkatrs, kas ſchohs mannus wahrdus klauſa, un tohs ne darra, tas taps lihdſinahts kahdam gekkam, kas ſawu nammu us ſmiltim irr uſtaiſijis.
Ezek. 13, 11. Reem. 2, 13 Jehk. 1, 23.

27. Kad nu ſtiprs leetus lihje, un tahs ſtraumes fatezzeja, un tahs wehtras puhte, un faſkrehje pee Ta namma, tad tas apgahſchahs, un gahje wiſſai pohſtâ.

28. Un tas notikkahs, kad JEſus ſchohs wahrdus bij pa gallam iſrunnajs, isbrihnijahs tee laudis pahr winna mahzibu.
Mark. 1, 22. nod. 6, 2. Luhk. 4, 32.

29. Jo winſch mahzija tohs tà, ka pats Warrenais, un ne ka tee raſſtumahzitaji. Luhk. 4, 22. Jahn. 7, 46.

Ta

Ta 8. Nodałła.

JEsus to muhzibu beidsis, 1. Darra weſſelu weenu ſpittaligu, 2. Mellmenu-ſehrdſigu, 5. Pehtera ſeewas mahti, 14. Un daudſ zittus neweſſelus un no wella apſehſtus, 16. Mahza no ſawas nabbadſibas, 20. Apkluſſina to juhras wehtru, 23. Un leek diwi isdſihtus wellus eekſch to Gergeſeneru zuhkahm eeſkreet, 28. 32.

Ewangel. treſchâ ſwehdeenâ pehz ſwaigſnes-deenas.

Un kad winſch no kalna nogahje, ſtaigaja winnam daudſ łaudis pakkał.

2. Un redſi, weens ſpittaligs wihrs nahze, un mettehs preekſch winna ſemmê, un fazzija: KUngs, ja tu gribbi, warri tu mann gann ſchkihſtiht.

3 Mohſ. gr. 13. nod 14. Mark. 1, 40. Luhk. 5, 12.

3. Un JEſus isſteepis to rohku, aiskahre winnu, un fazzija: Es gribbu to darriht, tohpi ſchkihſts; Un tudał tappe winſch no ſawas ſpittalibas ſchkihſts.

4. Un JEſus fazzija us to: Peeluhko, ne fakki to neweenam, bet no-eij un rahdees tam preeſtexam, un uppure to dahwanu, ko Mohſus pawehlejis, teem par leezibu. Matt. 12, 16. Luhk. 5, 14.

3 Mohſ. gr. 14, 3. 4. 10.

5. Bet kad JEſus Kapernaümâ eegahje, nahze weens Kapteine pee winna, luhdſe to, Luhk. 7, 1.

6. Un fazzija: Kungs, mans kalps gull melmenu-ſehrdſigs mahjâs, un zeeſch leelas mohkas.

7. Un JEſus fazzija us to: Es gribbu nahkt, un to weſſelu darriht.

8. Un tas Kapteine atbildeja, un fazzija: Kungs, es ne eſmu zeenigs, ka tu appakſch manna pajumta eij, bet fakki weenu paſchu wahrdu, tad kłuhs mans kalps weſſels. Luhk. 15, 19. 21.

Dahw. dſeeſ. 107, 20.

9. Jo Es eſmu zilweks, un wehl appakſch zitta waldiſchanas, un appakſch mannim irr kaxxa-wihri; Tomehr kad es weenam fakku: Eij, tad eet winſch; Un ohtram: Nahz ſchur, tad nahk winſch: Un mannam kalpam: Darri to, tad darra winſch.

10. Kad to JEſus dſirdeja, brihnijahs winſch, un fazzija us teem kas tam pakkał ſtaigaja: Pateeſi, es fakku jums, tahdu tizzibu ne eſmu es eekſch Iſraëła atraddis.

11. Bet es fakku jums, ka daudſ nahks no rihta- un no wakkara-puſſes, un ar Ahbraäma, Ihſaäka un Jehkaba debbeſu-walſtibâ ſehdehs. Malak. 1, 11.

Luhk. 13, 28. 29. Jahn. 11, 52.

12. Bet tahs walſtibas behrni taps isſtumti gallejâ tumſibâ, tur buhs kaukſchana un ſohbu-trihzeſchana.

Matt. 21, 43. nod. 13, 42-50. nod. 22, 13. nod. 24, 51. nod. 25, 30. Luhk. 13, 28.

13. Un JEſus fazzija us to Kapteini: Eij, lai tew noteek, ka tu tizzejis, un winna kalps tappe weſſels tannî paſchâ ſtundâ.]

14. Un JEſus Pehtexa nammâ nahzis, redſeja winna * ſeewas mahti ar drudſi gullam. Mark. 1, 29. Luhk. 4, 38.

* Pehteram irr ſeewa bijuſi, luhko 1 Kor. 9 15.

15. Un tas ſatwehre winnas rohku, tad atſtahje tas drudſis no winnas, un winna iszehluſees kalpoja teem.

16. Un kad wakkars tappe, atwedde tee pee winna daudſ no wella apſehſtus, un winſch isdſinne tohs garrus zaur to wahrdu, un dſeedinaja wiſſus ſehrdſigus. Mark. 1, 32. Luhk. 4, 40.

17. Ka peepildihts taptu, kas runnahts irr zaur to praweetu Eſaiju, kas fakka: **Winſch irr muhſu wahjibas us ſewim nehmis, un muhſu ſehrgas paneſſis.** Eſa. 53, 4. 1 Peht. 2, 4.

18. Un kad JEſus daudſ łaudis apkahrt ſewim redſeja, pawehleja winſch us ohtru mallu pahrzeltees.

19. Tad atnahze weens rakſtu-mahzitais, un fazzija us to: Mahzitais, es eeſchu tew pakkał, kurp tu eeſi. Luhk. 9, 57.

20. Un JEſus fazzija us to: Tahm lapſahm irr allas, un teem putneem appakſch debbes irr ligſdas, bet tam zilweka dehlam ne irr, kur tas ſawu galwu leek.

21. Un wehl zits no winna mahzekłeem fazzija us to: Kungs, laidi mann papreekſchu no-eet, un ſawu tehwu aprakt.

22. Bet JEſus fazzija us to: Nahz man pakkał, un lai tee mixxoni ſawus mixxonus paſchi aprohk. 1 Tim. 5, 6.

Parahd. Jahn. 3, 1.

Ewangeliums zettortâ ſwehdeenâ pehz ſwaigſnes-deenas.

23. Un kad winſch bij laiwâ eekahpis, gahje winna mahzekłi winnam pakkał. Mark. 4, 35. Luhk. 8, 22.

24. Un redſi, leela wehtra pazehlehs juhxâ, ka arridſan ta laiwina ar wilneem pahrnemta tappe, un Winſch gulleja.

25. Un tee mahzekłi pee winna peeeedami, pamohdinaja to, un fazzija: Kungs, palihdſi mums, mehs grimſtam.

26. Tad

26. Tad fazzija winsch us teem: Juhs mas-tizzigi, kam essat juhs tik bailigi? Un winsch zehlehs, apfauze to wehju un to juhru, tad tappe tas itt kluſſu.
Joh. 26, 12. Dahw. dſeſ. 107, 29. Eſ. 51, 10 Mark. 4, 39.

27 Bet tee zilweki brihnidamees, fazzija: Kas tas tahds, ka tam wehji un juhra paklausigi irr.]

28. Un winnam ohtrâ juhrmallâ nahkoht us to Gergeſeneru teeſu, tad ſaſtappe winnam diwi no wella apfehſti no kappeem nahkdami, kohti nikni, tà ka arridſan neweens warreja to zelku ſtaigaht. Mark. 5, 1. Luhk. 8, 26.

29. Un redſi, tee brehkdami, fazzija: Kas mums ar tewim (ja darra) JEſus, tu Deewa dehls? Eſſi tu atgahjis preekſch laika muhs mohziht?
2 Peht. 2, 4. Jud. v. 6.

30. Bet tahlu no winneem bija leels zuhku-pulks, kas tappe gannihts.

31. Un tee welli luhdſe winnu, un fazzija: Ja tu muhs isdſenn, tad dohd mums wakku eekſch to zuhku-pulku eeſkreet.

32. Un winſch fazzija us teem: No-eita: Un isbehgufchi eeſkrehje tee eekſch to zuhku-pulku, un redſi, wiſs zuhku-pulks eegahſahs no krauja juhrâ, un noſlihke uhdenî.

33. Un tee ganni behdſe, un pilsſatâ nahkuſchi paſluddinaja wiſſas leetas, un kas ar teem no wella apfehſteem notizzis bij.

34. Un redſi, wiſs pilsſahts isgahje JEſum pretti: Un kad tee winnu redſeja, luhdſe tee, winſch gribbetu aiseet no winnu rohbeſchahm. Ap. darb. 16, 39.

Ta 9. Nodalka.

JEſus dſeedina weenu melmenu fehrdſigu, 1. zihna Matteü no muitas-buhdas, 9. Mahja, kahdeht winna mahzekli ne gawe, 14. Uswehdina Jaira nomirruſchu meiteni, 18. 25. Dſeedina weenu ſeewu no aſſins-ſehrgas, 20. 22. Darra diwi aklus redſigus, 27. Iſdſenn weenu wellu, 32. Sluddina to preeſas-wahrdu, 35. Pawehl ka buhs par peetizigeem mahzitajeem luhgt, 36.

Ewangeliums dewitâ padeſmitâ ſwehdeenâ pehz waſſaras-ſweht-ku atſwehtes.

Un winſch kahpe laiwâ, un zehlahs pahri, un nahze ſawâ pilsſatâ.
Matth 4, 13. Mark. 2, 1.

2. Un luhk, tad neſſe tee preekſch winna weenu melmenu-ſehrdſigu, tas gulleja gultâ: Kad nu JEſus winnu tizzibu redſeja, ſazzija tas us to melmenu ſehrdſigu: Nemmees drohſchu firdi, mans dehls, tawi grehki irr tew pameſti. Luhk. 5, 18. Ap. darb. 9, 33. Dahw. dſeſ. 32, 5. Eſ. 43, 25.

3. Un luhk, zitti no teem rakſtu-mahzitajeem runnaja paſchi pee ſewim: Schis ſaimo Deewu.

4. Un JEſus redſeja winnu dohmas, un ſazzija: Kapehz dohmajat juhs tik ne labbi juhſu firdîs?

5. Ko warr lehtaki ſazziht: Tew tohp tawi grehki peedohti, jeb ſazziht: Zellees un ſtaiga?

6. Bet kà juhs ſinnat, ta zilweka dehlam warru eſſam wirs ſemmes grehkus pameſt: (tad ſazzija winſch us to melmenu-ſehrdſigu,) Zellees, nemm ſawu gultu, un eij us ſawu mahju.
Dan 7, 13.

7. Un winſch zehkahs augſcham, un gahje mahjâs.

8. Kad tee laudis to redſeja brihnijahs tee, un teize Deewu, kas tahdu warru zilwekeem dewis.]

Ewangeliums Matteüs-dſenâ.

9. Un kad JESUS no turrenes aisgahje, redſeja winſch weenu zilweku pee muitu-buhdas ſehſcham, Matteüs * wahrdâ, un ſazzija us winnu: Eij man pakkaſ: Un tas zehlahs un gahje tam pakkaſ. Mark. 2, 14. Luhk. 5, 27.
Matth. 10 3.

* Winna wahrds bija arridſan Lewi, luhto: Mark. 2, 14. Luhk. 5, 25.

10. Un tas notikkahs tam pee galda ſehſchoht eekſch winna namma, redſi, tad nahze daudſ muitineeku un grehzineeku un ſehdeja ar JEſu un winna mahzekleem pee galda.

11. Kad to tee Wariſeëri redſeja, ſazzija tee us winna mahzekleem: Kapehz ehd juhſu Mahzitais ar muitineekeem un grehzineekeem?

12. Kad to JEſus dſirdeja, ſazzija tas us winneem: Teem weſſeleem ahrſtes ne waijaga, bet teem neweſſeleem.

13. Tad eita nu, un mahzaitees, kas tas irr: Man miht ſchehlaſtiba un ne uppuris: Jo es efmu nahzis tohs grehzineekus pee atgreeſchanas no grehkeem aizinaht, un ne tohs taiſnus.]
Matt. 12, 7. Mik. 6, 8. Oſ. 6, 6. 1 Tim. 1, 15.

14. Tad nahze pee winna Jahna mahzekli, un ſazzija: Kapehz gawejam mehs un tee Wariſeëri tik daudſ, un tawi mahzekli ne gawe? Mark. 2, 18. Luhk. 5, 33.

15. Un

15. Un JEsus fazzija us teem: Warr arridsan tee kahsu-laudis behdatees, kamehr tas bruhtgans ar winneem irr? Bet tahs deenas nahks, kad tas bruhtgans no winneem atnemts buhs, un tad winni gawehs. 2 Kor. 11, 2. Sohg. gr. 14, 10. 11. Jahn. 3, 29.

16. Un ne weens lahpa wezzas drehbes ar jaunas wadmalas eelahpu, jo tas eelahps noplihst no tahm drehbehm, un tas plihsums leelaks tohp.

17. Neds jauns wihns tohp wezzôs ahda-traukôs eeleets, zittadi tee trauki sprahgst, un tas wihns isgahschahs, un tee trauki eet bohjâ: Bet jauns wihns tohp jaunôs traukôs eeleets, tad paleek abbi kohpâ weffeli. Mark. 2, 22.

Ewangeliums ohtrâ desmitâ un zettortâ swehdeenâ pehz wassaras-swehtku atswehtes.

18. Un kad winsch tà ar teem runnaja, redsi, tad nahze weens no teem (basnizas) wirsneekeem, un metehs preekfch ta semmê, un fazzija: Manna meita taggad nomirrusi, bet nahz, un leez fawu rohku us winnas, tad taps ta dsihwa. Mark. 5, 22. Luhk. 8, 41.

19. Un JESUS pazehlees gahje tam pakkaļ, un winna mahzekki.

20. (Un redsi, weena seewa, kas diwipadesmits gaddus affins fehrgâ bij gulejusi, nahze no pakkaļas, un aiskahre to wihli no winna drahwnahm:

3 Mohs. gr. 15, 25. Matt. 14, 36.

21. Jo ta fazzija patti pee sewis: Kaut es ween warrefchu winna drehbes aiskahrt, tad tapschu es weffela.

22. Tad atgreesehs JEsus, un to eeraudsijis fazzija winsch: Nemmees drohfchu firdi, manna meita: Tawa tizziba tew palihdsejusi. Un ta seewa tappe weffela tanni pafchâ stundâ.)

23. Kad nu JEsus ta wirsneeka nammâ nahze, un redseja tohs stabulneekus, un to lauschu trohkschni,

24. Sazzija winsch us teem: Atkahpeetees: Jo ta meitene newa nomirrusi, bet ta gull. Bet tee smehjahs pahr winnu. Jahn. 11, 11.

25. Bet kad tas lauschu pulks isdsihts bija, gahje winsch eekschâ, un satweh-re to (meitenj) pee rohkas: Tad zehlahs ta meitene augscham.

26. Un schi slawa tappe daudsinata pahr wissu to pasaku semmi.]

27. Un kad JEsus no turrenes prohjam gahje, nahze winnam diwi akli pakkaļ, brehkdami un fazzidami: Tu Dahwida dehls, apschehlojees pahr mums.

28. Un winnam nammâ ee-eijoht peegahje tee akli pee winna, un JESUS fazzija us teem: Tizzat juhs, ka es spehju to darriht? Tee fazzija us winnu: Gann, KUngs.

29. Tad aiskahre tas winnu azzis, fazzidams: Lai jums noteek pehz juhsu tizzibas.

30. Un winnu azzis tappe atwehrtas: Un JEsus aisleedse teem kohti warren, un fazzija: Luhkojeet, ka neweens to sajuht. Matt. 12, 16. Luhk. 5, 14.

31. Bet tee aisgahjuschi isnesse to slawu no winna wissâ tannî semmê. Mark. 7, 36.

32. Kad nu tee bij aisgahjuschi, redsi, tad atnesse tee (laudis) pee winna weenu zilweku kas mehms un no wella apsehsts bija. Matt. 12, 22. Luhk. 11, 14.

33. Un kad tas wels bij isdsihts, tad runnaja tas mehmais: Un tee laudis brihnijahs un fazzija: Tas wehl eeksch Israëla newa redsehts.

34. Bet tee Wariseëri fazzija: Winsch isdsenn tohs wellus zaur to wellu wirsneeku. Matt. 12, 24. Mark. 3, 22. Luhk. 11, 15.

35. Un JESUS gahje apkahrt eekschwisseem pilsfateem un meestahm, mahzidams winnu basnizâs, un sluddinadams to preezas-mahzibu tahs walstibas, un dseedinadams wissu sehrgu, un wissu wahjibu starp teem laudim. Mark. 6, 6. Luhk. 13, 22. Matt. 4, 23.

36. Un kad winsch tohs laudis pa pulkam redseja, eeschehlojahs winnam tà sirds pahr teem, jo tee bij iskaifiti un pamesti, itt ka awis, kam ganna newa. Mark. 6, 34. 4 Mohs. gr. 27, 17. Zak. 10, 2. Jer. 23, 1. Ezek. 34, 2.

37. Tad sazzija winsch us saweem mahzekkeem: Plaujama gann daudsirr, bet mag plahweju. Luhk. 10, 2. Jahn. 4, 35.

38. Tapehz luhdseet ta plaujama Kungu, ka tas darbineekus isdsiht gribbetu pee sawa plaujama. 2 Teff. 3, 1.

Ta

Ta 10. Nodaļa.

JEsus isſuhta diwipadesmits Apuſtulus, to preezas-wahrdu teem Judeem paſluddinaht, pawehledams, ka teem ja-turrahs prett labbeem un launeem, 5. 15. Saſka teem papreekſchu, jeek teem winna dehl ja-zeesch, 16. Eepreezina tohs ar paligu ta Swehta Garra, 19. Un ar Deewa klaht-ſtahweſchanas laikigi, 29. Un muhſchigi, 32.

Un winſch ſawus diwipadesmits mahzekļus pee-aizinajis, dewe teem warru pahr teem naſchkihſteem garrem, tohs isdſiht, un dſeedinaht wiſſadu fehrgu un wiſſadu wahjibu. Mark. 3, 13. nod. 6, 7. Luhk. 6, 13. nod. 9, 1.

2. Bet tee wahrdi to diwipadesmits Apuſtulu irr ſchee: Tas pirmais Sihmanis, kas faukts tohp Pehteris, un Andreis winna brahlis: Jehkabs Zebedejus (dehls), un Jahnis winna brahlis:

3. Wihlips, un Behrtolmeis: Tohms, un Matteüs tas muitineeks: Jehkabs Alweja dehls, un Lebbeis pawahrdâ Taddeüs.

4. Sihmanis no Kana, un Judas Iſkariots, kas winnu arri nodewe.

5. Schohs diwipadesmits ſuhtija JEſus, pawehledams teem un ſazzidams: Ne no-eita us to pagaŗu zeltu, un ne eeejat (nekahdâ) pilſatâ to Samariteru.

6. Bet eita wiſs-wairak pee tahm paſſuddufchahm awim tahs Iſraēla zilts. Matt. 15, 24. Ap. Darb. 3, 26. nod 13, 26. 46.

7. Bet isgahjuſchi paſluddinajeet un ſakkajt: Tà debbeſu-walſtiba irr tuwu klaht nahkuſi. Luhk. 9, 2. nod. 10, 9. Matt. 3, 2 nod. 4, 17.

8. Darrajt tohs fehrdſigus weſſelus, ſchkihſtajt tohs ſpittaligus, usmohdinajeet tohs mirruſchus, isdſeenneet tohs wellus: Bes makſas eſſat juhs to dabbuſuſchi, bes makſas dohdeet to arridſan. Ap. Darb. 8, 18. 20.

9. Ne turrajt ſeltu, neds ſudrabu, neds waŗŗu juhſu johſtâs. Mark. 6, 8. Luhk. 9, 3. nod. 22, 35.

10. Ne kulliti us zellu, neds diwi ſwahrkus, neds kurpes, neds kahdu * ſiſli, jo ikweenam darbneekam nahkahs ſawa barriba. Luk. 10, 7. 1 Kor. 9, 7. 1 Tim. 5, 18. 3 Mohſ. gr. 19, 13. 5 Mohſ. gr. 24, 14. nod. 25, 4.

* Speeki.

11. Un kurrâ pilſatâ jeb meeſtâ juhs nahkſeet, teju iſmeklejeet, kurſch tannî pilſatâ * wehrtas, un tur paleezeet, teekams juhs no turrenes iſeeſeet. Mark. 6, 10. Luhk. 9 4. nod 10, 8.

* Kas to preezas-wahrdu labpraht peenem, Ap. Darb. 2, 41.

12. Un jeb kurrâ nammâ eegahjuſchi: ſweizinajeet to. Luhk. 10, 5.

13. Un ja tas nams wehrtas irr, tad juhſu meers pahr to nahks, bet irr tas newehrtas, tad juhſu meers pee jums atkal atgreeſiſees.

14. Un ja kas labban juhs ne gribb uſnemt, neds juhſu wahrdus klauſiht, tad iſeita no ta namma, jeb ta pilſata, un nokrattajt tohs pihſchkus no juhſu kahjahm. Mark. 6, 11. Luhk. 9, 5. nod. 10, 1. Apuſt. Darb. 13, 52. nod. 18, 6.

15. Pateeſi, es ſakku jums: Tai Sodomiteru un Gomorriteru ſemmei lehtaki nahkſees fohda-deenâ, ne ka tahdam pilſatam. Matt. 11, 24.

16. Redſi, es ſuhtu juhs, itt ka awis, wilku ſtarpâ, tapehz eſſeet gudr ka tſchuhſkas, un bes wiltus ka balloſchi. Luhk. 10, 3. Reem. 16, 19.

17. Bet ſargajtees no teem ilwekeem, jo tee nodohs juhs ſawâs teeſâs, un ſchautihs juhs ſawâs baſnizâs. Matt. 24. 9. Luhk. 21, 12. Jahn. 15, 20. nod. 16, 2. Parahd. Jahn. 2. 10.

18. Un juhs tapſeet weſti preekſch waldineekeem un kehnineem mannis dehl, par leezibu teem un teem paganeem. Mark. 13, 11. Luhk. 12, 11. Apuſt. Darb. 12, 1. nod. 25, 23. 2 Tim. 4, 22.

19. Kad tee nu juhs nodohs, tad ne gahdajeet, kà un ko * juhs runnaſeet, jo tannî paſchâ ſtundâ taps jums dohts, kas jums ja-runna. Luhk. 12, 12. nod. 21, 14. 15.

* Kriſtus ne paweh, ka mums wiſſai ne buhs apdohmatees, bet ka mums ne buhs behdatees: Ap. Darb. 4, 29.

20. Jo juhs ne eſſat tee, kas runna, bet tas Gars juhſu Tehwa irr, kas eekſch jums runna.

21. Bet tur nodohs brahlis brahli pee nahwes, un tehws dehlu: Un behrni zelſees prett wezzakeem, un tohs nonahwehs. Mik. 7, 5. 6. Luhk. 21, 16.

22. Un juhs tapſeet eenihdeti no wiſſeem manna wahrda dehl: Bet kas lihdſ gallam paſtahw, tas taps muſchigi iſglahbts. Mark. 13, 13. Luk. 21, 17. Matt. 24, 13. Parahd Jahn. 2, 10. nod. 3. 10.

23. Bet kad tee juhs ſchinnî pilſatâ waja, tad eebehdſeet ohtrâ. Pateeſi, es ſakku jums: Juhs ne beigſeet iſſtaigaht Iſraēla pilſatus, teekams ta zilweka dehls nahks. Matt. 2, 13. nod. 4, 2. Ap Darb. 9, 25. nod. 14, 6.

24. Tas mahzekļis newa augſtaks, kà wiņņa mahzitais, neds tas kalps, kà wiņņa kungs. Luhk. 6, 40.
Jahn. 13, 16. nod. 15, 20.

25. Tas irr mahzeklim gann, kad tas tohp itt kà wiņņa mahzitais, un tas kalps itt kà wiņņa kungs, kad tee to namma-kungu irr * beelzebulu ſaukuſchi, wiſs wairak wiņņa ſaimi (tee ta ſauks). Matt. 9, 34. nod. 12, 24.
Mark 3, 22. Luhk. 11 15. Jahn. 8, 48.
* Schis bija to Ekroniteru elka-deews, 2 Kehn. 1, 2.

26. Tapehz ne bihſteetees par teem: Jo ne kas irr apſlehpts, kas ne nahks gaiſmâ, neds ſleppens, kas ne taps ſinnams. Eſa. 8, 12. Job. 12, 22. Jer. 1, 8.
Mark. 4, 22. Luhk. 8, 17 nod 12, 2.

27. Ko es jums tumſibâ ſakku, to runnajeet gaiſmâ: Un kas jums kluſſinam auſi ſazzihts, to ſluddinajeet us jumteem.

28. Un ne bihſteetees no teem, kas to meeſu nokauj, un to dwehſeli ne warr nokaut: Bet bihſteetees wairak no ta, kas meeſu un dwehſeli warr nomaitaht ellê. Jer. 1, 8. Luhk. 12, 4.

29. Nezzi diwi ſwirbuki tohp pirkti pahr weenu ſchkillingi, un ne weens no teem kriht semmê, bes juhſu Tehwa.

30. Bet arridſan juhſu galwas matti wiſſi irr iſſkaititi. 1 Sam. 14, 45.
Luhk. 21, 18. Ap. Darb. 27, 34. 2 Sam. 14, 11.

31. Tapehz ne bihſteetees, juhs eſſat labbaki, ne kà daudſ ſwirbuki.

32. Tad nu ikkatrs, kas mann apleezinahs preekſch zilwekeem, to ir ES gribbu apleezinaht preekſch manna Tehwa, kas debbeſis irr.
Mark. 8, 38. Luhk. 9, 26. nod 12, 8. 2 Tim. 2, 12 Parahd. Jahn. 3, 5.

33. Bet kas mannis aiſleegs preekſch zilwekeem, to gribbu ES arridſan aiſleegt preekſch manna Tehwa, kas debbeſis irr.

34. Ne ſchkeeteet, ka Es nahzis meeru atneſt ſemmes wirſu, Es ne eſmu nahzis meeru atneſt, bet ſchbinu.
Luhk. 12, 49. 51.

35. Es eſmu nahzis to zilweku eenaidâ faweſt ar tawu tehwu, un to meitu ar tawas mahtes, un to weddeklu ar tawas wihra mahtes.

36. Un ta zilweka eenaidneeki irr wiņņa paſcha laime. Mik. 7, 6.
Dahm. d'eek. 41, 10. d'ſeſ. 55, 13. Jahn 13, 18.

37. Kas tawu tehwu un mahti wairak mihlo, ne kà manni, tas mannis ne irr wehrtas, un kas tawu dehlu jeb meitu wairak mihlo, ne kà manni, tas mannis ne irr wehrtas. Luhk. 14, 26.

38. Un kas tawu kruſtu us ſewim ne nem, un man pakkaļ eet, tas mannis ne irr wehrtas. Matt. 16, 24.
Mark 8, 34. Luhk. 9, 23. nod. 14, 27.

39. Kas tawu dſihwibu atrohd, tam ta ſuddihs, un kam tawa dſihwiba mannis dehļ ſuhd, tas to atraddihs. Luhk. 17, 33.
Jahn. 12, 25.

40. Kas juhs uſnem, tas uſnem mann, un kas mann uſnem, tas uſnem to, kas mann ſuhtijis irr.
Matt. 18, 5. Luhk. 10. 16. Jahn. 13, 20.

41. Kas weenu praweetu uſnem * praweeta wahrdâ, tas dabbuhs praweeta algu: Un kas weenu taiſnu uſnem taiſna wahrdâ, tas dabbuhs taiſna algu. 1 Kehn. 17, 10. nod. 18, 4. 2 Kehn. 4, 8.
* Tadehļ, ka tas weens praweets irr.

42. Un kas weenu no ſcheem wiſs-mazakeem dſirdinahs tikkai ar weenu bikkeri augſta uhdens, tapehz ka tam mahzekļa wahrds irr, pateeſi es ſakku jums, ka tam ſawa alga ne ſuddihs.
Matt. 25, 40. Mark. 9, 41. Ebr. 6, 10.

Ta 11. Nodalla.

JEſus parahda Jahņa mahzekļeem, kewi eſſot to apſohlitu peſtitaju, 2. Telz to Jahni un wiņņa amatu, 7. Lamma tohs Judus wiņņu atſihſt dehļ, 16. Pateiz Deewam wiņņa brihniſchku darbu pehz ſtarp laudim, 25. Labbina pee ſewi wiſſus behdigus un gruhtſirdigus, 28.

Un tas notikkahs, kad JEſus bij pabeidſis ſaweem diwipadeſmits mahzekļeem pawehleht, aisgahje winſch no turrenes mahziht, un ſluddinaht wiņņu pilſſatôs.

Ewangeliums treſchâ Adwentes jeb ohtrâ ſwehdeenâ preekſch ſeemas-ſwehtkeem.

2. Un kad Jahnis zeetumâ tohs darbus Kriſtus dſirdeja, ſuhtija wiņņu diwi no ſaweem mahzekļeem.
Luhk. 7, 18. Matt. 14, 1-12. Mark. 6, 14-29.

3. Un * likke tam ſazziht: Eſſi Tu tas kam nahkt buhs, jeb buhs mums zittu gaidiht?
* Greek. wall. Sazzija us to.

4. Un JEſus atbildeja, un ſazzija us teem: No-eita, un atſakkajt Jahnam ko juhs dſirdat un redſat.

5. Tee akli redſ, tee tiſli eet, tee ſpitteligi tohp ſchkihſti, tee kurli dſird, tee mirroni zelkahs augſcham, un teem nabageem

bageem tohp tas preezas-wahrds mahzihts. Esai. 29, 18. nod. 35, 5. 6. nod. 61, 1. Luhk. 4, 18.

6. Un fwehtigs irr tas, kas mannis pehz ne apgrehkojahs. Mark. 6, 3. Jahn. 6, 41. 66.

7. Kad tee nu nogahje, eesahze JEsus runnaht us teem kaudim no Jahna: Ko essat juhs isgahjuschi tukfnesi redseht? (gribbejat juhs) kahdu needru (redseht) ko wehjisch schurp un turp schaubâ? Luhk. 7, 22.

8. Jeb ko essat juhs isgahjuschi skattitees? (gribbejat juhs) kahdu zilweku mihkstâs drehbes (redseht?) Redseet, kas mihkstas drahnas walka, irr kehninu nammôs.

9. Jeb ko essat juhs isgahjuschi redseht? (gribbejat juhs) kahdu praweetu (redseht)? Teeschams es sakku jums, kas arridsan augstaks ne kâ praweets.

10. Jo schis tas pats, no ka rakstihts: Redsi, Es suhtu sawu engeli tawâ preekschâ, kam to zellu preeksch tewim sataisiht buhs.] Mal. 3, 1. Mark. 1, 2. Luhk. 7, 27.

11. Pateesi es sakku jums: Ne teem, kas no seewahm irr dsimmuschi, ne irr neweens zehlees, kas leelaks buhtu, kâ Jahnis tas kristitais: Bet kas tas masakais irr debbesu-walstibâ, tas irr leelaks ne kâ winsch.

12. Bet no Jahna ta kristitaja laika, lihds taggad, tohp tai debbesu-waistibai warra darrita, un tee warras-darritaji rauj to (pee sewim).

13. Jo wissi praweekschi un ta bauskliba lihds Jahnam irr mahzijuschi no ta, kas nahkams bij. Luhk. 16, 16.

14. Un ja juhs gribbat peenemt, winsch irr* Elijas, kam ja-nahk. Mal. 4, 5. Luhk. 1, 17.

* Ne pascha sihmi, bet Elijas garrâ. Luhk. 1, 17.

15. Kam aufis irr dsirdeht, tas lai dsird. Matt. 13, 9. Parahd. Jahn. 2, 7.

16. Bet ar ko lihdsinaschu es schos laiti? Ta irr lihdsinajama teem behrneem, kas us tirgu sehsch, un sauz us saweem beedreem,

Luhk. 7, 31,

17. Un sakka: Mehs essam jums stabulejschi, un juhs ne essat deijuschi: Mehs essam jums schehloschanas dseesmas dseedajuschi, un juhs ne essat raudajuschi.

* Greek. wail. Pee kruhts ne sitt uschees.

18. Jo Jahnis irr nahzis, neds ehdis neds dsehris: Un tee sakka, winnam irr tas wels. Matt. 3, 4. Mark. 1, 6.

19. Ta zilweka dehls irr nahzis, ehd un dsehr: Un tee sakka: Redsi, weens zilweks, kas rihjeis irr, un wihna-plihtneets, to muitineeku un grehzineeku draugs, tomehr ta gudriba irr taisnota no saweem* behrneem.

* Kristus, kas ta tehwa gudriba tohp nosaukts: Sal. Sak. 8, 12. 1 Kor. 1, 24. tohp atsihts no tahs taisnibas mahzekeem.

20. Tad eesahze wunsch laimaht tohs pilsatus, kur winna brihnumi wiss wairak bij notikkuschi, ka tee ne bij no grehkeem atgreesuschees. Luhk. 10, 13.

21. Wai tew Korazin! Wai tew Betsaidai! Jo kaut eekksch Tirus jeb Sihdanas tee brihnumi notikkuschi, kas juhsu starpâ irr notikkuschi, tad tee jaw senn buhtu no grehkeem atgreesuschees maisôs un pelnôs. Es. 23. Ezek. 26. nod. 27, 2 Kehn. 6, 30. nod. 19, 1. Es. 58, 5. Dan. 9, 3. Jon. 3, 6. Jer. raud. ds. 2, 10.

22. Tomehr es sakku jums: Ka Tirum un Sihdanai lehtaki buhs sohda-deenâ, ne kâ jums. Matt. 10, 15.

23. Un tu Kapernaüm, kas tu lihds debbesi essi pa-augstinata, tapsi lihds ellei nogahsta: Jo kaut Sodomâ tee brihnumi notikkuschi, kas eekksch tewis irr notikkuschi, tad winna wehl schodeen buhtu palikkusi. Naud. dseef. Jer. 4, 6.

24. Tomehr es sakku jums: Ka tai Sodomitexu semmei lehtaki buhs sohda-deenâ, ne kâ tew: Matt. 10, 15.

Ewangeliums Mattihsa deenâ.

25. Tanni paschâ laikâ atbildeja JEsus un sazzija: Es pateizu tew, Tehws, Kungs debbes un semmes, ka tu schihs leetas slehpis essi teem gudreem un prahtneekeem, un essi tahs teem nesamannigeem sinnamas darrijis. Luhk. 10, 21. Joh. 5, 12. Es. 29, 14. 1 Kor. 1, 19. nod. 2, 7. 8.

26. Pateesi Tehws, jo tâ irr taws labs prahts preekschtew notizzis. Luhk. 2, 14. nod. 12, 32. Esw. 1, 5.

27. Wissas leetas irr man eedohtas no manna Tehwa, un ne weens to dehlu pasihst, kâ ween tas Tehws, nei arri kas labban pasihst to Tehwu, kâ ween tas Dehls, un kam tas Dehls to gribb* sinnamu darriht. Matt. 28, 18. Jahn. 3, 35. nod. 13, 3. nod. 17, 2. Luhk. 10, 22. Jahn. 1, 18. nod. 6, 46 nod. 10, 15.

* Jaur sawu Garru eekksch wahrt, 1 Kor. 2, 11. 12.

28. Nahzeet schurp pee mannim wissi, kas juhs behdigi un grubdigi

firdigi essat, es gribbu juhs atweeglinaht.

29. Nemmeet us sewim mannu juhgu un mahzaitees no mannim, jo es esmu lehnprahtigs, un no firds pasemmigs: Tad atraffeet juhs atweeglofchanu juhfu dwehfelehm. Zakar. 9, 9.

Wihliy. 2, 7. 8. Jer. 6, 16. Dahw. dseef. 45, 5.

30. Jo mans juhgs irr laipnigs, un manna nasta weegla.] 1 Jahn. 5, 3.

Ta 12. Nodalla.

Tee mahzekli isplubj wahrpas Fwehdeenâ un tohp no Kristus aisbildinati, 3. 5. JEsus dseedina weenu fakaltufchu rohku, 9. Jr weenu no wella apfehjtu, 22. Mahja no teem grehkeem preet to Gwehtu Garru, 31. Un rahda, kurfch winna brahlis un mahte ehsohts, 46.

Tannî pafchâ laikâ staigaja JEsus Fwehdeenâs zaur labbibu: Un winna mahzekli bij isfalkufchi, un eefahze wahrpas isplukht un ehst.

5 Mohs. gr. 23, 25. Mark. 2, 23. Luhk. 6, 1.

2. Bet tee Wariseëri, to redsedami, fazzija us winnu: Redsi, tawi mahzekli darra, kas ne peeklahjahs Fwehdeenâ darriht. 2 Mohs. gr. 20, 10.

3. Un winfch fazzija us teem: Neggi juhs essat laffijfchi, ko Dahwids irr darrijis, kad winfch isfalzis bij, lihds ar teem, kas pee winna bija?

4. Ka winfch irr Deewa nammâ gahjis, un tahs (Deewam) preekfch liktas maises ehdis, kas winnam ne peederrejahs ehst, neds teem, kas pee winna bija, bet ween teem preestereem.

1 Sam. 21, 6. 2 Mohs. gr. 25, 30. nod. 29, 33. 3 Mohs. gr. 24, 6. 9. nod. 8, 32.

5. Jeb ne essat juhs bauslibâ laffijuschi, kâ tee preesteri Fwehdeenâs to Fwehtu deenu Deewa nammâ pahrkahpj, un (tomehr) nenoseedsigi irr?

4 Mohs. gr. 28, 9.

6. Bet es fakku jums, ka tas kas fcheitan leelaks irr, ne kâ Deewa-nams.

2 Laik. gr. 6, 18.

7. Bet kad juhs sinnatut, kas tas irr: Es gribbu apfchehlofchanu, un ne upuri, tad ne buhtut juhs fchohs nenoseedsigus pasiuddinajufchi. Ose. 6, 6.

Matt. 9, 13. nod. 23, 23.

8. Jo ta zilweka Dehls irr weens Kungs, arridsan tahs Fwehdeenas.

Mark. 2, 28 Luhk. 6, 5.

9. Un winfch no turrenes isgahjis, nahze winnu bafnizâ. Mark. 3, 1. Luhk. 6, 6.

10. Un redsi, tur bija weens zilweks, tam bij fakaltufi rohka, un tee waijaja winnu, fazzidami: Arrig peederrahs Fwehdeenâs dseedinaht? Ka tee to apfuhdsetu. Luhk 13, 14. nod. 14, 3. Jahn. 9, 16.

11. Bet winfch fazzija us teem: Kurfch zilweks buhs juhfu starpâ, kam weena aws irr, un kad ta Fwehdeenâs bedrê eekriht, neggi tas to fatwehrs, un iswilks ahra? 2 Mohs. gr. 23, 4. 5 Mohs. gr. 22, 4.

12. Zeek labbaks irr nu zilweks, ne kâ aws? Tapehz peeklahjahs Fwehdeenâs labdarriht. 1 Mohs. gr. 1, 27.

13. Tad fazzija winfch us to zilweku: Issteepi fawu rohku: Un winfch issteepe to: Tad kluwinnam ta atkal weffela, itt kâ ta ohtra.

14. Tad isgahje tee Wariseëri, un aprunnajahs prett winnu, ka tee to nomaitatu. Mark. 3, 6. Luhk. 6, 11. Jahn. 10, 39. nod. 11, 53.

15. Bet JEsus to nomannidams aisgahje no turrenes: Un daudf laudis gahje winnam pakkaî, un winfch darrija tohs wiffus weffelus. Matt. 10, 23.

16. Un winfch teem peekohdinaja, teem ne bij winnu sinnamu darriht. Matt. 9, 30. Luhk. 5, 14.

17. Ka peepildihts taptu, kas runnahts irr zaur to praweetu Esaiju, kas fakka:

18. Redsi, mans kalps, ko es isredsejees, un mans mihlais, pee ka manna dwehfelei labs prahts irr, es gribbu fawu Garru us winnu likt, un tas pafluddinahs tahm tautahm, kas teesâ irr. Esa. 42, 1. Matt. 3, 17. nod. 17, 5.

19. Winfch ne bahrsees, neds brehks un ne weens dsirdehs us eelahm winnu balsi.

20. To eelubsufchu needru winfch ne falausihs, un to kwehpedamu dakti winfch ne isdseffihs: Teekami winfch tai teesai wiffkim to uswarefchanu dohs.

21. Un tee laudis zerrehs us winnu wahrdu.

22. Tad tappe weens no wella apfehsts pee winna nowests, akls un mehms buhdams: Un winfch darrija tam weffelu, kâ ka tas akls un mehmais runnaja un redseja. Matt. 9, 32. Luhk. 11, 14.

23. Un wiffi laudis istruhzinajahs un fazzija: Neggi fchis irr Dahwida dehls? Jahn 4, 29.

24. Bet tee Wariseëri to dsirdedami fazzija! Schis ne isdsenn tohs wellus, ka ween zaur * Beëlzebulu to wellu wirsneeku. Matt. 9, 34. Mark. 13, 22.
Luhk. 11, 15.
* Luhko: Matt. 10, 25.

25. Bet JEsus winnu dohmas nomannijis, fazzija us teem: Ikweena walsts, kas sawâ starpâ eenaidâ tohp, ta aiseet pohstâ, un ikkatrs pilsahts jeb nams, kas sawâ starpâ eenaidâ, ne warr pastahweht.

26. Ja nu weens fatans to ohtru isdsenn, tad irr winsch ar few pafchu eenaidâ: Kà tad warr winna walstiba pastahwehr?

27. Un kad Es zaur Beëlzebulu tohs wellus isdsennu, zaur ko tad isdsenn tohs juhfu behrni? Tapehz buhs Tee juhfu teefneeki.

28. Bet ja Es zaur Deewa Garru tohs wellus isdsennu, tad jaw irr ta Deewa walstiba pee jums nahkusi.

29. Jeb kà warr weens kahda stipra wihra nammâ eet, un winna leetas panemt, ja tas pirmak to stipru ne faista, un tad winna nammu aplaupa?

30. Kas ar mannim ne irr, tas irr prett mann, un kas ar mannim ne fakrahj, tas iskaisa.

31. Tapehz fakku es jums: Ikkatri grehki un saimofchana taps peedohta teem zilwekeem, bet ta saimofchana pretti to Garru ne taps peedohta teem zilwekeem. Mark. 3, 29. Luhk. 12, 10.
1 Jahn. 5, 16. Ebr. 6, 4 5. 6. nod. 10, 26.

32. Un kas ko runna pretti ta zilweka dehlu, tam tas taps peedohts: Bet kas ko runna pretti to Swehtu Garu, tam ne taps peedohts neds schinni, neds nahkoschâ laikâ. 1 Sam. 2, 25.
4 Mohs. gr. 15, 30. 1 Jahn. 5, 16.

33. Dehsteet jeb weenu labbu kohku, tad buhs arridsan winna augli labbi, jeb dehsteet weenu eepuüschu kohku, tad ir tee augli buhs eepuüschi, jo tas kohks tohp pasihts pee saweem augleem.
Luhk. 6, 44. Matt. 7, 17.

34. Juhs ohdschu-dsimmums, ka warrat juhs ko labbu runnaht, kauni buhdami? Jo no tahs firds pilnibas runna ta mutte. Matt. 3, 7. nod. 23, 33.
Luhk. 6, 45. Dahw. dseef. 40, 11.

35. Weens labs zilweks no labbas firds mantas isdohd ko labbu, un weens ikkns zilweks no kaunas mantas isdohd kaunu.

36. Bet es fakku jums, ka ikkatrs welts wahrds, ko tee zilweki runnahs, par to teem buhs * lahgadibu doht fohda-deenâ. Ewes. 5, 4.
Sal. Mahzit. 12, 14.
* Atbildeschanu.

37. Jo no taweem wahrdeem tu tapsi taisnohts, un no taweem wahrdeem tu tapsi pasuddinahts. Luhk. 19, 22.
2 Sam. 1, 16.

38. Tad atbildeja zitti no teem rakstumahzitajeem un Wariseëreem, un fazzija: Mahzitais, mehs gribbam no tewim kahdu sihmi redseht. Matt. 16, 1.
Mark. 8, 11. Luhk. 11, 16. 29. 1 Kor. 1, 22.

39. Bet winsch atbildeja un fazzija us teem: Ta nikna un laulibu pahrkahpdama tauta mekle sihmi: Un winnai ne taps ne kahda sihme dohta, ka ween ta sihme Jonas ta praweeta.

40. Jo ittin kà Jonas trihs deenas un trihs naktis leelas juhra siws wehderâ bija, tà ir buhs ta zilweka dehls trihs deenas un trihs naktis semmes klehpî. Jon. 2, 1. 11.

41. Tee Niniwiteri zelsees fohda-deenâ prett scho zilti, un pasuddinahs winnu: Jo tee irr no grehkeem atgreesuschees us Jonas fluddinaschanu, un redsi, scheit irr wairak, ne kà Jonas. Luhk. 11, 32.
Jon. 3, 5.

42. Ta kehnineene no pusdeenas puses zelsees fohda-deenâ prett scho zilti, un pasuddinahs to, jo ta irr no semmes galla nahkusi, to gudribu Salamana dsirdeht: Un redsi, scheit irr wairak, ne kà Salamans. 1 Kehn. 10, 1.
2 Laik. gr. 9, 1. Luhk. 11, 31.

43 Bet kad tas neschkihstis gars no ta zilweka isgahjis irr, tad pahrstaiga tas kaufas weetas, un mekle dusseht, un ne atrohd to. Luhk. 11, 24.

44. Tad fakka tas: Es gribbu atkal greestees us mannu nammu, no kurrenes es isgahjis, un kad winsch nahk, atrohd tas to * tukschu, ar slohtahm mehstu un isgehrbtu.
* Greek. wallod. Besdarbigu.

45. Tad no-eet tas, un nem septinus garrus pee sewim, kas jo nikni, ne kà winsch pats, un tur eekschâ nahkuschi dsihwo tee tur, un tohp pehz ar ta zilweka niknaki ne kà pirmis. Tà patt tas arridsan notiks schai niknai tautai. 2 Peht. 2, 20. 21. Ebr. 6, 4. 5. 6. nod. 10, 26. 27.

46. Un winnam wehl tà us teem łaudim runnajoht, redsi, tad stahweja winna mahte un winna brahłi ahrâ, mekledami winnu bildinaht. Mark. 3, 31. Luhk. 8, 19.

47. Un weens fazzija us winnu: Redsi, tawa mahte un tawi * brahłi stahw ahrâ, mekledami tewi bildinaht.

* Tas irr, affins raddi, luhko: 1 Mohs. gr. 13, 8. 11.

48. Un winsch atbildedams fazzija tam, kas winnam to stahstija: Kuxxa irr manna mahte, un kuxxi irr manni brahłi?

49. Un fawu rohku pahr faweem mahzekłeem issteepis, fazzija winsch: Redsi, manna mahte un manni brahłi.

50. Jo kas to prahtu manna Tehwa, kas debbefis irr, darrihs, tas irr mans brahlis, un manna mahfa, un manna mahte. Jahn. 15, 14. 2 Kor. 5, 16. Gal. 5, 6. nod 6, 15. Koloss. 3, 11.

Ta 13. Nodałła.

JEsus mahza juhr-mallî no sawas walstibas zaur to lihdsibu ta sehjeja, 3. No kweescheem un kohkałeem, 24. No rauga, 33. No apslehptas mantas 44. No weenas itt dahrgas pehrles, 45. No tihkla, 47. Tee łaudis winna tehwa-semmê nizzina winnu tahs mahzibas pehz, 53.

Tannî deenâ JEsus no namma isgahjis apsehdehs juhr-mallî. Mark. 4, 1. Luhk. 8, 4.

2. Un dauds łauschu sapulzejahs pee ta, tà ka tam bij laiwâ ja-eekahpj un tur ja-fehsch, un wissi łaudis stahweja mallâ. Luhk. 5, 3.

3. Un winsch runnaja us teem dauds zaur lihdsibahm, un fazzija: Redsi, weens sehjeis isgahje seht.

4. Un winnam sehjoht, kritte zitta (sehkla) zeł-mallî: Un tee putni nahze un apehde to.

5. Un zitta kritte us to akminainu, kur tai newa dauds semmes: Un ta tudał usdihge, tapehz ka tai semmes dsiłłums ne bija.

6. Bet kad ta saule bij uslehkusi, sawihte ta un sakalte, tapehz ka sakne winnai ne bija.

7. Bet zitta kritte starp teem ehrkschkeem, un tee ehrkschki usauge un apmahze to.

8. Bet zitta kritte wirs labbas semmes, un nesse augłus, zitta simtkahrtigus, un zitta seschdesmitkahrtigus, un zitta trihsdesmitkahrtigus.

9. Kam aufis dsirdeht, tas lai dsird. Matt. 11, 15.

10. Un tee mahzekłi peegahjuschi fazzija us to: Kadehł runna tu us teem zaur lihdsibahm? Mark. 4, 10. Luhk. 8, 9.

11. Bet winsch atbildeja un fazzija us teem: Jums irr dohts sinnaht tohs noslehpumus no Deewa walstibas, bet * teem tas ne irr dohts. Matt. 16, 17. 1 Kor. 2, 10. 1 Jahn. 2, 27.

* Luhko: 2 Kor. 4, 3. 4.

12. Jo kam irr, tam taps dohts, un tam buhs par leeku: Bet kam ne irr, no ta arridsan taps atnemts, kas tam irr. Matt. 25, 29. Mark. 4, 25. Luhk. 8, 18. nod. 19, 26.

13. Tapehz runnaju es us teem zaur lihdsibahm, ka tee redsedami ne reds, un dsirdedami ne dsird, neds saproht.

14. Un pee teem tohp peepildita ta praweeta Esaijas mahziba, kas sakka: Ar aufim juhs dsirdefeet, bet ne saprattifeet: Un redsedami juhs redsefeet, bet ne nomannifeet. Esa. 6, 9. Mark 4, 12. Luhk. 8, 10. Jahn. 12, 40. Ap. Darb. 28, 26. Reem. 11, 8.

15. Jo scho łauschu firds irr beesa tappusi, un ar aufim irr tee pakurli, un irr sawas azzis aisdarrijschi, ka tee ar azzim ne reds, neds ar aufim dsird, neds firdî saproht, un atgreeschahs ka es tohs dseedinatu. Ap. Darb. 28, 27.

16. Tomehr swehtigas irr juhsu azzis, jo tahs reds, un juhsu aufis, jo tahs dsird. Matt. 16, 17. Luhk. 10, 23. Jahn. 20, 29. 1 Peht. 1, 8.

17. Jo pateesi es sakku jums, ka dauds praweeschi un taisni irr wehlejschi redseht, ko juhs redsat, un ne irr redsejschi, un dsirdeht, ko juhs dsirdat, un ne irr dsirdejschi. 1 Peht. 1, 10.

18. Tad nu klausait Juhs to lihdsibu no ta sehjeja. Mark. 4, 14.

19. Kad kas to wahrdu * no tahs walstibas dsird un ne proht, tad nahk tas łaunais, un atrauj to, kas winna firdî sehts irr: Schis irr tas kas zełłmallî sehts irr. Luhk. 8, 11.

* Tas irr, to preezas-mahzibu Kristus, zaur ko winsch sawu walstibu ustaisa, Matt. 9, 35.

20. Bet kas us to akminainu sehts, tas irr tas, kas to wahrdu dsird, un tudał to ar preeku sanem: Jahn. 5, 35.

21. Bet winnam saknes newa eeksch sewim, bet irr kahdu laiku tizzigs: Kad nu behdas un wajaschana ta wahrda dehł useet, tad winsch tudał apgrehzibu nem.

22. Bet kas starp teem ehrkschkeem sehts, tas irr tas, kas to wahrdu dsird, un

un ta kahriba schihs dsihwoschanas, un tahs baggatibas wiltiba apslahpe to wahrdu, un tas tohp ne-augligs.

Matt. 19, 23. Mark. 10, 23. Luhk. 18, 24. 1 Tim. 6, 9.

23. Bet kas wirs labbas semmes fehts, tas irr tas, kas to wahrdu dsird un saproht, un turklaht * augligs irr, un nefs zits simtkahrtigus, un zits seschdesmitkahrtigus, un zits trihsdesmitkahrtigus augłus. Luhk. 8, 15.

* Zaur ihstenu tizzibu un skaidru mihlestibu, Matt. 21, 43.

Ewangeliums peektâ swehdeenâ pehz swaigsnes deenas.

24. Wehl weenu zittu lihdsibu stahstija winsch teem un fazzija: Ta debbesu-walstiba irr kà kahds zilweks, kas labbu sehklu sawâ tihrumâ sehje.

25. Bet łaudim gulloht nahze winna eenaidneeks, un sehje niknas sahles starp kweescheem, un gahje nohst.

26. Kad nu ta labbiba auge, un augłojahs, tad atraddahs arri ta nikna sahle.

27. Tad gahje tee kalpi pee ta nammatehwa, un fazzija us to: Kungs, ne essi tu labbu sehklu sawâ tihrumâ sehjis? No kurrenes tad rohdahs ta nikna sahle?

28. Un winsch fazzija us teem: To tas eenaidneeks darrijis; Tad fazzija tee kalpi us to: Gribbi tu tad, ka mehs eetam to israweht?

29. Winsch fazzija: Ne, ka juhs to niknu sahli israwedami ir tohs kweeschus ne * ispluhzaht.

* Greek. wallod. Issaknojat.

30. Laid abbi kohpâ aug * lihds płaujamam laikam: Un płaujamâ laikâ fazzischu es teem płahwejeem: Sakrahjeet pirmak to niknu sahli kohpâ, un seeneet to kuhlischôs, ka ta sadedsinata tohp: Bet tohs kweeschus sakrahjeet mannâ schkuhnî.] Matt. 3, 12.

* Scheitan teem walditajeem ne tohp aisleegts tohs łaunus sohdiht, Reem 13, 4. neds teem basnizas kungeem tohs grehzineekus pahrmahziht, 1 Kor. 5, 6. 7. Matt. 18, 17. Bet Kristus stahsta, ka leekuli un łauni starp teem Deewa behrneem paliks lihds pasaules gallam.

31. Wehl weenu zittu lihdsibu stahstija winsch teem un fazzija: Ta debbesu-walstiba irr lihdsa weenam sinnepes graudinam, ko weens zilweks nehmis sawâ laukâ eesehje. Mark. 4, 30.

Luhk. 13, 19.

32. Schis gann irr tas wissmasakais no wissahm sehklahm, bet kad tas usaug, tad tas irr leelaks ne kà zittas sahles, un tohp weens kohks, tà ka tee putni appaksch debbes nahk, un ligsdas darra winna sarrôs.

33. Wehl weenu zittu lihdsibu runnaja tas us winneem: Ta debbesu walstiba irr lihdsa raugam, ko weena seewa nehmusi sajauze starp trim puhreem miltu, teekams wiss saruhge. Luhk. 13, 20. 21.

34. Wissas schahs leetas runnaja JEsus zaur lihdsibahm us teem łaudim, un bes lihdsibahm ne runnaja winsch ne neeka. Mark. 4, 33. 34.

35. Ka peepildihts taptu, kas runnahts irr zaur to praweetu, kas sakka: Es atdarrischu sawu mutti zaur lihdsibahm, es * isrunnaschu paslehptas leetas, no eesahkuma tahs pasaules.

Dahw. dsees. 78, 2.

* Greek. wallod. Es iswirrinaschu; Lihds kà uhdens no awota iswerd.

36. Tad atlaide JEsus tohs łaudis, un pahrgahje mahjâs, un winna mahzekłi peegahje pee ta, un fazzija: Isstahsti mums to lihdsibu no tahs niknas sahles tihrumâ.

37. Un winsch atbildeja un fazzija us teem: Tas kas to labbu sehklu sehj, irr ta * zilweka dehls. 1 Mohs. gr. 3, 15.

Jahn. 8, 44. Ap. Darb. 13, 10. 1 Jahn. 3, 8.

* Tik labb zaur sew paschu kà ir zaur saweem Apustułeem un mahzitajeem, Ewes. 4, 11. 12.

38. Bet tas lauks irr ta pasaule: Un ta labba sehkla irr tee behrni tahs walstibas: Un ta nikna sahle irr tee behrni ta blehscha.

39. Un tas eenaidneeks, kas to sehjis, irr tas wels, un tas płaujams laiks irr schihs pasaules beidsams gals: Un tee plahweji irr tee engeli.

Parahd. Jahn. 14, 15. Joël. 3, 13.

40. Tad nu ittin kà ta nikna sahle tohp salassita, un ar ugguni sadedsinata: Tà ir schihs pasaules beidsamâ gallâ notiks.

41. Ta zilweka Dehls suhtihs sawus engełus, un tee salassihs no winna walstibas wissas apgrehzibas, un tohs kas to netaisnibu darra.

42. Un mettihs tohs deggoschâ zeplî, tur buhs raudaschana un sohbu-trihzeschana. Matt. 8, 12. nod. 22, 13.

nod. 24, 51. nod. 25, 30. Luhk. 13, 28.

43. Tad spihdehs tee taisni kà ta saule, sawa Tehwa walstibâ: Kam ausis dsirdeht, tas lai dsird! Gudr. 3, 7. Dan. 12, 3.

1 Kor. 15, 41. 42. Matt. 13, 9.

44. Wehl ta debbefu-walstiba irr kà weena apflehpta manta tihrumâ, ko weens zilweks atraddis, apflehpe, un no preeka pahr to no-eet winsch, un pahrdohd wissu, kas tam irr, un pirk to paschu tihrumu. Wihlip. 3, 7. 8.

45. Wehl ta debbefu-walstiba irr lihdsinajama weenam prezzineekam, kas labbas pehrles mekleja,

46. Un weenu itt dahrgu pehrli atraddis nogahje, un pahrdewe wissu kas tam bija, un pirke to.

47. Wehl ta debbefu-walstiba irr lihdsa kahdam tihklam juhrâ ismestam, kas wissadu siwju tautu sawilke.

48. Un kad tas pildihts bija, tad tee (laudis) to pee mallas wilkuschi, un apsehduschees tahs labbas irr traukôs salassijschi, bet tahs sapuüschas ahrâ mettuschi.

49. Tà tas buhs pasaules beidsamâ gallâ, tee engeli isees un atschkirs tohs launus no to taisnu widdus. Matt. 25, 32.

50. Un mettihs tohs deggoschâ zeplî, tur buhs raudaschana un sohbu-trihzeschana. Matt. 13, 42.

51. Sakka JEsus us teem: Essat juhs scho wissu saprattuschi? Tee sazzija us winnu: Gann, Kungs.

52. Tad sazzija winsch us teem: Tapehz ikkatrs rakstu-mahzitais us debbefu-walstibu mahzihts, irr lihds weenam namma-kungam, kas no sawas mantas jaunas un wezzas leetas isdohd.

53. Un tas notikkahs, kad JEsus schihs lihdsibas pabeidse, aisgahje winsch no tejenes.

54. Un sawâ tehwa * semmê nahzis, mahzija winsch tohs winnu basnizâ: Tà ka tee istruhzinajahs un sazzija: No kurrenes schim tahda gudriba, un tahds spehks nahk? Mark. 6, 1.

* Nazzret, kur winsch bij usaudsinahts un winna raddi dsihwoja. Luhk. 4, 16.

55. Neggi schis irr ta remmescha dehls? Neggi winna mahte tohp saukta Maria, un winna * brahli Jehkabs, un Jases, un Sihmanis, un Judas?

Jahn 6, 42. Matt. 12, 46.

* Raddi, jo Jehkabs un Jases bija Kristus mahtes mahsas dehli. Luhko: Matt. 27, 56. Mark. 15, 40. Jahn. 19, 25.

56. Un winna mahsas neggi tahs wissas pee mums irr? No kurrenes tad schim wissas schahs leetas?

57. Un tee nehme apgrehzibu pee winna: Bet JESUS sazzija us teem: Weens praweets ne kur tohp masaki gohdahts, kà sawâ tehwa-semmê, un sawâ mahjâ. Mark. 6, 4. Luhk. 4, 24.

Jahn 4, 44.

58. Un winsch ne darrija tur dauds brihnumu, winnu netizzibas dehl.

Mark. 6, 5.

Ta 14. Nodalla.

Jahnis tas Kristitais tohp no Erohdus nokauts, 2. JEsus barro peez tuhkstoschus tuksnesî, 13. Staiga uhdens wirsû, 22. Palihds Pehteram juhrâ kad tas grimst, 28. 30. Darra dauds wesselus, 34.

Tannî laikâ dsirdeja * Erohdus; weens no teem tschetreem Judu-semmes waldineekeem, to slawu no JEsus.

Mark. 6, 14. Luhk. 9, 7.

* Ar pawahrda Antipas.

2. Un sazzija us saweem kalpeem: Schis irr Jahnis tas kristitais, tas irr usmohdinahts no mixxoneem, tapehz spehj tas schohs brihnumus darriht.

3. Jo Erohdus bij to Jahni rohkâ nehmis, winnu sehjis un zeetumâ lizzis, tahs Erodeijas dehl, kas Wihlippa winna brahla seewa bija. Mark. 6, 17.

Luhk. 3, 19.

4. Jo Jahnis bij us to sazzijs: Tas tew ne peeklahjahs winnu (laukibâ) turreht. 3 Mohs. gr. 18, 16.

5. Un winsch to nokaut gribbedams, bihjajahs par teem laudim, jo tee turreja winnu par praweetu. Matt. 21, 26.

Luhk. 20, 6.

6. Bet kad Erohdus dsimtas-deena tappe turreta, tad deije Erodeijas meita tur widdu: Un tas patikke Erohdum. 1 Mohs. gr. 40, 24. Mark. 6, 21.

7. Tapehz sohlija tas winnai swehredams, tas gribbohts doht ko winna luhgtohs. Sohg. gr. 11, 30.

8. Un winna papreekschu no sawas mahtes ismahzita, sazzija: Dohd man scheit kahdâ blohdâ Jahna ta kristitaja galwu.

9. Tad tappe tas kehninsch noskummis: Bet to noswehreschanu labbad, un to dehl, kas lihds pee galda sehdeja, pawehleja winsch to doht.

10. Un aisfuhtijs, nozirte Jahnam galwu zeetumâ.

11. Un winna galwa tappe weenâ blohdâ nesta, un tai meitenei dohta: Un winna nonesse to pee sawas mahtes.

12. Tad nahze winna mahzekli, usnehme to meesu, un aprakke to: Un atgahjuschi pasluddinaja to JEsum.

13. Un

13. Un JEsus to dsirdejs, aisgahje laiwâ no turrenes fewischki, kahdâ tukschâ weetâ, un tee łaudis to dsirdejschi, gahje winnam kahjam pakkał no pilsfateem. Mark. 6, 32. Luhk. 9, 10. Jahn. 6, 2.

14. Un JEsus isgahjis redseja dauds łauschu, un winnam eeschehlojahs firds pahr teem, un winsch dseedinaja winnu neweffelus. Mark. 6, 35. Luhk. 9, 12. Jahn. 6, 5. Matt. 9, 36.

15. Kad nu wakkars tappe, peegahje winna mahzekłi pee winna, un fazzija: Schi weeta irr tukfnefis, un tas laiks jaw irr pagahjis: Atlaidi tohs łauschupulkus, ka tee warr eet meestâs, un fewim barribu pirkt.

16. Un JEsus fazzija us teem: Teem ne irr waijaga no-eet, dohdeet juhs teem ehst.

17. Bet tee fazzija us winnu: Mums scheitan newa neneeka, ka peezas maises un diwi siwis.

18. Un winsch fazzija: Neffeet man tahs schur.

19. Un teem łaudim pawehlejis sahlês pasehstees, nehme winsch tahs peezas maises un diwi siwis, skattijahs us debbefi, pateize un pahrlausis dewe faweem mahzekłeem tahs maises, un tee mahzekłi teem łauschu-pulkeem. Matt. 15. 36. nod. 26, 26. 1 Sam. 9, 13. 1 Tim. 4, 4. 5.

20. Un tee ehde wissi un pee-ehde. Un falassija, kas atlizzis bij no druskahm, diwi padesmits pillus kurwjus.

21. Un to bija pee peez tuhkstoscheem kas ehduschi bij, bes feewahm un behrneem.

22. Un JEsus dsinne tudalin fawus mahzekłus laiwâ kahpt, un papreekschu, ne kâ winsch, pahrzeltees, zeekams winsch tohs łaudis atlaide. Mark. 6, 45. Jahn 6, 17.

23. Un winsch tohs łaudis atlaidis, gahje fewischki us weenu kalnu, Deewu peeluhgt: Un kad wakkars mettehs, bija winsch tur weens pats.

24. Bet ta laiwa jaw juhxas widdû buhdama, tappe no wilneem mehtata: Jo tas wehjsch bija pretti.

25. Bet* gaiłôs nahze JEsus pee teem, juhxas wirfu staigadams.

* Greek. wallod. Zettortâ nakts wakti, kas arri tohp rihtas wakts nosaukta, 2 Mohs gr. 14, 24. 1 Sam. 11, 11.

26. Un kad winna mahzekłi to redseja us juhxu staigajam, isbihjajahs tee un fazzija: Tas irr kahds kehms, un brehze no isbailes.

27. Bet tudał runnaja JEsus us teem, un fazzija: Turrait labbu prahtu, Es esmu tas: Ne bihsteetees.

28. Un Pehteris atbildeja winnam un fazzija: Kungs essi Tu tas, tad pawehli man pee tewim nahkt uhdens wirfû.

29. Un winsch fazzija: Nahz: Un Pehteris iskahpe no laiwas, un staigaja uhdens wirfû, ka tas pee JEsu nahktu.

30. Bet winsch leelu wehtru redsedams, isbihjajahs, un fahze grimt, brehze un fazzija: Kungs, palihdsi man!

31. Un tudał issteepe JEsus rohku, un peenehme winnu, un fazzija us to: Tu mas-tizzigs, kapehz essi tu schaubijees?

32. Un kad tee bij laiwâ kahpuschi, tad nostahjahs tas wehjsch.

33. Un tee kas laiwâ bija, nahze un mettehs preekfch winna zełłôs, un fazzija: Pateesi, tu essi Deewa Dehls.

34. Un tee pahrzehluschees nahze us to semmi Genezaret. Mark. 6, 53.

35. Un kad łaudis winnu taî paschâ weetâ nomannija, suhtija tee zaur to semmi wifs apkahrt, un atwedde pee winnu wissadus neweffelus.

36. Un tee luhdse winnu, ka tee warretu winna drehbes wihli aiskahrt: Un zeek to aiskahre, tee tappe dseedinati. Matt. 9, 21.

Ta 15. Nodałła.

JESUS aisstahw sawus mahzekłus prett teem Wariseëreem, 1. Lamma tohs ka tee, to wezzaju likkumu labbad, Deewa bauslibu pahrkahpj, 3. Mahza, kahda leeta to zilweku apgahna, 10. Dseedina tahs Kananeëru-seewas apsehstu metteni, 21. Un dauds zittus, 29. Barro tschetr tuhkstoschus zilwekus, 32.

Tad nahze pee JEsu tee rakstu-mahzitaji un Wariseëxi no Jerusalemes, fazzidami: Mark. 7, 1.

2. Kapehz pahrkahpj tawi mahzekłi to wezzaju likkumu? Jo tee ne masga fawas rohkas, kad tee maisi ehd.

3. Bet winsch atbildeja, un fazzija us teem: Kapehz juhs arridsan pahrkahpjat to Deewa bauslibu, zaur fawu likkumu?

4. Jo Deews irr pawehlejis un fazzijis: Gohda tawu tehwu un mahti: Un: Kas fawam tehwam jeb mahtei lahd, to buhs nokaut. 2 Mohs gr. 20, 12. 5 Mohs. gr. 5, 16. Ewes. 6, 2. 2 Mohs. gr. 21, 17. 3 Mohs. gr. 20, 9. Sal. Sak. 20, 10.

5. Bet juhs fakkat: Ja kas us fawu tehwu jeb mahti fakka: Tas irr (Deewam) dohdams, kas no mannim tew warr par labbu nahkt, un (to labbi darram, kas tahdâ prahtâ) fawu tehwu un fawu mahti ne gohda.

6. Tad juhs nu Deewa bauflibu nizzinajat zaur fawu likkumu.

7. Juhs leekuļi, itt ihsteni Esaijas no jums irr papreekschu fluddinajis, un fazzijis: Es. 29, 13. Ezek. 33, 31. Mark. 7, 6.

8. Schee ļaudis pee mannim klaht turrahs ar fawas muttes, un gohda manni ar fawahm luhpahm: Bet winnu firds irr tahļu no mannim nohst.

9. Bet welti tee mannis zeeni, mahzidami mahzibas, kas zilweku pawehlefchanas irr. Mark. 7, 6. 7. Kol. 2, 18. 20. 22.

10. Un winsch tohs ļaudis pee-aizinajis fazzija us teem, klaufait un faprohteet. Mark. 7, 14.

11. Kas muttê ee-eet, tas zilweku ne fagahna: Bet kas no muttes iseet, tas zilweku fagahna. Ap. Darb. 10, 15.
Reem. 14, 17. 20. Tit. 1, 15.

12. Tad winna mahzekļi atgahjuschi, fazzija us winnu: Arrig sinni tu, ka tee Wariseëxi tawus wahrdus dsirdedami, irr apgrehzibu nehmuschees?

13. Bet winsch atbildeja un fazzija: Wissi eedehsti, ko mans debbefu Tehws ne irr dehstijis, taps ar faknehm israuti. Jahn. 15, 2.

14. Atstahjeet no teem, tee irr akli aklu zeļļa-rahditaji, bet ja akls aklam zeļļu rahda, tad abbi diwi bedrê krittihs.
Esa. 42, 19. Matt. 23, 16. Luhk. 6, 39.

15. Tad atbildeja Pehteris, un fazzija us winnu: Isstahsti mums scho lihdsibu. Mark. 7, 17.

16. Un JEsus fazzija: Woi tad ir juhs wehl essat neprattigi?
Matt. 16, 9. Mark. 7, 18.

17. Woi juhs wehl ne nomannat, ka wifs kas muttê ee-eet, tas no-eet wehderâ, un tohp zaur to langweegi ismests.

18. Bet kas no muttes iseet, tas nahk no firds, un tas zilweku fagahna.
Jehk. 3, 6.

19. Jo no tahs firds nahk ļaunas dohmas, flepkawibas, laulibas-pahrkahpschanas, manzibas, sahdsibas, nepateefas leezibas, saimoschanas.
1 Mohs. gr. 6, 5. nod. 8, 21. Jer. 17, 9. Sal. Gar. 6, 14. Mark. 7, 21.

20. Tas wifs irr, kas zilweku fagahna: Bet ar nemasgatahm rohkahm ehst, tas zilweku ne fagahna.

Ewangeliums peektâ swehdeenâ preekfch leeldeenas.

21. Un JEsus no turrenes isgahjis, atkahpehs prett teem pilsfateem Tirus un Sihdana. Mark. 7, 24.

22. Un redsi, weena Kananeëxu feewa no tahm paschahm rohbeschahm isgahjusi, fauze prett winna fazzidama: Ak Kungs, tu Dahwida dehls, apschehlojees pahr mannim, manna meita tohp no wella neschehligi wahrdsinata.

23. Un winsch ne atbildeja tai ne weenu wahrdu. Un winna mahzekļi peegahjuschi, luhdse to un fazzija: Atlaidi winnu, jo ta brehz mums pakkaļ.

24. Bet winsch atbildeja un fazzija: Es ne esmu fuhtihts, kà ween pee tahm pasudduschahm awim no Israëļa zilts.
Matt. 10, 5 6. Ap. darb. 13, 46. Reem. 15, 8.

25. Bet winna nahze, mettehs preekfch ta semmê, un fazzija: Kungs, palihdsi man:

26. Bet winsch atbildeja un fazzija: Tas ne klahjahs, behrneem maisi nemt, un preekfch * funneem mest.
* Paganeem.

27. Winna fazzija: Tà tas irr, Kungs: Bet tomehr ehd tee funnischi no tahm drufzinahm, kas no fawa Kunga galda nokriht.

28. Tad atbildeja JEsus, un fazzija us to: Ak feewa, tawa tizziba irr leela, lai tew noteek kà tu gribbi, un winnas meita tappe wessela taî paschâ stundâ.)

29. Un JEsus aisgahje no turrenes, un nahze pee tahs Galileëxu juhxas, un uskahpe kalnâ, un apfehdehs teju.
Mark. 7, 31.

30. Un dauds ļauschu atnahze pee winna, un wedde ar fewim tiflus, aklus, mehmus, krohpļus un dauds zittus, un no mette tohs JESUM preekfch kahjahm, un winsch darrija tohs wesselus. Esai. 29, 18 nod. 35, 5. Matt. 11, 5.
Luhk. 7, 22.

31. Tà ka tee ļaudis brihnijahs, kad tee redseja tohs mehmus runnajam, krohpļus wesselus, tiflus staigajam, un aklus redsam, un teize to Deewu Israëļa:

32. Un JEsus fawus mahzekļus pee fewim aizinajis, fazzija: Manna firds pahr teem ļaudim eeschehlojahs, jo tee nu

nu trihs deenas pee mannim palikkuschi, un teem newa neneeka ja-ehd: Un es ne gribbu tohs ne-ehduschus atlaist, ka tee us zeļļu baddâ ne nonihkst.
Mark. 8, 1. 2.

33. Un wiņņa mahzekļi fazzija us to: Kur ņemmam mehs scheitan tukfnesi tik dauds maises, ka mehs tahdu pulku ļauschu pee-ehdinajam?

34. Un JEsus fazzija us teem: Zeek jums maises? Tee fazzija: Septiņas, un mag siwtiņu.

35. Un wiņsch pawehleja teem ļaudim pee semmes pasehstees.

36. Un wiņsch tahs septiņas maises, un tahs siwis ņehmis, pateizis, pahrlause un dewe saweem mahzekļeem, un tee mahzekļi teem ļaudim. 1 Sam. 9, 13.

37. Un tee ehde wissi, un pee-ehde, un salassija kas atlizzis bij no tahm drufziņahm septiņus kurwjus pillus.

38. Un to, kas ehduschi, bija pee tschetrtuhkstoscheem, bes seewahm un behrneem.

39. Un wiņsch tohs ļaudis no sewim atlaidis, kahpe laiwâ, un nahze us tahm rohbeschahm * Maddaļas.

* Mark 8, 10. stahw Dalmanuta, tahda walsts kur eekschâ Maddaļa gulleja.

Ta 16. Nodaļļa.

Teem Wariseëreem tohp ta Sihme Jonas dohta, 1. 4 JEsus pamahza sawus mahzekļus to Wariseëru rauga labbad, 5. Pehteris apleezina weenu labbu leezibu no Kristus, 13. Tad dabbu tee apustuļi sohlischanu to debbes atsiehgu, 19. Kristus sluddina no sawas nahkamas zeeschanas, nahwes, un augscham-zelschanas, 21.

Tad atnahze tee Wariseëri un Sadduzeëri, un kahrdinaja wiņņu, prassidami no ta, ka wiņsch teem kahdu sihmi no * debbes parahditu. Matt. 12, 38.
Mark. 8, 11. Jahn. 6, 30.

* Jaschu tà ka Jos. 10, 12. jeb: 2 Kehn. 1, 9. 10. jeb: Esai. 38, 8.

2. Bet wiņsch atbildeja un fazzija us teem: Kad wakkars tohp, tad sakkat juhs: Skaidrs gaifs buhs, jo ta debbes irr sarkana. Luhk. 12, 54.

3. Un no rihta agruma (sakkat juhs): schodeen buhs nikns gaifs: Jo ta debbes irr sarkana un apmahkusees: Juhs leekuļi, to debbes-gaisu sinnat juhs nomanniht, ne warrat juhs arri tahs laiku * sihmes nomanniht?

* No kurrahm tee praweeschi sluddinajschi, ka Kristus nahks.

4. Ta nikna un laulibu pahrkahpdama tauta mekle sihmi, un wiņņai ne taps ne kahda sihme dohta, ka ween ta sihme Jonas ta praweeta, un wiņsch atstahje tohs, un gahje nohst. Matt. 12, 39.
Jon. 2, 1.

5. Un wiņņa mahzekļi pahrzehluschees, bij aismirsuschi maisi lihdsi ņemt.
Mark. 8, 14.

6. Un JEsus fazzija us teem: Luhkojeet, un sargajtees no ta rauga to Wariseëru un Sadduzeëru. Luhk. 12, 1.

7. Bet tee dohmaja pee sewim un fazzija: Tas irr (tapehz), ka mehs ne essam maisi lihdsi ņehmuschi?

8. Un JEsus to nomannidams, fazzija us teem: Ko dohmajat juhs pee sewim, juhs mas-tizzigi, ka juhs maises ne essat lihds ņehmuschi?

9. Ar juhs wehl ne prohtat neds atminnat tahs peezas maises to peeztuhkstoschu, un zeek kurwjus juhs essat saņehmuschi? Matt. 14, 17. Mark. 6, 38.
Luhk. 9, 13. Jahn. 6, 9.

10. Neds tahs septiņas maises to tschetr tuhkstoschu, un zeek kurwjus juhs essat saņehmuschi? Matt. 15, 34.

11. Kà tad nu ne prohtat juhs, ka es jums ne no maises runnajis, (fazzidams): Sargajteees no ta rauga to Wariseëru un Sadduzeëru?

12. Tad sapratte tee, ka wiņsch ne bij fazzijis, ka teem bij sargatees no ta maises rauga, bet no tahs mahzibas to Wariseëru un Sadduzeëru.

Ewangeliums Pehtera un Pahwila deenâ.

13. Un JEsus nahze us tahm rohbeschahm ta pilsfata Zesarias Wihlippa, un waizaja sawus mahzekļus un fazzija: Ko sakka tee ļaudis, kas es, ta zilweka Dehls, essohts? Mark. 8, 27.
Luhk. 9, 18.

14. Un wiņņi atbildeja: Zitti sakka (tu essohts) Jahnis tas kristitais: Zitti, (tu essohts) Elijas: Zitti, (tu essohts) Jeremijas, jeb weens no teem praweescheem. Matt. 14, 2.

15. Wiņsch fazzija us teem: Ko sakkat tad juhs kas es essohts?

16. Tad atbildeja Sihmanis Pehteris un fazzija: Tu essi Kristus, ta dsihwa Deewa Dehls. Jahn. 6, 69. nod. 11, 27.
Apust. darb. 8, 37. nod. 9, 20. 1 Jahn. 4, 15. nod. 5, 5.

17. Un JEsus atbildeja un fazzija us to: Swehts essi tu, Sihmanis Jonas dehls, jo meesas un assinis tew newa

to

to fazzijschas, bet mans Tehws debbefîs. 1 Kor. 2, 10. Galat. 1, 16.

18. Un es fakku tew arridsan: Tu essi Pehteris un us scho akmini gribbu es fawu draudsibu ustaisiht, un teem elleswahrteem ne buhs to uswarreht.

Dahw. dseef. 118, 22. Jahn. 1, 42. Es. 28, 16. 1 Kor. 3, 11. Es. 33, 20. Ap. darb. 4, 11.

19. Un es gribbu tew tahs debbefuwalstibas atflehgas doht: Un ko tu wirs semmes * feefi, buhs arri debbefîs feetam buht: Un ko tu wirs semmes atraisifi, buhs arri debbefîs atraisitam buht. Matt. 18, 18. Jahn. 20, 23.

* Prohti pehz Kristus pawehleschanahm.

20. Tad aisleedse winsch faweem mahzekleem, teem ne bij ne weenam fazziht, ka winsch JEsus tas Kristus essohts.] Matt. 17, 9. Mark. 8, 30. Luhk. 9, 21.

21. No Ta laika eefahze JESUS faweem mahzekleem rahdiht, ka tam essoht ja-no-eet us Jerusalemi, un dauds ja-zeesch no teem wezzajeem, un augsteem preestexeem, un rakstu-mahzitajeem, un nokautam, un treschâ deenâ usmohdinatam tapt.

Matt. 27, 22. nod. 20, 17. 18. Mark. 8, 31. nod. 9, 31. nod. 10, 33. Luhk. 9, 22. nod. 18, 31. nod. 24, 7.

22. Un Pehteris winnu apkampis eefahze to noraht, fazzidams: Taupees pats, Kungs, lai tas tew ne noteek!

23. Bet winsch atgreesdamees fazzija us Pehteri: Atkahpees pakkal man Satans, tu essi man apgrehzibâ: Jo tu ne nokohpi kas Deewam, bet kas zilwekeem tihk. 2 Sam. 19, 22.

24. Tad fazzija JEsus us faweem mahzekleem: Ja kas labban mannim gribb pakkal nahkt, tam buhs aisleegt * fewi paschu, fawu krustu us fewim nemt, un man pakkal eet. Matt. 10, 38.

Mark. 8, 34. Luhk. 9, 23. nod. 14, 27. nod. 17, 33.

* Sewi paschu aisleegt, irr: fawam meesas prahtam un eekahroschanahm atfazziht, un Deewa wahrdam padohtees.

25. Jo kas fawu * dsihwibu gribb isglahbt, tam ta suddihs, un kam ta dsihwiba mannis dehl suhd, tas winnu atraddihs. Matt. 10, 39. Mark. 8, 35. Jahn. 12, 25.

* Greek. wallod. Dwehseli.

26. Jo ko tas zilwekam palihds, kad winsch wissu pasauli famanto, un tam tomehr fawa dwehsele suhd? Jeb ko warr zilweks par fawas dwehseles atpirkschanu doht? Mark. 8, 36.

Luhk. 9, 25. Dahw. dseef. 49, 9.

27. Jo ta zilweka dehls nahks eeksch fawa Tehwa gohdibas, ar faweeem engeleem: Un tad winsch atmakfahs ikkatram pehz faweem darbeem.

Matt. 26, 64. Mark. 8, 38. Zak. 14, 5. Matt. 25, 31. Jud. v. 14. Dahw. dseef. 62, 13. Reem. 2, 6. Parahd. Jahn. 2, 23.

28. Pateesi es fakku jums: Zitti no teem kas scheju stahw, to nahwi ne baudihs, teekams winni reds ta zilweka dehlu * nahkam fawâ walstibâ. Mark. 9, 1. Luhk. 9, 27.

* Jeb zaur uskahpschanu debbefîs, jeb zaur suhtischanu ta Swehta Garra, un sluddinaschanu ta preezas-wahrda starp teem paganeem.

Ta 17. Nodalla.

JEsus tohp apskaidrohts kalnâ, 2. Atbild teem Apustuleem no tahs atnahkschanas Elijas, 10. Palihds weenam mehnes-sehrdsigam, 14. Sluddina atkal no fawas mirschanas, 22. Dohd Kapernaümâ to mettekli preeksch sewi un Pehteri, 24.

Ewangeliums festâ swehdeenâ pehz swaigsnes deenas.

Un pehz seschahm deenahm nehme JESUS pee sewim Pehteri, un Jehkabu, un Jahni, scha brahli, un wedde tohs fawrup us weenu augstu kalnu. Mark. 9, 2. Luhk. 9, 28.

2. Un tappe winneem redsoht apskaidrohts, un winna waigs spihdeja kà faule, un winna drehbes tappe baltas kà gaisma.

3. Un redsi tad rahdijahs teem Mohsus un Elijas, tee runnaja ar ta.

4. Un Pehteris eefahze runnaht un fazzija us JEsu: Kungs, scheit mums labbi buhtu! Gribbi tu, tad taisisim mehs scheitan trihs buhdas, weenu Tew, ohtru Mohsum, un treschu Elijam.

5. Tam wehl runnajoht, redsi, tad apehnoja tohs spohscha padebbes, un redsi, weena balfs no padebbes fazzija: Schis irr mans mihlais Dehls, us ko man labs prahts irr, to buhs jums klausiht. Matt. 3, 17. 2 Peht. 1, 17.

Mark. 1, 11. Jahn. 1, 34. Es. 42, 1.

6. Kad to tee mahzekli dsirdeja, kritte tee us faweem waigeem, un isbihjajahs lohti.

7. Bet JEsus nahze, aiskahre tohs, un fazzija: Zelleetees, un ne bihsteetees. Dan. 8, 18. nod. 9, 21. nod. 10, 10. 18.

8. Bet kad tee fawas azzis pazehle, ne redseja tee ne weenu, ka ween JEsu.

9. Un no ta kalna no-eijoht, pawehleja teem JEsus, un fazzija: Jums ne buhs scho parahdischanu ne weenam fazziht, teekams

teekams ta zilweka dehls no mixxoꞥeem buhs uszehlees.] Matt. 16, 20.

10. Un wiꞥꞥa mahzekłi waizaja wiꞥꞥu, fazzidami: Ko tad fakka tee rakstu-mahzitaji, ka Elijam pirmak nahkt buhs? Matt. 11, 14. Mark. 9, 11. Mal. 4, 5.

11. Bet JEsus atbildeja, un fazzija us teem: Elijas gann nahk pirmak, un fataifihs atkal wifs-notał.

12. Bet es fakku jums, ka Elijas jaw irr nahzis, tomehr tee ne irr wiꞥꞥu atsinnufchi, bet darrijufchi ar wiꞥꞥa, ko gribbedami. Tà arri tam zilweka dehlam irr ja-zeefch no wiꞥꞥeem.

13. Tad fapratte tee mahzekłi, ka wiꞥsch teem no Jahꞥa ta kristitaja fazzijis.

14. Un kad tee pee teem łaudim nahze, tad atgahje pee wiꞥꞥa weens zilweks, un mettehs zełłôs preekfch wiꞥꞥa.

Mark. 9, 17.

15. Un fazzija: Kungs, apschehlojees pahr mannu dehlu, jo wiꞥsch irr mehnesfehrdsigs, un wiꞥꞥam breefmigi jazeefch, jo dafchkahrt kriht wiꞥsch uggunî, un dafchkahrt uhdenî. Luhk. 9, 38.

16. Un es efmu to taweem mahzekłeem noweddis, bet tee ne warreja to weffelu darriht.

17. Bet JEsus atbildeja un fazzija: Ak tu netizziga un pahrwehrsta tauta, zeek ilgi wehl buhfchu es pee jums? Zeek ilgi es juhs paneffifchu? Weddeet man wiꞥꞥu fchur.

18. Un JEsus apdraudeja wiꞥꞥu, un tas wels isbehdse no wiꞥꞥa: Un tas puifis tappe weffels tannî pafchâ stundâ.

19. Tad atgahjee tee mahzekłi pee JEsu fewifchki, un fazzija: Kapehz mehs wiꞥꞥu ne warrejam isdsiht?

20. Bet JEsus fazzija us teem: Juhfu netizzibas dehł, jo pateefi es fakku jums, kad jums tizziba irr kà weens finnepes graudiꞥsch, tad fazzifeet juhs fchim kalnam: Nozellees no fchejenes lihds turrenes, tad nozelfees wiꞥsch, un neneeka buhs, ko juhs ne paspehfeet.

Mark 11, 23. Matt. 21, 21. 1 Kor. 13, 2.

21. Bet fchi tauta ne isbehg, ka ween zaur luhgfchanu un gawefchanu.

22. Kad nu tee eekfch Galilejas pakawejahs, fazzija JEsus us teem: Ta zilweka Dehls taps nodohts zilweku rohkâs. Matt. 16, 21. nod. 20, 18. Mark. 9, 31. Luhk. 9, 44. nod. 18, 31. nod. 24, 26.

23. Un tee nokaus wiꞥꞥu, un trefchâ deenâ wiꞥsch augfcham-zelfees: Un tee tappe łohti noskummufchi.

24. Un kad tee Kapernaümâ nahze, tad atgahje pee Pehteri kas to metteklu ꞥehme, un fazzija: Neggi juhfu Mahzitais metteklu nodohd?

25. Wiꞥsch fazzija: Gann. Un kad tas bij nammâ gahjis, waizaja JEsus wiꞥꞥu papreekfchu, fazzidams: Ko fchkeeti tu Sihmani? No kuxxeem ꞥem tee laizigi kehniꞥi muitu un metteklu? Arrig no faweem behrneem, jeb no fweschineekeem?

26. Pehteris fazzija us wiꞥꞥu: No teem fweschineekeem. Tad fazzija JEsus us to: Tad irr tee behrni brihwi.

27. Bet ka mehs teem apgrehzibu ne dohdam, tad eij juhr-mallâ, un ismett to makfchkeri, un to pirmu siwi, kas peekohdihs, ꞥemm, un wiꞥꞥas mutti atdarrijis, atraffi tu weenu statexi, to ꞥemm, un dohd wiꞥꞥeem preekfch mannis un tewis.

Ta 18. Nodałła.

Tee mahzekłi apjautajahs, kurfch tas leelakais essus debbes-walstibâ, 1. Tad mahza Kristus prett lepnibu, 3. Prett apgrehzibu, 6. Ka weenam brahłam peenahkahs to ohtru pamahziht, 15. Pirms tas no Deewa draudsibas tohp ismests, 17. Ka weenam buhs tam ohtram peedoht, 21. Zaur to lihdsibu no ta kehniꞥa kas ar faweem kalpeem to parradu lihdsinaja, 23.

Ewangeliums fwehta Mikkeła deenâ.

Tannî pafchâ stundâ gahje tee mahzekłi pee JEsu, un fazzija: Kurfch irr tas leelakais debbefu-walstibâ?

Mark. 9, 33. 34. Luhk. 9, 46.

2. Un JEsus aizinaja weenu behrnu pee fewim, un wedde to widdu starp teem,

3. Un fazzija: Pateefi es fakku jums, ja juhs ne pahrwehrschatees, un tohpat ka tee behrni, tad juhs debbefu-walstibâ ne nahkfeet. Matt. 19, 14.

1 Kor. 14, 20.

4. Tapehz kas fewi pats semmojahs kà fchis behrns, tas irr tas leelakais debbefu-walstibâ.

5. Un kas weenu tahdu behrnu usꞥem mannâ wahrdâ, tas usꞥem manni. Matt. 10, 42.

6. Bet kas weenu no fcheem wifsmasakeem apgrehzina, kas eekfch mannim tizz, tam buhtu labbaki, ka tam ween

dsirn

dſirnu-akmins pee kakla taptu pakahrts, un apſlihzinahts juhrâ, wiſs-dſiłkâ weetâ. Mark. 9, 42. Luhk. 17, 1.

7. Wai tai pakaulei tahs apgrehzibas dehk! Apgrehzibai gann buhs nahkt: Bet tomehr wai tam zilwekam, zaur ko apgrehziba nahk. Luhk. 17, 1. 1 Kor. 11, 19.

8. Tapehz ja tawa rohka, jeb tawa kahja tew apgrehzibu darra, tad nozehrt tahs, un mett tahs nohſt no ſewim: Jo tas tew labbaki, ka tu eekſch tahs dſihwoſchanas tiflis jeb krohplis ee-eij, ne kâ tew diwi rohkas jeb kahjas irr, un tohpi muhſchigâ uggunî eemeſts. Matt. 5, 30. Mark. 9, 43.

9. Un ja tawa azz tewi apgrehzina, iſrauji to un mett no ſewim, tas tew labbaki ar weenu azzi dſihwoſchanâ ee-eet, ne kâ tew diwi azzis buhtu, un tu taptu elles uggunî eemeſts.

10. Peeluhkojeet ka juhs ne weenu no ſcheem maſajeem nizzinajat: Jo es ſakku jums, ka winnu eņģeli debbeſs redſ weenumehr to waigu manna Tehwa, kas debbeſs irr. Dahw. dſeeſ. 34, 8.

11. Jo tas zilweka Dehls irr nahzis atpeſtiht to, kas paſuddis.] Luhk. 19, 10.

12. Ko ſchkeetat juhs? Ja kahdam zilwekam ſimts awis buhtu, un weena no tahm malditohs, ne buhtu winſch tahs dewinas un dewin deſmits atſtahjis, un kalnôs gahjis, mekledams to apmaldijſchu? Luhk. 15, 4.

13. Un ja tas noteek, ka tas to atrohd, pateeſi es ſakku jums ka tas wairak pahr to preezajahs, ne kâ pahr tahm dewinahm un dewin deſmits, kas ne irr apmaldijſchees.

14. Tâ patt ne irr tas prahts juhſu Tehwa, kas debbeſs irr, ka weenam no ſcheem maſakeem buhs paſuſtam tapt.

15. Bet ja taws brahlis pretti tew grehko tad eij un pahrmahzi winnu ſtarp tew un winnu ſewiſchki, kad winſch tewi klauſa, tad eſſi tu tawu brahli mantojis. Luhk. 17, 3.

3 Mohſ. gr. 19, 17. Sir. 19, 13. 1c. Jehk. 5, 19.

16. Un ja winſch ne gribb klauſiht, tad ņemm pee ſewim wehl weenu jeb diwi, ka no diweju jeb treju leezineeku muttes iſkatrs wahrds tohp apſtiprinahts.

5 Mohſ. gr. 19, 15. Jahn. 8, 17. 2 Kor. 13, 1. Ebr. 10, 28.

17. Bet ja winſch tohs ne klauſa, tad ſakki to tai draudſibai, bet ja winſch to draudſibu ne klauſa, tad turri to par paganu un muitineeku. Reem. 16, 17.

2 Teſſ. 3, 14. 2 Jahn. v. 10. 1 Kor. 5, 9.

18. Pateeſi es ſakku jums, ko juhs wirs ſemmes ſeeſeet, tam buhs arridſan debbeſs ſeetam buht, un ko juhs wirs ſemmes atraiſiſeet, tam buhs arridſan debbeſs atraiſitam buht. Jahn. 20, 23. Matt. 16, 19.

19. Atkal ſakku es jums, ja diwi no jums weenâ prahtâ wirs ſemmes ſateek, jeb kurras leetas deht, ko tee luhgt gribb, tad ta ſeem taps dohta no manna Tehwa, kas debbeſs irr. 1 Jahn. 3, 22. nod. 5, 14

20. Jo kur diwi jeb tribs ſapulzinati irr mannâ wahrdâ, tur eſmu es winnu widdû.

21. Tad gahje Peteris pee to un ſazzija: Kungs, zeek kahrt buhs man mannam brahlam, tas prett man grehko, peedoht? Arri, gann irr, ſeptiņ reiſi? Luhk 17, 4.

22. Sakka JESUS us to: Es ne ſakku tew ſeptiņ reiſi, bet ſeptiņdeſmits reiſi un ſeptiņ reiſi.

Ewangeliums ohtrâ deſmitâ un ohtrâ ſwehdeenâ pehz waſſaras ſwehtku atſwehtes.

23. Tapehz ta debbeſu-walſtiba irr kâ kahds kehniņſch, kas ar ſaweem kalpeem gribbeja parradu iſlihdſinaht.

24. Un kad winſch eeſahze lihdſibu turreht, tappe winnam weens peeweſts, tas bija tam deſmits tuhkſtoſchus pohdus parradâ.

25. Un kad tas ne ſpehje to makſaht, pawehleja tas Kungs winnu pahrdoht, ar ſawu ſeewu un behrneem, un wiſſu kas tam bija, un makſaht.

26. Tad tas kalps pee ſemmes kriſdams, gauſchi luhdſehs winnu un ſazzija: Kungs, zeetees ar mannim, es gribbu tew wiſs notaï makſaht.

27. Tad eeſchehlojahs tam kungam ta kalpa, un palaide to, un to parradu atlaide winſch tam arri.

28. Bet kad tas pats kalps bij ahrâ iſgahjis, atradde tas weenu no ſaweem darba-beedreem, tas bija tam ſimts ſudraba graſchus parradâ, un winſch ſakampis ſchņaudſe to, un ſazzija: Makſa, ko tu man parradâ eſſi.

29. Tad kritte winna darba-beedris pee winna kahjahm, luhdſehs un ſazzija: Zeetees ar mannim, es tew wiſs notaï makſaſchu.

30. Un

30. Un winsch ne gribbeja: un nogahjis mette to zeetumâ, teekams tas makſaja, ko tas bija parradâ.

31. Kad to nu winna darba-beedri redſeja, ſahpeja tas teem gauſchi, un nahkuſchi paſazzija ſawam kungam wiſſu, kas bij notizzis.

32. Tad aizinaja winna kungs to preekſchâ, un ſazzija us to: Tu blehdigs kalps, wiſſu ſcho parradu eſmu es tew atlaidis, kad tu mannis luhdſi.

33. Ne bij tad tew arri apſchehlotees pahr tawu darba-beedri, kâ Es tewis eſmu ſchehlojis.

34. Un winna kungs apſkaitees nodewe to teem mohzitajeem, teekams tas makſatu wiſſu, ko tas tam bija parradâ.

35. Tâ jums mans debbeſs Tehws arri darrihs, ja juhs ne pametti-ſeet no ſirds ikweens ſawam brahlam winna pahrkahpſchanas.]

Matt. 16, 14. Mark. 11, 26.

Ta 19. Nodalka.

JEſus iſſtahſta teem Wariſeëreem to jautaſchanu no laulatu draugu ſchkirſchanas, 3-9. Usnem tohs behrninus, 13. Pahwehl weenam baggatam jaunekam ſawu mantu teem nabbageem doht, 16. Apkohla baggatus augſtus teem, kas wiſſu winna wahrda dehl pamett, 27.

Un tas notikkahs, kad JEſus ſchohs wahrdus pabeidſis, aiſgahje winſch no Galilejas, un nahze us Judu ſemmes rohbeſchahm, garr ta Jardana.

Mark. 10, 1.

2. Un daudſ kauſchu gahje tam pakkaļ un winſch darrija tohs tur weſſelus.

3. Un tee Wariſeëri atnahze pee winna, to kahrdinadami, un ſazzija us winnu: Irrag zilwekam wakka, no ſawas ſeewas jeb kahdas wainas dehl ſchkirtees?

4. Bet winſch atbildeja, un ſazzija us teem: Negg, eſſat juhs laſſijſchi, ko tas, kas no eekſahkuma (to zilweku) raddijis, irr tohs wihru un ſeewu raddijis.

1 Mohſ. gr. 1, 27. nod. 5, 2. Mal. 2, 15.

5. Un ſazzijis: Tadehl tas zilweks tehwu un mahti atſtahs, un peekerſees pee ſawas ſeewas: Un tee diwi buhs Weenâ meeſâ.

1 Mohſ. gr. 2, 24. Eweſ. 5, 31. 1 Kor. 7, 10.

6. Tad nu tee newairs irr diwi, bet weena meeſa, ko nu Deews irr ſajuhdſis, to ne buhs ne weenam zilwekam ſchkirt.

7. Sakka tee us winnu: Kâ irr tad Mohſus pawehlejis weenu atſchkirſchanâs grahmatu doht, un winnu atlaiſt. 5 Mohſ. gr. 24, 1. Matt. 5, 31.

8. Sakka winſch us teem: Mohſus irr jums juhſu ſirds zeetibas dehl walku dewis, no juhſu ſeewahm ſchkirtees: Bet no eekſahkuma tas tâ ne irr bijis.

9. Bet es ſakku jums, kas no ſawas ſeewas ſchkirrahs, bes ween mauzibas dehl, un zittu prezz, tas pahrkahpj to laulibu, un kas weenu atſchkirtu prezz, tas pahrkahpj to laulibu. Matt. 5, 32.

Mark. 10, 11. Luhk. 16, 18. 1 Kor. 7, 11.

10. Sakka winna mahzekki us winnu: Irr tas tâ wihra un ſeewas ſtarpâ, tad newaid labbi prezzeht.

11. Bet winſch ſazzija us teem: Scho wahrdu ne ſpehj wiſſi uſnemt, bet ween tee, kam tas dohts irr. 1 Kor. 7, 2. 7. 9. 17.

12. Jo tur irr rahmiti, kas no mahtes meeſas tâ irr peedſimmuſchi: Un tur irr rahmiti, kas no zilwekeem rahmiti irr: Un tur irr rahmiti, kas few paſchus irr rahmijſchi tahs debbeſu-walſtibas dehl, kas to ſpehj uſnemt, tas lai uſnem. 1 Kor. 7, 32. 34. nod. 9, 5. 15.

13. Tad tappe behrninneed pee winnu neſti, ka winſch rohkas us teem liktu, un Deewu peeluhgtu; Bet tee mahzekki aprahje tohs.

14. Bet JEſus ſazzija: Laideet tohs behrninus ar meeru, un ne leedſeet teem pee mannim nahkt: Jo tahdeem peederr ta debbeſu-walſtiba. Mark. 10, 13. Luhk. 18, 15. Matt. 18, 3.

15. Un winſch tahs rohkas us teem lizzis aiſgahje no turrenes.

16. Un redſi, weens peegahjis, ſazzija us winnu: Labs mahzitais, ko buhs man labbu darriht, ka es to muhſchigu dſihwoſchanu dabbuju? Mark. 10, 17. Luhk. 18, 18.

17. Un winſch ſazzija us to: Ko ſauz tu manni labbu? Ne weens irr labs, kâ weens weenigs, DEEWS: Bet gribbi tu dſihwoſchanâ eeeet, tad turri tohs bauſtus.

18. Sakka tas us winnu: Kahdus? Un JEſus ſazzija: Schohs: Tew ne buhs notaut: Tew ne buhs laulibu pahrkahpt: Tew ne buhs ſagt: Tew ne buhs nepateeſu leezibu doht:

2 Mohſ. gr. 20, 13. 15. 16. 5 Mohſ. gr. 5, 17. ꝛc.

19. Goh-

19. Gohda tawu tehwu un mahti: Un: Tew buhs fawu tuwaku mihleht, ka sewi paschu. Matt. 15, 4. Ewes. 6, 2. 3 Mos. gr. 19, 18. Matt. 22, 39. Reem. 13, 9. Gal. 5, 14. Jehk. 2, 8.

20. Sakka tas jauneklis us winnu: Scho esmu es turrejis no sawas jaunibas; Kas man wehl truhkst?

21. Sazzija JEsus us to: Gribbi tu pilnigs buht, tad no-eij, pahrdohd, kas tew peeder, un dohd teem nabbageem, tad tew buhs manta debbesis, un tad nahz, staiga man pakkal. Matt. 8, 20. Luhk. 12, 33.

22. Bet tas jaunieklis scho wahrdu dsirdejis, gahje noskummis nohst, jo tam bija daudf mantas.

23. Bet JEsus fazzija us saweem mahzekleem: Pateesi es sakku jums: Ar mohkahm ee-ees weens baggats debbesu-walstibâ. Mark. 10, 24. 1 Tim. 6, 9. 10.

24. Un atkal sakku es jums: Tas irr lehtaki weenam kameelam zaur addatas azzi eet, ne ka weenam baggatam Deewa walstibâ kluht.

25. Un winna mahzekli to dsirdejschi, pahrbihjajahs lohti, un fazzija: Kas tad warr debbes-walstibâ kluht?

26. Un JEsus usluhkodams fazzija us tee.n: Zilweki to ne eespehj, bet Deewam irr wiffas leetas spehjamas. Jer. 32, 17. Zak. 8, 6. Luhk. 1, 37.

Ewangeliums swehtâ Pahwila deenâ, no winna atgreefschanas.

27. Tad atbildedams Pehteris fazzija us to: Redsi, mehs essam wiss notat atstahjuschi, un ar tewim gahjuschi, kas buhs mums par to? Mark. 10, 28. Luhk. 18, 28.

28. Bet JEsus fazzija us teem: Pateesi es sakku jums, ka juhs, kas juhs ar mannim gahjuschi, tannî atdsimschanâ, kad ta zilweka dehls sehdehs us sawas gohdibas krehsla, arri sehdesees us diwi padesmits krehsleem, un teesasees tahs diwipadesmits ziltis no Israëla. Ap. dar. 3, 21. 2 Peht. 3, 13. Parahd. Jahn. 21, 1. Luhk. 22, 29. 30.

29. Un kas atstahj ehkas, jeb brahkus, jeb mahsas, jeb tehwu, jeb mahti, jeb seewu, jeb behrnus, jeb dhrumus, manna wahrda dehl, tas to simtkahrtigi nems, un to muhschigu dsihwoschanu eemantohs.

30. Bet daudf kas tee pirmi, buhs tee pehdeji, un tee pehdeji buhs tee pirmi.] Matt. 20, 16. Mark. 10, 31. Luhk. 13, 30.

Ta 20. Nodalla.

JEsus lihdsina to kristitu draudsibu ar wihna-dahrsu, 1. Siuddina no sawas seeschanas, nahwes, un augschamschanas, 17. 18. 19. Lamma to sirds-lepnibu to deh-u Zebedeijus mahtes, 20. 22. Un pamahzia, ka buhs no lepnibas sargatees, 25. dseedina diwi aklus, 29.

Ewangeliums dewitâ swehdeenâ preekschleeldeenas.

Jo ta debbesu-walstiba irr ka kahds namma-tehws, kas no rihta agruma isgahje, strahdneekus derreht sawâ wihna-kalnâ.

2. Un kad winsch ar teem strahdneekeem saderreja par weenu sudraba grasi par deenas algu, nosuhtija winsch tohs sawâ wihna-kalnâ.

3. Pehz isgahje winsch ap to treschu stundu, un redseja wehl zittus pee turgus bes darba stahwim.

4. Un fazzija us teem: No-eita ir Juhs wihna-kalnâ, es gribbu jums doht, kas teesa buhs.

5. Un tee nogahje. Atkal isgahje winsch ap to sestu un dewitu stundu, un darrija ta patt.

6. Bet ap to ween padesmitu stundu isgahje winsch un atradde wehl zittus bes darba stahwischus, un fazzija us teem: Ko stahwat juhs scheit wissu deenu bes darba?

7. Tee fazzija us winnu: Ne weens muhs derrejs; Winsch fazzija us teem: Eita juhs arri wihna-kalnâ un kas teesa buhs, taps jums dohts.

8. Kad nu wakkars tappe, fazzija tas kungs ta wihna-kalna us sawu usraugu: Sasauz tohs strahdneekus un dohd teem to algu, no pehdejeem eesahkdams, pee pirmajeem beigdams.

9. Tad nahze tee, kas ap to ween padesmitu stundu derreti, un dabbuja sawu grasi.

10. Bet kad tee pirmi nahze, zerreja tee wairak dabbuht: Un tee arri dabbuja ikkatrs sawu grasi.

11. To dabbujuschi, kurneja tee prett to namma-tehwu,

12. Un fazzija: Schee pehdeji weenu stundu ween strahdajschi, un tu essi mums tohs lihdsi darrijis, kas mehs deenas nastu un karstumu zeetuschi essam.

13. Bet winsch atbildeja, un fazzija us weenu no teem: Mans draugs, es tew ne

ne darru ne pateesi; Ne essi tu ar mannim faderrejs par weenu grassi?

14. Nemm, kas tew peederr, un eij nohst; Bet es gribbu scheem pehdejeem doht tà, kà tew.

15. Jeb ne irr man wallas darriht ar sawu mantu, ko es gribbu? Jeb woi tawa azz tapehz skauj, ka Es tik labs esmu!

16. Tâ taps tee pehdeji tee pirmi, un tee pirmi tee pehdeji. Jo dauds irr aizinati, bet mas isredseti.]

Matt. 19,30. Mark. 10,30. Luhk. 13,30. Matt. 2[illegible],14.

17. Un JEsus no-eedams us Jerusalemi, nehme tohs diwi padesmits mahzekłus pee sewim us zełłu, un sazzija us teem: Matt. 16, 21. Mark. 10,32. Luhk. 18,31.

18. Redsi, mehs no-eetam us Jerusalemi, un ta zilweka Dehls taps nodohts teem augsteem preestereem un rakstu-mahzitajeem, un tee pasuddinahs winnu pee nahwes.

19. Un nodohs winnu teem paganeem, kas to apmehdihs, schautihs, un krustâ sittihs, un treschâ deenâ winsch atkal augscham zelsees. Jahn. 18,32.

Ewang. Sw. Jehkaba deenâ.

20. Tad nahze pee winnu ta mahte to dehlu Zebedejus ar saweem dehleem, mettehs preeksch winna semmê, un luhdse kahdu leetu no winna. Matt. 4,21. Mark. 10,35.

21. Un winsch sazzija tai: Ko gribbi tu? Winna sazzija us to: Sakki, lai schee manni diwi dehli tawâ walstibâ sehsch, weens tew pa labbu, un ohtrs pa kreisu rohku.

22. Bet JEsus atbildeja un sazzija: Juhs ne sinnat, ko juhs luhdsat. Arrig juhs warrat to bikkeri dsert, ko Es dserschu, un ar to kristibu liktees kristitees, ar ko Es tohpu kristihts? Tee sazzija us winnu: Warram. Mat. 26,39.42. Jahn. 18,11.

23. Un winsch sazzija us teem: Mannu bikkeri jums gann dsert buhs, un ar to kristibu, ar ko manni kristihs, jums buhs kristiteem tapt, bet pee mannas labbas un kreisas rohkas sehdeht, tas ne peederr man doht, bet tas tohp teem dohts kam mans Tehws to nowehlejs.]

24. Un kad tee desmits to dsirdeja, apskaitehs tee pahr teem diwi brahleem. Mark. 10,41. Luhk. 22,24.

25. Bet JEsus aizinaja tohs pee sewim un sazzija: Juhs sinnat, ka laizigi wirsneeki pahr łaudim walda, un teem leeleem kungeem irr pahr teem warra. Mark. 10,42. Luhk. 22,25.

26. Bet starp jums tà ne buhs buht, bet ja kas no jums gribb leels buht, tas lai tohp juhsu sullainis. 1 Peht. 5,3.

27. Un ja kas starp jums gribb wissu leelakais buht, tas lai tohp juhsu kalps. Matt. 23,11. Mark. 9,35. nod. 10,43.

28. Ittin kà ta zilweka Dehls ne irr nahzis, ka tam taptu kalpohts, bet ka tas kalpotu, un dohtu sawu dsihwibu par akpirkschanas-maksu preeksch daudseem. Wihlip. 2,7. Luhk. 22,27. Jahn. 13 14. 1 Tim. 2,6. Tit 2,14. 1 Peht. 1,19.

29. Un kad tee no Jerikus isgahje, nahze winnam dauds łaudis pakkał. Mark. 10 46 Luhk 18 25.

30. Un redsi, diwi akli zełłmallî sehdeja, kad tee dsirdeja JEsu sezzen eijam, brehze tee un sazzija: Apschehlojees pahr mums, Kungs, tu Dahwida Dehls!

31. Bet tee łaudis apdraudeja tohs, teem bij klussu zeest; Bet tee brehze wehl wairak, un sazzija: Apschehlojees pahr mums, Kungs, tu Dahwida Dehls!

32. Un JEsus stahweja klussu, un aizinaja tohs un sazzija: Ko gribbat juhs, jums no mannim darram?

33. Tee sazzija us winnu: Kungs, ka muhsu azzis atdarritas tohp.

34. Un tas JEsum sirdî eeschehlojahs, un tas aiskahre winnu azzis, un tudał tappe winnu azzis gaischas, un tee gahje ar winnu.

Ta 21. Nodałła.

JEsus eejahj kà weens łehninsch Jerusalemê, 1. Nolahd weenu ne augligu wihtes-kohku 18. Waiza tohs augstus preesterus no Jahna Kristibas, 23. Un lamma zaur zittahm lihdsibahm winnu zeetsirdigu pahrgalwibu, 28. 33. 42.

Ewangeliums pirmâ Adwents, jeb zettortâ swehdeenâ preeksch seemas swehtkeem.

Un kad tee tuwu pee Jerusalemes nahze, pee Betwagus, pee ta eljes-kalna, suhtija JEsus diwi no saweem mahzekłeem. Mark. 11,1. Luhk. 19,29.

2. Un sazzija us teem: Eita tannî meestâ, kas juhsu preekschâ; Un tudał atraddiseet juhs peeseetu weenu ehseła mahti, un weenu kummełu pee tahs: Atraisijschi atweddeet tohs pee mannim:

3. Un ja jums kas ko fazzihs, tad fakkait: Tam Kungam to waijagâ, tudał winsch jums tohs atlaidihs.

4. Bet tas notikke wifs, ka peepildihts taptu, kas fazzihts zaur to praweetu, kas fluddina:

5. Sakkait tai *Zianas meitai: Redsi, taws Kehninsch nahk pee tewis, lehnprahtigs, jahdams us weenu ehseli un kummełu tahs nastu-neffejas ehseła mahtes. Esa. 62, 11. Zak. 9, 9. Jahn. 12, 15.

* Tas irr, teem Jerusalemes eedsihwotajeem, jo weens stuhris no Jerusalemes gulleja us ta kalna Zian, 2 Kehn. 19, 21. scheitan saproht tas praweets wissu Deewa draudsi, jo Zians un Jerusaleme bija winnas preeksch-sihme.

6. Tee mahzekłi nogahje, un darrija, kà teem JEsus pawehlejis bij.

7. Un atwedde to ehseła mahti, un to kummełu un likke fawas drehbes wirfu, un fehdinaja to tur wirfu. 2 Kehn. 9, 13. Jahn. 12, 14.

8. Bet dauds łaudis isplattija fawas drehbes us zełłu: Bet zitti zirte sarrus no kohkeem, un kaifija tohs us zełłu. Jahn. 12, 13. 1 Makk. 13, 51.

9. Bet tee łaudis kas preekschâ gahje un no pakkałas staigaja, kleedse un fazzija: *Osianna, tam Dahwida Dehlam, flawehts, kas nahk ta Kunga wahrdâ! Osianna, wifs augstakâs debbefîs!] Dahw. dseef. 118, 24. 25. 26. Matt. 23, 39

* Schis wahrds irr no tahs 118. Dahwida dseesmas un irr tik dauds, kà, lai labbi isdohdahs.

10. Bet kad winsch eeksch Jerusalemes eegahje, zehlehs wifs pilsfahts un fazzija: Kas irr Schis?

11. Bet tee łaudis fazzija: Schis irr JEsus tas praweets, no Nazaretes eeksch Galilejas. Matt. 2, 23.

12. Un JEsus eegahje eeksch Deewanamma, un isdsinne wissus, kas Deewanammâ pahrdewe un pirke, un apgahse apkahrt to naudas-mihjeju galdus, un tohs krehflus to kas balloschus pahrdewe. Mark. 11, 15. Luhk. 19, 45. Jahn. 2, 14. 5 Mohs. gr. 14, 25. 26.

13. Un fazzija us teem: Rakstihts stahw: Mans nams taps weens luhgschanas nams dehwehts, bet juhs essat to par flepkawu bedri darrijschi. 1 Kehn. 8, 29. Es. 56, 7. Jer. 7, 11. Luhk. 19, 46.

14. Un tur nogahje pee winna akli un tifli basnizâ un winsch darrija tohs wesselus.

15. Bet kad tee augsti preestexi un rakstumahzitaji tohs brihnuma-darbus redseja, ko winsch darrija, un tohs behrnus Deewa nammâ brehzam, un fakkam: Osianna, tam Dahwida dehlam, tad apskaitehs tee. Mark. 11, 27.

16. Un fazzija us winnu: Arr tu ne dsirdi, ko schee fakka? Bet JEsus fazzija us teem: Gann; Woi juhs nekad essat lassijschi? No to behrninu un sihdamu muttes fataifischu es teikschanu? Dahw. dseef. 8, 3.

17. Un winsch tohs atstahjis isgahje no pilsfata ahrâ us Betaniju, un pahrgulleja teju.

18. Bet kad winsch no rihta agrumâ atkal us pilsfatu gahje, gribbejahs winnam ehst. Mark. 11, 12. 20.

19. Un winsch redseja weenu wihgeskohku zełłmallî, gahje pee ta, un ne atradde us ta ne neeka, kà lappas ween, un fazzija us to: Us tewim lai muscham wairs aualis ne aug; Un tudał nokalte tas wihges-kohks.

20. Un tee mahzekłi to redsejschi brihnijahs, un fazzija: Kà irr tas wihgeskohks tik drihs nokaltis?

21. Bet JEsus atbildeja un fazzija us teem: Pateesi, es fakku jums: Ja jums tizziba irr, un juhs prahtâ ne schaubatees, tad juhs ne ween to darrifeet ar to wihges-kohku, bet arri, kad juhs schim kalnam fazzifeet: Zellees no fawas weetas, un mettees juhxâ, tad tas notiks. Matt. 17, 20. Luhk. 17, 6. Jehk. 1, 6.

22. Un wissas leetas, ko juhs luhgfeet fawâ luhgschanâ, dabbufeet juhs tizzedami. Matt. 7, 7. Mark. 11, 24. Luhk. 11, 9. Jahn. 14, 13. nod. 15, 7. nod. 16, 23. 24. 1 Jahn. 3, 22. nod. 5, 14.

23. Un kad winsch Deewa nammâ nahze, atgahje, winnam mahzoht, tee augsti-preestexi un to łauschu wezzaji, un fazzija: Zaur kahdu spehku darri tu schahs leetas? Un kas irr tew tahdu warru dewis? Mark. 11, 27. Luhk. 20, 1. 2 Mohs. gr. 2, 14. Ap. Darb. 4, 7. nod. 7, 27.

24. Bet JEsus atbildeja un fazzija us teem: Es gribbu jums arridsan weenu wahrdu waizaht, ja juhs man to fazzifeet, tad ir es jums fazzischu, zaur kahdu spehku es schihs leetas darru.

25. No kurrenes bija Jahna kristiba? Arr no debbes, arr no zilwekeem? Bet tee

tee apdohmajahs fawâ ſtarpâ un fazzija: Ja mehs ſakkam, *no debbes; tad fazzihs winſch us mums: Kapehz tad juhs winnam ne eſſat tizzejſchi?

26. Bet ſakkam mehs: No zilwekeem, tad irr mums ja-bihſtahs no teem kaudim; Jo wiſſi zeeni to Jahni par praweetu. Matt. 14, 5. Mark. 6, 20. Luhk. 20, 6.

27. Un tee atbildeja un fazzija: Mehs ne ſinnam. Sazzija Tas us winneem: Tad ir Es jums ne ſaku, zaur kahdu warru es ſchihs leetas darru.

28. Bet ko ſchkeetat juhs? Weenam zilwekam bija diwi dehli, un tas gahje pee to pirmu, un fazzija: Dehls, eij, ſtrahda ſchodeen mannâ wihna-kalnâ.

29. Bet tas atbildedams fazzija: Es ne gribbu. Bet pehz bija tas winnam ſchehl, un nogahje.

30. Un tas tehws gahje pee to ohtru, un fazzija tà patt; Bet tas atbildeja, un fazzija: Es eeſchu kungs, un ne nogahje. Ezek. 33, 31.

31. Kurſch no teem diweem irr darrijs fawa tehwa prahtu? Tee ſakka us winnu: Tas pirmais; Sakka JEſus us winnem: Pateeſi es ſaku jums: Tee muitineeki un maukas jo drihſi nahks Deewa-walſtibâ, ne kà juhs. Luhk. 7, 29, 30.

32. Jo Jahnis irr pee jums nahzis us taiſnibas zelku, un juhs ne eſſat winnam tizzejſchi: Bet tee muitineeki un tahs maukas irr winnam tizzejſchi. Bet jums, jepſchu juhs to redſejat, tomehr jums ne bija ſchehl, ka juhs winnam buhtu tizzejſchi. Matt. 3, 1. Luhk. 3, 12, 13.

33. Klauſait zittu lihdſibu: Tur bija weens namma-tehws, kas dehſtija weenu wihna-kalnu, un aptaiſija to ar feltu, un rakke tur eekſcha weenu wihna ſpaidu, un uſtaiſija weenu tohrni, un isdewe to teem ſtrahdneekeem, un aiſgahje zittur. Mark. 12, 1. Luhk. 20, 9. Eſa. 5, 1. Jer. 2, 21. Dahw. dſeeſ. 80, 9. Augſt. dſ. 8, 11. 12.

34. Kad nu tas augſtu-laiks tuwu klaht nahze, ſuhtija winſch fawus kalpus pee teem ſtrahdneekeem fawus augkus dabbuht.

35. Bet tee ſtrahdneeki winna kalpus nehmuſchi, weenu irr ſchautuſchi, un ohtru nokawuſchi, un treſchu ar akmineem nomehtajſchi. Ebr. 11, 36. 37. 2 Laik. 24, 21.

36. Atkal ſuhtija tas zittus kalpus, wairak ne kà papreekſchu, un tee darrija winneem tà patt.

37. Wiſſu pehz ſuhtija winſch ſawu Dehlu pee teem, un fazzija: Tatſchu tee preekſch manna Dehla kaunefees.

38. Bet kad tee ſtrahdneeki to Dehlu redſeja, fazzija tee ſawâ ſtarpâ: Schis irr tas mantas-nehmeis; Nahzeet *nokaujam mehs to, un paturrefim winna behrna-mantu. Matt. 26, 3. nod. 27, 1. Jahn. 11, 53. Dahw. dſeeſ. 2, 8. Ebr. 1, 2.
* 1 Mohſ. gr. 37, 18. Dahw. dſeeſ. 2, 1.

39. Tad tee winnu nehmuſchi, iſmette to no wihna-kalna ahra, un nokawe winnu.

40. Kad nu tas Kungs ta wihna-kalna nahks, ko darrihs winſch ſcheem ſtrahdneekeem?

41. Winni fazzija us to: Winſch nomaitahs neſchehligi ſchohs laundarritajus, un isdohs to wihna-kalnu zitteem ſtrahdneekeem, kas winnam ihſtenâ laikâ augkus noneſſihs.

42. JEſus fazzija us teem: Negg' eſſat juhs jebkad Deewa rakſtôs laſſijſchi: Tas akmins, ko tee namma-darritaji irr atmettuſchi, Tas irr par *ſtuhra-akmini tappis, tas irr no ta Kunga darribts, un irr bribnums muhſu azzîs. Dahw. dſeeſ. 118, 22. Eſ. 28, 16. nod. 8, 14. Mark. 12, 10. Luhk. 20, 17. Ap. Darb. 4, 11. Reem. 9, 33. 1 Pehk. 2, 6, 7.
* Us ko diwi muhri irr ſaukti, prohti pagani un Judi, ſkat: Eweſ. 2, 13, 14. 20.

43. Tapehz ſakku es jums: Ta Deewa-walſtiba taps no juhs atnemta, un teem paganeem dohta, kas winnas augkus neſs. 2 Mohſ. gr. 32, 10. Matt. 8, 12. Eſa. 55, 5.

44. Un kas us ſcho akmini *krittihs tas taps ſadauſihts, bet us ko tas † kriht, to winſch ſatreeks. Eſa. 8, 15. Zak. 12, 3. Luhk. 20, 18.
* Zaur netizzibu un neklauſiſchanu, 1 Pehk. 2, 8.
† Zaur ſawu ſohdibu, Dan. 2, 34.

45. Un kad tee augſti preeſteri un Wariſeëri winna lihdſibas dſirdeja, nomanija tee, ka tas no winneem runnaja. Luhk. 20, 19.

46. Un mekledami winnu rohkâ grahbt, tomehr bihjajahs no teem kaudim, tapehz ka tee winnu par praweetu zeenija. Luhk. 7, 16. Johan. 7, 40.

Ta 22. Nodałła.

Lihdsiba no tahm kehnina kahsahm, 1. Mahziba no tahm kahsu-drehbeym, 11. No dohschanas ta mettekła, 15. No augscham-zelschanas to mirrenu, 23. No ta wiss-leelaka bausła, 34. No Kristus, ka tas ir Dahwida Dehls ir Kungs essohts, 41.

Ewang. ohtrâ desmitâ swehdeenâ pehz wassaras swehtku atswehtes.

Un JEsus atbildeja, un runnaja atkal zaur lihdsibahm, fazzidams:

2. Ta debbesu-walstiba lihdsinajahs weenam kehninam, kas sawam dehlam kahsas darrija. Luhk. 14, 16.

Parahd Jahn. 19, 7. 9.

3. Un isfuhtija sawus kalpus tohs weesus kahsâs aizinaht: Bet tee ne gribbeja nahkt.

4. Atkal isfuhtija winsch zittus kalpus, un fazzija: Sakkait teem weesseem: Redsi, mans meelasts irr sataisihts, manni wehrschi un manni baxxojami lohpi irr nokauti, un wissas leetas sataisitas; Nahzeet kahsâs.

Sal. Sak. 9, 2.

5. Bet tee nizzinaja to, un nogahje, zits us sawu tihrumu, un zits pee sawas prezzeschanas.

6. Bet zitti sagrahbe winna kalpus, un likke tohs smeeklâ, un nokawe tohs.

7. Kad tas kehninsch to dsirdeja, tappe winsch dusmigs, un isfuhtija sawu karra-spehku, un likke schohs slepkawus nokaut, un eededsinaja winnu pilsfatu.

8. Tad fazzija winsch us saweem kalpeem: Tahs kahsas irr gann sataisitas, bet tee weesi ne bija zeenigi.

Apust. darb. 13, 46.

9. Tapehz eita us teem zełłmalleem, un aizinajeet kahsâs, kurrus juhs atrohdat. Reem. 10, 18.

10. Un Tee kalpi isgahje us teem zełłeem, un sakrahje kahdus atrasdami, łaunus un labbus, un tee galdi tappe wissi pilni ar weesseem.

11. Tad eegahje tas kehninsch, tohs weesus apluhkoht, un eeraudsija tur weenu zilweku, tas ne bij * kahsu-drahnâs apgehrbees. 2 Kor. 5, 3. Ewes. 4, 24.

Koloss. 3, 10. 12. Parahd. Jahn. 3, 4. nod. 16, 15. nod. 19, 8.

* Tahs kahsu drehbes irr Kristus ar sawas taisnibas un nopelnischanas usnemts ar tahdu tizzibu, kas zaur mihlestibu spehziga irr. Luhko: Reem. 13, 14. Gal. 3, 26. 27 Parahd. Jahn. 7, 13. 14.

12. Un winsch fazzija us to: Draugs, kâ essi tu scheit nahzis eekschâ, ne apgehrbees kahsu-drahnâs? Bet winsch ka * mehms palikke.

* Greek. wall. Itt kâ weens kam ar dselsa pinnekli mutte un mehle tohp aisslehgta.

13. Tad fazzija tas kehninsch us saweem kalpeem: Seeneet tam kahjas un rohkas, nemmeet winnu, un ismetteet to gallejâ tumsibâ, tur buhs raudaschana un sohbu-trihzeschana.

Matt. 8, 12. nod. 13, 42. nod. 24, 51. Matt. 25, 30. Luhk. 13, 28.

14. Jo dauds aizinati, bet mas isredseti.] Matt. 20, 16.

Ewangel. ohtrâ desmitâ un treschâ swehdeenâ pehz wassaras swehtku atswehtes.

15. Tad nogahje tee Wariseëxi un farunnajahs, ka tee JEsu sawâ wallodâ sawaldsinatu. Mark. 12, 13. Luhk. 20, 20.

16. Un suhtija pee winnu sawus mahzekłus, ar ta kehnina Erohdus sullaineem, un fazzija: Mahzitais, mehs sinnam, ka tu pateesigs essi, un mahzi to Deewa zełłu teescham, un tu ne behda par ne weenu: Jo tu ne usluhko to zilweku * augstibu.

* Greek. wall. Waigu.

17. Tapehz sakki mums: Ko tu schkeeti? Irrag wehlehts, tam keiseram meslus doht jeb ne?

18. Un JEsus winnu blehdibu nomannidams, fazzija: Juhs wiltneeki, kam juhs manni kahrdinajat?

19. Rahdajt man schur to nohmas naudu. Un tee parahdija tam weenu sudraba grassi.

20. Un winsch fazzija us teem: Kam irr schi sihme, un tas wirss raksts?

21. Tee fazzija us winnu: Ta keisera; Tad fazzija winsch us teem: Tad dohdeet tam keiseram, kas tam keiseram peederr, un Deewam, kas Deewam peederr. Matt. 17, 25.

Reem. 13, 7.

22. Un to dsirdedami brihnijahs tee, un pamette to un gahje nohst.]

23. Tannî paschâ deenâ gahje pee winnu tee Sadduzeëxi, kas sakka, augschamzelschanu ne essam, un waizaja winnu, Mark 12, 18. Luhk. 20, 27.

Apust. darb. 23, 8.

24. Sazzidami: Mahzitais, Mohsus irr fazzijis: Ja kas mirst, un tam behrnu newa, tad buhs ta brahłam winna seewu prezzeht, un sawam brahłam dsimmumu zelt. 5 Mohs. gr. 25, 5.

25. Tad

25. Tad nu pee mums bija feptini brahli, un tas pirmais apnehme feewu, un nomirre, un kad behrnu winnam ne bija, tad pamette tas fawu feewu fawam brahlam.

26. Tà arri tas ohtrs un tas treschais, lihds septitam.

27. Un pehdigi pehz wiffeem irr arri ta feewa nomirruſi.

28. Tad nu augſchamzelſchanas deenà, kurram no teem ſeptineem ta feewa peederrehs? Jo tee wiſſi bij winnu apnehmuſchi.

29. Bet JESUS atbildeja un ſazzija: Juhs allojat, ne praſdami tohs rakſtus, neds Deewa ſpehku.

30 Jo augſchamzelſchanas laikà tee neds prezzehs, neds taps prezzeti, bet tee buhs itkà tee Deewa engeli debbeſis.

1 Jahn. 3, 2. 1 Kor. 15, 44. Wihlipp. 3, 21.

31. Bet neggi juhs no augſchamzelſchanas to mirruſchu eſſat laſſijuſchi, kas jums runnahts irr no Deewa, kas ſakka:

32. Es eſmu tas Deews * Ahbraäma, un tas Deews Jhſaäka, un tas Deews Jehkaba? Tad nu Deews ne irr to mirruſchu Deews, bet to dſihwu.

2 Moh. 3, 6. 16. Markk. 12, 26. Luhk. 20, 37. Apuſt. darb. 7, 32. Ebr. 11, 16.

* Kam tas Kungs par Deewu irr, tas irr ſwehtigs muhſchigi. Luhko: Dahw. dſeſ. 33, 12. dſeſ. 144, 15.

33. Un kad tee laudis to dſirdeja, iſtruhzinajahs tee pahr winna mahzibu. Matt. 7, 28.

Ewangeliums aſtotà padeſmità ſwehdeenà pehz waſſaras-ſwehtku atſwehtes.

34. Bet tee Wariſeëri dſirdejuſchi, ka winſch teem Sadduzeëreem to mutti bij aisbahſis, ſapulzejahs tee kohpà. Markk. 12, 28.

35. Un Weens ſtarp teem, weens bauſlibas mahzitais, to kahrdinadams, jautaja to un ſazzija. Luhk. 10, 25.

36. Mahzitais, kurſch tas augſtakais bauſlis bauſlibà?

37. Bet JEſus ſazzija us to: Tew buhs Deewu tawu Kungu mihloht no wiſſas tawas ſirds, un no wiſſas tawas dwehſeles, un no wiſſa tawa prahta. 5 Mohſ. gr. 6, 5.

nod. 10 12. nod. 30, 6. Luhk. 10, 27.

38. Schis irr tas pirmais un augſtakais bauſlis.

39. Bet tas ohtrais tam lihds: Tew buhs tawu tuwaku mihloht, ka ſewi paſchu. 3 Mohſ. gr. 19, 18.

Markk 12, 31. Luhk. 10, 27. Reem. 13, 9. Gal. 5, 14. Ebreſ. 5, 2. 1 Teſſ. 4, 9. 1 Tim. 1, 5. Jehk. 2, 8.

40. Schinnis diwejôs bauſlôs karrajahs wiſſa bauſliba un tee praweeſchi. Matt. 7, 12.

41. Kad nu tee Wariſeëri ſagahjuſchi bij, jautaja tohs JEſus, Markk. 12, 35. Luhk. 20, 41.

42. Un ſazzija: Ko ſchkeetat juhs no Kriſtus, ka dehls winſch irr? Tee ſazzija us winnu: Dahwida.

43. Un winſch ſazzija us teem: Kà ſauz to tad Dahwids garrà par Kungu? Sazzidams:

44. Tas Kungs ſazzija us mannu Kungu: Sehdees pa mannu labbu rohku, teekams es tawus eenaidneekus leeku par pameklu tawahm kahjahm. Dahw. dſeſ. 110, 1.

Apuſt. darb. 2, 34. 1 Kor. 15, 25. Ebr. 1, 13. nod. 10, 12. 13.

45. Ja to nu Dahwids par Kungu ſauz, kà irr tad tas winna dehls?

46. Un neweens ne ſinnaja tam kahdu wahrdu atbildeht, un arri neweens ne drihkſteja no tahs deenas winnu wairs jautaht.]

Ta 23. Nodalla.

JEſus lamma gauſchi to Wariſeëru mahzibu un dſihwoſchanu, 1. Apſuhds tohs ta praweeſchu klepkatwus, 29. Mahja no tahs gallejas pohlſchanas to Judu un Jeruſalemes, 38.

Tad runnaja JESUS us teem laudim un us ſaweem mahzekleem,

2. Sazzidams: Us Mohſus krehſlu irr apſehduſchees tee rakſtu-mahzitaji un Wariſeëri. Neëm. 8, 4. Ap. darb. 13, 15. nod. 15, 21.

3. Wiſſu nu, ko tee ſakka, kas jums jaturra, to turrajt un darrajt; Bet pehz winnu darbeem ne darrajt; Jo tee gann mahza, bet paſchi to ne darra. 5 Mohſ. gr. 17, 19. Mal. 2, 6. Reem. 2, 19. 2c.

4. Jo tee ſaſeen gruhtas un nepaneſſamas naſtas, un leek tahs zilwekeem us plezzeem, bet paſchi ne gribb tahs ne ar pirkſtu pakuſtinaht. Eſai. 10, 1. Luhk 11, 46. Ap. darb. 15, 10. Gal. 6, 13.

5. Bet wiſſus ſawus darbus darra tee, lai tee tohp redſeti no laudim. Tee iſplatta ſawus peeminneſchanas rakſtus un darra ſawahm drehbehm plattas bahrkſtas. Matt. 6, 1. 2. 5. 16. 4 Mohſ. gr. 15, 38. 5 Mohſ. gr. 6, 8. nod. 22, 12.

6. Un tee eemihl weesibâs augstakâ weetâ sehdeht, un augstakôs krehslôs basnizâs. Mark. 12, 38. 39. Luhk. 11, 43. nod. 20, 46. 3 Jahn. v. 9.

7. Tee arri eemihl sweizinati tapt tirgôs, un no laudim saukti tapt rabbi, rabbi;

8. Bet Jums ne buhs saukteem tapt rabbi: Jo Weens irr juhsu waddons, Kristus, bet juhs wissi essat brahti. Jehk. 3, 1.

9. Jums arri ne buhs neweenu par sawu tehwu saukt wirs semmes, jo Weens irr juhsu Tehws, kas debbesis irr. Mal. 1, 6.

10. Ne leezeet arri sewi mahzitajus saukt, jo Weens irr juhsu Mahzitais, Kristus.

11. Bet tas leelakais no jums lai irr juhsu kallainis. Matt. 20, 26. 27.

12. Un kas sewi paschu pa-augstinahs, tam buhs semmotam tapt, un kas sewi pats semmotees, tam buhs pa-augstinatam tapt. Luhk. 14, 11. nod. 18, 14. Job. 22, 29. Sal. Sakk. 29, 23. Jehk. 4. 6. 1 Pehk. 5, 5.

13. Bet wai jums rakstu-mahzitajeem un Wariseëreem! Juhs leekuli, jo juhs aisslehdsat to debbesu-walstibu preekksch zilwekeem, un juhs paschi ne ee-eijat neds leekat tohs, kas gribb eekschâ tapt, ee-eet. Luhk. 11, 52.

14. Wai jums rakstu-mahzitajeem un Wariseëreem! Juhs leekuli, jo juhs aprihjat to atraitnu nammus, fazzidami sewim garras luhgschanas esschas, tapehz dabbusset juhs jo gruhtaku sohdibu. Mark. 12, 40. Luhk. 20, 47. 2 Tim. 3, 6. Tit. 1, 11.

15. Wai jums rakstu-mahzitajeem un Wariseëreem! juhs leekuli, jo juhs staigajat pa juhru un semmi, ka juhs weenu par Judu-tizzibas beedri darrat, un kad tas tahds tappis, tad darrat juhs winnu par elles-behrnu, diwi kahrt wairak, ne kâ juhs paschi essat.

16. Wai jums akleem zelka-rahditajeem! Kas juhs sakkajt: Ja kas pee Deewa namma swehrehs, tas irr neneeka, bet ja kas pee Deewa namma selta swehrehs, tas paleek parradâ. Matt. 15, 14. nod. 5, 33. 34.

17. Juhs gekki un akli! Jo kas irr wairak? Wai selts, wai Deewa nams kas to seltu swehti?

18. Un: Ja kas pee ta altara swehrehs, tas irr neneeka, bet ja kas swehrehs pee tahs dahwanas, kas tur wirsû irr, tas paleek parradâ.

19. Juhs gekki un akli! Jo kas irr augstaks, wai ta dahwana, wai tas altaris, kas to dahwanu swehti? 2 Mohs. gr. 29, 37.

20. Tad nu, kas pee ta altara swehrē, tas swehre pee ta, un pee wissa, kas tur wirsû irr.

21. Un kas pee Deewa namma swehre, tas swehre pee ta, un arri pee ta, kas tur eekschâ miht. 1 Kehn. 8, 13. 27. 2 Laik. gr. 6, 1. 2.

22. Un kas pee tahs debbes swehre, tas swehre pee Deewa gohda-krehsla, un pee ta, kas tur wirsu sehsch. 2 Laik. gr. 6, 33. Esa. 66, 1. Matt. 5, 34 Apust. darb. 7, 49.

23. Wai jums rakstu-mahzitajeem un Wariseëreem! Juhs leekuli, jo juhs dohdat to desmitu teesu no mehtrehm, dilles un kimmines, un pamettat to, kas gruhtaks irr bauslibâ, to teesu, un firds schehlastibu, un to tizzibu. Scho bij jums darriht, un winnu ne pamest. Luhk 11, 42. 1 Sam. 15, 22. Os. 6, 6. Mik. 6, 8. Matt. 9, 13. nod. 12, 7.

24. Juhs akli zelka-rahditaji! Kas juhs ohdas zaur kahschat, un kameelus aprihjat.

25. Wai jums rakstu-mahzitajeem un Wariseëreem! Juhs leekuli, jo juhs schkihstat to ahrapuffi ta bikkera un blohdas, bet no eekschpusses irr tee pilni ar laupischanas un negaufibas. Luhk. 11, 39.

26. Tu akls Wariseëris, schkihsti papreekschu ta bikkera un tahs blohdas eekschpuffi, ka ir winnu ahra pusse schkihsta tohp. Tit. 1, 15.

27. Wai jums rakstu-mahzitajeem un Wariseëreem! Juhs leekuli, jo juhs essat lihdsinajami teem nobalteteem kappeem, kas no ahrenes jauki israugahs, un no eekschenes peepilditi irr ar mirroņu-kauleem, un wissadas negantibas. Luhk. 11, 44. Ap. darb. 23, 3.

28. Tà arri Juhs no ahrenes gann spihdat preekksch laudim taisni essoht, bet no eekschenes essat juhs pilni walsch-ibas un * netaisnibas.

* Greek. wall. Bes-jeb prett-bauslibas.

29. Wai jums rakstu-mahzitajeem un Wariseëreem! Juhs leekuli, jo juhs ustaisat to praweekschu kappus, un isgreschnojat to taisnu bedres. Luhk. 11, 47.

30. Un

30. Un fakkat: Buhtum mehs muhſu tehwu laikôs bijuſchi, mehs ne buhtum ar teem apheedrojuſchees, to praweeſchu aſſinu labbad.

31. Tad nu juhs leezibu dohdat prett ſew paſcheem, ka juhs eſſat behrni to, kas tohs praweeſchus nokawuſchi.
Ap. darb. 7, 52. 1 Teſſ. 2, 15.

32. Juhs tad arri peepildajt ſawu tehwu mehru.

33. Juhs tſchuhſkas, un ohdſchu-dſimmums, kâ isbehgſeet juhs no tahs elles ſohdibas? Matt. 3, 7. Reem. 3, 13.

Ewangeliums ſwehtâ Steppina deenâ.

34. Tapehz redſi, Es ſuhtu pee jums praweeſchus un gudrus un rakſtu-mahzitajus, no teem juhs zittus nokauſeet, un kruſtâ ſittifeet, un zittus no teem juhs ſchautifeet juhſu baſnizâs, un wajafeet tohs no weena pilſata us ohtru, Luhk. 11, 49. Matt. 10, 16.
Jahn. 16, 2. Ap. darb. 5, 40. nod. 7, 52. nod. 22, 19. 2 Kor. 11, 24. 25.

35. Ka us jums nahks wiſſas tahs taiſnas aſſinis, kas iſlectas wirs ſemmes, no tahm aſſinim ta taiſna Abela, lihdſ tahm aſſinim Zakarijas Barakijas dehla, kurru juhs eſſat nokawuſchi ſtarp baſnizas un altara. 1 Mohſ. gr. 4, 8.
Ebr. 11, 4. 2 Laik. gr. 24, 21. 22.

36. Pateeſi es ſakku jums, ka tas wiſs notiks us ſcho tautu nahks.

37. Jeruſaleme! Jeruſaleme! kas tu nokauj tohs praweeſchus, un ar akmineem nomehta kas pee tewim ſuhtiti; Zik reiſi es eſmu tawus behrnus gribbejis ſakraht, kâ kahda wiſta ſakrahj ſawus zahlſchus appakſch ſpahrneem, bet juhs ne gribbejat. Luhk. 13, 34. Matt. 21, 35. 36.
Dahw. dſeeſ. 17, 8. dſeeſ. 91, 4.

38. Redſi, juhſu nams taps jums pohſtâ atſtahts. Dahw. dſeeſ. 69, 26.
Eſai. 1, 7. Jer. 7, 34. Mik. 3, 12. Apuſt darb. 1, 20.

39. Jo es ſakku jums: Juhs mannî no ſcha laika ne redſeſeet, teekams juhs ſazziſeet: Slawehts irr tas, kas nahk ta Kunga wahrdâ. Dahw. dſ. 118, 26. Matt. 21, 9.

Ta 24. Nodalla.

JEſus ſtahſta tahs pohſtiſchanas ſihmes, 1. Ka tai paſaulei ja-iſnihkſt, 28 Jepſchu ta deena un ſtunda teem ne-eſſeem paſlehpta. 36. Ar pamahzischanu, ta mums buhs nemohdâ buht, 42. Un ka gudreem kalpeem us to Kungu gaidiht, 45.

Un JEſus isgahje, un aisgahje no ta Deewa-namma; Un wiņņa mahzekki peegahje pee wiņņu, un rahdîja tam, ka ta baſniza uſtaiſita. Mark. 13, 1.
Luhk. 21, 5.

2. Bet JEſus ſazzija us wiņņeem: Ne redſat juhs ſcho wiſſu? Pateeſi es ſakku jums, ſcheit ne taps neweens akmins us ohtra pameſts, kas ne taps nolauſihts. Luhk. 19, 44. 1 Kehn. 9, 7. 8. Mik 3, 12.

3. Un wiņņam us eſjes-kalna ſehſchoht, peegahje pee wiņņu tee mahzekki ſewiſchki, un ſazzija: Stahſti mums, kad ſchihs leetas notiks, un kahda ta ſihme tawas atnahkſchanas buhs, un tahs paſaules paſtara laika? Mark. 13, 1. 3.
Luhk. 21, 7. Ap. darb. 1, 6.

4. Un JEſus atbildeja un ſazzija us teem: Peeluhkojeet, ka neweens juhs peewiłk. Jer. 29, 8. Mark. 13, 5. Eweſ. 5, 6.
Koloſſ. 2, 8 2 Teſſ. 2, 3. 1 Jahn. 4, 1

5. Jo tur daudſ nahks mannâ wahrdâ, un ſazzihs: Es eſmu Kriſtus, un peewils daudſ. Jer. 14, 14. nod. 23, 25.
Jahn. 5, 43. Ap. darb. 5, 36. 37.

6. Bet juhs dſirdeſeet karrus, un karru-daudſinaſchanu. Luhkojeet, ne behdajeetees, jo tam wiſſam tâ buhs notikt, bet tad wehl ne irr tas gals. Jer. 4, 27.
nod. 5, 10. 18

7. Jo tad zelſees tauta prett tautu, un walſtiba prett walſtibu, un tad buhs badda-laiki un mehris, un ſemmes trihzeſchanas daſchadâs weetâs. Eſ. 19, 2.

8. Bet ſchihs leetas buhs tikkai to leelu behdu eeſahkums.

9. Tad tee juhs nodohs mohkâs, un nokaus juhs, un juhs tapſeet eenihdeti no wiſſeem kaudim manna wahrda dehk. Mat. 10, 17. Mark. 13, 9. Luhk. 21, 12.
Jahn. 15, 20. nod. 16 2. Parahd. Jahn. 2, 10.

10. Un tad daudſ apgrehzinaſees, un weens ohtru nodohs, un weens ohtru nihdehs.

11. Jo tad zelſees daudſ nepateeſi praweeſchi, un peewils daudſ. 2 Peht. 2, 1.

12. Un tapehz, ka ta * netaiſniba wairumâ ees, tad ta mihleſtiba pee daudſeem iſdſiſſihs. 2 Tim. 3, 1. 2c.
* Greek. wallod. Prett-dauſliba.

13. Bet kas lihdſ gallam paſtahw, Tas dſihwohs muhſchigi. Matt. 10, 22.
Mark. 13, 13. Luhk. 21, 19. Parahd. Jahn. 2, 7. 10. nod. 3, 10.

14. Un ſchis preezas-wahrds tahs walſtibas taps ſluddinahts wiſſeem kaudim, wiſſâ * paſaulê, un tad nahks tas gals.
* Greek. wallod. Apdſihwoſts paſaulê.

Ewangel. ohtrâ desmitâ un peektâ swehdeenâ pehz wassaras-swehtku atswehtes.

15. Kad juhs nu redsefeet to negantibu tahs ispohstischanas, no ka sazzihts irr zaur to praweetu Danijelu, ka ta stahwoti eekſch tahs ſwehtas weetas: Kas to laſſa, tas lai to labbi apdohma. Mark. 13, 14. Luhk. 21, 20. Dan. 9, 27. nod. 12, 11.

16. Kas tad Judu-semmê irr, tas lai behg wirs kalneem.

17. Un kas wirs jumta irr, tas lai ne kahpj semmê, kahdu leetu no sawa namma isneſt. Matt. 10, 27.

18. Un kas laukâ irr, tas lai ne atgreeſchahs sawas drahnas aisneſt.

19. Bet wai tahm gruhtahm un ſihditajahm tannî laikâ.

20. Bet luhdſeet, ka juhſu behgſchana ne lezzahs seemas laikâ, jeb us kahdu ſwehtu deenu. Ap. darb. 1, 12.

21. Jo tad tahdas leelas behdas buhs, kâ newa bijuſchas, no paſaules eeſahkuma lihdſ ſchim laikam, un kâ arri wairs ne buhs. Dan. 12, 1.

22. Un ja ſchihs deenas ne taptu pahſkinatas, neweens zilweks taptu iſglahbts, bet to iſredſetu labbad taps tahs deenas pahſkinatas.

23. Ja tad kas labban us jums ſazzihs: Redſi, ſche irr Kriſtus, jeb tur; Tad ne buhs jums to tizzeht. Mark. 13, 21. Luhk. 17, 23. u. 21, 8.

24. Jo wiltigi Kriſti un wiltigi praweeſchi zelſees, un leelas ſihmes un brihnumus darrihs, ka ir tee iſredſeti, ja tas * warretu buht, us aſſeſchanu peewilti taptu. Mark. 13, 22. 2 Teſſ. 2, 11.

5 Mohſ. gr. 13, 1. Patrahd. Jahn. 13, 11.
* Luhte: Jahn. 10, 28 1 Peht. 1, 5.

25. Redſeet, es eſmu jums to papreekſchu ſazzijis.

26. Tapehz, kad tee us jums ſazzihs: Redſi, wiņſch irr tukſnesi, tad ne eita ahrâ; Redſi, wiņſch irr kambarôs, tad ne tizzajt. Luhk. 17, 23.

27. Jo kâ tas ſihbins iſſchauj ahs no rihta puſſes, un atſpihd lihdſ wakkara-puſſei, tâ buhs arri * ta atnahkſchana ta zilweka Dehla.

* Apraſtuma un Eſpehſchana.

28. Jo kur maita irr, tur ſakrahſees ir tee ehrgli.] Job. 39, 30. Luhk. 17, 37.

29. Bet tuhdal pehz tahm behdahm ta paſcha laikâ taps ta ſaule aptumſchota, un mehnes ne dohs ſawu ſpihdumu, un tahs ſwaigſnes krittihs no debbes, un tee debbes ſtiprumi kuſtinahſees.

Mark. 13, 24. 25. Luhk. 21, 25. Ezek. 32, 7. Eſa. 13, 10. Joel. 2, 31. nod. 3, 15. Apuſt. darb. 2, 20.

30. Un tad rahdihſees ta ſihme ta zilweka Dehla debbeſî, un tad wiſſas ziltis wirs ſemmes * kauks, un redſehs to zilweka dehlu nahkam debbes padebbeſîs, ar leelu ſpehku un gohdibu. Dan. 7, 10. Matt. 16, 27. nod. 25, 31. nod. 26, 64. Mark 13, 26. nod. 14, 62. Luhk. 21, 27. Ap. darb. 1, 11. 2 Teſſ. 1, 10. Par. Jahn. 1, 7.

* Greek. wailsd No behdahm pee kruhtim ſittiſees.

31. Un wiņſch ſuhtihs ſawus engelus ar leelu baſunes ſkannumu, un tee ſakrahs wiņņa iſredſetus no tcem tſchetreem wehjeem, no weena debbes galla lihdſ ohtram. Matt. 13, 41. 1 Kor. 15, 52. 1 Teſſ. 4, 16.

32. Mahzajtees weenu lihdſibu no ta wihges kohka, kad jaw wiņņa ſars pumpurôs * mettahs, un tahs lappas iſplauſt, tad ſinnat juhs, to waſſaru klahtu eſſam. Mark. 13, 28. Luhk. 21, 29.

* Jeb: Seed

33. Tâ arridſan juhs, kad juhs redſeſeet wiſſas ſchihs leetas, tad ſinnait, ka tas tuwu preekſch durwim irr. Jehk. 5, 9.

34. Pateeſi es ſakku jums: Schi zilts ne juddihs, teekams wiſſas ſchihs leetas buhs notikkuſchas. Mark. 13, 30. 31. Luhk. 21, 32. 33.

35. Debbes un ſemme ſuddihs, bet manni wahrdi ne ſuddihs.

Dahw. dſeeſ. 102, 27. Eſa. 51, 6. Mark. 13, 31. Matt. 5, 18. Ebr. 1, 11.

36. Bet no tahs deenas un ſtundas neweens ne ſinna, neds to debbeſu engeli, kâ ween mans Tehws. Mark. 13, 32.

37. Bet ittin, kâ tas Noâs deenâs bija, tâ buhs tas arri ta zilweka Dehla atnahkſchanas laikâ. Luhk. 17, 26. 1 Peht 3, 20. 1 Mohſ. gr. 6 3. 4. 5.

38. Jo ittin kâ tee Noas laikâ preekſch teem grehku-pluhdeem rihje un plihteja, prezzejahs un laulibâ eedewehs, lihdſ tai deenai, kad Noâs laiwâ eegahje. 1 Mohſ. gr. 7, 7.

39. Un tee ne apdohmajahs, teekams tee pluhdi nahze un aiſnehme wiſſus; Tâ pat buhs arridſan ta atnahkſchana ta zilweka Dehla.

40. Tad buhs diwi laukâ, weens taps peenemts, ohtrs taps pameſts.

Luhk. 17, 35. 1 Teſſ. 4, 17.

41. Diwi

41. Dīwi mals dſirnawās, weena taps peenemta, ohtra taps pamesta.

42. Tapehz effeet mohdrigi, jo juhs ne ſinnat, kurrā ſtundā juhſu Kungs nahk. Matt. 25, 13. Mark. 13, 33. 35. Lukk. 12, 40. nod. 21, 36.

43. Bet to ſinnajt, kad weens namma-kungs ſinnatu, kurrā ſtundā ſaglis nahktu, tad buhtu tas nomohdā paliſis un ne liktu ſawā nammā eelauſtees. 1 Teſſ. 5, 2. 2 Peht. 3, 10. Lukk. 12, 39. Par. Jahn. 3, 3. nod. 16, 15

44. Tapehz ir juhs effeet gattawi, jo ta ſilweka Dehls nahk, kurrā ſtundā juhs ne ſchkeetat.

45. Kas irr nu weens peetiſſigs un gudrs kalps, ko tas kungs eezehlis irr pahr ſawu ſaimi, teem barribu doht iſtenā laikā? Matt. 25, 21. Lukk. 12, 42.

46. Swehtigs irr tas kalps, ko tas Kungs pahrgahjis atraddihs tā patt darram. Parahd. Jahn. 16, 15.

47. Pateeſi es ſakku jums, ka winſch to pahr wiſſahm ſawahm leetahm eezels. Matt. 25, 21. Lukk. 22, 29. 30.

48. Bet ja tas nikns kalps ſawā ſirdi ſazihs: Mans kungs kawejahs nahkt,

49. Un eeſahks ſawus darba-beedrus kult, un ir ar teem plihtneekeem riht un plihteht.

50. Tad nahks tas Kungs ta paſcha kalpa kahdā deenā, kad winſch ne gaida, un kahdā ſtundā, to winſch ne ſinna.

51. Un * atſchkirs to, un dohs tam algu ar teem blehdneekeem. Tur buhs raudaſchana un ſohbu-trihzeſchana. Matt. 8, 12. nod. 13, 42. nod. 22, 13. nod. 25, 30. Lukk. 13, 28.

* Greek. wallod. ir tā ſkann: Un ſchkels winnu puſcham. 1 Sam. 15, 33. Dan. 3, 29.

Ta 25. Nodalla.

Lihdſiba no tahm deſmits jumprawahm, 1. No ta Kunga, kas ſaweem kalpeem pohdus uſ augſteem iſdallija, 14. No turreſchanas tahs paſtaras ſahdibas, 31.

Ewang. obtrā deſmitā un ſeptitā ſwehdeenā pehz waſſaras-ſwehtku atſwehtes.

Tad buhs ta debbeſu-walſtiba lihdſinajama deſmits jumprawahm, kas ſawus ehſes lukturus nehme, un iſgahje tam Bruhtganam pretti.

2. Bet peezas no tahm bija gudras, un peezas bija gekkigas.

3. Kas gekkigas bija, nehme ſawus ehſes lukturus, bet ehſi tahs ne nehme ar ſewim lihdſi.

4. Bet tahs gudras nehme ehſi ſawōs traukōs lihdſi ar teem ehſes lukturreem.

5. Kad nu tas bruhtgans apkawejahs, tad wiſſas ſnaude un aiſmigge.

6. Bet nakts widdu uſſauze balſs: Redſi, tas Bruhtgans nahk, eita ahrā wirrnam pretti.

7. Tad ſehlehs wiſſas tahs jumprawas, un * ſataiſija ſawus ehſes lukturus.

* Greek. wallod. Iſpuſchkoja.

8. Bet tahs gekkigas ſazzija us tahm gudrahm: Dohdeet mums no ſawas ehſes, jo muhſu ehſes-ſwezzes iſdſeeſt.

9. Bet tahs gudras atbildeja un ſazzija: Ne maſ, ka ne mums un jums peetruhkſt, bet no-eita labbak pee prezzineekeem, un pirzeet preekſch ſewim.

10. Un kad tahs nogahje pirkt, nahze tas Bruhtgans, un kas gattawas bija, eegahje ar winna kahſās, un tahs durwis tappe aiſſlehgtas. Lukk. 13, 25.

11. Pehdigi atnahze arridſan tahs zittas jumprawas, un ſazzija: Kungs, Kungs, atdarri mums. Jahn. 9, 4.

12. Bet tas atbildeja un ſazzija: Pateeſi es ſakku jums, es juhs ne paſihſtu. Matt 7, 23. Lukk. 13, 25.

13. Tapehz effeet mohdrigi, jo juhs ne ſinnat to deenu neds to ſtundu, kurrā ta ſilweka Dehls nahk.] Matt. 24, 42. Mark. 13, 33. 35. Lukk. 21, 36. 1 Kor. 16, 13. 1 Peht. 5, 8. Par. Jahn. 16, 15

14. Jo ittin kā weens ſilweks, kas zittur aiſgahje, aiſinaja ſawus kalpus, un ee-dewe teem ſawu mantu. Lukk. 19, 12.

15. Un weenam dewe winſch peezus pohdus, un ohtram diwi, un treſcham weenu: Ikkatram pehz ſawa ſpehka, un aiſgahje tudal prohjam.

16. Tad nogahje tas, kas peezus pohdus dabbujis bij un prezzejahs ar teem, un ſapelnija zittus peezus pohdus.

17. Tā arri, kas diwi (dabbujis bij), ir tas ſapelnija zittus diwi.

18. Bet tas, kas weenu (bij dabbujis), nogahje, un eerakke to ſemmē, un apſlehpe ſawa Kunga naudu.

19. Bet pehz ilgu laiku nahze tas Kungs to paſchu kalpu, un iſlihdſinaja ar teem to parradu.

20. Un tas, kas tohs peezus pohdus bij dabbujis, nahze un atneſſe wehl zittus peezus pohdus, un ſazzija: Kungs,

essi man peezus pohdus eedewis; Redsi, es esmu pahr teem wehl zittus peezus pohdus sapelnijis.

21. Un winna Kungs sazzija us to: **Gann labbi, tu gohdigs un ustizzigs kalps! Tu essi pee masuma ustizzigs bijis, es eezelschu tewi pahr dauds, ee-eij tawa Kunga preekâ.** Matt. 24, 47. Luhk. 22, 29. 30. Jahn. 17, 24.

22. Un tas arri kas tohs diwi pohdus bij dabbujis, atnahzis sazzija: Kungs, tu essi man diwi pohdus eedewis, redsi, es esmu wehl diwi pahr teem sapelnijis.

23. Winna Kungs sazzija us to: Gann labbi, tu gohdigs un ustizzigs kalps! Tu essi pee masuma peetizzigs bijis, es eezelschu tew pahr dauds, ee-eij tawa Kunga preekâ.

24. Tad ir tas, kas to weenu pohdu bij dabbujis, peegahjis, sazzija: Kungs es sinnaju tewi bahrgu zilweku essam, ka tu plauji, kur tu ne essi sehjis, un sakrahji, kur tu ne essi kaisijis.

25. Un es bihdamees nogahju, un apslehpu tawu pohdu semmê; Raugi sche irr, kas tew peederr.

26. Bet winna Kungs atbildeja un sazzija us winnu: Tu blehdigs un kuhtrs kalps, essi tu sinnajis, ka es plauju, kur es ne sehjis, un sakrahju, kur es ne esmu kaisijis,

27. Tad bij tew mannu naudu teem mihjejeem doht, tad Es pahrgahjis ar augleem buhtu atnehmis, kas man peederr. Luhk. 19, 23.

28. Tapehz nemmet no winna to pohdu, un dohdeet tam kam desmits pohdi irr.

29. Jo ikkatram, kam irr, tam taps dohts, un tam buhs pahr leeku, bet no ta, kam newaid, taps arridsan atnemts, kas tam irr. Matt. 3, 12. Mark. 4, 25. Luhk. 8, 18. nod. 19, 26.

30. Un to neleeschu kalpu ismetteet gallejâ tumsibâ, tur buhs raudaschana un sohbu-trihzeschana. Matt. 8, 12. n. 13, 42. nod. 22, 13. nod. 24, 51. Luhk. 13, 28.

Ewang. ohtrâ desmitâ un sestâ swehdeenâ pehz wassaras-swehtku atswehtes.

31. Bet kad ta zilweka Dehls nahks sawâ gohdibâ, un wissi swehti engeli ar ta, tad tas sehdehs us ta krehsla sawas gohdibas, Zak. 14, 15. Matt. 16, 27. nod. 26, 64. Mark. 14, 62. 1 Tess. 4, 16. 2 Tess. 1, 10. Jud. v. 14. Par. Jahn. 1, 7. Matt. 19, 28.

32. Un wissi laudis taps preeksch winna sapulzinati, un winsch tohs noschkirs tà, kà weens gans tahs awis no ahscheem noschkirr. Reem. 14, 10. 2 Kor. 5, 10. Ezek. 34, 17. 20.

33. Un stahdihs tahs awis pa sawu labbu rohku, bet tohs ahschus pa kreisu rohku.

34. Un tas Kehninsch sazzihs us teem pee sawas labbas rohkas: **Nahzeet schurp, juhs swehtiti manna Tehwa, eemantojeet to walstibu, kas jums sataisita irr no eesahkuma tahs pasaules.** Ewes. 1, 3. 4. 5. Matt. 20, 23. Mark. 10, 40.

35. Jo es esmu isfalzis bijis, un juhs essat manni pee-ehdinajschi: Es biju noslahpis, un juhs essat manni dsirdinajschi: Es biju weesis, un juhs essat manni usnehmuschi. Esa. 58, 7. Ezek. 18, 7. Sihr. 7, 39. Jehk. 1, 27. Ebr. 13, 2.

36. Es biju pliks, un juhs essat manni apgehrbuschi: Es biju neweffels, un juhs essat manni apraudsijuschi: Es biju zeetumâ, un juhs essat pee mannim nahkuschi. Es. 58, 7. Jehk. 2, 15. 16. 2 Tim. 1, 16.

37. Tad tam tee taisni atbildehs, sazzidami: Kungs, kad essam mehs tewi redsejschi isfalkuschu, un essim tewi peeehdinajschi? Jeb noslahpuschu un essim tewi dsirdinajschi?

38. Kad essim mehs tewi redsejschi kà weesi, un usnehmuschi? Jeb plikku, un essim tewi gehrbuschi?

39. Kad essim mehs tewi redsejschi neweffelu, jeb zeetumâ, un essim pee tewim nahkuschi?

40. Un tas Kehninsch atbildehs teem, un sazzihs: Pateesi es sakku jums, ko juhs darrijschi weenam no scheem manneem wissmasakeem brahleem, to essat juhs man darrijschi. Sal. Sak. 19, 17. Matt. 10, 42. Mark. 9, 41. Jahn. 13, 20. 2 Kor. 9, 6. Ebr. 6, 10.

41. Tad winsch arri sazzihs us teem pa kreisu rohku: **Eita nohst no mannim, juhs nolahdeti, muschigâ ugguni, kas sataisihts irr tam wellam un winna engeleem.** Dahw. dseef. 6, 9. Matt. 7, 23. Luhk. 13, 27. Es. 30, 33. Parahd. Jahn. 19, 10. nod. 12, 7. 9.

42. Jo es biju isfalzis, un juhs ne essat manni ehdinajschi: Es biju noslahpis, un juhs ne essat manni dsirdinajschi.

43. Es

43. Es biju weefis, un juhs ne essat manni usnehmuschi: Es biju pliks, un juhs ne essat manni gehrbuschi: Es biju newessels un zeetumâ, un juhs ne essat manni apraudsijschi.

44. Tad Tee arri atbildehs winnam, un fazzihs: Kungs, kad essim mehs tewi redsejschi isfalkuschu, jeb noslahpuschu, jeb weesi, jeb plikku, jeb newesselu, jeb zeetumâ, un ne essim tew kalpojuschi?

45. Tad winsch atbildehs un fazzihs: Pateesi es sakku jums, to juhs ne essat darrijschi weenam no scheem wissmasakeem, to juhs man arri ne essat darrijschi. Sal. Sak. 14, 31. nod. 17, 5. Zak. 2, 8.

46. Un tee ees muhschigâs mohkâs, bet tee taisni eeksch to muhschigu dsihwoschanu.] Jahn. 5, 29. Dan. 12, 2.

Ta 26. Nodalla.

JEsus tohp eeksch Betanijas swaidihts, 6. Ehd ar saweem mahzekleem to leeldeenas Jehru, 17. Eestahda to swehtu wakkar-ehdeenu, 26. Winna zeeschanas eesahkums, 30. Apleezina preeksch Kaiwas, ka tas essohts Kristus Deewa Dehls, 57. 64. Pehteris apgrehkojahs warren lohti, 69. Un aprauda sawus grehkus, 75.

Un tas notikkahs, kad JESUS wissus schohs wahrdus bij pabeidsis, fazzija winsch us saweem mahzekleem: Mark. 14, 1. Luhk. 22, 1. Jahn. 13, 1.

2. Juhs sinnat, kà pehz diwi deenahm leeldeena buhs, un tas zilweka Dehls kluhst nodohts, ka tas krustâ sists tohp.

3. Tad sapulzejahs tee augsti-preestexi, un rakstu-mahzitaji un tee wezzaji starp teem laudim ta augsta preestexa nammâ, kam Kaïwas wahrds bijà. Dahw. dseef. 2, 2. Jahn. 11, 47. Ap. darb. 4, 27.

4. Un tee sarunnajahs, ka tee JEsu ar wiltu rohkâ dabbutu, un nokautu.

5. Bet tee fazzija: Swehtkôs ween ne, ka ne kahds dumpis zellahs starp laudim.

6. Un kad JEsus bija eeksch Betanijas Sihmana ta spittaliga nammâ. Mark. 14, 3. Luhk. 7, 37. Jahn. 11, 2. nod. 12, 3.

7. Peegahje pee ta weena* seewa, tai bija weens akmina-trauzinsch ar dahrgahm sahlehm, un lehje tahs us winna galwu, tam pee galda sehschoht.

* Prohti, Maria Lazarus mahsa, Jahn. 12, 3.

8. Kad to winna mahzekli redseja, apskaitehs tee, un fazzija: Ko maksa schi istehreschana?

9. Tahs sahles warretu dahrgi pahrdohtas, un teem ubbageem isdallitas tapt.

10. Bet JEsus to nomannijis, fazzija us teem: Ko darrat juhs schai seewai raises? Jo ta irr labbu darbu pee manni darrijusi.

11. Jo jums irr allaschin ubbagi pee jums, bet es ne esmu allaschin pee jums. 5 Mohs. gr. 15, 11. Mark. 14, 7. Jahn. 12, 8. Matt. 18, 20. nod. 28, 20.

12. Jo, ka Schi tahs sahles pahr mannu meesu irr islehjusi, to ta darrijusi, ka man buhs apraktam tapt. 1 Mohs. gr. 50, 2. Mark. 14, 8.

13. Pateesi es sakku jums: Kurrâ weetâ schis preeka-wahrds kluhs sluddinahts wissâ pasaulê, tur arri kluhs fazzihts, ko Schi irr darrijsi, winnai par peeminneschanu.

14. Tad nogahjis weens no teem diwi padesmiteem, kas nosaukts tappe Judas Iskariots pee teem augsteem preestexeem, Mark. 14, 10. Luhk. 22, 4. Matt. 10, 4.

15. Sazzija: Ko gribbat juhs man doht, tad es winnu jums nodohschu? Tee eedewe tam trihsdesmits* sudrabagabbalus. Zak. 11, 12.

* Ar tahdu maksu bij ja-maksa kad weens wehrsis ta tuwaka kalpu jeb wehrgu nobaddija, 2 Mohs. gr. 21, 32.

16. Un no ta brihdi mekleja tas isdewigu laiku, ka tas winnu nodohtu.

17. Bet pirmâ deenâ to neraudsetu maisu gahje tee mahzekli pee JEsu, un fazzija us to: Kur gribbi tu, ka mums tew buhs sataisiht to leeldeenas-jehru ehst? Mark. 14, 12. Luhk. 22, 7. 2 Mohs. gr. 12, 17.

18. Bet winsch fazzija: Eita* pilsfatâ pee weenu, un sakkait tam: Tas Mahzitais sakka: Mans laiks irr tuwu klahtu, es turreschu pee tewim leeldeenu ar saweem mahzekleem.

* Jerusalemê, kur tas leeldeenas-jehrs bij jakauj un ja-ehd, 5 Mohs. 16, 5.

19. Un tee mahzekli darrija, kà teem JEsus bij pawehlejis, un sataisija to leeldeenas-jehru.

20. Un kad wakkars tappe, peesehdahs winsch ar teem diwipadesmiteem,

21. Un fazzija teem ehdoht: Pateesi, es sakku jums, weens no jums manni nodohs. Mark. 14, 18. Luhk. 22, 14. Jahn. 13, 21. Ap. darb. 1, 17.

22. Un

22. Un tee tappe łohti noſkummuſchi, un eefahze ikweens no teem us to fazziht: Kungs, woi es tas eſmu?

23. Bet tas atbildeja un fazzija: Tas, kas ar mannim błohdâ ar fawu rohku eemehrz, tas pats manni nodohs.

Dahw. dſeeſ. 41, 10. Mark. 14, 20. Luhk. 22, 21. Jahn. 13, 18.

24. Ta zilweka dehls gann tâ aiseet, kâ no ta rakſtihts ſtahw; Tomehr waiTam zilwekam, zaur ko ta zilweka Dehls nodohts tohp, tam buhtu labbaki, ka tas zilweks wiſſai ne buhtu peedſimmis.

25. Bet Judas kas winnu nodewe, atbildeja un fazzija: Ekmu Es tas, Rabbi? winſch ſazzija us to: Tu ſakki to.

26. Bet teem wehl ehdoht, nehme JEſus to maiſi, un ſwehtija, pahrlauſe un dewe ſaweem mahzekleem, un ſazzija: Nemmeet, ehdeet, tas irr manna meeſa. 1 Kor. 11, 24.

Mark. 14, 22. Luhk. 22, 19.

27. Un winſch nehmis to bikkeri un pateizis dewe teem to, un ſazzija: Dſerreet wiſſi no ta.

28. Jo ſchis irr mans affins, tas affins tahs jaunas * derribas, kas par daudſeem isleets tohp, par peedohſchanu to grehku.

Matt. 20, 28. Rööm. 5, 15.

* Luhko: 2 Mohſ. gr. 24, 8. Ebr. 9, 14. 15. 2c.

29. Bet es ſakku jums, ka es no ſchi laika wairs ne dſerſchu no ſcheem ta wihna-kohka augleem, lihdſ Tai deenai, kad es to ar jums no jauna dſerſchu, manna Tehwa walſtibâ. Mark. 14, 25. Luhk. 22, 18.

30. Un to pateizibas-dſeeſmu nodſeedajuſchi, gahje tas ahra pee ta eljes-kalna. Mark. 14, 26. Luhk. 22, 39. Jahn. 18, 1.

31. Tad ſazzija JEſus us teem: Juhs wiſſi ſchai nakti pee mannim apgrehznafeetees, jo rakſtihts ſtahw: Es to gannu ſittiſchu, un tahs awis ta gannama pulka iſklihdihs.

Mark. 14, 27. Jahn. 16, 32. Zak. 13, 7.

32. Bet kad es augſcham zelſchohs, gribbu es juhſu preekſchâ no-eet eekſch Galilejas. Matt. 28, 16. Mark. 14, 28. nod. 16, 7.

33. Bet Pehteris atbildeja, un ſazzija us to: Kad tee ir wiſſi pee tewim apgrehznatohs, tad tomehr Es muhſcham ne gribbu apgrehzinatees. Luhk. 22, 33.

34. JEſus ſazzija us to: Pateeſi es ſakku tew: Schinni nakti pirms tas gailis dſeedahs, trihs kahrt tu mann aiſleegſi. Mark. 14, 30. Luhk. 22, 34. Jahn. 13, 38.

35. Sazzija Pehteris us to: Jepſchu man ar tewim buhtu ja-mirſt, tarſchu es tewi ne gribbu aiſleegt; Tâ patt arri ſazzija wiſſi mahzekli.

36. Tad nahze JEſus ar teem, pee weenas muiſchas, kas ſaukta kłua Geeſemane, un ſazzija us teem mahzekleem: Sehdeetees ſcheitan, teekams es tur noeemu, un Deewu luhdſu.

Mark. 14, 32. Luhk. 22, 39. Jahn. 18, 1.

37. Un winſch nehme pee ſewis Pehteri un tohs diwi dehlus * Zebedejus, un eefahze baileetees, un trihzeht.

Matt. 4, 21. Jahn. 12, 27.

* Prohti Jehkabu un Jahni. Luhko: Mark. 10, 35.

38. Tad ſazzija winſch us teem: Manna dwehſele irr wiſſai * noſkummuſi lihdſ nahwei, paleezeet ſcheitan, un eſſeet nomohdâ ar mannim.

* Greek. wall. Wiſſapkahrt, itt kâ weena eſtaka pils.

39. Un winſch magkeniht pagahjis, kritte us fawu waigu pee ſemmes, Deewu luhgdams, un ſazzidams: Mans Tehws, ja tas warr buht, lai ſchis bikkeris no mannim eet, tomehr ne kâ Es gribbu, bet kâ Tu. Ebr. 5, 7. 8.

Jahn. 12, 27. Luhk. 22, 41. Matt. 20, 22. 23. Jahn. 6, 38.

40. Un winſch nahze pee teem mahzekleem, un atradde tohs gullim, un ſazzija us Pehteri: Tad ne ſpehjat juhs ne Weenu ſtundu ar mannim nomohdâ buht?

41. Eſſeet mohdrigi un luhdſeet Deewu, ka juhs kahrdinaſchanâ ne eekrihtat. Tas gars gann irr labprahtigs, bet ta meeſa irr wahja. Gal. 5, 17.

42. Ohtrâ lahgâ winſch atkal nogahjis luhdſe, ſazzidams: Mans Tehws, ja ſchis bikkeris no mannim ne warr eet, ja es to ne dſerru, tad lai noteek taws prahts.

43. Un winſch nahze, un atradde tohs atkal gullim, jo winnu azzis bija pilnas meega.

44. Un winſch likke tohs ar meeru, un nogahje atkal, un luhdſe Deewu treſchâ kahrtâ, tohs paſchus wahrdus ſazzidams.

45. Tad nahze winſch pee ſaweem mahzekleem, un ſazzija us teem: Gullait un wehl, un duſſait; Redſi, ta ſtunda irr nahkuſi,

kusi, un ta zilweka Dehls tohp nodohts grehzineeku rohkâs.

46. Zelleetees, eima; Redsi, kas manni nodohd, irr tuwu klaht.

47. Un kad winsch wehl runnaja, redsi, tad nahze Judas, Weens no teem diwpadesmitteem, un ar winna leels kaushu pulks, ar sohbinceem un nuhjahm, no teem augsteem preestereem un to kaushu wezzajeem. Mark. 14, 43.
Luhk. 22, 47. Jahn. 18, 3.

48. Bet kas winnu nodewe, tas bij teem tahdu sihmi dewis, un fazzijis: Kurru es skuhpstischu, Tas tas pats, to guhstajt.

49. Un tudal peegahje winsch pee JEsu, un fazzija: Esi sweizinahts, Rabbi, un skuhpstija winnu. 2Sam. 20, 9.

50. Bet JEsus fazzija us to: Draugs, kapehz tu sche essi? Tad peegahje tee, un peelikke rohkas pee JEsu, un sanehme to.

51. Un redsi Weens * no teem, kas ar JEsu bija, rohku issteepis, iswilke sawu sohbinu, un sitte pehz ta augsta preestera kalpu, un nozirte winnam aufi.
* Pehteris. Luhk. 22, 50. Jahn. 18, 10.

52. Tad fazzija JEsus us to: Bahs sawu sohbinu sawâ weetâ, jo wiffeem kas to sohbinu nem, teem buhs zaur sohbinu nomaitateem tapt.
1 Mohs. 9, 6. Par. Jahn. 13, 10. Reem. 13, 4.

53. Jeb schkeeti tu, ka es ne warru tagadin mannu Tehwu luhgt, un winsch warretu man doht wairak, kà diwipadesmits * legionus engelu?
* Weens legions bija weens karra-spehks no fesch tuhkstoscheem karra wihreem. Luth.

54. Kà taptu tad tee rakstti peepilditi? Jo tam buhs tà notikt. Dahw. ds. 22, 7. dseef. 69, 2. 10. Esa. 53, 7. 8. 10. Luhk. 24, 25.

55. Tannî pascha stundâ fazzija JEsus us teem laudim: kà us weenu flepkawu essat juhs isgahjuschi ar sohbineem un nuhjahm, manni guhstiht. Ikdeenas ekmu es pee jums sehdejs un mahzijs deewa-nammâ, un juhs ne essat manni guhstijuschi.

56. Bet tas irr wifs notak notizzis, ka to praweeschu raksti peepilditi taptu. Tad atstahje no winna wiffi mahzekli un behdse. Jahn. 18, 25. Job. 19, 13.
Dahw. ds. 88, 19.

57. Bet tee sanehme JESU, un nowedde to pee Kaiwa ta augsta-preestera, kur tee rakstu-mahzitaji un wezzajee bij sapulzejuschees. Mark. 14, 53.
Luhk. 22, 54. Jahn. 18, 12. 24.

58. Bet Pehteris gahje tam pakkal no tahlenes, lihds tam nammam ta augsta-preestera, un eegahjis apsehdehs pee teem sullaineem, to gallu noluhkodams.

59. Bet tee augsti-preesteri un tee wezzajee, un ta wissa augsta teesa mekleja wiltigu leezibu prett JEsu, ka tee winnu warretu nokaut. Mark. 14, 55. Jahn. 2, 19.
Ap. darb. 6, 13.

60. Un ne atradde ne kahdu un jepkschu gann daudf wiltigu leezineeku preekschâ nahze, tomehr tee ne atradde ne neeka, bet wissu pehz nahze diwi wiltigi leezineeki preekschâ,

61. Un fazzija: Schis irr fazzijis: Es * warru to Deewa-nammu noplehst, un treijâs deenâs to ustaisiht.
* Tee wahrdi Kristus Jahn. 2, 19. tohp ar wiltu pahrgrohsti.

62. Un tas augstais preesteris zehlehs augscham, un fazzija us winnu: Ne atbildi tu ne neeka us to, ko tee pretti tewim leezina?

63. Bet JESUS zeete kluss, un tas augstais-preesteris atbildeja, un fazzija us to: Es to dsihwu Deewu minnedams tew peespeeschu, tew buhs man fazziht, Essi Tu Kristus DEEWA dehls? Es. 53, 7. Matt. 27, 12. 14.

64. JEsus fazzija: Tu essi to fazzijis; Tomehr fakku es jums: No schi laika redsesset juhs ta zilweka Dehlu sehscham pee labbas rohkas ta spehka, un nahkam eekschi padebbesceem tahs debbes.
Matt. 16, 17. nod. 24, 30. nod. 25, 31. Mark. 14, 62. Luhk. 22, 69. Ap. darb. 1, 11. Reem. 14, 10. 1 Tess. 4, 16. Par. Jahn. 1, 7. Dahw. dseef. 110, 1. Dan. 7, 13.

65. Tad saplehse tas augstais preesteris sawas drehbes, un fazzija: Winsch irr Deewu saimojis, kam mums wairs leezineeku waijaga? Redsset, taggad essat juhs winna Deewa-saimoschanu dsirdejschi. 2 Kehn. 19, 1.

66. Ko schkeetat juhs? Bet tee atbildeja un fazzija: Winsch irr to nahwi nopelnijis. 3 Mohs. gr. 24, 16.

67. Tad issplakhwe tee winna waigâ, un isplikkeja winnu; Bet zitti sitte winnu ar duhrehm, Matt. 27, 30. Es. 50, 6.

68. Un fazzija: Pasakki mums Kristus, praweets buhdams, kursch tas tew tohp sittis? Job. 16, 10. Mark. 14, 65.
Luhk. 22, 64.

69. Bet Pehteris sehdeja nammâ ahrâ: Un Weena jauna meita nahze pee winnu

nu un fazzija: Jr Tu biji ar JEsu ta Galileera. Mark. 14, 66. Luhk. 22, 55. Jahn. 18, 17. 25.

70. Bet winsch leedsehs preekfch wifseem, fazzidams: Es ne sinnu ko tu runna.

71. Un kad winsch bij preekfch wahrteem isgahjis, redseja winnu weena zitta, un fazzija us teem, kas teju bija: Jr fchis bija pee JEsu ta Nazareenera.

72. Un winsch leedsehs atkal swehredams: Es ne pasihstu to zilweku.

73. Un pahr weenu masu brihdi peegahje tee, kas tur stahweja, un fazzija us Pehteri: Pateesi Tu essi weens no teem; Jo pee tawas wallodas to warr noprast. Luhk. 22, 59.

74. Tad eesahze winsch nolahdetees un nodeewatees: Es ne pasihstu to zilweku; Un tudal dseedaja tas gailis.

75. Un Pehteris eegahdajahs to wahrdu JEsus, ka winsch us to bij fazzijis: Pirms ne kà tas gailis dseedahs, tu mann trihs reisi aisleegsi, un winsch ahrâ isgahjis, raudaja gauschi.

Matt. 26, 34. Mark. 14, 30. Luhk 22, 61. Jahn. 13, 38.

Ta 27. Nodalla.

Apraksti schana tahs gauschas zeeschanas, 1. Ruhkstas nahwes, 50. Un apraksch anas Kristus, 57. Un no apsargaschanas winna kappa, 62.

Bet rihta agrumâ wissi augsti preesteri, un tee wezzajee no teem laudim turreja runnas prett JEsu, ka tee winnu nonahwetu. Dahw. dseef. 2, 2.

Mark. 15, 1. Luhk. 22, 66. nod. 23, 1. 2. Jahn. 18, 28.

2. Un saistija winnu, aiswedde un nodewe to tam semmes-sohgam Ponzium Pilatum. Ap. darb. 3, 13.

3. Kad Judas, kas winnu bij nodewis redseja, ka winsch bij pasuddinahts, bija tas tam schehl, un atnesse atkal tohs trihsdesmits sudraba gabbalus teem augsteem preestereem un wezzajeem,

4. Un fazzija: Es esmu grehkojis, nenoseegufchas affinis nodohdams. Bet tee fazzija: Ko mehs par to behdajam? Peeluhko Tu pats par to.

5. Un winsch tohs sudraba-gabbalus Deewa-namma mettis, aisgahje un pakahrahs pats. 2 Sam. 17, 23.

6. Bet tee augsti preesteri nehme tohs sudraba-gabbalus, un fazzija: Tas ne peeklahjahs, ka niehs tohs Deewafchkirstâ eemettam, jo ta irr affinu-nauda. Ap. darb. 1, 18. 5 Mohs. gr. 23, 18.

7. Bet tee farunnajahs, un pirke par teem weenu pohdneeka-tihrumu teem swefchineekeem par kapsehtu.

8. Tapehz irr tas tihrums nofaukts: Affinu-tihrums, lihds schodeen. Ap. darb. 1, 19.

9. Tad irr peepildihts, kas fazzihts irr zaur to praweetu Jeremiju, kas sakka: Un tee irr nehmuschi trihs desmits sudraba-gabbalus, to maksu ta wifsdahrgaka, ko tee pirkuschi no teem behrneem Israëla: Zak. 11, 12.

10. Un irr tohs dewuschi par weenu pohdneeka-tihrumu, kà man tas Kungs irr pawehlejis.

11. Bet JEsus stahweja preekfch ta semmes-walditaja, un tas semmes-walditais waizaja winnu, un fazzija: Essi Tu to Judu Kehninsch? Bet JEsus fazzija us winnu: Tu sakki to. Mark. 15, 2. Luhk. 23, 3. Jahn. 18, 33. 37. 1 Tim. 6, 13.

12. Un kad winsch apsuhdsehts tappe no teem augsteem preestereem un wezzajeem, ne atbildeja winsch neneeka.

13. Tad fazzija Pilatus us winnu: Ne dsirdi tu, kà breesmigi tee prett tewim apleezina? Matt. 26, 62.

14. Un winsch ne atbildeja tam ne us Weenu wahrdu: Tà ka tas semmes-walditais itt lohti brihnijahs. Es. 53, 7.

15. Bet swehtkôs bij tas semmes-walditais eeraddis teem laudim Weenu zeetuma-wihru atlaist, kahdu tee gribbeja. Mark. 15, 6. Luhk. 23, 17. Jahn. 18, 39.

16. Bet tam bij To brihdi weens apsinnahts zeetuma-wihrs Barrabas wahrdâ.

17. Un kad tee bij sapulzejuschees, fazzija Pilatus us teem: Kuru gribbat juhs, ka es jums atlaidischu? Barrabu jeb JEsu, kas tohp saukts Kristus?

18. Jo winsch sinnaja, ka tee to no skaudibas nodewuschi bij.

19. Bet winnam us to sohda-krehslu sehschoht, suhtija winna seewa pee ta, un sazzija: Ne darbojees ar scho taisnu, jo es esmu scho nakti daudz sapnî zeetusi no winna puses.

20. Bet tee augsti preesteri un wezzajee pahrrunnaja tohs laudis, ka teem bij par Barrabu luhgt, bet JEsu nokaut. Mark. 15, 11. Luhk. 23, 18. Jah. 18, 40.

21. Un tas semmes-walditais atbildeja un sazzija us teem: Kuru gribbat juhs no

no scheem diweem, ka man jums buhs atlaist? Bet tee fazzija: Barrabu.
Ap. darb. 3/14.

22. Tad fazzija us teem Pilatus: Ko es tad darrischu ar JESU kas tohp Kristus nosaukts? Tee fazzija wissi: Lai tas tohp krustâ fists.

23. Bet tas semmes-walditais fazzija: ko tad winsch launu darrijis? Bet tee wehl wairak brehze un fazzija: Lai tas tohp krustâ fists.

24. Bet kad Pilatus redseja, ka winsch neneeka spehje padarriht, bet ka jo leelaks trohksnis tappe, nehme winsch uhdeni, un masgaja tahs rohkas preeksch teem laudim un fazzija: Es esmu nenoseedsigs pee tahm assinim schi taisna, gann Juhs redsefeet. 5 Mohs. gr. 21, 6.
Dahw. dseef. 26/6.

25. Un wissi laudis atbildeja un fazzija: Winna assinis lai nahk pahr mums un pahr muhsu behrneem.
Ap. darb. 5/28.

26. Tad atlaide winsch teem to Barrabu, bet JESU noschaute winsch un nodewe to, ka tas krustâ fists taptu. Mark. 15, 15. Jahn. 19, 1.

27. Tad ta semmes-walditaja karrawihri nehme JESU pee sewis sohdanammâ; un sapulzinaja pahr to wissu karrogu. Mark. 15, 16. Jahn. 19, 2.

28. Un tee winnu nogehrbuschi, aplikke winnam weenu purpura mehteli apkahrt.

29. Un nopinnuschi weenu krohni no ehrkschkeem, likke to us winna galwu, un dewe tam weenu needru winna labbâ rohkâ, un lohzija tohs zellus preeksch winna, apsmehje winnu, un fazzija: Sweiks (mihlais) kehninsch to Judu.

30. Un tee splahwe winnam azzîs, nehme to needru un sitte winna galwu. Es. 50, 6. Matt. 26, 67.

31. Un kad tee winnu bij apmehdijuschi, nowilke tee winnam to mehteli, un apwilke tam sawas paschas drehbes, un nowedde winnu, ka winsch krustâ fists taptu.

32. Bet iseedami atradde tee weenu zilweku no Kirenes, Sihmanis wahrdâ, to speede tee, ka tas winna krustu nestu. Mark. 15, 21. Luhk. 23, 26.

33. Un kad tee us to weetu nahze, kas nosaukta tohp Golgata, tas tik dauds fazzihts, ka peeres-weeta. Mark. 15, 22.
Luhk. 23/33. Jahn. 19/17.

34. Dewe tee winnam ettiki dsert ar schulti samaisitu, un kad winsch to baudija, ne gribbeja winsch to dsert.
Dahw. dseef. 69/22.

35. Un kad tee winnu bija krustâ sittuschi, isdallija tee winna drehbes, kaulinus mesdami, ka peepildihts taptu, kas fazzihts irr no ta praweeta: Tee irr mannas drehbes sawâ starpâ isdallijuschi, un pahr manneem swahrkeem kaulinus mettuschi.
Mark. 15/24 Luhk. 23/34. Jahn. 19/23. Dahw. dseef. 22/19.

36. Un tee sehdeja un sargaja winnu tur patt.

37. Un tee likke pahr winna galwu winna nahwes wainu, tà rakstitu: SCHIS IRR JESUS TAS KEHNINSCH TO JUDU.
Mark. 15/26. Luhk. 23/38. Jahn. 19/19.

38. Tad tappe ar winna krustâ sisti diwi slepkawi, weens pa labbu, ohtrs pa kreisu rohku. Es. 53, 12. Luhk. 23, 33.

39. Bet tee, kas sezzen gahje, saimoja winnu, krattija sawas galwas.
Dahw. ds. 22/8. dseef. 69/21. Raud. ds. 2/15.

40. Un fazzija: Tu kas tu to Deewanammu nolausi un trejâs deenâs atkal ustaisi, atpesti sewi paschu, ja tu Deewa dehls essi, tad kahp no krusta semmê. Jahn. 2, 19. Matt. 26, 61.

41. Tà patt arridsan tee augsti preestexi apmehdija winnu, lihds ar teem rakstu-mahzitajeem un wezzajeem, un fazzija:

42. Winsch irr zittus pestijis, un ne warr sewi paschu atpestiht. Irr winsch tas Kehninsch Israëla, tad lai winsch nu nokahpj no krusta, tad mehs winnam tizzesim. Gudr. gr. 2, 18.

43. Winsch irr Deewam ustizzejs, lai tas winnu atpesti, ja tas tam tihk; Jo winsch irr fazzijis: Es esmu Deewa Dehls. Dahw. ds. 22, 9.

44. To winnam arri pahrmette tee slepkawi, kas ar winna krustâ sisti bija. Luhk. 23, 39.

45. Bet ap to festu stundu tappe tumsch pahr to wissu semmi lihds dewitai stundai. Mark. 15, 33. Luhk. 23, 44.

46. Bet ap to dewitu stundu brehze JEsus leelâ brehkschanâ, un fazzija: Eli, Eli lama sabaktani! tas irr; mans Deews, mans Deews, kapchz essi tu manni atstahjis?
Dahw. ds. 22/2. Ebr. 5/7.

47. Bet zitti no teem kas tur stahweja, kad tee to dsirdeja, fazzija: Schis fauz to Eliju.

48. Un Weens no teem notezzeja drihs, un nehme weenu fwammi, un pildija to ar ettiki, un likke to us weenu needru, un dsirdinaja to. Dahw. dſ. 69, 22.
Mark. 15, 36. Luhk. 23, 36. Jahn. 19, 29.

49. Bet tee zitti fazzija: Gaidi, luhkosim ar Elijas nahks, un winnu pestihs.

50. Bet JEsus atkal leelâ brehkſchanâ brehzis, islaide to *dwehseli. Mark. 15, 37. Luhk. 23, 46. Jahn. 19, 30.
*Grek. wall. Islaide to garru.

51. Un redsi tas preekſch karrams auts baſnizâ kaplihſe diwejôs gabbalôs no augſchu lihds ſemmes, un ta ſemme trihzeja, un tee akmina kalni plihſe.
2 Mohſ. gr. 26, 31. 2 Laik. gr. 3, 14.

52. Un tee kappi atdarrijahs, un daudſ meefu no fwehteem kas gulleja, zehlehs augſcham.

53. Un no kappeem isgahjuſchi pehz winna augſcham zelſchanas, nahze tanni ſwehtâ pilſatâ, un parahdijahs daudſeem. Matt. 4, 5.

54. Bet tas kapteine un tee, kas ar winna bija, un JESU ſargaja, kad tee redseja to ſemmes-trihzeſchanu un kas teju notikke, isbihjahjahs lohti, un fazzija: Patees ſchis bija Deewa dehls.
Mark. 15, 39. Luhk. 23, 47.

55. Bet tur bija daudſ ſeewas kas no tahlenes ſkattijahs, kas ar JESU bij ſtaigajuſchas no Galilejas, un winnam kalpojuſchas. Mark. 15, 40. Luhk. 8, 2.
nod. 23, 49. Dahw dſ. 38, 12.

56. Starp tahm bija Maria Maddaka, un Maria Jehkaba un Jaſefa mahte, un ta mahte to dehlu Zebedejus.
Matt. 13, 55. nod. 20, 20.

7. Bet wakkarâ nahze weens baggats zilweks no Arimatias Jahſeps wahrdâ, kas ir JEſus mahzeklis bija.
Mark. 15, 42. 43. Luhk. 23, 50. Jahn. 19, 38.

58. Schis pee Pilatu nogahjis, isluhdſe tahs meefas JEſus. Tad pawehleja Pilatus tahs meefas (winnam) doht.

59. Un Jahſeps tahs meefas nehmis, eetinne tahs ſchkihſtâ audeklî.

60. Un eelikke to kawâ jaunâ kappâ, ko winſch klintî bij iszirtis, un leelu akmini preekſch ta kappa durwim peewehlis, gahje tas nohſt. Eſa. 53, 9.
Mark. 15, 46. Luhk. 23, 53.

61. Bet tur bija Maria Maddaka un ta ohtra Maria, tahs apſehdehs prett to kappu.

62. Bet ohtrâ deenâ, kas nahk pehz tahs ſataiſifchanas deenas, ſapulzejahs tee augſti-preeſteri un Wariſeeri pee Pilatu,

63. Un fazzija: Kungs, mehs atgahdajamees, ka ſchis wiltneeks wehl dſihws buhdams fazzija: Pehz trim deenahm gribbu es augſcham zeltees. Matt. 16, 21. nod. 17, 23. nod. 20, 19 Mark. 8, 31. nod. 10, 34. Luhk 9, 22. nod. 18, 33. nod. 24, 6.

64. Tapehz pawehli, ka tas kaps ſtipri tohp apſargahts, lihds treſchai deenai, ka winna mahzekli nakti ne nahk un winnu ſohg, un ſakka us teem laudim: winſch irr augſcham zehlees no teem mirroneem. Un buhs ta pehdeja wiltiba niknaka, ne kâ ta pirma.

65. Bet Pilatus fazzija us teem: Te jums irr ſargi, eita un ſargajeet kâ ſinnadami.

66. Tee nogahje un apſargaja to kappu ar ſargeem, un aiſſehgeleja to akmini. Dan. 6, 17.

Ta 28. Nodalla.

JEſus zehlahs augſcham no mirroneem / 2. To apleezina tee engeli, ſeewas un ſargi / 5. 11. Pehz parahdahs winſch teem apuſtuleem us Galilejas kalneem, 16. Sohta tohs wiſſâ paſaulê to preeku wahrdu mahzihtu, un kriſtihtu / 19. Apſohlidamees, tas gribbohts teem tikdru buht lihdſ paſaules galam / 20.

Bet ſwehdeenas wakkarâ, kas pirmâ neddelas rihtâ fahk, nahze Maria Maddaka un ta ohtra Maria to kappu apluhkoht. Mark. 16, 1. Luhk. 24, 1. Jahn. 20, 1.

2. Un redſi, tad notikke leela ſemmes-trihzeſchana, jo weens engelis ta Kunga no debbes nonahzis, peegahje un nowehle (ta kappa) akmini no tahm durwim, un uſſehdehs wirſû.

3. Un winna gihmis bija ka ſibbins, un ta drehbe tik balta ka ſneegs. Dan. 7, 9. Ap. darb. 1, 10.

4. Bet tee ſargi no leelas isbailes dreb-beja, un tappe itt kâ mirrufchi.

5. Bet tas engelis atbildeja un fazzija us tahm ſeewahm: Ne bihſteetees juhs, jo es ſinnu, ka juhs to kruſtâ fiſtu JEſu meklejat. Mark. 16, 6. Luhk. 24, 6.

6. Winſch newa ſcheitan, jo winſch irr augſcham zehlees, ittin kâ winſch fazzijis irr; Nahzeet ſchurp, raugait to weetu, kur tas Kungs gulleja. Matt. 12, 40. nod. 16, 21. nod. 17, 23. nod. 20, 19. Mark. 8, 31. nod. 9, 31. nod. 10, 34. Luhk. 9, 22. nod. 18, 33. nod. 24, 6.

7. Un

7. Un eita tikkuschi, un sakkajt winna mahzekkeem, ka winsch irr augscham zehlees no teem mirroņeem; Un redsi, winsch no-ees juhsu preekschâ us Galileju, tur juhs winnu redsefeet; Redsi, es esmu jums to sazzijis. Matt. 26, 32. Mark. 16, 7.

8. Un tahs isgahje peepeschi no ta kappa ahrâ ar bihjaschanu un leelu preeku, un tezzeja to winna mahzekkeem stahstiht. Mark. 16, 8. Jahn. 20, 18.

9. Bet kad tahs gahje wehsti nest winna mahzekkeem, redsi tad sastappe tahm JEsus, un sazzija: Esseet sweizinatas, bet tahs peegahje pee winna, apkampe winna kahjas, un kritte pee semmes winna preekschâ. Mark. 16, 9. 10. Jahn. 20, 14. 2 Kehn. 4, 27.

10. Tad sazzija JEsus us tahm: Ne bihsteetees, eita, pastahstajt to manneem brahkeem, ka teem buhs no-eet us Galileju, un tur tee manni redsehs.
Jahn. 20, 17. Apust. darb. 1, 3. nod. 13, 31. 1 Kor. 15, 5.

11. Bet no-eijoht, redsi zitti no teem sargeem pilsatâ nahkuschi, stahstija teem augsteem preesteereem to wissu kas bij notizzis.

12. Un tee ar teem wezzajeem sapulzejuschees turreja runnas, un dewe dauds naudas teem karra-wihreem,

13. Un sazzija: Sakkajt, ka winna mahzekki nakti irr nahkuschi, un to issaggufchi mums gulloht.

14. Ja tas pee ta semmes fohga taps sa-justs, mehs gann to pahrrunnasim, un jums buhs bes behdahm palikt.

15. Un winni to naudu nehmuschi, darrija ka tee bij ismahziti. Un schi walloda irr ispaudusees pee teem Judeem lihds schodeen.

16. Bet tee weenpadesmits mahzekki nogahje us Galileju us to kalnu, kur teem JEsus bij pawehlejis.
Matt. 26, 32. Mark. 14, 28.

17. Un kad tee winnu redseja, pee luhdse tee to, bet zitti wehl ne gribbeja tizzeht. Luhk. 24, 38. 41.

18. Un JEsus peegahjis runnaja ar teem, un sazzija: Man irr dohta wissa warra debbesî un semmes wirsû. Dahw. dseef. 8, 7. Matt. 11, 27. Luhk. 10 22. Jahn. 3, 35. nod 13, 3. nod. 17, 2. 1 Kor. 15, 27. Ebr. 1, 2. nod. 2, 8. Ewes. 1, 22.

19. Tapehz eita un darrajt par mahzekkeem: wissus laudis, kristidami tohs eekschi to wahrdu Dewa ta Tehwa, un ta Dehla, un ta Swehta Garra. Mark. 16, 15. Luhk. 24, 46. Jahn. 15, 16.

20. Mahzidami tohs turreht wissu, ko es jums esmu pawehlejis, un redsi, ES esmu pee jums ik deenas lihds pasaules gallam, Amen. Jahn. 14, 18. Matt. 18, 20. Ewes. 4, 10.

Tas Ewangeliums no Sw. Markus usrakstihts.

Ta 1. Nodalla.

Aprakstischana Jahņa ta kristitaja Deewa wahrda sluddinaschanas, apgehrbschanas un barribas, 2. Ta Kunga Kristus kristibas, kahrdinaschanas, mahzibas un mahzekku, 9. Kâ arridsan sittu brihnumu un brihnuma-darbu Kristus, 23.

Tas * eesahkums ta Ewangeliuma JEsus Kristus ta Deewa Dehla.

* Kur Malakias beidsi, tur eesahk Markus, to jaunu derribu ar to wezzu saistdams.

2. Ittin kâ rakstihts irr pee teem praweeschem: Raugi, ES suhtu mannu * eņģeli tawâ preekschâ, kam tawu zellu preekschi tewim sataisiht buhs. Mal. 3, 1. Matt. 11, 10. Luhk. 7, 27.

* Tas irr: Jahni to kristitaju. Tee mahziteji tohp daschkahrt eņģeli saukti, luhto: Mal. 2, 7. Par. Jahn. 2, 1. 8.

3. Weena sauzeja balss irr tukfnesi: Sataisat tam Kungam to zellu, darrat lihdsenus winna zellinus.
Esa. 40, 3. Matt. 3, 3. Luhk. 3, 4. Jahn. 1, 15, 23.

4. Tur bija Jahnis tukfnesi kristidams, un sluddinadams to kristibu tahs atgreeschanas no grehkeem, par peedohschanu to grehku. Matt. 3, 1. Luhk. 3, 3. Jahn. 1, 23. Ap. darb. 19, 4. Reem. 4, 11.

5. Un tur isgahje pee winna wissa Judu-semmes teesa un tee Jerusalemiteri: Un tappe wissi no winna Jardana uppê kristiti, un isfuhdseja sawus grehkus. Matt. 3, 5. Luhk. 3, 7.

6. Bet Jahnis bij apgehrbees ar kameeku spalwahm, un ahdas johsta apkahrt saweem gurneem, un ehde sissinus un kaminu-meddu. 2 Kehn. 1, 8. Matt. 3, 4. 2 Mohs. gr. 12, 22.

7. Un fluddinaja fazzidams: Pakkat mannis nahk weens jo spehzigs ne es, kam es ne esmu * zeenigs, lohzidamees winna kurpju-sikknes atraisiht. Matt. 3, 11. Luhk. 3, 16. Jahn. 1, 27.
* Greek. wall. Derrigs.

8. Es gann esmu juhs ar uhdeni kristijis: Bet tas pats kristihs juhs ar to Swehtu Garru. Matt. 3, 11.
Ap darb. 1, 5. nod. 2, 4. nod. 11, 15 16. nod. 19 4. Esa. 44 3. Joël. 2, 28. Ap. darb. 2 4.

9. Un tas notikkahs tannîs deenâs nahze JEsus no Nazaretes * eekſch Galilejas, un tappe no Jahņa kristihts Jardanê. Matt. 3, 13. Luhk. 3, 21. Jahn. 1, 32
* Kas Galilejas teesâ gulleja.

10. Un winsch tudak no ta uhdens iskahpdams redseja tahs debbeſis atwehrtas, un to Garru itt kâ ballodi pahr winnu sewi nolaiſcham. Matt. 3, 16.
Luhk 3, 21. Jahn. 1, 32.

11. Un weena balſs notikke no debbes: Tu esſi mans mihkais Dehls, pee ka man labs prahts irr. Mark. 9, 7.
Dahw. Dſeſ. 2, 7. Esa. 42, 1 Matt. 3, 17. nod. 17, 5. Luhk. 3, 22. Kol. 1, 13. 2 Peht. 1, 17.

12. Un tas Gars winnu tudalin aiswedde tukſnesi. Matt. 4, 1. Luhk. 4, 1.

13. Un winsch tur tukſnesi bija tſchetr-desmits deenas, un tappe kahrdinahts no ta fatana, un bija tur ar teem swehreem: Un tee engeli kalpoja winnam. Matt. 4, 11.

14. Bet pehz kad Jahnis nodohts bija, nahze JEsus us Galileju, fluddinadams to preezas-mahzibu tahs Deewa walſtibas, Matt. 4, 12. Luhk. 4, 14. Jahn. 4, 43.

15. Un fazzidams: Tas laiks irr peepildihts, un ta Deewa walſtiba irr tuwu atnahkuſi: Atgreeſeetees no grehkeem un tizzeet eekſch to Ewangeliumu. Matt. 3, 2 Gal. 4, 4. Esa. 56, 1.

16. Un winsch pee tahs Galilejas juhras staigadams, redseja Sihmani un Andreiu winna brahli sawu tihklu juhrâ mettam: (Jo tee bija sweineeki.)
Matt. 4, 18. Luhk. 5, 2.

17. Un JEsus fazzija us teem: Nahzeet man pakkat, es darrischu, ka juhs tapkeet zilweku-sweineeki. Jer. 16, 16. Esa. 47, 10. Matt. 13, 47.

18. Un tudak tee sawus tihklus atſtahjuſchi, gahje winnam pakkat.
Matt. 19 27. Mark. 10, 28 Luhk. 5, 11. nod. 18 28.

19. Un no turrenes winsch magkeniht pagahjis, redseja Jehkabu to (dehlu) Zebedejus, un Jahni winna brahli, un tohs paschus laiwâ tihklus lahpam.
Matt. 4, 21

20. Un tudalin aizinaja winsch tohs: Un tee sawu tehwu Zebedeju ar teem algadscheem laiwâ atſtahjuſchi, nogahje winnam pakkat.

21. Un tee nahze Kapernaümâ: Un tudak eegahje winsch ſwehdeenâs basnizâ, un mahzija. Matt. 4, 13 23 Luhk. 4, 31.

22. Un tee isbrihnijahs pahr winna mahzibu, jo winsch mahzija tohs itt kâ, kam paſcham warra bija, un ne kâ tee rakſtu-mahzitaji. Matt. 7, 28. Luhk. 4, 32.

23. Un tur bija winnu basnizâ weens zilweks ar neſchkihſta garra (apſehſts), un tas brehze, Luhk. 4, 33.

24. Sazzidams: Wai, kas mums ar tew (irr ja-darra) JEsus no Nazaretes? Essi tu nahzis muhs nomaitaht? Es tew paſihſtu kas tu essi, tas Deewa Swehtais. Matt. 8, 29.

25. Un JEsus apdraudeja winnu fazzidams: Zeet * klusu un isskreij no ta.
* Greek. wall. Kai tawa mutte itt kâ ar dſelſi ſchkehbehm topp aiſſeeta.

26. Un tas neſchkihſts gars raustidams to un brehkdams ar ſtipru balſi isbehdſe no winna.

27. Un tee istruhzinajahs wiſſi, tâ, ka tee sawâ ſtarpâ apjautajahs, fazzidami: Kas tas irr? Kahda irr ſchi jauna mahziba? Jo winsch ar warru arridsan teem neſchkihſteem garreem paweht, un tee winnam paklauſa?

28. Un winna slawa isgahje tudalin wiſſur apkahrt pa Galilejas teeſu.

29. Un tee tudalin no basnizas isgahjuſchi nahze Sihmana un Andreia nammâ, ar Jehkaba un Jahņa. Matt. 8, 14.
Luhk. 4 38.

30. Un Sihmana mahtize * gulleja drudſî, un tudak fazzija tee winnam no tahs.
* Sewas mahte.

31. Un winsch peegahjis uszehle to, un nehme to pee rohkas: Un drudſis atſtahjehs tudalin no tahs: Un winna kalpoja teem.

32. Un kad wakkars mettehs, kad ta ſaule bij nogahjuſi, neſſe tee pee winnu wiſſadus neweſſelus un no wella apſehſtus. Matt. 8, 16. Luhk. 4, 40.

33. Un wiſs tas pilſahts bij ſapulzinajees preekſch durwim.

34. Un

34. Un winsch darrija weffelus wiffus neweffelus ar daschadahm neweffelibahm (aisnemtus) un isdsinne daudswelus, un ne likke teem welleem runnaht, tapehz ka tee winnu pasinne. Luhk. 4, 41.
Ap. darb. 16, 17. 18.

35. Un no rihta gaischös zehlehs winsch augscham, un isgahje: Un nogahje kahdâ tukschâ weetâ, un peeluhdse tur (Deewu). Luhk. 4, 42. Matt. 14, 23.

36. Un Pehteris ar teem kas pee winna bija, dsinnahs winnam pakkal.

37. Un winnu atraddufchi fazzija tee us winnu: Wiffi tewis mekle.

38. Un winsch fazzija us teem: Lai mehs no-eetam tuwakâs meestâs, ka es tur arridsan mannu wahrdu fluddinaju: Jo tapehz es efmu isgahjis.
Luhk. 4, 43. Esa. 61, 1. Luhk. 4, 18.

39. Un winsch fluddinaja wiffâs winnu basnizâs wiffâ Galilejâ, un isdsinne tohs wellus.

40. Un tur nahze pee winnu weens spittaligs, luhgdams winnu un zelkös mesdamees preekfch winna, un fazzidams us winnu: Ja tu gribbi, tad warri tu mann schkihstiht. Matt. 8, 2. Luhk. 5, 12.

41. Un ta firds truhke JEsum, un winsch rohku issteepis aiskahre to, un fazzija us to: Es gribbu, tohpi schkihstihts.

42. Un tam runnajoht, tudalin nogahje no ta ta spittaliba, un tas tappe schkihstihts.

43. Un winsch draudedams tam pawehlejis, isdsinne to tudalin.

44. Un fazzija us to: Peeraugi, ne fakki ne weenam ne neeka, bet eij, few pats rahdidamees tam preesteram, un atnefs par tawu schkihstischanu, ko Mohsus irr pawehlejis winneem par leezibu. 3 Mohs. gr. 13, 2. nod. 14, 1. 2.

45. Bet tas isgahjis eefahze daudf pafluddinaht un scho wahrdu ispaudeht, tà, ka winsch ne wairs warreja zitteem redsoht pilsfatâ eet: Bet winsch bija ahrâ tukschâs weetâs, un tee atnahze pee winna no wiffahm mallahm.
Luhk. 5, 15. 16.

Ta 2. Nodalka.

Jesus darra weffelu weenu melmenufehrdsigu Kapernaumâ, 1. 10. Aisina Mattej no muitas pee apustulu-gaddu. 13. Mahzischahw preti to Wahrisi. 18. Un pee sweh deenas wahrpas isplahs. 23.

Un pehz (kahdahm deenahm gahje winsch atkal us Kapernaumu, un dsirdehts tappe winnu nammâ efsam. Matt. 9, 1.

2. Un tudak fapulzinajahs daudf, tà ka teem ne wairs weetas bij neds ahrâ preekfch durwim, un winsch runnaja us teem to wahrdu.

3. Un tur nahze (ziti) pee to, tee atwedde weenu melmenufehrdsigu, kas no tschetreem nests tappe. Luhk. 5, 18.

4. Un kad tee ne warreja tuwu pee winna tapt to lauschu dehl, tad atklahje tee to jumtu, kur winsch eekfchâ bija, un isplehfe to, un nolaide to gultu us ka tas melmenufehrdsigs gulleja.

5. Bet kad JEsus winnu tizzibu redseja, fazzija winsch us to melmenufehrdsigu: Dehls, tawi grehki irr tew peedohti.

6. Bet tur bija zitti no teem rakstumahzitajeem, tee fehdeja tur patt, un dohmaja fawâs firdis:

7. Kà runna schis tahdas Deewasaimoschanas, kas warr grehkus peedoht, kà ween tas weenigs Deews?
Dahw dseef. 32, 1. df. 51, 1. Esa. 43, 25. Job. 14, 4.

8. Un tudak nomannija JEsus fawâ garrâ, tohs pee few pafcheem tà dohmajam, un fazzija us teem: Ko dohmajat juhs ta fawâs firdis?

9. Kas irr lehtaki fazziht us to melmenufehrdsigu: Tee grehki irr tew peedohti: Jeb fazziht: Zellees un usnemm tawu gultu, un staiga:

10. Bet ka juhs sinnat, ka tam zilweka Dehlam warra irr wirs semmes grehkus peedoht, (fazzija winsch us to melmenufehrdsigu:)

11. Es fakku tew: Zellees, un usnemm tawu gultu, un eij tawâ nammâ.

12. Un tas tudalin zehlehs augscham, un to gultu usnehmis isgahje preekfch wiffeem, tà ka wiffi isbihnijahs, un Deewu teize, fazzidami: Mehs to wehl muhscham ne essam redsejschi.

13. Un winsch isgahje atkal pee juhras un wiffi laudis nahze pee winnu, un winsch mahzija tohs.

14. Un winsch sezzen eedams redseja to Lewi * Alweja dehlu, pee muitas sehscham, un fazzija us to: Eij man pakkal: Un tas augscham zehlees gahje winnam pakkal. Matt. 9, 9. Luhk. 5, 27.
* Kas arri Matteüs, tappe nosaukts.

15. Un tas notikkahs, tam winna nammâ pee galda sehschoht, tad peesehdehs arridsan daudf muitineeki un grehzineeki

lihdsar JEsu un winna mahzekkeem, jo winnu bija daudſ, un bij winnam pakkal staigajſchi.

16. Un kad tee rakſtu-mahzitaji un Wariſeëri redſeja winnu ar teem muitineekeem un grehzineekeem ehdam, fazzija tee us winna mahzekkeem: Kapehz winſch ehd un dſerr ar muitineekeem un grehzineekeem?

17. Un JEſus to dſirdejis fazzija us teem: **Teem ſpirkteem ahrſtes ne waijaga, bet teem wahjeem. Es ne eſmu nahzis tohs taiſnus aizinaht, bet tohs grehzineekus pee atgreeſchanas no grehkeem.**

Matt. 9, 13. nod. 21, 31. Luhk. 5, 31. 32. nod. 19, 10. 1 Tim. 1, 15.

18. Un tee mahzekki Jahņa un to Wariſeëru gaweja: Un tee nahze, un fazzija us winnu: Kapehz gawe tee mahzekki Jahņa, un to Wariſeëru, un tawi mahzekki ne gawe? Luhk. 5, 33. Matt. 9, 14.

19. Un JEſus fazzija us teem: Kà warr tee kahſu-laudis gaweht, kamehr tas bruhtgans ar teem irr? Teekams teem tas bruhtgans klaht irr, tee ne warr gaweht. Eſa. 62, 5. 2 Kor. 11, 2.

20. Bet tahs deenas nahks, ka tas bruhtgans no teem taps atnemts, un tad gawehs tee tannîs deenâs.

21. Un ne weens ſchuj jaunas wadmalas eelahpu us wezzahm drehbehm, zittadi tas jauns eelahps noplihſt no wezzahm, un tas eeplihſums tohp jo nikns.

22. Un ne weens eeleij jaunu wihnu wezzôs ahdas-traukôs, zittadi tas jauns wihns ſaplohſa tohs ahdas-traukus, un tas wihns tohp iſgahſts, un tee ahdas-trauki eet bohjâ, bet jauns wihns jaunôs ahdas-traukôs ja-eeleij. Matt. 9, 17.

23. Un tas notikkahs, tam ſwehdeenâs zaur labbibu eijoht, tad ſahze winna mahzekki pahr zeļu eedami, wahrpas iſplukt. Matt. 12, 1. Luhk. 6, 1.

5 Mohſ. gr. 23, 25.

24. Un tee Wariſeëri fazzija us winnu: Raugi, ko darra tee ſwehdeenâs, kas ne klahjahs? 2 Mohſ. gr. 20, 10.

25. Un Winſch fazzija us teem: Ne eſſat juhs ne kad laſſijuſchi ko Dahwids irr darrijis, kad tam waijadſeja, un iſkalzis bija, pats, un kas ar winnu bija,

1 Sam. 21, 6.

26. Kà tas eegahje Deewa nammâ ta augſta preeſtera * Abjatara laikâ, un ehde tahs Deewa preekſchâ liktas maiſes, kas ne peederrahs ehſt, bes ween teem preeſtereem, un dewe arridſan teem kas ar winna bija. 2 Mohſ. gr. 29, 30.

3 Mohſ. gr. 8, 31. nod. 24, 5. 9. Ebr. 9, 2.

* Schis tohp 1 Sam. 21, 1. Abimelek nokauts, un winna dehls bija Abjatars. Tatſchu ir tehwam ir dehlam irr tas pats wahrds bijis. Luhko: 2 Sam. 8, 17. nod. 15. 29. 35. 1 Kehn. 2, 26. 27. un 1 Laik. gr. 24, 6.

27. Un winſch fazzija us teem: Ta ſwehdeena irr ta zilweka dehl tappuſi, un ne tas zilweks tahs ſwehdeenas dehl.

28. Tad nu ta zilweka Dehls irr weens Kungs arridſan tahs ſwehdeenas. Matt. 12, 8. Luhk. 6, 5.

Ta 3. Nodalla.

JEſus dſeedina ſwehdeenâ weena zilweka nokaltuſchu rohku, 1. Behg pee juhras preekſch teem Wariſeëreem 6. Darra daudſ weſſelus, 10. Aizina diwipadeſmits apuſtulus, 13. Turrahs tai ſaimoſchanai to Wariſeëru pretti, ka winſch tohs wellus isdſenn zaur Beelzebulu, 22. Jeſtahſta kas winna mahte, brahli un mahſas irr, 31.

Un winſch gahje atkal baſnizâ: Un tur bija weens zilweks, kam nokaltuſi rohka bija. Matt. 12, 9. Luhk. 6, 6.

2. Un tee gluhneja us winnu, arrig winſch ſwehdeenâ to weſſelu darritu, ka tee winnu warretu apſuhdſeht.

3. Un winſch fazzija us to zilweku, kam ta nokaltuſi rohka bija: Nahz teju preekſchâ.

4. Un winſch fazzija us teem: Arrig ſwehdeenâs peederrahs labba darriht, jeb ļauna darriht? Weenu dwehſeli glahbt, jeb maitaht? Bet tee zeete kluſſu.

5. Un winſch uſluhkoja tohs wiſſapkahrt ar * duſmibu, un tur klaht noſkummis buhdams winnu firds zeetibas dehl, fazzija winſch us to zilweku: Iſſteep ſawu rohku, un tas iſſteepe to: un winna rohka tappe atkal weſſela darrita, itt kà ta ohtra. 1 Kehn. 13, 6.

* Duſmiba prett grehkeem ne irr aiſlieguſi, Eweſ. 4, 26.

6. Un tee Wariſeëri iſgahje un ſarunnajahs tudaſ ar Erohdus ſullaineem prett winnu, ka tee winnu nomaitatu. Matt. 22, 16. Jahn. 10, 39. nod. 11, 53.

7. Bet JEſus aiſgahje ar ſaweem mahzekkeem pee juhras, un leels ļauſchu-pulks no Galilejas un Judu-ſemmes gahje winnam pakkal. Matt. 4, 25. Luhk. 6, 17.

8. Jr no Jeruſalemes, un Idumejas, un no winnas Jardana puſſes, un tee, kas ne Tirus un Sihdonas, weena leela

draudſe

draudse dsirdejschi ko winsch darrija, nahze pee winnu. Matt. 11, 21.

9. Un winsch fazzija us faweem mahzekleem: Ka weena laiwina winnam allaschin klaht buhtu to lauschu pulka dehl, ka tee winnu ne mahktu.

10. Jo winsch darrija dauds weffelus: Tà ka winnam peelausahs, zeek ween *mohkas zeete, ka tee winnu aiskahrtu.

* Greek. wall Pahtagas; Jeb rihkstes, ar ko Deews pahrmahza, Mark. 5, 29. Ebr. 12, 6.

11. Un tee neschkihsti garri, kad tee winnu redseja, kritte semmê preekfch winna, un brehze, fazzidami: Tu essi Deewa Dehls.

12. Un winsch stipri tohs aprahje, ka tee winnu ne darritu sinnamu.

Mark. 1, 25.

13. Un winsch gahje augscham us to kalnu, un aizinaja kuxxus gribbedams, un tee nahze pee to. Mark. 6, 7. nod. 10, 1.

Luhk. 6, 13. nod. 9, 1.

14. Un winsch eezehle diwipadesmitus, ka tee ar winna buhtu, un ka winsch tohs isfuhtitu Deewa wahrdu sluddinaht.

15. Un ka teem wallas buhtu tahs neweffelibas dseedinaht, un tohs wellus isdsiht.

16. Un winsch peelikke tam Sihmanam to pawahrdu Pehteris. Jahn. 1, 42.

17. Un Jehkabu to Zebedejus (dehlu), un Jahni Jehkaba brahli, (un peelikke teem pawahrdus Boänerges, tas irr pehrkona behrni.)

18. Un Andreiu, un Wihlippu, un Behrtuli, un Matteü, un Tohmu, un Jehkabu, ta Alweüs (dehlu), un Taddeü, un Sihmani no Kanas.

19. Un Judasu Jskarjatu, kas winnu arridsan nodewis.

20. Un tee nahze mahjâs: Un tee laudis atkal sapulzinajahs, tà ka teem ne bija wallas maisi ehst. Mark. 6, 31.

21. Un kad tee, kas apkahrt winnu bija, to dsirdeja, isgahje tee winnu sagrahbt: Jo tee fazzija: Winsch bes prahta paliks.

22. Un tee rakstu-mahzitaji, kas no Jerusalemes bij nogahjuschi, fazzija: Winnam irr Beëlzebuls, un zaur to wellu wirsneeku isdsenn winsch tohs wellus. Matt. 10, 25. nod. 9, 34. nod. 12, 24.

Luhk. 11, 15. Jahn. 7, 20. nod. 8, 48. 52. nod. 10, 20.

23. Un winsch ataizinaja tohs, un runnaja us teem zaur lihdsibahm: Kà warr weens satans to ohtru isdsiht?

Matt. 12, 25.

24. Un ja kahda walstiba sawâ starpâ eenaidâ tohp, tad ta walstiba ne warr pastahweht:

25. Un ja kahds nams prett sew paschu nemeerigs, tad tas pats nams ne warr pastahweht.

26. Ja nu tas satans zellahs prett sew paschu un schkellahs, tad ne warr winsch pastahweht, bet winna gals irr klaht.

27. Ne weens warr tohs rihkus kahda spehziga pohstiht winna nammâ ee-eedams, ja tas pirmak to spehzigu ne faista, un tad winna nammu pohsta.

Matt 12, 29. Koloss 2, 15.

28. Pateesi es sakku jums: Wissi grehki tohp teem zilweku-behrneem peedohti, arridsan tahs Deewa-saimoschanas, ar ko tee Deewu saimo. 1 Sam. 2, 25.

Matt. 12, 31. Luhk. 12, 10 1 Jahn. 5, 16.

29. Bet kas to Swehtu Garru saimo, tas ne dabbu peedohschanu muhschigi, bet irr zaur to muhschigu sohdibu sohdams. 1 Jahn. 5, 16. Matt. 12, 31.

30. Jo tee fazzija: Winnam irr weens neschkihsts gars.

31. Tad nahze winna brahli, un winna mahte: Un ahrâ stahwedami, suhtija pee winnu, un sauze winnu. Matt. 12, 46.

Luhk. 8, 19.

32. Un tee laudis sehdeja apkahrt winnu, un tee fazzija us winnu: Redsi, tawa mahte, un tawi brahli ahrâ tew mekle.

33. Un winsch atbildeja teem un fazzija: Kas irr manna mahte, un manni brahli?

34. Un winsch usluhkoja kahrt kahrtim tohs, kas apkahrt winnu sehdeja, un fazzija: Redsi, ta irr manna mahte, un manni brahli.

35. Jo ja kas Deewa prahtu darra, tas pats irr mans brahlis, un manna mahsa, un manna mahte. Jahn. 15, 14.

2 Kor. 5, 16. 17. 1 Tess. 4, 3.

Ta 4. Nodalla.

JEsus sluddina no sawas draudses ihstenas buhschanas zaur lihdsibahm no ta sehjeja, 1 3. No eededsinatas swezzes, 25. No sehklas kas weeglinam usdihgst un eenahkahs, 26. No sinnepes grauda, 30. ꝛc. Klussina pehz ta to wehtrainu juhru, 35. 39.

Un winsch atkal eesahze pee juhras mahziht: Un dauds lauschu sapul-

zejahs pee winnu, tà ka winsch laiwâ kahpis juhrâ pafehdehs, un wiffi kaudis stahweja juhr-mallâ. Matt. 13, 1. Luhk. 8, 4.

2. Un winsch mahzija tohs zaur lihdsibahm daudf, un fazzija us teem eekfch fawas mahzifchanas. Matt. 13, 3.

3. Klaufait: Raugi, weens fehjeis isgahje fehk.

4. Un tas notikkahs, fehjoht, kritte zits zellmallâ, un tee putni appakfch debbes nahze, un apehde to.

5. Un zits kritte us to akminainu, kur tam daudf semmes ne bija, un usdihge tudalin, tapehz kà tam ne bij dsilla semme.

6. Bet kad ta faule bij uslehkufi, fawihte tas, un nokalte, tapehz kà winam ne bija saknes.

7. Un zits kritte starp teem ehrkfchkeem, un tee ehrkfchki usauge, un nomahze to, un tas ne neffe augkus.

8. Un zits kritte wirs labbas semmes, un neffe augkus, kas auge un augtojahs, un neffe zits trihsdefmits kahrtigi, zits feschdefmits kahrtigi, un zits simt kahrtigi.

9. Un winsch fazzija us teem: Kam aufis irr dsirdeht, tas lai dsird.

10. Un kad winsch weens pats bija, waijaja winnu tee kas ar teem diwi padefmiteem apkahrt winnu bija, schahs lihdsibas dehk. Matt. 13, 10. Luhk. 8, 9.

11. Un winsch fazzija us teem: Jums irr dohts sinnaht to noslehpumu tahs Deewa walstibas: Bet teem kas ahrâ irr, noteek tas wiss zaur lihdsibahm. Matt. 11, 25. 1 Kor. 2, 14. 2 Kor. 3, 14.

12. Ka tee redsoht redf, un ne nomanna: Un dsirdoht dsird, un ne saproht, ka tee ne kad atgreeschahs, un tee grehki teem tohp peedohti. Es. 6, 9. Matt. 13, 14, Luhk. 8, 10. Jahn. 12, 40. Ap. darb. 28, 26. Reem. 11, 8.

13. Un winsch fazzija us teem: Ne sinnat juhs scho lihdsibu? Kà tad nomannisfeet juhs wiffas tahs zittas lihdsibas?

14. Tas fehjeis fehj to wahrdu. Matt. 13, 19. Luhk. 8, 11.

15. Bet kas zellmallî, irr schee, kur tas wahrds fehts tohp: Un kad tee to irr dsirdejschi, tad nahk tudalin tas fatans un nonem to wahrdu, kas winnu sirdîs fehts irr.

16. Un tà patt tee kas us to akminainu fehti, irr schee, kas, kad tee to wahrdu dsirdejschi, tudalin to ar preeku peenem.

17. Bet teem newa saknes eekfch sewim, bet irr kahdu laiku tizzigi: Kad bailiba un wajaschana ta wahrda dehl useet, tad winni tudal apgrehzibu nem.

18. Un kas starp teem ehrkfchkeem fehti, irr schee, kas to wahrdu dsird.

19. Un tahs gahdaschanas schihs pasaules, un ta baggatibas wiltiba, un tahs eekahroschanas kas pahr zittahm leetahm noteek, noslahp to wahrdu, un tas tohp ne-augligs. Matt. 19, 23. Marк 10, 23. Luhk. 18, 24. 1 Tim. 6, 9. 17.

20. Un kas wirs labbas semmes fehti, irr schee, kas to wahrdu dsird un peenem, un nefs augkus, zits trihsdefmit kahrtigi, zits feschdefmit kahrtigi, zits simtkahrtigi.

21. Un winsch fazzija us teem: Arrig weena swezze tohp eedsinata, ka ta appakfch puhru tohp likta, jeb appakfch *galdu? Nezzi (tapehz) ka ta us lukturi tohp uslikta. Matt. 5, 15. Luhk. 8, 16. nod. 11, 33.

* Greek. wall. Gultu.

22. Jo nekas irr apslehpts, kas ne buhtu gaismâ nahzis: Un nekas noteek sloppeni, kas ne taptu sinnams. Job. 12, 22. Matt. 10, 26. Luhk. 8, 17. nod. 12, 2.

23. Jo kam aufis irr dsirdeht, tas lai dsird. Matt. 11, 15.

24. Un winsch fazzija us teem: Peeraugat to juhs dsirdat. Ar kahdu mehru juhs mehrojat, taps jums mehrohts, un jums, kas juhs klausat, taps wehl warak peelikts. Matt. 7, 2. Luhk. 6, 38.

25. Jo kam irr, tam taps dohts: Un kam newaid, no ta taps atnemts arridsan tas, kas winnam irr. Matt. 13, 12. nod. 25, 29. Luhk. 8, 18. nod. 19, 26.

26. Un winsch fazzija: Tà patt irr ta Deewa walstiba, ittin kà kahds silweks sehklu mett eekfch semmes.

27. Un gull un zellahs nakti un deenâ: Un tahs sehklas usdihgst, un ausg, tà, ka winsch pats to ne nomanna. Dahw. dseek. 3, 6.

28. Jo ta semme patti no sewis nefs augkus, papreekschu sahli, pehz wahrpu, pehz pillus kweeschus eekfch wahrpas. 1 Mohs. gr. 1, 11.

29. Un kad tas auglis isdohdahs, tad suhta winsch tudalin to zirpi, jo tas plaujams laiks irr klahtu.

30. Un winsch fazzija: Kam mehs lihdsinafim to Deewa walstibu? Jeb zaur

zaur kahdu lihdsibu mehs to nosihmefim? Matt. 13, 31. Luhk. 13, 18.

31. Ittin kà weens finnepes graudinsch, kad tas fehts tohp semmê, tas wissmasaks irr, starp wissas fehklas wirs semmes.

32. Un kad tas fehts irr, tad pa-aug tas, un tohp leelaks pahr wissahm sahlehm, un dabbu leelus sarrus, tà ka tee putni appakfch debbes warr winnas paehnî ligsdas darriht.

33. Un zaur dauds tahdahm lihdsibahm runnaja winsch us teem to wahrdu, tà, kà tee to warreja faprast. Matt. 13, 34.

34. Un bes lihdsibahm ne runnaja winsch us teem ne neeka: Bet fewifchki winsch faweem mahzekleem to wissu isstahstija.

35. Un winsch fazzija us teem tannî deenâ, kad wakkars mettehs: Pahrzelfimees us winnu mallu. Matt. 8, 18. 23. Luhk. 8, 22.

36. Un tee no teem laudim atstahjuschi, nehme winnu, tà ka winsch laiwâ bija, un tur bija wehl zittas laiwinas ar winna.

37. Un tad pazehlehs leels weefulis, un tee wilni eegahsehs laiwâ, tà, ka ta gann drihs peepildita tappe.

38. Un Winsch bija pakkal laiwas gallâ us weenu * spilwenu gulledams: Un tee pamohdinaja winnu, un fazzija us winnu: Mahzitais, woi tew newa behdas pahr to, ka mehs bohjâ eetam.

* Greek. wall. Pagalwu.

39. Un winsch pamohdinahts apdraudeja to wehju, un fazzija us to juhxu: Zeet kluffu, un paleez mehms, un tas wehjfch nostahjahs, un tas tappe itt rahms. Job. 26, 12. Dahw. dseef. 107, 29. Esa. 51, 10.

40. Un winsch fazzija us teem: Kà essat juhs tik bailigi? Ka jums newa tizzibas?

41. Un tee isbihjajahs lohti, un fazzija fawâ starpâ: Kas tas tahds! Jo tas wehjfch un ta juhxa tam paklausa.

Ta 5. Nodalla.

JEsus dseedina weenu apfehstu, pee ka wiss Legions wellu bija, 2. Ka arridsan weenu affins sehrdsigu seewu, 25. Usmohdina ta Jaivus meitinu no nahwes, 35.

Un tee nahze winnâ juhxas pussê, us to Gadarenexu teesu.

2. Un tam no laiwas iseijoht, tudal fastappe winnam no teem kappeem weens zilweks ar neschkihstu garru (apfehsts).

3. Tam bij fawa mahjas-weeta kappôs, un ne weens warreja winnu neds ar schkehdehm faistiht.

4. Jo tas ar pinnekleem un schkehdehm bij daudskahrt faistihts, bet tahs schkehdes bij no ta faraustitas, un tee pinnekli falausti, un ne weens spehje to nowaldiht.

5. Un tas bija allaschin naktîs un deenâs kalnôs, un eekfch kappeem brehkdams, un few pats ar akmineem fisdams.

6. Bet kad winsch JEsu no tahlenes redseja, tezzeja tas un peeluhdse winnu:

7. Un fazzija ar stipru balfi brehkdams: Kas irr man ar tew ja-darra, JEsus tu Deewa ta wifs augstaka Dehls? Es tewi Deewu minnedams luhdsu, ka tu mann ne mohzi. Ap. darb. 19, 13. 1 Tess. 5, 27.

8. (Jo winsch fazzija us to: Iseij tu neschkihsts gars no ta zilweka.)

9. Un winsch jautaja to, kà tew wahrds? Un tas atbildeja fazzidams: Legions irr man wahrds, jo mehs essam dauds.

10. Un tas winnu lohti luhdse, ka winsch tohs no tahs paschas teesas ne isdsihtu.

11. Bet tur pee teem kalneem bija weens leels zuhku-pulks us gannibas.

12. Un wissi welli luhdse winnu, fazzidami: Suhti muhs eekfch tahm zuhkahm, ka mehs tannîs eeskreijam.

13. Un tudalin dewe teem JEsus wallas, un tee neschkihsti garri isgahjuschi, eeskrehje eekfch zuhkahm: Un tas zuhku-pulks eegahsehs no kraujas juhxâ, (bet to bija pee diwi tuhkstoschahm,) un noflihke juhxâ.

14. Un tee zuhku-ganni behdse, un stahstija to pilsfatâ un laukâ, un tee isgahje redseht kas bij notizzis.

15. Un tee nahze pee JEsu, un eeraudsija to no wella apfehstu tur fehscham apgehrbtu, un pillâ prahtâ essam to, kam tas Legions bijis: Un tee bihjajahs.

16. Un tee kas to bij redsejfchi, stahstija winneem, kas notizzis bij, tam no wella apfehstam, un no tahm zuhkahm.

17. Un tee fahze winnu luhgt ka winsch aiseetu no winnu rohbeschahm. Ap. darb. 16, 39.

18. Un kad winsch laiwâ kahpe, luhdse to tas no wella apfehsts, ka tas pee winna paliktu. Luhk. 8, 38.

19. Bet JEsus to ne kahwe, bet fazzija us to: Eij us tawu nammu pee teem sawejeem, un stahsti teem, kahdas leetas tas Kungs tew irr darrijis un pahr tewim apschehlojees.

20. Un tas nogahje un eefahze fluddinaht eekfch teem desmits pilsateem, ko JEsus tam bij darrijis, un wiffi brihnijahs.

21. Un kad JEsus atkal laiwâ us ohtru mallu bij pahrzehlees, fapulzinajahs daudf kauschu pee winnu, un winsch bija juhr-mallî. Matt. 9, 1. Luhk. 8, 40.

22. Un redsi tad nahze weens no teem basnizas-wirsneekeem, Jairus wahrdâ: Un winnu redsedams, kritte winnam apkahrt kahjahm. Matt. 9, 18. Luhk. 8, 41.

23. Un luhdse winnu lohti, fazzidams: Manna meitina gull us pafchu gallu, luhdsams nahz un leez rohkas us tahs, ka winna weffela tohp: Tad winna dsihwohs.

24. Un winsch nogahje ar to: Un daudf kauschu gahje winnam pakkaļ, un tee speede winnu.

25. (Un tur bija weena feewa, tai bij diwi padesmits gaddus affins-fehrga bijusi. 3 Mohs. gr. 15, 25. Matt. 9, 20. Luhk. 8, 43.

26. Un bij daudf zeetusi no daudf ahrstehm un bij wiffu sawu padohmu par makfu isdewusi, un ne kahdu palihdsibu atradduse, bet ta kauna fehrga wehl niknaka tappusi.

27. Schi no JEsus dsirdejusi, nahze kauschu starpâ no pakkaļas, un aiskahre winna drehbes.

28. Jo ta fazzija: Ja es ween warrekschu winna drehbes aiskahrt, tad tapschu es weffela.

29. Un tuhal isfikke ta akka winnas affins: Un winna nopratte pee sawas meekas, ka ta essoti weffela darrita no tahs * mohzibas.

* Greek. wall. Pahtogas.

30. Un JEsus tuhalin eefch sewim nomannidams no sewim isgahjuschu spehku, apgreesahs staŗp laudim, un fazzija: Kas mannas drehbes aiskahris? Luhk. 6, 19.

31. Un winna mahzekki fazzija us winnu: Tu redsi tohs laudis tew mahkam wirfu, un fakki: Kas mann aiskahris?

32. Un winsch skattijahs apkahrt to eeraudsiht, kas to bij darrijusi.

33. Bet ta feewa bihdama un drebbedama, sinnaja kas pee sewis notizzis bija, nahze un kritte preekfch winnu semmê, un fazzija winnam wissu pateesibu.

34. Bet winsch fazzija us to: Manna meita, tawa tizziba irr tew palihdsejusi: Eij ar meeru, un paleez weffela no tawas mohzibas.) Matt. 9, 22. Mark. 10, 52.

35. To wehl runnajoht, nahze zitti no ta basnizas-wirsneeka (namma) fazzidami: Tawa meita irr jaw nomirrusi, ko darri tu wehl tam mahzitajam gruhtumu? Luhk. 8, 49.

36. Bet JEsus dsirdeja tudalin to wahrdu kas runnahts tappe, un fazzija us to basnizas-wirsneeku: Ne bihstees, tizzi tikkai.

37. Un winsch ne likke ne weenu ar sewim lihdseet, kâ ween Pehteri un Jehkabu, un Jahni Jehkaba brahli. Matt. 9, 25.

38. Un winsch nahze ta basnizas-wirsneeka nammâ, un redseja to trohkschu, un daudf raudadamus un kaukdamus.

39. Un winsch eegahjis fazzija us teem: Kahdu trohkschu darrat juhs, un ko juhs raudat? Tas behrns ne irr nomirris bet tas gull. Jahn. 11, 11.

40. Un tee fmehje winnu: Bet winsch isdsinne wissus; Un nehme pee sewim ta behrna tehwu un mahti, un tohs, kas ar winnu bija, un eegahje kur tas behrns gulleja.

41. Un winsch fatwehre ta behrna rohku, un fazzija us to: Talita kuhmi: Tas irr tulkahts: Meitina (es sakku tew) zellees augschâ.

42. Un tuhalin zehlehs ta meitina augschâm, un staigaja: Jo ta bija diwipadesmits gaddus wezza. Un tee istruhzinajahs ar leelu istruhzinaschanu.

43. Un winsch aisleedse teem stipri, ka neweens to sajusku, un likke tai ehst doht.

Ta

Ta 6. Nodalla.

Jesu un winna mahzibu nizzina winna semmes laudis, 1. Tee apustuli tohp isſuhtiti (Deewa wahrdu) sluddinaht, 7. Erohdus leek Jahnam galwu nozirst, 14. JEſus ehdina pees tuhkſtoſchus wihrus, 35. Peeluhdſ Deewu kalnâ, 45. Nahk natki pee kaweem mahzekkeem us juhru, 48. Dſeedina daudſ newesſelus.

Un winſch isgahje no turrenes, un nahze sawâ tehwa-semmê, un winna mahzekki gahje winnam pakkaſ.
Matt. 13, 54. Luhk. 4, 16.

2. Un kad ſwehdeena bij tappuſi, eesahze winſch basnizâ mahziht: Un daudſ winnu dſirdedami isbrihnijahs, fazzidami: No kurrenes irr ſchim tas? Un kahda gudriba winnam irr dohta, ka tahdi brihnumi zaur winna rohkahm noteek?

3. Negzi winſch tas ammatneeks, Marias dehls, un Jehkaba, un Josa, un Judas, un Sihmona brahlis, un newa winna mahſas ſcheit pee mums? un tee nehme apgrehzibu pee winna.
Jahn. 6, 42. Matt. 13, 57.

4. Bet JEſus fazzija us teem: Weens praweets ne ktuhſt negohdahts, kâ ween sawâ tehwa-semmê, un ſtarp saweem raddeem, un nammâ pee teem saweem. Matt. 13, 57.
Luhk. 4, 24. Jahn 7, 3. 5.

5. Un winſch ne warreja tur ne weenu brihnumu darriht, bes ween retteem wahjeem uslikke winſch tahs rohkas, un darrija tohs weſſelus. Matt. 13, 58.

6. Un winſch brihnijahs winnu netizzibas dehk, un pahrſtaigaja kahrt kahrtim tahs meeſtas mahzidams.
Matt. 9, 35. Luhk. 13, 22.

7. Un winſch ſakauze tohs diwipadeſmitus, un eesahze tohs ſuhtiht pa diween, un dewe teem warru pahr teem nesch kihſteem garreem. Matt. 10, 1.
Luhk. 6, 13 nod. 9, 1. Matt. 3, 13.

8. Un pawehleja teem, ka tee nemtu us zellu ne neeka, ka tikkai kahdu ſpeeki, ne kulliti, ne maiſi, neds naudas johſtâ. Matt. 10, 9. Luhk. 9, 3.

9. Bet ka teem bij kurpes apaut, neds diwi ſwahrkus apwilkt. Ap. darb. 12, 8.

10. Un winſch ſazzija us teem: Kur juhs eeſeet kahdâ nammâ, tur paleezeet, teekams juhs no turrenes iseijat.
Matt. 10, 11. Luhk. 9, 4.

11. Un ja jeb kurri juhs ne peenems, neds juhs klauſihs, tad iseita no turrenes, un nokra tat tohs pihſchkus no juhſu kahjahm winneem par leezibu. Pateeſi es ſakku jums: Lehtaki buhs teem Sodomiteeem un Gomorriteeem ſohda deenâ, ne kâ tahdam pilſſatam. Matt. 10, 14. 15. Luhk. 9, 5.
nod. 10, 10 11. 12. Ap. darb. 13, 51. nod. 18, 6.

12. Un tee isgahjuſchi paſluddinaja (Deewa wahrdu), ka tee kaudis no grehkeem atgreeſtohs.

13. Un isdſinne daudſ wellus un ſwaidija daudſ wahjus ar eļļi, un darrija tohs weſſelus. Jehk. 5, 14.

14. Un tas kehniņſch Erohdus dſirdeja to, (jo winna wahrds bij ſinnams tappis,) un ſazzija: Jahnis tas kriſtitais no teem mirroneem irr uſmohdinahts, un tadehk darra winſch tahdus ſpehzigus brihnumus. Matt. 14, 1. Luhk. 9, 7.

15. Zitti ſazzija: Winſch irr Elijas, un zitti ſazzija: Winſch irr weens praweets, jeb itt kâ weens no teem praweeſcheem. Matt. 16, 14.

16. Bet Erohdus to dſirdejs ſazzija: Winſch irr tas Jahnis kam Es to galwu nozirtis, Tas irr uſmohdinahts no teem mirroneem.

17. Jo Tas pats Erohdus bij ſuhtijis, un to Jahni grahbis, un to zeetumâ lizzis tahs Erodeijas Wihlippa winna brahļa ſeewas dehk, jo winſch to bij prezzejs. Luhk. 3, 19 nod. 9, 9.

18. Jo Jahnis bij ſazzijis us Erohdu, tas tew ne klahjahs ar tawa brahļa ſeewas kohpâ turretees. 3 Mohſ. gr. 18, 16.
nod. 20, 21.

19. Bet Erodeija uſſtahweja tam, un gribbeja winnu nokaut: Un ta ne warreja.

20. Jo Erohdus bihjajahs Jahni, ſinnadams winnu taiſnu un ſwehtu wihru eſſam, un turreja winnu zeenâ, un darrija daudſ, winnu dſirdedams, un dſirdeja winnu labpraht. Matt. 14, 5.
nod. 21, 26.

21. Un tur gaddijahs weena preeziga deena, kad Erohdus sawâ dſimtas deenâ dſihres darrija ſaweem leeleem-kungeem, un teem ahwerſteem, un teem augſtakeem eekſch Galilejas.
1 Mohſ. gr. 40, 20. Matt. 14, 6.

22. Tad nahze Erodeijas meita eekſchâ, un deije, un patikke tam Erohdum labbi, un teem kas lihdſi pee galda ſehdeja. Tad ſazzija tas kehniņſch us to meiteni: Luhdſ no mannim ko gribbedama, es dohſchu tew.

23. Un tas swehreja winnai, ja tu no mannim ko labbu luhgsi, dohschu es tew, arridsan lihds mannas walstibas puffei. Sohg. gr. 11, 30.

24. Bet winna isgahjuschi, fazzija sawai mahtei: Ko luhgschu es? Bet Ta fazzija: To galwu Jahna ta kristitaja.

25. Un winna gahje tudalin tikkuschi eekschâ pee ta kehnina, luhdse un fazzija: Es gribbu ka tu man taggad peepeschi kahdâ blohdâ doht gribbetu to galwu Jahna ta kristitaja.

26. Un tas kehninsch tappe lohti noskummis, tomehr tahs swehreschanas, un to dehl kas klaht sehdeja, ne gribbeja tas winnai to aisleegt.

27. Un tas kehninsch tudal suhtija to bendi, un pawehleja winna galwu atnest. Matt. 14, 10.

28. Un tas nogahjis nozirte winnam galwu zeetumâ, un nesse winna galwu blohdâ, un dewe to tai meitenei, un ta meitina dewe to sawai mahtei.

29. Un kad winna mazekli to dsirdeja, nahze tee, un nehme winna meesu nohst, un eelikke to kappâ.

30. Un tee apustuli sapulzejahs pee JEsu, un sluddinaja tam wissas leetas, ko tee bij darrijuschi, un ko tee bij mahzijuschi. Luhk. 9, 10.

31. Un winsch sazzija us teem: Nahzeet juhs kahdâ tukschâ weetâ fewischki, un atpuhschatees magkeniht, jo daudf bija kas atgahje un aisgahje, un teem ne bij wifs patappas ehst. Matt. 3, 20.

32. Un tee nogahje laiwâ us kahdu tukschu weetu fewischki. Matt. 14, 13. Luhk. 9, 10. Jahn. 6, 1.

33. Un tee laudis redseja tohs nozelkam, un daudf pasinne winnu, un tezeja kahjahm no wiffeem pilsfateem kohpâ, un nahze papreekschu tur ne kâ winni, un peegahje pee ta.

34. Un JEsus iseedams redseja daudf laudis, un ta firds truhke winnam pahr teem, jo tee bija itt kâ awis kam ganna newaid: Un winsch eesahze tohs daudf mahziht. Matt. 9, 36. nod. 14, 14. Jer. 23, 1. Ezek. 34, 2. Luhk. 9, 11.

35. Un gann drihs pawakkarâ atnahze pee to winna mahzekli, un fazzija: Schi weeta irr tukscha, un ta deena irr jaw drihs pa gallam. Matt. 14, 15. Luhk. 9, 12. Jahn. 6, 5.

36. Atlaid tohs ka tee warr noeet us apkahrt gullamahm sehtahm un meestahm, un preeksch sewis maisi pirkt, jo teem newaid kas jaehd.

37. Bet winsch atbildedams fazzija us teem: Dohdeet Juhs winneem ehst. Un tee fazzija us winnu: Buhs tad mums noeet, un par diwifimts grafcheem maisi pirkt un teem ehst doht?

38. Bet winsch fazzija us teem: Zeek maisu jums irr: Eita un raugat, un tee raudsijuschi fazzija: Peezas, un diwi siwis. Matt. 14, 17. Luhk. 9, 13. Jahn. 6, 9.

39. Un winsch pawehleja teem wiffeem pasehstees pa pulkeem salkâ sahlê.

40. Un tee pasehdehs rindâs pa simteem un pa peezdesmiteem.

41. Un winsch nehme tahs peezas maises un tahs diwi siwis, usskattijahs us debbes, pateize, un pahrlause tahs maises, un dewe saweem mahzekkeem, ka tee winneem preekschâ liktu, un tahs diwi siwis isdallija winsch wiffeem. Jahn. 17, 1. 1 Sam. 9, 13.

42. Un tee ehde wiffi un peesehde.

43. Un falassija no tahm druskahm diwipadesmits pillus kurwjus, un no tahm siwim.

44. Un tee, kas bij ehduschi no tahm maisehm, bija pee peeztuhkstoscheem wihreem.

45. Un winsch tudalin dsinne sawus mahzekkus laiwâ kahpt, un pa preekschu pahrzeltees us Betsaidu, pirms Winsch tohs kaudis atlaide. Matt. 14, 22. Jahn. 6, 17.

46. Un kad winsch tohs bij atlaidis, gahje winsch us kalnu DEEWU peeluhgt. Matt. 14, 23.

47. Un kad wakkars tappe, tad bija laiwa juhras widdû un Winsch weens us semmes. Matt. 14, 23. 24. Jah. 6, 16. 17.

48. Un winsch redseja tohs irroht behdâs essam, (jo wehjsch bija teem pretti,) tad nahze winsch nakti pee teem gaitôs us juhru staigadams, un gribbeja teem sezzen eet.

49. Bet kad tee winnu redseja us juhru staigajam, schkitte tee kehmu essam un eebrehzehs.

50. (Jo wiffi redseja winnu un isbihjajahs.) Un tudalin runnaja winsch ar teem, un fazzija us teem: Turrat labbu prahtu, Es tas esmu, ne bihsteetees.

51. Un winsch eekahpe pee teem laiwâ, un tas wehjsch nostahjehs, un tee istruhzis-

truhzinajahs pahr leeku pee few paſcheem, un brihnijahs.

52. Jo tee ne bij ſaprattuſchi (to brihnumu) no tahm maiſehm, jo wiņņu firds bija zeeta.

53. Un tee pahrzehluſchees nahze us to ſemmi Genezaretu, un laide tur pee mallas. Matt. 14, 34.

54. Un kad tee no laiwas iſkahpe, tad nomannija tee (ļaudis) wiņņu tudalin.

55. Un ſkrehje pahr wiſſu to teefu, un eeſahze tohs wahjus us gultahm apkahrt weſt, kur tee dſirdeja wiņņu eſſam.

56. Un kur tas eegahje meeſtâs, jeb pilſatôs, jeb zeemôs, tur likke tee tohs neweſſelus us tirgeem, un luhdſe wiņņu, ka tee tikkai warretu wiņņa drehbju-wihli aiſkahrt: Un zeek wiņņu aiſkahrte tee tappe glahbti. Matt. 14, 36.

Ta 7. Nodaļa.

Jeſus ſluddina prett to Wariſeëru likkumeem, 1.5.9. Mahja zaur ko tas zilweks ſagahnihts tohp, 14. Darra weſſelu weenas pagaņu ſeewas meiteni, 24. Ir weenu kurlu un mehmu.

Un tur ſapulzejahs pee JEſu tee Wariſeëri un zitti no teem rakſtu-mahzitajeem no Jeruſalemes nahkuſchi.

Matt. 15, 1.

2. Un kad tee redſeja zittus no wiņņa mahzekkeem ar neſchkihſtahm (tas irr, ar nemaſgatahm) rohkahm maiſi ehſt, ſunnija tee tohs.

3. Jo tee Wariſeëri un wiſſi Judi ne ehd, ja tee daſchkahrt tahs rohkas ne maſga, turredami to wezzaju likkumu.

4. Un no tirgu (nahkoht) ne ehd tee, ja tee ne maſgajahs: Un wehl daudſ ko tee irr uſnehmuſchees darriht, (ar wahrdu) tahs maſgaſchanas to dſerramu rihku, un kruhſu, un warra rihku, un gultu.

5. Tad waizaja wiņņu tee Wariſeëri un rakſtu-mahzitaji: Kapehz ne dſihwo tawi mahzekli pehz to wezzaju likkumu, bet ehd ar nemaſgatahm rohkahm to maiſi?

6. Bet wiņſch atbildedams ſazzija us teem: Gann labbi Eſaijas no jums leekuteem irr papreekſchu ſazzijis, ittin kâ rakſtihts irr: Schee ļaudis ar luhpahm manni gohda, bet wiņņu firds irr tahlu no mannim nohſt.

Eſa. 29, 13. Ezek. 33, 31.

7. Bet welti zeeni mann tee, mahzidami tahdas mahzibas kas zilweku paſwehleſchanas irr. Matt. 15, 9. Kol. 2, 18. ꝛc. Tit. 1, 14.

8. Jo juhs no Deewa baufka atkahpuſchi, turrat to zilweku likkumu, tahs maſgaſchanas to kruhſu un bikkeru, un wehl daudſ zittas tahdas leetas darrat juhs.

9. Un wiņſch ſazzija us teem: Gann pareiſi atmettat juhs Deewa baufli, ka juhs warrat juhſu likkumu turreht.

10. Jo Mohſus irr ſazzijis: Gohda tawu tehwu un tawu mahti: Un kas ļaunu runna prett tehwu jeb mahti, tam jamirſt. 2 Mohſ. 20, 12. 5 Mohſ. 5, 16.

Matt. 15, 4. Eweſ. 6, 2. 2 Mohſ. gr. 21, 17. 3 Mohſ. 20, 9. 5 Mohſ. 27, 16. Sal. Sak. 20, 20.

11. Bet **Juhs** ſakkat: Kad kahds zilweks ſakka us tehwu jeb mahti: Korban, tas irr, (Deewam irr tas dohdams), kas no mannim tew warr par labbu nahkt (to labbi darram.)

12. Un juhs ne leekat wiņņam wairs ne neeka ſawam tehwam jeb ſawai mahtei darriht.

13. Iſnihzinadami Deewa wahrdu ar juhſu likkumu, ko juhs eſſat eezehluſchi: Un daudſ tahdas leetas darrat juhs.

Matt. 15, 6. 1 Tim. 4, 3. 2 Tim. 3, 2.

14. Un wiņſch pee-aizinajis wiſſus ļaudis, ſazzija us teem: Klauſat mann wiſſi un ſaprohteet. Matt. 15, 10.

15. Ne neeka no ahrenes eekſch zilweka ee-eedams to warr apgahniht, bet kas no ta iſeet, tas apgahna zilweku.

Matt. 15, 10. 11. Ap. darb. 10, 15. Reem. 14, 17. 20. Tit. 1, 15.

16. Kam ausis irr dſirdeht, tas lai dſird. Matt. 11, 15.

17. Un tam no teem ļaudim nammâ nahkoht, waizaja to wiņņa mahzekli no ſchahs lihdſibas. Matt. 15, 15.

18. Un wiņſch ſazzija us teem: Tâ arridſan **Juhs** eſſat neprahtneeki? Ne prohtat juhs kas no ahra puſſes ee-eet eekſch zilweka, ka tas wiņņu ne warr apgahniht.

19. Jo tas ne ee-eet eekſch wiņņa firdi, bet eekſch wehdera, un iſeet langweegî, iſkahrnidams wiſſas barribas.

20. Bet ſazzija wiņſch, kas no zilweka iſeet, tas apgahna to zilweku.

21. Jo no eekſchenes no zilweku firds iſeet nikkas dohmas, laulibas-pahrkahpſchanas, mauzibas, klepkawibas.

Matt. 15, 19. 1 Mohſ. gr. 6, 5. nod. 8, 21. Sal. Sakkaus. 6, 14. Jer. 17, 9.

22. Sahd-

22. Sahdſibas, negaufibas, blehdibas, wiltiba, nefchkiſtiba, blehna azs, deewa-ſaimoſchana, lepniba, beſprahtiba.

23. Wiſs tahds niknums iseet no eekſchenes un apgahna to zilweku.

Jehk. 1, 15.

24. Un winſch zehlehs no turrenes, un nogahje us tahm eſchahm Tirus un Sihdanas: Un weenâ nammâ eegahjis, gribbeja winſch ka ne weens to faſtuſtu: Un ne warreja (tomehr) tur paſlehpts buht. Matt. 15, 21.

25. Jo weena ſeewa no winna dſirdejſi, ka meitinai bija weens nefchkihſts gars, ta nahze un kritte winnam apkahrt kahjahm.

26. Bet ta bija weena greekiſchka ſeewa, no Siru-Weniſſu tautas, un luhdſe winnu, ka tas to wellu no winnas meitas isdſihtu.

27. Bet JEſus ſazzija us to: Lai paſeekſchu tee behrni tohp peeehdinati, jo tas ne klahjahs teem behrneem to maiſi atnemt, un funniſcheem preekſchâ meſt. Matt. 15, 26.

28. Un winna atbildeja un ſazzija us to: Tà tas irr Kungs, bet tomehr ehd tee funniſchi appakſch galda no behrnu druſkahm.

29. Un winſch ſazzija us to: Schi wahrda dehk no-eij: Tas wels irr iſbehdſis no tawas meitas.

30. Un winna nogahjuſi us ſawu nammu, atradde ka tas wels bij iſbehdſis, un to meitinu us gultu * gulſim.

* Greek wall. meſtu.

Ewangel. diwi padeſmitâ ſwehdeenâ pehz waſſaras-ſwehtku atſwehtes.

31. Un kad winſch atkal iſgahje no tahm eſchahm Tirus un Sihdanas, nahze tas pee tahs Galileëru juhras, widdu ſtarp tahm eſchahm to deſmits pilſatu. Matt. 15, 29.

32. Un tee atwedde pee winnu weenu kurlu, kam ta walloda bij paņemta, un luhdſe winnu, ka tas gribbetu rohku tam uslikt. Matt. 9, 32. Luhk. 11, 14.

33. Un winſch nehme to no teem ļaudim ſawrup pee mallas; Un likke ſawus pirkſtus winna aufſs, un iſſpţahwis, aiskahre winna mehli. Mark. 8, 23. Jahn. 9, 6.

34. Un ſkattijahs us debbes, nopuhtehs un ſazzija us to: Epata, tas irr, atwerrees. Jahn. 11, 41. nod. 17, 1.

35. Un tudaſ atwehrehs winna aufſs, un ta faite winna mehles tappe ſwabbada, un runnaja pareiſi.

36. Un winſch aisleedſe, teem ne bij to ne weenam ſazziht; Bet jo Winſch to aisleedſe, jo tee to ſluddinaja.

37. Un brihnijahs ļohti pahr to, un ſazzija: Winſch irr wiſſas leetas labbi darrijis: Tohs kurlus darra winſch dſirdoſchus, un tohs mehmus runnajoſchus.] 1 Mohſ. gr. 1, 31.

Ta 8. Nodaļa.

JESUS ehdina tſcheetr tuhſtoſchus wihrus, 1. Ne gribb teem Wariſeëreem ļaudu ſihmi dodt, 10. Leek ſaweem mahzekleem ſargatees no tauga to Wariſeëru un Erohdus, 14. Darra weenu aklu redſigu, 22. Jauta tohs mahzekļus no to ſilweka Dehla, 27. Sakka payreekſch no ſawas zeeſchanas, 31. Ir no kruſta to ſaweju, un waijadſigas eepreeſinaſchanas 34.

Ewangel. ſeptitâ ſwehdeenâ pehz waſſaras-ſwehtku atſwehtes.

Tannîs deenâs, kad tur daudſ ļaudis bija, un teem ne bij ja-ehd, aizinaja JEſus ſawus mahzekļus pee ſewim, un ſazzija us teem: Matt. 15, 32.

2. Man ta ſirds eeſchehlojahs to ļauſchu dehk, jo tee jaw trihs deenas pee mannim palikkuſchi, un teem newa ne neeka ja-ehd,

3. Un kad es tohs ne ehdufchus no mannim mahjâs atlaidiſchu, tad tee us zeļļu baddâ nonihks, jo zitti bij no tahlenes nahkuſchi.

4. Un winna mahzekļi atbildeja tam: Kur warr kas ſchohs ar maiſi pee-ehdinaht teju tukſnefi?

5. Un winſch jautaja no teem: Zeek jums maiſes? Tee ſazzija: Septinas.

6. Un winſch pawehleja teem ļaudim wirs ſemmes apmeſtees: Un winſch nehme tahs ſeptinas maiſes, un pateikdams pahrlauſe tahs, un dewe tahs ſaweem mahzekleem, teem bij tahs preekſchâ likt, un tee likke teem ļaudim preekſchâ.

7. Teem bija arridſan mas ſiwtinu: Un winſch pateizibas ſazzijis, pawehleja tahs paſchas arri preekſchâ neſt. Matt. 15, 36.

8. Bet tee ehde un pee-ehde, un ſalaſſija ar atlikkuſchahm druſkahm ſeptinus kurwjus.

9. Un

9. Un to bija pee tschetrtuhkstofcheem kas ehdufchi bij: Pehz atlaide winsch tohs no fewim.]

10. Un tudaŀ eekahpe winsch laiwâ ar saweem mahzekleem, un nahze Dalmanutas teesâ. Matt. 15, 39.

11. Un tee Wariseëri isgahje, un eesahze ar winnu apjautatees, un mekleja no winna kahdu sihmi no debbes winnu kahrdinadami. Matt. 12, 38. nod. 16, 1. Luhk. 11, 29. Jahn. 6, 30.

12. Un winsch gauschi nopuhtehs sawâ garrâ, un sazzija: Ko mekle schi tauta weenu sihmi? Pateesi es sakku jums: Schai tautai ne taps ne kahda sihme dohta. Matt. 16, 4.

13. Un winsch atstahje no teem, kahpe atkal laiwâ, un nozehlehs us winnu krallu.

14. Un tee bij aismirsuschi maisi nemt, un teem ne bija ne ka, kâ weena maise ween pee sewim klaht laiwâ. Mat. 16, 5.

15. Un winsch pawehleja teem sazzidams: Peeraugat, sargatees no ta rauga to Wariseëru, un no ta rauga Erohdus. Matt. 16, 6. Luhk. 12, 1.

16. Un tee dohmaja sawâ starpâ, sazzidami: (Tas irr) tapehz ka mums maises newaid.

17. Un JEsus to nomannidams, sazzija us teem: Ko dohmajat juhs, ka jums maises newaid? Arr juhs wehl ne nomannat neds prohtat? Arr jums wehl ta firds irr zeeta? Mark. 6, 52.

18. Jums irr azzis un juhs ne redsat; Jums irr ausis un juhs ne dsirdat, un ne atminnat juhs?

19. Kad es tahs peezas maises starp teem peeztuhkstofcheem lausu, zeek kurwju pillus ar druskahm essat juhs sakrahjuschi? Tee sazzija us winnu: Diwpadesmits. Matt. 14, 19. 20. Mark. 6, 41. 43. Luhk. 9, 13. Jahn. 6, 11.

20. Bet kad es tahs septinas maises starp teem tschetr tuhkstofcheem (lausu), zeek kurwju ar atlikkuschahm druskahm essat juhs salassijuschi? Un tee sazzija septinus. Matt. 15, 34. 36. 37.

21. Un winsch sazzija us teem: Kâ tad nu juhs ne prohtat?

22. Un winsch nahze eekfch Betsaidu, tad neffe tee pee winnu weenu aklu, un luhdse winnu, ka winsch to aiskahrtu.

23. Un winsch nehme to aklu pee rohkas, un iswedde to ahra no tahs mee-stas, un splahwe eekfch winna azzim, un likke tahs rohkas us to, un jautaja to, arr tas ko labbu redsetu? Mark. 7, 32. 33.

24. Un tas azzis pazehlis sazzija: Es redsu silwekus itt kâ kohkus staigajam.

25. Tad likke winsch tahs rohkas atkal us winna azzim, un likke tam tahs azzis pazelt, un winsch tappe atkal weffels darrihts, un usskattija wissus itt skaidri.

26. Un winsch suhtija to sawâ nammâ, sazzidams: Ne eij meestâ, neds fakki to ne weenam meestâ. Matt. 12, 16. 17.

27. Un JEsus un winna mahzekli isgahje us tahm meestahm Jesarejas Wihlippa, un waizaja sawus mahzekkus us zeku, sazzidams us teem: Ko sakka tee laudis manni essam? Matt. 16, 13. Luhk. 9, 18.

28. Bet tee atbildeja: (Tee sakka tew essam) Jahni to kristitaju: Un zitti Eliju: Un zitti weenu no teem prawee-scheem. Matt. 14, 2.

29. Un winsch sazzija us teem: Bet Juhs, kahdu sakkat juhs manni essam? Bet Pehteris atbildedams sazzija us to: Tu essi tas Kristus. Matt. 16, 16. Jahn. 6, 69.

30. Un winsch aisleedse teem stipri, ka tee ne weenam to no winna sazzitu.

31. Un winsch eesahze tohs mahsiht ka ta silweka Dehlam bij daudf zeest, un atmestam tapt no teem wezzajeem un augsteem-preestereem, un rakstu-mahzitajeem, un nokautam tapt, un pehz trim deenahm augschâm zeltees. Matt. 16, 21. nod. 17, 22. nod. 20, 18. Mark. 9, 31. nod. 10, 33. Luhk. 9, 22. nod. 18, 31. nod. 24, 7.

32. Un winsch scho wahrdu itt drohschi runnaja, un Pehteris winnu sawrup weddis eesahze winnu apraht.

33. Bet winsch atgreef damees, un usluhkodams sawus mahzekkus apdraudeja to Pehteri, sazzidams: Atkahpees pakkaŀ mann satans: Jo tu ne dohma kas Deewam, bet kas silwekeem pa prahtam. 2 Sam. 19, 22.

34. Un winsch tohs laudis ar saweem mahzekleem pee-aizinajis, sazzija us teem: Kas mannim gribb pakkaŀ nahkt, tas lai pats aisleedsahs, un nemm sawu krustu, un staiga man pakkaŀ. Matt. 10, 38. nod. 16, 24. Luhk. 9, 23. nod. 14, 27.

35. Jo kas sawu dsihwibu gribb glahbt, tas to pamettihs: Un kas sawu dsihwi-

bu

bu pamett mannis un ta Ewangeliuma dehk, tas pats winnu paglahbs.
Matt. 10, 39. nod. 16, 25. Luhk. 9, 24. nod. 17, 33. Jahn. 12, 25.

* Greek. wallod. Dwehseli.

36. Jo ko palihds tas silweka m, kad winsch wissu pasauli samanto, un (tomehr) tam sawa dwehsele suhd?

37. Jeb ko warr weens silweks doht, par sawas dwehseles maksu. Dahw. ds. 49, 9.

38. Jo kas mannis un manna wahrda kaunahs eekschschihs laulibu-pahrkahpdamas un grehzigas tautas, ta pascha arridsan ta silweka Dehls kaunetees, kad winsch nahks eekschtahs gohdibas sawa tehwa ar teem swehteem engeleem. Matt. 10, 33. Luhk. 9, 26. nod. 12, 8. 9.

Reem. 2, 16. 2 Tim. 2, 12. 1 Jahn. 2, 23.

Ta 9. Nodalla.

JEsus apskaidrojahs preekschsaweem mahzekleem, 1. Sluddina no Jahna, ka winsch esoht Elijas kam nahkt bij, 11. Issdsenn weenu garru kas bes wallodas, to tee mahzekli ne warreja darrihk, 14. 19. Sluddina wehl no sawas seedschanas, 30. Mahza ka mums buhs pasemmigeem buht, 33. Leek sargatees no apgrehzibas, 42. Mahza sahli un meeru turreht, 49.

Un winsch sazzija us teem: Patees es sakku jums, zitti no teem, kas schee stahw, to nahwi ne baudihs, pirms tee redsehs to Deewa walstibu ar spehku nahkam. Matt. 16, 28. Luhk. 9, 27.

2. Un pehz sescheem deenahm nehme JEsus pee sewim Pehteri, un Jehkabu, un Jahni, un wedde tohs sewischki us weenu augstu kalnu: Un winna zihmis tappe apskaidrohts preekschteem. Matt. 17, 2. Luhk. 9, 28.

3. Un winna drehbes tappe spohschas, un lohti baltas itt kà sneegs, ka ne weens ballinatais wirs semmes tà warr ballinaht.

4. Un teem parahdijahs Elijas ar Mohsu, un runnaja ar JEsu kohpâ.
Luhk. 9, 31.

5. Un Pehteris atbildeja un sazzija us JEsu: Rabbi, scheit mums labbi buhtu, lai mehs tautam trihs buhdas, weenu tew, un weenu Mohsum, un weenu Elijam.

6. Jo tas ne sinnaja, ko tas runnaja, jo tee bij pahrbihjuschees.

7. Un tur nahze weena padebbes tohs apehnodama; Un weena balss nahze no tahs padebbes, sazzidama: Schis irr mans mihlais dehls, klausat winnu.
Esa. 42, 1. Matt. 3, 17. nod. 17, 5. Mark. 1, 11. Luhk. 3, 22. nod. 9, 35. Koleff. 1, 13. 2 Petr. 1, 17. 5 Mohs. gr. 18, 19.

8. Un tudal skattijahs tee wiss apkahrt, un ne redseja ne weenu wairs, bet JEsu tikkai ween pee sewim.

9. Un no-eijoht no ta kalna, aisleedse winsch teem, ka tee ne weenam sazzitu, ko tee bij redsejschi, pirms kà ta silweka Dehls augschamzeltohs no teem mirroneem. Matt. 17, 9. Luhk. 9, 36.

10. Un tee paturreja to wahrdu sawâ prahtâ, un apjautajahs kas tas esshohts, augscham zeltees no teem mirroneem?

11. Un tee jautaja winnu sazzidami: Kà tad sakka tee rakstu-mahzitaji; Ka Elijam papreekschu nahkt buhs?
Mal. 4, 5. Matt. 11, 14. Luhk 1, 17.

12. Bet winsch atbildedams sazzija us teem: Elijas irr gann papreekschu nahkams, un sataisihs atkal wissas leetas: Un (tas notiks) tà kà rakstihts irr no ta silweka Dehla, ka tam buhs daudsseesk un nizzinatam tapt. Dahw. ds. 22, 7.
Esa. 53, 3. ꝛc. Dan. 9, 26.

13. Bet es sakku jums, ka arridsan Elijas nahzis irr, bet tee irr tam darrijschi, ko gribbedami, ittin kà no ta rakstihts irr. Luhk. 1, 17. Matt. 11, 14. nod. 17, 10. ꝛc.

14. Un winsch nahzis pee saweem mahzekleem, redseja daudsz laudis apkahrt teem, un rakstu-mahzitajus, kas ar teem apjautajahs. Matt. 17, 14. Luhk. 9, 37. 38.

15. Un tudal wissi laudis, kad tee to redseja, * isbihjajahs, un atteezedami sweizinaja to.

* Jaschu kahds swohschums wehl eekschKristus waiga bij atlizzinahts, itt kà Mohsum notikke. 2 Mohs. gr. 34, 29. 30.

16. Un winsch waizaja tohs rakstumahzitajus: Ko apjautajtees juhs ar teem?

17. Un Weens no teem laudim atbildedams sazzija: Mahzitais, es esmu sawu dehlu pee tewi atweddis, tam irr weens mehms gars. Matt. 17, 14.
Luhk. 9, 38.

18. Un kad tas winnu sakampj, tad rausta tas to: Un tas putt un graisa ar saweem sohbeem, un nokalst: Un es esmu tawem mahzekleem sazzijis, ka tee to isdsihtu, bet tee ne warrejuschi.

19. Bet winsch atbildeja tam, un sazzija: Ak tu netizziga zilts! Zeek ilgi es pee jums buhschu? Zeek ilgi es juhs paneschschu? Weddeet winnu pee manni.

20. Un tee atwedde to pee winnu, un kad tas gars to redseja, tad tas tudalin winnu

winnu plohkija, un tas pee semmes krisdams wahrtijahs puttedams.
Mark. 1, 26. Par. Jahn. 12, 12.

21. Un Winsch jautaja winna tehwu: Zeek ilgi tas irraid, kad tas tam tà notizzis irr? Bet tas sazzija: No masa behrna.

22. Un dafchkahrt winsch to irr uggunî eemettis, dafchkahrt uhdenî, ka winsch to nomahkti: Bet ja tu ko warri, tad palihdsi mums, eeschehlojees pahr mums.

23. Bet JEsus sazzija us to: Ja tu warri tizzeht, wiffas leetas paspehj tas, kas tizz. Luhk. 17, 6.

24 Un tudalin brehze ta behrna tehws, un sazzija ar assarahm: Es tizzu Kungs, palihdsi manmai netizzibai.

25. Bet JEsus redsedams, ka tee kaudis sateezeja, apdraudeja to neschkihstu garru, sazzidams us to: Tu beswallodis un mehms gars, Es pawehlu tew, iseij ahrâ no ta, un ne eij wairs eekschta.

26. Un tas isgahje brehkdams, un to gauschi plohsidams: Un winsch tappe itta mirrons, tà ka daudf sazzija, to essam nomirrufchu.

27. Bet JEsus nehme to pee rohkas, uszehle to, un winsch zehlehs augscham.

28. Un kad winsch pahrgahjis, jautaja to winna mahzekli fewischki: Kapehz Mehs ne warrejam to isdsiht?
Matt. 17, 19.

29. Un winsch sazzija us teem: Schi zilts ne warr zaur ne ko is-eet, kà ween zaur luhgschanu un gawefchanu.

30. Un tee no turrenes isgahjufchi, pahrstaigaja Galileju, un ne gribbeja, ka weens to sinnatu.

31. Jo winsch mahzija sawus mahzekkus, un sazzija us teem: Ta zilweka Dehls taps nodohts zilweku rohkâs, un tee to nokaus, un tas nokauts trefchâ deenâ augscham zelfees. Matt. 16, 21. nod. 17, 22. nod. 20, 18. Mark. 8, 31. nod. 10, 33. Luhk 9, 22. 44. nod. 18, 31. nod. 24, 7.

32. Bet tee ne sapratte schо wahrdu, un bihjajahs winnu jautaht.

33. Un winsch nahze Kapernaûmâ, un mahjâs buhdams jautaja winsch tohs: Ko juhs essat apjautajuschees us zellu, kursch sawâ starpâ?

34. Bet tee zeete kluffu, jo tee sawâ starpâ bij bahruschees us zellu, kursch tas augstakais essus? Matt. 18, 1. Luhk. 9, 46. nod. 22, 24.

35. Un winsch pasehdehs, atsauze tohs diwi padesmitus, un sazzija us teem: Ja kas gribb tas pirmais buht, tas lai buht wissu pehdigais un wissu sullainis. Matt. 20, 26. 27.

36. Un winsch nehme weenu behrnu, un wedde to winnu widdû, un skuhpstija to, un sazzija us teem: Mark. 10, 16.

37. Ja kas Weenu no tahdeem behrneem peenem mannâ wahrdâ, tas peenem manni: Bet kas mann peenem, tas ne peenem mann, bet to kas mann suhtijis irr. Matt. 10, 40. nod. 18, 5. Luhk. 9, 48. Jahn. 13, 20.

38. Bet Jahnis atbildeja tam, un sazzija: Mahzitais, mehs redsejam weenu tawâ wahrdâ wellus isdsennam, tas ne turrahs ar mums, un mehs essam tam aisleegufchi, tapehz kà tas ar mums ne turrahs. Luhk. 9, 49.

39. Bet JEsus sazzija: Ne aisleedseet winnam, jo ne weens kahdu brihnumu mannâ wahrdâ darra, kas warretu tudal no mannim launu runnaht.
Matt. 12, 30.

40. Jo kas newaid prett mums, tas irr preekfch mums.

41. Jo ja kas juhs dsirdnahs ar uhdens-bikkeri mannâ wahrdâ, tapehz ka juhs Kristum peederrat, pateesi es sakku jums, tam sawa alga ne suddihs.
Matt. 10, 42.

42. Un ja kas apgrehzina Weenu no scheem wifs masakeem, kas eekfch mannim tizz, tam buhtu labbaki, ka tam weens dsirnu-akmins pee winna kakla peekahrts, un juhrâ eemests taptu.
Matt 18, 6. Luhk. 17, 1. 2.

43. Jeb kad tew tawa rohka apgrehzibu darra, nozehrt to, tas irr tew labbaki, ka tu krohplis eekfch dsihwoschanas ee-eij, ne kà tew diwi rohkas irr, un tew buhs no-eet ellê, eekfch to ne isdseffamu uggunî. Matt. 5, 29. nod. 18, 8. 5 Mohf. gr. 13, 6.

44. Kur winnu tahrps ne mirst, un tas uggunis ne isdseest. Esa. 66, 24.
Parahd. Jahn. 20, 10.

45. Un kad tawa kahja tew apgrehzibu darra, nozehrt to, tas irr tew labbaki, ka tu tiklis ee-eij eekfch dsihwoschanas, ne ka tew diwi kahjas irr, un tohpi ellê mests eekfch to ne isdseffamu uggunî:

46. Kur winnu tahrps ne mirst, un tas uggunis ne isdseest.

47. Un

47. Un kad tawa azz tew kahrina, tad israuj to, tas irr tew labbaki, ka tu ween=azzis Deewa walstibâ ee=eij, ne ka tew diwi azzis irr, un tohpt elles=ugguni eemests.

48. Kur winnu tahrps ne mirst, un tas ugguns ne isdseest.

49. Jo ikweens taps ar *ugguni fahlihts: Un ikkatrs uppuris taps ar fahli fahlihts. 3 Mohs. gr. 2, 13.

*Uggunim irr tihdsinajams (1) tas Deewa wahrds Jer. 23, 29 (2) Ta Swehta Garra darbofchana, Matt. 3, 11. (3) Daschadas kahrdinafchanas un nelaimiba, 1 Petr. 1, 7. ar fchahm leetahm rohp ikkatrs fchehlstihrs, kas no elles=ugguni kluhst isglahbts.

50. Ta fahls gann irr labba, bet ja ta fahls nefahliga tappufi, ar ko buhs to pafchu fahliht? Turrat eekfch fewim *fahli un effeet meerigi fawâ starpâ. Matt. 5, 13. Luhk. 14, 34. Reem. 12, 18. Ebr. 12, 14.

* Tas irr gudribu un apdohmigu prahtu pehz Deewa wahrdu Kolos. 4, 6.

Ta 10. Nodalla.

JEsus atbild teem Wariseereem us to jautafchanu no tahs laulibas fchkirfchanas, 2. Aizina tohs behrninus pee fewi, 13. Stahsta ka tee baggati ne lehti warr swehti tapt, 17. Sepreezina tohs, kas ta Ewangeliuma dehl waja fchanu zeesch, mahja to gohda=kahribu Jahna un Jehkaba, 35. Kluffina to apustulu bahrfchanu, 43. Dseedina weenu aklu, 46.

Un winsch zehlehs tur augfcham, un nahze us tahm rohbeschahm tahs Judu=semmes, garram ohtras Jardana puffes: Un tee laudis nahze atkal kohpâ pee winnu, un winsch tâ, kâ winsch eeraddis bij, mahzija tohs atkal. Matt. 19, 1.

2. Un tee Wariseëxi peegahjufchi, jautaja winnu: Arrig weenam wihram klahjahs uo fawas feewas fchkirtees? Un kahrdinaja to.

3. Bet winsch atbildeja un fazzija us teem: Ko irr jums Mohsus pawehlejis.

4. Bet tee fazzija: Mohsus irr walku dewis weenu atfchkirfchanas=grahmatu rakstiht, un fewi fchkirtees. 5 Mohs. 24, 1. Jer. 3, 1. Matt. 5, 31. nod. 19, 7. ic.

5. Un JEsus atbildeja, un fazzija us teem: Juhfu firds=zeetibas dehl irr winsch jums fcho baufli rakstijis.

6. Bet no eefahkuma tahs raddibas Deews irr weenu wihrifku un weenu feewifku raddijis. 1 Mohs. gr. 2, 24. nod. 5, 2. Matt. 19, 4.

7. Tadehl atstahs tas zilweks fawu tehwu un mahti, un *peekehrfees pee fawas feewas. 1 Mohs. gr. 2, 24. 1 Kor. 6, 16. Ewef. 5, 31. *Jeb peelihps.

8. Un tee diwi buhs Weenâ meesâ: Tad nu tee ne irr wairs diwi, bet Weena meesa.

9. Tapehz, ko DEEWS fajuhdsis irr, to ne buhs ne weenam zilwekam fchkirt. 1 Kor. 7, 10. Matt. 19, 6.

10. Un winna mahzekki jautaja to atkal mahjâs, pahr to pafchu.

11. Un winsch fazzija us teem: Ja kas fchkirrahs no fawas feewas, un prezz zittu, tas laulibu pahrkahpj prett winnu. Matt. 5, 32. nod. 19, 9. Luhk. 16, 18. 1 Kor. 7, 10. 11.

12. Un ja weena feewa no fawa wihra fchkirrahs, un ar zitta apprezzejahs, ta to laulibu pahrkahpj.

13. Un tee neffe behrninus pee JEsu, ka winsch tohs aiskahrtu: Bet tee mahzekki aprahje tohs, kas tohs atneffe. Matt 19, 13. 14. 15. Luhk 18, 15.

14. Bet kad to JEsus redseja, apskaitehs winsch, un fazzija us teem: Laideet tohs behrninus pee mannim nahkt, un ne leedseet teem, jo tahdeem peederr ta Deewa walstiba. Matt. 18, 3. 1 Kor. 14, 20. 1 Peht. 2, 2.

15. Pateefi es fakku jums, ja kas to DEewa walstibu ne dabbu kâ *behrninsch, tas ne nahks tur eekfchâ.

* Prohti tahdâ weenteesibâ, Firds=kaidribâ, pafsemmofchanâ.

16. Un winsch apkampe tohs, likke tahs rohkas wirs teem, un fwehtija tohs. Mark. 9, 36.

17. Un kad winsch bij isgahjis us zellu, tad tezzeja Weens papreekfchu zellôs mes damees preekfch winna, un luhdse to: Labs Mahzitais, ko buhs man darriht, la es to muhschigu dsihwofchanu warru eemantoht? Matt. 19, 6. Luhk. 18, 18.

18. Bet JEsus fazzija us to: Ko fakki tu manni labbu effam? Ne weens irr labs, kâ weens ween, (tas irr) Deews.

19. Tu jaw mahki tohs bauflus: Tew ne buhs laulibu pahrkahpt: Tew ne buhs nokaut: Tew ne buhs sagt: Tew ne buhs nepateefu leezibu doht: Tew ne buhs ne weenam ko atraut: Gohda tawu tehwu un mahti. 2 Mohs. gr. 20, 13. nod. 21, 12. 5 Mohs. gr. 5, 17. Reem. 13, 9.

20. Bet tas atbildeja un fazzija us winnu: Mahzitais, fcho wiffu es mu es darrijis no fawas jaunibas.

21. Bet

21. Bet JEsus to usluhkodams peemihleja to, un fazzija us to: Weena leeta tew truhkst, eij un pahrdohd to, kas tew irr, un dohd teem nabbageem, tad tew buhs manta debbefîs: Un nahz tad, staiga man pakkał, to krustu us fewi ņehmis. Matt. 6, 19. Luhk. 12, 33. nod. 16, 9. 1 Tim. 6, 17.

22. Bet tas pahr to wahrdu skummigs tappis, gahje noskummis nohst, jo tas bija łohti baggats.

23. Un JEsus skattijahs apkahrt, un fazzija us faweem mahzekłeem: Ka nelehti nahks tee baggati Deewa walstibâ? Job. 31, 24. Dahw. dseef. 62, 11. Sal. Sak. 11, 28. Matt. 19, 23. Luhk. 18, 24. 1 Tim. 6, 17.

24. Bet tee mahzekłi istruhzinajahs pahr wiņņa wahrdeem: Bet JEsus atkal atbildeja, un fazzija us teem: Behrni, ka gruhti tas irr, ka tee, kas us to baggatibu fawu zerribu leek, Deewa walstibâ warr ee-eet?

25. Tas irr lehtaki, ka weens kameels zaur addatas azzi eetu, ne ka weens baggats Deewa walstibâ nahk.

26. Bet tee wehl wairak pahrbihjajahs, un fazzija fawâ starpâ: Kas tad warr Deewa walstibâ nahkt?

27. Bet JEsus usluhkoja tohs, un fazzija: Zilwekeem tas irr ne warrejams, bet ne Deewam, jo Deews eespehj wiffas leetas darriht. Job. 42, 2. Jer. 32, 17. Zak. 8, 6. Luhk. 1, 37.

28. Un Pehteris eefahze us wiņņu fazziht: Redsi, mehs essam wifs notał atstahjuschi, un essam tew pakkał staigajschi. Matt. 4, 20. nod. 19, 27. Luhk. 5, 11. nod. 18, 28.

29. Bet JEsus atbildeja un fazzija: Pateesi es fakku jums: Ne weens irr, kas atstahjis ehku, jeb brahłus, jeb mahfas, jeb tehwu, jeb mahti, jeb feewu, jeb behrnus, jeb tihrumus mannis un ta Ewangeliuma dehł,

30. Kas fimt-kahrtigi ne dabbuhs jaw schinnî laikâ ehkas, un brahłus, un mahfas, un mahtes, un behrnus, un tihrumus ar * wajaschanahm, un nahkoschâ laikâ to muhschigu dsihwoschanu.

* Tas irr, widdu starp dauds wajaschanahm.

31. Bet dauds, kas tee pirmaji, buhs tee pehdeji: Un tee pehdeji buhs tee pirmaji. Matt. 19, 30. nod. 20, 16. Luhk. 13, 30.

32. Bet tee bija us zełłu, no-eedami us Jerusalemi: Un JEsus gahje wiņņeem preekschâ, un tee istruhzinajahs, un bihjajahs pakkał eedami, un wiņsch ņehme atkal pee fewim tohs diwipadefmitus, un eefahze teem fazziht, kas wiņņam bij notikt. Matt. 16, 21. nod. 17, 22. nod. 20, 17. Mark. 8, 31. nod. 9, 31. Luhk. 9, 22. nod. 18, 31. nod. 24, 7.

33. Jo redsi, mehs no-eetam us Jerusalemi, un ta zilweka Dehls taps nodohts teem augsteem preestexeem un rakstu-mahzitajeem, un tee pasuddinahs wiņņu pee nahwes, un nodohs wiņņu teem paganeem. Jahn. 18, 32.

34. Un tee to apmehdihs, un schautihs to, un apspłaudihs to un nokaus to: Un wiņsch treschâ deenâ augscham zelfees.

35. Tad atgahje pee to Jehkabs un Jahnis tee dehli Zebedejus, un fazzija: Mahzitais, mehs gribbam, tu gribbetu mums darriht, ko mehs tew luhgsim. Matt. 20, 20.

36. Un wiņsch fazzija us teem: Ko gribbat juhs few no mannim darram?

37. Bet tee fazzija us wiņņu: Dohd mums, ka mehs fehdeht warram eeksch tawas gohdibas, weens pa tawu labbu rohku, un weens pa kreisu.

38. Bet JEsus fazzija us teem: Juhs ne sinnat ko juhs luhdsat: Warrat juhs to bikkeri dsert, ko Es dsexxu, un kristiti tapt ar to kristibu, ar ko Es tohpu kristihts? Matt. 20, 22. Luhk. 12, 50.

39. Bet tee fazzija us wiņņu: Mehs warram. Bet JEsus fazzija us teem: Juhs gann to bikkeri dserfeet, ko Es dsexxu, un tapfeet kristiti ar to kristibu, ar ko Es tohpu kristihts.

40. Bet pee mannas labbas un kreifas rohkas fehdeht, tas ne peederrahs man doht, bet (tas taps teem dohts) kam tas fataifihts irr. Matt. 25, 34.

41. Un kad tee defmits to dsirdeja, eefahze tee apskaistees pahr Jehkabu un Jahni. Matt. 20, 24.

42. Bet JEsus fauze tohs, un fazzija us teem: Juhs sinnat, ka tee, kas schkeetahs pahr teem łaudim wirfneeki essoschi, tee walda pahr teem, un wiņņu leeleem kungeem irr warra pahr wiņņeem. Matt. 20, 25. Luhk. 22, 25.

43. Bet tà ne buhs juhfu starpâ buht: Bet ja kas no jums gribb leels tapt, lai tas irr juhfu fullainis. 1 Peht. 5, 3.

† (E) 44. Un

44. Un ja kas starp jums gribb tas augstakais tapt, lai tas irr wissu kalps.
Mark. 9, 35. 1 Peht. 5, 3.

45. Jo ta zilweka Dehls arridsan ne irr nahzis, ka tam taptu kalpohts, bet ka tas kalpotu, un dohtu fawu dsihwibu par atpirkschanas-makfu preekfch daudseem.
Jahn 13, 14. Wihlip. 2, 7. Ewes. 1, 7. Kol 1, 14. 1 Tim. 2, 6 Tit. 2 14.

46. Un tee nahze us Jeriku, un tam ar faweem mahzekleem un daudſ laudim us Jeriku no-eijoht, fehdeja tas dehls Timeija Bartimeus, tas akls, zellmallî, un deedeleja. Matt. 20, 29. Luhk. 18 35.
Jos. 4, 19.

47. Un kad tas dsirdeja, ka JEsus no Nazaretes essohts, eesahze tas sauki un fazziht: JEsus, tu Dahwida Dehls, apschehlojees pahr manni.

48 Un daudſ apdraudeja to, tam bij kluſſu zeest: Bet tas breyze jo wairak, un fazzija: Tu Dahwida Dehls, apschehlojees pahr mann.

49. Un JEsus apstahjahs, un likke to aizinaht: Un tee aizinaja to aklu, fazzidami us to: Turri labbu prahtu, zellees augscham, winsch tewi aizina.

50. Un tas fawu drehbi nomettis, zehlehs augscham, un nahze pee JEsu.

51. Un JEsus atbildeja un fazzija us to: Ko gribbi tu man tewim darram? Bet tas akls fazzija us winnu: Rabbuni, ka es redseht warretu. Jahn. 20, 16.

52. Bet JEsus fazzija us to: Eij prohjam, tawa tizziba irr tew palihdsejfi, un tudal tappe tas redsigs, un gahje JEsum pakkal us to paschu zellu.
Matt. 9, 22. Mark. 5, 34.

Ta 11. Nodalla.

JEsus eejahi kà kehninsch Jerusalemê, 3. Nolahd to nokaltuschu wihges kohku, 12. Schkihsta to Deewa-nammu, 15. Teiz to spehku tahs tizzibas un luhgschanas, 20. Pamahza no brahligas saderreschanas, 25. Waiza tohs Wariseërus no Jahna kristibas, 26. 29.

Un kad tee tuwu pee Jerusalemes nahze, pee Betwagus un Betanijas pee ta eljes-kalna, fuhtija winsch diwi no faweem mahzekleem, Matt. 21, 1.
Luhk. 19, 29.

2. Un fazzija us teem: No-eita tannî meestâ, kas juhsu preeschâ, un tudal eegahjuschi atraddiseet juhs peeseetu weenu kumelu, us ko ne weens zilweks wehl fehdejis, atraisijuschi atweddeet to.

3. Un ja kas jums fazzihs: Kapehz darrat juhs to? Tad sakkat: Tam Kungam ta waijaga: Un tudal tas to schurp suhtihs.

4. Un tee nogahje, un atradde to kumelu peeseetu pee tahm durwim ahrâ, paschâ zella juhtî, un atraisija to.

5. Un zitti no teem, kas tur stahweja, fazzija us teem: Ko darrat juhs, atraisidami to kumelu?

6. Un tee fazzija us winneem, itt kà JEsus bij pawehlejis: Un tee atlaide tohs.

7. Un tee atwedde to kumelu pee JEsu, un likke fawas drehbes wirsû, un sehdinaja winnu tam wirsû. Jahn. 12, 14.
2 Kehn. 9, 13.

8. Un daudſ isplattija fawas drehbes us zellu: Un zitti zirte sarrus no kohkeem, un iskaisija tohs us zellu.

9. Un tee, kas preekschâ un pakkal gahje, kleedse un fazzija: Osanna, slawehts irr tas, kas nahk ta KUNGA wahrdâ. Dahw. dseef. 118, 25. 26.
Matt. 21, 9. nod. 23, 39.

10. Slaweta irr ta walstiba muhsu Tehwa Dahwida, kas nahk eeksch ta Kunga wahrda: Osanna wissaugstakâs (debbesîs).

11. Un JEsus eegahje eeksch Jerusalemes, un Deewa-nammâ: Un kad winsch wissas leetas wiss apkahrt bij pahrraudsijis, un jaw wakkars bija, isgahje winsch us Betaniju ar teem diwi padesmiteem. Matt. 21, 12. 14. Luhk. 19, 45.
Jahn. 2, 14.

12. Un ohtrâ deenâ, kad tee no Betanijas isgahje, tad gribbejahs winnam ehst. Matt. 21, 18.

13. Un redsedams no tahlenes weenu wihges-kohku, kam lappas bija, nahze winsch, arrig jelle winsch ko labbu us to atrastu, un pee to nahzis ne atradde winsch neneeka, kà ween lappas: Jo tas ne bija wihgu-laiks.

14. Un JEsus atbildeja, un fazzija tam: Lai auglus muhscham ne weens no tewis wairs ehd: Un winna mahzekli dsirdeja to.

15. Un tee nahze us Jerusalemi, un JEsus Deewa-nammâ eegahjis, eesahze isdsiht wissus, kas pahrdewe un pirke Deewa-nammâ, un gahje apkahrt to ismihjeju galdus, un to balloschu-pahrdeweju krehslus. Matt. 21, 12.
Luhk. 19, 45. Jahn. 2, 14.

16. Un

16. Un ne dewe walkas ne kahdu rihtu zaur to Deewa-nammu nest.

17. Un mahzija fazzidams us teem: Neggi rakstihts stahw: Mans nams taps weens luhgschanas-nams dehwehts wisseem laudim? Bet juhs effat to par klepkawu bedri darrijschi. 1 Kehn. 8, 29. Esa. 56, 7. Jer. 7, 11.

18. Un tee rakstu-mahzitaji un augstipreesteri dsirdeja to un metleja, ka tee winnu nomaitatu: Jo tee bihjajahs par winnu, jo wissi isbrihnijahs pahr winna mahzibu. Jahn. 7, 19.

19. Un kad wakkars tappe, isgahje winsch ahrâ no pilsfata.

20. Bet no rihta agrumâ gahje tee seszen, un redseja to wihges-kohku no saknes-tuschu no pascha-hm saknehm. Matt. 21, 20.

21. Un Pehteris atminnejees, fazzija us winnu: Mahzitais, redsi, tas wihges-kohks, ko tu nolahdejis essi, tas irr nokaltis.

22. Un JEsus atbildeja, un fazzija us teem: Tizzat eekscho Deewa.

23. Jo pateesi es sakku jums: Ja kas fazzihs schim kalnam: Tohpi pazelts, un juhrâ mests, un ne schaubihsees sawâ sirdî, bet tizzehs, ka tas tâ notiks, ko winsch sakka: Tad winnam notiks, ko winsch sakka. Matt. 17, 20. nod. 21, 21. Luhk. 17, 6.

24. Tapehz sakku es jums: Wisskotak, ko juhs (Deewu) peeluhgdami* luhgseet, tizzat ka juhs dabbusseet, tad tas jums notiks. Jer. 29, 12. Matt. 7, 7. nod. 21, 22. Luhk. 11, 9. Jahn. 14, 13. nod. 15, 7. nod. 16, 24. Jehk. 1, 5. 6. 1 Jahn. 3, 22. nod. 5, 14.

* Prohti, pehz Deewa prahtu, luhto: 1 Jahn. 5, 14.

25. Un kad juhs stahwat* (Deewu) peeluhgdami, tad peedohdeet, ja jums prett kahdu kas irr, tapehz ka arridsan juhsu Tehws, kas debbesîs irr, jums peedohd juhsu noseegumus. Matt. 6, 14.

Ewes. 4, 32. Kol. 3, 13. Sihr. 28, 2.

* Jepschu tee Judi daschkahrt stahwedami Deewu luhgufchi, Jeh. 30, 20. Jer. 15, 1. Luhk. 18, 11. 13. tapschu tee wairak zeenija Jehsu mesdamees peeluhgt, 2 Laik. gr. 6, 13. Dan 6, 10. Ap. darb. 9. 40. nod. 20, 36.

26. Bet ja juhs ne peedohdat, tad ir juhsu Tehws debbesîs ne peedohs juhsu noseegumus. Matt. 18, 35.

27. Un tee nahze atkal us Jerusalemi, un winnam Deewa-nammâ staigajoht, nahze pee winnu tee augsti preesteri, un rakstu-mahzitaji, un tee wezajee. Matt. 21, 23. Luhk. 20, 1.

28. Un fazzija us to: Zaur kahdu warru darri tu scho wissu? Un kas irr tew scho warru dewis, ka tu to darri?

2 Mohs. gr. 2, 14. Ap. darb. 4, 7. nod 7 27.

29. Bet JEsus atbildeja un fazzija us teem: Es arridsan jums weenu wahrdu waizaschu, atbildeet man arridsan, tad es ir jums fazzischu, zaur kahdu warru es to darru.

30. Bija Jahņa kristiba no debbes, jeb no zilwekeem? Atbildeet man.

31. Un tee dohmaja sawâ starpâ, un fazzija: Ja mehs sakkam, no debbes, tad fazzihs winsch: Kapehz tad juhs ne essat winnam tizzejschi?

32. Bet ja mehs sakkam: No zilwekeem, tad ja bihstahs no teem laudim; Jo wissi schkitte to Jahni weenu prahweetu essam. Matt. 14, 5. Mark. 6, 20.

33. Un tee atbildeja un fazzija us JEsu mehs ne sinnam: Un JEsus atbildeja un fazzija us teem: Tad neds Es jums sakku, zaur kahdu warru es scho wissu daru.

Ta 12. Nodalla.

Lihdsiba no teem klepkawigeem winna-dahrneekeem, 1. Sarunnaschana no tahs nohmanaudas, 23. No tahs augschamzelschanas ar teem Sadduzeereem, 18. No ta leelaka bauksla, 28 No Kristus, ka Dehls winsch essus, 35. No tahs nabbagu-dahwanas weenas nabbagas atraitnes, 41.

Un winsch eesahze us teem zaur lihdsibahm runnaht: Weens zilweks stahdija weenu winna-kalnu, un aptaisija to ar sehtu, un rakke weenu winna-spaidu, un ustaisija weenu tohrni, un isdewe to dahrsneekeem, un nogahje zittur. Matt. 21, 33. Luhk. 20, 9.

Dahw. dseef. 80, 9. Esa. 5, 1. Jer. 2, 21. nod. 12, 10.

2. Un kad tas laiks bija, suhtija winsch pee teem dahrsneekeem weenu kalpu, ka tas no teem dahrsneekeem dabbutu no teem augleem ta wihna-kalna.

3. Bet tee nehme un schaute to, un suhtija to tukschu atpakkal.

4. Un winsch suhtija atkal zittu kalpu pee teem: Un to paschu nomehtaja tee ar akmineem, un sadausija tam galwu, un suhtija to apsmeetu nohst.

5. Un winsch suhtija atkal zittu: Un tee nokawe to paschu: Un wehl daudsz zittus, no teem tee zittus schaute, un zittus nokawe.

6. Tad nu winnam wehl bija weens weenigs Dehls, ko winſch mihleja, to pafchu fuhtija winſch pee teem pehdigi, un fazzija: Tatſchu tee preekſch manna dehla kaunefees.

7. Bet tee pafchi dahrſneeki fazzija fawâ ſtarpâ: Schis irr tas Mantineeks: Nahzeet, nokaujam mehs to, tad ta tehwa-manta muhſu buhs.

Dahw. dſeeſ. 2, 8. Matt. 26, 3. Jahn. 11, 53. 1 Mohſ. gr. 37, 18.

8. Un tee nehme to, apkawe un iſmette to ahrâ no ta wihna-kalna.

9. Ko nu darrihs tas Kungs ta wihna-kalna? Winſch nahks un nomaitahs tohs dahrſneekus, un isdohs to wihna-kalnu zitteem.

10. Negg' eſſat juhs arridſan ſcho rakſtu laſijſchi? Tas akmins, ko tee namma-darritaji nohſt mettuſchi, tas pats irr par ſtuhra-akmini tappis. Dahw. dſeeſ. 118, 22. Eſa. 28. 16.

Matt. 21, 42. Luhk. 20, 17. Ap. darb. 4, 11. Reem. 9, 33. 1 Peht. 2, 7.

11. Tas irr no ta Kunga notizzis, un irr brihnums muhſu azzîs.

12. Un tee mekleja winnu rohkâ nemt, un bihjajahs no teem laudim, jo tee nomannija, ka winſch us teem ſcho lihdſibu fazzijis bij, un atſtahje winnu un aisgahje.

13. Un tee ſuhtija pee winnu zittus no teem Wariſeêreem un Erodejaneeem, ka tee winnu fawaldſinatu fawâ wallodâ. Matt. 22, 15. Luhk. 20, 20.

14. Bet tee nahze un fazzija us winnu: Mahzitais, mehs ſinnam, ka tu pateefigs eſſi, un ne behda pehz ne weena: Jo tu ne uſluhko to zilweku *augſtibu, bet mahzi to Deewa zeku pareiſi: Irr tas wehlehts tam keiſeram meſlus doht jeb ne? Buhs mums tam doht, jeb ne doht?

*Greek. wall. Waigu, Matt. 22, 16.

15. Bet winſch, ſinnadams winnu wiltibu, fazzija us teem: Ko juhs manni kahrdinajat? Atneſſeet man weenu fudraba graſſi, ka es to redſu.

16. Un tee atneſſe: Tad fazzija winſch us teem: Kam irr ſchi ſihme, un tas wirſs-rakſts? Bet tee fazzija us winnu: Ta keiſera.

17. Un JEſus atbildeja un fazzija us teem: Tad dohdeet tam keiſeram, kas tam keiſeram peeder; Un Deewam, kas Deewam peeder: Un tee brihnijahs pahr winnu. Matt. 17, 25 u. 22, 21. Reem. 13, 7.

18. Un tee Sadduzeêri nahze pee winnu, kas fakka, augſcham-zelſchanu ne eſſam, un jautaja winnu, un fazzija: Matt. 22, 23. Luhk. 20, 27. Ap. darb. 23, 8.

19. Mahzitais, Mohſus irr mums rakſtijis, ja weenam brahlis mirſt, kas ſeewu pakkal pamett bes behrneem, ka tahda brahlam buhs winna ſeewu apnemt, un fawam brahlam dſimmumu zelt. 5 Mohſ. gr. 25, 5. 6.

20. Tad bija nu ſeptini brahli: Un tas pirmais apnehme weenu ſeewu, un nomirris ne pamette augļus.

21. Un tas ohtrs apnehme winnu, un nomirre, un tas arri ne pamette dſimmumu pakkal: Un ta patt tas treſchais.

22. Un wiſſi ſeptini apnehme to, un ne pamette behrnus pakkal: Pehdigi peh wiſſeem irr arridſan ta ſeewa nomirrufi.

23. Tad nu augſcham-zelſchanas laikâ, kad tee augſcham zelſees, kuŗa buhs ta ſeewa? Jo wiſſi ſeptini bij to apnehmuſchi.

24. Un JEſus atbildeja un fazzija us teem: Neggi juhs tapehz allojat, ka juhs ne prohtat tohs rakſtus, neds to Deewa ſpehku.

25. Jo kad tee no teem mirroneem augſcham zelſees, tad tee neds preezhs, neds taps prezzeti, bet tee buhs ittin kâ tee engeli, kas debbeſis irr. Matt. 22, 30. Luhk. 20, 36. 1 Jahn. 3, 2.

26. Bet no teem mirroneem, ka tee taps uſmohdinati, negg' eſſat juhs laſijuſchi eekſch tahs grahmatas Mohſus, ka Deews pee ta kruhma us to runnajis, fazzidams: Es eſmu tas Deews Abraâma, un tas Deews Iſaâka, un tas Deews Jehkaba. 2 Mohſ. gr. 3, 6. Matt. 22, 31. 32. Ap. darb. 7, 32. Ebr. 11, 16.

27. Bet Deews ne irr to mirruſchu, bet to dſihwu Deews: Tad nu juhs breeſmigi allojat.

28. Un weens no teem rakſtu-mahzitajeem atnahze pee winnu, jo tas bij dſirdejs, ka tee bij apjautajuſchees, ſinnadams ka winſch teem bij labbi atbildejis, tas waizaja winnu: Kurſch irr tas augſtakais bauſlis pahr wiſſeem? Matt. 22, 34. Luhk. 10, 25.

29. Bet JEſus atbildeja tam: Tas augſtakais bauſlis pahr wiſſeem irr: Klauſees Iſrael, tas KUNGS muhſu

muhſu DEEWS, tas KUNGS irr weenigs. 5 Mohſ. gr. 6, 4. nod. 10, 12. Luhk. 10, 27.

30. Un tew buhs to Kungu tawu Deewu mihleht, no wiſſas tawas firds, un no wiſſas tawas dwehſeles, un no wiſſa tawa prahta, un no wiſſa tawa ſpehka, ſchis irr tas augſtakais bauſlis.

31. Tas ohtrais, ſchim lihdſ, irr tas, tew buhs tawu tuwaku mihleht kà few paſchu, zits ne weens bauſlis irr leelaks pahr ſcheem. 3 Mohſ. gr. 19, 18. Matt. 22, 39. Luhk 10, 27. Reem. 13, 9. Gal. 5, 14. Jehk. 2, 8.

32. Un tas rakſtu-mahzitajs ſazzija us wiņu: Gann labbi, Mahzitais, tas irr teeſs ko tu ſazzijis, tur irr weens weenigs Deews, un tur ne irr zits bes wiņa.

33. Un to mihleht no wiſſas firds, un no wiſſa prahta, un no wiſſas dwehſeles, un no wiſſa ſpehka, un to tuwaku kà few paſchu mihleht, tas irr wairak ne kà wiſſi dedſami uppuri un zitti uppuri.

34 Un JEſus redſeja, kà tas gudri bij atbildejs, ſazzija us to: Tu ne eſſi tahlu no tahs Deewa-walſtibas: Un ne weens drihkſteja wiņu wairs jautaht.

35. Un JEſus atbildeja un ſazzija mahzidams Deewa-nammâ: Kà ſakka tee rakſtu-mahzitaji, ka Kriſtus Dahwida Dehls eſſohts? Matt. 22, 41. Luhk. 20, 41.

36. Jo tas pats Dahwids irr ſazzijis ſaur to Swehtu Garru: Tas KUNGS irr ſazzijis us mannu KUNGU: Sehdees pa mannu labbu rohku, teekams es tawus eenaidneekus leeku par pameſu tawahm kahjahm. Dahw. dſ. 110, 1. Ap. darb. 2, 34. 1 Kor. 15, 25. Ebr. 1, 13. nod. 10, 13.

37. Kad nu Dahwids pats wiņu ſauz par KUNGU, kà irr tad wiņſch wiņa Dehls? Un daudſ laudis dſirdeja wiņu labpraht.

38. Un wiņſch ſazzija us teem eekſch ſawas mahzibas: Sargatees no teem rakſtu-mahzitajeem, kas eemihl garrôs ſwahrkôs ſtaigaht, un ſweizinati tapt us tirgeem, Matt. 23, 3. ꝛc. Luhk, 11, 43. nod. 20, 46.

39. Un peemihl augſtakôs krehſlôs eekſch baſnizahm fehdeht, un augſtakâ weetâ weeſibâs.

40. Kas aprihj atraitņu nammus, ſazzidami, kà tee ilgi Deewu luhguſchi: Schee paſchi dabbuhs gruhtaku ſohdibu. Matt. 23, 14. Luhk. 20, 47. 2 Tim. 3, 6. Tit. 1, 11.

41. Un JEſus ſehdahs Deewa-ſchkirſtam pretti un luhkoja, kà tee laudis naudu mette Deewa-ſchkirſtâ: Un daudſ baggati eemette daudſ. Luhk. 21, 1. 2 Kehn. 12, 9.

42. Un tur nahze weena nabbaga atraitne, ta mette diwi ahrtawus eekſchâ, tee padarra weenu ſchkillingi.

43. Un wiņſch aizinaja ſawus mahzekļus, un ſazzija us teem: Pateeſi es ſakku jums, ſchi nabbaga atraitne irr wairak eemettuſi, ne ka wiſſi, kas Deewa-ſchkirſtâ irr eemettuſchi. 2. Kor. 8, 12.

44. Jo wiſſi irr no ſawas baggatibas eemettuſchi: Bet ſchi no ſawas nabbadſibas irr wiſſu, kas wiņai bija, wiſſu ſawu padohmu eemettuſi.

Da 13. Nodalla.

JEſus mahja no tahm ſtihmehm tahs iſpohſtſchanas Jeruſalemes, 1. Ir no paſtaras deenas, 24. Un pamahza, ka mums buhs nomohdâ buht, un Deewu luhgt, 33.

Un tam no Deewa-namma iseijoht, ſazzija wiņa mahzekleem us wiņu: Mahzitais, luhk, kahdi akmiņi irr tee, un kahdas ehkas? Matt. 24, 1. Luhk. 21, 5.

2. Un JEſus atbildeja un ſazzija us to: Redſi tu wiſſas ſchahs leelas ehkas? Tur ne taps akmins us akmiņu atſtahts, kas ne taps noplehſts. 1 Kehn. 9, 7. 8. Mik. 3, 12. Luhk. 19, 44.

3. Un kad wiņſch ſehdahs us to eeſſes kalnu Deewa-nammam pretti, tad jautaja wiņu Pehteris, un Jehkabs, un Jahnis, un Andreis ſewiſchki:

4. Stahſti mums, kad ſchis wiſs notiks? Un kahda ta ſihme, kad ſchis wiſs taps pabeigts. Matt. 24, 3. Luhk. 21, 7. Ap. darb. 1, 6.

5. Bet JEſus atbildeja teem, un eeſahze ſazziht: Peeraugat, ka ne weens juhs peewiļk. Jer. 29, 8. Matt. 24, 4. Luhk. 21, 8. Eweſ. 5, 6. 2 Teſſ. 2, 3. 1 Jahn. 4, 1.

6. Jo daudſ nahks mannâ wahrdâ, ſazzidami: Es eſmu tas, un daudſ peewils. Jer. 14, 14. nod. 23, 21.

7. Bet kad juhs dſirdeſeet karrus, un karra-wallodas, tad ne behdajeet, jo tam buhs tà notikt: Bet tas gals wehl ne irr klaht.

8. Jo tur zelfees zilts prett zilti, un walstiba prett walstibu: Un tur buhs schurp un turp semmes trihzeschanas, un tur buhs badda laiks un dumpji.
Esa. 19, 2.

9. Schis wifs irr to gruhtu behdu eefahkums, bet luhkojeet juhs us few pascheem, jo tee juhs nodohs augstâs teesâs un basnizâs: Un juhs tapfeet schausti, un mannis dehl preeksch waldineekeem un kehnineem westi, teem par leezibu. Matt. 10, 17. n. 24, 9 Luhk. 21, 12.
Jahn. 15, 19. nod. 16, 2. Par. Jahn. 2, 10.

10. Un tam preezas-wahrdam buhs papreekschu fluddinatam tapt starp wisseem laudim. Matt. 24, 14.

11. Kad nu tee juhs waddihs nodohdami, tad ne gahdajeet papreekschu, kas jums buhs jarunna, neds apdohmajeetees: Bet kas jums tannî paschâ stundâ dohts taps, to runnajeet, jo juhs ne essat tee, kas runna, bet tas Swehts Gars. Matt. 10, 19. Luhk. 12, 11. nod. 21, 14.

12. Bet tad brahlis brahli nodohs pee nahwes, un tas tehws to dehlu: Un tee behrni zelfees prett teem wezzakeem un nonahwehs winnus. Ezek. 38, 21.
Mik 7, 5. 6.

13. Un juhs tapfeet eenihdeti no wisseem manna wahrda dehl: Bet kas lihds gallam pastahw, tas dsihwohs muhschigi. Matt. 10, 22. nod. 24, 13. Luhk. 21, 19.
Par. Jahn. 2, 7. 10. nod. 3, 10.

14. Bet kad juhs redsefeet to negantibu tahs ispohstischanas, no ka tas praweets Daniëls runnajis irr, ka ta stahwoti kur tai ne peeklahjahs, (kas to lassa, tam buhs to labbi apdohmaht,) tad lai behg kalnôs, kas Judu-semmê irr. Matt. 24, 15 Luhk. 21, 20. 21.
Dan. 9, 27. nod 12, 11.

15. Un kas wirs jumta irr, tas lai ne kahpj semmê eeksch nammu, neds tur ee-eet, ko labbu no fawa namma isnest.

16. Un kas laukâ irr, tas lai ne atgreeschahs atpakkal fawas drehbes aisnest.

17. Bet wai tahm gruhtahm un tahm sihditajahm tannîs deenâs.

18. Bet luhdseet, ka juhsu behgschana ne lezzahs seemas-laikâ.

19. Jo tannî laikâ buhs tahdas leelas behdas, kahdas ne irr bijuschas no eefahkuma to radditu leetu, ko Deews raddijis irr, lihds schim, neds arridsan (wairs) buhs.

20. Un ja tas Kungs schahs deenas ne buhtu pa-ihsinajis, tad ne taptu ne weena meesa isglahbta, bet to isredsetu dehl, ko winsch isredsejis, irr winsch tahs deenas pa-ihsinajis.

21. Un tannî laikâ, ja kas us jums fazzihs: Redsi, scheit irr Kristus, jeb redsi, tur irr winsch, tad ne tizzat. Matt. 24, 23.
Luhk. 17, 23. nod. 21, 8.

22. Jo tur zelfees wiltigi Kristi un wiltigi praweeschi, un darrihs leelas sihmes un brihnumus, ka tee peewiltu, ja tas warretu notikt, arridsan tohs isredsetus. 5 Mohs. gr. 13, 1. 2 Tess. 2, 11.

23. Bet juhs peeluhkojeet, redsi, es esmu jums scho wissu papreekschu fazzijis. 2 Peht. 3, 17.

24. Bet tannîs deenâs pehz tahm behdahm taps ta faule aptumschota, un mehnes ne dohs fawu spihdumu. Es. 13. 10. Ezek. 32, 7. Joël. 2, 31.
nod. 3, 15. Matt. 24, 29. Luhk. 21, 25. Par. Jahn. 6, 12.

25. Un tahs debbes swaigsnes nokrittihs, un tee stiprumi, kas debbesîs irr, taps kustinati.

26. Un tad redsehs tee ta zilweka Dehlu nahkam padebbesîs, ar leelu spehku un gohdibu. Dan. 7, 10. Matt. 16, 27.
nod. 24, 30. Mark. 14, 62. Luhk. 21, 27. Ap. darb. 1, 11. 1 Tess. 4, 16. 2 Tess. 1, 10. Par. Jahn. 1, 7.

27. Un tad suhtihs winsch fawus engelus, un sakrahs fawus isredsetus no teem tschetreem wehjeem, no semmes galla lihds debbes gallam.

28. Bet mahzatees weenu lihdsibu no ta wihges-kohka: Kad jaw winna sars eesell, un tahs lappas isplaukst, tad nomannat juhs, to wassaru klahtu essam. Matt. 24 32. Luhk. 21, 29.

29. Tà arridsan juhs, kad juhs scho wissu redsefeet noteekam, tad sinnat, ka tas tuwu preeksch durwim irr.

30. Pateesi es sakku jums: Schi zilts ne issuddihs, teekams schis wifs notal noteek. Matt. 24, 34. Luhk. 21, 32.

31. Debbes un semme suddihs, bet manni wahrdi ne suddihs.
Dahw. dsees. 102, 27. Esa. 40, 8. nod. 51, 6. Ebr. 1, 11.

32. Bet no tahs deenas jeb stundas ne sinna ne weens, neds tee engeli, kas debbesîs irr, neds tas Dehls, kà ween tas Tehws. Matt. 24, 36. Ap. darb. 1, 7.

33. Peeluhkojeet, esseet mohdrigi un luhdseet, jo juhs ne sinnat kad tas laiks irr. Matt. 24, 42. nod. 25, 13. Luhk. 12, 40.
nod. 21, 36, 1 Tess. 5, 6.

34. Ittin

34. Ittin kà weens zilweks zittur noeedams atstahje fawu nammu, un dewe faweem kalpeem wałłu, un ikkatram fawu darbu, un pawehleja tam durwjufargam, ka tas nomohdâ buhtu.

35. Tapehz esseet nomohdâ: Jo juhs ne sinnat, kad tas namma-kungs atees, ar wakkarâ, jeb nakts-widdu, jeb gaiłôs, jeb rihtâ.

36. Ka tas no nejauschu nahkdams ne atrohd juhs gullim.

37. Bet ko es jums fakku, to fakku es wisseem: Esseet nomohdâ.

Ta 14. Nodałła.

JEsus tohp no weenas seewas eeksch Betanijas swaidihts, 3. Ehd to leeldeenas-jehru, 12. Eestahda to swehtu wakkar-ehdeenu, 22. Eesahk sawu zeeschanu, 26. Kas ir dahrsâ, 32. 45. Ir Kaiwasa nammâ noteek, 53.

Un pehz diwi deenahm bija leeldeena, un tee swehtki to neraudsetu maisu: Un tee augsti preestexi un rakstu-mahzitaji mekleja, ka tee JEsu ar wiltu fanemtu un nokautu. Matt. 26, 1. 2. Luhk. 22, 1. Jahn. 11, 55.
nod 13, 1. 2 Mohs. gr. 12, 15. 3 Mohs. gr. 23, 6.

2. Bet tee fazzija: Swehtkos ween ne, ka ne zełłahs kahds diumpis starp teem łaudim.

3. Un kad winsch bija eeksch Betanijas, Sihmana ta spittaliga nammâ, nahze, tam pee galda fehschoht, weena * seewa, tai bija weens akminatrauzinsch ar łohti dahrgas, un itt tihras narda-eljes, un ta to trauzinu falausijusi, lehje to us winna galwu. Matt. 26, 6. Luhk. 7, 37. Jahn. 11, 2.
nod 12, 3.

* Prohti, Maria Lazarus mahsa, Jahn. 12, 3.

4. Un tur bija zitti, kas pee sewim apskaitehs, un fazzija: Par ko irr schi eljes isgahschana notikkusi?

5. Jo schi elje warretu dahrgaki ne kà par trihs simts grascheem pahrdohta, un teem ubbageem isdallita tapt, un kurneja pahr to.

6. Bet JEsus fazzija: Leezeet to ar meeru: Ko darrat juhs tai raises? Ta irr labbu darbu pee mannim darrijusi.

7. Jo jums irr allaschin ubbagi pee jums, un kad juhs gribbat, warrat juhs teem labbu darriht: Bet es ne esmu allasch pee jums. 5 Mohs. gr. 15, 11.

8. Schi irr darrijsi, ko spehjusi, ta jaw papreekschu mannu meesu, kurrai buhs apraktai tapt, swaidijsi.

9. Pateesi es fakku jums: Kurrâ weetâ schis Ewangeliums sluddinahts kłuhs pahr wissu pasauli, tur arri taps runnahts, ko schi darrijsi winnai par peeminneschanu.

10. Un Judas Iskarjats, weens no teem diwi padesmiteem, nogahje pee teem augsteem preestexeem, ka tas winnu teem nodohtu. Matt. 26, 14. Luhk. 22, 4.

11. Un tee to dsirdejschi, preezajahs, un sohlija tam naudu doht: Un tas mekleja, ka tas winnu isdewigâ laikâ nodohtu.

12. Bet pirmâ deenâ to neraudsetu maisu, kad tee to leeldeenas-jehru nokawe, fazzija winna mahzekłi us winnu: Kur gribbi tu, ka mums buhs no-eet un fataisiht, ka tu to leeldeenas-jehru ehst warri? Matt. 26, 17. Luhk. 22, 7.
2 Mohs. gr. 12, 17. 5 Mohs. gr. 16, 5.

13. Un winsch suhtija diwi no faweem mahzekłeem, un fazzija us teem: No-eita us to pilsfatu. Un jums fastaps weens zilweks weenu uhdens-kruhsi nesdams: Eita tam pakkał.

14. Un kur winsch ee-eet, tur fakkat juhs tam saimneekam: Tas Mahzitais fakka, kur irr tas weesu-nams, kur es to leeldeenas-jehru ar manneem mahzekłeem ehst warru?

15. Un winsch rahdihs jums weenu leelu isbruggetu un istaisitu istabu: Tur patt fataisat preeksch mums.

16. Un winna mahzekłi isgahje, un nahze pilsfatâ, un atradde ittin kà winsch teem bij fazzijis: Un fataisija to leeldeenas-jehru.

17. Un wakkarâ nahze winsch ar teem diwi padesmiteem. Matt. 26, 20.
Luhk. 22, 14. Jahn. 13, 21.

18. Un teem pee galda fehschoht un ehdoht fazzija JEsus: Pateesi es fakku jums: Ka weens no jums, kas ar man ehd, mann nodohs. Dahw. ds. 41, 10. Ap. darb. 1, 16. 17.

19. Un tee eesahze noskummuschi tapt, un weens pehz ohtru us winnu fazziht: Woi es tas esmu? Un tas ohtrs: Woi es tas esmu?

20. Bet winsch atbildeja un fazzija us teem: Weens no teem diwipadesmiteem, kas ar mannim błohdâ mehrz.

21. Ta zilweka Dehls gann aiseet tà, kà no ta rakstihts irr: Bet wai tam zilwekam, zaur ko ta zilweka Dehls nodohts tohp: Tam buhtu labbaki, ka tas zil-

weks wehl muhscham ne buhtu peedsimmis. Matt. 26, 24. Luhk. 22, 22. Jahn. 18, 18.

22. Un teem ehdoht, nehme JEsus to maisi, un pateizis pahrlause, un dewe teem to, un fazzija: Nemmeet, ehdeet, tas irr manna meesa. Matt. 26, 26. Luhk. 22, 19. 1 Kor. 11, 24.

23. Un nehme to bikkeri, un pateizis dewe teem to: Un tee dsehre wissi no ta:

24. Un winsch fazzija us teem: Schis irr mans affins tahs jaunas derribas, kas par daudseem isleets tohp.

25. Pateesi es fakku jums: Ka es ne dserschu wairs no teem augkeem ta wihna-kohka, lihds tai deenai, kad es to no jauna dserschu eeksch Deewa-walstibas.

26. Un tee to pateizibas dseesmu dseedajuschi, isgahje us to eljes-kalnu. Matt. 26, 30. Luhk. 22, 39. Jahn. 18, 1.

27. Un JEsus fazzija us teem: Juhs wissi apgrehzinakeetees pee mannim schinnî naktî, jo rakstihts stahw: Es fitischu to gannu, un tahs awis taps iskaifitas. Matt. 26, 31. Luhk. 22, 31. Jahn. 16, 32. Zak. 13, 7.

28. Bet kad es augscham zelschohs, gribbu es juhsu preekschâ no-eet us Galileju. Mark 16, 7. Matt. 26, 32. nod. 28, 10.

29. Bet Pehteris fazzija us to: Un kad tee wissi apgrehzinatohs pee tewis, tatschu Es ne. Matt. 26, 33. Luhk. 22, 33. Jahn. 13, 37.

30. Un JEsus fazzija us to: Pateesi es fakku tew: Ka schodeen, schinnî naktî, pirms tas gailis ohtr-kahrt dseedahs, tu manni trihs-kahrt aisleegsi. Matt. 26, 34. Luhk. 22, 34. Jahn. 13, 38.

31. Bet tas runnaja wehl daudsmairak: Jepschu man ar tew buhtu lihds jamirst, tatschu es tewi ne gribbu aisleegt; Un tâ patt arridsan fazzija wissi. Jahn. 13, 37.

32. Un tee nahze us weenu muischas-weetu, kam wahrds bija Getsemane, un winsch fazzija us saweem mahzekkeem: Apsehdeetees teju, teekams es Deewu luhgschu. Matt. 26, 36. Luhk. 22, 39. Jahn. 18, 1.

33. Un winsch nehmehs pee sewim Pehteri, un Jehkabu, un Jahni, un eesahze baileht un trihzeht.

34. Un fazzija us teem: Manna dwehsele irr wissai noskummusi lihds nahwei: Paleezeet scheitan un esseet nomohdâ. Matt. 26, 38. Luhk. 22, 44. Jah. 12, 27.

35. Un winsch magkeniht pagahjis, kritte pee semmes, un luhdse, ja tas warretu buht, ka ta stunda no winna paeetu. Luhk. 22, 41.

36. Un winsch fazzija: Abba Tehws, tu spehj wiffas leetas: Nemm scho bikkeri no mannim, tomehr, ne ko Es gribbu, bet ko Tu (gribbi). Jahn. 6, 38.

37. Un winsch nahze, un atradde tohs gullim, un fazzija us Pehteri: Sihmani, gulli tu? Ne spehtu tu ne weenu stundu nomohdâ buht? Matt. 26, 40. Luhk. 22, 45.

38. Esseet nomohdâ, un luhdseet Deewu, ka juhs kahrdinaschanâ ne eekrihtat. Tas gars gann irr drohsch; Bet ta meesa irr wahja. Gal. 5, 17.

39. Un winsch atkal nogahjis peeluhdse, fazzidams schohs paschus wahrdus.

40. Un winsch atgreesehs, un atradde tohs atkal gullim, jo winnu azzis bija pillas meega, un ne sinnaja, ko teem bij winnam atbildeht.

41. Un winsch nahze trekschâ kahrtâ, un fazzija us teem: Gullat (nu) jo prohjam un dussect, jaw gann irr, ta stunda irr nahkusi: Redsi, ta zilweka Dehls tohp nodohts grehzineeku rohkâs.

42. Zelleetees, eima, redsi kas manni nodohd, tas irr tuwu klaht.

43. Un tudal winnam wehl runnajoht, atnahze Judas, weens no teem diwipadesmiteem, un ar winna daudsklaudis ar sohbineem un nuhjahm, no teem augsteem preestereem, un rakstumahzitajeem, un wezzajeem. Matt. 26, 47. Luhk. 22, 47. Jahn. 18, 3.

44. Bet tas, kas winnu nodewe, bij teem weenu sihmi dewis, fazzidams: Kurru es skuhpstischu, tas tas pats, to guhstat, un noweddeet to drohsch.

45. Un tas nahze, un tudal pee winnu gahjis, fazzija: Rabbi, Rabbi: Un skuhpstija winnu. 2 Sam. 20, 9.

46. Un tee peeliffe rohkas pee winnu, un sanehme to.

47. Bet weens no teem, kas kahrt winnu stahweja, iswilzis sohbinu, zirte to kalpu ta augsta preestera, un nozirte tam ausi.

48. Un JEsus atbildeja un fazzija us teem: Ittin kâ us kahdu plehpkawu juhs essat isgahjuschi ar sohbineem un nuhjahm manni guhstiht.

49. Jt-

49. Ikdeenas es efmu pee jums fehdejs Deewa-nammâ mahzidams, un juhs ne effat manni guhstijuschi: Bet ka tee raksti peepilditi taptu.

Dahw. dseef. 22, 7. nod. 69, 10. Esai. 53, 12. Matt. 26, 56. Luhk. 24, 25.

50. Un wissi winna mahzekli atstahje no winna un behdse. Job. 19, 13.

Dahw. dseef. 88, 9.

51. Un weens jauneklis gahje winnam pakkal, tas bij ar audekli apfedsees us kailu meefu, un tee jaunekli twahrstija pehz ta.

52. Bet tas likke to audekli sprukt, un behdse pliks no teem.

53. Un tee nowedde JEsu pee to augstu preesteri, un tur fapulzejahs wissi augsti preesteri, un wezzajee, un rakstu-mahzitaji. Matt. 26, 57. Luhk. 22, 54. Jah. 18, 13. 24.

54. Un Pehteris staigaja winnam pakkal no tahlenes, eekfch to pilli ta augsta preestera, un fehdeja pee teem fullaineem, un fildijahs pee gaismas.

55. Bet tee augsti preesteri un ta wissa teefa mekleja leezibu prett JEsu, ka tee winnu nonahwetu; Un ne atradde.

Matt. 26, 59. Ap. darb. 6, 13.

56. Jo dauds dewe wiltigu leezibu prett winnu, un winnu leezibas ne bija weenadas.

57. Un zitti zehluschees dewe wiltigu leezibu prett winnu, fazzidami:

58. Mehs essam dsirdejschi winnu fakkam: Es gribbu scho ar rohkahm darritu Deewa-nammu noplehst, un treijâs deenâs zittu ar rohkahm ne darritu ustaisiht. Mark. 15, 29. Jahn. 2, 19.

59. Un neds schi winnu leeziba bija weenada.

60. Un tas augstais preesteris zehlehs augscham widdu, jautaja JEsu un fazzija: Ne atbildi tu neneeka? Ko schee pretti tewim leezina? Matt. 26, 62.

61. Bet winsch zeete kluffu, un ne atbildeja neneeka. Un tas augstais preesteris jautaja winnu atkal, un fazzija us winnu: Essi tu Kristus ta augsti-teizama Dehls? Es. 53, 7. Ap. darb. 8, 32.

62. Bet JEsus fazzija, Es efmu tas: Un juhs redsefeet ta zilweka Dehlu fehscham pee labbas rohkas ta spehka, un nahkam ar padebbefim tahs debbes.

Dan. 7. Matt. 16, 27. nod. 24, 30. nod. 25, 31. nod. 26, 64. Luhk. 21, 27. nod. 22, 69. Jahn. 6, 62. Ap. darb. 1, 11. 1 Tess. 4, 16. Par. Jahn. 1, 7.

63. Tad faplehfe tas augstais preesteris fawus fwahrkus, un fazzija: Kam waijaga wairs leezineeku?

64. Juhs essat winna saimoschanas dsirdejschi: Ko schkeetat juhs? Bet tee wissi pasuddinaja winnu, ka winsch nahwes noseedsigs essus.

65. Un zitti eefahze winna apspłaudiht, un winna waigu apfegt, un winnu plikkeht, un us winnu fazziht: Atminni mums, weens praweets buhdams. Un tee fullaini fitte winnu waigâ. Job. 16, 10. 11. Es. 50, 6.

Matt. 26, 67. Jahn. 18, 22.

66. Un kad Pehteris muischas leijâ bija, tad nahze weena no ta augsta preestera kalponehm. Matt. 26, 58. 69. Luhk. 22, 55.

Jahn. 18, 16. 17.

67. Un redseja to Pehteri fewi fildijam, un usluhkoja to, un fazzija: Tu arridsan biji ar JEsu to Nazareenexu.

68. Bet winsch leedsehs fazzidams: Es ne pasihstu winnu, neds sinnu, ko Tu runna, un tas isgahje no ta preekschnamma: Un tas gailis dseedaja.

69. Un ta meita redseja to atkal, un eefahze fazziht us teem, kas klaht stahweja: Schis irr weens no teem.

Matt. 26, 71. Luhk. 22, 51. Jahn. 18, 25.

70. Bet tas leedsehs atkal: Un pahr weenu masu brihdi fazzija tee, kas apkahrt stahweja, atkal us Pehteri: Pateesi tu essi weens no teem, jo tu essi weens Galileëris, un tawa walloda irr teem lihdsa.

71. Un tas fahze nolahdetees un nodeewatees: Es ne pasihstu to zilweku, no ka juhs runnajat.

72. Un tas gailis dseedaja ohtrâ reisê, un Pehteris eegahdajahs to wahrdu, ko JEsus us to bij fazzijis: Pirms ne kâ tas gailis diwi reises dseedahs, tu mann trihs reises aisleegsi, un tas ahrâ isgahjis raudaja.

Matt. 26, 75. Luhk. 22, 61. Jahn. 13, 38. nod. 18, 27.

Ta 15. Nodałła.

Pilatus dohd Kristum to leezibu winna nenoseedsibas, 10. 14. Bet leek winnu tomehr schaust, 15. Krohni uslikt, 17. Krustâ sist, 20. Jahseps no Arimatias aprohk tahs meesas JEsus, 42. 46.

Un rihtâ tudalin turreja tee augsti preesteri ar teem wezzajeem, un rakstu-mahzitajeem, un wissâ ta augsta teefa runnas, un fehje JEsu, nowedde un un nodewe winnu tam Pilatum.

Dahw. dseef. 2, 2. Matt. 27, 1. Luhk. 22, 66. nod. 23, 1. Jahn. 18, 28. Ap. darb. 3, 13.

2. Un Pilatus jautaja winnu: Essi Tu to Judu Kehninsch, un winsch atbildeja, un sazzija us to: Tu sakki to. Matt. 27, 11. Luhk. 23, 3. Jahn. 18, 33.

3. Un tee augsti preesteri apsuhdseja winnu gauschi.

4. Bet Pilatus waizaja winnu atkal, sazzidams: Ne atbildi tu neneeka? Redsi, kahdas wainas tee prett tewim apleezina. Matt. 27, 13. Jahn. 19, 10.

5. Bet JEsus ne atbildeja wairs neneeka, tà, ka arridsan Pilatus brihnijahs.

6. Bet us teem swehtkeem atlaide tas teem Weenu zeetuma-wihru, kahdu tee prassija. Matt. 27, 15. Luhk. 23, 17. Jahn. 18, 39.

7. Bet tur bija weens ar wahrda Barrabas ar teem dumpineekeem guhstihts, kas dumpi weenu bij nokawuschi. Matt. 27, 16. Luhk. 23, 19. Jahn. 18, 40.

8. Un tee laudis brehze, un eesahze prassiht, ka winsch darritu tà, kà winsch teem aliaschu bij darrijis.

9. Bet Pilatus atbildeja teem, un sazzija: Gribbat juhs, ka es jums atlaischu to Judu Kehninu.

10. Jo winsch sinnaja, ka tee augsti preesteri to eenihdedami bij nodewuschi.

11. Bet tee augsti preesteri peekohdinaja teem laudim, ka tas labbaki to Barrabu winneem atlaistu. Matt. 27, 20. Luhk. 23, 18. Jahn. 18, 40. Ap. darb. 3, 14.

12. Bet Pilatus atbildeja un sazzija atkal us teem: Ko tad gribbat juhs man darram tam, ko juhs sakkat to Judu Kehninu essam.

13. Bet tee brehze atkal: Sitt winnu krustà.

14. Bet Pilatus sazzija us teem: Ko tad winsch ir laund darrijis? Bet tee wehl wairak brehze: Sitt winnu krustà.

15. Bet Pilatus gribbedams teem laudim istikt, atlaide teem to Barrabu, un nodewe JEsu, kad winsch to bij schautis, ka tas krustà sists taptu. Matt. 27, 26. Jahn. 19, 1.

16. Bet tee karra-wihri nowedde winnu eekschpilli, tas irr sohda-nammà, un sasauze wissu to pulku. Matt. 27, 27. Jahn. 19, 1. 2.

17. Un apleekke winnam sarkanu dahrgu mehteli apkahrt, un weenu krohni no ehrkschkeem nopinnuschi, likke to winnam wirs galwas.

18. Un eesahze winnu sweizinaht. Sweiks (wibtais) Judu Kehninsch.

19. Un sitte winna galwu ar needru, un apspkaudija winnu, un lohzija zelkus, un peeluhdse winnu.

20. Un kad tee winnu bij apsmehjuschi, nowilke tee winnam to sarkanu mehteli, un apwilke winnam sawas pachas drehbes, un iswedde winnu, ka tee winnu krustà sistu.

21. Un tee speede weenu, kas sezzen gahje, Sihmani no Kirenes, (kas no lauka nahze, to tehwu Sandera un Ruwja), ka tam bij winna krustu nest. Matt. 27, 32. Luhk. 23, 26.

22. Un tee nowedde winnu pee tahs weetas Galgata, tas irr tulkahts: Peeres-weeta. Matt. 27, 33. Luhk. 23, 33. Jahn. 19, 17.

23. Un tee dewe winnam dsert wihnu ar mirrehm sajauktu, bet winsch to ne nehme.

24. Un kad tee to bij krustà sittuschi, isdallija tee winna drehbes, un mette kauliņus pahr teem, ko katram nemt bij. Dahw. dſ. 22, 19. Matt. 27, 35. Luhk. 23, 34. Jahn. 19, 23.

25. Un ta bija ta trescha stunda, un tee sitte winnu krustà.

26. Un tur bija tas wirss-rakſts winna wainas wirsu usrakstihts: TAS KEHNINSCH TO JUDU. Matt. 27, 38. Luhk. 23, 32. Jahn. 19, 19.

27. Un tee sitte ar winnu krustà diwi slepkawus, weenu pa labbu, ohtru pa kreisu rohku.

28. Un tee rakſti irr peepildite tappuschi, kas sakka: Winsch irr starp teem launa-darritajeem lihdsi nahts. Esa. 53, 12. Luhk. 22, 37.

29. Un tee, kas sezzen gahje, saimoja winnu, krattija sawas galwas, un sazzija: Raugi, ka dischani tu noplehsi Deewa-nammu, un ustaisi to treijàs deenàs. Dahw. dſ. 22, 8. nod. 69, 21. nod. 109 25. Matt. 27, 39. Luhk. 23, 35. Mark. 14, 58. Jahn. 2, 19.

30. Palihdsees pats, un kahp no krusta semmê.

31. Tà patt arridsan tee augsti preesteri apmehdija winnu ar teem rakſtu-mahzitajeem, un sazzija: Zittus winsch irr pestijis, un sew pachu winsch ne warr pestiht.

32. Lai nu nokahpj Kristus tas Kehninsch Israëla no krusta, ka mehs redsam un tizzam winnam: Un tee, kas ar winna bij krustà sisti, apsmehje winnu.

3. Un

33. Un ap to festu stundu tappe tumsch pahr to wissu semmi, lihds dewitai stundai. Matt. 27, 45. Luhk. 23, 44.

34. Un ap to dewitu stundu brehze JEsus stiprâ balsi, sazzidams: Eli, Eli, Lama Sabaktani? Tas irr tulkahts: Mans DEEWS, Mans DEEWS, kapehz esi tu manni atstahjis? Dahw. ds. 22, 1. Matt. 27, 46.

35. Un zitti no teem, kas tur klahtu stahweja, kad tee to dsirdeja, sazzija: Redsi, winsch sauz Eliju.

36. Bet weens tezzeja, un pildija weenu swammi ar ettiki, un likke to us weenu needru, un dsirdinaja to, sazzidams: Gaidi, luhkosim, arrig Elijas nahks, un winnu nonems.

Dahw. ds. 69, 22. Jahn. 19, 29.

37. Bet JEsus stiprâ balsi brehzis, islaide to dwehseli. Matt. 27, 50. Luhk. 23, 46. Jahn 19, 30.

38. Un tas preekschskarrams auts deewa-nammâ saplihse diwejôs gabbalôs, no augschas lihds semmei.

2 Laik. gr. 3, 14. Matt. 27, 51. Luhk. 23, 45.

39. Bet tas kapteine, kas tur klahtu stahweja winnam itt pretti, redsedams, ka winsch tà brehkdams to garru bij islaidis, sazzija: Patessi schis zilweks bija Deewa Dehls. Matt. 27, 54.

Luhk. 23, 47. Ebr. 5, 7.

40. Un tur bija arridsan seewas, kas raudsijahs no tahlenes, starp tahm bija Maria Maddaka un Maria Jehkaba mahsa, un Joses mahte, un Salama. Matt. 27, 55. Luhk. 23, 49.

Dahw. ds. 38, 12.

41. Kas, kad winsch eekschi Galilejas bija, arridsan winnam bij pakkat gahjuschas, un winnam kalpojuschas, un zittas, kas ar winna us Jerusalemes gahjuschas bij. Luhk. 8, 2. 3.

42. Un wakkarâ, kad nu ta fatatsauna deena, tas irr tahs swehdeenas eefahkums, bija, Matt. 27, 57. Luhk. 23, 50. Jahn. 19, 38.

43. Nahze Jahseps no Arimatias, weens gohdigs runnas-kungs, kas pats arridsan us Deewa walstibu gaidija, tas eedrohschinajees gahje pee Pilatu, un isluhdse tahs meesas JEsus.

44. Bet Pilatus brihnijahs, ka tas jaw bij nomirris, un ataizinajis to kapteini, jautaja to, jaw senn winsch nomirris?

45. Un kad tas to isklausija no ta kapteines, eewehleja tas Jahsepam tahs meesas.

46. Un tas schkihstu audekli pirzis, noehme winnu, un eetinne schkihstâ audeklî, un eelikke winnu weenâ kappâ, tas bij iszirsts weenâ klintî, un wehle weenu akmini preeksch tahm durwim ta kappa. Matt. 12, 40. nod. 26, 12. nod. 27, 60. Luhk. 23, 53. Jahn. 19, 41. 42.

47. Bet Maria Maddaka un Maria Joses skattijahs, kur tas nolikts tappe.

Ta 16. Nodalla.

Kristus zelahs augschâm no mirroneem, 9. Ko tas engelis tahm seewahm pasuddina, 5. Ar pawehlechanu, tahm buhs to teem mahzekleem un Pehteram stehstiht, 7. JEsus parahdahs Marial Maddalai, 9. Pehz diwi zeka-wihreem, 12. Pehdigi teem weenpadsmiteem, 14. Kuŗŗus winsch isdsihra (Deewa wahrdu) sludinaht, un kristiht wisſâ pasaulê, 15. Usraksi debbesis, 19.

Ewangeliums pirmôs leeldeenas swehtôs.

Un kad ta swehta deena pagahjusi bija, pirke Maria Maddaka un Maria Jehkaba un Salama dahrgas swaidama sahles, ka tahs nahttu, un winnu swaiditu.

2. Un pirmâ neddelas deenâ kohti agri saulei lezzoht, nahze tahs pee kappu. Matt. 28, 1. Luhk. 24, 1. Jahn. 20, 1.

3. Un sazzija sawâ starpâ: Kas nowelk mums to akmini no ta kappa durwim?

4. Un tahs paskattijahs, un nomanija, ka tas akmins nowelts bij, jo tas bija kohti leels.

5. Un tahs eegahjuschas kappâ, redseja weenu jaunu puisi pee labbu rohku sehscham, tas bij ar balteem garreem swahrkeem apgehrbees, un tahs isbihjahs. Matt. 28, 5. 6. Jahn. 20, 12.

6. Bet winsch sazzija us tahm: Ne isbihstees tee, juhs meklejat JEsu no Nazaretes, kas krustâ sists bija, tas irr augschâm zehlees, un newa scheitan, redsiet schê to weetu, kur tee winnu nolikke. Matt. 28, 5. Luhk. 24, 5.

7. Bet noeita, un sakkat to winna mahzekleem un Pehteram, ka winsch juhsu preekschâ nees us Galileju, tur juhs to redsesset, kà winsch jums sazzijis irr. Matt. 26, 32. nod. 28, 10. Mark. 14, 28. Apust. dar. 1, 3. nod. 13, 31. 1 Kor. 15, 5.

8. Un tahs isgahje pee schehlsahrâ, un behdse no kappa, jo tahm bija drebbe-

schana un bailiba usgahjusi, un ne fazzija ne weenam neneeka, jo tahs bihjajahs.] Matt. 28, 8. Luhk. 24, 9. Jah. 20, 18.

9. Bet kad winsch bij uszehlees pirmâ swehdeenâ itt agri, tad parahdijahs winsch pirmâ kahrtâ Mariai Maddalai, no ka winsch bij isdsinnis septinus wellus. Jahn. 20, 14. 16. Luhk. 8, 2.

10. Un Winna gahje un pasluddinaja teem, kas kahrt winnu bijuschi, kas noskummuschi bij un raudaja.

11. Un tee paschi dsirdedami, ka winsch dsihws essohts, un no tahm bij redsehts tappis, ne tizzeja.

12. Bet pehz to, kad diwi no teem staigaja, parahdijahs teem JEsus zittâ gihmî, teem us lauku eijoht. Luhk. 24, 13.

13. Un tee arridsan nogahjuschi pasluddinaja to teem zitteem, un tee neds winneem tizzeja.

Ewang. leelâ krusta-deenâ no tahs usnemschanas Kristus debbesîs.

14. Wissu pehz, teem ween-padesmiteem pee galda sehschoht, parahdijahs JEsus, un lammaja winnu netizzibu un sirds zeetumu, ka tee ne bij tizzejschi teem, kas to bij redsejschi augscham zehluschu. Luhk. 24, 36. Jahn. 20, 19. 1 Kor. 15, 5. 7.

15. Un winsch sazzija us teem: Eita pa wissu pasauli, un pasluddinajeet to preezas-mahzibu wissai raddibai. Matt. 28, 19. Jahn. 15, 16.

16. Kas tizz un kristihts tohp, tas taps swehts, bet kas ne tizz, tas taps pasuddinahts. Jahn. 3, 18. 36. nod. 12, 48.

17. Bet tahs sihmes, kas pehz nahks teem kas tizz, irr schihs: Mannâ wahrdâ tee wellus isdsihs, ar jaunahm mehlehm runnahs. Luhk. 10, 17. Ap. darb. 5, 16. nod. 8, 7. nod. 16, 18. nod. 2, 4. nod. 10, 46. nod. 19, 6. 1 Kor. 12, 10. 28.

18. Tschuhskas nohst dsihs: Un kad tee kahdas nahwes-sahles dsers, tad tahs teem ne kaitehs. Us teem neweseleem tee rohkas usliks, tad buhs ar teem labbaki. Luhk. 10, 19. Ap. darb. 28, 5. 8.

19. Un tas Kungs, kad tas ar teem runnajis bij, irr usnemts tappis debbesîs un sehsch pee Deewa labbas rohkas. Dahw. ds. 110, 1. Luhk. 24, 50. 51. Ap. darb. 1, 2. 3. 9.

20. Un Tee isgahje, un mahzija wissâs mallâs, un tas Kungs palihdseja teem strahdaht, un apstiprinaja to wahrdu zaur pehz nahkamahm (beihnuma) sihmehm. Ap. darb. 14, 3. Ebr. 2, 4.

Tas Ewangeliums no Sw. Luhkas usrakstihts.

Ta 1. Nodalla.

Tas engelis Gabriels stahsta Zakarijam, 5. Ka winna ne-augliga seewa Elihsabet, 7. To kristitaju Jahni dsemdehs, 11. Un kad tas ne gribbeja tizzeht, 18. Tad tam bij mehmam palikt, 20. Ir Mariai tohp sluddinahts, 26. Ka ta Deewa Dehlu dsemdehs, 35. Tad apmekle Maria to Elihsabeti, 39. Un teiz Deewu ar weenu dseesmu, 46.

Kad nu dauds irr apnehmuschees, stahstus farakstiht no tahm leetahm, kas muhsu starpâ itt teescham notikkuschas irr.

2. Ittin kà mums sinnu dewuschi tee, kas tahs no eesahkuma paschi irr redsejuschi, un DEewa wahrda kalpi bijuschi. Ebr. 2, 3. 1 Jahn. 1, 1.

3. Tad arridsan esmu es schkittis labbu essam, kas es wissas schihs leetas no pirma galla (no Deewa pamahzihts) itt ihsteni ismeklejs, pa kahrtam tewim norakstiht, mans mihlais Teowils. Ap. darb. 1, 1.

4. Ka tu atsiht warri to ihstenu pateesibu tahs mahzibas, kas tew mahzita irr.

5. Ta Judejas-kehnina Erohdus laikâ, bija weens preesteris ar wahrda Zakarijas, no Abijas kahrtas, un winna seewa no tahm meitahm Aarona, un winnai wahrds bija Elihsabet. Matt. 2, 1. 1 Laik. gr. 24, 10. 19. Neh. 12, 4. 17.

6. Un tee abbi bija taisni preeksch DEEWA, staigadami eeksch wisseem DEewa bauskeem un ta Kunga likkumeem * nenoseedsigi.

* Prohti, preeksch zilweku azzim nekahdam apgrehzibu dohdami, tatschu Zakarijas ne irr bes grehkeem bijis, luhko: v. 20.

7. Un teem ne bija ne weens behrns, jo Elihsabet bija ne-augliga, un tee bija abbi jaw labbu wezzumu peedsihwojuschi.

8. Bet tas notikkahs, winnam to swehtu basnizas darbu preeksch Deewa darroht, sawâ peenahkamâ kahrtâ.

9. Pehz

9. Pehz to preestexu eeraddumu, nahzahs winnam kwehpinaht un ee-eet ta Kunga nammâ. 2 Mohs. gr. 30, 7.
3 Mohs. gr. 16, 17. Ebr. 9, 6.

10. Un wifs łauschu-pulks bija peeluhgdams * ahrâ taî stundâ tahs kwehpinaschanas.
* Pagalmâ, kur tee łaudis sapulzejahs, 1 Kehn. 7, 12. 2 Laik. gr. 4, 9.

11. Bet winnam parahdijahs ta Kunga engelis, stahwedams pee labbas pusses ta kwehpinaschanas altaxa. 2 Mohs. 30, 1.

12. Un Zakarijas to redsedams isbihjajahs, un bailes tam usgahje.

13. Bet tas engelis fazzija us to: Ne bihstees Zakarijas, jo tawa luhgschana irr paklausita, un tawa feewa Elihsabet dsemdehs dehlu, un tu faukfi winna wahrdu Jahnis. Luhk. 1, 60.

14. Un tew buhs preeks un lihgsmiba, un dauds preezafees pahr winna peedsimschanu. Luhk. 1, 58.

15. Jo winsch buhs leels preekfch ta Kunga, wihnu un stipru dsehreenu winsch ne dsers, un taps ar ta Swehta Garra peepildihts wehl fawas mahtes meesâs. 4 Mohs. gr. 6, 3. Sohg. 13, 4. Jer. 1, 5. Gal. 1, 15.

16. Un Winsch dauds no teem behrneem Israëła atgreesihs pee to Kungu fawu Deewu. Mal. 4, 5. Matt. 11, 14.

17. Un Tas ees winna preekschâ Elijas garrâ un spehkâ, atgreesdams to tehwu firdis pee teem behrneem, un tohs netizzigus pee tahs gudribas to taisnu, tam Kungam fataisiht gattawus łaudis. Mal. 4, 6. Matt. 3, 1. Mark. 9, 12.

18. Un Zakarijas fazzija us to engeli: Pee ka buhs man to sinnaht? Jo Es esmu wezz, un manna feewa irr jaw wezziga. 1 Mohs. gr. 17, 17.

19. Un tas engelis atbildeja un fazzija us to: Es esmu Gabriëls, kas es preekfch Deewa stahwu, un esmu fuhtihts ar tew runnaht, un schahs preezigas leetas tew pasluddinaht. Dan. 8, 16. nod. 9, 21. Matt. 18, 10. Par. Jahn. 8, 2.

20. Un redsi, tu tapsi mehms, un ne wârresi runnaht, lihds tai deenai, kad schahs leetas notiks, tapehz, ka tu ne essi tizzejis manneem wahrdeem, kas notiks fawâ laikâ.

21. Un tee łaudis gaidija us * Zakariju, un brihnijahs pahr winna kaweschanu Deewa-nammâ.
* Ka tas ahrâ nahktu, tohs pehz eeradduma swehtidams, 4 Mohs. gr. 6, 23.

22. Un tas isgahjis ne warreja us teem runnaht, un tee nomannija, ka tas kahdu (engeła) parahdischanu DEewa nammâ bij redsejis, un tas mirkschkinaja teem, un palikke mehms.

23. Un tas notikkahs, kad tahs deenas winna kalposchanas pabeigtas bija, nogahje tas fawâ nammâ. 1 Laik. gr. 24, 7. 19. nod. 9, 25. 2 Laik. gr. 23, 8.

24. Un pehz schahm deenahm tappe Elihsabet winna feewa gruhta, un paslehpahs peezus mehneschus un fazzija:

25. Tà irr man tas Kungs darrijis tannîs deenâs, kad tas manni usluhkojis irr, mannu pasmeekli starp teem zilwekeem no mannim atnemt.
1 Mohs. gr. 30, 23. Esa. 4, 1.

Ewangeliums ta Kunga Kristus eedsimschanas deenâ, jeb wehsts deenâ.

26. Un festâ * mehnesî tappe tas engelis Gabriëls fuhtihts no Deewa, weenâ pilsfatâ eekfch Galilejas wahrdâ Nazarete.
* Pehz Elihsabetes apgruhtinaschanas.

27. Pee weenas jumprawas, kas faderreta bija wihram, Jahseps wahrdâ, no Dahwida zilts, un tahs jumprawas wahrds bija Maria. Matt. 1, 18.

28. Un tas engelis nahze pee tahs eekschâ, un fazzija: Essi sweizinata tu no Deewa apschehlota, tas Kungs irr ar tewim, tu augsti-teizama starp feewahm.

29. Bet winna to redsedama istruhzinajahs pahr winna wallodu, un dohmaja pee sewis, kahda sweizinaschana schi essoti?

30. Un tas engelis fazzija us tahs? Ne bihstees Maria, jo tu essi schehlastibu pee Deewa atraddusi.

31. Un redsi, tu tapsi gruhta tawâs meesâs, un tu dsemdesi dehlu, ta wahrdu buhs tew JEsus faukt.
Esa. 7, 14. Luhk. 2, 21. Matt. 1, 21.

32. Tas buhs leels, un taps faukts tas Dehls ta wissu augstaka, un Deews tas KUNGS dohs tam to krehsli fawa tehwa Dahwida. Es. 9, 6. nod. 16, 5. nod. 54, 5. 2 Sam. 7, 12. Dahw. ds. 132, 11.

33. Un winsch waldihs pahr * Jehkaba-nammu muhschigi, un winna walstiba ne mittesees. Dan. 2, 44. nod. 7, 14. 27. Mik. 4, 7. Esa. 9, 7. 1 Laik. gr. 22, 10. Dahw. ds. 45, 7. ds. 89, 37. Jer. 23, 5. 1 Kor. 15, 24. Ebr. 1, 8.
* Schi irr ta Deewa draudsiba Gal. 6, 16.

24. Tad

34. Tad fazzija Maria us to engeli: Kà buhs tam notikt? Jo es ne sinnohs no ne kahda wihra.

35. Un tas engelis atbildeja un fazzija us tahs: Tas Swehtais Gars pahr tewim nahks, un tas spehks ta wiffu augstaka tewi apehnohs, tapehz arri tas Swehtais, kas no tewim dsims, taps Deewa Dehls nofaukts.

36. Un raugi, Elihsabet tawa raddineeze irr arridsan gruhta ar Dehlu fawâ wezzumâ, un eet taggad festâ mehnesi, kurrai tahda flawa, ka ta ne-augliga esfoti.

37. Jo Deewam ne irr ne kahda leeta ne eespehjama. Job. 42, 2. Jerem. 32, 17. Zek. 8, 6. Matt. 19, 26. Luhk. 18, 27.

38. Bet Maria fazzija: Redsi es esmu ta Kunga kalpone, lai man noteek kà tu fazzijis essi: Un tas engelis atstahje no tahs.]

Ewangeliums wassaras Marias, jeb Marias peemeklefchanas deenâ.

39. Un Maria metteys kahjop tannîs deenâs, un steidsehs eet pahr teem kalneem us weenu pilsatu eekfch Juda.

40. Un eegahje Zakarijas nammâ un sweizinaja Elihsabeti.

41. Un tas notikkahs, kad Elihsabete to sweizinafchanu no Marias dsirdeja, deedams lehze tas behrninsch winnas meesâs, un Elihsabete tappe pilna no ta Swehta Garra.

42. Un isfauzehs stipri fazzidama: Augsti-teizama essi Tu starp seewahm un augsti-teizams irr tas auglis tawas meesas.

43. Un no kurrenes tas man nahk, ka ta mahte manna Kunga pee mannim nahk?

44. Jo redsi, kad es tikkai to balsi tawas sweizinafchanas eeklaufijohs, uslehze tas behrninsch ar lihgsmibu mannâs meesâs.

45. Un swehta essi tu tizzejufi, jo tas taps peepildihts, kas tew fazzihts no ta Kunga. Luhk. 11, 28.

46. Un Maria fazzija: Manna dwehsele teiz augsti to Kungu.

47. Un mans gars preezajahs Deewa manna Pestitaja.

48. Jo winsch irr fawas kalpones semmibu usluhkojis, redsi pehz schim manni swehtigu teiks wissi behrnu-behrni. 1 Sam. 1, 11. 1 Mohs. gr. 30, 13.

49. Jo winsch leelas leetas pee mannis darrijis, kas spehzigs, un swehts irr winna wahrds.

50. Un winna schehlastiba paleek no weenas zilts us ohtru pee teem, kas winnu bihstahs. 1 Mohs. 17, 7. 2 Mohs. gr. 20, 6. Dahw. ds. 103, 17.

51. Winsch darra warrenus darbus ar sawu elkoni, un iskaisa, kas gresni irr sawâ firds-prahtâ. Es. 51, 9. nod. 52, 10. Dahw. ds. 33, 10. 1 Pehtk. 5, 6.

52. Winsch gruhsch tohs stiprus no augsteem trehsleem, un pazell tohs pasemmigus. 1 Sam. 2, 7. 8. Dahw. ds. 113, 6. Job. 5, 11. nod. 12, 18. 19. 21.

53. Tohs isfalkuschus pilda tas ar labbumu, un atstahj tohs baggatus tukschus. Dahw. ds. 34, 11. 1 Sam. 2, 5.

54. Winsch usnem sawu kalpu Israëlu, un peeminn sawas schehlastibas. Es. 30, 18. nod. 41, 8. nod. 54, 7. Jer. 31, 3. 20.

55. Kà winsch irr runnajis muhsu tehweem, Abbraâmam un winna behrneem muhschigi. 1 Mohs. gr. 17, 19. nod. 22, 18. Dahw. ds. 132, 11.

56. Un Maria palikke pee tahs pee trim mehnescheem, pehz greesehs ta atkal us mahjahm.]

Ewangeliums ta swehta Jahna ta kristitaja deenâ.

57. Un Elihsabetes laiks nahze, ka tai dsemdeht bija, un winna dsemdeja dehlu.

58. Un winnas kaimini un raddi dsirdeja, ka tas Kungs leelu schehlastibu pee tahs darrijis bija, un tee preezajahs ar winnas. Luhk. 1, 14.

59. Un tas notikkahs astotâ deenâ, tad nahze tee apgraisiht to behrninu, un likke to sawa tehwa wahrdâ Zakarijas. 1 Mohs. gr. 17, 12. 3 Mohs. 12, 3.

60. Un winna mahte atbildeja un fazzija: Ne, bet Jahni buhs to nofaukt. Luhk. 1, 13.

61. Un tee fazzija winnai: Ne weens irr tawâ raddâ, kam tahds wahrds irr.

62. Un tee praffija sihmes no winna tehwa, kahdâ wahrdâ winsch to gribbetu likt?

63. Un tas praffija galdiņu, rakstija, fazzidams: Winna wahrds irr Jahnis. Pahr to tee wiffi brihnijahs.

64. Un

64. Un tudał atdarrijahs winna mutte, un winna mehle tappe atraifita, un runnaja Deewu-flawedams.

65. Un isbaile nahze pahr wiſſeem kaimineem, un wiſſa ſchi leeta tappe ſinnama, pa wiſſu to kalnainu Judu-ſemmi.

66. Un wiſſi, kas to dſirdeja, nehmehs pee firds, un fazzija: Ko ſchkeeti tu, kas buhs no ſchi behrnina? Jo Ta KUNGA rohka bija ar winnu.

67. Un winna tehws Zakarijas tappe pilns ta Swehta Garra, fluddinaja papreekſchu un fazzija:

68. Slawehts irr tas KUNGS, Iſraëła DEEWS, jo tas irr peemeklejis un peſtijis ſawus łaudis. Luhk. 2, 30. Matt. 1, 21.

69. Mums pazeldams weenu raggu tahs peſtiſchanas, ſawa kalpa Dahwida nammâ. Dahw. dſ. 132, 17. 18.

70. Kà tas pirmôs laikôs runnajis zaur to mutti ſawu ſwehtu praweeſchu. Dahw. dſ. 72, 12. Jer. 23, 5. 6. nod. 30, 10. Dan. 9, 27.

71. Ka mums bij peſtiteem tapt no muhſu eenaidneeku rohkas, un no tahs rohkas wiſſu to kas muhs eenihd.

72. Un ka winſch parahditu to ſchehlaſtibu muhſu tehweem, un atminnetohs ſawas ſwehtas derribas.

73. Un tahs ſtipras ſohliſchanas, ko winſch ſwehrejis irr muhſu tehwam Ahbraämam, mums doht. 1 Mohſ. gr. 22, 16. Dahw. dſ. 105, 8. 9. Jer. 31, 33. Ebr. 8, 10.

74. Ka mehs peſtiti no muhſu eenaidneeku rohkahm, winnam kalpojam bes bailibas. Ebr. 9, 14.

75. Eekſch ſwehtibas un taiſnibas preekſch winna, wiſſu ſawu muhſchu. 1 Petr. 1, 15.

76. Un tu behrninſch tapſi weens praweets ta Wiſſu-augſtaka nofaukts: Un tu eeſi preekſch ta KUNGA, tam to zełłu ſataiſiht. Mal. 3, 1. nod. 4, 5. Luhk. 1, 17. Matt. 3, 3.

77. Un atſihſchanu tahs peſtiſchanas doht winna łaudim, pee pameſchanas winnu grehku. Luhk. 3, 3.

78. Zaur to firds-dibbenigu ſchehlaſtibu muhſu Deewa, zaur ko muhs apraudſijis irr tas auſeklis no augſtibas. Mal. 4, 2. Zak. 3, 8. nod. 6, 12.

79. Ka tas atſpihdetu teem, kas ſehſch tumſumâ un nahwes ehnâ, un atgreeſtu muhſu kahjas us to zełłu ta meera. Eſ. 9. 1. nod. 42, 7. nod. 43, 8. nod. 49, 9. nod. 60, 1. Matt. 4, 16.

80. Un tas behrninſch auge un garrâ ſtiprinajahs, tukſneſî buhdams, kamehr tam bija preekſchâ nahkt preekſch teem łaudim Iſraëła.] Luhk. 2, 40.

Ta 2. Nodałła.

Kriſtus Betlemê dſimmis, 1. 7. Tohp apgrakſihts, 21. Deewa-nammâ neſts, 22. No Sihmeana, 25. Un Annas ka paſaules Peſtitais atſihts, 36. No ſaweem wezzakeem leeldeenas-ſwehtkôs us Jeruſalemi weſts, 41. Pameſts, 43. Un atkal baſnizâ atraſts, 46. Pee-aug gudribâ, wezzumâ un ſchehlaſtibâ pee Deewa un zilwekeem, 52.

Ewangeliums ſeemas-ſwehtku pirmâ deenâ.

Un tas notikke tannî * laikâ, ka grahmatas no keiſera Auguſta tappe isſuhtitas, wiſſai paſaulei bija usrakſtitai tapt.

*Zeekams Maria gruhta bija.

2. Un ſchi usrakſtiſchana bija ta wiſs pirma, un notikke to brihdi, kad Kirenius (pahr to) eekſch Sihrias waldija.

3. Un ikweens nogahje, ka tas liktohs usrakſtitees, katrs ſawâ zilts-pilsſatâ.

4. Tad nogahje ir Jahſeps no Galilejas, no ta pilsſata Nazaretes us Judu-ſemmi, us Dahwida pilsſatu, Betleme wahrdâ, tapehz, ka tas no Dahwida radda un zilts bija. Mik. 5, 1. Jahn. 7, 42. 1 Sam. 16, 4. Matt. 1, 1. ꝛc.

5. Ka tas liktohs usrakſtitees ar Mariu, ſawu ſaderretu ſeewu, kas gruhta bija.

6. Un tas notikkahs, teem turpatt eſſoht, nahze winnai tas dſemdeſchanas laiks.

7. Un winnai peedſimme ſaws Pirmdſimtais Dehls, un ta eetinne to autinôs, un likke to ſillê, jo teem ne bija zittur weetas mahjas-weetâ. Matt 1, 25.

8. Un ganni bija ap to ſtarpu laukâ pee teem laidareem, tee nomohdâ buhdami ſargaja naktî ſawus lohpus.

9. Un redſi, ta Kunga engelis peeſtahjahs pee teem, un tas ſpohſchums ta Kunga apſpihdeja tohs, un tee bihjajahs łohti.

10. Un tas engelis fazzija us teem: Ne bihſteetees, jo redſi, es paſluddinaju jums leelu preeku, kas notiks wiſſeem łaudim:

11. Jo

11. Jo jums schodeen tas Pestitais dsimmis, kas irr Kristus tas Kungs, Dahwida pilsfatâ.

12. Un scho ņemmeetees par sihmi; Juhs atrasseet to Behrnu autôs eetihtu, un fillê gullischu.

13. Un tudał bija tur pee ta eņgeła tas pulks tahs debbes-draudsibas, tee flaweja DEewu, un fazzija: Dan. 7, 10. Par. Jahn. 5, 11.

14. Gohds irr DEEWAM augstibâ, un meers wirs semmes, un zilwekeem labs prahts.] Luhk. 19, 38. Esa. 57, 19. Ewes. 1, 5. nod. 2, 17. Reem. 5, 1.

Ewangeliums ohtrâ seemas-swehtku deenâ.

15. Un tas notikkahs, kad tee eņgeli no teem us debbesim braukuschi bija, fazzija tee ganni sawâ starpâ: Eima tad nu us Betlemi raudsiht, kas tur notizzis, kà mums tas Kungs lizzis siņņu doht.

16. Un tee nahze steigdamees un atradde ir Mariu ir Jahsepu, un to Behrniņu fillê gullischu:

17. Bet kad tee to bija redsejschi, is paude tee to wahrdu, kas teem fazzihts bija no ta Behrna.

18. Un wissi, kas to dsirdeja, isbrihnijahs pahr to wallodu, ko tee ganni teem bija fazzijschi.

19. Bet Maria paturreja wissus tohs wahrdus, tohs apdohmadama sawâ sirdî.

20. Un tee ganni greesehs us mahjahm, gohdaja un teize DEewu par wissu, ko tee bija dsirdejschi, un redsejschi, ka us teem fazzihts bija.]

Ewangeliums seemas-swehtku atswehtê, jeb jaunâ gaddâ.

21. Un kad astoņas deenas * pagahjuschas bija, kà tas Behrns apgraisihts tappe; Tad tappe wiņņa wahrds nosaukts JESUS, kas isfazzihts bija no ta eņgeła, pirms ne kà wiņsch mahtes-meesâs eedsimmis tappe.]

1 Mohs. gr. 17, 12. 3 Mohs. gr. 12, 3. Luhk. 1, 31. Matt. 1, 21. Jahn. 7, 22.

* Kad astota deena bij atgahjusi, luhko: Apust. darb. 2, 1.

Ewangeliums Marias schkihstischanas-deenâ, swetschu-deenâ.

22. Un kad tahs deenas wiņņas schkihstischanas nahze, pehz Mohsus bauslibas, nesse tee wiņņu eeksch Jerusalemes, ka tee to Kungam eedahwatu. 3 Mohs. gr. 12, 2. ꝛc.

23. Ka rakstihts stahw Kunga bauslibâ: Wissu pirmdsimtibu, no wihra kahrtas, buhs swehtu saukt tam Kungam. 2 Mohs. 13, 2. nod. 22, 29. nod. 34, 19. 4 Mohs. gr. 3, 13. nod. 8, 16. 17.

24. Ka tee arri dohtu to dahwanu jeb uppuri, kà fazzihts irr Kunga bauslibâ; Weenu pahri uhbełu-balloschus, jeb diwi jaunus balloschus. 3 Mohs. 12, 6. 8.

25. Un redsi, weens zilweks bija eeksch Jerusalemes, wahrdâ Sihmeans, schis zilweks bija taisns, un Deewa-bihjatais, gaididams us Israëła eepreezinaschanu, un tas Swehtais Gars bij eeksch wiņņa.

26. Tam pascham bija weena atbildeschana kłuüsi no ta Swehta Garra, tam ne bij to nahwi redseht, teekams tas buhtu redsejis to Swaiditu ta Kunga.

27. Tas pats nahze Deewa nammâ no Swehta Garra skubbinahts, un kad tee wezzakee to Behrnu JEsu eenesse, ka tee ar to darritu, pehz tahs bauslibas eeradduma.

28. Tad ņehme wiņsch to us sawahm rohkahm, teize Deewu un fazzija:

29. Kungs * laid nu taws kalps meerâ aiseet, kà tu fazzijs essi.

1 Mohs. gr. 46, 30. Wihlipp. 1, 23.

* Greek. wall. Atraisi.

30. Jo mannas azzis irr tawu pestischanu redsejschas,

Dahw. ds. 98, 2. 3. Es. 52, 10. Luhk. 3, 6.

31. Ko tu sataisijis essi preeksch wisseem łaudim: Ap. darb. 28, 28.

32. Weenu gaismu tohs paganus apgaismoht, un par slawu taweem Israëła łaudim.] Esa. 42, 6. nod. 49, 6. Ap. darb. 13, 47. nod. 28, 28. Luhk. 1, 68.

Ewangeliums swehdeenâ pehz seemas-swehtkeem.

33. Un Jahseps un wiņņa mahte brihnijahs pahr to, kas no wiņņa runnahts tappe.

34. Un Sihmeans swehtija tohs un fazzija us Mariu, wiņņa mahti: Redsi, schis kłuhst likts par krischanu un augscham-zelschanu dauds łauschu eeksch Israëła, un par sihmi, kam pretti runnahts tohp. Es. 8, 14. Matt. 21, 44. Reem. 9, 32. 33. 1 Peht. 2, 8. 1 Kor. 1, 23. 24. 2 Kor. 2, 16. Ap. darb. 28, 22.

35. (Un zaur tawu paschu dwehseli sohbins speedisees,) ka no dauds sirdim tahs dohmas sinnamas tohp. Jah. 19, 25.

36. Un

36. Un tur bija weena praweete, Anna, Wahnueka meita, no Aſera zilts, ta bija wezziga, un ſeptinus gaddus ar ſawu wihru dſihwojuſi pehz ſawas jumprawibas.

37. Un ta bija atraitne pee aſtoņ deſmits un tſchetreem gaddeem, ta ne palikke no Deewa-namma, kalpoja Deewam ar gaweſchanu, un luhgſchanu deenas un naktis. 1 Sam. 1, 22.

38. Ta patti peegahje arridſan taſ paſcha ſtundâ, un ſeize to Kungu, no ta runnadama us wiſſeem, kas us to peſtiſchanu eekſch Jeruſalemes gaidija.

39. Un kad tee wiſſas leetas pabeiguſchi bija pehz ta Kunga bauſlibas, greeſchs tee atkal us Galilejas-ſemmi, us ſawu pilſatu Nazaret.

40. Bet tas behrns auge, un ſtiprinajahs Garrâ; Pilns gudribas, un Deewa ſchehlaſtiba bija pee winna.]

Luhk. 1/80. nod. 2, 52.

Ewangel. pirmâ ſwehdeenâ pehz ſwaigſnes-Deenas.

41. Un winna wezzakee gahje ikgaddus us Jeruſalemi leeldeenas ſwehtkôs. 5 Mohſ. gr. 16, 1.

2 Mohſ. gr. 23, 15. 17. nod. 34, 23. 3 Mohſ. gr. 23, 5.

42. Un kad winſch diwi padeſmits gaddus wezz bija, gahje tee pehz to ſwehtku eeradduma us Jeruſalemi.

43. Un kad tahs ſwehtas deenas pagallam bija, un tee atkal us mahjahm aiſgahje, palikke tas behrns JEſus eekſch Jeruſalemes, un Jahſeps un winna mahte to ne nokohpe.

44. Bet tee ſchkitte, to effoſchu pee teem zella beedreem, un mahje weenas deenas gahjumu, un mekleja to pee teem raddeem, un paſihſtameem.

45. Un kad tee to ne atradde, gahje tee atkal us Jeruſalemi, un mekleja to.

46. Un tas notikkahs, pehz trim deenahm atradde tee to baſnizâ ſehſchoht ſtarp teem mahzitajeem, tohs dſirdoht, un tohs jautajoht.

47. Un wiſſi, kas winnu dſirdeja, iſtruhkſchi brihnijahs par winna ſaprahſchanu un winna atbildeſchanu.

Matt. 7, 28. Mark. 1, 22. Luhk. 4, 22. 32. Jahn. 7, 15. 46.

48. Un kad tee winnu redſeja, pahrbihjahjs tee: Un winna mahte ſazzija us to: Mans dehls, kapehz eſſi tu mums to darrijs? Redſi, taws tehws un Es eſſam tew ar ſahpehm meklejuſchi.

49. Un winſch ſazzija us teem: Kam juhs manni meklejuſchi? Woi ne ſinnajat, ka man eekſch manna Tehwa leetahm jadarbojahs?

50. Bet tee ne iſpratte to wahrdu, ko winſch us teem runnaja. Luhk. 9, 45. nod. 18, 34.

51. Un winſch nogahje ar teem lihdſ, un nahze eekſch Nazaretes: Un bija teem paklauſigs. Bet winna mahte paturreja wiſſus ſchohs wahrdus ſawâ ſirdî.

52. Un JEſus peenehmehs gudribâ, augumâ, un peemihlibâ, pee Deewa un zilwekeem.] 1 Sam. 2, 26. Luhk. 1, 80. n. 2, 40.

Ta 3. Nodalka.

Jahnis kriſtî ruk ſneſt, 2. Mahja, ka no grehkeem buhs atgreeſtees, 3. Dohd leezibu no Kriſtus, 16. JEſus tohp no winna Jardans kriſtihts, 21. Zilts-aprakſtiſchana muhſu Peſtitaja, 23.

Peekta padeſmitâ gaddâ tahs waldiſchanas ta keiſera Tiberijas, kad Ponzius Pilatus ſemmes kohģis eekſch Judejas bija, un Erohdus waldineets eekſch Galilejas, un Wihlips winna brahlis waldineeks Ituries, un tahs teeſas Trakonitis, un Liſanias waldineeks eekſch Abilenes.

2. Appakſch teem augſteem preeſteereem Annas un Kaiwas, notikke Deewa wahrds us Jahni Zakarijas dehlu, tukſneſt. Jahn. 11, 49. 51. nod. 18, 13. Ap. darb. 4, 6.

3. Un winſch nogahje us wiſſu apkahrt gullamu teeſu ta Jardana, paſludinadams to kriſtibu tahs atgreeſchanas no grehkeem par peedohſchanu to grehku. Matt. 3, 1. Mark. 1, 4.

4. Ittin kâ rakſtihts irr ſtahſtu grahmatâ Eſaijas ta praweeſcha, kas ſakka: Weena fauzeja balſs irr tukſneſi; Sataiſeet to zellu ta Kunga, darrait lihdſenus winna zellinus. Eſa 40, 3. Matt. 3, 3. Mark. 1, 3. Jahn. 1 23.

5. Wiſſai eeleijai buhs pilditai tapt, un wiſſam kalnam un pakalnam buhs ſemmotam tapt, un kas nelihdſens irr, tam buhs lihdſenam, un kas ne ſtaigahts irr, buhs ſtaigatam zellam tapt.

6. Un wiſſa meeſa redſehs ta Kunga peſtiſchanu. Dahw. dſeeſ. 98, 2. 3. Eſa. 52, 10. Luhk. 2, 30.

7. Tapehz ſazzija winſch us teem lauſdim, kas iſgahje, ka tee kriſtiti taptu no

winna: Juhs ohdschu-dſimmums, kas irr jums rahdijis isbehgt, no tahs nahkoſchas dufmibas? Matt.3,7. nod.23,33.

8. Tapehz neſſeet zeenigus augļus tahs atgreeſchanas no grehkeem: Un ne eedrohſchinajeetees ſawâ prahtâ ſazziht: Mums irr Ahbraâms par tehwu: Jo es ſaku jums, ka Deews ſpehj Ahbraamam no ſcheem akmineem behrnus radiht. Mat.3,9. Jahn.8,39. Ap.darb.13,16.

9. Tas zirwis irr jaw arridſan teem kohkeem pee ſakni peelikts, tapehz ikkatrs kohks, kas labbus augļus ne neſs, tohp nozirſts, un uggunî eemests. Matt.3,10. nod.7,19.

10. Un tee laudis jautaja to, un ſazzija: Ko tad mums buhs darriht?

Ap.darb 2,37.

11. Winſch atbildeja un ſazzija us teem: Kam diwi ſwahrki, tas lai dohd tam, kam newa: Un kam barriba irr, lai tâ patt darra. 1 Jahn.3,17. 1 n 4,20. Jehk.2,15.16.

12. Bet tee muitineeki nahze arridſan, ka tee liktohs kriſtitees, un ſazzija us to: Mahzitais, ko buhs mums darriht?

13 Bet winſch ſazzija us teem: Ne nemmeet wairak, ne kâ jums noſpreeſts irr.

14 Bet tee karra-wihri jautaja arridſan to, un ſazzija: Kas tad mums peenahkahs darriht? Un winſch ſazzija us teem: Ne darrajt ne weenam warru neds nepateeſi, un eſſeet ar meeru ar ſawu algu.

15 Bet kad tee laudis ſchkitte, un wiſſi ſawâ prahtâ no Jahna dohmaja, neggi Tas eſſohts Kriſtus?

16. Tad atbildeja Jahnis, wiſſeem ſazzidams: ES gann kriſtiju juhs ar ûdeni, bet tur nahk weens ſpehzigaks ne ka Es eſmu, kurram es ne eſmu zeenigs winna kurpju-ſiksnes atraiſiht. Tas kriſtihs juhs ar ta Swehta Garra, un ar uggun.

Matt. 3,11 Mark.1,7.8. Jagn. 1,26. Ap. darb 1 5. nod. 11,16 nod. 13,25. nod 19,4. Eſa 44 3. Joel. 2,28 Ap. darb. 2 4.

17 Kam tas wehtekliš rohkâ irr, un winſch ſawu klohnu zaur zaurim ſchkihſtihs, un ſakrahs tohs kweeſchus ſawâ klehtî, bet tahs pellawas fadedſinahs wiſſch ar ne iſdſeſſamu uggun.

Matt. 3,12

18 Winſch tad arridſan daudſ zittas leetas pamahzidams, paſluddinaja teem laudim to preezas-wahrdu.

19. Bet Erohdus, weens no teem tſchetreem leeleem-kungeem, kad tas pahrmahzihts tappe no winna, Erodeijas, Wihlippa ſawa brahļa ſeewas dehļ, un wiſſa launa labbad, ko Erohdus darrija. Matt.14,3. Mark.6,17.18.

20. Pahr ſcho wiſſu irr winſch arridſan wehl to klaht darrijs, un to Jahni zeetumâ eeſlehdſis.

21. Un tas notikkahs, kad wiſſi laudis kriſtiti tappe, un JEſus arridſan bija kriſtihts tappis, un Deewu peeluhdſe, tad atwehrahs ta debbes: Matt.3,13.

Mark 1 9. Jahn. 1, 32.

22. Un tas Swehts Gars nolaidahs redſamâ zihmî, itt kâ ballodis, us winnu: Un balſs atſkanneja no debbes, ſazzidama: TU eſſi mans mihlais Dehls, pee Tewim man labs prahts irr.

Es. 42, 1. Matt 3, 17. nod. 17, 5. Mark. 9, 7. Luhk 9, 35. Kolo. 1, 13. 2 Pehk. 1, 17.

23. Un JEſus pats bija treſchâ * deſmitâ gaddâ, un bija (ka laudis to turreja) weens dehls Jahſepa, ta dehla Eli. Matt.13,55. Mark.6,3. Jahn.6,42.

* Schis wezzums bij teem preeſtereem noſpreeſts, pirms tee tappe eezelti. 4 Mohſ. gr. 4,3. 1 Laik. gr. 24, 3.

24. Ta (dehla) Mattahta, ta (dehla) Lewata, ta (dehla) Melkia, ta (dehla) Janna, ta (dehla) Jahſepa, Matt. 1, 1. ꝛc.

25. Ta (dehla) Mattatias, ta (dehla) Amos, ta (dehla) Naüma, ta (dehla) Esla, ta (dehla) Nanga,

26. Ta (dehla) Maäta, ta (dehla) Mattatias, ta (dehla) Simeja, ta (dehla) Jahſepa, ta (dehla) Juda,

27. Ta (dehla) Jahna, ta (dehla) Reſas, ta (dehla) Zorobabeļa, ta (dehla) Salatiēļa, ta (dehla) Nerija,

28. Ta (dehla) Melkija, ta (dehla) Addija, ta (dehla) Kohſama, ta (dehla) Elmodama, ta (dehla) Era,

29. Ta (dehla) Joſes, ta (dehla) Eliezera, ta (dehla) Jorema, ta (dehla) Mattata, ta (dehla) Lewija,

30. Ta (dehla) Simeana, ta (dehla) Juda, ta (dehla) Jahſepa, ta (dehla) Johnana, ta (dehla) Eliakima,

31 Ta (dehla) Meleaſa, ta (dehla) Mennana, ta (dehla) Matatana, ta (dehla) Natana, ta (dehla) Dahwida,

2 Sam. 5, 14. 1 Laik. gr. 3, 5. Zak. 12, 12.

32 Ta dehla Jeſſes, ta dehla Obeda, ta (dehla) Booza, ta (dehla) Salmona, ta (dehla) Naëſſona, Rutt. 4, 17. 1 Laik. 2, 10.

33. Ta

33. Ta (dehla) Aminadaba, ta (dehla) Arama, ta (dehla) Esrona, ta (dehla) Wahreza, ta (dehla) Juda,

34. Ta (dehla) Jehkaba, ta (dehla) Isaaka, ta (dehla) Abhraama, ta (dehla) Tara, ta (dehla) Naora, 1 Mohs. 11, 24-26.

35. Ta (dehla) Zaruka, ta (dehla) Ragawa, ta (dehla) Walega, ta (dehla) Ebera, ta (dehla) Sala,

36. Ta (dehla) Kainana, ta (dehla) Arwakfada, ta (dehla) Semma, ta (dehla) Noas, ta (dehla) Lameka, 1 Mohs. 5, 6. ꝛc. nod. 11, 10. ꝛc.

37. Ta (dehla) Matusala, ta (dehla) Enoka, ta (dehla) Jareda, ta (dehla) Malaleeka, ta (dehla) Kainana,

38. Ta (dehla) Enos, ta (dehla) Seta, ta (dehla) Ahdama, ta Deewa (dehla).
1 Mohs. gr. 5, 3.

Ta 4. Nodaļa.

Jesus no Garra tukſneſi eewests, 1. Tohp nowella kahrdinahts, 2. Iſſtahſta tohs rakſtus Eſaijas, 26. Isdſenn weenu wellu, 33. Darra Sihmaņa Leewas mahti, 38. Un daudſ zittus weſſelus, 40.

Bet JEſus ta Swehta Garra pilns, nahze atkal no Jardana, un tappe gaur to Garru tukſneſi eewests.
Matt. 4, 1. Mark. 1, 12.

2. Tur tappe winſch tſchetrdeſmits deenas kahrdinahts no ta wella: Un ne baudija tannīs deenās neneeka, un kad tahs bija pabeigtas, tad pehdigi gribejahs winnam ehſt. 2 Mohs. gr. 34, 28. 1 Kehn. 19, 8.

3. Un tas wels fazzija us winnu: Ja tu Deewa Dehls eſſi, tad fakki ſchim akmiņam, ka tas maiſe tohp.

4. Bet JEſus atbildeja tam un fazzija: Rakſtihts ſtahw: Tas zilweks ne dſihwo no maiſes ween, bet no ikweena Deewa wahrda. 5 Mohs. 8, 3.

5. Un tas wels wedde winnu tohti augſtā kalnā, un rahdija tam wiſſas paſaules walſtis weenā azzu-mirklī.
Matt. 4, 8.

6. Un tas wels fazzija us winnu: Es dohſchu tew wiſſu ſcho warru, un winnu gohdibu, jo ta irr man nodohta, un kurram es * gribbu, tam es to dohmu.
* Jepſchu tas wels ſcho mello, melkulis buhdams, Jahn. 8, 44. tatſchu peeweſtī tas daudſ gaur paſaules baggatibu un gohdu, kewl pats teikdamees par paſaules deewu, Jahn. 12, 31. Ewef. 6, 12. 2 Kor. 4, 4.

7. Jo kad Tu mannī peeluhgſi, tad ſchis wiſsnotak taws buhs.

8. Un JEſus atbildeja tam, fazzidams: Atkahpees no mannim ſataus, jo rakſtihts ſtahw: Tew buhs to Kungu tawu Deewu peeluhgt, un tam weenam kalpoht. 5 Mohs. gr. 6, 13. nod. 10, 20. 1 Sam. 7, 8.

9. Un tas (wels) wedde winnu us Jeruſalemi, un zehle winnu Deewa namma jumta gallā, un fazzija us to: Eſſi tu Deewa Dehls, tad nolaidees no ſcheijenes semmē. Matt. 4, 5.

10. Jo rakſtihts ſtahw: Winſch ſaweem engeleem pahr tewim pawehlehs, tew paſargaht. Dahw. dſeeſ. 91, 11.

11. Un ka tee tew us rohkahm neſſihs, ka tu ſawu kahju pee ne kahdu akmini ne nodauſi.

12. Un JEſus atbildeja un fazzija us to: Tur irr fazzihts: Tew ne buhs to Kungu tawu Deewu kahrdinaht. 5 Mohs. gr. 6, 16.

13. Un kad tas wels wiſſu ſawu kahrdinaſchanu beidſis bij, atſtahje tas no winna, lihdſ ſawam laikam.

14. Un JEſus nahze atkal ta Garra ſpehkā eekſch Galilejas: Un winna ſlawa tappe ſluddinata wiſſās ſemmēs tur apkahrt. Matt. 4, 12. Mark. 1, 14. Jahn. 4, 43. Ap. darb. 10, 37.

15. Un Winſch mahzija winnu baſnizās, un tappe no wiſſeem augſti ſlawehts.

16. Un winſch nahze us Nazaret, kur winſch bija uſaudſinahts, un eegahje pehz ſawu eeraddumu baſnizā ſwehdeenā, un winſch zehlehs ſtahwu, un gribeja laſſiht. Matt. 2, 23. nod. 13, 54. Mark. 6, 1. Jahn. 4, 43. Neem. 8, 5. 6.

17. Tad ſkuja winnam dohta ta grahmata Eſaijas ta praweeſcha: Un winſch to grahmatu * atdarrijis, atradde to weetu, kur rakſtihts ſtahweja: Ap. darb. 13, 15.
* Greek. wall. Atwehris, wehrdś laikōs tappe tahs grahmatas weenā garruma ſaweltas Dahw. dſeeſ. 40, 8. Ebr. 10, 7. Par. Jahn. 6, 14.

18. Ta Kunga Gars (irr) us mannim, tapehz irr winſch mann ſwaidijis, winſch mann irr ſuhtijis teem nabbageem to preezas-wahrdu ſluddinaht, tohs, kam ſadauſitas ſirdis irr, dſeedinaht, teem zeetumā buhdameem islaiſchanu ſluddinaht, un teem akleem gaiſnu, tohs ſalauſitus waļā palaiſt:
Eſa. 61, 1. 2. Matt. 11, 5. Eſa. 42, 7.

19. Pafluddinaht to peenemmigu gaddu ta Kunga. 3 Mohs. gr. 25, 10.

20. Un kad winsch to grahmatu bija aisdarrijis, dewe winsch (to) tam fullainam, un pafehdahs: Un wiffi, kas tur basnizâ bija, fawas azzis us winnu mette.

21. Un winsch eefahze us teem fazziht: Schodeen irr fchis raksts juhfu aufîs peepildihts.

22. Un wiffi dewe winnam leezibu, un brihnijahs pahr tahdeem schehlastibas-wahrdeem, kas no winna muttes isgahje, un fazzija: Woi newa fchis Jahsepa dehls? Esa. 50, 4. Matt. 13, 54.
Mark. 6, 2. 3. Luhk. 2, 47. Jahn. 6, 42.

23. Un winsch fazzija us teem: Juhs, Es sinnu, us manni fazzifeet fcho fakkamu-wahrdu: Ahrste, dseedinajees pats: Wiffu, ko mehs effam dsirdejfchi Kapernaümâ notikkufchu, to darri arridsan fcheit tawâ tehwa-semmê.
Matt. 4, 14. nod. 13, 54.

24. Un winsch fazzija: Pateefi, es fakku jums, ka ne weens praweets peenemmigs irr fawâ tehwa-semmê.
Matt. 13, 57. Mark. 6, 4. Jahn. 4, 44.

25. Bet es fakku jums teefcham: Tur bija dauds atraitnu Elijas laikâ eekfch Israëla, kad ta debbes aisflehgta bija pee trim gaddeem un fefcheem mehnefcheem, (tâ) ka leels bads usgahje wiffai tai semmei. 1 Kehn. 17, 17. Jehk. 5, 17.

26. Un Elijas ne klua fuhtihts pee zittas ne weenas no tahm, kâ ween eekfch Sihdanas us Sareptu, pee weenas atraitnes.

27. Un tur bija dauds spittaligu Elisa ta praweefcha laikâ eekfch Israëla, un ne weens tappe fchkihstihts, kâ ween Naëmans tas Sihreris. 2 Kehn. 5, 14.

28. Un tee wiffi tappe pilli dufmibas basnizâ, fcho dsirdedami.

29. Un tee zehlufchees, isstuhme to no ta pilsfata, un wedde winnu us weena kalna pakalnu, us ko winnu pilfahts stahweja, ka tee to semmê nogahstu.

30. Un Winsch widdû starp teem zaureedams aisgahje.

31. Un winsch nogahje us Kapernaüm, weenu pilsfatu eekfch Galilejas, un mahzija tohs fwehdeenâs. Matt. 4, 13.
Mark. 1, 21.

32. Un tee lohti brihnijahs pahr winna mahzibu, jo winna wahrds bija warrens. Matt. 7, 28. 29.
Mark. 1, 22.

33. Un tur bija basnizâ weens zilweks, tam bija weens gars ta nefchkihsta wella, un tas brehze ar stipru balfi, Mark. 1, 23.

34. Sazzidams: Wai! kas mums ar tew jadarra, JEsus no Nazaretes? Effi tu nahzis muhs nomaitaht? Es pasihstu tewi, kahds tu effi, tas Deewa Swehtais.

35. Un JEsus apdraudeja to, fazzidams: Zeeti klufs, un iseij no ta. Un tas wels raustija to patt widdû, un isgahje no ta, ne kahdu launu tam padarrijs.

36. Un tad usgahje isbailes wiffeem, un tee runnaja fawâ starpâ kohpâ, fazzidami: Kahds wahrds tas irr? Jo winsch ar warru un spehku teem nefchkihsteem garreem pawehl, un tee atstahj.

37. Un winna flawa tappe teikta wiffur tannîs semmês, tur apkahrt.

38. Un winsch aisgahje no tahs basnizas, un nahze Sihmana nammâ: Bet Sihmana feewas-mahte ar gruhtu drudsi gulleja, un tee luhdse winnu preekfch tahs. Matt. 8, 14. Mark. 1, 29. 30.

39. Un winsch galw-gallâ pee tahs peestahjees apdraudeja to drudsi, un tas atstahje no tahs: Un tudal ta iszehlufees kalpoja winneem.

40. Un kad ta faule bija nolehkufi, tad wiffi, kam bija neweffeli, ar dafchadahm fehrgahm, nowedde tohs pee winnu: Un winsch ikkatram no teem rohkas uslikke, un darrija tohs weffelus.
Matt. 8, 16. Mark. 1, 32. nod. 7, 32. nod. 8, 23. 25.

41. Un tur atstahje arridsan welli no daudseem, brehkdami un fazzidami: Tu effi Kristus Deewa Dehls: Un winsch (tohs) apdraudeja, un ne likke tohs runnaht, jo tee sinnaja winnu Kristu effam.
Mark. 1, 34. nod. 3, 11.

42. Un kad gaifma tappe, tad winsch iseedams gahje weenâ tukfnefî; Un tee laudis mekleja winnu, un nogahje pee winnu, un faturreja winnu, ka tam ne bija no teem aiseet. Mark. 1, 35.

43. Un winsch fazzija us teem: Man arridsan peenahkahs teem zitteem pilsfateem to preezas-mahzibu no tahs DEEWA walstibas pafluddinaht, jo tapehz es efmu fuhtihts.

44. Un winsch fluddinaja eekfch tahm basnizahm tahs Galilejas.

Ta

Ta 5. Nodałła.

JEsus mahza laiwâ, 1. Pehteris us winna wahrdu ismett to tihklu, 6. Schkihsti weenu spittaligu, 12. Un melmenu-fehrdsigu, 18. Aizina Matteii no muitas-buhdas, 27. Aisbildina sawus mahzekłus, ka tee ne gawe, 33.

Ew. peektâ swehdeenâ pehz wassaras-swehtku atswehtes.

Bet tas notikkahs, kad tee łaudis pee winnu speedehs, Deewa wahrdu dsirdeht, un Winsch stahweja pee ta esera Genezaretes: Matt. 13, 2. Mark. 4, 1.

2. Un winsch redseja diwi laiwas pee esera stahwim, bet tee sweineeki bij iskahpuschi, un masgaja sawus tihklus.
Matt. 4, 18. Mark. 1, 16.

3. Bet winsch kahpe weenâ laiwâ, kas Sihmanam peederreja, un luhdse to, magkeniht no mallas nozelt, un winsch pasehdehs, un mahzija tohs łaudis no tahs laiwas.

4. Un beidsis runnaht, sazzija winsch us Sihmani: Dohdees us augschu, un ismetteet juhsu tihklus, ka juhs weenu lohmu wilkat. Jahn. 21, 6.

5. Un Sihmanis atbildeja, un sazzija us winnu: Meisteri, mehs zauru nakti strahdajschi, un neneeka dabbujschi: Bet us tawu wahrdu gribbu es to tihklu ismest.

6. Un kad tee to darrija, sanehme tee leelu pulku siwju, tà ka winnu tihkls saplihse.

7. Un tee dewe saweem beedreem, kas ohtrâ laiwâ bija, sihmi, ka teem bij nahkt palihdseht wilkt. Un tee nahze, un peepildija abbas laiwas pillas, tà, ka tahs tik ne grimme.

8. Kad to Sihmanis Pehteris redseja, kritte winsch JEsum apkahrt zełłeem, un sazzija: **Kungs, iseij no mannim, jo es esmu* grehzigs zilweks.**
* Tà kà tas kapteine, Matt. 8, 8.

9. Jo tam bij isbaile usgahjusi, un wisseem, kas ar winnu bija pahr scho lohmu, ko tee bij wilkuschi.

10. Kà ir Jehkabam, un Jahnam teem dehleem Zebedejus, Sihmana beedreem. Un JEsus sazzija us Sihmani: Ne isbihstees, jo no schi laika buhs tew zilwekus * sweijoht. Jer. 16, 16.
Ezek. 47, 9. 10. Matt. 4, 19. Mark. 1, 17.
* Zaur sluddinaschanu ta Deewa wahrda kas tihklam tohp lihdsinahts, Matt. 13, 47.

11. Un tee wilke sawas laiwas pee mallas, un wissas łeetas atstahjuschi staigaja winnam pakkał.] Matt. 4, 20.
nod. 19, 27. Mark. 10, 28.

12. Un tas notikkahs, kad winsch bija eeksch weena no teem pilsfateem, tad redsi, tur bija weens zilweks pilns spittału: Un tas JEsu redsedams, mettehs us sawu waigu, peeluhdse winnu, sazzidams: Kungs, ja tu gribbi, tad warri tu manni schkihstiht. Matt. 8, 2.
Mark. 1, 40.

13. Un winsch rohku issteepis aiskahre winnu, sazzidams: Es gribbu, tohpi schkihstihts. Un tudał suddahs tee spittałi no ta.

14. Un Winsch pawehleja tam to ne weenam sazziht, bet nogahjis, (sazzija winsch,) rahdees sew tam preestexam, un uppure pahr tawu schkihstibu, ko Mohsus pawehlejis irr, teem par leezibu.
3 Mohs. gr. 13, 2. nod. 14, 2. 21. 22. Matt. 8, 4.

15. Un ta slawa ispaudahs no winna jo wairak: Un dauds łaudis sapulzejahs, winnu dsirdeht, un no ta dseedinati tapt no sawahm newesselibahm.

16. Bet winsch aisgahje tukfnesî, un peeluhdse Deewu.

17. Un tas notikkahs weenâ deenâ, winnam mahzijoht, tad sehdeja tur tee Wariseëxi, un tee bauslibas-mahzitaji, kas bija nahkuschi no wissahm meestahm Galilejas, un Judejas, un Jerusalemes: Un ta Kunga spehks parahdijahs tur, tohs wesselus darridams.

18. Un redsi, wihri nesse wirs gultas weenu zilweku, tas bija melmenu-fehrdsigs: Un tee mekleja to eenest, un winnam preekschâ likt. Matt. 9, 2.
Mark. 2, 3. Ap. darb. 9, 33.

19. Un tee ne atrasdami zaur ko tee winnu eenestu, to łauschu dehł, uskahpe jumtâ, un nolaide to no teem keegełeem ar gultu paschâ widdû, JEsum preekschâ.

20. Un tas, winnu tizzibu redsedams, sazzija us to: Zilweks, tawi grehki irr tewim peedohti.

21. Un tee rakstu-mahzitaji un Wariseëxi eesahze sadohmatees, sazzidami: Kas tas tahds, ka tas Deewa-saimoschanas runna? Kas warr grehkus peedoht, kà ween tas weenigs Deews.
Dahw. dsees. 32, 5. Esa. 43, 25.

22. Bet JEsus nomannidams winnu dohmas, atbildeja, un sazzija us teem: Ko dohmajat juhs sawâs sirdîs?

23. Kas irr lehtaki sazziht: Tawi grehki irr tewim peedohti: Jeb sazziht: Zellees augscham, un staiga?
Matt. 9, 5.

24. Bet ka juhs sinnat, ka tam zilweka-Dehlam warra irr wirs semmes tohs grehkus peedoht, (fazzija winsch us to melmenu-fehrdsigu:) Es fakku tew: Zellees augscham, un usnemm tawu gultinu, un eij tawâs mahjâs.

25. Un tas tudal, winneem redsoht, zehlehs augscham, usnehme to, us ko tas bija gullejs, un aisgahje fawâ nammâ, Deewu pagohdinadams.

26. Un brihnischana usgahje wisseem, un tee slaweja Deewu: Un tee pilni bihjaschanas fazzija: Mehs essam schodeen brihnischkâs leetas redsejschi.

27. Un pehz to isgahje winsch, un eeraudsija weenu muitineeku*Lewis wahrdâ, pee muitas fehscham, un fazzija us to: Nahz mannim pakkal.

Matt. 9, 9 Mark. 2, 14. 15.

* Schim arri bija Matteüs wahrds.

28. Un tas wissas leetas atstahjis, zehlehs, un gahje winnam pakkal.

29. Un Lewis darrija winnam leelas dsihres fawâ nammâ, un tur bija leela draudse no muitineekeem un zitteem, kas ar winnu apfehdehs. Matt. 9, 10.

Mark. 2, 15. Luhk. 15, 1.

30. Un tee rakstu-mahzitaji un Wariseëxi kurneja prett winna mahzekleem, un fazzija: Kapehz ehdat un dsexxat juhs ar teem muitineekeem un grehzineekeem?

31. Un JEsus atbildeja un fazzija us teem: **Teem wesseleem ahrstes ne irr waijaga, bet teem wahjeem.**

Matt. 9, 12. 13. Mark. 2, 17. Luhk. 19, 10.

32. **Es ne esmu nahzis tohs taisnus aizinaht, bet tohs grehzineekus pee atgreeschanas no grehkeem.**

1 Tim. 1, 15.

33. Bet tee fazzija us winnu: Kapehz gawe Jahna mahzekli tik dauds, un Deewu peeluhds, ittin kà arridsan to Wariseëxu (mahzekli,) bet tawi ehd un dsexx? Matt. 9, 14. Mark. 2, 18.

34. Bet winsch fazzija us teem: Juhs ne warrat tohs kahsu-laudis pee gaweschanas peespeest, kamehr tas bruhtgans teem klaht irr. Esa. 62, 5. 2 Kor. 11, 2.

35. Bet tahs deenas atnahks, kad tas bruhtgans no teem taps atnemts, tad gawehs tee tannîs deenâs.

36. Un winsch arri fazzija us teem weenu lihdsibu: Ne weens leek weenu eelahpu no jaunahm drehbehm us wezzahm drehbehm: Zittadi arridsan tas jauns plihst, un tas eelahps no ta jauna ne klahjahs us to wezzu. Matt. 9, 16. 17. Mark. 2, 21. 22.

37. Un ne weens leij jaunu wihnu wezzôs wihna-traukôs, zittadi saplehsch tas wihns tohs traukus, un tas pats taps isgahsts, un tee wihna-trauki eet bohjâ.

38. Bet jaunam wihnam buhs jaunôs wihna-traukôs leetam tapt, tad abbi diwi kohpâ tohp paglahbti.

39. Un ne weenam, kas to wezzu dsexx, tudalin eegribbahs to jaunu, jo tas fakka, tas wezz irr saldaks.

Ta 6. Nodalla.

JEsus aisstahw sawus mahzeklus, ka tee wahrpas ispluhkuschi swehdeenâ, 3. Dseedina weenu sakaltuschu rohku, 6. Mahza no teem swehtigeem, 20. Issauz to wai prett teem baggateem, 24. Mahza no tahs mihlestibas, 27. Pazeeschanas, 28. Ihstenas Deewa wahrda klausischanas, 47.

Un tas notikkahs, ohtrâ augstu-swehtku deenâ winnam zaur labbibu eijoht, ispluhze winna mahzekli wahrpas, un ehde, ar rohkahm tahs isbersdami. 5 Mohs. gr. 23, 25. Matt. 12, 1.

Mark. 2, 23.

2. Bet zitti no teem Wariseëxeem fazzija us teem: Ko darrat juhs, kas swehdeenâs ne klahjahs darriht?

2 Mohs. gr. 20, 10. nod. 23, 12. nod. 31, 15. nod. 35, 2.

3. Un JEsus atbildeja un fazzija us teem: Negg juhs essat lassijschi, ko Dahwids irr darrijs, kad tas isfalzis bija, ar teem, kas ar winna bija? 1 Sam. 21, 6.

4. Kà tas irr eegahjis Deewa nammâ, un tahs Deewam preeksch-liktas maises nehmis, un ehdis, un dewis arridsan teem, kas ar winna bija: Kahdas ehst ne peeklahjahs ne weenam, kà ween teem preestexeem.

2 Mohs. gr. 29, 32. 33. 3 Mohs. gr. 8, 32. nod. 24, 6. 9.

5. Un winsch fazzija us teem: **Ta zilweka Dehls irr weens Kungs, arridsan tahs swehdeenas.**

Matt. 12, 8. Mark. 2, 28.

6. Tur arridsan zittâ swehdeenâ notikkahs, winnam basnizâ eijoht, un mahzijoht, tad bija tur weens zilweks, kam ta labba rohka bija nokaltusi.

Matt. 12, 9. 10. Mark. 3, 1.

7. Bet tee rakstu-mahzitaji un Wariseëxi gluhneja us winnu, arrig winsch buhtu swehdeenâ dseedinajis: Ka tee wainas (prett) winnu atrastu.

8. Bet Winsch nomannija winnu dohmas, un fazzija us to zilweku, kam ta

ta nokaltufi rohka bija: Zellees, un stahwi scheit widdu: Un tas zehlehs un stahweja (tur).

9. Tad fazzija JEsus us teem: Es waizafchu jums ko labbu: Arrig siwehdenâs peederrahs labbu darriht, jeb kaunu darriht; Weenu dwehseli isglahbt, jeb maitaht?

10. Un winsch usluhkoja tohs wissus apkahrt, un fazzija us to zilweku: Issteep sawu rohku: Un tas darrija tà: Un winna rohka tappe tam atkal wessela, ittin kà ta ohtra. 1 Kehn. 13, 6.

11. Un Tee tappe trakkuma pilni, un sarunnajahs kohpâ sawâ starpâ, ko tee JEsum darritu.

12. Bet tas notikkahs tannîs deenâs, isgahje winsch us to kalnu, Deewu peeluhgt: Un winsch zauru nakti palikke * Deewa peeluhgschanâ. Matt. 14, 23.

* Zaur luhgschanu Kristiksdamees, kad winsch gribbeja Apustulus peenemt, tà pat darrija ir tee Apustuli, Ap. darb. 1, 2. 3. 24.

13. Un kad gaisma tappe, kasauze winsch sawus mahzekkus: Un ismekleja no teem diwipadesmitus, ko winsch arridsan Apustulus dehweja: Luhk. 9, 1. Matt. 10, 1. Mark. 3, 13. nod. 6, 7.

14. (Sihmani, ko winsch arri Pehteri dehweja, un Andreiu winna brahli, Jehkabu un Jahni, Wihlippu un Behrtuli: Jahn. 1, 42.

15. Matteü un Tohmu, Jehkabu Alweüs dehlu, un Sihmani, kas dehwehts irr Zelotes:

16. Judu, Jehkaba (dehlu), un Judu Iskarjotu, kas ir tas nodeweis tappe.

17. Un winsch gahje ar teem semmê, un stahweja weenâ klaijumâ: Un winna mahzekku draudse, un leels pulks tauschu no wissas Judu-semmes, un Jerusalemes, un no Tirus, un no Sihdonas juhrmallî, bija nahkuschi winnu dsirdeht, un dseedinati tapt no sawahm sehrgahm. Matt. 4, 25. Mark. 3, 7.

18. Un kas mohziti tappe no nesehkihsteem garreem, un tee tappe wesseli darriti.

19. Un wissi kaudis mekleja winnu aiskahrt, jo tur isgahje no winna spehks, un winsch darrija wissus wesselus. Matt. 14, 36. Mark. 5, 30.

20. Un Winsch sawas azzis pahr kasteem mahzekkeem pazehlis, fazzija: Swehtigi essat juhs nabbagi*, jo juhsu irr ta Deewa walstiba. Matt. 5, 2. 3.

* Garrs, Matt. 5, 3.

21. Swehtigi essat juhs taggad isfalkuschi, jo juhs tapseet peesehdinati. Swehtigi essat juhs taggad raudadami, jo juhs smeesitees. Esa. 55, 1 nod. 61, 2 nod. 65, 13. nod. 66, 10.

22. Swehtigi essat juhs, kad tee silweki juhs eenihd, un kad tee juhs noschkirs, un lammahs, un atmetstihs juhsu wahrdu, kà kaunu, ta silweka Dehla dehl. Matt. 5, 11. 1 Pehk. 2, 19. nod. 3, 14. nod. 4, 14.

23. Preezajeetees tannî deenâ, un palezzeet, jo redsi, juhsu alga irr leela debbesîs, jo ta patt irr winnu tehwi teem praweescheem darrijschi. Ap darb. 5, 41. nod. 7, 51.

24. Tomehr wai jums baggateem, jo jums jaw irr sawa alga. Amos. 6, 1. 8. Sihr. 31, 8.

25. Wai jums, kas juhs essat pabarrojuschees, jo juhs isfalkseet: Wai jums, kas juhs taggadin smeijatees, jo juhs buhseet noskummuschi un raudaseet. Es. 65, 13. Jehk. 4, 9. nod. 5, 1.

26. Wai jums, kad wissi silweki labbi no jums runna, jo tà patt irr winnu tehwi teem wiltigeem praweeschem darrijschi. Gal. 1, 10.

27. Bet es sakku jums, kas juhs to dsirdat: Mihlojeet sawus eenaidneekus: Darrajt labbi teem, kas juhs eenihd. 2 Mohs. gr. 23, 4. Sal. Sak. 25, 21. Matt. 5, 44. Reem. 12, 14. 20. 1 Kor. 4, 12.

28. Swehtijeet tohs, kas juhs nolahdz Luhdseet par teem, tas jums wannu darra. Luhk. 23, 34. Ap. darb. 7, 59.

29. Tam, kas tew eeplikko us weenu pussi, tam isturri arridsan to ohtru: Un tam, kas tawu mehteli nonem, tem ne leedsi arridsan tohs swahrkus. Matt. 5, 39. 1 Kor. 6, 7.

30. Bet dohd ikkatram, kas tew luhds: Un no ta, kas nonem, kas tew peederr, to ne atprassi. 5 Mohs. gr. 15, 7. Matt. 5, 42.

31. Un ittin kà juhs gribbat, ka sitteem kaudim jums buhs darriht, tà patt arridsan darrajt juhs winneem. Matt. 7, 12. Teb. 4, 16.

32. Un kad juhs mihlojat tohs, kas juhs mihlo, kahda pateiziba jums nahkahs? Jo tee grehzineeki arridsan mihlo tohs, kas winnus mihlo. Matt. 5, 46.

33. Un kad juhs labbu darrat teem, kas jums labbu darra, kahda pateiziba jums nahkahs? Jo tee grehzineeki darra to tà patt.

34. Un kad juhs aisdohdat (teem), no ka juhs zerrejat atnemt, kahda pateiziba jums nahkahs? Jo ir grehzineeki grehzineekeem aisdohd, ka tee tik daudſ atdabbu. Matt. 5, 42. 5 Mohſ. gr. 15, 8.

35. Bet muhlojeet ſawus eenaidneekus, un darrajt labbu, un aisdohdeet, neneeka atkal pahr to gaididami, un tad juhſu alga buhs leela, un juhs buhſeet behrni ta Wiſſu-augſtaka: Jo Wiņſch irr laipnigs pahr teem nepateizigeem un launeem. Matt. 5, 44.

Ewang. zettortâ ſwehdeenâ pehz waſſaras-ſwehtku atſwehtes.

36. Tapehz eſſeet ſchehligi, kâ ir juhſu Tehws ſchehligs irr. Matt. 5, 48.

37. Ne fohdajt, tad ne tapſeet juhs fohdati: Ne paſuddinajeet, tad ne tapſeet juhs paſuddinati: Peedohdeet, tad taps jums peedohts. Matt. 7, 1. Reem. 2, 1. 1 Kor. 4, 5.

38. Dohdeet, tad taps jums dohts: Weens pilns, fakrattihts un pahr pahrim eijams mehrs taps jums juhſu klehpî eedohts: Jo ar to mehru, kâ juhs mehrofeet, taps jums atkal mehrohts. Sal. Sak. 10, 22. nod. 19, 17. Matt. 7, 2. Mark. 4, 24.

39. Wiņſch ſazzija teem arri weenu lihdſibu: Arr warr akls aklam zeku rahdiht? Woi ne krittihs tee abbi bedrê? Eſa. 42, 19. Matt. 15, 14.

40. Tas mahzeklis newa augſtaks, kâ wiņņa mahzitais, kad tas mahzeklis irr, ka wiņņa mahzitais, tad irr wiņſch pilnigs. Matt. 10, 24. Jahn. 13, 16. n. 15, 20.

41. Bet ko redſi tu ſkabargu tawa brahļa azzî, un to baļki tawâ paſchâ azzî tu ne nomanni? Matt. 7, 3.

42. Jeb, kâ warri tu ſazziht us ſawu brahli: Zeet brahli, es gribbu to ſkabargu no tawas azz iswilkt, un to baļki tawâ paſchâ azzî tu ne nomanni? Tu leekuli*, welz papreekſchu to baļki no tawas azz, un peeluhko tad, ka tu to ſkabargu no tawa brahļa azz iswilkt warri. Sal. Sak. 18, 17.

* Waiſchkeli jeb blehdneeks.

43. Jo tas ne irr labs kohks, kas puſſchus augļus neſs, neds ſapuſis kohks, kas labbus augļus neſs. Matt. 7, 17. nod. 12, 33.

44. Ikkatrs kohks pee ſaweem ihpaſcheem augleem tohp atſihts. Jo no teem ehrkſchkeem ne warr ſalaſſiht wihges, neds wihna ohgas no teem badſcheem. Matt. 7, 16.

45. Weens labs zilweks no tahs labbas mantas ſawas ſirds isdohd labbu, un weens launs zilweks no tahs launas mantas ſawas ſirds isdohd launu. Jo ar ko ta ſirds pahrpildita irr, to wiņņa mutte iſrunna. Matt. 12, 34. 35.

46. Bet ko ſauzat juhs manni Kungs, Kungs, un ne darrat, ko es jums ſaku? Mal. 1, 6. Matt. 7, 21. nod. 25, 11. Lukk. 11, 25. Reem. 2, 13. Jehk. 1, 22.

47. Ikweens pee mann nahkdams, un mannus wahrdus dſirdedams, un tohs darridams, (to) es jums rahdiſchu kam wiņſch lihdſinajams. Matt. 7, 24.

48. Tas irr lihdſinajams weenam zilwekam, kas uſtaiſija ehku, kas dſiļi rakka, un likke to pamattu us weenu ſtuhra-akmini; Kad nu pluhdi notikke, tad atſkrehje ta ſtraume us to ehku, bet ne ſpehje wiņņu kuſtinaht, jo ta bija us ſtuhra-akmini uslikta.

49. Bet kas dſird un ne darra, tas irr lihdſinajams weenam zilwekam, kas ehku uſtaiſija us ſemmes bes pamatta: Un ta ſtraume atſkrehje, un (ta ehka) kritte tudaļin, un ta pohſtiſchana tahs paſchas ehkas kļua leela.

Ta 7. Nodaļa.

JEſus darra ta kapteines kalpu weſſelu, 1. Usmohſina Nainâ tahs atraitnes dehlu no teem mirroneem, 11. Parahdahs teem mahzekleem Jahņa, kew to Peſtitaju eſſam, 18. Teiz to Jahni: Schehlojahs pahr to Wariſeeru pahrgalwibu, 30. Weena grehzineeze ſwaida wiņņu, 36. Un dabbu grehku-peedohſchanu zaur to tizzibu, 47. 50.

Kad nu wiņſch wiſſus ſawus wahrdus teem laudim dſirdoht bija pabeidſis, eegahje wiņſch Kapernaümâ. Matt. 8, 5.

2. Bet weens kalps weena kapteines, ko tas mihļu turreja, us mirſchanu neweſſels gulleja.

3. Bet kad tas no JEſus dſirdeja, neſuhtija tas pee wiņņu tohs wezzajus to Judu, luhgdams wiņņu, ka tas nahktu, un palihdſetu wiņņa kalpam.

4. Bet tee pee JEſus nogahjuſchi, luhdſe wiņņu mihligi, ſazzidami: Wiņſch irr wehrtas, ka tu wiņņam paklauſi.

5. Jo wiņſch mihļo muhſu tautu, un irr ſcho baſnizu mums uſtaiſijis.

6. Bet JEſus gahje ar teem, bet kad wiņſch ne tahļu no ta namma bija, ſuhtija tas kapteine draugus pee wiņņu,

nu, tam fazzidams: Kungs, ne darbojees, jo es ne esmu wehrtas, ka tu appakſch mannu pajumtu eesseij.

7. Tapehz es arridsan few paſchu ne esmu zeenigu turrejis, pee tewi nahkt, bet sakki weenu wahrdu ween, tad taps mans kalps dseedinahts.

8. Jo Es arri esmu zilweks, appakſch walstu dſihwodams, un turru appakſch sewim karra-wihrus, un es sakku ſchim, no-eij, tad wiņſch no-eet, un ohtram, nahz, tad nahk wiņſch: Un mannam kalpam: Darri ſcho, tad wiņſch to darra.

9. Bet kad JEſus to dſirdeja, brihnijahs wiņſch pahr to, un atgreeſ damees sazzija wiņſch us teem kaudim kas wiņam pakkaļ gahje: Es sakku jums. Tahdu tizzibu es eekſch Iſraëla ne esmu atraddis.

10. Un tee, kas ſuhtiti bija, atgreeſuſchees us mahju, atradde to wahju kalpu weſſelu.

Ewangeliums ſeptitâ padeſmitâ ſwehdeenâ pehz waſſaras-ſwehtku atſwehtes.

11. Un tas notikkahs, pehz to gahje wiņſch weenâ pilſsatâ ar wahrda Naine, un daudſ no ſaweem mahzekleem gahje lihdſ, un daudſ kauſchu.

12. Bet tuwu pee pilſsata wahrteem nähsis, luhk, tad isneſſe tee weenu mirroni, kas weens weenigs dehls bij fawas mahtes, un Ta bija atraitne, un leels pulks pilſsatneeku gahje lihdſ.

13. Un kad tas kungs to (ſeewiņu) redſeja, eeſchehlojahs wiņam pahr tahs, un ſazzija us tahs: Ne raudi!

14. Un peegahjis aiskahre to mirroņa-ſchkirſtu, un tee neſſeji paſtahjehs, un wiņſch ſazzija: Puiſi, es sakku tew, zellees augſcham. Ap. darb. 9, 40.

15. Un tas mirrons zehlehs ſehdis, un eeſahze runnaht, un wiņſch eedewe to ſawai mahtei.

16. Un bailiba usgahje wiſſeem, un teize Deewu ſazzidami: Leels praweets irr muhſu ſtarpâ zehlees, un Deews ſawus kaudis peemekleja. Mark. 7, 37. Luhk. 24, 19. Jahn. 4, 19. nod. 6, 14. nod. 9, 17. Luhk. 1, 68.

17. Un ſchi ſlawa no wiņa tappe ſluddinata pa wiſſu Judu-ſemmi, un wiſſâs ſemmês tur apkahrt.]

18. Un Jahņam paſludinaja wiņa mahzekki no wiſſahm ſchahm leetahm. Matt. 11, 2.

19. Un (Jahnis) ataizinaja diwi no ſaweem mahzekleem, un ſuhtija tohs pee JEſu, ſazzidams: Eſſi Tu tas, kam nahkt buhs, jeb buhs mums zitta gaidiht?

20. Bet tee wihri pee wiņa nogahjuſchi, ſazzija: Jahnis tas kriſtitais irr muhs ſuhtijis pee tew, ſazzidams: Eſſi Tu tas, kam nahkt buhs, jeb buhs mums zitta gaidiht?

21. Bet tannî paſchâ ſtundâ darrija wiņſch daudſ weſſelus no ſehrgahm, un *ſahpehm, un neſchkihſteem garreem, un daudſ akleem eedahwinaja wiņſch to gaiſmu.

*Greek. wall. Pahtagahm.

22. Un JEſus atbildeja un ſazzija us teem: Eita un atſluddinajeet Jahņam, ko juhs eſſat redſejſchi, un dſirdejſchi, ka tee akli redſ, tee tihli eet, tee ſpittaligi tohp ſchkihſti, tee kurli dſird, tee mirroni tohp uſmohdinati, teem nabbageem tohp tas preezas-wahrds mahzihts. Eſa. 29, 18. nod. 35, 5. nod. 61, 1.

23. Un ſwehtigs irr tas, kas mannis pehz ne apgrehkojahs. Matt. 11, 6. 7.

24. Un Jahņa wehſtneſcheem no-eijoht, eeſahze wiņſch runnaht us teem kaudim no Jahņa: Ko eſſat juhs isgahjuſchi tukſnesi ſkattitees? Woi needru, ko tas wehjſch ſchauba?

25. Jeb ko juhs eſſat isgahjuſchi redſeht? Woi zilweku mihkſtâs drehbês aptehrptu? Redſi, tee kas dahrgâs drahnâs un kahribâ dſihwo, irr kehninu nammôs.

26. Jeb ko eſſat juhs isgahjuſchi redſeht? Arrig praweetu? Teeſcham es ſakku jums, kas arridſan augſtaks ne kâ praweets. Malak. 3, 1. Matt. 11, 10. Mark. 1, 2.

27. Schis irr, no ka rakſtihts irr: Redſi, Es ſuhtu ſawu engeli tawê preekſchâ, kas tawu zellu preekſch tewim ſataiſihs.

28. Jo es sakku jums: No wiſſeem, kas no ſeewahm peedſimmuſchi, ne weens praweets irr leelaks pahr Jahni to kriſtitaju: Bet tas maſakais eekſch Deewa-walſtibas, irr leelaks, ne wiņſch.

29. Un wiſſi kaudis, kas (wiņņu) dſirdeja, un tee muitineeki, kas kriſtiti bija ar to kriſtibu Jahņa, taiſnoja Deewu.

30. Bet tee Wariseëri, un bauflibas-mahzitaji, irr Deewa padohmu pretti few paſcheem nizzinajuſchi, un ne tappe kriſtiti no wiņņa.

31. Bet tas Kungs ſazzija: Kam buhs man ſchahs tautas zilwekus lihdſinaht, un kam irr tee lihdſinajami? Matt. 11, 16.

32. Tee irr teem behrneem lihdſinajami, kas ſehſch us tirgu, un weens ohtram uſſauz, un ſakka: Mehs eſſam jums ſtahbulejuſchi, un juhs ne eſſat deijuſchi, mehs eſſam jums waidu-dſeeſmas dſeedajuſchi, un juhs ne eſſat raudajſchi.

33. Jo Jahnis tas kriſtitais irr nahzis, neds maiſi ehſdams, neds wihnu dſerdams, un juhs ſakkat: Wiņņam irr tas wels. Matt. 3, 4. Mark. 1, 6.

34 Ta zilweka Dehls irr nahzis, ehd un dſer, un juhs ſakkat: Redſi (ſchis) zilweks irr rihjeis, un wihna-dſehreis, to muitineeku un grehzineeku draugs.

35. Un tai gudribai ja-leekahs taiſnotees no wiſſeem ſaweem behrneem.

36. Bet weens no teem Wariseëreem luhdſe wiņņu, ka tas ehſt nahktu ar wiņņa, un wiņſch ta Wariſeera nammâ eegahjis apſehdehs. Matt. 26, 6. Mark. 14, 3. Jahn. 11, 2. nod. 12, 3.

37. Un redſi, weena ſeewa tannî pilsſatâ, kas grehzineeze bija, nomannidama wiņņu ta Wariſeera nammâ pee galda ſehſcham, atneſſe weenu akmiņa trauziņu ar dahrgahm ſahlehm.

38. Un ſtahweja no pakkaļas pee wiņņa kahjahm, raudaja un eeſahze wiņņa kahjas flappinaht ar ſawahm aſſarahm, un ar ſaweem galwas-matteem noſchahweja wiņņa tahs, un ſkuhpſtija wiņņa kahjas, un ſwaidija tahs ar tâhm ſahlehm.

39. Bet tas Wariſeëris kas wiņņu bija aizinajis, (ſcho) redſedams, ſazzija pats pee ſewis: Kad ſchis weens praweets buhtu, tad wiņſch ſinnatu, kas, un kahda ſchi ſeewa eſſoti, kas wiņņu aiſkarr, jo ta irr grehzineeze. Luhk. 15, 2.

40. Un JEſus atbildedams ſazzija us to: Sihmani, man tew kas jaſakka: Wiņſch atbildeja, Mahzitais, ſakki.

41. JESUS ſazzija: Weenam naudu-aiſdewejam bija diwi parradneeki, weens bija wiņņam parradâ peezſimts (ſudraba) graſchus, un tas ohtrs peezdeſmits.

42. Kad nu tee ne ſpehje atdoht, tad atlaide wiņſch (to parradu) abbeem diweem: Kurſch tad no teem, ſazzija wiņſch, to wairak mihļohs?

43. Bet Sihmanis atbildedams ſazzija: Es ſchkeetu, ka tas, kam wiņſch wairak irr atlaidis. Bet wiņſch ſazzija us to: Tu eſſi pareiſi noſpreedis.

44. Un wiņſch atgreeſ damees pee tahs ſeewas, ſazzija us Sihmani: Woi redſi tu ſcho ſeewu? Es eſmu nahzis tawâ nammâ, tu ne eſſi man uhdeni dewis preekſch mannahm kahjahm, bet ſchi ar ſawahm aſſarahm irr mannas kahjas flappinajuſi, un ar ſaweem galwas-matteem noſchahwejuſi.

45. Tu mann ne eſſi ſkuhpſtijs, bet ſchi, kamehr ta irr eekſchâ nahkuſi, ne irr mittejuſees mannas kahjas ſkuhpſtiht.

46. Ar eļjes tu ne eſſi mannu galwu ſwaidijs, bet ſchi irr ar ſahlehm mannas kahjas ſwaidijuſi.

47. Tadehļ ſakku es tew, irr wiņņai tee grehki peedohti, kas dauds bija, jo ta irr dauds mihlojuſi, bet kam maſ tohp peedohts, tas mihļo maſ.

48. Un wiņſch ſazzija us to: Tew irr tawi grehki peedohti. Matt. 9, 2.

49. Un tee, kas lihdſ pee galda ſehdeja, eeſahze pee ſew paſcheem ſazziht: Kahds tas irr, kas arridſan grehkus peedohd? Matt. 9, 3. Mark. 2, 7.

50. Bet wiņſch ſazzija us tahs ſeewas: Tawa tizziba irr tew palihdſejuſi: Eij ar meeru. Mat. 9, 22. Mark. 5, 34. nod. 16, 52. Luhk. 8, 48. nod. 18, 42.

Da 8. Nodaļa.

Zittas ſeewas eet Kriſtum pee rohkas, 2. Wiņſch mahja to lihdſibu no ta Fehjela, 4. No Ewehles, 16. Darra dauds brihnumus juhr-malkt, 22. Pee aiſdſteem no wella, 27. Pee Jaïrus meitenes, 40. Pee tahs aſſins-fehdſigas ſeewas, 43.

Un tas notikkahs pehz to, tad noſtaigaja wiņſch zaur weenu pilsſatu un meeſtu us ohtru, ſtahſtidams, un paſluddinadams to preezas-mahzibu, no tahs Deewa walſtibas, un tee diwi padeſmits (mahzekli) bija ar wiņņa.

2. Un zittas ſeewas, kas no ļauneem garreem un wahjibahm bij weſſelas darritas, (ar wahrdu) Maria Maddaļa faukta, no ka ſeptini welli bij iſgahjuſchi. Matt. 27, 55. 56. Mark. 16, 9. Jahn. 19, 25.

3. Un Janna Erohdus namma uſraugа Kuhſa ſeewa, un Suſanna, un dauds zittas

zittas feewas, kas winnam kalpoja no fawa padohma.

Ewangeliums aſtotâ ſwehdeenâ preekſch leeldeenas.

4. Bet kad dauds ſaudis ſagahjuſchi bij, un no wiſſeem pilsfateem pee winna nahze, fazzija winſch zaur lihdſibu: Matt. 13, 3. Mark. 4, 1.

5. Weens ſehjeis isgahje ſawu ſehklu ſeht, un ſehjoht kritte zitta zellmallî, un tappe ſamihta, un tee putni appakſch debbes apehde to.

6. Un zitta kritte wirs akmineem, un kad ta usdihge, ſakalte ta, tapehz ka tai ne bija nekahds ſlapjums.

7. Un zitta kritte widdû ſtarp teem ehrkſchkeem, un tee ehrkſchki usauge lihdſ, un apmahze to.

8. Un zitta kritte wirs labbas ſemmes, ta usdihge, un neſſe ſimt kahrtigus augłus, to fazzijis ſauze winſch: Kam aufis dſirdeht, tas lai dſird. 1 Mohſ. 26, 12.

9. Bet winna mahzekłi jautaja pee winna, un waizaja, kas ſchi lihdſiba eſſoti? Matt. 13, 10. Mark. 4, 10.

10. Bet winſch fazzija: Jums irr dohts ſinnaht tahs apſlehptas leetas no Deewa walſtibas, bet zitteem zaur lihdſibu: Ka tee to ne redſ, jep tee to gann redſ, un ne ſaproht, jep tee to gann dſird. Matt. 11, 25. 26. 2 Kor. 3, 5. 14.
Eſa. 6, 9. Ezek. 12, 2. Matt. 13, 14. Mark. 4, 12. Jahn. 12, 40. Ap. darb. 28, 26. Reem. 11, 8.

11. Bet ſchi irr ta lihdſiba: Ta ſehkla irr tas Deewa-wahrds. Matt. 13, 18.
Mark. 4, 13.

12. Bet kas zellmallâ, irr tee, kas to dſird, pehz nahk tas wels, un nem to wahrdu no winnu ſirdim, ka teem ne buhs tizzeht un ſwehteem tapt.

13. Bet kas us akmineem, (irr tee), kad tee to dſird, usnem tee to wahrdu ar preeku, bet teem newa ſaknes, maſu brihdi tee tizz, un kahrdinaſchanas laikâ tee atkahpj. Matt. 13, 20. Mark. 4, 16.

14. Bet kas ſtarp teem ehrkſchkeem kritte, irr tee, kas to dſird, bet tomehr eet, un dohdahs us ſuhdiſchanu, us baggatibu, un kahribu ſchihs dſihwoſchanas, un apſlahpj, un ne neſs ne kahdus augłus. Matt. 19, 23. Mark. 10, 23.
Luhk. 18, 24. 1 Tim. 6, 9.

15. Bet kas labbâ ſemmê, irr tee, kas to wahrdu dſird, un to paturr eekſch labbas un gohdigas ſirds, augłus neſdami eekſch pazeeſchanas.]

16. Un ne weens ſwezzi eededſinajs, apklahj to ar trauku, jeb leek to appakſch galdu, bet winſch leek to us lukturi, ka tee, kas nahk eekſchâ, to gaiſchumu redſ. Luhk. 11, 33. Matt. 5, 15. Mark. 4, 21.

17. Jo neneeka irr paſlehpts, kas ne taps redſams, neds apſlehpts, kas ne taps ſinnams, un gaiſmâ nahks.
Job. 12, 22. Luhk. 12, 2. Matt. 10, 26. Mark. 4, 22.

18. Tapehz luhkojeet, kà juhs dſirdat: Jo kuxxam irr, tam taps dohts, un kuxxam newaid, no ta taps ir atnemts tas, ko tas ſchkeet ſewim eſſam.
Luhk. 19, 26. Matt. 13, 12. nod. 25, 29. Mark. 4, 25.

19. Bet tur atnahze pee winna winna mahte un *brahłi, un ne warreja winnam klahtu tapt to łauſchu dehł.
Matt. 12, 46. nod. 13, 55. Mark. 3, 31.
*Raddi. Luhko: Matt. 12, 46.

20. Un winnam kłuä fluddinahts (no kahdeem kas) fazzija, tawa mahte un tawi brahłi ſtahw ahrâ, gribbedami tew redſeht.

21. Bet winſch atbildedams, fazzija us teem: Manna mahte un manni brahłi irr ſchee, kas to Deewa wahrdu klauſa, un to darra. Jahn. 15, 14. 2 Kor. 5, 16.

22. Un tas notikkahs weenâ tannîs deenâs, kad Winſch laiwâ kahpe, un winna mahzekłi (ar winnu), un winſch fazzija us teem: Eima pahri us ohtru eſera mallu, un tee ſtuhme no mallas.
Matt. 8, 23. Mark. 4, 35.

23. Un kad tee gahje ar laiwas, aismigge winſch, un tad zehlehs weeſulis us eſeru, un tee tappe apklahti (ar wilneem,) un bija leelâs behdâs.

24. Tad gahje tee pee winnu, un usmohdinaja to, fazzidami: Meiſteri, Meiſteri, mehs grimſtam: Bet winſch zehlehs augſcham, un apdraudeja to wehju, un tohs uhdens-wilnus: Un tas mittejahs, un tappe itt rahms.

25. Bet winſch fazzija us teem: Kur irr juhſu tizziba? Bet tee bihdamees brihnijahs ſawâ ſtarpâ, fazzidami: Kahds irr ſchis? Ka winſch arri teem wehjeem un uhdeneem pawehł, un tee winnam paklauſa. Job. 26, 12.
Datzw. dſ. 107, 25.

26. Un tee zehluſchees pahri us to Gadarenexu teeſu, kas irr Galilejai pretti. Matt. 8, 28. Mark. 5, 1.

27. Un winnam us ſemmes iseijoht, faſtappe tam weens wihrs no ta pilsfata,

fata, tas bij jaw ilgi no welleem apfehsts bijis, un ne apwilke ne kahdas drehbes, un ne palikke ne kahdâ nammâ, bet kappôs.

28. Schis redsedams JEsu, brehze, un kritte semmê preekfch winnu, un fazzija ar stipru balsi: Kas irr man ar tew (jadarra) **JESUS**, **tu Deewa ta wiffu-augstaja Dehls?** Es luhdsu tewi, tu ne gribbetu mannî mohziht.

29. Jo winsch pawehleja tam neschkihstam garram atstaht no ta zilweka, jo tas winnu jaw ilgu laiku bija plohsijs, un winsch tappe ar schkehdehm un kaitehm kaistihts, ka tas apfargahts taptu, un tas kaplohsijs tahs kaites, tappe no ta wella tukfneschi dsihts.

30. **Un** JEsus jautaja to, fazzidams: Kâ tew wahrds? **Un** winsch fazzija: Legions, jo daudf welli bij eegahjufchi eekfch ta.

31. **Un** tee luhdse winnu, lai tas teem ne pawehletu besdibbinî nokahpt.

Pahr. Jahn. 9, 1. 2.

32. Bet tur bija weens leels zuhkupulks, kas kluâ gannihts us kalna, un tee luhdse winnu, ka winsch teem wakkas dohtu tannis (zuhkâs) eemukt: **Un** winsch dewe teem wakkas. Matt. 8, 30.

33. **Un** tee welli no ta zilweka atstahjufchi, eemukke zuhkâs, un tas pulks nogahsehs no kraujas eserâ un noflihke.

34. Bet tee ganni redsejfchi kas notikke, aisbehdse, un nogahjufchi pafluddinaja to pilsfatâ un zeemôs.

35. Bet tee isgahje tahs notikkufchas leetas redseht, un nahze pee JEsu, un atradde to zilweku, no ka tee welli bij atstahjufchi, fehsçham aptehrptu, un saprattigu pee JEsus kahjahm, un tee bihjajahs. Luhk. 10, 39.

36. **Un** tee, kas to bij redsejufchi, pafluddinaja teem, kâ tas no wella apfehsts pestihts tappis.

37. **Un** wifs lauschu-pulks tahs semmes, tur apkahrt to Gadarenexu teesu, luhdse winnu, lai tas no teem aiseetu, jo tee leelâ bihjafchanâ bihjajahs, un **Winsch** kahpe laiwâ, un greesehs atpakkal. Ap. darb. 16, 39.

38. Bet tas wihrs, no ka tee welli bij atstahjufchi, luhdse winnu lohti, ka tas pee winna palikku, bet JEsus atlaide to, fazzidams: Mark. 5, 18

39. Greesees atpakkal us tawu nammu, un isteiz kahdas leetas Deews tew irr darrijs, un tas nogahje pahr wiffu to pilsfatu, pafluddinadams, kahdas leetas JEsus tam bij darrijs.

40. **Un** tas notikkahs, kad JEsus atpakkal greesehs, usnehme winnu tee laudis, jo tur bija daudf kas us winnu gaidija.

41. **Un** redsi, tur nahze weens wihrs, Jairus wahrdâ, un tas bija weens basnizas-wirfneeks, un tas krisdams JEsum apkahrt kahjahm, luhdse winnu, sawâ nammâ nahkt. Matt. 9, 18. Mark. 5, 22.

42. Jo tam bija weena weenpeedsimmufi meita, no diwipadefmits gaddeem, un ta bija nomirrufi, bet winnam eijoht, speede to tee laudis.

43. **Un** weena feewa pee diwipadefmits gaddeem affins-fehrgâ firgufi, kas wiffu sawu padohmu teem ahrstehm bij isdewufi, un ne warrejufi no ne weena dseedinata tapt. Matt 9, 20. Mark. 5, 25. 3 Mohf. gr. 15, 25.

44. Peegahjufi no pakkaļas, aiskahre winna drehbes-wihli, un tudal mittejahs winnas affins-ſkreeſchana.

45. **Un** JEsus fazzija: Kas irr mann aiskahris? **Un** kad wiffi leedse, fazzija Pehteris, un tee kas ar ta bija: Meisteri, tee laudis peelauschahs, un speesch tew, un tu fakki: Kas mann irr aiskahris?

46. Bet JEsus fazzija: Mann irr kas aiskahris, jo Es esmu nomannijis, ka no mannim spehks isgahjis irr.

47. Bet ta feewa redsedama, ka to flehpt ne warreja, nahze drebbedama, un mettehs zelkôs preekfch winna, un isteize winnam preekfch wisseem laudim, kahdas wainas dehl ta winnu bij aiskahrufi, un ka ta tudal bij wessela tappufi.

48. Bet winsch fazzija us to: Turrees labbâ prahtâ manna meita, tawa tizziba tew irr palihdsejfi, eij ar meeru.

49. **Un** winnam wehl tâ runnajoht, nahze weens no ta basnizas-wirfneeka kaimes, fazzidams us winnu: Tawa meita irr nomirrufi, ne darri tam Mahzitajam raises. Mark. 5, 35.

50. Bet JEsus to dsirdedsis atbildeja tam, fazzidams: Ne bihstees, tizzi tikkai, un winna taps wessela.

51. **Un** nammâ nogahjis, ne eelaide winsch ne weenu eekschâ, kâ ween Peh-

teri,

keri, un Jehkabu, un Jahni, un tahs meitas tehwu un mahti.

52. Bet wissi raudaja, un *noschehloja winnu, bet winsch fazzija, ne raudajt, ta ne irr nomirrufi, bet tikkai gull.

* Greek. wall. Sittahs pee kruhtim winnas dehl.

53. Un tee apsmehje winnu, sinnadami, ka ta bija nomirrufi.

54. Bet Winsch wissus isdsinnis, twehre winnas rohku, fauze, un fazzija: Meitina, zellees augscham.

55. Un winnas dwehfele atgreesehs, un uszehlehs tudal, un winsch pawehleja tai ehst doht. Jahn. 11, 11. 13.

56. Un winnas wezzakee istruhzinajahs: Bet winsch pawehleja teem, ne weenam to fazziht, kas notizzis bij.

Ta 9. Nodalla.

JEsus isfuhta fawus apustulus teem Judeem Deewa-wahrdu fluddinaht, 1. Pee-ehdina peez tuhkstoschus laudis, 16. Tohp kalnâ apskaidrohts, 28. Isdsenn weenu wellu, 37. 38. Mahza prett lepnibas, 46. Un prett to mahzekłu aplamu bahrsibu, 54.

Un winsch fawus diwipadesmits mazehkłus fafauzis, dewe teem warru un spehku pahr wisseem welleem, un tahs fehrgas dseedinaht. Matt. 10, 1.

Mark. 3, 13. nod. 6, 7. Luhk. 6, 13.

2. Un winsch fuhtija tohs fluddinaht to Deewa-walstibu, un wesselus darriht tohs wahjus. Matt. 10, 7.

3. Un fazzija us teem: Ne nemmeet neneeka us zełłu, neds sislu, neds kulliti, neds maisi, neds naudu, un ne weenam no jums buhs diwi swahrkus turreht. Matt. 10, 9. Mark. 6, 8. Luhk. 22, 35.

4. Un kurrâ ehkâ juhs ee-eefeet, tur paleezeet, teekams juhs no turrenes iseijat. Luhk. 10, 5. 6. Mark. 6, 10.

5. Un kas juhs ne peenems, (tad) iseedami no ta pascha pilsfata, nokrattajt arridsan tohs pihschłus no juhsu kahjahm, par leezibu pretti teem. Matt. 10, 14.

Mark. 6, 11. Luhk. 10, 11. Ap. darb. 13, 51. nod. 18, 6.

6. Bet tee isgahjuschi, pahrstaigaja wissas tahs meestas, fluddinadami to preezas-wahrdu, un wissur wesselus darridami.

7. Bet Erohdus Tetrarka (kas to zettortu semmes teesu waldija,) dsirdeja wissas leetas, kas no winna notikke, un baschijahs, tapehz, ka no zitteem runnahts kłua, Jahnis essohts augscham zehlees no mirroneem. Matt. 14, 1.

Mark. 6, 14.

8. Bet no zitteem, Elijas essohts parahdijees, bet no zitteem, weens no teem pirmajeem praweescheem essohts augscham zehlees.

9. Un Erohdus fazzija: Es Jahnam esmu to galwu nozirtis, bet kahds irr schis, no ka Es tahdas leetas dsirschu, un tas mekleja winnu redseht.

10. Un tee apustuli atgreesuschees teize winnam, kahdas leetas tee bij darrijschi; Un winsch peenehmis tohs, aisgahje sewischki, us weenu tukschu weetu weenâ pilsfatâ, Betsaida wahrdâ.

Matt. 14, 13. Mark. 6, 30. 31. 32.

11. Bet tee łaudis to nomannidami gahje winnam pakkał, un winsch peenehmis tohs, runnaja ar teem no tahs Deewa-walstibas, un kam dseedinaschanas bij waijaga, (tohs) darrija winsch wesselus.

12. Bet ta deena jaw fahze nowakkaratees, un tee diwipadesmits peegahjuschi, fazzija us winnu: Atlaid tohs łaudis, ka tee apkahrt-gullamâs meestâs un zeemôs nogahjuschi, mahjasweetu dabbu un barribu atrohd, jo mehs scheit essam tukschâ weetâ.

Matt. 14, 15. Mark. 6, 35. Jahn. 6, 5.

13. Bet winsch fazzija us teem: Dohdeet Juhs winneem ehst: Bet tee fazzija: Mums ne wairak, kà peezas maises, un diwi siwis ween, ja zittur Mehs ne nogahjuschi barribu pirkam, preeksch wisseem scheem łaudim.

14. Jo tur bija pee peeztuhkstoscheem wihreem: Bet winsch fazzija us faweem mahzekłeem: Pasehdinajeet tohs pa kahrtahm, pa peezdesmiteem.

15. Un tee darrija tà patt: Un pasehdinaja wissus.

16. Bet winsch nehmis tahs peezas maises, un diwi siwis, usskattijahs us debbes, swehtija tahs, un pahrlause, un dewe teem mahzekłeem, teem łaudim preekschâ zelt. 1 Sam. 9, 13.

17. Un tee ehde un pee-ehde wissi: Un salassija tahs druskas, kas teem bij atlikkuschas, diwipadesmits kurwjus.

18. Un tas notikkahs, kad winsch itt weens bija, Deewu peeluhgdams, (tad) bija ar winnu tee mahzekłi lihds, un winsch waizaja tohs, fazzidams: Kahdu, fakka tee łaudis, manni essam?

Matt. 16, 13. Mark. 8, 27.

19. Bet

19. Bet tee atbildedami fazzija: Jahni, to kristitaju, un zitti: Eliju, un zitti: Weenu no teem pirmajeem praweefcheem augfcham zehlufchu.
Matt. 14, 2. Mark. 6, 14.

20. Bet winsch fazzija us teem: Bet Juhs, kahdu juhs fakkat, mann effam? Bet Pehteris atbildedams fazzija: (Tu effi) tas Deewa Swaidihts, (jeb Kristus). Jahn. 6, 69.

21. Bet winsch aisleedse teem stipri, to ne weenam fazziht,

22. Sazzidams: Ta zilweka Dehlam buhs dauds zeest, un atmestam tapt no teem wezzajeem un augsteem preestereem un rakstu-mahzitajeem, un nokautam, un trefchâ deenâ usmohdinatam tapt. Matt. 8, 31. nod. 9, 31. n. 10, 33. n. 16, 21. nod. 17, 22. Luhk. 18, 31. nod. 24, 7.

23. Un winsch fazzija us wiffeem: Ja kas mannim gribb pakkał nahkt, tas laid aisleeds few pafchu, un usnem fawu krustu ikdeenas, un staiga mannim pakkał. Luhk. 14, 27. Matt. 10, 38. n. 16, 24. Mark. 8, 34.

24. Jo kas fawu dsihwibu gribb isglahbt, tam ta suddihs: un kam fawa dsihwiba mannis dehł suhd, Tas To paglahbs. Matt. 10, 39. nod. 16, 25. Mark. 8, 35. Luhk. 17, 33. Jahn. 12, 25.

25. Jo, ko palihds tas tam zilwekam, ka winsch wiffu pafauli fapelnijis pats sustu, jeb bohjâ eetu?

26. Jo kas mannis un manna wahrda kaunahs, ta pascha ta zilweka Dehls kaunefees, kad winsch nahks eekfch fawas gohdibas, un (eekfch gohdibas) ta Tehwa, un to fwehtu engełu. Luhk. 12, 9.
Matt. 10, 33. Mark. 8, 38. 2 Tim. 2, 12. 1 Jahn. 2, 23.

27. Bet es fakku jums teefcham, zitti irr no teem, kas fche stahw, kas to nahwi ne baudihs, teekams tee redsehs to Deewa walstibu. Matt. 16, 28.

28. Un tas notikkahs, kahdâs astonâs deenâs pehz fcheem wahrdeem, tad peenehme winsch to Pehteri, un Jahni, un Jehkabu, un kahpe augfcham us to kalnu, Deewu luhgt. Matt. 17, 1. Mark. 9, 2.

29. Un winnam peeluhdsoht, tappe tas gihmis winna waiga zittahds, un winna drehbes baltas, itt kà tas sibbins spihdedamas.

30. Un redsi, diwi wihri runnaja ar winnu, kas bija Mohsus un Elijas,

31. Tee parahdijahs eekfch gohdibas, un stahstija winna gallu, kas winnam bij japabeids Jerusalemê.

32. Bet Pehteris, un kas ar ta, bija pilni meega, bet nomohdâ tappufchi, redseja winna spohschumu, un tohs diwi wihrus pee winnu stahwim.
Dan. 8, 18. nod. 10, 9.

33. Un tas notikkahs, kad tee no winna fchkihrehs, fazzija Pehteris us JEsu: Meisteri, scheit irr mums labba buhfchana, un mehs darrifim trihs buhdas, tewim weenu, Mohsum weenu, un Elijam weenu, ne sinnadams, ko tas runnaja.

34. Un tam fcho runnajoht, nahze padebbes, un apehnoja tohs, bet tee bihjajahs, kad ta padebbes fchohs * apklahje.
* Greek. wall. Kad tee padebbesi gahje. Prohti, Mohsus un Elijas.

35. Un balfs nahze no tahs padebbes, fazzidama: Schis irr mans mihłais Dehls, to buhs jums klaufiht.
Matt. 3, 17. nod. 17, 5. Mark. 1, 11. nod. 9, 7. Luhk. 3, 22. Esa. 42, 1. Koloss. 1, 13. 2 Peht. 1, 17. 5 Mohs. gr. 18, 19. Ap. darb. 3, 22.

36. Un kad ta balfs atskanneja, tappe JEsus weens atrasts: Un tee zeete kluffu, un ne pafluddinaja ne weenam tannîs deenâs neneeka, ko tee bij redsejfchi.

37. Un tas notikkahs ohtrâ deenâ, kad tee no kalna semmê nahze, fastappe winnam dauds łauschu. Mark. 9, 17.

38. Un redsi, weens wihrs no teem łaudim brehze, fazzidams: Mahzitais, es luhdsu tew, usluhko us mannu dehlu, jo tas irr mans weenpeedsimmis.
Matt. 17, 14.

39. Un redsi, weens (łauns) gars fagrahb to, un tas peepefchi brehz, un winsch plohfa to ar puttahm, un fchkirrahs no winna ar mohkahm, winnu plohfidams.

40. Un es efmu tawus mahzekłus luhdsis, ka tee to isdsihtu, un tee ne spehje.

41. Bet JEsus atbildedams fazzija: Ak tu netizziga un pahrgrohsita tauta, zeek ilgi es buhfchu pee jums, un paneffifchu juhs? Atwedd tawu dehlu fchur.

42. Un tam atnahkoht, plohfija to tas wels, un plehfe to, bet JEsus apdraudeja to nefchkihstu garru, un darrija to behrnu weffelu, un atdewe to fawam tehwam.

43. Bet

43. Bet wissi istruhzinajahs pahr to augstu Deewa-gohdibu: Un kad wissi brihnijahs pahr wissahm leetahm, ko JEsus bij darrijs, fazzija winsch us saweem mahzekleem:

44. Leezeet Juhs schohs wahrdus juhsu aufîs, jo ta zilweka Dehls taps nodohts to grehzineeku rohkâs. Matt. 16, 21. nod. 17, 22. Mark. 9, 31. Luhk. 18, 32. Ap. darb. 2, 23.

45. Bet tee ne sapratte scho wahrdu, un tas bija teem paslehpts, ka tee to ne *samannija, un tee bihjajahs winnu waizaht pahr scho wahrdu. Luhk. 2, 50. nod. 18, 34. Mark. 9, 32.

*Greek. wall. Jutte.

46. Un starp teem zehlehs tahdas dohmas, kuxsch no teem tas augstakais essohts. Matt. 18, 1. Mark. 9, 33. 34. Luhk. 22, 24.

47. Bet JEsus redsedams winnu sirds-dohmas, nehme weenu behrnu, un wedde to preeksch sewim,

48. Un fazzija us teem: Ja kas usnems scho behrnu mannâ wahrdâ, tas mann usnem, un ja kas manni usnem, tas usnem to, kas manni suhtijis irr: Jo kuxsch juhsu starpâ tas masakais irr, Tas pats buhs leels. Matt. 18, 5. Mark. 9, 37. Luhk. 10, 16. Jahn. 13, 20. Matt. 23, 11. Luhk. 14, 11. nod. 18, 14.

49. Bet Jahnis atbildedams fazzija: Meisteri, mehs redsejam zittu tawâ wahrdâ wellus isdsennam, un essam to aisleegusch, jo tas (tew) ar mums ne eet pakkal. Mark. 9, 38.

50. Un JEsus fazzija us to: Ne aisleedseet to, jo kas ne irr prett mums, tas irr preeksch mums. Matt. 12, 30. Mark. 9, 40. Luhk. 11, 23.

51. Un tas notikkahs, kad tahs deenas winna aisnemschanas peepilditas klua, tad *pagreese winsch sawu waigu noeet us Jerusalemi. Mark. 16, 19. Ap. darb. 1, 3. 1 Tim. 3, 16.

*Greek. wall. Stiprinaja.

52. Un nosuhtija wehstneschus sawâ preekschâ, un tee gahje, un nahze us weenu Samariteru meestu, mahjasweetu preeksch winnu sataisiht.

53. Un tee ne usnehme winnu, jo winsch bij apnehmees us Jerusalemi eet. Jahn. 4, 4. 9.

54. Un winna mahzekli Jehkabs un Jahnis to redsedami, fazzija: Kungs, gribbi tu, tad mehs fazzisim, lai ugguns no debbes kriht, un tohs sadedsina, ittin kà arridsan Elijas irr darrijs? 2 Kehn. 1, 10. 12.

55. Bet winsch atgreesdamees apdraudeja tohs, un fazzija: Ne sinnat juhs, kuxxam garram juhs peederrat.

56. Jo ta zilweka Dehls ne irr nahzis, to zilweku dwehseles nomaitaht, bet pestiht: Un tee gahje us zittu meestu. Jahn. 3, 17. nod. 12, 47.

57. Un tas notikkahs teem no-eijoht us to zellu, fazzija weens us winnu: Kungs, es eeschu tew pakkal, kurp tu no-eij. Matt. 8, 19.

58. Un JEsus fazzija us to: Lapsahm irr allas, un putneem appaksch debbes ligsdas, bet ta zilweka Dehlam ne irr, kur tas sawu galwu noleek.

59. Un winsch fazzija us zittu: Nahz mannim pakkal: Bet tas fazzija: Kungs palaid mann papreekschu no-eet, un sawu tehwu aprakt. Matt. 8, 21. 22.

60. Bet JEsus fazzija us to: Laid tee mixxoni sawus mirruschus aprohk, bet Tu no-eedams pasluddini to Deewa-walstibu.

61. Un zits fazzija: Kungs es eeschu tewim pakkal, bet palaid mann papreekschu atsazziht teem, kas mannâ nammâ irr. 1 Kehn. 19, 20.

62. Bet JEsus fazzija us to: Ne weens, kas sawu rohku peeleek pee arklu, un atraugahs us (to kas) atpakkal, ne derr pee tahs Deewa walstibas. *Sal. Sak. 26, 11. Wihlipp. 3, 14. Ebr. 6, 5. 6. 2 Petr. 2, 20.

Ta 10. Nodalla.

JEsus atkal issuhta zittus septindesmits mahzeklus, 1. Schehlojahs par teem Deewa-walstibas nizzinatajeem, 11. Teiz to brihnischku prahtu sawa Debbesu-Tehwa, 21. Sluddina no tahs muhschigas dsihwoschanas, 27. Jr no ta tuwaka mihlestibas, 29. Tee notikkumi no Martas un Marias, 38. 42.

Un pehz eezehle tas Kungs wehl zittus septindesmits, un suhtija tohs pa diweem sawâ preekschâ, us ikkatru pilsfatu, un weetu, kur Winnam bij janahk.

2. Jo winsch fazzija us teem: Plauschanas gann irr, bet mas irr to darbneeku, tapehz luhdseet tahs plauschanas Kungu, ka tas strahdneekus pee sawas plauschanas isdsiht gribbetu. Matt. 9, 37. Jahn. 4, 35. 2 Tess. 3, 1.

3. Eita, luhk, Es suhtu juhs, kà jehrus wilku starpâ. Matt. 10, 16.

4. Ne

4. Ne neffeet makku, neds kulliti, neds kurpes, un * ne fweizinajeet ne weenu us zelu: Matt. 10, 9. 10. Luhk. 9, 3.
nod. 22, 35. Mark. 6, 8. 2 Kehn. 4, 8. 9. 10.
* Tas irr: Ne kawejeet to laiku ar daudſ bildinaſchanas un farunnaſchanas us zelu, 2 Kehn. 4, 29.

5. Un kurrâ nammâ juhs ee-eefeet, fakkajt pirmak: Meers laid irr ar ſcho nammu. Matt. 10, 12. Mark. 6, 10.

6. Un ja tur buhs weens behrns ta meera, tad juhſu meers us to duffehs, bet ja ne, tad (juhſu meers) us jums atgreeſiſees.

7. Tanni paſchâ nammâ paleezeet, ehſdami un dſerdami, kas teem pee rohkas, jo tam ſtrahdneekam peenahkahs ſawa alga, ne pahrſtaigajeet no weena namma us ohtru. 3 Mohſ. gr. 19, 13.
5 Mohſ. gr. 24, 14. nod. 25, 4. Matt. 10, 10. 1 Kor. 9, 4. 2c. 1 Tim. 5, 18.

8. Un kurrâ pilſatâ juhs ee-eefeet, un tee juhs uſnem, (tur) ehdeet, kas jums tohp preekſchâ zelts.

9. Un darrajt weffelus tur eekſchâ tohs wahjus, un ſakkajt us teem: Ta Deewa walſtiba irr tuwu pee jums nahkuſi.
Matt. 3, 2. nod. 4, 17.

10. Bet kurrâ pilſatâ juhs ee-eetat, uni tee juhs ne uſnem, tad iſgahjuſchi us wiņķu ceļahm ſakkajt:

11. Arri tohs pihſchkus, kas mums no ſchi pilſſata peelihp, nokrattam mehs us jums, tomehr to ſinnajt, ka ta Deewa walſtiba tuwu pee jums nahkuſi irr. Matt. 10, 14. Mark. 6, 11. Luhk. 9, 5.
Ap. darb. 13, 51. nod. 18, 6.

12. Bet es ſakku jums: Ka teem Sodomiteem tanni deenâ lehtaki buhs, ne kâ tahdam pilſſatam. Matt. 11, 21.

13. Wai tew Korazin, wai tew Betſaida, jo kad buhtu eekſch Tirus un Sihdanas tee brihnumi notikkuſchi, kas eekſch jums notikkuſchi irr, tee buhtu jaw ſenn no grehkeem atgreeſuſchees maiſös un pelnös.

14. Tomehr Tirum un Sihdanai lehtaki buhs preekſch tahs ſohdibas, ne kâ jums.

15. Un tu Kapernaüm, kas tu lihdſ debbes pa-augſtinata eſſi, tu tapſi lihdſ ellei uogruhſta.

16. Kas juhs dſird, tas dſird mann, un kas juhs nizzina, tas nizzina mann, bet kas mann nizzina, tas nizzina to, kas manni ſuhtijis irr. Matt. 10, 40.
Mark. 9, 37. Jahn. 13, 20. 1 Teſſ. 4, 8.

17. Un tee ſeptiņdeſmits atgreeſehs ar preeka, ſazzidami: Kungs, ir tee welni mums tawâ wahrdâ padohdahs.

18. Un wiņſch ſazzija us teem: Es redſeju to ſatanu, ittin kâ ſibbini, no debbes * krihtam. Par. Jahn. 12, 8. 9.
* Tas irr: Gaiwu leelu warru pameſt: Par. Jahn. 12, 9. 2c.

19. Redſi, es dohmu jums ſpehku ſtaigaht us tſchuhſkahm un ſkarpijeem, un pahr wiſſu ſpehku ta eenaidneeka, un nekas jums wainu darrihs. Mark. 16, 18.
Ap. darb. 28, 5. Par. Jahn. 6, 6.

20. Tomehr ne preezajeetees pahr to, ka tee garri jums padohdahs, bet preezajeetees wairak, ka juhſu wahrdi irr debbeſis rakſtiti. 2 Mohſ. 32, 32.
Eſa. 4, 3. Dan. 12, 1. Wihlipp. 4, 3. Par. Jahn. 13, 8.

21. Un tanni ſtundâ preezajahs JEſus garrâ, un ſazzija: Es pateizu tew Tehws, Kungs debbes un ſemmes, ka tu ſchahs (leetas) eſſi paſlehpis teem gudreem un ſaprattigeem, un no tahm ſinnu dewis teem behrnineem. Teeſcham Tehws, jo tà irr tas taws labs prahts bijis. Matt. 11, 25. Job. 5, 12.
Eſa 29, 14. 1 Kor. 1, 19 26. nod. 2, 6. 7. 2 Kor. 3, 14.

22. Wiſſas leetas man irr nodohtas no manna Tehwa: Un neweens paſchſt, kurſch tas Dehls eſſus, kà ween tas Tehws, un kurſch tas Tehws eſſus, kà ween tas Dehls, un kam tas Dehls to gribb ſinnamu darriht.
Dahw. dſ. 8, 7. Ebr. 2, 8. Matt. 11, 27. nod. 28, 18. Jahn. 3, 35. nod. 17, 2. 1 Kor. 15, 27. Ewef. 1, 21. 22. Wihlipp. 2, 9. 10. Jahn. 1, 18. nod. 6, 46. nod. 14, 8. 9.

Ewangeliums trefchâ padeſmitâ ſwehdeenâ pehz waſſaras-ſwehtku atſwehtes.

23. Un wiņſch atgreeſehs pee teem mahzekleem, ſazzija ſewiſchki: Swehtas irr tahs azzis, kas redſ, ko juhs redſat. Matt. 13, 16. 1 Pehtr. 1, 10.

24. Jo es ſakku jums, daudſ praweeſchi, un kehniņi gribbeja redſeht, ko juhs redſat, un newa redſejſchi, un dſirdeht, ko juhs dſirdat, un newa to dſirdejſchi.

25. Un redſi, weens rakſtu-mahzitais zehlehs, wiņņu kahrdinadams, un ſazzidams: Mahzitais, ko buhs man darriht, ka es to muhſchigu dſihwoſchanu dabbuju? Matt. 22, 35. Mark. 12, 28.

26. Bet wiņſch ſazzija us to: Kà ſtahw bauſlibâ rakſtihts? Kà laſſi tu?

27. Un

27. Un tas atbildeja, un fazzija: Tew buhs Deewu tawu Kungu mihleht no wissas tawas firds, un no wissas tawas dwehfeles, un no wissa tawa spehka, un no wissa tawa prahta, un tawu tuwaku, kà fewi paschu. 5 Mohs. gr. 6, 5. nod. 10, 12. nod. 30, 6. 3 Mohs. gr. 19, 18. Reem. 13, 9. Gal 5, 14. Jehk. 2, 8.

28. Tad fazzija winsch us to: Tu essi pareisi atbildejs, eij, darri to, tad tu dsihwofi. 3 Mohs. gr. 18, 5. Ezek. 20, 11. 13.

29. Bet tas gribbedams pats taisnotees, fazzija us JEsu: Kurfch tad mans tuwakais?

30. Tad atbildeja JEsus, un fazzija: Weens zilweks isgahje no Jerusalemes us Jeriku, tam gaddijahs starp flepkaweem, un tee noplehse tam tahs drehbes, un to sakappajuschi, gahje tee nohst, un pamette to pufs-mirruschu.

31. Bet no nejauschi staigaja weens preesteris us to paschu zellu, kad tas to redseja, pagahje winsch garram.

32. Tapatt arridsan weens Lewits, tas nahzis pee tahs weetas, redseja (to), un pagahje fezzen.

33. Bet weens Samariteris sawu zellu staigadams, nahze tur pee winna, un to redsejs, eeschehlojahs winnam.

34. Un peegahje pee ta, sasehje tam sawas wahtis, tannîs eeleedams elji un wihnu, pehz zehle winsch to us sawu lohpu, un nowedde to mahjas-weetâ, un apkohpe to.

35. Ohtrâ deenâ brauze winsch nohst, un iswilke diwi sudraba-graschus, un dewe tohs tam saimneekam, un fazzija us to: Kohp scho, un ja tu wehl ko isdohsi, gribbu es tew to atdoht ateedams.

36. Kurru schkeeti tu no scheem trim, to tuwaku bijuschu tam, kas starp flepkaweem bij pullis?

37. Bet tas fazzija: Tas, kas schehlastibu pee winna darrija. Tad fazzija JEsus us to: Tad eij nu, un darri tà patt arridsan.]

38. Un tas notikkahs, winneem sawu zellu staigajoht, nahze winsch weenâ pilsfatinâ: Bet weena seewa, Marta wahrdâ, usnehme winnu sawâ nammâ. Jahn. 11, 1. nod. 12, 2. 3.

* Betania, Jahn. 11, 1.

39. Un tai bij weena mahsa Maria sauzama, kas arridsan nosehdahs pee JEsus kahjahm, un klausija winna wahrdu. Ap. darb. 22, 3.

40. Bet Marta lohti darbojahs ar daschadas kalposchanas, un peegahje fazzidama: Kungs, woi tu to ne behda, ka manna mahsa mann irr atstahjusi weenu kalpojam? Sakki jelle winnai, lai ta mannim palihds.

41. Bet JEsus atbildeja un fazzija us to: Marta, Marta, tu darrees sewim dauds darba un raises.

42. Bet weena* leeta irr waijaga, Maria irr to labbaku dallu isredsejusi, kas no tahs ne taps atnemta.

* Pahr wissahm leetahm par to dwehseli gahdaht, Dahw. dsees. 27, 4. Matt. 6, 33.

Ta 11. Nodalla.

JEsus mahza sawus mahzeklus kà teem buhs Deewu luhgt, 2. Isdsenn weenu mehmu wellu, 14. Tee Warlseeri saimo scho brihnumu, 17. Tadehl JEsus pahr teem to muhschigu wai issauz, 42. Ta sihme Jonas, 29.

Un tas notikkahs, kad winsch kahdâ weetâ Deewu peeluhgdams bija, un kad winsch pabeidse, fazzija weens no winna mahzekleem us winnu: Kungs, mahzi muhs Deewu peeluhgt, ittin kà Jahnis arridsan irr sawus mahzeklus mahzijis.

2. Un winsch fazzija us teem: Kad juhs luhdsat, (tad) sakkajt: Muhsu Tehws debbesîs, swehtihts lai tohp taws wahrds, lai nahk tawa walstiba, taws prahts lai noteek, kà debbesîs, tà arridsan semmes wirsû. Matt. 6, 9.

3. Muhsu deenischku maisi dohd mums ikdeenas.

4. Un pamett mums muhsu grehkus, jo mehs paschi arridsan pamettam ikkatram sawam parradneekam: Un ne eewedd muhs eeksch kahrdinaschanas, bet atpesti muhs no ta launa.

5. Un winsch fazzija us teem: Kurram juhsu starpâ irr draugs, un tas no-eetu pee ta nakts-widdû, un fazzitu us to: Luhdsams aisdohd man trihs maises. Luhk. 18, 1. rc.

6. Jo mans draugs irr pee mann no zella peegahjis, un man newaid, ko es tam preekschâ zelschu.

7. Un tas, kas eekschâ irr, atbildedams buhtu fazzijs: Ne padarri man darbu, tahs durwis irr jaw aisslehgtas, un manni behrni ar mannim jaw gultâ irr, es ne warru augscham zelrees, un tew padoht.

8. Es fakku jums: Jepschu wiusch arridsan augscham zehlees, tam ne dohtu, tapehz, ka tas wiuna draugs irr, tomehr wiuna nekaunigas usstahwefchanas dehk tas zelfees, un dohs wiuuam, zeek tam waijaga irr.

9. Un es fakku jums: Lubdseet, tad jums taps dohts, meklejeet, tad juhs atraffeet, klaudsinajeet, un jums taps atwehrts. Matt. 7, 7. nod. 21, 22. Mark. 11. 24. Jahn. 14, 13. nod. 15, 7. nod. 16, 23. 24. Jehk. 1, 5. 6. 1 Jahn. 3, 22. nod. 5, 14.

10. Jo ikweens dabbu luhgdams, un atrohd mekledams, un kas klaudsina, tam tohp atwehrts.

11. Un kurru tehwu juhfu starpâ luhdf tas dehls maisi, kas tam akmini dohs? Jeb arridsan siwi, kas tam siws weetâ tschuhfku dohs? Matt. 7, 9.

12. Jeb ja tas arridsan pautu luhdf, arrig wiusch tam dohs weenu skarpiju?

13. Ja tad juhs, kas juhs launi essat, finnat juhfu behrneem labbas dahwanas doht, zeek wairak juhfu Debbes-Tehws to Swehtu Garru dohs teem, kas wiuuu peeluhdf.

Ewangeliums zettortâ swehdeenâ preekfch leeldeenas.

14. Un wiusch isdsinne weenu wellu, un tas bija mehms: Bet tas notikkahs, kad tas wels bij isbehdsis, runnaja tas mehmais, un tee laudis brihnijahs. Matt. 9, 32. nod. 12, 22.

15. Bet zitti no teem fazzija: Schis isdsenn tohs wellus zaur beelzebulu, to wellu wirsneeku. Matt. 9, 34. nod. 12, 24. Mark. 3, 22.

16. Bet zitti kahrdinaja to, gribbedami no ta sihmi no Debbefim. Matt. 12, 38. nod. 16, 1.

17. Bet wiusch wiuuu dohmas nomannijis, fazzija us teem: Jkweena walsts, kas sawâ starpâ eenaidâ tohp, ta pohstâ aiseet, un nams us nammu gruhst. Matt. 12, 25. Mark. 3, 24. Jahn. 2, 25.

18. Ja tad tas fatans arri sawâ starpâ eenaidâ, kà warr wiuna walsts pastahweht? Tapehz ka juhs fakkat, es isdsennus tohs wellus zaur beelzebulu.

19. Bet ja Es tohs wellus isdsenuu zaur beelzebulu, zaur ko (tad) isdsenn tohs juhfu behrni? Tapehz Tee buhs juhfu teesneki.

20. Bet ja es zaur Deewa pirkstu tohs wellus isdsenuu, tad jaw nahk Deewa walstiba pee jums.

21. Kad kahds stiprs apbruuuohts wihrs sawu pilli apsarga, tad paleek wiuna leetas ar meeru. Matt. 12, 29.

22. Bet kad weens stipraks wiuuam useet, kas wiuuu uswarr, tad pee nem tas tam wiuna bruuuas, us kurrahm wiusch palaidehs, un isdalla wiuna laupijumu. Esa. 53, 12. Kol. 2, 15.

23. Kas ne irr ar mannim, tas irr prett mannim, un kas ar mannim ne sakrahj, tas iskaisa. Matt. 12, 30.

24. Kad tas neschkihsts gars no tà zilweka isgahjis, tad pahrstaiga wiusch kaufas weetas, un mekle dusseht: Bet to ne atraddis, sakka wiusch: Es gribbu atkal greestees us sawu nammu, no kurrenes es isgahjis esmu. Matt. 12, 43.

25. Un kad wiusch nahk, atrohd wiusch to ar slohtahm mehstu un isgehrbtu.

26. Tad no-eet wiusch, un nem septiuus zittus garrus pee sewim, kas jo nikni, ne wiusch pats: Un tur eekschà nahkuschi, dsihwo tee tur, un tohp pehdar to zilweku niknaki, ne kà pirms. Jahn. 5, 14. 2 Peht. 2, 20. Ebr. 6, 4. nod. 10, 26.

27. Un tas notikkahs, kad wiusch tà runnaja, pazehle weena seewa tanni pulkà sawu balsi, un sazzija us wiuuu: Swehtas irr tahs meekas, kas tewi nessuschas, un tahs kruhtis, ko tu sihdsi effi.

28. Bet Wiusch sazzija: Teescham swehti irr tee, kas Deewa wahrdu dsird, un to pasarga.] Matt. 7, 21. Jahn. 6, 29. Reem. 2, 13. Jehk. 1, 21.

29. Un kad tee laudis sapulzinajahs, eesahze wiusch fazziht. Schi tauta irr nikna, ta mekle sihmi, un tai ne taps sihme dehta, kà ween ta sihme ta praweefcha Jonas. Matt. 12, 39. Jon. 2, 1.

30. Jo ittin kà Jonas weena sihme bija teem Niniwiteereem, tà patt buhs arridsan ta silweka Dehls schai tautai.

31. Ta kehninenne no widdus-deenas puffes, zelfees augscham sohda-deenâ ar schihs tautas laudim, un pasiddinahs tohs, jo ta irr no tahs semmes galleem nahkusi, to gudribu Salamana dsirdeht, un redsi, scheit irr wairak, ne kà Salamans. 1 Kehn. 10, 1. 2 Laik. gr. 9, 1. Matt. 12, 42.

32. Tee Niniwiteru laudis zelsees preekfch sohda ar schihs tautas, un pasiddinahs to, jo tee irr no grehkeem atgreesuschees us to fluddinaschanu Jonas

un redſi, ſcheit irr wairak, ne kà Jonas. Jon. 3, 5.

33. Bet ne weens, kas ſwezzi ededſina, leek to kakrâ, neds appakſch kahdu puhru, bet us lukturi, ka tee, kas eekſchâ nahk, to gaiſchumu redſ. Luhk. 8, 16. Matt. 5, 15. Mark. 4, 21.

34. Tahs meeſas ſwezze irr ta azz, tapehz, ja tawa azz weenteeſiga irr, tad arridſan wiſſa tawa meeſa irr gaiſcha: Bet ja ta irr nikna, tad arridſan tawa meeſa irr tumſcha. Matt. 6, 22.

35. Tapehz peeraugi, ka ne tas gaiſchums, kas eekſch tew irr, tumſiba buhs.

36. Ja tad nu tawa meeſa wiſſa gaiſcha irr, tà, ka tai ne maſ tumſibas irr, tad buhs wiſſas leetas gaiſchas, ittin kà, kad kahda ſwezze ar ſawu ſpihdumu tew apgaiſmo.

37. Bet winnam wehl tà runnajoht, luhdſe to weens Wariſeëris, ka tas gribetu aſaidu pee ta ehſt: Un winſch eegahjis ſahſehdahs.

38. Un tas Wariſeëris brihnijahs, redſedams, ka winſch preekſch aſaida ne maſgajahs. Mark. 7, 3.

39. Bet tas Kungs ſazzija us to: Taggad juhs Wariſeëri ſchkihſtat to ahras-puſſi ta bikkera, un tahs kohdas, bet kas eekſchkigi eekſch jums, tas irr peepildihts ar laupiſchanas un blehdibas. Matt. 23, 25. Tit. 1, 15.

40. Juhs beſprahtigi, neggi tas, kas to ahras-puſſi irr darrijis, irr arridſan to eekſch-puſſi darrijis?

41. Tomehr dohdeet to, kas pee rohkas irr teem nabbageem, un redſi, tad wiſſas leetas jums irr ſchkihſtas. Eſai. 58, 7. Dan. 4, 24. Luhk. 12, 33.

42. Bet wai jums Wariſeëreem! jo juhs dohdat to deſmitu teeſu no dilles un ruhtas, un wiſſadas ſahles, un eijat ſeſſen to teeſu, un Deewa mihleſtibu. Schahs leetas jums bij darriht, un winnas ne pameſt. Matt. 23, 23. 1 Sam. 15, 22. Oſe. 6, 6. Mik. 6, 8. Matt. 9, 13. nod. 12, 7.

43. Wai jums Wariſeëreem, jo juhs mihlojat tohs augſtakus krehſlus baſnizâs, un tahs ſweizinaſchanas us tirgeem. Luhk. 20, 46. Matt. 23, 6. Mark. 12, 38.

44. Wai jums rakſtu-mahzitajeem, un Wariſeëreem, juhs leekuli (blehdneeki), jo juhs eſſat itt kà tee apmeſti kappi, un tee zilweki, kas tur wirſu ſtaiga, ne ſinna to. Matt. 23, 27.

45. Bet weens no teem bauſlibas-mahzitajeem atbildedams, ſazzija us winnu: Mahzitais, ſchahs leetas runnadams, tu muhs arridſan neewa.

46. Bet winſch ſazzija: Wai arridſan jums rakſtu-mahzitajeem, jo juhs apkraujat tohs zilwekus ar gruhti-neſſamahm naſtahm, un paſchi tahs naſtas ar weenu ſawu pirkſtu ne aiskarrat. Matt. 23, 4. Eſa. 10, 1.

47. Wai jums, jo juhs uſtaiſat tohs kappus to praweekſchu, un juhſu tehwi irr tohs nokawuſchi. Matt. 23, 29.

48. Tad nu dohdat juhs leezibu, ka jums patihk tee darbi juhſu tehwu, Tee gann irr winnus nokawuſchi, un Juhs uſtaiſat winnu kappus.

49. Tapehz ſakka arridſan ta Deewa * Gudriba: Es ſuhtiſchu pee teem praweekſchus, un apuſtukus, un no teem tee (ſittus) nokaus, un zittus tee isdſihs. Matt. 10, 16. nod. 23, 34. Luhk. 10, 3. Jahn. 16, 2. Ap. darb. 7, 51. 52. Ebr. 11, 35. 36. 37.

* To runna Kriſtus pats, Matt. 23, 34. Ta Gudriba ſawa tehwa buhdams, Sal. Sak. 8, 1. 22. 1 Kor. 1, 24.

50. Ka no ſchahs zilts meklehts tohp wiſſu praweekſchu aſſins, kas isleets irr, no paſaules eeſahkuma. Matt. 23, 35.

51. No tahm aſſinim Abeka, lihdſ tahm aſſinim Zakarias, kas nokauts irr ſtarp altari, un to Deewa-nammu; Jo es ſakku jums: Tas taps meklehts no ſchahs tautas. 1 Mohſ. gr. 4, 8. Ebr. 11, 4. 2 Laik. gr. 24, 21.

52. Wai jums rakſtu-mahzitajeem, jo juhs eſſat noņehmuſchi to * atklehgu tahs atſihſchanas: Juhs paſchi ne eeeijat, un tohs kas ee-eet gribbeja, juhs eſſat aiskawejſchi. Matt. 23, 13.

* Tahs atſihſchanas atklehgas irr ta Swehta Deewa wahrda iſſtahſtiſchana.

53. Un kad winſch tà us teem ſazzija: Eeſahze tee rakſtu-mahzitaji, un Wariſeëri gauſchi us winnu lauſtees, un pahr daudſ leetahm winnam tohs wahrdus no muttes iswilt.

54. Un tee gluhneja us winnu, un mekleja, jeb ko no winna muttes [illegible]ert, ka tee winnu warretu apſuhdſeh.

Ta 12. Nodalla.

JEſus mahza, ka no ta Wariſeëru rauga juhs ſargajatees. 1. Par ko ja-bihſtahs. 4. Skuhbina us paſtahwigu drohſchibu pee Deewa un winna wahrda. 8. Ne gribb ſtarp prahteem to teeſu neſt. 13. Mahja prett negauſibu. 15. Neſtigu gahdaſchanu. 22. Ta Wariſeëru walſchkibu. 54. Jigu duſmoſchanu ar to tuwaku. 58.

Un tad ſapulzinajahs daudſ tahkſtoſchu

łauschu, tà, ka arridsan tee sawâ starpâ weens ohtru saminnahs, tad eesahze Jesus us saweem mahzekleem sazziht: Wikspirmak sargajeetees no ta rauga to Wariseëru, kas irr walschkiba (blehdiba). Matt. 16, 6. Mark. 8, 15.

2. Un neneeka irr apslehpts, kas ne kluhs preekfch gaismu wests, neds sleppens, kas ne kluhs sinnams. Joh. 12, 22. Luhk. 8, 17. Matt. 10, 26. Mark. 4, 22.

3. Tapehz, ko juhs tumschâ essat sazzijschi, taps dsirdehts gaismâ, un ko juhs essat ausî runnajuschi kambarôs, tas taps us jumteem pasludinahts.

4. Bet es sakku jums manneem draugeem: Ne bihsteetees no teem, kas to meesu nokauj, un pehz tee ne spehj zittu neneeka wairak darriht. Es 51, 7. Jer. 1, 8. Matt. 10, 28. 1 Pehz. 3, 14.

5. Bet es jums rahdischu, no ka jums irr jabihstahs: Bihsteetees no ta, kam pehz to, kad tas irr nokawis, warra irr ellê eemest: Jo es sakku jums, no schi bihsteetees.

6. Neggi peezi swirbuki tohp pirkti par diwi artaweem? Un ne weens no teem irr aismirsts pee Deewa. Matt. 10, 29.

7. Bet arridsan wissi juhsu galwas matti irr isskaititi, tapehz ne bihsteetees, juhs essat labbaki, ne kà daudz swirbuki. 1 Sam. 14, 45. 2 Sam. 14, 11. 1 Kehn. 1, 52. Luhk. 21, 18. Ap. darb. 27, 34.

8. Bet es sakku jums: Ikweens, kas mann apleezinahs preekfch zilwekeem, to arridsan ta zilweka Dehls apleezinahs preekfch teem Deewa engeleem. Luhk. 9, 26. Matt. 10, 32. Mark. 8, 38. 2 Tim. 2, 12. 1 John. 2, 23.

9. Un kas mann aisleegs preekfch zilwekeem, tas taps aisleegts preekfch teem Deewa engeleem.

10. Un ikweens, kas ko runnahs prett ta zilweka Dehlu, tam taps peedohts: Bet tam, kas to Swehtu Garru saimojis irr, tam ne taps peedohts. Matt. 12, 31. Mark. 3, 28. Ebr. 10, 26. 1 Johs. 5, 16.

11. Bet kad tee juhs weddihs preekfch (sawahm) basnizas teesâhm, un preekfch waldnekeem un warreneem, tad ne behdajeetees, kà un (ar) ko juhs aisbildinasseetees, jeb ko juhs runnasseet. Matt. 10, 19. Mark. 13, 11. Luhk. 21, 14.

12. Jo tas Swehtais Gars mahzihs juhs tanni paschâ stundâ, kas peeklahjahs runnaht.

13. Bet weens no teem laudim sazzija us winnu: Meisteri, sakki mannam brahlam, (ka tam buhs) ar mannim to tehwa-mantu dalliht.

14. Bet winsch ko sazzija us to: Zilweks, kas mann irr pahr jums eezehlis par teesnesi jeb isschkihrejn?

15. Bet winsch sazzija us teem: Peeraugajt un sargajtees no tahs negantibas: Jo ne weens (zilweks) no ta dsihwo, ka tam par leeku mantas irr. 1 Tim 6, 6. 7. 10.

16. Un winsch stahstija teem weenu lihdsibu, sazzidams: Weena baggata zilweka tihrums bij augkus pa pilnam nessis.

17. Un tas dohmaja sawâ prahtâ, sazzidams: Ko es darrischu? Jo man ne waid, turpes sakrahschu sawus augkus.

18. Un tas sazzija: To es darrischu: Es gribbu mannus schkuhnus nopleschi, un leelakus ustaisiht, un tur sakrahschu wissus mannus augkus, un mannu labbibu.

19. Un es sazzischu us sawu dwehseli: Manna dwehsele, tew irr leels mantas padohms us daudz gaddeem, dussi, ehd un dserr lihgsmodamees. Mahzit. Sal. 11, 9. Sihr. 11, 19. 1 Kor. 15, 32. Jehk. 5, 5.

20. Bet Deews sazzija us to: Tu traks! schinnî naktî tawa dwehsele taps no tewim atpraffita, un kam tas buhs, ko tu sakrahjis essi? Job. 20, 22. 27, 8. Dahw. dseef. 52, 7. Jer. 17, 11. Dahw. dseef. 39, 7.

21. Tà patt (irr arridsan ar to) kas sew pascham mantas sakrahj, un ne irr bagats eekfch Deewa.

22. Un winsch sazzija us saweem mahzekleem: Tapehz sakku es jums: Ne juhdaitees juhsu dsihwibas pehz, ko juhs ehdisset, neds tahs meesas pehz, ar ko juhs gehrbtitees. Matt. 6, 25. 1 Pehz. 5, 7. Dahw. dseef. 55, 23. 1 Tim. 6, 7. Wihlipp. 4, 6.

23. Ta dsihwiba irr wairak ne kà ta barriba, un ta meesa (wairak) ne kà tahs drehbes.

24. Nemmeet wehrâ tohs krauklus, kas neds sehj, neds plauj, kam ne klehts neds schkuhnis, un juhsu Deews (tomehr) tohs baro: Zeet daudz essat Juhs labbaki ne kà tee putni. Job. 39, 3. Dahw. dseef. 147, 9.

25. Un kas juhsu starpâ warr peelikt sawam augumam weenu ohlekti, beidsamees? Matt. 6, 27.

26. Ja

26. Ja nu juhs ne spehjat neds tahs wiſsmaſakas (leetas darrihr), ko gahdajat juhs par tahm zittahm?

27. Nemmeet wehrâ tahs pukkes, kà tahs aug, tahs ne ſtrahda, neds wehrpj, bet es ſakku jums, ka ir Salamans wiſſâ ſawâ gohdibâ tà newa apgehrbts bijis, kà weena no tahm.

28. Ja tad Deews to ſahli wirs lauka tà apgehrbj: Kas ſchodeen ſtahw, un rihta krahſnî eemeſta tohp, zeek wairak juhs? Ak juhs maſ-tizzigi!

29. Tà arridſan Juhs ne-behdajeetees, ko juhs ehdiſeet, un ko juhs dſerſeet, neds tohpeet ſchurp un turp ſchaubiti.

30. Jo wiſſas ſchahs leetas mekle tee pagani ſchinnî paſaulê, bet juhſu Tehws ſinna, ka ſchahs leetas jums irr waijaga.

31. Tomehr meklejeet to Deewa-walſtibu, un tad wiſſas ſchihs leetas jums kluhs peeliktas. 1 Kehn. 3, 13.
Dahw. dſeeſ. 37, 25.

32. Ne bihſtees tu maſ gannams pulziņſch, jo juhſu tehwa ſchehligs prahts irr, jums to walſtibu doht.
Matt. 11, 25. 26.

33. Pahrdohdeet, kas jums irr, un dohdeet teem nabbageem: Darrajt few paſcheem makkus, kas ne nowezzajahs, un ne-iſnihzigu mantu debbeſîs, kur tee ſagli klaht ne tohp, neds kohdas to ſamaita. Matt. 19, 21. Ap. darb. 2, 45.
mod. 4, 34. Matt. 6, 20. mod. 19, 21. Luhk. 16, 9. 1 Tim. 6, 19.

34. Jo kur juhſu manta irr, tur arridſan buhs juhſu ſirds.

35. Laid juhſu gurni irr apjohſtî, un tahs ſwezzes ſpihdoſchas. Ew. 6, 14. 1 Peht. 1, 13.

36. Un eſſat juhs lihdſi teem zilwekeem, kas ſawu kungu gaida, kad tas no kahſahm zelſees, ka tee, kad wiņſch nahk un klaudſina, wiņņam tudalin warr atdarriht.

37. Labbi teem paſcheem kalpeem, ko tas Kungs pahrgahjis atraddihs mohdrigus. Patees es ſakku jums, ka wiņſch apjohſtees, un tohs paſehdinahs, un ateedams teem kalpohs.

38. Un kad wiņſch nahks nakts-widdû, jeb pirmajôs gailôs nahks, un tà atradd ihs, labbi teem paſcheem kalpeem.
Matt. 24, 42.

39. Bet ſinnajt to, kad buhtu tas namma-kungs ſinnajs, kurrâ ſtundâ tas ſaglis nahktu, wiņſch buhtu nomohdâ bijis, un ne lizzis ſawu nammu zauri rakt. Matt. 24, 43. 1 Teſſ. 5, 2.
2 Peht. 3, 10. Ap. darb. 3, 3. mod. 16, 15.

40. Tapehz eſſeet Juhs arridſan gattawi: Jo tanni ſtundâ, kurrâ juhs ne dohmajat, ta zilweka Dehls atees.
Matt. 24, 44. mod. 25, 13. Mark. 13, 33. Luhk. 21, 34. 1 Teſſ. 5, 6.

41. Un Pehteris ſazzija us to: Kungs, arrig tu ſcho lihdſibu us mums ſakki, jeb arridſan us wiſſeem?

42. Bet tas Kungs ſazzija: Kahds tad irr tas peetizzigs un gudrs namma-turretais, ko tas Kungs eezelk pahr ſawu ſainni, ihſtenâ laikâ teem ſawu peederrigu barribu doht. Matt. 24, 45.
mod. 25, 21. 1 Kor. 4, 2.

43. Labbi tam kalpam, ko tas Kungs pahrgahjis atraddihs tà darram.

44. Es ſakku jums teeſcham, ka wiņſch to pahr wiſſu ſawu mantu eezels.

45. Bet ja tas kalps ſazzihs ſawâ prahtâ: Mans Kungs kawejahs nahkt, un eeſahks tohs kalpus un kalpones nokult, un ehſt, un dſert, un peedſertees.

46. Tad nahks tas Kungs ſchi paſcha kalpa tanni deenâ, kurrâ tas wiņņu ne gaida, un tanni ſtundâ, kurrâ tas ne ſinna, un * atſchkirs to, un dohs tam algu ar teem netizzigeem. Matt. 24, 51.
* Jeb, ſchkels wiņņu paſcham.

47. Bet tas kalps, kas to prahtu ſawa Kunga irr ſinnajis, un ne ſataiſijees, neds darrijis pehz wiņņa prahtu, tas taps ar daudſ ſitteeneem kults. Jehk. 4, 17.

48. Bet kas (to) ne irr ſinnajis, bet darrijis ar ko wiņſch kuhleenus nopelnijis, tas taps maſ kults, bet ikweenam kam daudſ dohts irr, no ta daudſ kluhs meklehts, un kam daudſ irr uslikts, no ta wairak taps praſſihts.

49. Es eſmu nahzis uggunî meſt us ſemmi, un kà gribbetu es, ka tas jau degtu? Matt. 10, 34. Jer. 23, 29.

50. Bet man buhs kriſtitam tapt ar weenu kriſtibu, un kà irr man tik bail, teekams tas tohp pabeigts. Matt. 20, 22.
Mark. 10, 38. 1 Peht. 1, 7.

51. Schkeetat juhs, ka es eſmu nahzis, meeru doht wirs ſemmes? Es ſakku jums, ne, bet ſenaidibu. Matt. 10, 34.
Mik. 7, 6.

52. Jo pehz ſcho laiku buhs peezi weenâ nammâ ſawâ ſtarpâ ſenaidâ, trihs prett diweem, un diwi prett trim.

53. Tas tehws eenaidibu zels prett to dehlu, un tas dehls prett to tehwu, ta mahte prett to meitu, un ta meita prett to mahti, ta wihra mahte prett fawu weddekli, un ta weddekle prett fawu wihra mahti. Matt. 10, 35.

54. Un winſch fazzija arridſan us teem laudim: Kad juhs redſat kahdu padebbes uskahpjam no wakkara puſſes, tad ſakkat juhs tudalin: Tur nahk leetus, un tas tà noteek. Matt. 16, 2.

55. Un kad juhs redſat to tahrpina wehju puhſcham, tad ſakkat juhs, tur buhs karſts gaiſs, un tas tà noteek.

56. Juhs leekuki (blehdneeki), to debbes un ſemmes zihmi juhs warrat iſpraſt, bet kà juhs ſcho laiku ne iſprohtat?

57. Un kadehk ne nolemmat juhs pee ſew paſcheem, kas taiſns irr?

58. Jo kad tu ar tawu prettineeku preekſch wirſneeku noeij, tad luhko us zelku ar winnu ſameerinahts tapt, ka tas tew ne wedd preekſch to ſohdzi, un tas ſohdzis nodohd tew tam bendam, un tas bende tewi mett zeetumâ.

Sal. Sak. 25, 8. Matt. 5, 25.

59. Es ſakku tew, tu no turrenes ne iſeeſi, teekams tu to pehdigu artawu nomakſaſi.

Ta 13. Nodalka.

Tee Galileeri no Pilatus nokauti, 1. Noſiſti no ta tohrņa Sihloa, 4. No ta neaugliga wihgeſkohka, 8 JEſus dſeedina weenu lihku ſeewu, 10. Gluddina Deewa wahrdu zaur daſchadahm lihdſibahm, 18. No teem ſchaureem wahrteem, 23. 24. Schehlojahs pahr to Judu pahrgalwibu, un bohjâ-eeſchanu, 34.

Tannî paſchâ brihdî atraddahs tur zitti, tee paſſuddinaja winnam no teem Galileëreem, kurru affinis Pilatus ſajauzis bij ar winnu uppureem.

2. Un JEſus atbildeja un ſazzija us teem: Schkeetat juhs ka ſchee Galileëri pahr wiſſeem Galileëreem irr grehzineeki bijuſchi, tapehz, ka tee to zeetuſchi?

3. Es ſakku jums, ne, bet ja juhs no grehkeem ne atgreeſiſeetees, tad ir juhs wiſſi tà tapſeet nomaitati.

4. Jeb ſchkeetat juhs, ka tee aſton padeſmits, us kurreem tas tohrnis eekſch Sihloäs kritte, un noſitte tohs, irr noſeegunſchi pahr wiſſeem zilwekeem, kas Jeruſalemê dſihwo?

5. Es ſakku jums, ne, bet ja juhs no grehkeem ne atgreeſiſeetees, tad juhs wiſſi tà tapſeet nomaitati.

6. Un winſch ſazzija ſcho lihdſibu: Weenam zilwekam bija weens wihgukohks, tas bija ſtahdihts winna wihnakalnâ, un tas nahze augkus no ta mekleht, un ne atradde tohs. Eſa. 5, 2. Matt. 21, 19.

7. Tad ſazzija winſch us to wihnadahrſneeku: Redſi, es ekſmu nu trihs gaddus weenu pehz ohtra nahzis, un augkus meklejis us ſcho wihgu-kohku, un tohs ne atraddis, nozehrt to, ko tas weltſtahw taiſ ſemmê?

8. Bet winſch atbildeja, un ſazzija us to: Kungs, lai tas paleek wehl ſcho gaddu, teekams es apkahrt to rohku, un to apſuhdoju:

9. Arrig tas augkus neſſihs, ja ne, tad warri tu to pehz nozirſt.

10. Un winſch mahzija weenâ no tahm baſnizahm, ſwehdeenâs.

11. Un redſi, weenai ſeewai jaw pee aſton padeſmits gaddeem bija weens gars tahs neweſſelibas, un ta bija lihka, un wiſſai ne warreja taiſni atleegtees.

12. Bet JEſus winnu redſedams atzinaja un ſazzija us to: Seewa, tohp atſwabbinata no tawas neweſſelibas.

13. Un likke tahs rohkas us to, un tuhdaſ tappe ta taiſna darrita, un pagohdinaja Deewu.

14. Bet tas baſnizas-wirſneeks atbildeja, apſkaiſdamees, tapehz ka JEſus ſwehdeenâ dſeedinajis bij, un ſazzija us teem laudim: Seſchas deenas irr, kurrâs jaſtrahda, tad nu tannîs nahzeet un tohpeet dſeedinati, un ne ſwehdeenâ. 2Mohſ.gr.20, 9. 5Mohſ.gr.5, 13. Ezek. 20, 12.

15. Tad atbildeja tam tas Kungs un ſazzija: Tu leekuli (blehdneeks), negan ikkatrs juhſu ſtarpâ atraiſa wehrſi, jeb ehſeli ſwehdeenâ no ſilles, un dſirdina to nowedſdams (pee ubdeni)?

2 Mohſ. gr. 23, 5. 5 Mohſ. gr. 22, 4. Mos. 12, 1. 11. Mark. 3, 2. Luhk. 6, 7. 14, 5. Jahn. 7, 23.

16. Bet ſchi, kas Ahbraâma meita irr, ko tas ſatans, redſi, pee aſton-padeſmits gaddeem ſaiſtijis irr, negzi peeklahtohs winnu atraiſiht no ſchihs ſaites ſwehdeenâ?

17. Un winnam to ſakkoht, kaunejahs wiſſi winna prettineeki, un wiſſi tautas preezajahs pahr wiſſahm ſchihm godigahm (leetahm), kas zaur winnu notikke.

18. Un

18. Un winſch fazzija: Kam ta Deewa-walſtiba lihdſinajahs, un kam es to lihdſinaſchu? Matt. 13, 31. Mark. 4, 31.

19. Ta irr lihdſinajama ſinnepes graudiņam, ko weens zilweks uehmis, mette ſawâ dahrſâ un tas uſauge, un tappe leels kohks, un tee putni appakſch debbes darrija ligſdas wiņņa ſarrôs.

20. Un atkal fazzija winſch: Kam lihdſinaſchu es to Deewa-walſtibu?

Matt. 13, 33.

21. Ta irr lihdſinajama (kahdam) raugam, ko weena ſeewa uehmuſi apflehpe ſtarp trim puhreem miltu, teekams wiſs ſaraudſejahs.

22. Un winſch pahrſtaigaja tohs pilſatus un pilſatiņus mahzidams, un pa-uehme to zelku us Jeruſalemi.

Matt. 9, 35. Mark. 6, 6.

23. Bet zits fazzija us wiņņu: Kungs! Irrag maſ, kas debbeſu-walſtibâ nahks? Bet winſch fazzija us teem:

24. Zihnijeetees ee-eet zaur teem ſchaurreem wahrteem, jo daudſ, fakku es jums, meklehs ee-eet, un ne warrehs.

Matt. 7, 13. Eweſ. 6, 11. Wilip. 3, 12. 2 Tim. 4, 7.

25. No ta (laika), kad tas namma Kungs ſelſees, un tahs durwis aiſſlehgs, un juhs eeſahkſeet ahrâ ſtahweht, un pee durwim klaudſinaht, fazzidami: Kungs, Kungs, atdarri mums: Tad winſch atbildedams fazzihs jums: Es ne paſihſtu juhs, no kurrenes juhs eſſat.

Matt. 25, 11. 12. nod. 7, 21. 23. Luhk. 6, 46.

26. Tad juhs eeſahkſeet fazziht: Mehs tewis preekſchâ eſſam ehduſchi, un dſehruſchi, un tu us muhſu ee-lahm eſſi mahzijis.

27. Un winſch fazzihs: Es fakku jums, es ne paſihſtu juhs, no kurrenes juhs eſſat, atkahpeetees no mannim wiſſi kauna-darritaji. Dahw. dſeeſ. 6, 9.

Matt. 7, 23. nod. 25, 41.

28. Teju buhs raudaſchana un ſohbu trihzeſchana, kad juhs redſeſeet to Abraamu, un Ihſaāku un Jehkabu, un wiſſus praweeſchus eekſch Deewa-walſtibas, bet few (paſchus) iſmeſtus.

Matt. 8, 11. 12. nod. 13, 42. nod. 24, 51.

29. Un tad nahks no auſtruma un wakkara-puſſes, no widdus-deenas, un juhras-puſſes, un ſehdehs Deewa walſtibâ. Eſ. 2, 2. 3. Mal. 1, 11. Matt. 8, 11.

30. Un raugi, tei irr pehdeji, kas buhs pirmaji, un tei irr pirmaji, kas buhs pehdeji. Matt. 19, 30. nod. 20, 16. Mark. 10, 31.

31. Tannî deenâ atnahze zitti Wariſeēri, fazzidami us wiņņu: Iſeij, un eij prohjam no ſcheijenes: Jo Erohdus gribb few nokaut. Amos. 7, 13.

Neem. 6, 10. 11.

32. Un winſch fazzija us teem: Eita un fakkajt ſchai lapſai: Raugi, es iſdſennu wellus, un beidſu dſeedinaht ſchodeen * un rihtu, un trefchâ deenâ kluhſ ar mann pa gallam.

* Tas irr, wehl maſu brihdi, Oſ. 6, 2.

33. Tomehr man wehl ſchodeen, un rihtu, un parihtu jaſtaiga, jo tas ne klahjahs, ka weens praweets zittur nomaitahts tohp, kâ Jeruſalemê.

34. Jeruſaleme, Jeruſaleme, kas tu nokauj tohs praweeſchus, un ar akmineem nomehta tohs, kas pee tewim ſuhtiti, zik reiſes es eſmu gribbejs tawus behrnus fakraht, ittin kâ kahda wiſta ſawu perrekli appakſch ſaweem ſpahrneem, un juhs ne eſſat gribbejſchi!

Matt. 23, 37. Dahw. dſ. 17, 8. dſ. 91, 4.

35. Redſi, juhſu nams tohp jums pohſtâ atſtahts: Bet pateeſi, es fakku jums, ka juhs mannis ne redſeſeet, teekams tas (laiks) nahk, kad juhs fazzifeet: Slawehts irr tas, kas nahk ta Kungâ wahrdâ. Dahw. dſeeſ. 69, 26. Eſ. 1, 7. Jer. 7, 23. Mik. 3, 12. Matt. 23, 38. Apuſt. darb. 1, 20. Dahw. dſ. 118, 26.

Ta 14. Nodalla.

JEſus darra weenu uhdens-ſehrdſigu weſſelu, 1. Slnddina, ka buhs weeſibâs turretees, 7. Mahza no ta leeka wakkar-ehdeena, 46. Eepreezina prett tahm nahkamahm wajaſchanahm, 25

Ewang. ſeptitâ padeſmitâ ſwehdeenâ pehz waſſaras-ſwehkku atſwehtes.

Un tas gaddijahs, ka JEſus nahze weena Wariſeēru wirſneeka nammâ ſwehdeenâ us meelaſtu, un Tee gluhneja us wiņņu.

2. Un luhk, weens uhdens-ſehrdſigs zilweks rahdijahs tur preekſch wiņņa.

3. Un JEſus eeſahze runnaht us teem bauſlibas-mahzitajeem un Wariſeēreem, un faſſija: Arrig klahjahs ſwehdeenâ dſeedinaht? Bet tee zeete kluſſu.

Matt. 12, 10.

4. Un winſch nehmis dſeedinaja to, un ſuhtija to prohjam.

5. Pehz atbildeja winſch un fazzija us teem: Kas irr juhſu ſtarpâ, kam kaws ehſelis, jeb wehrſis eekriht akkâ, un winſch to tudal ne iſwelk ſwehtâ deenâ?

2 Moſ. gr. 23, 5. 5 Moſ. gr. 22, 4. Luhk. 13, 15.

6. Un tee ne warreja tam us to neneeka atbildeht.

7 Winsch dewe arridsan teem weefeem kahdu lihdsibu, nomannidams, kà tee israudsijahs augstakà weetà fehdeht, un fazzija us teem:

8. Kad tu no zitta luhgts tohpi kahsàs, tad ne fehdees augstakà weetà, ka ne gaddahs jo zeenigs ne tu, kas no winna luhgts. Sal. Sak. 25, 6. 7.

9. Un ka tas, kas tewi un winnu luhdsis, ne nahk us tewim fazziht: Dohd schim weetas, un tew buhs tad ar kaunu semmajà weetà fehdeht.

10. Bet kad tu kluhsti luhgts, tad eij un fehdees semmajà weetà, ka tas, kas tewi luhdsis, nahk us tewim fazziht: Draugs, wirsees augscham, tad buhs tew gohds preekfch teem, kas ar tewim pee galda fehsch.

11. Jo, kas pats augstinajahs, tam buhs semmotam tapt, un kas pats semmojahs, tam buhs augstinatam tapt.]

Job. 22, 29. Sal. Sak. 29, 23. Matt. 23, 12. Luhk. 1, 51. nod. 18, 14. Jehk. 4, 6. 10. 1 Pehk. 5, 5.

12. Un winsch fazzija arridsan us to, kas winnu bij aizinajis: Kad tu darri asaidu, jeb wakkarinu, ne luhdsi tawus draugus, neds tawus brahlus, neds tawu raddu, neds tohs baggatus kaimiņus, ka Tee tewi atkal ne luhdsi, un tu tawu maksu dabbu. Neem. 8, 12.

Tob. 4, 7. Sal. Sak. 3, 9. 28.

13. Bet kad tu weesibu darri, aizini nabbagus, krohpkus, tiflus, aklus.

14. Tad tu fwehtigs buhsi, jo teem newaid tew ko makfaht, jo tas tew atkal taps atdohts to kaifnu augschamzelfchanas-laikà.

15. Bet weens no teem, kas pee galda fehdeja, fchohs wahrdus dsirdejis, fazzija us winnu: Swehts irr tas, kas maisi ehd Deewa-walstibà.

Ew. ohtrà fwehdeenà pehz waffaras-fwehtku atfwehtes.

16. Bet winsch fazzija us to: Tur bija weens zilweks, tas fataisija leelu wakkarinu, un luhdse daudf pee ta. Es. 25, 6. Matt. 22, 2. Par. Jahn. 19, 9.

17. Un winsch fuhtija sawu kalpu ap to wakkarina-stundu, teem aizinateem fazziht: Nahzeet, jo wiffas leetas fataisitas.

Sal. Sak. 9, 1. 2. 5.

18. Bet tee eefahzahs wiffi weens pehz ohtra aisbildetees. Tas pirmais fazzija us to: Es efmu tihrumu pirzis, un man waijaga eet, un to apraudsiht, es luhdsohs, aisbildini mann.

19. Un tas ohtrs fazzija: Es efmu peezus juhgus wehrschu pirzis, un es no-eemu tohs apraudsiht, es luhdsohs, aisbildini mann.

20. Un tas treschais fazzija: Es efmu seewu aprehmees, tapehz es ne warru nahkt.

21. Un tas kalps nahze, un atfazzija to sawam kungam, tad tappe tas namma-kungs dusmigs, un fazzija us sawu kalpu: Eij tikkuschi us tahm gatwahm un pilsfata eelahm, un eewedd tohs nabbagus, un krohpkus, un tiflus, un aklus scheit eekschà.

22. Un tas kalps fazzija: Kungs, tas irr padarrihts, ko tu pawehlejis essi, bet tur wehl gann weetas.

23. Un tas Kungs fazzija us to kalpu: Isseij us teem leeleem zelleem, un pee feht-malleem, un speed tohs eekschà nahkt, ka mans namis pilns tohp.

24. Jo es sakku jums, ka ne weens no teem wihreem, kas bij aizinati, mannu wakkarinu baudihs.]

25. Bet daudsklauschu gahje ar winnu, un winsch atgreesdamees fazzija us teem.

26. Ja kas pee mann nahk, un ne eenihd sawu tehwu, un mahti, un seewu un behrnus, un brahlus, un mahsas, un arri tur klaht sawu paschu dsihwibu, tas ne warr mans mahzeklis buht.

Mohs. gr. 31, 6-8. nod. 33, 9. Matt 10, 37.

27. Un kurfch sawu krustu ne neschas, un man pakkal nahk, tas ne warr mans mahzeklis buht. Luhk 9, 23. Matt. 10, 38. nod. 16, 24. Mark. 8, 34.

28. Jo kas irr juhsu starpà, kas weenu tohrni gribb ustaisiht, un ne apfehschahs pirmiht, un turr lihdsibu, zeet tas makfa, arrig winnam padohms essus lihdf patt gallam.

29. Ka ne, kad winsch to pamattu irr lizzis, un ne spehj pabeigt, wiffi, kas to redf, eefahk winnu apfmeet,

30. Sazzidami: Schis zilweks irr eefahzis uszelt, bet ne spehjis pabeigt.

31. Jeb kurfch kehnins karrà eedams, kautees ar zittu kehninu ne apfehschahs pirmak, un apdohmajahs, arrig tas spehzigs essohts ar desmits tuhkstoscheem tam pretti eet, kas ar diwidesmits tuhkstoscheem tam useet.

32. Bet

32. Bet kad newaid, tad tas wehsti suhta, kamehr winsch wehl tahlu irr, un luhds, kas pee meera waijaga irr.

33. Tad nu tà patt ikkatrs no jums, kas ne atsakka wissai sawai rohzibai, tas ne warr mans mahzeklis buht.

34. Ta sahls irr labba, bet ja ta sahls neleeta, ar ko ta taps sahliga darrita? Matt. 5, 13. Mark. 9, 50.

35. Ta ne derr eeksch semmes neds suhdôs. Ta tohp ahrâ ismesta: Kam aufis irr dsirdeht, tas lai dsird.

Ta 15. Nodalla.

JESUS stahsta prett to Wariseëru kurnëschanahm, 2. To lihdsibu no tahs pasudduschas aws, 3. Un pasudduscha grascha, 8. Un pasudduscha dehla, 11.

Ewangeliums treschâ swehdeenâ pehz wassaras-swehtku atswehtes.

Un wissadi muitineeki un grehzineeki steidsehs pee winna, gribbedami winnu dsirdeht. Matt. 9, 10. Mark. 2, 15. Luhk. 5, 29.

2. Un tee Wariseëri un rakstu-mahzitaji kurneja, un sazzija: Schis usnem tohs grehzineekus, un ehd ar teem.

3. Bet winsch dewe teem scho lihdsibu, un sazzija:

4. Kursch zilwèks juhsu starpâ, kam simts awis irr, un ja tas Weenu no tahm pamett, kas ne atstahj tahs dewindesmits un dewinas tuksnesî, un ne no-eet pehz tahs pasudduschas, teekams tas to atrohd? Matt. 18, 12.

5. Un to atraddis, zell tas to us saweem kameescheem lihgsmodamees?

6. Un mahjâs pahrgahjis, sasauz winsch sawus draugus un kaiminus us teem sazzidams: Preezajeetees ar mannim, es esmu sawu awi atraddis, kas pasuddusi bija. 1 Peht. 2, 25.

7. Es sakku jums: Tà buhs arridsan lihgsmiba debbesîs pahr Weenu grehzineeku, kas no grehkeem atstahj, wairak ne kà pahr dewineem un dewindesmits * taisneem, kam ta atstahschana no grehkeem ne irr waijaga. Luhk. 5, 32.

* Prohti, kas tahdus breesmigus rupjus grehkus tihschâ prahtâ ne irr padarrijuschi. Zittadi ne weens zilweks irr bes grehkeem, luhko: Jehk. 3, 2. 1 Jahn. 1, 8.

8. Jeb kurrai seewai irr desmits graschi, kad Weens tai nosuhd, kas swezzi ne eededsina, un to nammu mehsch, sirdigi mekledama, teekams ta to atrohd?

9. Un to atraddusi, sasauz ta sawas draudsenes un kaiminenes, sazzidama: Preezajeetees ar mannim, jo es esmu sawu graschi atkal atraddusi, kas man bij nosuddis.

10. Tà, sakku es jums, buhs arri lihgsmiba preeksch teem Deewaengeleem pahr weenu paschu grehzineeku, kas no greekeem atgreeschahs.]

11. Un winsch sazzija: Weenam zilwekam bija diwi dehli.

12. Un tas jaunakais no teem sazzija us Tehwu: Tehws, dohd man mannu teesu no tahs mantas, kas man nahkahs, un winsch dallija teem to mantu.

13. Un ne senn pehz ta laika, salikke tas jaunakais wissu kohpâ, un aisgahje tahlâ semmê, un istehreja tur sawu mantu negaddigi dsihwodams.

14. Kad nu tas wissu sawu mantu bij isplihtejs, nahze leels bads tannî semmê, un Tam eesahze peetruhkt.

15. Tad gahje winsch, un peekehrehs, tur patt pee weena namneeka, tas suhtija to us sawu tihrumu, zuhkas ganniht.

16. Un winsch gribbeja sawu wehderu pildiht ar sehnalahm, ko zuhkas ehde, bet ne weens ne tahs tam dewe:

17. Tad atgahdajahs winsch sawâ sirdî, un sazzija: Zeek algadschu mannam tehwam, kam maises pa pillam ja-ehd, un Man buhs baddâ mirt?

18. Es taisischohs pee sawa tehwa eet, un gribbu us winnu sazziht: Tehws, es esmu prett debbesi un preeksch tew grehkojis.

19. Un ne esmu wairs tik zeenigs, ka manni saukt buhs tawu dehlu, darri mann, kà kahdu no taweem algadscheem.

20. Un winsch zehlehs, un gahje pee sawa tehwa: Bet wehl tahlu essoht, redseja to winna tehws, un winnam eeschehlojahs pahr to, un tezzinus apkampehs kaklâ, un skuhpstija to.

Ap. darb. 2, 39. Ewes. 2, 12. 17.

21. Un tas dehls sazzija us winnu: Ak Tehws, es esmu grehkojis prett debbesi un preeksch tewim, un ne esmu wairs tik zeenigs, ka manni tawu dehlu saukt buhs.

22. Bet tas tehws sazzija us saweem kalpeem: Atnesseet tahs wiss-krahschnas drahnas, un gehrbeet to, un doh-

dohdeet tam gredsenu rohkâ, un kurpes kahjâs.

23. Un atweddeet treknu tellu, un nokaujeet to, laideet mums ehst, un lihgsmeem buht.

24. Jo schis mans dehls bij nomirris, un irr atkal dsihws tappis, winsch bij pasuddis, un irr (atkal) atrasts: Un tee eesahze lihgsmi buht.

25. Bet tas wezzakais dehls bija laukâ, un tuwu atnahzis pee namma, dsirdeja tas to dseedaschanu un deeschanu.

26. Un sauze weenu no saweem kalpeem, un jautaja, kas tas essohts?

27. Un winsch sazzija: Taws brahlis pahrgahjis, un taws tehws irr treknu tellu nokawis, tapehz, ka winsch to wesselu mahjâs atkal atdabbujis.

28. Tad tappe winsch dusmigs, un ne gribbeja ee-eet: Bet winna tehws gahje ahrâ, un eeluhdse to eekschâ.

29. Bet winsch atbildeja un sazzija us tehwu: Redsi, tik dauds gaddus es tew klausu, un ne esmu wehl ne kad tawu bauslibu pahrkahpis, un tomehr tu man ne kahdu kaslenu dewis essi, ka es ar saweem draugeem warrejs lihgsms buht.

30. Bet kad nu schis taws dehls, kas sawu dsihwoschanu ar maukahm aprihjis, atnahzis irr, tad essi tu preeksch winna lizzis apsihduschu tellu nokaut.

31. Un winsch sazzija us to: Mans dehls, Tu allasch essi pee mannis, un wiss, kas mans irr, tas irr arri taws.

32. Bet tew bija lihgsmam un preezigam buht, jo schis taws brahlis bija nomirris, un irr atkal dsihws tappis, winsch bija pasuddis, un irr atkal atrasts.

Ta 16. Nodalla.

Lihdsiba no ta netaisna usrauga, 1. Ka to laizigu mantu buhs pareisi walkaht, 13. No laulibasschkirschanas, 18. No ta baggata wihra un nabbaga Lahzarus, 19.

Ewangeliums dewitâ swehdeenâ pehz wassaras swehtku atswehtes.

Un winsch sazzija arridsan us saweem mahzekleem: Tur bija weens baggats wihrs, tam bij weens namma-turretais, un tas tappe preeksch winna apsuhdsehts, ka buhtu tas tam winna mantu isschkehrdis.

2. To aizinajis sazzija winsch us to: Ka dsirschu es to no tewim? Atbildi no tawas namma-turreschanas: Jo tu ne warri joprohjam weens namma-walditais buht.

3. Tas namma-turretais runnaja pats pee sewim: Ko buhs man darriht? Mans kungs nem to namma-waldischanu no mannim? Rakt es ne spehju, un man kauns deedeleht;

4. Es gann sinnu, ko es darrischu, kad es no ta ammata nozeits tohpu, ka tee manni usnem sawôs nammôs.

5. Un winsch aizinaja pee sewim wissus parradneekus sawa kunga, un sazzija us to pirmu: Zeek essi tu mannam kungam parradâ?

6. Un winsch sazzija: Simts muzzu eljes: Un winsch sazzija us to: Nemm tawu grahmatu, sehdees, un raksti tudal peezdesmits:

7. Pehz sazzija winsch us ohtru: Bet tu, zeek essi tu parradâ? Un tas sazzija: Simts mehru kweeschu: Un winsch sazzija us to: Nemm tawu grahmatu, un raksti aston desmits.

8. Un tas kungs teize to netaisnu namma-turretaju, ka tas gudri darrijs bij, jo tee behrni schihs pasaules irr gudraki sawâ tautâ, ne kà tee behrni tahs gaismas. Ewes. 5, 8. 1 Tess. 5, 5.

9. Un Es sakku jums arridsan: Darrajtees draugus no tahs netaisnas baggatibas, ka tee, kad jums nu peetruhkst, juhs usnem muhschigôs dsihwoklôs.]

Matt. 6, 19. nod. 19, 21. 1 Tim. 6, 19.

10. Kas wissmasakâ leetâ ustizzigs irr, tas irr arridsan leelakâ ustizzigs: Bet kas wiss-masakâ netaisns irr, tas irr arridsan leelakâ netaisns. Luhk. 19, 17.

11. Ja tad juhs eeksch tahs netaisnas mantas ne-ustizzigi essat, kas jums to pateesu ustizzehs?

12. Un kad juhs eeksch swesch as leetas ne-ustizzigi essat, kas dohs jums juhsu ihpaschu?

13. Ne weens namma kalps warr diwi kungeem kalpoht, jo jeb tas weenu eenihdehs, un ohtru mihlehs, jeb tas weenam peekehrsees, un to ohtru atmettihs: Juhs ne warrat Deewam kalpoht, un tai mantai. Matt. 6, 24.

14. Bet scho wissu dsirdeja arridsan tee Wariseëxi, kas mantu peemihloja, un tee apsmehje winnu. Matt. 23, 14.

15. Un winsch sazzija us teem: Juhs essat tee, kas paschi preeksch zilwekeem taisno-

taisnojahs, bet Deews nolem juhsu firdis, jo kas zilweku starpâ augsts irr, tas irr negantiba preekfch Deewa.
Dahw. dſ. 7, 10. 1 Sam. 16, 7.

16. Ta bauſliba un tee praweefchi irr lihdſ Jahnam, no ta laika tohp tas preezas-wahrds no tahs Deewa-walſtibas paſludinahts, un ikkatrs tur eekſchâ ar warru lauſchahs. Matt. 11, 12. 13.

17. Un lehtaki irr, ka debbes un semme ſuhd, ne ka no tahs bauſlibas Weena rakſtu-ſihmite warr ſuſt.
Dahw. dſ. 102, 27. Eſa. 40, 8. nod. 51, 6 Matt. 5, 18. 2 Peht. 3, 7. 10. 25.

18. Ikweens, kas no ſawas ſeewas ſchkirrahs, un zittu prezz, tas laulibu pahrlauſch, un ikweens, kas weenu atſchkirtu no (zitta) wihra prezz, tas laulibu pahrlauſch. Matt. 5, 32. nod. 19, 9.
Mark. 10, 11. 1 Kor. 7, 10.

Ewangelium pirmâ ſwehdeenâ pehz waſſaras-ſwehtku atſwehtes.

19. Bet tur bija weens baggats wihrs, tas apgehrbehs ar purpura, un dahrga audekla, un dſihwoja ikdeenâs kahrumâ un lihgſmibâ.

20. Tur arri bija weens nabbags, wahrdâ Lahzarus, tas gulleja preekſch winna durwim, pilns ar wahtim.

21. Un gribbejahs pee-ehdinajams no tahm druſkahm, kas no ta baggata (wihra) galda kritte; Tomehr ir tee ſuni nahze, un laiſija winna wahtis.

22. Bet tas nabbags lehzehs mirris, un tappe aiſneſts no teem eņgeleem Ahbraâma klehpi, un tas baggats nomirre arridſan, un tappe aprakts.

23. Kad tas nu ellê un mohkâs bija, pazehle tas ſawas azzis, un redſeja Ahbraâmu no tahlenes, un Lahzaru winna klehpi.

24. Un tas ſauze un ſazzija: Tehws Ahbraâms, apſchehlojees pahr mannim, un ſuhti Lahzaru, ka tas ſawu pirkſtagallu uhdeni eemehrz, un dſiſſina mannu mehli, jo es zeeſchu leelas mohkas ſchîs ugguns-leesmâs. Eſ. 66, 24.
Zak. 14, 12. Mark. 9, 44.

25. Bet Ahbraâms atbildeja: Peeminni dehls, ka Tu tawu labbumu dabbujis eſſi tur dſihwos buhdams, un Lahzarus tur pretti launumu dabbujis, bet nu tohp Schis eepreezinahts, bet Tu tohpi mohzihts. Job. 21, 13.

26. Un pahr to wiſſu irr ſtarp jums un mums leela ſtarpiba, ka tee, kas gribbetu no ſcheijenes pee jums ſemmê braukt, tee ne warr; neds arri no turrenes ſcheit pee mums pahrbraukt.

27. Un winſch ſazzija: Tad luhdſu es tewi, tehws, tu gribbetu to ſuhtiht manna tehwa nammâ.

28. Jo man wehl peezi brahki: Ka winſch teem apleezina, ka Tee arri ne nahk ſchinni mohku-weetâ.

29. Ahbraâms ſazzija us to: Teem irr Mohſus un tee praweefchi, lai tee tohs klauſa. Eſ. 8, 20 nod. 34, 16. Jahn. 5, 39. 45.
Ap. darb. 15, 21. nod. 17, 11.

30. Bet tas ſazzija: Ne, tehws Ahbraâms, bet kad weens no mirrukſcheem pee teem eetu, tad tee atſtahtu no grehkeem.

31. Tad ſazzija winſch us to: Ne klauſa tee Mohſu un tohs praweefchus, tad tee arri ne tizzehs, kaut ir kas no mirroneem augſcham zeltohs.

Ta 17. Nodalka.

JEſus mahja prett teem apgrehkibas-dewejeem: No brahligas ſalihdſinaſchanas, 3. No wahjas tizzibas, 5. Ka mehs ar ſaweem darbeem nederrigi eſſam, 7. Dſeedina deſmitrs ſpitaligus, 11. Mahja no tahs Deewa walſtibas, 20.

Un winſch ſazzija us teem mahzekleem: Bes ta tas ne buhs, ka apgrehzibas ne nahktu, bet wai tam, zaur ko tahs nahk. Matt. 18, 6. 7. Mark. 9, 42.

2. Tam buhtu labbaki, ka tam weens dſirnu-akmins taptu pakahrts pee winna kakla, un meſts taptu juhrâ, ne kâ tas Weenu no ſcheem maſajeem apgrehzinatu.

3. Sargajtees paſchi: Bet ja tews brahlis prett tewim grehko, tad pamahzi to: Un ja tas * atgreeſchahs, tad peedohd tam. Matt. 18, 15. 21. Jehk. 5, 19. 3 Moſeſ. gr. 19, 17. Sal. Sak. 17, 10. Sir. 19, 13.
* Kad tas winnam ſchehl irr; Tatſchu ne allaſch us to jagaida: Raugi to Kriſtus darrijis: Luhk. 23, 34. un Stepaņ ſch: Ap. darb. 7, 60. un Pahwilſ, 1 Kor. 4, 12.

4. Un ja tas ſeptiņ reiſi ikdeenâs prett tewim grehko, un atgreeſſees pee tewis ikdeenâs ſeptiņ reiſes, ſazzidams: Tas irr man ſchehl: Tad tew buhs winnam peedoht.

5. Un tee apuſtuli ſazzija us to Kungu: Wairo mums to tizzibu.

6. Bet tas Kungs ſazzija: Ja jums tizziba buhtu ka ſinnepes graudinſch, tad warretut juhs ſchim wihgu-kohkam ſazziht: Tohpi ar ſakneem iſrauts, un juhs-

juhrâ dehstihts: Tad buhtu tas jums paklausijis. Matt. 17, 20. nod. 21, 21. Mark. 11, 23.

7. Un kurram juhsu starpâ irr kalps, kas winnam arr un gañna, kas tam, kad tas no lauka nahk, tudał fazzitu: Nahz un apsehdees?

8. Neggi winsch tam tà fazzihs? Pataisi, kas man us wakkaru buhs ja-ehd, apjohsees, un kalpo mannim, kamehr es ehmu un dsexxu, un pehz to Tu arri ehdisi un dserfi?

9. Arrig winsch tam pascham kalpam pateiks, kad tas darrijis irr, kas tam bij pawehlehts? Man schkeet, ka ne.

10. Tà arridsan Juhs, kad juhs wissu essat darrijschi, kas jums irr pawehlehts, tad sakkajt: Mehs essam neleeschi kalpi, jo kas mums peenahzehs darriht, to essam mehs *darrijschi.

*Jr ne weens darra, zeek tam peenahkahs darriht. 1 Kehn. 8, 46. Job. 9, 3. Matt. 6, 1. 2.

Ewangeliums zettortâ padesmitâ swehdeenâ pehz wassaras-swehtku atswehtes.

11. Un tas notikkahs, kad winsch gahje us Jerusalemi, staigaja tas widdû zaur Samarias un Galilejas.

12. Un kad winsch weenâ pilsfatinâ nahze, fastappahs winnam desmits spittaligi wihri, tee stahweja no tahłenes. 4 Mohs. gr. 5, 2.

13. Pazeldami sawu balsi, un fazzija: JEsu, mihłais Meisteri, apschehlojees pahr mums.

14. Un kad winsch tohs bij redsejis, fazzija winsch us teem: Eita un rahdajtees teem preestereem: Un tas notikkahs, ka tee aiseijoht schkihsti tappe.

3 Mohs. 13, 2. nod. 14, 2. Matt. 8, 4. Luhk. 5, 14.

15. Bet Weens no teem, redsedams, ka winsch bij schkihsts tappis, greesehs atpakkał, un teize Deewu ar skannigu balsi,

16. Un mettehs pee semmes us sawu waigu pee winna kahjahm, un pateize winnam, un tas bija weens Samariteris.

17. Un JEsus atbildeja, un fazzija: Newa tur desmits schkihsti tappuschi? Bet kur irr tee dewini?

18. Newa tad zits ne weens atraddees, kas atpakkał buhtu greesees, un Deewam gohdu dewis, ka ween schis *swe-schineeks?

* Tee Samariteri, nahk no paganu tautas, 2 Kehn. 17, 24.

19. Un winsch fazzija us to: Zellees, un eij prohjam, tawa tizziba tew palihdsejsi.] Matt. 9, 22. Mark. 5, 34. Luhk. 7, 50. nod. 8, 48. nod. 18, 42.

20. Un winsch tappe waizahts no teem Wariseëxeem, kad tai Deewa walstibai nahkt buhs? Un atbildeja teem un fazzija: Ta Deewa walstiba ne nahk ar ahrigas nomannischanas.

21. Neds taps fazzihts: Redsi scheit, jeb redsi tur irr winna, jo redsi, ta Deewa walstiba irr eekschkigi eeksch jums. Matt. 24, 23. Mark. 13, 21. Luhk. 21, 8.

22. Un winsch fazzija us teem mahzekłeem: Tahs deenas buhs, kurrâs juhs łohti wehlesseet, Weenu no tahm zilweka Dehla deenahm redseht, un ne redsesseet.

23. Un tee fazzihs us jums: Redsi, scheit irr tas, jeb redsi tur, bet ne noeita, neds dsenneetees tam pakkał. Matt. 24, 23. Mark 13, 21.

24. Jo ittin kà tas sibbins, kas no weena galla appaksch debbes sibbinadams; lihds to ohtru appaksch debbes spihd, tà arridsan buhs ta zilweka Dehls sawâ deenâ. Matt. 24, 27. 1 Kor. 15, 52. 2 Peht. 3, 10.

25. Bet pirmak winnam peenahkahs dauds zeest, un atmestam tapt no schihs zilts. Matt. 16, 21. nod. 17, 22. nod. 20, 18. Mark. 8, 31. nod. 9, 31. nod. 10, 33. Luhk. 9, 22. nod. 18, 31. nod. 24, 7. 26.

26. Un ittin kà tas bija eeksch tahm deenahm Noas, tà arridsan tas buhs eeksch tahm deenahm ta zilweka Dehla. Matt. 24, 37. 38. 1 Peht. 3, 20. 1 Mohs. gr. 6, 2. nod. 7, 7.

27. Tee ehde, dsehre, prezzeja, un tappe laulibâ isdohti, lihds tai deenai, kurrâ Noas laiwâ eegahje, un tee grehku-pluhdi nahze, un noslihzinaja wissus.

28. Un lihds kà tas notikkahs eeksch tahm deenahm Latta, tee ehde, dsehre, pirke, pahrdewe, dehstija, ustaisija ehkas. 1 Mohs. gr. 19, 14.

29. Bet taî deenâ, kad Lats no Sodomas isgahje, tad lihje ugguns un sehrs no debbes, un nomaitaja wissus.

1 Mohs. gr. 19, 24. 5 Mohs. gr. 29, 23. Esa. 13, 19. Jer. 50, 40. Ose. 11, 8. Amos 4, 11. Jud. w. 7.

30. Itt

30. Itt tà patt tas buhs taî deenâ, kurrâ ta zilweka Dehls parahdifees.

31. Tannî deenâ, kas us jumta buhs, un winna rihki nammâ, tas lai ne kahp semmê tohs isnemt, un tà patt, kas us lauka irr, lai ne atgreeschahs pehz to, kas pakkal palizzis. Matt. 24, 17.

32. Atminneetees tahs Latta feewas.
1 Mohs. gr. 19, 26.

33. Ja kas meklehs fawu dsihwibu paturreht, tas to pamettihs, un ja kas winnu pamettihs, tas to dsihwu paturrehs. Luhk. 9, 24. Matt. 10, 39. nod. 16, 25.
Mark. 8, 35. Jahn. 12, 25.

34. Es fakku jums, tannî paschâ naktî diwi buhs Weenâ gultâ, weens taps peenemts, un tas ohtrs atstahts.
Matt. 24, 40. 41. 1 Tess. 4, 17.

35. Diwi kohpâ mals: Weena taps peenemta, un ohtra atstahta.

36. Diwi buhs laukâ, weens taps peenemts, un ohtrs atstahts.

37. Un tee atbildeja, un fazzija us winnu: Kurrâ weetâ Kungs? Bet winsch fazzija us teem: Kur maita irr, tur fakrahjahs ir tee ehrgli. Matt. 24, 28.
Job. 39, 33.

Ta 18. Nodalla.

Lihdsiba no weenas nabbagas atraitnes un netaisna sohsta, 1. No weena Wariseera un muitineeka, 9. JEsus apsohla teem behrninzeem to muhschigu dsihwoschanu, 15. Mahza ka tam jazeesch un jamirst, 32. Palihds weenam aklam, 35.

Un winsch fazzija arridsan weenu lihdsibu us teem: Tadehl, ka allaschin peenahkahs Deewu peeluhgt, un ne peekust, Sihr. 18, 22.
Reem. 12, 12. Ewes. 6, 18. Koloss. 4, 2. 1 Tess. 5, 17. Luhk. 11, 1-5. nod. 21, 36.

2. Un fazzija: Weens fohgis bija weenâ pilsfatâ, tas neds Deewu bihjajahs, neds preekfch weena zilweka kaunejahs.

3. Un tur bija weena atraitne tannî pilsfatâ, un ta nahze pee winna, fazzidama: Atreeb mann prett mannu prettineeku.

4. Un winsch ilgu laiku ne gribbeja: Bet pehz fazzija winsch pee fewim: Jepschu es DEEWU ne bihstohs, un preekfch ne weena zilweka kaunohs.

5. Tomehr, kad schi atraitne mann gauschi wirfû speeschahs, gribbu es to atreebt: Ka ta ne nahk, un wissai manni ne nomahz.

6. Un tas Kungs fazzija: Klausajt, ko tas netaisns fohgis fakka.

7. Un Deews atreebschanu ne darritu faweem isredseteem, kas deenas un naktis us winnu brehz, un buhtu pazeetigs pahr winneem?
Par. Jahn. 6, 10.

8. Es fakku jums: Winsch teem atreebschanu darrihs ihsâ laikâ: tomehr kad ta zilweka Dehls atees, arrig tas tizzibu atraddihs wirs semmes.

Ewangeliums pirmâ padesmitâ swehdeenâ pehz wassarasswehtku atswehtes.

9. Un winsch fazzija arridsan us zitteem, kas schkittahs paschi taisni essoschi, un nizzinaja zittus, scho lihdsibu:

10. Diwi zilweki gahje us basnizu, Deewu peeluhgt: Weens Wariseëris, ohtrs muitineeks.

11. Tas Wariseëris stahweja fawrup, un luhdse pats pee fewim, fazzidams schohs wahrdus: Es pateizu tew, Deews, kà es ne esmu kà zitti laudis, tee laupitaji, netaisnigi, laulibas-pahrkahpeji, jeb arri ka schis muitineeks.
Esa. 1, 15. nod. 58, 2. Par. Jahn. 3, 17. 18.

12. Es gaweju diwi reis neddelâ, un dohmu to desmitu teesu no wissa manna padohma.

13. Bet tas muitineeks stahweja no tahlenes, nei fawas azzis gribbedams pazelt us debbesi; Bet sitte pee fawahm kruhtim un fazzija: DEEWS, essi man grehzineekam schehligs.

14. Es fakku jums, schis nogahje taisnohts fawâ nammâ preekfch ta ohtra, jo kas pats pa-augstinajahs, tas taps pasemmohts: Un kas pats pasemmojahs, tas taps pa-augstinahts.]
Job. 22, 29. Sal. Sak. 29, 23. Luhk. 14, 11. Matt. 23, 12. Jehk. 4, 6. 10. 1 Peht. 5, 5.

15. Un tee atnesse itt masus behrninus pee winna, ka winsch tohs aiskahrtu: Bet tee mahzekli, to redsedami, apdraudeja tohs. Matt. 19, 13. Mark. 10, 13.

16. Bet JESUS pee-aizinaja tohs (behrninus), un fazzija: Laid tee behrnini pee mannim nahk, un ne leedseet teem; jo tahdeem peederr ta Deewa walstiba.
Matt. 18, 3. nod. 19, 14. 1 Kor. 14, 20. 1 Peht. 2, 2.

17. Pateesi es fakku jums: Ja kas to Deewa walstibu ne dabbu, kà * behrninsch, tas ne nahks tur eekschâ.
Mark. 10, 15.

* Pasemmigs, weenteesigs un schkihst-sirdigs buhdams. Dahw. ds. 131, 1. 2.

18. Un

18. Un weens wirfneeks jautaja to, un fazzija: Labs Mahzitais, ko darrijis es to Deewa walſtibu eemantofchu?
Matt. 19, 16. Mark. 10, 17.

19. Un JEſus fazzija us to: Kà fauz tu manni labbu? Ne weens irr labs, ka ween tas weenigais, Deews.

20. Tu ſinni tohs bauſtus: Tew ne buhs laulibu pahrkahpt: Tew ne buhs nokaut: Tew ne buhs ſagt: Tew ne buhs ne pateeſu leezibu doht: Gohda tawu tehwu un tawu mahti.
2 Mohſ. gr. 20, 12. 13. 5 Mohſ. gr. 5, 16. 17. Reem. 13, 9. Eweſ. 6, 2. Koloſſ. 3, 20.

21. Bet winſch fazzija: Wiſſu to eſmu es turrejis no pafchas jaunibas.

22. Bet JEſus to dſirdedams, fazzija us to: Weena leeta tew wehl truhkſt, pahrdohd wiſſuotaf, kas tew irr, un isdalli teem nabbageem, tad tew buhs manta debbeſis, un nahz, ſtaiga man pakkal. Matt. 6, 20. 1 Tim. 6, 19.

23. Bet tas ſchohs wahrdus dſirdejis, tappe lohti noſkummis, jo tas bija itt baggats.

24. Un JEſus redſedams, ka tas bij noſkummis tappis, fazzija: Kà nelehti ee-ees tee baggati Deewa walſtibà!
Sal. Sak. 11, 28. Matt. 19, 23. Mark. 10, 23.

25. Jo lehtaki irr, kameelam zaur addatas azzi zaur eet, ne ka baggatam Deewa walſtibà ee-eet.

26. Tad fazzija tee, kas to dſirdeja: Kas tad warr Deewa walſtibà tikt?

27. Bet winſch fazzija: Kas zilwekam ne ſpehjams, tas Deewam ſpehjams.
Job. 42, 2. Jer. 32, 17. Zak. 8, 6. Luhk. 1, 37.

28. Un Pehteris fazzija: Redſi, Mehs eſſam wiſſu atſtahjuſchi, un tew pakkal gahjuſchi: Matt. 4, 20. nod. 19, 27.
Mark. 10, 28. Luhk. 5, 11.

29. Un winſch fazzija us teem: Pateeſi es ſakku jums! Ne weens newaid, kas atſtahjis ehku, jeb wezzakus, jeb brahtus, jeb ſeewu, jeb behrnus tahs Deewa walſtibas dehl, 5 Mohſ. gr. 33, 9.

30. Kas daudſkahrtigi ne atdabbuhs ſchinnî laikâ, un nahkoſchâ laikâ to muhſchigu dſihwoſchanu. Job. 42, 12.

Ewangeliums ſeptitâ ſwehdeenâ preekſch leel-deenas.

31. Un winſch nehme tohs diwipadeſmits (mahzekļus) pee ſewis, un fazzija us teem: Redſeet, mehs nozetam us Jeruſalemi, un wiſs taps peepildihts kas rakſtihts zaur teem praweeſcheem no ta zilweka Dehla.
Matt. 16, 21. nod. 17, 22. nod. 20, 17. 18. Mark. 8, 31. nod. 9, 31. nod. 10, 32. Luhk. 9, 22. nod. 24, 7. Eſ. 53. Dahw. dſ. 22.

32. Jo winſch taps nodohts teem paganeem, un taps apmehdihts, un iſlammahts, un apſpkandihts. Matt. 27, 2.
Luhk. 23, 1. Jahn. 18, 28. Ap. darb. 3, 13.

33. Un tee to ſchautihs, un nokaus, un treſchâ deenâ winſch atkal augſcham zelfees.

34. Bet Winni ne ſapratte no ta neneeka, un ſchi walloda bija winneem apſlehpta, ne ſinnadami, kas tas fazzihts bij.

35. Bet tas lehzehs, kad winſch tuwu klaht pee Jerikus nahze, ſehdeja weens akls zellmallî, un deedeleja.
Matt. 20, 29. Mark. 10, 46.

36. Bet kad winſch tohs laudis dſirdeja ſezzen eijam, jautaja tas, kas tas eſohts?

37. Un winni atbildeja tam: JEſus no Nazaretes eijus ſezzen.

38. Tad brehze winſch un ſazzija: JEſus, tu Dahwida Dehls, apſchehlojees pahr mannim.

39. Bet tee kas papreekſchu gahje apſauze to, tam bij kluſſu zeeſt: Bet Winſch weyl wairak brehze: Tu Dahwida Dehls, apſchehlojees pahr mannim!

40. Bet JEſus ſtahweja kluſſu, un pawehleja to pee ſewim atweſt, bet kad tee to tuwu klaht pee winna bij atweddufchi, jautaja winſch to,

41. Sazzidams: Ko gribbi tu ka man tew buhs darriht? Winſch atbildeja: Kungs, ka es warru redſeht.

42. Un JEſus ſazzija us to: Eſſi redſigs; Tawa tizziba tew palihdſejuſi.
Luhk. 17, 19.

43. Un tudal tappe winſch redſigs, un gahje tam pakkal, teikdams Deewu. Un wiſſi laudis, kas to redſeja, ſlaweja Deewu.]

Da 19. Nodalka.

Zakeüs atgreeſchahs no grehkeem, 2. Lihdſiba no tweena kunga kas ſaweem kalpeem kaddus pelnus uſtizzeja, 11. 12. JEſus eejahj Jeruſalemê: Rauda un ſluddina tal, kas nahkams irr, 41. Schehlſti to Deewa nammu, 45.

Ewangeliums baſnizas eeſwehtiſchanas-deenâ.

Un JEſus eekſch Jerikus eegahjis, gahje zaur to pilſatu. Luhk. 18, 35.

2. Un

2. Un redsi tur bija weens zilweks wahrdâ Zakeüs, un tas bija to muitineeku wirsneeks, baggats wihrs.

3. Tas gribbeja labpraht JEsu redseht, kahds winsch essus, un ne warreja preekfch teem laudim, mas buhdams augumâ.

4. Un winsch tezzeja papreekfchu, un kahpe us weenu meschawihgu kohku, ka winsch to redsetu: Jo te bij winnam garram jaeet.

5. Un kad winsch nahze pee tahs paschas weetas, skattijahs JEsus us augschu, un eeraudsija winnu, sazzidams us to: Zakeüs, kahp tikkuschi semmê, jo es gribbu schodeen mahjas weetu nemt pee tewim.

6. Un winsch nokahpe tikkuschi, un saņehme winnu ar preeku.

7. Un wissi to redsedami, kurneja sazzidami: Ka winsch pee weena grehzineeka eegahjis mahjoht.

8. Bet Zakeüs nahze preekschâ, un sazzija us to Kungu: Redsi Kungs, puss no mannas baggatibas dohmu es teem nabbageem: Un ja es kam ko nowihlis, to es tschetrkahrtigi atdohmu.

Luhk. 3, 14. 2 Mohs. gr. 22, 1. 2 Sam. 12, 6.

9. Bet JEsus sazzija us to: Schodeen schim nammam schehlastiba notikkusi: Tapehz ka schis arri Ahbraâma dehls irr. Luhk. 13, 16. Neem. 9, 8.

10. Jo ta zilweka Dehls irr nahzis mekleht, un swehtu darriht to, kas pasuddis.] Matt. 10, 6. nod. 15, 24. Matt. 18, 11. Ap darb. 13, 46.

11. Un kad tee to klausija, sazzija winsch wehl weenu lihdsibu: Tapehz ka winsch tuwu pee Jerusalemes bija, un tee schkitte, ka tai Deewawalstibai peepeschi bija parahditees.

12. Tapehz sazzija winsch: Weens zilweks no augstas zilts aisgahje tahlu, walstibu preekfch few eenemt, un atkal pahreet. Matt. 25, 14. Mark. 13, 34.

13. Un tas aşinaja sawus desmits kalpus, un dewe teem desmits pohdus, un sazzija us teem: Prozzeet ar teem teekams es pahreemu.

14. Un winna namneeki eenihdeja to, un suhtija tam wehstus pakkal, sazzidami: Mehs ne gribbam, ka schis pahr mums walda.

15. Un tas notikkahs winnam atpakkal nahkoht, kad winsch to walstibu bij eenehmis, likke winsch tohs kalpus sewis preekschâ aşinaht, kam winsch to naudu dewis bij, ka tas sinnatu, ko ikkatrs prezzedams bija pelnijis.

16. Un tas pirmais atnahze, sazzidams: Kungs, mans pohds irr desmits pohdus uspelnijis.

17. Un winsch sazzija us to: Labbi, tu gohdigs kalps, tapehz ka tu essi wiss masakâ ustizzigs bijis, buhs tew warru dabbuht pahr desmits pilsfateem.

Luhk. 16, 10.

18. Un tas ohtrs nahze, sazzidams: Kungs, taws pohds irr peezus pohdus neffis.

19. Un winsch sazzija arridsan us scho: Un tu tohpi waldons pahr peezeem pilsfateem.

20. Un wehl zits nahze, sazzidams: Kungs, redsi, sche taws pohds, kas man sweedrukautâ nolikts bija.

21. Jo es bihjajohs tewi tapehz, ka tu weens bahrgs zilweks essi, tu nemm, kur tu ne ka essi lizzis, un plauj, kur tu ne essi sehjis.

22. Bet winsch sazzija us to: No tawas muttes es tewi teesaju, tu blehdigs kalps: Essi tu sinnajis Mann bahrgu zilweku essam, un nemmam kur es ne (to) lizzis, un plaujam, kur es ne essmu sehjis. 2 Sam. 1, 16. Matt. 12, 37.

23. Kadehl tad tu ne essi mannu sudrabu naudas mihjejeem dewis? Tad Es pahrgahjis ar augkeem to buhtu atprasfijis?

24. Un us teem, kas klaht stahweja, sazzija winsch: Nemmeet no winna to pohdu, un dohdeet tam, kam desmits pohdi irr.

25. Un tee sazzija us winnu: Kungs, tam irr desmits pohdi.

26. Jo es sakku jums: Ikweenam, kam irr, tam taps dohts: Un no ta, kam neneeka irr, taps arridsan atnemts, kas Tam irr. Luhk. 8, 18. Matt. 13, 12. Matt. 25, 29. Mark. 4, 25.

27. Tomehr schohs mannus eenaidneekus, kas ne gribbeja, ka es pahr teem walditu, atweddeet schurp, un noschkaudseet tohs mannis preekschâ.

28. Un to sazzijis, aisgahje winsch, papreekfchu eedams us Jerusalemi.

Mark. 10, 32.

29. Un tas notikkahs, winnam tuwu nahkoht us Betwagus un Betanijas pee

ta kalna, kas faukts tohp tas eljes-kalns, fuhtija winsch diwi no faweem mahzekleem, Matt. 21, 1. Mark. 11, 1.

30. Sazzidams: Eita tannî meestâ, kas juhsu preekschâ, un tur nahkuschi atraddiseet juhs peeseetu weenu kummelu, us ko wehl ne weens sehdejis irr, atraisat un atweddeet to.

31. Un ja kas juhs waizahs, kadehl atraisat juhs to? Tad sakkajt winnam: Tam Kungam ta irr waijaga.

32. Un tee isfuhtiti nogahjuschi, atradde kà winsch teem bija sazzijs.

33. Un kad tee to kummelu atraisijschi, sazzija tee kungi us teem: Ko atraisat juhs to kummelu?

34. Bet tee sazzija: Tam Kungam ta irr waijaga.

35. Un atwedde to pee JEsu, un tee sawas drehbes us to kummelu likkuschi, sehdinaja JEsu wirsû. Jahn. 12, 14. 2 Kehn. 9, 13.

36. Un winnam eijoht, isplattija tee sawas drehbes appaksch us zellu.

37. Un kad winsch jaw tuwu pee tahs no-eeschanas no ta eljes-kalna nahzis, tad ee-sahze wiss mahzeklu pulks Deewu preezigi ar skannigu balsi teikt, par wisseem brihnumeem, ko tee bij redsejschi,

38. Sazzidami: Slawehts irr tas, kas nahk, weens Kehninsch ta Kunga wahrdâ, meers debbesîs, un gohds augstibâs. Dahw. ds. 118, 26. Luhk. 2, 14. Ewes. 2, 14.

39. Un zitti Wariseëri no teem laudim sazzija us winnu: Mahzitais, apdraudi sawus mahzeklus.

40. Un winsch atbildedams sazzija us teem: Es sakku jums, ja schee klussu zeetihs, tad tee akmini brehks. Abak. 2, 11.

Ewangeliums desmitâ swehdeenâ pehz wassaras-swehtku atswehtes.

41. Un kad winsch tuwu klaht nahze, usluhkoja winsch to pilsfatu, un apraudaja to.

42. Sazzidams: Kaut arri Tu sinnatu, tad buhtu tu wehl schinnî tawâ laikâ apdohmajusi, kas pee tawa meera waijadsetu! Bet nu irr tas preeksch tawahm azzim apslehpts.

43. Jo tas laiks pahr tewim nahks, ka tawi waidineeki apkahrt tewim, un taweem behrneem ar tewim weenu lehgeri ar ratteem apmettihs, tewi apsehdehs, un wissâs mallâs spaidihs.

44. Un schkihsti ispohstihs, un ne weenu akmini us ohtru atstahs, tapehz, ka tu ne essi atsinnusi to laiku tawas peemeklefchanas. 1 Kehn. 9, 7. 8. Mik. 3, 12. Matt. 24, 1. 2. Mark. 13, 2. Luhk. 21, 6.

45. Un winsch gahje basnizâ, un sahze isdsiht, kas tur eekschâ pirke un pahrdewe. Matt. 21, 12. Mark. 11, 15.

46. Sazzidams us teem: Rakstihts irr, mans nams irr weens nams tahs luhgschanas: Bet Juhs to essat par weenu slepkawas bedri darrijuschi. 1 Kehn. 8, 29. Esa. 56, 7. Jer. 7, 11. Matt. 21, 13. Mark. 11, 17.

47. Un winsch mahzija ikdeenâs basnizâ: Bet tee augsti preesteri, un rakstu mahzitaji ar teem lauschu-wirsneekeem gahdaja us to, kà tee to nokautu. Mark. 11, 18. Jahn. 7, 19. nod. 8, 37.

48. Un ne atradde, kà teem bij darriht, jo wissi laudis peekritte pee winnu, un klausija to.

Ta 20. Nodalla.

JEsus waiza tohs Wariseërus no tahs kristibas Jahna, 2. 4. Stahsta teem to nahkamu sohdibu zaur to lihdsibu no slepkawigeem dahrsneekeem, 9. Runna no meslu-dohschanas, 20 Mahza no augschamzelschanas to mirronu, 27. Un no sew pascha, ka tas essohts Dahwida Dehls, 41.

Un tas notikkahs weenâ deenâ, kad winsch tohs laudis Deewa nammâ mahzija, un to preezas mahzibu pasluddinaja, peestahjahs tee augsti preesteri un tee rakstu-mahzitaji ar teem wezzajeem.

2. Un runnaja us winnu, sazzidami: Sakki mums, kurrâ warrâ darri tu schahs leetas, un kas tas, kas tew scho warru dewis? Matt. 21, 23. Mark. 11, 27. Ap. darb. 4, 7. nod. 7, 27.

3. Un winsch atbildeja un sazzija us teem: Es arri juhs Weenu wahrdu waizaschu, sakkajt man arridsan:

4. Jahna kristiba, bija ta no debbesim, jeb no zilwekeem? Luhk. 15, 18.

5. Bet tee apdohmajahs sawâ starpâ, sazzidami: Ja mehs sakkam: No debbes: Tad winsch sazzihs: Kadehl tad juhs winnam ne essat tizzejschi?

6. Un ja mehs sakkam: No zilwekeem: Tad wissi laudis muhs ar akmineem nomehtahs, jo tee tizz to Jahni weenu praweetu essam.

7. Un tee atbildeja, ka tee ne sinnatu no kurrenes.

8. Un

8. Un JEsus fazzija us teem: Tad Es arridsan jums ne fakku, zaur kahdu warru es fchahs leetas darru.

9. Bet winsch eefahze us teem laudim fcho lihdsibu fazziht: Weens zilweks dehstija weenu wihna-kalnu, un isdewe to teem strahdneekeem, un isgahje zitur ilgu laiku. Matt. 21, 33. Mark. 12, 1. Esai. 5, 1. Jer. 2, 21. nod. 12, 10. Dahw. dſ. 80, 9.

10. Un kad laiks bija, fuhtija winsch pee teem strahdneekeem weenu kalpu, ka teem winnam bij doht no teem wihna-kalna augleem, bet tee strahdneeki fchaute, un aisfuhtija winnu tukſchu.

11. Un winsch wehl fuhtija ohtru kalpu: Un winni fchaute un apfmehje to arridsan, un aisfuhtija to tukſchu.

12. Un winsch wehl fuhtija to trefchu: Bet tee arridsan eewainoja fcho, un issmette (to) ahrâ.

13. Un tas kungs ta wihna-kalna fazzija: Ko es darrifchu? Es fuhtifchu sawu mihlu dehlu, neggi tee fcho redsedami kaunefees.

14. Bet tee strahdneeki winnu redsedami, farunnajahs sawâ starpâ, fazzidami: Schis irr tas mantas-nehmeis: Nahzeet, nokaujam mehs to, lai ta behrna manta mums paleek. Dahw. dſ. 2, 8. 1 Mohſ. gr. 37, 18. Matt. 26, 3. nod. 27, 1. Jahn. 11, 53 Ebr. 1, 2. Dahw. dſ. 2, 1. tc.

15. Un tee ismette winnu no ta wihna-kalna, un nokawe to: Ko tad nu dar-rihs teem tas Kungs ta wihna-kalna?

16. Winsch nahks, un nomaitahs fchohs strahdneekus, un dohs to wihna-kalnu zitteem. Kad tee to dſirdeja, fazzija tee: Laid jelle tas ne noteek.

17. Bet winsch uslukkoja tohs, un fazzija: Kas tad tas, kas rakſtihts irr: Tas akmins, ko tee namma-darritaji atmettuſchi, tas irr par ſtuhru-akmini tappis? Dahw. dſeeſ. 118, 22. Eſ. 8, 14. nod. 28, 16. Matt. 21, 42. Mark. 12, 10. Ap. darb. 4, 11. Reem. 9, 33. 1 Pehd. 2, 4 7

18. Ikkatrs pahr fcho akmini kriſdams ſadauſifees: Bet us kuru tas krittihs, to tas fatreeks. Eſ. 8, 15. Zak. 12, 3. Dan. 2, 34. Dahw. dſeeſ. 2, 9.

19. Un tee augſti preeſteri un rakſtumahzitaji mekleja tahs rohkas pee winna peelikt tanni paſchâ ſtundâ, un bihjajahs par teem laudim, jo tee nomanija ka tas fcho lihdsibu us winneem paſcheem bij fazzijs.

20. Un tee gluhneſa un isſuhtija wiltneekus, kas paſchi ſchkittahs taifni eſſoſchi: Ka tee winnu sawâ walloda ſawaldſinatu, un winnu nodoht warretu tai waldiſchanai un warrai ta semmes-ſohga. Matt. 22, 15. Mark. 12, 13.

21. Un tee waizaja winnu, fazzidami: Mahzitais, mehs ſinnam, ka tu no firds runna, un mahzi, un ne raugi ne weena zilweka augſtibu, bet mahzi to Deewa zelku teeſcham: Matt. 22, 16.

22. Jrrag tas wehlehts tam keiſeram meſlus doht, jeb ne?

23. Bet tas winnu wiltibu nomannija, un fazzija us teem: Kam juhs manni kahrdinajat?

24. Rahdajt man ſchur to nohmasnaudu, ka irr ſchi ſihme un wirſs-rakſts? Un tee atbildedami fazzija: Ta keiſera.

25. Un winsch fazzija us teem: Tad dohdeet tam keiſeram, kas tam keiſeram peederr, un Deewam, kas Deewam peederr. Matt. 17, 25. nod. 22, 21. Reem. 13, 7.

26. Un tee ne ſpehje winnu sawâ walloda ſaņemt preekſch teem laudim, un brihnijahs pahr winna atbildeſchanu, un zeete kluſſu.

27. Bet tad nahze zitti no teem Sadduzeereem, (kas pretti runnadami sakka, augſcham-zelſchanu ne eſſam), un waizaja winnu, Matt. 22, 23 Mark. 12, 18. Ap. darb. 23, 8.

28. Sazzidami: Mahzitais, Mohſus irr mums rakſtijs, kad kam brahlis mirſt, kam irr ſeewa, un tas mirſt bes behrneem, ka ta brahlam buhs to ſeewu ņemt, un ſawam brahlam dſimmumu zelt. 5 Mohſ. gr. 25, 5.

29. Tad nu ſeptini brahli bija, un tas pirmais, ſeewu ņehmis, bes behrneem nomirre.

30. Un tas ohtrs apņehme to ſeewu, ſchis arridsan bes behrneem nomirre.

31. Un tas treſchais apņehme winnu: Un tà part arridsan wiſſi ſeptini: Un teem ne palikke behrni pakkaļ, un nomirre.

32. Pehdigi pehz wiſſeem nomirre arridsan ta ſeewa.

33. Kurra nu no ſcheem augſchamzelſchanas laikâ buhs ta ſeewa? Jo wiſſi ſeptini irr winnu laulibâ turrejſchi.

34. Un JESUS atbildedams fazzija us teem: Tee behrni ſchihs

pafaules prezz̃, un tohp laulibâ eedohti. Ebr. 13, 4.

35. Bet tee, kas wehrtas buhs winnu dſihwofchanu dabbuht, un to augſcham zelſchanu no teem mirroneem, tee neds apprezzahs, neds tohp laulibâ eedohti.

36. Bet tee wairs ne warr mirt, jo tee irr teem eņģeļeem lihdſi, un tee irr Deewa behrni (tapehz ka tee) irr behrni tahs augſcham zelſchanas. 1 Jahn. 3, 2.

37. Bet ka tee mirroni usmohdinati tohp, to irr Mohſus arridſan parahdijis pee ta ehrkſchku-kruhma, kad winſch to KUNGU ſauz, to Deewu Ahbraãma, un to Deewu Jhſaãka, un to Deewu Jehkaba. 2 Mohſ. 3, 6.
Matt. 22, 32. Mark. 12, 26. Ap. darb. 7, 32. Ebr. 11, 16.

38. Bet Deews ne irr to mirrufchu Deews, bet to dſihwu, jo wiſſi winnam dſihwo.

39. Bet zitti no teem rakſtu-mahzitajeem atbildeja, un ſazzija: Mahzitais, tu eſſi pareiſi ſazzijis.

40. Un tee ne drihkſteja winnu neneeka wairs waizaht.

41. Un winſch ſazzija us teem: Kà ſakka tee, Kriſtu Dahwida Dehlu eſſam? Matt. 22, 41. 42. Mark. 12, 35.

42. Un Tas pats Dahwids ſakka dſeeſmu grahmatâ: Tas KUNGS ſazzija us mannu Kungu: Sehdees pee mannas labbas rohkas. Dahw. dſ. 110, 1. Ap. darb. 2, 34. 1 Kor. 15, 25. Ebr. 1, 13. nod. 10, 13.

43. Teekams es leeku tawus eenaidneekus par pameflu tawahm kahjahm.

44. Tad ſauz nu Dahwids winnu par Kungu, kà irr tad tas winna Dehls?

45. Un wiſſeem ļaudim dſirdoht, ſazzija winſch us ſaweem mahzekleem:

46. Sargajtees no teem rakſtu-mahzitajeem, kas ſtaigaht gribb garrôs ſwahrkôs, un mihl tahs ſweizinaſchanas us tirgeem, un tohs augſtakus krehſlus baſnizâ, un tahs augſtakas weetas weeſibâs. Luhk. 11, 43. Matt. 23, 5. 6. Mark. 12, 38. 39.

47. Kas to atraitnu-namminus aprihj, un leekahs garras luhgſchanas ſkaitofchi, tee paſchi dabbuhs gruhtaku ſohdibu. Matt. 23, 14. Mark. 12, 40. 2 Tim. 3, 6. Tit. 1, 11.

Da 21. Nodalla.

JEſus teij to nabbagu dahwanu weenas nabbagas atraitnes, 1. Mahzja no pohſâ eeſchanu Jeruſalemes, 5 Un wiſſas paſaules, 25. Kà arri ne buhs dſihwoht eekſch leekas ehſchanas un dſerſchanas, 24.

Un winſch uskattijahs, un redſeja tohs baggatus ſawas dahwanas Deewa ſchkirſtâ mettam. 2 Kehn. 12, 9. Mark. 12, 41

2. Un winſch arridſan redſeja weenu nabbagu atraitni diwi artawus tur eekſchâ eemettam,

3. Un ſazzija: Es ſakku jums teeſcham, ka ſchi nabbaga atraitne irr wairak eemettuſi, ne ka wiſſi. 2 Kor. 8, 12.

4. Jo wiſſi ſchee irr no ſawas baggatibas eemettuſchi pee tahm Deewa dahwanahm, bet ſchi irr no ſawas nabbadſibas wiſſu ſawu padohmu, kas winnai bij, eemettuſi.

5. Un kad zitti no ta Deewa-nammu runnaja, ka tas ar labbeem akmineem un jaukahm pakahrtahm dahwanahm eſſohts iſgreſnohts, ſazzija winſch: Matt. 24, 1. Mark. 13, 1.

6. Tas laiks nahks, kad no ſchahm leetahm, ko juhs redſat, ne weens akmins us ohtru taps pameſts, kas ne taps falauſihts. Luhk. 19, 44. 1 Kehn. 9, 7 8. Mik. 3, 12.

7. Un tee waizaja winnu, ſazzidami: Mahzitais, kad jelle ſchihs leetas buhs? Un kas par ſihmi, kad ſchihs leetas notiks?

8. Bet winſch ſazzija: Peeluhkojeet, ne tohpeet peewilti: Jo daudſ nahks mannâ wahrdâ, ſazzidami: Ka Es taſ eſmu; Un tas laiks irr tuwu klaht nahzis; Tapehz ne eita winneem pakaļ. Jer 29, 8. Matt. 24, 4. Ewel. 5, 6. 2 Teſſ. 2, 2. 3. Koloſſ. 2, 18. 1 Jahn. 4, 1. 2. Jer. 14, 14. nod. 23, 21.

9. Bet kad juhs dſirdeſeet karrus un dumpjus, tad ne iſtruhzinajeetees, jo ſchim wiſſam buhs papreekſchu notikt, bet tas gals ne irr tudaļin klahtu.

10. Tad ſazzija winſch us teem: Tauta zelſees tauta prett tautu, un walſtis prett walſtibu. Eſ. 19, 2.

11. Un tur buhs leelas ſemmes trihſchanas dafchadâs weetâs, baddu laiki mehri, tur arridſan bailigas leetas un leelas ſihmes no debbeſim notiks.

12. Kamehr wiſs tas notiek, peeluhkotee ſawas rohkas pee jums, un waizahs juhs, un nodohs baſnizâs un zeetumôs un

un jums buhs westeem tapt preekſch kehnineem un waldoneem, manna wahrda dehl. Matt. 10, 17. nod. 24, 8. Mark. 13, 9. Jahn. 16, 2. Par. Jahn. 2, 10 Ap. darb. 4, 3. nod. 5, 18. nod. 12, 4. nod. 16, 24. nod. 25, 23.

13. Bet tas notiks jums par leezibu.

14. Tad nu ne apnemmeetees juhſu ſirdis pawreekſchu ſagahdaht, kà juhs aisbildinaſeetees. Luhk. 12, 12. Matt. 10, 19. Mark. 13, 11.

15. Jo es dohſchu jums mutti un gudribu, kam ne warrehs pretti runnaht, neds pretti ſtahweht wiſſi, kas prett jums zellahs. 2 Mohſ. gr. 4, 12. Es. 54, 17. Ap. darb. 6, 10

16. Bet juhs tapſeet arridſan nodohti no wezzakeem, un brahleem, un raddu-laudim, un draugeem: Un tee nonahwehs zittus no jums. Mik. 7, 6. Ap. darb. 7, 59. nod. 12, 2.

17. Un juhs buhſeet eenihdeti no wiſſeem manna wahrda dehl. Matt. 10, 22. Mark. 13, 13.

18. Un tomehr ne weenam no juhſu galwas matteem buhs ſuſt. Matt. 10, 30. 1 Sam. 14, 45. 2 Sam. 14, 11. 1 Kehn. 1, 52.

19. Saturrajt juhſu dwehſeles pazeeſchanâ.

20. Bet kad juhs redſeſeet Jeruſalemi no karra-ſpehka wiſs apkahrt apſtahtu, tad ſinnajt, ka winnas iſpohſtiſchana irr tuwu klaht nahkuſi. Matt. 24, 15. Mark 13, 14. Dan. 9, 27.

21. Tad laid us kalneem behg, kas Judu ſemmê irr: Un laid aismuhk, kas winnas widdu irr: Un kas zittur dſihwo, tas laid ne naht tur eekſchâ.

22. Jo ſchihs irr tahs atreebſchanas deenas, ka wiſſas leetas, kas rakſtitas irr, peepildîtas tohp. Dan. 9, 26. 27 Zak. 11, 1. Matt. 24, 15. Mark 13, 14

23. Bet wai tahm apgruhtinatahm, un ſihdîtajahm tannîs deenâs, jo tur buhs leelas behdas wirs ſemmes, un dufmiba pahr ſcheem laudim.

24. Un tee krittihs zaur ſobbina aſmini, un taps guhſtiti weſti pee wiſſahm tautahm, un Jeruſaleme taps no teem paganeem famihdita, teekams to tautu laiks peepildihts tohp. Reem. 11, 25.

Ewang. ohtrâ Adwents, jeb treſchâ ſwehdeenâ preekſch ſeemas-ſwehtkeem.

25. Un ſihmes notiks pee ſaules, pee mehnes, un pee ſwaigſnehm: Un wirs ſemmes buhs teem laudim bail. Un tee buhs pahrbihjuſchees, un ta juhka, un tee uhdens-wilni kauks. Matt. 24, 29. Mark. 13, 24. 2 Peht. 3, 10. 12. Es. 13, 10. Eſek. 32, 7. Joel. 2, 10. nod. 3, 15. Par. Jahn. 6, 12.

26. Un tee zilweki nihzin iſnihks preekſch bailibas, gaidîdami tahs leetas, kas nahks wirs ſemmes, jo tee debbes ſtiprumi kuſtinaſees.

27. Un tad tee redſehs to zilweka Dehlu padebbeſîs nahkam ar leelu ſpehku un gohdu. Dan. 7, 10. Matt. 16, 27. n. 24, 30. nod. 25, 31. nod 26, 64. Mark. 13, 26. nod. 14, 62. Ap. darb. 1, 11. 2 Teſſ. 1, 10. Par. Jahn. 1, 7.

28. Bet kad tas eeſahks notikt, tad paſeldami juhſu galwas, ſkattajtees us augſchu, tapehz, ka juhſu peſtiſchana jo klahtu nahk. Reem. 8, 23

29. Un winſch ſazzija teem weenu lihdſibu: Uſluhkojeet to wihges-kohku, un wiſſus kohkus: Matt. 24, 32. Mark. 13, 28.

30. Tudak kad tee iſplauſkſt, tad redſat juhs pee teem, ka waſſara klahtu irr.

31. Tà arridſan Juhs redſedami ſchô wiſſu notiekam, tad ſinnajt to Deewa walſtibu tuwu klaht eſſam.

32. Pateeſi, es ſakku jums: Schi zilts ne ſiddihs, teekams tas wiſs notal notiks.

33. Debbes un ſemme ſiddihs, bet mans wahrds ne ſuhd. Dahw. dſeeſ. 102, 27. Es. 51, 6. Matt. 24, 35. Eſr. 1, 11. 2 Peht. 3, 7. 10.

34. Bet ſargajeetees, ka kahdu brihdi juhſu ſirdis ne kluhſt apgruhtinatas ar leeku ehſchanu un peedſerſchanu, un ar ſuhdiſchanu pehz tahs uſ-turreſchanas, un ſchi deena peepeſchi jums uſbruks. Reem. 13, 13. 1 Teſſ. 5, 6. 1 Peht 4, 7.

35. Jo winna nahks, kà kahds klaſdawalgs pahr wiſſeem, kas wirs wiſſas ſemmes dſihwo. 1 Teſſ. 5, 2. 2 Peht. 3, 10. Par. Jahn. 3, 3. nod. 16, 15.

36. Tapehz eſſeet nu mohdrigi allaſchin, un luhdſeet, ka juhs zeenigi tohpat, ſchim wiſſam iſbehgt, kas notiks, un ka juhs warrat paſtahweht preekſch ta zilweka Dehla. Matt. 24, 42. n. 25, 13. Mark. 13, 33. Luhk. 12, 40 nod. 18, 1. 1 Teſſ. 5, 6

37. Un winſch bija par deenahm Deewa nammâ mahzidams: Un naktî aiſ-gahje winſch, un palikke us kalnu, kas ſauktes tohp tas eljes-kalns. Jahn. 8, 1. 2.

38. Un wiſſi laudis nahze no rihta agrumâ pee winnu, Deewa nammâ winnu dſirdeht.

Ta 22. Nodalla.

Judas nem naudu, ſawu Kungu nodoht, 7. Tas weza leeldeenas jehrs, 7. Eeſtahdiſchana ta ſwehta makkar-ehdeena, 19. To mahzekku kuda, kurſch tas augſtakais. 24. Pehtera welta apſohliſchana, 23. Ta zeeſchana Kriſtus eekſch dahrſa, 39. Maikus, 50. JEſus tohp preekſch Kaiwafu weſts. 54. Pehteris aisleedſ to Kungu, 56. Apraudu to, 62.

Tee neraudſetu maiſu ſwehtki bija tuwu klaht, ko leeldeenu ſauz.

2 Mohſ. g. 12, 15. nod. 23, 14. ꝛc. Matt. 26, 1 Mark 14, 1

2. Un tee augſti preeſteri un rakſtumahzitaji mekleja, ka tee winnu nokautu: Jo tee bihjajahs par teem laudim. Dahw. dſeſ. 2, 2. Jahn. 11, 47. Ap. darb 4, 27.

3. Bet tas ſatans eegahje eekſch to Judu, kas nofaukts tappe Iſkarjats, un bija weens no teem diwipadeſmits (mahzekleem): Matt. 26, 14. Mark. 14, 10. Jahn. 13, 27

4. Un tas nogahje, un runnaja ar teem augſteem preeſtereem un karrawirſneekeem, ka tas to teem nodohtu.

5. Un tee tappe lihgſmi, un faderreja winnam naudas doht.

6. Un tas apfohlija to, un mekleja iſdewigu laiku winnu teem nodoht bes dumpja.

7. Bet ta ne raudſetu maiſu deena nahze, kad peenahzahs to leeldeenas-jehru nokaut. Matt. 26, 17. Mark. 14, 12. 13.

8. Un winſch ſuhtija Pehteri un Jahni, ſazzidams: Eita un fataifajt mums to leeldeenas jehru, ka mehs ehdam.

9. Bet tee fazzija us winnu: Kur gribbi tu, ka mehs to fataifam?

10. Un winſch fazzija us teem: Luhk, jums pilſatâ ee-eijoht, faſtaps jums weens zilweks uhdens-kruhſi neſdams: Eita tam pakkaļ tannî nammâ, kur tas ee-eet.

11. Un fakkajt us to namma-kungu: Tas Mahzitais fakka tew: Kur irr ta weeſu-weeta, kur es to leeldeenas jehru ar manneem mahzekleem warru ehſt?

12. Un Winſch rahdihs jums weenu leelu iſbruggetu iſtabu, tur patt fataifeet to.

13. Tee nogahjuſchi atradde, kà winſch teem bij fazzijis, un fataifija to leeldeenas jehru.

14. Un kad ta ſtunda atgahje, apſehdehs winſch, un tee diwipadeſmits apuſtuli ar winna. Matt. 26, 20. Mark. 14, 17.

15. Un winſch fazzija us teem: Es firdigi eſmu wehlejis, to leeldeenas jehru ar jums ehſt, pirms es zeeſchu.

16. Jo es fakku jums, ka es ne wairs no ta ehdiſchu, teekams tas peepildihts Deewa walſtibâ. Matt. 26, 29. Mark. 14, 25.

17. Un tas nehme to bikkeri, pateize un fazzija: Nemmeet to paſchu, un dallajtees to juhſu ſtarpâ.

18. Jo es fakku jums, es ne dſerſchu no ta wihna-kohka augkeem, teekams ta Deewa walſtiba nahk.

19. Un winſch nehmis to maiſi, pateize un pahrlauſe, un dewe teem to, ſazzidams: **Tas irr manna meeſa kas par jums tohp dohta: To darrat mannis peeminnedami.** Matt. 26, 26 Mark. 14, 22. 1 Kor. 11, 23 24.

20. Tà lihdſ arridſan to bikkeri, pehz to wakkar-ehdeenu, ſazzidams: **Schis bikkeris irr ta jauna eeſtahdiſchana eekſch mannahm affinim, kas par jums tohp isleetas.**

21. Tomehr redſi, ta rohka ta, kas mann nodohd, irr ar mannim pee galda. Matt. 26, 21. 23. Mark. 14, 18. Jahn. 13, 21.

22. Un ta zilweka Dehls aiſeet gann tà, kà tas nodohmats irr, tomehr wai tam zilwekam, zaur ko winſch nodohts tohp. Jahn. 13, 18 Dahw. dſeſ. 41, 10. Ap. darb. 1, 16.

23. Un tee eekſahze ſawâ ſtarpâ apjautatees, kurſch jelle winnu ſtarpâ tas eſſohts, kas to buhtu darrijis?

Ewang. Behrtuka deenâ.

24. Un tur arri zehlehs bahrſchana winnu ſtarpâ, kurru ſtarp winneem bija par to augſtaku turreht? Matt. 20, 25. Mark. 10, 42.

25. Bet winſch fazzija us teem: Tee pafauligi kehnini walda, un tee warreni tohp zeenigi kungi faukti;

26. Bet **Juhs** ne tà: Bet tam wiſſu augſtakam juhſu ſtarpâ buhs buht, kà tam ſemmakam: Un tam leelakam, kà kahdam ſullainam. 1 Peht. 5, 3. Luhk. 9, 48.

27. Jo kurſch tas augſtakais, woi tas, kas pee galda ſehſch, jeb tas, kas kalpo? Negg' tas, kas pee galda ſehſch? Tomehr Es eſmu juhſu ſtarpâ, kà kahds ſullainis. Matt. 20, 28. Jahn. 13, 14. Wihl. 2, 7.

28. Bet

28. Bet Juhs eſſat tee paſchi, kas pee mannim paſtahwejſchi mannās kahrdinafchanās.

29. Un tapehz eſmu Es jums uswehlejis to walſtibu, ka man to mans Tehws uswehlejs. Luhk.12,32. Matt.24,47.

30. Ka jums buhs ehſt un dſert pee manna galda mannā walſtibā, un ſehdeht us krehſleem, teeſadami tahs diwipadeſmits ziltis no Iſraēla.] Matt. 19, 28.
Par. Jahn. 3, 21.

31. Un tas Kungs ſazzija: Sihmani, Sihmani, redſi, tas ſatans irr juhs lohti eegribbejees fihjaht, itt ka kweſchus. 1 Peht. 5, 8.

32. Bet Es eſmu par tewim luhdſis, ka tawa tizziba ne mittetohs: Un kad Tu ween reiſ atgreeſiſees, tad ſtiprini tawus brahlus.

33. Bet tas ſazzija us winnu: Kungs, es eſmu gattaws ar tew zeetumā un nahwē no eet.

34. Bet winſch ſazzija: Es ſakku tew: Pehteri, gailis ſchodeen ne dſeedahs, pirms tu trihs reiſ aiſleegſi, ka tu mani ne paſihſtohts. Matt. 26, 34. Mark. 14, 30.
Jahn. 13, 18.

35. Un winſch ſazzija us teem: Kad es juhs ſuhtijis eſmu bes makka, un kulles, un kurpehm, irrag jums kas waijadſejis? Un tee ſazzija: Ne neeka. Matt. 10, 9. Mark. 6, 8. Luhk. 9, 3.
nod. 10, 4.

36. Tad ſazzija winſch us teem: Bet taggadin, kam maks irr, tas laid nem to, tā patt arridſan to kulliti: Un kam newaid, tas laid pahrdohd ſawas drehbes, un pirkahs ſohbinu.

37. Jo es ſakku jums, ka wehl buhs pee mannim peepildihts tapt, kas rakſtihts irr, (prohti:) Winſch irr ſtarp teem netaiſneem lihdſinahts. Jo kas no man rakſtihts irr, tas pa gallam. Eſ. 53, 12. Mark. 15, 28.

38. Bet tee ſazzija: Kungs, redſi ſcheit irr diwi ſohbini. Un winſch ſazzija us teem: Jaw gann irr.

9. Un winſch isgahjis ſtaigaja pehz eeradduma us to eljes kalnu, un wiņa mahzekli gahje wiņam pakkaļ.
Matt. 26, 36. Mark. 14, 32. Jahn. 8, 1. nod. 18, 1.

40. Un us to weetu nahzis, ſazzija winſch us teem: Luhdſeet, ka juhs ne eekrihtat kahrdinafchanā. Matt. 26, 41.
Mark. 14, 38.

41. Un winſch nowehrſehs no teem akmins-metteena-tahlumā, un zellös nomettees luhdſehs, Matt. 26, 39.
Mark. 14, 35

42. Un ſazzija: Tehws, ja tu gribbi, tad nemm ſcho bikkeri no mannim, tomehr ne mans, bet taws prahts laid noteek. Jahn. 6, 38.

43. Bet wiņam parahdijahs weens engelis no debbeſim, wiņu eeſtiprinadams.

44. Un kad winſch eekſch nahwes behdahm zihſtejahs, peeluhdſe winſch Deewu jo karſtaki; Bet wiņa ſweedri bija kā affins-lahſes, tahs nokritte us ſemmi. Jahn. 12, 27. Ebr. 5, 7.

45. Un winſch no tahs peeluhgſchanas zehlees, nahze pee ſaweem mahzekleem, un atradde tohs gullim no noſkumſchanas.

46. Un ſazzija us teem: Ko gullat juhs? Zelleetees, un luhdſeet Deewu, ka juhs kahrdinafchanā ne eekrihtat.

47. Un wiņam wehl runnajoht, redſi, weens kauſchu-pulks, un weens no teem diwipadeſmiteem, ar wahrda Judas, gahje teem preekſchā, un nahze tuwu pee JESU, wiņu ſkuhpſtiht. Matt. 26, 47. Mark. 14, 43. Jah. 18, 3.

48. Bet JEſus ſazzija us to: Juda, no dohd tu ta zilweka Dehlu ſkuhpſtidams?

49. Un tee kas pee wiņa bija, redſedami, kas tur gribbeja notikt, ſazzija us wiņu: Kungs, buhs mums ar ſohbinu ſtarpā ſiſt?

50. Un weens no teem zirte pehz ta augſta preeſtera kalpa, un nozirte tam to labbu ausi. Matt. 26, 51. Mark. 14, 47.
Jahn. 18, 10.

51. Bet JEſus atbildeja un ſazzija: Lauſeet teem wallas jo prohjam darriht, un winſch aiskahre wiņa ausi, un dſeedinaja to.

52. Un JEſus ſazzija us teem, kas pahr wiņu nahkuſchi bija, teem augſteem preeſtereem, un karra-wirſneekeem Deewa-namma, un wezzajeem: Eſſat juhs itt kā us kahdu flepkawu iſgahjuſchi ar ſohbineem un ſchkehpeem? Matt. 26, 55. Mark. 14, 48.

53. Es eſmu ikdeenas ar jums Deewa-nammā bijis, un juhs ne eſſat juhſu rohkas pee mannim peeliekkuſchi, bet ſchi irr juhſu ſtunda un tas ſpehks tahs tumſibas.

54. Un winni to fanehmuschi wedde un eewedde winnu ta augsta preestera nammâ: Bet Pehteris gahje no tahlenes pakkal. Matt. 26, 57. Mark. 14, 53. Jahn. 18, 12. 24.

55. Un kad tee weenu ugguni bija pakuhrufchi namma-widdû, un kohpâ pasehdufchees, apsehdehs Pehteris winnu widdû. Matt. 26, 69. Mark. 14, 54. 66. Jahn. 18, 16. 25.

56. Un weena kalpone redsedama to fehscham pee gaismas, luhkoja itt us winnu, un fazzija: Schis arridsan bija ar winnu.

57. Bet tas aisleedse winnu, fazzidams: Seewa, es ne pasihstu winnu.

58. Un pahr weenu masu brihdi fazzija wehl zits to redsedams: Tu arridsan no teem essi; Bet Pehteris fazzija: Zilweks, es ne esmu tas.

59. Un pahr Weenu stundu apstiprinaja to zits fazzidams: Pateesi, schis arridsan irr ar winnu bijis, jo tas arridsan irr weens Galileëris.

60. Bet Pehteris fazzija: Zilweks, es ne sinnu, ko tu runna, un tudal, kad tas wehl runnaja, dseedaja tas gailis. Matt. 26, 75.

61. Un tas Kungs atgreesehs, un luhkoja us Pehteri: Tad eegahdajahs Pehteris to wahrdu ta Kunga, ka tas us winnu bij fazzijis: Pirms ne kâ tas gailis dseedahs, tu mannu tribs reis aisleegsi. Matt. 26, 34. 75. Mark. 14, 72. Jahn. 13, 38. nod. 18, 27.

62. Un winsch ahrâ isgahjis raudaja gauschi.

63. Bet tee wihri, kas JEsu turreja, apmehdija winnu, un sitte to.

Matt. 26, 67. Mark. 14, 65. Job. 16, 10. Es. 50, 6. Jahn. 18, 22. nod. 19, 3.

64. Un tee aisklahje winnu, un sitte winnu waigâ: Un waizaja winnu, fazzidami: Atminni mums, weens praweets buhdams, kurfch tewi sitte?

65. Jr daudf zittus wahrdus fazzija tee saimodami us winnu:

66. Un kad gaisma tappe, sapulzejahs tee wezzajee no teem laudim, un tee augsti preesteri un rakstu-mahzitaji, un wedde to augscham preekfch sawahm runnahm. Dahw. dseef. 2, 2. Matt. 27, 1. Mark. 15, 1. Jahn. 18, 28.

67. Sazzidami: Essi Tu Kristus? Sakki mums: Bet winsch fazzija us teem: Sakku es jums to, tad juhs to ne tizzat?

68. Bet waizaju es, tad juhs man ne atbildat, neds atlaischat manni walkâ.

69. Tapehz no schi laika sehdehs tas zilweka Dehls pee labbas rohkas ta Deewa spehka. Dan. 7, 9. Matt. 16, 27. nod. 24, 30. nod. 25, 31. nod. 26, 64. Mark. 14, 62. Ap. darb. 1, 11. 1 Tess. 1, 10. Par. Jahn. 1, 7.

70. Tad fazzija wiffi: Essi Tu tad Deewa Dehls? Un winsch fazzija us teem: Juhs sakkat, un Es tas esmu.

71. Un tee fazzija: Kahdas leezibas mums wehl waijaga? Mehs essam paschi to dsirdejuschi no winna muttes.

Ta 23. Nodalla.

Stahstischana no tahs zeeschanas, mirschanas, 46. Un aprakschanas Kristus, 50.

Un wiss tas pulks no teem zehlehs augscham, un wedde winnu preekfch Pilatu. Matt. 27, 2. Mark. 15, 1. Jahn. 18, 28.

2. Un eesahze winnu apsuhdseht, fazzidami: Scho atrohdam mehs, ka winsch tohs laudis pahrwehrsch, un aisleedf tam keiseram metteklu doht, fazzidams, Winsch essohts Kristus weens Kehnisch. Matt. 17, 25. nod. 22, 21. Mark. 12, 17. Luhk. 20, 25. Reem. 13, 7. Ap. darb. 17, 7.

3. Un Pilatus waizaja winnu, fazzidams: Essi Tu to Judu Kehnisch? Un winsch atbildedams fazzija us to: Tu sakki to: Matt. 27, 11. Mark. 15, 2. Jahn. 18, 32. 1 Tim. 6, 13.

4. Bet Pilatus fazzija us teem augsteem preestereem un teem laudim: Es ne atrohmu ne kahdas wainas pee scha zilweka.

5. Bet tee stahweja tam wirsû, un fazzija: Winsch us dumpi tohs laudis usrunnajs ar to, ka tas mahzijs schurp un turp eekfch wiffas Judu-semmes, eesahkdams eekfch Galilejas un schinni weetâ beigdams.

6. Bet kad Pilatus Galileju dsirdeja, waizaja tas, arrig winsch no Galilejas essohts?

7. Un nomannijis, ka winsch Erohdus teesâ peederrohts, nosuhtija tas winnu us Erohdu, kas tannîs deenâs arri eekfch Jerusalemes bija. Luhk. 3, 1.

8. Bet kad Erohdus JEsu redseja, tappe tas lohti lihgsms: Jo winsch to gribbeja jaw senn labpraht redseht, tadehl, ka tas daudf no winna dsirdejs bij: Un zerreja kahdu sihmi no winna redseht. Luhk. 9, 7. Matt. 14, 1.

9. Un

9. Un tas waizaja no winna dafchadas leetas: Bet winſch ne atbildeja tam neneeka.

10. Un tee augſti preeſteri un rakſtumahzitaji ſtahweja, un apſuhdſeja winnu gauſchi.

11. Bet Erohdus ar fawu pils-ſaimi nizzinaja winnu, un apmehdija, un apſedſe tam baltu drahnu, un atſuhtija to atkal pee Pilatus.

12. Us to deenu tappe Pilatus un Erohdus draugi kohpâ, jo papreekſchu bija teem fawâ ſtarpâ eenaids. Ap. darb. 4, 27.

13. Un Pilatus ſauze kohs augſtus preeſterus un kohs wirſneekus, un kohs ļaudis kohpâ,

14. Sazzidams us teem: Juhs eſſat ſcho zilweku pee mannim atwedduſchi, kâ buhtu winſch kohs ļaudis apwehrſis, un redzeet, Es eſmu winnu juhſu preekſchâ noklauſijis, un ne atrohmu pee ta zilweka ne kahdas wainas, pahr ko juhs winnu apſuhdſat; Matt. 27, 23. Mark. 15, 14. Jahn. 18, 38. nod. 19, 4.

15. Reds arridſan Erohdus, jo es eſmu juhs pee winnu nofuhtijis, un redſeet, juhs ne eſſat warrejuſchi winnam parahdiht, ar ko winſch buhtu to nahwi nopelnijs.

16. Tapehz gribbu es winnu pahrmahziht un palaiſt. Matt. 27, 26. Mark. 15, 15. Jahn. 19, 1.

17. Un pahr teem ſwehtkeem bij tam winneem Weenu (ſeetuma-wihru) atlaiſt. Matt. 27, 15. Mark. 15, 6. Jah. 18, 39.

18. Bet wiſs tas pulks brehze un ſaſzija: Nohſt ar ſcho, un atlaid mums to Barrabu. Ap. darb. 3, 14.

19. (Kas weena dumpja un ſlepkawibas dehl, kas pilſatâ bij notizzis, zeetumâ eemeſts bija.)

20. Tad Pilatus atkal ſauze us teem, un gribbeja JEſu palaiſt.

21. Bet tee ſauze, un ſaſzija: Sitt winnu kruſtâ, ſitt winnu kruſtâ.

22. Bet winſch ſaſzija treſchu reiſi us teem: Ko irr tad ſchis ļauna darrijs? Es ne atrohmu ne kahdas wainas tahs nahwes pee winna, tapehz gribbu es winnu pahrmahziht un palaiſt.

23. Bet tee uſſtahweja tam ar leelu brehkſchanu luhgdami, ka winſch taptu kruſtâ ſists, un winnu, kâ arri to augſtu preeſteru brehkſchana uswarreja.

24. Tad noſpreede Pilatus, ka winneem pehz ſawas luhgſchanas notiktu. Matt. 27, 26. Mark. 15, 15. Jah. 19, 16.

25. Un palaide teem to dumpja un ſlepkawibas dehl zeetumâ eemeſtu, par ko tee luhdſe, bet JEſu nodewe tas winnu wallai.

26. Un kad tee winnu nowedde, ſanehme tee weenu no Kirenes, wahrdâ Sihmanis, kas no lauka nahze, un uslikſe to kruſtu us to, ka tas to JEſum pakkal neſtu. Matt. 27, 32. Mark. 15, 21.

27. Bet leels pulks ļauſchu un ſeewu gahje tam pakkaļ, tee ſchehlodami apraudaja winnu.

28. Bet JEſus atgreeſehs us tahm, un ſaſzija: Juhs meitas no Jeruſalemes, ne raudait pahr mannim, bet raudait paſchas pahr ſew, un pahr juhſu behrneem.

29. Jo redſeet, tas laiks nahks, kad ſaſzihs: Swehtigas irr tahs ne-augligas, un tahs meeſas, kas newa behrnus neſſuſchas, un tahs kruhtis, kas newa ſhdijuſchas.

30. Tad eeſahks tee ſazziht us teem kalneem: Krihteet pahr mums: Un us teem maſeem kalneem: Apklahjeet muhs. Eſ. 2, 19. Oſ. 10, 8. Par. Jahn. 6, 16. nod. 9, 6.

31. Jo kad tas tohp darrihts pee ſalla kohka, kas tad wehl notiks pee ta ſakaltuſcha? 1 Peht. 4, 17. 18. Jer. 25, 29.

32. Bet tur arridſan tappe noweſti diwi zitti ļauna darritaji, ka tee ar winnu nomaitati taptu. Jahn. 19, 18. Eſ. 53, 12.

33. Un kad tee nahze pee tahs weetas, ko ſauz peeres-weetu, tur ſitte tee winnu kruſtâ, un tohs ļaunadarritajus, weenu pa labbu, un ohtru pa kreiſu rohku. Matt. 27, 33-38. Mark. 15, 22. Jahn. 19, 17.

34. Bet JEſus ſaſzija: Tehws, peedohd teem, jo tee ne ſinna, ko tee darra: Un tee winna drehbes dallidami, mette kauliņus pahr tahm. Ap. darb. 3, 17. nod. 7, 60. 1 Kor. 4, 12. Dahw. dſeſ. 22, 19. Matt. 27, 35. Mark. 15, 24. Jahn. 19, 23.

35. Un tee ļaudis ſtahweja ſkattidami: Bet tee wirſneeki ſawâ ſtarpâ apſmehje winnu, ſaſzidami: Wiņſch zitteem palihdſejis, lai winſch ſew pats palihdſahs, irr Wiņſch Kriſtus tas Deewa iſredſehts. Matt. 27, 39. Mark. 15, 29.

36. Un tur arridsan tee kaxxa-wihri apmehdija winnu, peegahjuschi, un ettiki winnam atnessuschi.

37. Un fazzija: Essi Tu to Judu Kehninsch, tad palihdsees pats.

38. Un tur bija weens wirfs, raksts, pahr winnu rakstihts ar Greekexu, Reemexu un Ebreëxu raksteem: SCHIS TAS JUDU KEHNINSCH.
Matt. 27, 37. Mark. 15, 26. Jahn. 19, 19.

39. Bet weens no teem pakahrteem launadarritajeem saimoja winnu, fazzidams: Essi Tu Kristus, tad palihdsees few pascham un mums.

40. Bet tas ohtrs funnija to, un fazzija: Un Tu arri ne bihstees preekfch Deewa, kas tu tomehr weenâ fohdibâ essi?

41. Un tomehr Mums gann pareisi noteek: Jo mehs dabbujam, ko mehs ar fawu darbu nopelnijuschi, bet schis newa neneeka launa darrijis.

42. Un winsch fazzija us JESU: Kungs peeminni mannis, kad tu fawâ walstibâ nahkfi.

43. Un JEsus fazzija us to: Pateefi es fakku tew: Schodeen buhfi tu ar mannim Paradihsâ. 2 Kor. 12, 4.

44. Un tas bija ap to festu stundu, tad tappe tumsch pahr to wissu semmi lihds dewitai stundai. Matt. 27, 45. Mark. 15, 33.

45. Un ta faule tappe aptumschota, un tas preekschâ-kaxxams auts basnizâ faplihse widdú vuscham. Matt. 27, 51.
Mark 15, 38.

46. Un JEsus brehze ar skannigu balfi, un fazzija: Tehws, es nodohmu fawu Garru tawâs rohkâs: Un to fazzijis, islaide winsch to dwehfeli.
Dahw. dseef. 31, 6. Matt. 27, 50. Mark. 15, 37. Jahn 19, 30. Ap. darb. 7, 59. 60.

47. Un tas kapteine redsedams, kas notikke, teize Deewu, fazzidams: Pateefi, schis irr taisns Zilweks bijis. Matt. 27, 54. Mark. 15, 39.

48 Un wissi, kas tur klahtu bija, un redseja, kas tur notikke, tee sittahs pee fawahm kruhtim, un greesehs atpakkal.

49. Bet wissi winna raddi stahweja no tahlenes, un tahs feewas, kas ar winna no Galilejas nahkuschas bija, un schahs leetas redseja.

50. Un redsi, weens wihrs Jahseps wahrdâ, runnas-kungs buhdams, weens labs un taisns wihrs. Matt. 27, 57.
Mark. 15, 42. Jahn. 19, 38.

51. (Schis ne bij fawu prahtu peelizzis winnu padohmam un darrischanai,) no Arimatejas to Judu pilsfata: Kas arridsan pats us Deewa walstibu gaidija. Luhk. 2, 25. 38.

52. Schis peegahjis pee Pilatu, luhdse tahs meefas JEsus.

53. Un nonehme tahs, un eetinne tahs schkihstâ audeklâ, un eelikke winnu kappâ, kas weenâ klintî bij iszirsts, kuxxâ wehl ne weens bij eelikts. Matt. 12, 40.
nod. 26, 12. nod. 27, 59. Mark. 15, 46.

54. Un ta bija ta fataisama deena, un ta swehdeena jaw eesahzehs.
Matt. 27, 62.

55. Un tahs feewas, kas ar winnu no Galilejas nahkuschas bij, gahje arridsan pakkal, un skattijahs pehz to kappu, un kà winna meefas noliktas tappe: Luhk. 8, 2.

56. Un tahs atpakkal atgreesuschas fataisija tahs dahrgas sahles un salwes, un pahr teem swehtkeem bija tahs klussu pehz tahs bauslibas. 2 Mohs. gr. 20, 10.

Ta 24. Nodalla.

Tee engeli dohd sinnu no Kristus augschamzelschanas, 1. 4. JEsus parahdahs diwi mahzekleem, kas us Emaüs gahje, 13. Jr teem weenpadesmiteem, 36. Isstahsta teem to rakstu no sawas mirschanas un augscham-zelschanas: Apsohla teem to Swehtu Garru, 49. Uskahpi debbesis, 50. 51.

Bet pirmâ swehtku deenâ (swehdeenas rihtâ) itt agri masâ krehslina, nahze tahs feewas pee kappu, un nesse dahrgas sahles, ko tahs bij fataisijuschas: Un ar tahm bija zittas lihdsi.
Matt. 28, 1. Mark. 16, 1. Jahn. 20, 1.

2. Un tahs atradde to akmini noweltu no kappa.

3. Un tahs gahje eekschâ, un ne atradde ta Kunga JEsus meesu.

4. Un tas notikkahs, kad tahs pahr to prahtâ schaubijahs, redsi, tad peestahje pee teem diwi wihri, kas itt kà sibbins spihdeja.

5. Un kad tahs pahrbihjuschas tappe, un to waigu pee semmes nokahre, fazzija winsch us tahm: Ko meklejat juhs to dsihwu pee teem mirruscheem?

6. Winsch newa scheitan, bet irr uszehlees: Atgahdajeetees, ko winsch jums runnajis wehl eekfch Galilejas buhdams, Luhk. 9, 22. nod. 18, 32.
Matt. 16, 21. nod. 17, 23. nod. 20, 18. Mark. 8, 31. nod. 9, 31. nod. 10, 33.

7. Saz-

7. Sazzidams: Tam zilweka Dehlam buhs grehzineeku rohkâs nodohtam un krustâ fistam tapt, un trefchâ deenâ augscham zeltees.

8. Un tee peeminneja winna wahrdu. Jahn. 2, 22.

9. Un atpakkal greesufchees no kappa, pafluddinaja to wiffu teem weenpadefmiteem, un wiffeem zitteem. Matt. 28, 8. Mark. 16, 10.

10. Un tur bija Maria Maddala, un Jahna, un Maria Jehkaba (mahte), un tahs zittas ar tahm, kas teem Apustuleem to fazzija. Luhk. 8, 3.

11. Un tee fchkitte tahs kahdu pafakku stahstam, un ne tizzeja winnahm.

12. Un Pehteris uszehlees, tezzeja pee to kappu, un lohzidamees paskattijahs, un redseja tohs autus liktus pee mallas, un nogahje, pee fewim brihnodamees pahr to, kas notizzis bija. Jahn. 20, 3. 6.

Ewangeliums ohtrâ leeldeenas fwehtku deenâ.

13. Un redsi, diwi no teem gahje tannî pafchâ deenâ us kahdu pilsfatinu, tas bija no Jerusalemes labba *juhds-semmes tahlu, ar wahrdu Emmaüs. Mark. 16, 12.

*Greek. wall. Seschdesmits birsumus tahlumâ.

14. Un tee runnaja fawâ starpâ no wiffahm tahm leetahm, kas bija notikkufchas.

15. Un tas gaddijahs, kad tee tà runnaja starp fewim, peegahje arridsan pats JESUS pee teem, un staigaja ar winneem. Matt. 18, 20. Luhk. 24, 36.

16. Bet winnu azzis tappe turretas, ka winni to ne pasinne.

17. Un winsch fazzija us teem: Kahda ta walloda, ko juhs starp jums turrat us zellu, un effat tik noskummufchi?

18. Tad atbildeja weens ar wahrda Kleowas, un fazzija us winnu: Effi Tu tad ween tahds fwefch eekfch Jerusalemes, kas ne sinna, kas fchinnîs deenâs tur notizzis?

19. Un winsch fazzija us teem: Kas tad? Un tee fazzija us winnu: Tas, no JEsus no Nazaretes, kas bija praweets, warrens no darbeem un wahrdeem preekfch Deewa un wiffeem laudim: Matt. 21, 11. Luhk. 7, 16. Jahn. 4, 19. nod. 6, 14.

20. Kà to muhfu augsti preestexi un wirfneeki nodewufchi irr pee pasuddinafchanas tahs nahwes, un winnu krustâ fittufchi.

21. Bet Mehs zerrejam, Winnam bija Israëlu atpestiht, un pahr wiffu to irr fchodeen ta trefcha deena, ka fchihs leetas notikkufchas. Ap. darb. 1, 6.

22. Tad arridsan zittas no muhfu feewahm muhs isbeedejfchas, tahs aggri pee kappa bijufchas. Matt. 28, 8. Mark. 16, 10. Jahn. 20, 18.

23. Un winna meefas ne atraddufchas, nahk un fakka, ka tahs engelu parahdifchanu redsejfchas, kas fakka, winsch dsihws effohts.

24. Un zitti no mums nogahje pee kappa, un atradde tà, kà tahs feewas fazzija, bet winnu pafchu tee ne redseja.

25. Tad fazzija Winsch us teem: J! juhs nefaprafchi, un kuhtri no firdim, ka juhs ne gribbat tizzeht wiffu to, ko tee praweefchi fluddinajfchi.

26. Ne bija Kristum to zeest, un fawâ gohdibâ ee-eet? Es. 50, 6. n. 53, 5. Wihlip. 2, 7. ꝛc. Ebr. 13, 2. 1 Peht. 1, 11.

27. Pehz eefahkdams no Mohsus un no wiffeem praweefcheem isstahstija teem wiffus rakstus, kas no winna (rakstihts bija.) 1 Mohs. gr. 3, 15.

1 Mohs. 22, 18. nod. 26, 4. nod. 49, 10. Dahw. dseef. 16, 8. 9. 10. ds. 22. ds. 132, 11. Esa. 7, 14. nod. 9, 6. nod. 40, 10. Jer. 23, 5. 6. nod. 33, 14. ꝛc. Ezek. 34, 23. nod. 37, 24. Dan. 9, 24. ꝛc. Mik. 7, 20.

28. Un tee nahze klaht pee ta pilsfatina, kurp tee gahje, bet Winsch likkahs tahlaki eijohts.

29. Un tee luhdse to gauschi, un fazzija: Paleez pee mums, jo wakkars jaw mettahs, un ta deena irr pa gallam, un winsch eegahje pee teem palikt. 1 Mohs. 19, 3. Ap. darb. 16, 15. Eb. 13, 2.

30. Un tas gaddijahs, ka winsch ar teem pee (galda) fehsdams to maisi nehme, pateize, pahrlause un teem to isdallija.

31. Tad tappe winnu azzis atwehrtas, un pasinne to, bet Winsch pasuddahs preekfch teem.

32. Un tee fazzija fawâ starpâ: Ne dedse muhfu firds eekfch mums, kad winsch ar mums runnaja us zellu, mums tohs rakstus isstahstidams?

33. Un tannî pafchâ stundâ tee zehlehs, greesehs atpakkal us Jerusalemi, un atradde tohs weenpadefmitus weenâ pulkâ, un tohs, kas pee teem bija,

34. Kas fazzija: Tas Kungs irr pateefi augſcham zehlees, un Sihmanam parahdijees. 1 Kor. 15, 5.

35. Un Tee pafazzija teem, kas us zeļa notizzis bija, un ka tas no teem paſihts tappis, to maiſi lausdams.]

Ewangeliums treſchâ leeldeenas ſwehtku deenâ.

36. Un kad tee no ſchahm leetahm runnaja, ſtahweja JEſus pats widû ſtarp teem, un fazzija us teem: Meers irr ar jums! Mark. 16, 14. Jahn. 20, 19. 1 Kor. 15, 5.

37. Bet tee iſbihjahjahs, un ſchkitte, tee redſoſchi kahdu ķehmu.

38. Un winſch fazzija us teem: Kam juhs eſſat tà iſbihjuſchees? Un kapehz nahk tahdas dohmas juhſu ſirdîs?

39. Redſeet mannas rohkas un mannas kahjas, Es eſmu pats: Aptauſtajat manni un ſkattajat, jo garram newa meeſas un kauli, kà juhs redſat mannim eſſam. Jahn. 20, 20. 27.

40. Un to fazzijis, rahdija tas teem ſawas rohkas un kahjas.

41. Bet kad tee wehl ne tizzeja no preeka un brihnijahs, fazzija winſch us teem: Irrag jums ſche kas ja-ehd? Jahn. 21, 10.

42. Un tee zehle tam preekſchâ gabbalu no zeptas ſiws un tihru meddu.

43. Un winſch ņehme un ehde to winneem redſoht.

44. Pehz fazzija winſch us teem: Schee irr tee wahrdi, ko es jums fazzijis eſmu pee jums wehl buhdams, ka wiſſnotaļ bija notikt, kas no mannim rakſtihts irr eekſch Mohſus bauſlibahm, eekſch praweeſcheem un dſeeſmahm. Matt. 16, 21. nod. 17, 22. u. 20, 18. Mark. 8, 31. nod. 9, 31. nod. 10, 33. Lukſ. 9, 22. nod. 18, 31. nod. 24, 6. 7.

45. Tad atdarrija winſch teem to ſapraſchanu, kà tee tohs rakſtus ſapratte.

46. Un fazzija us teem: Tà tas ſtahw rakſtihts, un tà bij Kriſtum zeeſt, un augſcham zeltees no mirroneem treſchâ deenâ. Dahw. dſ. 22, 7. Ap. darb. 17, 3. Lukſ 24, 26.

47. Un likt mahziht ſawâ wahrdâ atgreeſchanu un grehku-peedohſchanu wiſſeem laudim, un eeſahkt eekſch Jeruſalemes.] Ap. darb. 13, 38. 1 Jahn. 2, 12.

48. Un Juhs eſſat leezineeki pahr ſcho wiſſu. Jahn. 15, 27.

49. Un redſi, Es ſuhtu to pahſolihſchanu manna Tehwa us jums: Bet paleezeet Juhs eekſch Jeruſalemes pilſſata, kamehr juhs tohpat apgehrbti ar ſpehka no augſtibas. Jahn. 14, 26. nod. 15, 26. nod. 16, 7. Ap. darb. 1, 4 nod. 2.

50. Un winſch iswedde tohs lihdſ Betaniju, un ſawas rohkas pazehlis ſwehtija winſch tohs. Ap. darb. 1, 12.

51. Un tas gaddijahs, kad winſch tohs ſwehtija, ſchkihrahs tas no teem, un tappe us debbeſi uszelts. Mark. 16, 19. Ap. darb. 1, 9.

52. Bet Winni peeluhdſe to, un greeſehs atpakkaļ us Jeruſalemi ar leelu preeku.

53. Un bija allaſchin Deewa nammâ, teize un ſlaweja Deewu. Amen.

Tas Ewangeliums no Sw. Jahna uſrakſtihts.

Ta 1. Nodaļa.

Jahnis parahda, ka JEſus muhſchigs Deews eſſohts, 1. Tas ammats Kriſtus un Jahnam, 6. Tas muhſchigs Deewa Dehls tohp zilweks, 14. Jahnis dohd leezibu no Kriſtus, 19. Ka tas eſſohts tas Deewa Jehrs tas ihſtens Deewa Dehls, 34. JEſus aizina Andreiu un Sihmani Pehteri, 40. Wihlippu, 44. Un Natanaelu, 48.

Ewangeliums treſchâ ſeemas-ſwehtku deenâ.

Eeſahkumâ bija tas * Wahrds, un tas Wahrds bija pee Deewa, un Deews bija tas Wahrds.

1 Moſ. gr. 1, 1. Sal. Pak. 8, 22. 1 Jahn. 1, 2. Par. Jahn. 19, 17. Jahn. 10, 30. 33. 36.

* Kriſtus tohp tas Wahrds nofaukts, tapehz 1) Ka Deews ne ar rohkahm-bet ar wahrdu, tas irr, ar un caur ſawu Dehlu to paſauli raddijis. 2) Ka tas ir muhſchigs Iſbihdinatais preekſch Deewa. 1 Jahn. 2, 1. 2) Ka Kriſtus weens tas Jaur ſaſtitais ta pahdoma ſawa Tehwa-, Matt. 11, 27. Jahn. 1, 18.

2. Tas pats bija eeſahkumâ pee Deewa. Jahn. 17, 5.

3. Wiſſas leetas caur to paſchu darritas irr: Un bes ta paſcha ne irr neneeka * darrihts, kas darrihts irr. 1 Moſ. 1, 3. Dahw. dſ. 33, 6. Ewef. 3, 9.

* Tas Tehws irr ar to Dehlu un caur to Dehlu to paſauli raddijis, Jahn. 5, 18. 19.

4. Eekſch winna bija ta * dſihwiba, un ta dſihwiba bija to zilweku gaiſchums. Jahn. 5, 26. nod. 8, 12. nod. 9, 5. nod. 12, 46. 1 Jahn. 5, 11

* Tas dſihwibas awohts, Dahw. dſ. 36, 10. Ap. darb. 17, 28.

5. Tas pats gaiſchums ſpihdeja tumſibâ, un ta tumſiba to ne ſaņehmuſi. Jahn. 3, 11. 19.

6. Weens zilweks tappe no Deewa ſuhtihts, Jahnis wahrdâ. Mal. 3, 1. Matt. 3, 1. Mark. 1, 2. ꝛc. Lukſ. 3, 1-3. nod. 7, 27. Ap. darb. 13, 24.

7. Tas

7. Tas pats nahze pehz leezibas, ka tas no ta gaischuma leezibu dohtu, ka wissi zaur to *tizzetu.
*Prohti, Jahni. Luhko: 1 Kor. 3, 5.

8. Winsch ne bija pats tas gaischums, bet ka tas leezibu dohtu no ta gaischuma.

9. Tas bija tas ihstens gaischums, kas apkaidro wissus zilwekus, pasaulê nahkdams. Jahn. 3, 19. nod. 8, 12. nod. 9, 5. nod. 12, 46.

10. Winsch bija pasaulê, un ta pasaule irr zaur winnu * darrita: Bet ta pasaule to ne pasinne. Ebr. 1, 2. nod. 11, 3.
* Greek. wall. Tappuschi.

11. Winsch nahze sawâ sawtibâ, un tee saweji winnu ne usnehme.

12. Bet zeek winnu usnehme, teem dewe winsch wallas Deewa behrneem tapt, (prohti) teem, kas us winna wahrdu tizz. Esa. 56, 5. Reem. 8, 15. Gal. 3, 26. 2 Peht. 1, 4. 1 Jahn. 3, 1.

13. Kas ne no asfinim nei no meesu gribbeschanas, nei pehz kahda wihra prahta, bet kas no Deewa dsimmuschi. Jahn. 3, 5. Jehk. 1, 18. 1 Peht. 1, 23.

14. Un tas Wahrds tappe meesa, un dsihwoja muhsu starpâ, un mehs redsejam winna * gohdibu, tahdu gohdibu, kâ ta weeniga peedsimmuscha Dehla no Tehwa, pilns schehlastibas un pateesibas.
Matt. 1, 16. Luhk. 1, 31. nod. 2, 7. Esa. 7, 14. Matt. 17, 2. 2 Petr. 1, 17. Kolohs. 1, 19. nod. 2, 3. 9.
*Tahs sihmes winna deewischkas augstibas, 1) pee winna kristibas: 2) Zaur winna brihnumeem, Jahn. 2, 11. 3) Kalnâ. 4) Pee winna augschamzelschanas

15. Jahnis dohd leezibu no winna, un isfauz, fazzidams: Schis bija tas, no ka es fazziju: Kas pehz mannim nahk, tas irr preekfch mannim bijis: Winsch bija pagreekschu, ne kâ es. Matt. 3, 11. Mark. 1, 7. Luhk. 3, 16. Jahn. 1, 26. nod. 3, 31.

16. Un no winna pilnibas essam mehs wissi dabbuischi schehlastibu us schehlastibu. Kol. 1, 19. nod. 2, 9. 10.

17. Jo ta bauſliba irr zaur Mohsu dohta: Ta schehlastiba un pateesiba irr zaur JEsu Kristu notikkusi.
2 Mohs. gr. 20, 1. ꝛc. 5 Mohs. 5, 6. ꝛc.

18. Ne weens irr Deewu jeb kad redsejis: Tas weenigs peedsimts Dehls, Tehwa klehpî buhdams, tas pats irr to mums stahstijis.
2 Mohs. gr. 33, 20. 5 Mohs. 4, 12. Jahn. 6, 46. 1 Jahn. 4, 12. 1 Tim. 6, 16. Matt. 11, 27. Luhk. 10, 22.

Ewangeliums zettortâ Adwents, jeb swehdeenâ preekfch seemas-swehtkeem.

19. Un schi irr ta leeziba Jahna, kad tee Judi no Jerusalemes suhtija preesterus un Lewitus, ka tee no ta jautatu: Kas essi Tu? Jahn. 5, 33.

20. Un winsch isfazzija, un ne leedsehs: Un winsch isfazzija: Es ne esmu Kristus. Jahn. 3, 28. Ap. darb. 13, 25.

21. Un tee jautaja no ta: Kas tad? Essi Tu Elijas? Un winsch fazzija: Es ne esmu. Essi Tu tas * Praweets? Un winsch atbildeja: Ne.
* Prohti kas apsohlihts irr, 5 Mohs. 18, 15. 18.

22. Tad fazzija tee us winnu: Kas essi tu? Ka mehs atbildam teem, kas muhs suhtijschi: Ko sakki tu pats no sewim?

23. Winsch fazzija: Es esmu sauzama balss weena Mahzitaja tukknesî, sataisat ta Kunga zellu, kâ tas praweets Esaijas fazzijis irr. Esa. 40, 3. Matt. 3, 3. Mark. 1, 3. Luhk. 3, 4. Jahn. 1, 15.

24. Un tee kas isſuhtiti bija, tee bija no teem Wariseêreem.

25. Un tee jautaja winnu, un fazzija us winnu: Kapehz tu tad kristi, kad Tu ne essi Kristus, neds Elijas, neds tas Praweets? 5 Mohs. gr. 18, 15. 18.

26. Jahnis atbildeja teem un fazzija: Es kristiju ar uhdeni; Bet tas widdû juhsu starpâ stahweis, ko Jums ne pasihstat. Matt. 3, 11. Mark. 1, 7. Luhk. 3, 16. Ap. darb. 1, 5. nod. 11, 16. nod. 19, 4.

27. Schis, kas pehz mannim nahks, irr, kas preekfch mannim bijis irr: Kurram Es ne esmu zeenigs, winna kurpju sikknes atraisiht.

28. Tas notikke pee tahs pahr zellamas weetas (Betabaras) winn-pus Jardana-uppes, kur Jahnis kristija.

29. Otrâ deenâ ceraudsija Jahnis JESU pee sewi nahkam, un fazzija: Redsi, (schis irr) tas Deewa Jehrs, kas tahs pasaules grehkus * nes.
2 Mohs. gr. 12, 3. Esa. 53, 5. 7. Jahn. 1, 36. 1 Peht. 1, 19. Ap. darb. 8, 32.

30. Schis irr tas, no ka Es esmu fazzijis: Pehz mannim nahk weens wihrs, kas preekfch mannim bijis irr: Jo winsch bija pirmak, ne Es. Jahn. 1, 15.

31. Un Es ne pasinnu winnu: Bet ka winsch sinnams tapt Israêlam, tapehz esmu Es nahzis ar uhdeni kristidams.

32. Un

32. Un Jahnis dewe leezibu, fazzidams: Es redseju to Garru fewi nolaischam itt ka ballodi no debbes, un us winnu paleekam. Matt. 3, 16. Mark. 1, 10. Luhk. 3, 21.

33. Un Es ne pasinnu winnu, bet kas manni fuhtijs ar uhdeni kristiht, tas pats fazzija us mann: Us ko tu redsefi to Garru fewi nolaischam, un us ta paleekam, fchis ir tas, kas ar ta fwehta Garra kristi. Matt. 3, 11. Ap. darb. 1, 5.

34. Un Es efmu redsejis, un leezibu dewis, ka fchis irr Deewa Dehls.

35. Ohtrâ deenâ stahweja Jahnis atkal, un diwi no winna mahzekleem.

36. Un eeraudsidams JEsu tur staigajam, fazzija winsch: Redsi, tas irr Deewa Jehrs. Jahn. 1, 29.

37. Un tee diwi mahzekli dsirdeja winnu runnajam, un gahje JESUM pakkal.

38. Un JESUS atgreesdamees un redsedams tohs pakkal nahkam, fazzija us teem:

39. Ko meklejat juhs? Un tee fazzija us winnu: Rabbi, (tas irr tulkahts: Mahzitais,) kur tu mahjo?

40. Winsch fazzija us teem: Nahzeet un luhkojeet: Tee nahze un luhkoja, kur winsch mahjoja: Un palikke taî deenâ pee winna, un tas bija ap to defmitu stundu.

41. Weens no teem diweem, kas no Jahna (to) bija dsirdejufchi, un winnam pakkal gahjufchi, bija Andreis Sihmana Pehtexa brahlis. Matt. 4, 18.

42. Schis atradde wifs pirmak fawu ihstenu brahli Sihmani, un fazzija us to: Mehs effam to Meffiju atradduschi, (tas irr tulkahts: Tas * Kristus.)

* Tas irr: Swaidihts Tâ tohp Deewa Dehls nofaukts Dahw. ds. 2, 2. Dan. 9, 25. 26. Jo Deews irr winnu ar to Swehtu Garru swaidijis, ka tas mums buhtu par Kehninu, Augstu Preesteri un Praweetu.

43. Un winsch wedde to pee JESU: Un JEsus to eeraudsidams fazzija: Tu effi Sihmanis Jonas dehls, tew buhs fauktam taps Keewas, tas irr tulkahts: * Pehteris. Matt. 16, 18.

* Akmins.

44. Ohtrâ deenâ gribbeja JEsus iseet us Galileju: Un atradde Wihlippu, un fazzija us to: Nahz man pakkal.

45. Un Wihlips bija no Betsaïdas, no ta pilsfata Andreia un Pehtexa. Jahn. 12, 21.

46. Wihlips atradde Natanaëlu, un fazzija us to: No ka Mohsus bauflibâ irr rakstijis, un tee praweefchi, to effam mehs atradduschi, JEsu to Dehlu Jahsepa no Nazaretes. Jahn. 21, 2.

1 Mohs. gr. 3, 15. nod. 22, 18. nod. 26, 4. nod. 49, 10. 5 Mohs. 18, 15. 2 Sam. 7, 12. Esa. 4, 2. nod. 7, 14. nod. 9, 6. nod. 40, 10. 11. nod. 53, 1. ꝛc. Jerem. 23, 5. nod 33, 14. 15. Ezek 34, 23. nod. 37, 24. Dan. 9, 24. Mik. 5, 2. Zak. 6, 12. nod. 9, 9.

47. Un Natanaëls fazzija us to: Warrig arri no Nazaretes kahds labbums buht? Wihlips fazzija us to: Nahz un raugajs. Matt. 2, 23. Luhk. 2, 4. Jahn. 7, 41. 42.

48. JEsus redseja Natanaëlu pee fewi nahkam, un fazzija us to: Redsi, ihsteni weens Israëliteris, eekfch ka wiltibas newaid. Dahw. ds. 32, 2.

49. Sazzija us winnu Natanaëls: Kà pasihsti tu manni? JEsus atbildeja un fazzija us to: Pirms Wihlips tewi fauze appakfch wihges-kohku buhdamu, redseju Es tewi.

50. Natanaëls atbildeja un fazzija us winnu: Rabbi, Tu effi Deewa Dehls, Tu effi tas Kehninsch Israëla.

51. JEsus atbildeja un fazzija us to: (Tapehz) ka es tewim efmu fazzijis: Es redseju tewi appakfch to wihges-kohku, tad tizzi tu: Tu redsefi leelakas leetas ne tahs.

52. Un winsch fazzija us to: Pateefi, pateefi es fakku jums: No fchi laika redsefeet juhs to debbefi atwehrâ, un tohs Deewa engelus uskahpam un nokahpam us ta Zilweka Dehlu.

1 Mohs. gr. 28, 12. Matt. 4, 11. Luhk. 22, 43. nod. 24, 4. Ap. darb. 1, 10.

Ta 2. Nodalla.

JESUS darra us tahm kahsahm eekfch Kahnas no uhdens wihnu 1. 7. Schkihsti to Deewa-nammu, 13. Mahza no fawas mirschanas un augschamzelschanas, 18.

Ewangeliums ohtrâ fwehdeenâ pehz swaigsnes-deenas.

Un trefchâ deenâ bija kahsas Kahnâ eekfch Galilejas, un ta mahte JEsus bija teitan.

2. Bet JEsus ar faweem mahzekleem tappe arridsan kahsâs aizinati.

3. Un kad wihns peetruhke, fazzija ta mahte JEsus us winnu: Teem newa wihna.

4. Sakka JEsus us tahs: Seewa, kas man ar tewim jadarra? Manna stunda wehl ne irr nahkufi.

5. Win-

5. Winna mahte fazzija us teem fullaineem: Ko winsch jums fakka, to darrajt.

6. Un tur bija fefchi akminaini uhdens-trauki, likti pehz Judu fchkihstifchanas, un gahje ikkatrâ diwi jeb trihs mehri, (pee puss muzzas). Mark. 7, 3.

7. Sakka JEsus us teem: Pildajt fchohs traukus ar uhdeni: Un tee pildija tohs lihds mallam pilnas.

8. Un winsch fazzija us teem: Smekleet nu, un neffeet tam barribas-fargam, un tee neffe to.

9. Kad nu tas barribas-fargs baudija to uhdeni, kas wihns bija tappis, (un ne sinnaja, no kurren tas bija, bet tee fullaini sinnaja to, kas to uhdeni fmehlufchi bija,) aizina tas barribas-fargs to bruhtganu,

10. Un fakka us to: Ikkatrs zilweks zell papreekfchu labbu wihnu preekfchâ, un kad tee peedsehrufchees, to plahnaku; Tu effi to labbu wihnu lihds fchim pataupijis.

11. Schi ta pirma brihnuma-sihme, ko JEsus darrija, Kahnâ eekfch Galilejas, un parahdija fawu gohdibu, un winna mahzekli tizzeja eekfch winna.]
2 Mohs. gr. 14, 30. 31.

12. Pehz to gahje winsch leijâ us Kapernaümu, winsch pats, un winna mahte, un winna * brahli un winna mahzekli, un palikke tur ne daudſ deenas.
* Tuwu-raddi. Luhko: Matt. 12, 46.

13. Un to Judu leeldeena bija tuwu, un JEsus gahje augfcham us Jerusalemi.

14. Un atradde Deewa-nammâ, kas wehrfchus, un awis, un balloschus pahrdewe, un tohs naudas-mihjejus teju fehscham. Matt. 21, 12. Mark. 11, 15.
Luhk. 19, 45.

15. Un winsch pataifija pahtagu no auklahm, un isdsinne wiffus no Deewa-namma ahrâ, tik labbi awis, kà ir wehrfchus: Un iskaifija to mihjeju naudu, un apgahse tohs galdus.

16. Un fazzija us teem balloschu pahrdewejeem: Nemmeet fchahs leetas no fcheijenes nohst: Ne darrajt manna Tehwa nammu par prezzefchanas nammu;

17. Tad atgahdajahs winna mahzekli, ka rakstihts irr: Ta dufmofchana tawa namma dehl irr manni aprihjufi. Dahw. ds. 69, 10.

18. Tad atbildeja tee Judi un fazzija us winnu: Kahdu sihmi rahdi tu mums, fchahs leetas darridams? Matt. 12, 38.
nod. 16, 1. Mark. 8, 11. Luhk. 11, 29. Jahn. 6, 30.

19. JEsus atbildeja un fazzija us teem: Noplehfeet fcho Deewa-nammu, tad uszelfchu es to atkal treijâs deenâs.
Matt. 26, 61. nod. 27, 40. Mark. 14, 58. nod. 15, 29.

20. Tad fazzija tee Judi: Schis Deewa-nams irr eekfch tfchetr defmits un fefcheem gaddeem ustaifihts, un tu gribbi to treijâs deenâs uszelt?

21. Bet winsch fazzija to no fawas meefas-namma.

22. Kad winsch nu bija augfcham zehlees no teem mixxoneem, tad atgahdajahs winna mahzekli, ka winsch fcho us teem bija fazzijis, un tizzeja tam rakstam un tam wahrdam, ko JEsus bij fazzijis. Luhk. 24, 8.

23. Un kad winsch pahr teem fwehtkeem Jerusalemê bija, tizzeja daudſ eekfch winna wahrdu, eeraudsidami winna brihnuma-sihmes, ko winsch darrija.

24. Bet JEsus pats ne ustizzejahs winneem, tapehz ka winsch wiffus pasinne:

25. Un ka winnam ne bija waijaga, ka kahdam bij leezibu jadohd no zilweka, jo winsch pats pasinne kas eekfch zilweka bija. Jahn. 6, 64. Ap. darb. 1, 24.
Par. Jahn. 2, 23. 1 Sam. 16, 7. 1 Laik. gr. 29, 9. Dahw. ds. 7, 10. nod. 103, 14. Jer. 11, 20. nod. 17, 10. nod. 20, 12.

Ta 3. Nodalla.

Nikademus apjautajahs ar JEsu no tahs ardsimschanas, 1. No tahs warra tschuhskas, 14. Jahnis kristi, 22. Un rahda saweem mahzekleem JEsu to bruhtganu, kam tas Tehws wissas leetas tohkâ dewis, 27.

Ewangeliums wassaras fwehtku atfwehtê; jeb tahs fwehtas Triädibas fwehtkôs.

Un tur bija weens zilweks no teem Wariseëxeem, wahrdâ Nikademus, weens wirfneeks to Judu, Jahn. 7, 50.
nod. 19, 39.

2. Tas nahze pee JEsu naktî, un fazzija us winnu: Meisteri, mehs sinnam, ka tu effi Mahzitais no Deewa nahzis: Jo ne weens ne warr tahs brihnuma-

numa-sihmes darriht, ko tu darri, ja Deews ne irr ar to. Jahn. 9, 16. 33.
nod. 19, 39. Ap. darb. 10, 38.

3. JEsus atbildeja un fazzija us winnu: Pateesi, pateesi, es fakku tew, ja kas labban ne tohp * nojauna peedsimmis, tad ne warr tas to debbes-walstibu redseht. Tit. 3, 5.
*Greek wall. ir tà: No augschenes.

4. Sakka us winnu Nikademus: Kà warr zilweks peedsimt wezz buhdams? Warrig winsch atkal sawas mahtes-meefàs ee-eet, un peedsimt?

5. JEsus atbildeja: Pateesi, pateesi, es fakku tew, ja kaslabban ne tohp peedsimmis zaur uhdeni un Garru, tad ne warr tas Deewa walstibà nahkt.

6. Kas no meefas peedsem, tas irr meefa, un kas no Garra peedsem, tas irr gars. Reem. 8, 5.

7. Ne brihnijees ka es tew fazzijis esmu: Jums buhs no jauna peedsimt.

8. Tas wehjsch puhsch, kur gribbedamis, un tu gann dsird winna puhschanu, bet tu ne sinni, no kurrienes winsch nahk, un kurp winsch eet: Tà irr ar ikweenu, kas zaur to Garru peedsimmis. Mahz. Sal. 11, 5. 1 Kor. 2, 11.

9. Nikademus atbildeja un fazzija us winnu: Kà warr tas notikt?
Jahn. 6, 52. 60.

10. JEsus atbildeja un fazzija us to: Essi tu weens mahzitais eekfch Israëla un tu ne sinni to?

11. Pateesi, pateesi, es fakku tew: Mehs * runnajam, ko mehs sinnam, un dohdam leezibu, ko mehs redsejschi essam, un juhs ne faņemmat muhsu leezibu.
Jahn. 7, 16. nod. 8, 28. nod. 12, 49. nod. 14, 24.
Jahn. 3, 32.
* Prohti, Jahnis un Es.

12. Ne tizzat juhs, kad es jums no semmes-leetahm fakku: Kà tizzefeet juhs tad, kad es jums no debbes-leetahm fazzischu?

13. Jo ne weens * brauz us debbes, kà ween tas, kas no debbes nahzis irr, ar wahrda ta zilweka Dehls, kas debbefis irr. Jahn. 6, 62. Ewes. 4, 9.
* Ar atsihschanu to debbes-leetu.

14. Tapehz ittin kà Mohsus tukschneschchuhsku irr pa-augstinajs, tà buhs arridsan ta zilweka Dehlam pa-augstinatam tapt. 4 Mohs. gr. 21, 9. 2 Kehn. 18, 4.
Jahn. 8, 28. nod. 12, 32.

15. Ka wisseem kas us winnu tizz, ne tohp pasudduschi, bet to muhschigu dsihwoschanu dabbu. Jahn. 3, 36. Luhk. 19, 10.
1 Jahn. 5, 10.

Ewohtrà wassaras-swehtku deenà.

16. Jo tik lohti Deews to pasauli mihlejis, ka winsch sawu paschu weenpeedsimmuschu Dehlu dewis irr, ka wisseem teem, kas eekfch winna tizz, ne buhs pasudduscheem tapt, bet to muhschigu dsihwoschanu dabbuht.
Reem. 5, 8. nod. 8, 32. 1 Jahn. 4, 9. Jahn. 3, 16. Luhk. 19, 10. 1 Jahn. 5, 10.

17. Jo DEEWS ne irr sawu Dehlu eekfch pasauli suhtijs, ka tam to pasauli bija sohdiht, bet ka ta pasaule zaur winnu pestita taptu.
Jahn. 9, 39. nod. 12, 47. Luhk. 9, 56. 1 Jahn. 4, 14.

18. Kas eekfch winna tizz, tas ne tohp sohdihts, bet kas ne tizz, tas irr jaw sohdihts, tapehz, ka tas ne tizz eekfch to wahrdu ta weenpeedsimmuscha Deewa Dehla. Jahn. 5, 24. nod. 6, 40, 47. u. 20, 31.

19. Bet schi irr ta sohdiba, ka tas gaischums * pasaulè nahzis, un tee zilweki to tumsibu wairak mihleja ne ka to gaischumu, tapehz, ka winnu darbi bija nikni. Jahn. 1, 5. 10. 11.
* Kristus un winna preeks-mahziba.

20. Jo kas us ļaunu dohdahs, tas ņihd to gaischumu, un ne nahk preekfch gaismas, ka winna darbi ne tohp isfunniti. Job. 24, 13. ꝛc.

21. Bet kas us taisnibu dohdahs, tas nahk preekfch gaismas, ka winna darbus redseht warr, jo tee eekfch Deewa darriti.] Ewes. 5, 8.

22. Pehz to nahze JEsus un winna mahzekli Judu semmè, un padsihwoja tur ar teem, un * kristija. Jahn. 4, 1.
* Zaur saweem mahzekleem.

23. Un Jahnis kristija arridsan Ennonà, tuwu pee Sahlimes, jo tur bija daudz uhdens: Un tee nogahje un tappe kristiti. Matt. 3, 6. 16. Mark. 1, 5. Luhk. 3, 7. 1 Sam. 9, 4.

24. Jo Jahnis ne bija wehl zeetumà likts. Matt. 14, 3.

25. Tad zehlehs weena apjautaschana starp Jahņa mahzekleem, un starp teem Judeem, no tahs schkihstischanas.

26. Un tee nahze pee Jahņa, un fazzija us to: Meisteri, tas kas ar tewim winn pus Jardaņa bija, kam tu leezibu dewi, redsi, tas pats kristi, un wisseem nahk pee winna. Jahn. 1, 7. 15. 26. 34. Matt. 3, 11. Mark. 1, 7. Luhk. 3, 16.

27. Jah-

27. Jahnis atbildeja un fazzija: Zilweks ne warr neneeka nemtees, ja tas winnam ne tohp no debbes dohts.
1 Kor. 4, 7. Jehk. 1, 17.

28. Juhs paschi effeet manni leezineeki, ka es fazzijis esmu: Es ne esmu pats Kristus, bet winna preekschâ suhtihts.
Jahn. 1, 20. 30. Mal. 3, 1. Matt. 11, 10. Mark. 1, 2. Luhk. 1, 17. nod. 7, 27.

29. Kam ta bruhte irr, tas irr Bruhtgans, bet ta Bruhtgana draugs, kas stahw un to dsird, preezajahs lohti tahs balss ta Bruhtgana dehk. Tad nu schis mans preeks irr peepildihts.

30. Winnam peenahkahs leelumâ, bet man masumâ eet.

31. Kas no augschenes nahk, tas irr pahr wisseem: Kas no semmes irr, tas irr no semmes, un runna no semmes: Kas no debbes nahk, tas irr pahr wisseem. Jahn. 8, 23. 1 Kor. 15, 47.

32. Un ko tas irr redsejis un dsirdejis, to tas apleezina: Un winna leezibu ne weens ne peenem. Jahn. 5, 30. nod. 8, 26. nod. 12, 49. nod. 14, 10

33. Kas winna leezibu peenehmis irr, tas irr apsehgelejis, Deewu pateefu esam. 1 Jahn. 5, 10. Neem. 3, 4.

34. Jo ko Deews irr suhtijis, tas runna tohs Deewa wahrdus, jo Deews ne dohd to Garru ar mehru. Jahn. 1, 16. Ewef. 4, 7.

35. Tas Tehws mihlo to Dehlu, un irr wiffas leetas winna rohkâ dewis.
Matt. 11, 27. nod. 28, 18. Luhk. 10, 22. Jahn. 5, 22. nod. 17, 2. Ebr. 2, 8.

36. Kas eekfch to Dehlu tizz, tam irr ta muhschiga dsihwoschana: Bet kas tam Dehlam* ne tizz, tas ne redsehs to dsihwibu, bet Deewa dusmiba paleek us ta. Jahn. 3, 15. 16. nod. 6, 47.
1 Jahn. 5, 11.

*Greek. wall. Kas no ta Dehla ne leekahs pahrrunnatees.

Ta 4. Nodalla.

JEsus duhs pee tahs Jehkaba-akas, 6. Runna ar weenu Samariteru-seewu no ta dsihwa uhdens, 17. 20. No ihstenas Deewa-peelubgschanas, 21. Staysta winnai ka wissch pats eekohts tas Mess-Jesus darra ta Lehnina-sullaina dehlu wesselu eekfch Kapernaitma, 47.

Un kad tas Kungs nomannija ka tee Wariseeri dsirdejschi, ka JESUS wairak mahzekkus darrus, un kristijus, ne ka Jahnis, Jahn. 3, 22. 26.

2. (Jepschu JEsus pats ne kristija, bet winna mahzekli).

3 Tad atstahje wissch no Judejas, un nogahje atkal us Galileju.

4. Un winnam bija jastaiga zaur Samariu.

5. Tad nahze wissch weenâ Samarias pilsstatâ, kas Sihkars dehwehts, tuwu pee ta tihruma, ko Jehkabs Jahsepam fawam dehlam dewe. 1 Mohs. 33, 19. nod. 48, 22. Jos. 24, 32.

6. Un tur bija ta Jehkaba-akka: Kad nu JEsus no zella peekuffis apsehdehs pee tahs akkas, un tas bija ap to sestu stundu.

7. Tad nahze kahda seewa no Samarias ahrâ uhdeni smelt: Us to fazzija JEsus: Dohd man dsert.

8. (Jo winna mahzekli bija pilsstatâ nogahjuschi, ka tee barribu pirktu.)

9. Tad fazzija ta Samariteru-seewa us winnu: Kà prassi tu dsert, Juhs buhdams, no mannis Samariteru-seewas? Jo tee Judi ne turreja ne kahdu draudsibu ar teem Samaritereem,
Luhk. 9, 52. 53. Jahn. 8, 48 Ap. darb. 10, 28. 2 Kehn. 17, 24.

10. JEsus atbildeja un fazzija us to: Ja tu sinnatu to Deewa dahwanu, un kas tas essus, kas us tewi fakka: Dohd man dsert: Tu buhtu to luhgufi, un tas buhtu tew dsihwu uhdeni dewis.
Esa. 12, 3. Jahn. 6, 35. nod. 7, 38. 39.

11. Sakka ta seewa us winnu: Kungs, tewim jo ne irr ne kahds smelkamais, un ta akka irr dsilla, no ka tad tew irr tas dsihws uhdens? Jer. 2, 13.

12. Essi tu leelaks ne kà muhsu tehws *Jehkabs, kas mums scho akku dewis, un pats no tahs dsehris, lihds ar saweem dehleem, un saweem lohpeem.

*Tee Samariteri leelijahs Jehkaba dsimmums essoschi no Jahsepa, kur tomehr tee no paganeem dsimmuschi, luhto: 2 Kehn. 17.

13. JEsus atbildeja un fazzija us to: Ikweens kas no scha uhdens dserr, tam atkal slahps. Jahn. 6, 58.

14. Bet ja kas no ta uhdens dsers, ko es tam dohschu, tam ne slahps muhschigi: Bet tas uhdens ko es tam dohschu, taps eekfch ta weens awohts ar uhdeni, kas eekfch to muhschigu dsihwoschanu werd. Jahn. 2, 6 16. n. 6, 27. 35. 54. nod. 7, 38 39.

15. Sakka us winnu ta seewa: Kungs, dohd man scho uhdeni, ka man ne slahpst, neds mau waijadsetu schurp nahkt smelt.

16. JEsus fazzija us to: Eij sauz tawu wihru un nahz schur.

17. Ta

17. Ta feewa atbildeja, un fazzija: Man newa wihra; Sakka JESUS us to: Tu essi pareisi fazzijisi: Man wihra newa.

18. Jo peezi wihri irr tew bijuschi, un kas tew taggad irr, tas newaid taws wihrs: To essi tu teescham fazzijisi.

19. Sakka ta feewa us winnu: Kungs es redsu, tewi praweetu essam.

Jahn. 6, 14. Luhk. 1, 16. nod. 24, 19.

20. Muhsu tehwi irr schinnî kalnâ* peeluhguschi, un juhs sakkat Jerusalemê to weetu essam, kur peeklahjahs peeluhgt. 5 Mohs. 12, 5. 11. 1 Kehn. 9, 3. 2 Laik. gr. 7, 12.

* Garizim.

21. JEsus fazzija us to: Seewa! tizzi man, ka ta stunda nahk, kad juhs neds schai kalnâ, neds Jerusalemê to Tehwu peeluhgseet.

22. Juhs peeluhdsat, ko juhs ne sinnat: Mehs peeluhdsam, ko mehs sinnam: Jo ta pestischana irr no teem Judeem. 2 Kehn. 17, 29. Esa. 2, 3. Luhk. 24, 47. Neem. 3, 2. nod. 9, 4. 1 Mohs. gr. 12, 3. nod. 18, 18. nod. 22, 18. nod. 26, 4. Ebr. 7, 14.

23. Bet ta stunda nahk, un irr taggadiw, ka tee ihsteni peeluhdseji garrâ un pateesibâ to Tehwu peeluhgs: Jo ir tas Tehws mekle tahdus, kas to tà peeluhds.

24. Deews irr weens Gars, un kas to peeluhds, teem buhs garrâ un pateesibâ winnu peeluhgt.

25. Sakka ta feewa us winnu: Es sinnu, ka tas Messias nahk, kas Kristus dehwehts: Kad tas pats nahks, pasluddinahs winsch mums wissas leetas.

26. Sakka JEsus us to: Es esmu tas, kas es ar tewis runnaju. Jahn. 9, 37.

27. Un ap to starpu nahze winna mahzekki, un brihnijahs, ka winsch ar tahs feewas runnaja: Tomehr ne weens fazzija: Ko tu waiza? Jeb, ko runna tu ar winnas?

28. Tad atstahje ta feewa sawu uhdens-kruhsi, un nogahje pilsatâ, un fazzija us teem laudim:

29. Nahzeet, luhkojeet weenu zilweku, kas man wissu, ko es darrijuschi, irr fazzijis: Nesgi schis irr tas Kristus?

30. Tad isgahje tee no pilsata ahrâ, un nahze pee winnu.

31. Un tik starplaikâ luhdse tee mahzekki winnu, fazzidami: Rabbi, ehd.

32. Bet winsch fazzija us teem; Man irr barriba jaehd, ko juhs ne sinnat.

33. Tad fazzija tee mahzekki sawâ starpâ: Irr kas winnam ehst atnessis?

34. Sakka JEsus us teem: Manna barriba irr, ka es darru to prahtu ta, kas manni suhtijis irr, un padarru winna darbu.

35. Neggi juhs sakkat: Wehl irr tschetri mehnescheschi, tad nahks tas plaujama laiks? Redsi, es sakku jums, pazelleet juhsu azzis, un skattajt tahs druwes, jo tahs irr jaw baltas pehz plaukschanas. Matt. 9, 37. Luhk. 10, 2.

36. Un kas plauj, tas dabbu algu, un sakrahj auglus us to muhschigu dsihwoschanu: Ka lihds preezatees warr abbi tas sehjeis un tas plahweis.

37. Jo scheit irr teeks tas wahrds, zits irr tas sehjeis, un zits tas plahweis.

38. Es esmu juhs suhtijis plaut, ko juhs ne essat apstrahdajuschi: Zitti irr to apstrahdajuschi, un juhs essat eekschi winnu darbu gahjuschi.

39. Bet no ta pascha pilsata tizzeja daudz no teem Samariteem eekschi winnu tahs seewas wahrda dehl, kas leezibu dewe: Winsch irr man wiss fazzijis, ko es esmu darrijis.

40. Kad nu tee Samariteri pee winnu nahze, luhdse tee winnu, ka winsch pee teem paliktu: Un winsch palikke tur diwi deenas.

41. Un jo wairak tizzeja tee winna pascha wahrda dehl.

42. Un fazzija us to seewu: Mehs ne tizzam wairs tawas wallodas dehl, jo mehs essam paschi (to) dsirdejuschi, un sinnam, ka schis teescham irr tahs pasaules Pestitais, Kristus. Jahn. 17, 8.

43. Un pehz diwi deenahm isgahje winsch no turrenes, un nogahje us Galileju.

44. Jo JEsus pats apleezinaja, ka weens praweets sawâ tehwa semmê gohdâ ne tohp turrehts. Matt. 13, 57. Mark. 6, 4. Luhk. 4, 24.

45. Kad winsch nu us Galileju nahze, usnehme winnu tee Galileeri, (jo tee) bija wissu redsejuschi, ko winsch siwehtkâ Jerusalemê bij darrijs, jo tee bija arridsan us siwehtkeem gahjuschi.

46. Tad nahze JEsus atkal Kahnâ eekschi Galilejas, kur winsch to uhdeni par wihnu bija darrijs.

Jahn. 2, 1. 11.

Ewang-

Ewangel. diwidefmitâ un pirmâ fwehdeenâ pehz waſſaras fwehtku atfwehtes.

Un tur bija weens kehnina fullainis, ta dehls gulleja neweſſels Kapernaümâ.

47. Schis dſirdeja ka JEſus nahzis bija no Judejas ſemmes us Galileju, un nogahje pee ta, un luhdſe to no-eet, un winna dehlam palihdſeht, jo winſch gullohts us mirſchanu.

48. Tad fazzija JEſus us winnu: Ja juhs ſihmes un brihnumus ne redſat, tad juhs ne tizzat. 1 Kor. 1, 22.

49. Tas kehnina fullainis fakka us winnu: Kungs, nahz, pirms ne kà mans dehls mirſt.

50. JEſus fakka us winnu: Eij prohjam, taws dehls dſihwo: Un tas zilweks tizzeja tam wahrdam, ko JEſus us to bij fazzijis, un aisgahje.

51. Un no-eijoht faſtappe tam winna kalpi, un pafluddinaja tam, un fazzija: Taws dehls dſihwo.

52. Tad iswaizaja tas no winneem to ſtundu, kurrâ labbaki ar winnu kluis bij: Un tee fazzija us winnu: Wakkar ap to ſeptitu ſtundu atſtahje winnu tas drudſis.

53. Tad nomannija tas tehws ap to ſtundu eſſam, kad JEſus winnam fazzijis bij: Taws dehls dſihwo, un winſch tizzeja ar wiſſu fawu faimi.

54. Schi ta ohtra brihnuma-ſihme, ko JEſus darrija, nahkdams no Judejas eekſch Galilejas.]

Ta 5. Nodalla.

Pee ta dihka Beteſda, 1 Darra JEſus weenu weſſelu, kas 38 gaddus bij neweſſels gullejis, 5. Par to kurn tee Judi, ka tas ſwehdeenâ notizzis, 16. Bet JEſus aisbildinajahs, 17. ꝛc.

Pehz to bija to Judu ſwehtki, un JEſus gahje us Jeruſalemi.

3 Mohſ. gr. 23, 2. 5 Mohſ. gr. 16, 1.

2. Bet tur Jeruſalemê irr pee teem awju (wahrteem) dihkis, ar pawahrda Ebreiſki Beteſda, tam bija peezas iſtabas.

3. Tannîs gulleja leels pulks neweſſelu, aklu, tiflu, nokaltuſchu, kas us ta uhdens kuſtinaſchanu gaidija.

4. Jo weens engelis fawâ laikâ nolaidehs eekſch to dihki, un pakuſtinaja to uhdeni: Kurſch tad wiſſu pirmak eekahpe pehz uhdens kuſtinaſchanas, tas tappe weſſels, jeb kurrâ fehrgâ tas gulleja.

5. Un tur bija weens zilweks trihs deſmits un aſtonus gaddus neweſſels gullejis.

6. Scho paſchu JEſus redſeja gullim, un ſinnadams, ka tas fenn deenas tur bij fagullejis fazzija winſch us to: Gribbi tu weſſels tapt?

7. Tas neweſſels atbildeja tam: Kungs, man zilweka newa, kas, kad tas uhdens tohp kuſtinahts, manni eekſch to dihki eemett, un teekams es nahku, nokahpj zits mannâ preekſchâ.

8. JEſus fazzija us to: Zellees, nemm tawu gultu, un ſtaiga. Matt. 9, 6. Mark. 2, 11. Luhk. 5, 24.

9. Un tudal tappe tas zilweks weſſels, un pazehle fawu gultu, un ſtaigaja. Bet taî deenâ bija ſwehdeenâ. Jahn. 9, 14.

10. Tad fazzija tee Judi us to, kas weſſels darrihts bij: Swehdeena irr, tew ne peeklahjahs tawu gultu neſt.

2 Mohſ. gr. 20, 10. 5 Mohſ. gr. 5, 13. Neëm. 13, 19. Jer. 17, 21. ꝛc. Matt. 12, 2. Mark. 2, 24. Luhk. 6, 2.

11. Winſch atbildeja teem: Kas manni irr weſſelu darrijis, tas pats irr man fazzijs: Pazell tawu gultu un ſtaiga.

12. Tad waizaja tee winnu: Kurſch irr tas zilweks, kas tew irr fazzijs: Pazell tawu gultu un ſtaiga?

13. Bet tas, kas weſſels darrihts bija, neſinnaja kurſch tas eſſohts: Jo JEſus bij atkahpees, tapehz, ka dauds lauſchu taî weetâ bija.

14. Pehz to atradde to JEſus Deewanammâ, un fazzija us to: **Raugees, tu eſſi weſſels tappis, ne apgrehkojees wairs, ka tew ne kas gruhtaki noteek.** Matt. 12, 45. Jahn. 8, 11.

15. Tad nogahje tas zilweks, un pafluddinaja teem Judeem, ka JEſus eſſohts, kas winnu weſſelu darrijs.

16. Un tadehl eenihdeja tee Judi JEſu, un mekleja winnu nokaut, ka winſch to ſwehdeenâ bij darrijs.

17. Bet JEſus atbildeja teem: **Mans Tehws ſtrahda lihdſ ſchim, un es arridſan ſtrahdaju.** Jahn. 14, 10.

18. Tad mekleja tee Judi tadehl jo wairak winnu nokaut, ka winſch ne ween to ſwehdeenu ne ſwehtija, bet arridſan fazzija, fawu ihſtenu Tehwu

Deewu essam, sewi Deewam lihdsu darridams. Jahn. 7, 19. nod. 8, 38. nod. 9, 4. nod. 10, 33. Wihlip. 2, 6.

19. Tad atbildeja JEsus un sazzija us teem: Pateesi, pateesi, es sakku jums: Tas Dehls ne warr no sewim ne neeka darriht, ko tas ne redsto Tehwu darram, jo ko winsch darra, to pafchu arridsan tas Dehls tà patt darra. Jahn. 5, 30. 11. 8, 38. nod. 9, 4. Es. 54, 15. Jahn. 10, 30. nod. 14, 9. nod. 17, 5.

20. Jo tas Tehws mihlo to Dehlu, un rahda tam wiffu, ko winsch darra, un rahdihs tam leelakas leetas, ne kà schahs, ka jums jabrihnijahs. Jahn. 3, 35. nod. 7, 16. nod. 8, 28.

21. Jo ittin kà tas Tehws tohs mirroņus usmohdina, un dsihwus darra, tà patt arridsan tas Dehls dsihwus darra, kurrus gribbedams.

22. Jo tas Tehws ne fohda ne weenu, bet irr wiffu fohdu tam Dehlam dewis. Matt. 11, 27. nod. 28, 18. Jahn. 3, 35. nod. 17, 2. Ap. darb. 17, 31.

23. Ka wiffeem buhs to Dehlu godaht, ittin kà tee to Tehwu gohda: Kas to Dehlu ne gohda, tas ne gohda to Tehwu, kas winnu fuhtijis irr. 1 Jahn. 2, 23.

24. Pateesi, pateesi es sakku jums: Kas mannu wahrdu dsird, un tizz tam, kas manni fuhtijis irr, tam irr ta muhschiga dsihwoschana, un ne nahk fohdibâ, bet irr no nahwes eekfch to dsihwoschanu eegahjis. Jahn. 3, 18. nod. 6, 40. 47. nod. 8, 51. Reem. 8, 24. Ewef. 2, 6. 1 Jahn. 3, 2. Luhk. 23, 43.

25. Patteesi, pateesi es sakku jums, ka ta stunda nahk, un jaw taggad irr, ka tee mirroņi dsirdehs to balsi ta Deewa-Dehla, un kas to dsird tee dsihwohs. Ewef. 2, 1. 5. 1 Tim. 5, 6. Par. Jahn. 3, 1. Reem. 6, 4. Gal. 2, 20.

26. Jo ittin kà tam Tehwam ta dsihwoschana irr eekfch few paschà, tà patt irr winsch arridsan tam Dehlam to dsihwibu dewis eekfch few paschà turreht.

27. Un irr tam warru dewis arridsan to fohdu turreht, tadeht, ka winsch ta zilweka Dehls irr.

28. Ne brihnijeetees pahr to, jo ta stunda nahk, kurrâ wiffi kas kappenes irr, dsirdehs winna balsi. Dan. 12, 2. 1 Kor. 15, 52. 1 Tess. 4, 16.

29. Un isees ahrâ, tee kas labbu darrijschi, pee augscham zelschanu tahs dsihwoschanas, bet kas launu irr darrijschi pee augscham zelschanu tahs fohdibas. Matt. 25, 46.

30. Es ne warru no sewis neneeka darriht, itt kà es dsirschu, teesaju es: Un manna teesa irr taisna: Jo es ne mekleju sawu prahtu, bet to prahtu ta, kas mannî suhtijis irr, ta Tehwa. Jahn. 5, 19. nod. 6, 38.

31. Ja es no sewim leezibu dohmu, tad manna leeziba ne irr pateesa. Jahn. 8, 14.

32. Tur irr wehl zits no mannim leezibu dohdams, un tas sinna, to leezibu pateesu essam, ko winsch no mannim apleezina. Jes. 42, 1. Matt. 3, 17. nod. 17, 5.

33. Juhs esfat pee Jahni suhtijschi, un tas irr tai pateesibai leezibu dewis. Jahn. 1, 15. 19. 27.

34. Tomehr es ne nemmu leezibu no kahda zilweka, bet to sakku es, ka juhs pestiti tohpat.

35. Winsch bija weena degdama un skaidra swezze (swihdeklis), un juhs gribbejat weenu masu brihdi eekfch winna gaischibas lihgsmotees.

36. Bet mann irr wairak leezibas, ne kà no Jahna: Jo tee darbi, ko man tas Tehws dewis padarriht, tee paschi darbi, ko es darru, dohd no mannim leezibu, ka tas Tehws manni suhtijis irr. 1 Jahn. 5, 9. Jahn. 10, 25.

37. Un tas Tehws, kas manni suhtijis, tas no mannim leezibu dewis, juhs ne essat winna balsi ne kad dsirdejschi, neds winna gihmi redsejschi. Matt. 3, 17. nod. 17, 5. Mark. 1, 11. nod. 9, 7. Luhk. 3, 22. nod. 9, 35. Jahn. 1, 33. nod. 6, 27. n. d. 8, 8. nod. 10, 25. nod. 12, 28. 2 Peht. 1, 17. 2 Mohs. gr. 33, 20. 5 Mohs. gr. 4, 12. 1 Tim. 6, 16. 1 Jahn. 4, 12.

38. Un winna wahrds ne irr pee jums paleekams, jo juhs ne tizzat tam, ko winsch suhtijs.

39. Mekleject rakstôs, jo Jums schkeetat tur eekschâ to muhschigu dsihwoschanu dabbuht: Un TEE irr, kas no mannim leezibu dohd. Es. 8, 20. nod. 34, 16. Luhk. 16, 29. Ap. darb. 17, 11. 5 Mohs. gr. 18, 15. Luhk. 24, 27. Jahn 1, 45.

40. Bet juhs ne gribbat pee mannim nahkt, ka juhs warrat to dsihwoschanu dabbuht.

41. Es ne nemmu ne kahdu godu no zilwekeem:

42. Bet

42. Bet es pasihstu juhs, ka juhs to Deewa mihlestibu eekſch ſewim ne turrat.

43. Es efmu manna Tehwa wahrdâ nahzis, un juhs ne uſnemmat mani; ja-zits kas nahks ſawâ paſchâ wahrdâ, to juhs uſnemſeet.

44. Kâ warrat Juhs tizzeht, weens no ohtra gohdu nemdams? Un to gohdu, kas no ta weeniga Deewa irr, juhs ne meklejat? Jahn. 12, 43. Neem. 1, 28. 30.

45. Ne ſchkeeteet, ka Es juhs apſuhdſeſchu pee Tehwa: Tur irr weens kas juhs apſuhds, Mohſus us ko Juhs eſſat zerrejſchi.

46. Jo ja juhs Mohſum tizzetut, tad tizzetut juhs man arridſan, jo Winſch irr no mannim rakſtijs. 1 Mohſ. gr. 3, 15. nod. 22, 18. nod. 26. 4. nod. 28/14. nod. 49/10. 5 Mohſ. 18, 15.

47. Bet ja juhs wiņņa rakſteem ne tizzat, kâ tizzeſeet juhs tad manneem wahrdeem?

Ta 6. Nodalla.

JEſus peeſehdina 5000 zilwekus, 1. Nahk pee ſaweem mahzekleem nakti us juhru ſtaigadams, 16. Mahja no tahs ehſchanas un dſerſchanas ſawas meeſas un aſſins, 22. 36. 53. Un ſepſchu daudſ pee ſcheem wahrdeem apgrehzinajahs, 59. Tapehz ſchi apleezina Pehteris JEſu eſſam ta dſihwa Deewa Dehlu, 68. Judas irr weens wels, 70.

Ewang. treſchâ ſwehdeenâ preekſch leeldeenas ſwehtkeem.

Pehz to aisbrauze JEſus pahr to juhru pee ta pilſſata Tiberias eekſch Galilejas.

2. Un leels pulks kauſchu gahje tam pakkaſ, tapehz, ka tee tahs brihnumaſihmes redſeja, ko winſch pee teem neweſeleem darrija.

3. Bet JEſus kahpe kahdâ kalnâ, un paſehdehs tur ar ſaweem mahzekleem.

4. Bet to Judu leeldeenas-ſwehtki bija tuwu klaht. 2 Mohſ. gr. 12, 18. 3 Mohſ. gr. 23, 5. 7. 4 Mohſ. gr. 28, 16. 5 Mohſ. gr. 16, 1.

5. Tad pazehle JEſus ſawas azzis, un redſeja daudſ kauſchu pee winna nahkam, un ſazzija us Wihlippu: Kur pirkam mehs maiſes, ſcheem ehſt? Matt. 14, 15. Mark. 6, 35. Luhk. 9, 12.

6. (Bet to ſazzija tas winnu kahrdinadams: Jo Winſch gann ſinnaja, ko winſch gribbeja darriht.)

7. Wihlips atbildeja tam: Par diwi-ſimts ſudraba graſcheem teem maiſes ne peeteek, ka ikweens no teem mazzeniht nemtohs:

8. Tad ſazzija us winnu weens no winna mahzekleem, Andreis, Sihmaņa Pehtera brahlis:

9. Sche irr Weens puiſis, tam peezas meeſchu-maiſes, un diwi ſiwis, bet kas tas buhs tahdam pulkam kauſchu? 2 Kehn. 4, 43.

10. Un JEſus ſazzija: Darrajt, ka tee kaudis pahſehſchahs; Un tur bija daudſ ſahles tannî weetâ: Tad pahſehdehs pee peeztuhkſtoſcheem wihreem.

11. Bet JEſus nehme tahs maiſes, pateize, un dewe no tahm teem mahzekleem, un tee mahzekli teem, kas pahſehdduſchees bij: Tâ patt arri no tahm ſiwim zik gribbeja. 1 Sam. 9, 13.

12. Bet kad tee pee-ehdduſchi bija, ſazzija winſch us ſaweem mahzekleem: Sakrahjeet tahs atlikkuſchas druſkas, ka ne neeka iſbahrſtahs.

13. Tad ſalaſſija tee, un pildija diwi padeſmits kurwjus ar druſkahm no tahm peezahm meeſchu-maiſehm, kas atlikke teem, kas ehdinati tappe.

14. Kad nu tee zilweki to brihnumaſihmi redſeja, ko JEſus darrija, ſazzija tee: Schis irr pateeſi tas Praweets, kam paſaulê nahkt buhs. 5 Mohſ. gr. 18, 15. Luhk. 7, 16. nod. 24, 19. Jahn. 1, 21. nod. 4, 19. nod. 7, 40.

15. Kad nu JEſus nomannija, ka tee gribbeja nahkt to guhſtiht, ka tee to par kehninu zeltu, dewehs winſch atkal uſ to kalnu pats weens.]

16. Un kad wakkars mettehs, nogahje winna mahzekli pee juhras,

Matt. 14, 22. Mark. 6, 47.

17. Un kahpe laiwâ, un brauze pahr juhru uſ Kapernaūmu, un tas bij jaw tumſch tappis, un JEſus ne bij pee teem nonahzis.

18. Un ta juhra zehlehs tapehz ka weens ſtiprs wehjſch puhte.

19. Tad tee nu wairak ne kâ puſs juhdſi aiſirrufchees, redſeja JEſu uſ juhru ſtaigajam, un tuwu pee laiwas eſſam: Un tee bihjajahs.

20. Bet winſch ſazzija us teem: Es tas eſmu, ne bihſteetees.

21. Tad gribbeja tee winnu laiwâ nemt, un tudalin nahze ta laiwa mallâ, uſ kurren tee zehlehs.

22. Ohtrâ deenâ redſeja tee laudis, kas ohtrâ juhras mallâ ſtahweja, ne weenu zittu laiwu tur eſſam, kâ weenu to, kurrâ winna mahzekli bij iekahpuſchi, un ka JEſus ne bij ar ſaweem mahzekleem laiwâ lihds gahjis, bet ka winna

winna mahzekki ween bij nozehluschees.

23. Bet tur nahze zittas laiwinas no Tiberias tuwu pee tahs weetas, kur tee bij maisi ehdufchi, kur tas Kungs bij pateizis.

24. Kad nu tee kaudis redseja, ka JEsus tur ne bija, neds winna mahzekki, kahpe tee arridsan laiwâs un nahze Kapernaümâ JEsu mekledami.

25. Un obtrâ juhras-mallâ winnu atradduschi, fazzija tee us winnu: Meisteri, kad essi tu schurp nahzis?

26. JEsus atbildeja teem, un fazzija: Pateesi, pateesi, es fakku jums: Juhs ne meklejat manni tapehz ka juhs brihnumu-sihmes essat redsejschi, bet ka juhs essat no tahm maisehm ehdufchi un peeehdufchees.

27. Ne dsenneetees us to barribu, kas suhd, bet us to barribu, kas paleek lihds muhschigai dsihwoschanai, ko ta zilweka Dehls jums dohs, jo scho irr Deews tas Tehws apsihgelejis. Jahn. 3, 16. nod. 4, 14. nod. 6, 40. 54. nod. 1, 32 33. nod. 5, 37. nod. 8, 18. Matt. 3, 17. nod. 17, 5. Mark. 1 11. nod. 9, 7. Luhk. 3, 22. nod. 9, 35. 2 Pehk. 1, 17.

28. Tad fazzija tee us winnu: Ko darrisim mehs, ka mehs padarriht warram tohs Deewa darbus?

29. JEsus atbildeja un fazzija us teem: Schis irr tas Deewa darbs, ka jums jatizz eekfch ta, ko Winsch irr suhtijis. 1 Jahn. 3, 23.

30. Tad fazzija tee us winnu: Kahdu sihmi tu tad darri? Ka mehs warram redseht un tew tizzeht? Ko padarri tu? Matt. 12, 38. nod. 16, 1. Mark. 8, 11. Luhk. 11, 29. 1 Kor. 1, 22.

31. Muhsu tehwi irr Mannu ehdufchi tukfneſi ittin kâ rakstihts irr: Winsch irr teem maisi no debbes ehst dewis. 2 Mohs. gr. 16, 4. 14. 4 Mohs. gr. 11, 7. Dahw. dseef. 78, 24. Gudr. 16, 26. 1 Kor. 10, 3.

32. Tad fazzija JEsus us teem: Pateesi, pateesi, es fakku jums: Mohsus ne irr jums to maisi no debbes dewis, bet mans Tehws dohd jums to ihstenu maisi no debbes.

33. Jo ta Deewa maise irr, kas no debbes atnahk, un dohd tai pasaulei to dsihwibu.

34. Tad fazzija tee us winnu: Kungs, dohd mums allaschin schahdu maisi.

35. Un JEsus fazzija us teem: Es esmu ta Maise tahs dsihwibas: Kas pee mannim nahk, tas ne isfalks: Un kas eekfch mann tizz, tas ne isslahps muhscham. Sihr. 24, 29. Es. 55, 1. Jahn. 4, 14. nod. 7, 37.

36. Bet es esmu jums fazzijis: Ka ir juhs mann essat redsejschi, un juhs ne tizzat.

37. Ikkatrs, ko man tas Tehws dohd, tas nahks pee mann, un kas pee mann nahk, to ne ismettischu es ahrâ.

38. Jo es esmu no debbes atnahzis, ne, ka es sawu prahtu darru, bet to prahtu ta, kas manni suhtijis irr. Matt. 26, 39. Mark. 14, 36. Luhk. 22, 42. Jahn. 4, 34. nod. 5, 30.

39. Bet schis irr tas prahts ta Tehwa, kas manni suhtijis irr, ka man no ta wissa, ko winsch man dewis ne neeka buhs pamest, bet to pahschu usmohdinaht pastarâ deenâ. Jahn. 10, 28. nod. 17, 12. nod. 18, 9.

40. Un schis irr tas prahts ta, kas manni suhtijis irr, ka ikkatrs, kas to Dehlu redf, un eekfch to tizz, dabbu to muhschigu dsihwoschanu, un es usmohdinaschu winnu pastarâ deenâ. Jahn. 3, 15. 16. n. 4, 14. n. 6, 27. 54.

41. Tad kurneja tee Judi prett winnu, ka winsch fazzijis bij, Es esmu ta Maise, kas no debbes irr nahkufi,

42. Un fazzija: Neggi schis irr JEsus Jahsepa Dehls, ka tehwu un mahti Mehs pasihstam? Kâ tad fakka Tas: Es esmu no debbes atnahzis? Matt. 13, 55. Mark. 6, 3. Luhk. 4, 22.

43. Tad atbildeja JEsus un fazzija us teem: Ne kurnejeet sawâ starpâ.

44. Ne weens warr pee mann nahkt, ja tas Tehws kas manni suhtijis irr, to ne welk, un Es usmohdinaschu winnu pastarâ deenâ. Augst. ds. 1, 4. Jahn. 6, 65.

45. Tur stahw rakstihts eekfch teem praweescheem: Un tee buhs wissi no Deewa mahziti: Ikkatrs tad, kas to irr no ta Tehwa dsirdejis un mahzijees, tas nahk pee mannis. Es. 54, 13. Jer. 31, 34. Ebr. 8, 10. nod. 10, 16.

46. Ne tâ, ka jeb kahds to Tehwu buhtu redsejis, bes ween, kas no Deewa irr, Tas pats irr to Tehwu redsejis. Matt. 11, 27. Luhk. 10, 22. Jahn. 1, 18. n. 7, 29. n. 8, 19.

47. Pateesi, pateesi, es fakku jums: Kas eekfch mann tizz, tam irr ta muhschiga dsihwoschana. Jahn. 3, 16. 18 36.

48. Es

48. Es esmu ta Maise tahs dsihwibas.

49. Juhsu tehwi irr to Mannu ehduschi tukschesi, un irr nomirrschi. 2 Mohs. gr. 16, 15. 4 Mohs. 11, 7. Dahw dseef. 78, 24. 1 Kor. 10, 5. Ebr. 3, 16-19.

50. Schi irr ta maise, kas no debbes atnahk, ka, kas no tahs ehd, ne mirst.

51. Es esmu ta dsihwa maise no debbes nahkusi, ja kas no schahs maises ehd, tas dsihwohs muhschigi: Un ta maise, ko Es dohschu, irr manna meesa, ko Es dohschu par dsihwibu tahs pasaules. Jahn. 3, 13.

52. Tad bahrehs tee Judi sawâ starpâ, sazzidami: Kà warr schis (sawu) meesu mums ehst dohd? Jahn. 3, 9.

53. Tad sazzija JEsus us teem: Pateesi, pateesi es sakku jums: Ja juhs ne ehdat to meesu ta zilweka Dehla, un dserrat winna assini, tad jums ne irr ta dsihwiba eekschi sewim. Matt. 26, 26. 1 Kor. 11, 23. ꝛc.

54. Kas mannu meesu ehd, un mannu assini dserr, tam irr ta muhschiga dsihwoschana: Un es usmohdinaschu winnu pastarâ deenâ. Jahn. 3, 16. nod. 4, 14. nod. 6, 27 40.

55. Jo manna meesa irr ta ihstena barriba, un mans assins irr tas ihstens dsehreens.

56. Kas mannu meesu ehd, un mannu assini dserr, tas paleek eekschi mannim, un Es eekschi ta. Esew. 3, 5. 6.

57. Jttin kà manni tas dsihws Tehws suhtijis irr, un Es dsihwoju zaur to Tehwu; Tà arridsan, kas manni ehd, ir tas dsihwohs zaur manni. Jahn. 5, 26.

58. Schi irr ta Maise no debbes nahkusi, ne tà kà muhsu tehwi to Mannu irr ehduschi, un nomirrschi; Kas scho Maisi ehd, tas dsihwohs muhschigi. Jahn. 3, 13.

59. To sazzija winsch basnizâ mahzidams Kapernaümâ.

60. Tad sazzija daudsi no winna mahzekleem to dsirdedami: Schi walloda irr gruhta, kas warr to dsirdeht?

61. Tad JEsus pee sewim sinnadams, winna mahzekkus par to kurnejam, sazzija us teem: Arrig tad schis wahrds jums apgrehzibu dohd?

62. Kas tad buhtu, kad juhs redsetut ta zilweka Dehlu uskahpam, kur winsch pirmis bija? Jahn. 3, 13. Mark. 16, 19. Luhk. 24, 51. Ap. darb. 1, 9. Esew. 4, 3.

63. Tas gars irr, kas dsihwu darra, ta meesa ne derr ne neeka: Tee wahrdi, ko Es jums runnaju, irr gars un dsihwiba. 2 Kor. 3, 6.

64. Bet tur irr zitti juhsu starpâ, kas ne tizz. Jo JEsus sinnaja no eesahkuma, kurri tee, kas ne tizzeja, un kurksch tas kas winnu nodewe. Jahn. 2, 25. nod. 13, 11.

65. Un winsch sazzija: Tadehk esmu es jums sazzijis: Ka ne weens warr pee mann nahkt, ja tas winnam ne irr dohts no manna Tehwa. Jahn. 6, 44.

66. No ta brihscha gahje daudsi no winna mahzekleem atpakkal, un ne staigaja wairs ar winna.

67. Tad sazzija JEsus us teem diwipadesmiteem: Ne gribbat Juhs aridsan noeet?

68. Tad atbildeja Sihmanis Pehteris: Kungs, pee ka mehs eesim: Tew irr wahrdi tahs muhschigas dsihwoschanas: Ap. darb. 5, 20.

69. Un mehs essam tizzejschi un atsinnuschi, ka tu essi tas Kristus ta dsihwa Deewa Dehls. Matt. 16, 16. Mark. 8, 29. Luhk 9, 20. Jahn. 11, 27.

70. Tad atbildeja teem JEsus: Negg Es esmu juhs diwipadesmitus isredsejis, un weens no jums irr weens wels? Luhk. 6, 13. Jahn. 8, 44.

71. Bet winsch sazzija to no Judas Sihmana Iskarjata: Jo tas pehz winnu nodewe, weens no teem diwipadesmiteem buhdams.

Ta 7. Nodalla.

JEsus eet leewenu-swehtkôs, us Jerusalemi, 3. Mahja Deewa-nammâ, 14. Zitteem laudim tas patihk, un zitteem ne. 25. 40. To Warischeem kalpi ne gribb winnu sagrahbt, 44.

Un pehz to staigaja JEsus eekschi Galilejas: Jo winsch ne gribbeja eekschi Judejas staigaht, tapehz, ka tee Judi winnu mekleja nokaut.

2. Un to Judu leewenu-swehtki bija tuwu: 3 Mohs. gr. 23, 34.

3. Tad sazzija winna brahli us to: Eij nohst no scheijenes, un no-eij Judusemmê, ka arridsan tawi mahzekli warr redseht tawus darbus, ko tu darri. Mat. 12, 46. Mark. 3, 31. Ap. darb. 1, 14.

4. Jo ne weens darra ko sleppeni, un mekle tomehr teikts kluht: Ja tu tahdas leetas darri, tad parahdees pats tai pasaulei.

5. Jo neds wiņņa brahki tizzeja eekſch wiņņa. Mark. 3, 21.

6. Tad fazzija JEſus us teem: Mans laiks wehl ne irr klaht: Bet juhſu laiks allaſchin irr teiju.

7. Ta paſaule ne warr juhs eenihdeht, bet mann eenihd wiņņa, jo Es dohmu leezibu no tahs, ka wiņņas darbi nikni. Jahn. 14, 17. nod. 15, 18. nod. 3, 19.

8. Eita Juhs us ſcheem ſwehtkeem, es ne eemu wehl ſchinnis ſwehtkôs, jo mans laiks wehl ne irr atnahzis. Jahn. 8, 20.

9. Un to us teem fazzijis, palikke wiņſch eekſch Galilejas.

10. Bet kad wiņņa brahki tur bij aiſgahjuſchi, gahje Wiņſch arridſan ſwehtkôs, ne tà kà redſoht, bet itt kà kleppeni.

11. Tad mekleja wiņņu tee Judi ſwehtkôs, un fazzija: Kur irr Wiņſch? Jahn. 11, 56.

12. Un tur bija daudſ kurneſchanas prett wiņņu ſtarp teem laudim, jo zitti fazzija: Wiņſch irr labs, un zitti fazzija: Ne, bet wiņſch peewilk tohs laudis. Jahn. 9, 16. nod. 10, 19. Matt. 21, 46. Luhk. 7, 16. Jahn. 6, 14. nod. 7, 40.

13. Tomehr ne weens runnaja drohſchi no wiņņa, tahs bihjaſchanas dehk par teem Judeem. Jahn. 9, 22. nod. 12, 42. nod. 19, 38.

14. Bet ſwehtku widdû gahje JEſus Deewa-nammâ un mahzija.

15. Un tee Judi brihnijahs, fazzidami: Kà ſinna ſchis rakſtus, un ne irr tomehr tohs mahzijees?

16. JEſus atbildeja teem, un fazzija: Manna mahziba ne irr manna, bet ta, kas manni ſuhtijis irr. Jahn. 8, 28. nod. 12, 49. nod. 14, 10, 24.

17. Ja kas gribb wiņņa prahtu darriht, tas no ſchahs mahzibas paſihs, arrig ta no Deewa irr, jeb arrig Es no ſewim runnaju.

18. Kas no ſewim runna, tas mekle ſawu paſchu gohdu: Bet kas tà gohdu mekle, kas to ſuhtijis irr, tas irr pateeſigs, un eekſch ta ne irr netaiſniba. Jahn. 5, 41.

19. Neggi Mohſus jums irr to bauſlibu dewis, un ne weens no jums darra pehz tahs bauſlibas? Ko meklejat juhs manni nokaut? 2 Mohſ. gr. 20, 1. n. 24, 3. Ap. da. 7, 53. Matt. 12, 14. Mark. 3, 6. Jahn. 5, 16. 18. nod. 10, 39 nod. 11, 53.

20. Tee laudis atbildeja un fazzija: Tew irr tas welš, kas mekle tewi nokaut? Jahn. 8, 48. 52. nod. 10, 20.

21. JEſus atbildeja un fazzija us teem: Es eſmu weenu darbu darrijis, un juhs wiſſi brihnojatees.

22. Mohſus irr jums tapehz to apgraiſiſchanu dewis, ne, ka ta no Mohſus irr, bet no teem tehweem: Un juhs apgraiſat to zilweku ſwehdeenâ. 1 Mohſ. gr. 17, 10. 3 Mohſ. gr. 12, 3.

23. Ja zilweks ſwehdeenâ to apgraiſiſchanu dabbu, un Mohſus bauſliba ne tohp pahrkahpta, ko juhs tad pahr mann apſkaiſtatees, ka es wiſſu to zilweku ſwehdeenâ eſmu weſſelu darrijis?

24. Ne teeſajt pehz to kas preekſch azzim, bet teeſajt taiſnu teeſu. 5 Mohſ. gr. 1, 16. 17. Sal. Sak. 24, 23. Jehk. 2, 1.

25. Tad fazzija zitti no teem Jeruſalemiteeem: Neggi ſchis irr tas, ko tee mekle nokaut?

26. Un redſi, wiņſch runna drohſchi, un tee ne ſakka us wiņņu neneeka: Arrig muhſu wirſneeki nu teeſcham ſinna, ka Schis teeſcham tas Kriſtus irr?

27. Bet to ſinnam mehs, no kurrenes wiņſch irr: Bet kad tas Kriſtus nahks, tad neſinnahs ne weens no kurrenes tas eſſus. Matt. 13, 55. Mark. 6, 3. Luhk. 4, 22.

28. Tad isſauze JEſus Deewa-nammâ mahzidams un fazzija: Juhs jaw paſihſtat mann, un ſinnat no kurrenes es eſmu: Bet es ne eſmu no ſewis nahzis, bet kas mann ſuhtijis irr, tas irr pateeſigs, ko juhs ne paſihſtat. Jahn. 8, 26 42. 53. Reem. 3, 4.

29. Bet Es paſihſtu to, jo es eſmu no wiņņa, un tas irr manni ſuhtijis. Matt. 11, 27. Jahn. 10, 15.

30. Tad mekleja tee wiņņu guhſtiht: Tomehr ne weens peelikke pee wiņņa rohkas, jo wiņņa ſtunda ne bij wehl nahkuſi. Mark. 11, 18. Luhk. 19, 47. nod. 20, 19. Jahn. 7, 19. nod. 8, 20. 37.

31. Bet daudſ no teem laudim tizzeja eekſch wiņņu, un fazzija: Kad tas Kriſtus nahks, arrig tas wairak brihnumaſihmes darrihs, kà tahs, ko ſchis darrijis irr? Jahn. 8, 30.

32. Tad dſirdeja tee Wariſeëri tohs laudis no wiņņa tà kurnejam: Un tee Wariſeëri un augſti preeſteri ſuhtija ſullainus, ka tee wiņņu guhſtitu.

33. Tad fazzija JEſus us teem: Es eſmu wehl weenu maſu brihdi pee jums, un tad no-eemu es pee ta, kas manni ſuhtijis irr. Jahn. 13, 33. nod. 16, 16.

34. Juhs

34. Juhs meklefeet manni, un ne atraffeet, un kur Es efmu, tur Juhs ne warrat nahkt. Jahn. 8, 21. nod. 13, 33.

35. Tad fazzija tee Judi fawâ starpâ: Kur fchis no=ees, kur Mehs winnu atrast ne warram? Arrig winsch no=ees pee teem, kas starp teem Greekexeem isklihdufchi irr, un mahzihs tohs Greekexus?

36. Kahda wallodа ta, ko winsch runna: Juhs manni meklefeet un ne atraffeet: Un, kur Es efmu, tur Juhs ne warrat nahkt?

37. Un pehdigâ deenâ, kas irr ta leelaka to fwehtku, ſtahweja JEſus un isſauze, fazzidams: Ja kam flahpſt, tas lai pee mann nahk, un dſerr.
2 Mohſ. gr. 23, 36. Eſ. 55, 1. Jahn. 4, 14. nod. 6, 35. Par. Jahn. 22, 17.

38. Kas eekſch mann tizz, ka tee rakſti fakka, no ta meefas tezzehs ſchkwa ubdens ſtraumes.
5 Mohſ. gr. 18, 15. Eſ. 12, 3. nod. 44, 3. Jahn 4, 14.

39. (Un to fazzija winſch no ta Garra, ko teem-bij dabbuht, kas eekſch winnu tizz, jo tas Swehts Gars ne bija wehl, tapehz ka JEſus wehl ne bij apſkaidrohts.) Joël. 2, 28. Ap. darb. 2, 17. Jahn. 16, 7.

40. Tad dauds no teem laudim ſcho wahrdu dſirdedami, fazzija: Schis irr teeſcham tas Praweets. 5 Mohſ. 18, 15. Matt. 21, 46. Luhk. 7, 16. Jahn 1, 21. nod. 4, 42. nod. 6, 14.

41. Zitti fazzija: Winſch irr tas Kriſtus; Bet zitti fazzija: Irrag Kriſtum janahk no Galilejas? Jahn. 1, 46. u. 7, 52.

42. Neggi tas rakſts irr fazzijis: Ka no Dahwida zilts, un no pilsfatina Betlemes kur Dahwids bija, tas Kriſtus nahks? Dahw. dſeeſ. 132, 11. Mik. 5, 2. Matt. 2, 5. Luhk. 2, 4. 1 Sam. 16, 1. 4.

43. Tad zehlehs dumpis ſtarp teem laudim winna dehk. Jahn. 9, 16. nod. 10, 19.

44. Bet zitti no teem gribbeja winnu guhſtiht, tomehr ne weens peelikke rohkas pee winna.

45. Tad nahze tee fullaini pee teem augſteem preeſtereem un Wariſeëreem, un Tee fazzija us winneem: Kapehz ne eſſat juhs winnu atwedduſchi?

46. Tee fullaini atbildeja: Ne weens zilweks irr wehl muhſcham tà runnajis, kà ſchis zilweks.

47. Tad atbildeja teem tee Wariſeëri: Eſſat Juhs arridſan peewilti?

48. Jrrag kas no teem wirſneekeem jeb no teem Wariſeëreem eekſch winnu tizzejis? Jahn. 12, 42. 1 Kor. 1, 20. nod. 2, 8. Ap. darb. 6, 7.

49. Bet ſchee laudis, kas to bauſlibu ne ſinna, irr nolahdeti.

50. Sazzija us teem Nikademus, kas nakti pee winna bij nahzis, weens no teem buhdams: Jahn. 3, 2.

51. Arrig muhſu bauſlibâ ſohda kahdu zilweku, ja ta papreekſchu ne winnu iſklauſa un famanna, ko winſch darra? 2 Mohſ. gr. 23, 1. 3 Mohſ. gr. 19, 15. 5 Mohſ. gr. 1. 17. nod. 17, 4. 8. nod. 19, 15.

52. Tee atbildeja un fazzija us to: Eſſi Tu arridſan no Galilejas? Pahrmekle un raugi, ka no Galilejas ne kahds praweets irr zehlees. Eſ. 9, 1. 2. Matt. 4, 15. Jahn. 1, 46.

53. Un ikkatrs nogahje fawâ nammâ.

Ta 8. Nodalla.

JEſus ne gribb weenu feewu, kas to laulibu bij pahrkahpuſi, paſuddinaht, 1 11. Runna drohſchi no Fewis prett teem Judeem, 12. Tà, ka tee winnu ar akmineem gribb nomehtat, bet winſch aiseet, 59.

Un JEſus gahje us to eljes-kalnu:

2. Un no rihta=agrumâ nahze winſch atkal Deewa=nammâ, un wiſſi laudis nahze pee winnu; Un winſch apſehdehs un mahzija tohs.

3. Un tee rakſtu-mahzitaji un Wariſeëri nowedde weenu feewu pee winnu, ta bij laulibas-pahrkahpſchanâ panahkta, un wedde to tur widdû.

4. Un ſazzija us winnu: Mahzitais, ſchi feewa irr paſchâ laulibas-pahrkahpſchanâ panahkta.

5. Un Mohſus bauſlibâ irr mums pawehlehts, tahdas ar akmineem nomehtaht: Ko tad Tu ſakki? 3 Mohſ. gr. 20, 10. 5 Mohſ. gr. 22, 22.

6. Bet to fazzija tee winnu kahrdinadami, ka tee wainu dabbutu, winnu apſuhdſeht: Bet JEſus pee ſemmes lohzidamees rakſtija ar pirkſtu ſemmê.

7. Un kad tee uſſtahweja winnam jautadami, tad winſch uſzehlehs, un fazzija us teem: Kurſch no jums bes grehkeem irr, tas lai mett to pirmu akmini us winnu. 5 Mohſ. gr. 17, 7.

8. Un winſch atkal lohzidamees rakſtija ſemmê.

9. Bet tee, to dſirdejſchi, un no ſawas apſinnaſchanas pahrleezinati, iſgahje weens pehz ohtra, un eeſahze no teem

wezzajeem lihdſ teem pehdigeem: Un JEſus palikke tur weens pats, ar tahs ſeewas, kas widdū ſtahweja.

10. Un JEſus atkal uſzehlehs, un ne weenu, kà to ſeewu redſedams, fazzija us to: Seewa, kur irr tawi apſuhdſetaji? Irr tewi ne weens paſuddinajis?

11. Un ta fazzija: Ne weens, Kungs! Un JEſus fazzija us to: Tad neds Es tewi paſuddinaju; Eij un ne apgrehkojees wairs.

12. JEſus tad runnaja atkal us teem, fazzidams: Es eſmu tahs paſaules Gaiſchums, kas man pakkat eet, tas ne ſtaigabs tumſibâ, bet tam buhs tas gaiſchums tahs dſihwibas. Jahn. 1, 5. 9. nod. 9, 5. nod. 12, 46.

13. Tad fazzija tee Wariſeëri us winnu: Tu dohd leezibu no few paſcha, tawa leeziba ne irr teeſa.

14. JEſus atbildeja un fazzija us teem: Jepſchu Es no ſewim leezibu dohmu, tad irr (tomehr) manna leeziba teeſa: Jo es ſinnu no kurrenes es nahzis eſmu, un us kurren es eemu: Bet Juhs ne ſinnat, no kurrenes es nahku, un us kurren es eemu. Jahn. 5, 31.

15. Juhs teeſajat vehz tahs meeſas: Es ne teeſaju ne weenu.

16. Un ja es arridſan teeſaju, tad irr manna teeſaſchana pateeſa: Jo es ne eſmu weens, bet Es, un tas Tehws, kas manni fuhtijis irr.

17. Un tur irr arridſan juhſu bauſlibâ rakſtihts, ka diweju zilweku leeziba pateeſa irr. 5 Mohſ. gr. 17, 6. nod. 19, 15. Matt. 18, 16. 2 Kor. 13, 1. Ebr. 10 28.

18. Es eſmu leezibu no ſewim dohdams, un tas Tehws, kas manni fuhtijis irr, dohd no mannim leezibu.

19. Tad fazzija tee us winnu: Kur irr tas Tehws? JEſus atbildeja: Juhs neds manni paſihſtat, neds mannu Tehwu: Ja juhs buhtut manni paſinnuſchi, tad buhtut juhs arridſan mannu Tehwu paſinnuſchi.

20. Schohs wahrdus runnaja JEſus pee Deewa ſchkirſta, mahzidams Deewa nammâ: Un ne weens guhſtija winnu, jo winna ſtunda wehl ne bija nahkuſi. Jahn. 7, 8. 30.

21. Tad fazzija JEſus atkal us teem: Es no-eemu, un juhs meklefeet mannu, un mirfeet juhſu grehkôs: Us kurren Es eemu, turp Juhs ne warrat nahkt. Jahn. 7, 34. nod. 13, 33.

22. Tad fazzija tee Judi: Arrig tas ſewi nokaus, ka tas ſakka: Us kurren Es eemu, turp Juhs ne warrat nahkt?

23. Un winſch fazzija us teem: Juhs eſſat no ta, kas ſemmê irr, Es no ta, kas augſcham irr, Juhs eſſat no ſchihs paſaules, Es ne eſmu no ſchihs paſaules.

24. Es tad jums eſmu ſazzijis, ka juhs juhſu grehkôs mirſeet: Jo ja juhs ne tizzat, Manni to eſſam, tad juhs mirſeet juhſu grehkôs.

25. Tad fazzija tee us winnu: Kas eſſi Tu? Un JEſus fazzija us teem: Tas pats, ko ir no eeſahkuma es jums eſmu runnajis.

26. Man irr daudſ no jums ſarunna un ſpreeſa, bet kas manni ſuhtijis irr, tas irr pateeſigs, un ko es no winna eſmu dſirdejis, to runnaju es us to paſauli. Jahn. 7, 28.

27. (Bet) tee ne ſapratte, winnu teem no Tehwa runnajam.

28. Tad fazzija JEſus us teem: Kad juhs ta zilweka Dehlu pa-augſtinaſeet, tad ſaprattiſeet juhs Manni to eſſam, un es darru no ſewim neneeka, bet itin kà mans Tehws mann irr mahzijis, to runnaju es.

29. Un kas manni ſuhtijis irr, tas irr ar mannim. Tas Tehws ne irr manni atſtahjis weenu, jo kas winnam patihk, to darru Es allaſchin.

30. Kad winſch to runnaja, tizzeja daudſ eekſch winna.

31. Tad fazzija JEſus us teem Judeem, kas eekſch winnu tizzeja: Ja Juhs paleekat mannâ wahrdâ, tad eſſat juhs manni ihſteni mahzekli.

32. Un juhs ſaprattiſeet to pateeſibu, un ta pateeſiba juhs atſwabbinahs.

33. Tee atbildeja winnam: Mehs eſſam Abbraâma dſimmums, un muhſcham ne weenam kalpojuſchi: Kà tad ſakki tu, juhs tapſeet ſwabbadi?

34. JEſus atbildeja teem: Pateeſi, pateeſi es ſakku jums: Iſkatrs, kas grehku darra, tas irr weens kalps to grehku. Reem. 6, 16. 2 Peht. 2, 19.

35. Bet weens kalps ne paleek muhſcham nammâ, tas dehls paleek muhſcham.

36. Ja nu tas Dehls juhs atſwabbinahs, tad buhſeet juhs teeſcham ſwabbadi.

37. Es

37. Es sinnu, juhs essam Ahbraäma dsimmumu: Bet juhs meklejat manni nokaut, jo mannam wahrdam juhfu starpâ newaid weetas.

38. Es runnaju ko es pee manna Tehwa esmu redsejis, tad arridsan Juhs darrat, ko juhs pee juhfu tehwu essat redsejschi.

39. Tee atbildeja un fazzija: Muhfu tehws irr Ahbraäms. Sakka JEsus us teem: Ja juhs Ahbraäma behrni buhtut, tad buhtut juhs Ahbraäma darbus darrijschi.

40. Bet nu meklejat juhs manni nokaut, tahdu Zilweku, kas es jums to pateesibu esmu runnajis, ko es pee Deewa esmu dsirdejis: To Ahbraäms ne irr darrijis.

41. Juhs darrat tohs darbus juhfu tehwa; tad fazzija tee us winnu: Mehs ne essam mauzibâ peedsimmuschi: Mums irr Weens weenigs Tehws, tas (irr) Deews.

42. Tad fazzija JEsus us teem: Ja Deews juhfu Tehws buhtu, tad buhtut juhs manni mihlojuschi, jo Es esmu no Deewa isgahjis, un nahku (no Deewa), jo es ne esmu no sewim nahzis, bet Winsch irr manni suhtijis.

43. Kadehl tad juhs ne pasihstat mannu wallodu? Jo juhs ne warrat mannu wahrdu klausiht.

44. Juhs essat no ta tehwa ta wella, un juhfu tehwa prahtu gribbat juhs darriht: Tas pats irr weens flepkawa no eesahkuma, un ne irr eekfch tahs pateesibas pastahwejs: Jo eekfch ta ne irr pateesiba; Kad winsch mellus runna, tad runna winsch no sewim, jo winsch irr melkulis, un to (mellu) tehws. 1Jahn. 3, 8. Jud. w. 6. 1Mohs. 3/4. 2Peht. 2/4. 1Kehn. 22/22.

45. Bet Man, kad es to pateesibu fakku, juhs ne tizzat.

Ewangeliums obtrâ swehdeenâ preekfch leeldeenas.

46. Kas warr juhfu starpâ man, jeb kahdu grehku parahdiht, bet kad es jums teefcham fakku, kam Juhs man ne tizzat?

47. Kas no Deewa, tas klausa Deewa wahrdus, tapehz ne klausat Juhs, jo juhs ne essat no Deewa. Jahn. 4, 6.

48. Tad atbildeja tee Judi un fazzija us winnu: Ne fakkam Mehs pareisi, ka Tu weens Samariteris essi, un tew tas wels irr? Jahn. 7, 20. nod. 10, 20.

49. JEsus atbildeja: Man ne irr ne kahds wels, bet es gohdaju sawu Tehwu, un Juhs manni ne gohdajat.

50. Es ne meklefu sawu gohdu, bet weens irr, kas to mekle un teesa.

51. Pateesi, pateesi, es fakku jums, kas mannu wahrdu turrehs, tas to nahwi muhscham ne redsehs.

52. Tad fazzija tee Judi us to: Nu nomannam mehs, ka tew tas wels irr. Ahbraäms nomirris, un tee praweeschi, un Tu fakki: Kas mannu wahrdu turrehs, tas to nahwi muhscham ne baudihs.

53. Essi Tu wairak ne kâ muhfu tehws Ahbraäms, kas nomirris? Un tee praweeschi irr nomirruschi. Ko darrees tu pats no sewim?

54. JEsus atbildeja: Ja Es sewi pats gohdaju, tad mans gohds neneeka irr: Bet mans Tehws, kas manni gohda, ko Juhs fakkat juhfu Deewu essoschu.

55. Un tomehr juhs ne pasihstat winnu, bet es winnu pasihstu: Un kad es fazzitu, ka es to ne pasihstu, tad buhtu es tahds melkulis, kâ Juhs essat: Bet es to pasihstu, un turru winna wahrdu.

56. Ahbraäms juhfu tehws tappe lihgsms, gribbedams mannu deenu redseht, un winsch redseja to, un preezajahs.

57. Tad fazzija tee Judi us to: Tu ne essi wehl peez desmits gaddus wezz, un essi Ahbraämu redsejis?

58. JEsus fazzija us teem: Pateesi, pateesi, es fakku jums; Pirms ne kâ Ahbraäms bija, esmu Es.

59. Tad pazehle tee akminus ka tee us to mestu: Bet JEsus paslehpahs un isgahje no tahs basnizas ahrâ, eedamszaur winnu widdu: Un tâ aisgahje winsch.] Jahn. 10, 31.

Ta 9. Nodalla.

JEsus palihds weenam, kas akls bij peedsimmis, 1. Tas pats dohd drohschi no JEsus leeluma, 8. 10. 24. 30. Tadehl tohp tas isdsihts, 31. Bet no JEsus eekfch tizzibas eepreezinahts, 38.

Un sezzen eedams redseja winsch weenu no sawas peedsimschanas aklu zilweku.

2. Un winna mahzekli waizaja winnu, fazzidami: Meisteri kurfch irr grehkojis? Schis, jeb winna wezzakee, ka tas irr akls peedsimmis?

3. JEsus atbildeja: Neds schis irr grehkojis, neds winna wezzakee: Bet (tas irr notizzis), ka tee Deewa darbi parahditi taptu pee winna.

4. Man peenahkahs padarriht tohs darbus ta, kas manni suhtijis irr, kamehr wehl gaisma irr: Ta nakts nahk, kad ne weens warr strahdaht.

5. Kamehr es pasaulê esmu, esmu es tahs pasaules gaischums. Jahn. 1, 5. 9. nod. 8/12. nod. 12/35. 46.

6. To fazzijis, spkahwe winsch semmê, un darrija dubkus no tahm seekalahm, un swaidija ar teem dubkeem ta akla azzis,

7. Un fazzija us to: Eij masgajees dihki Siloâ, (tas irr tulkahts: Suhtihts). Tad nogahje tas, un masgajahs, un nahze redsigs.

8. Tad tee kaimini, un kas winnu pirmak bij redsejschi, ka winsch akls bija, fazzija: Nezzi schis irr tas, kas tur sehdeja un deedeleja?

9. Zitti fazzija: Schis irr tas; Un zitti: Tas irr winnam lihds, winsch fazzija: Es esmu tas.

10. Tad fazzija tee us winnu: Kà tad irr tawas azzis atdarritas.

11. Winsch atbildeja un fazzija: Weens zilweks, kas JEsus saukts tohp, darrija dubkus, un swaidija man tahs azzis, un fazzija us mann: Eij pee to eseriņu Siloa, un masgajees. Tad es nogahjis masgajohs, un tappu redsigs.

12. Tad fazzija winni us to: Kur irr tas? Tas fazzija: Es ne sinnu.

13. Tad wedde winni to, pee teem Wariseereem, kas pirmak bij akls bijis.

14. Un ta bija siwehdeena, kad JEsus tohs dubkus taisijis, un tam tahs azzis bij atdarrijis.

15. Tad waizaja arridsan tee Wariseëri to atkal: Kà tas essus redsigs tappis? Un winsch fazzija us teem: Winsch uslikke dubkus us mannahm azzim, un es masgajohs, un redsu.

16. Tad fazzija zitti no teem Wariseëreem: Schis zilweks ne irr no Deewa, jo winsch ne swehti to swehdeenu: Zitti fazzija: Kà warr weens grehzigs zilweks schahdas brihnuma-sihmes darriht? Un tur bija starp teem weena schkelschana.

17. Un tee fazzija atkal us to aklu: Ko sakki Tu no winna tadehk, ka winsch tawas azzis irr atdarrijs? Un tas fazzija: Winsch irr weens Praweets.

18. Tad ne tizzeja tee Judi no ta, ka tas bij akls bijis, un redsigs tappis, teekams tee sauze tohs wezzakus ta, kas bij redsigs tappis.

19. Un tee waizaja to fazzidami: Irr schis juhsu dehls, ko Juhs sakkat aklu peedsimmuschu? Kà tad tas nu redsi?

20. Winna wezzakee atbildeja teem, un fazzija: Mehs sinnam, ka schis muhsu dehls irr, un ka tas akls irr peedsimmis.

21. Bet kà tas nu redsi, pahr to mehs ne sinnam, jeb, kas tam tahs azzis irr atdarrijis, to Mehs ne sinnam: Winsch irr gann wezz, waizajeet winnu, winsch preekschi sewim runnahs.

22. Schohs wahrdus fazzija winna wezzakee, jo tee bihjajahs no teem Judeem, jo tee Judi bij jaw farunnajuschees, ka, kurksch apleezinatu winnu Kristu essam, tam bij no tahs draudses isdsihtam tapt. Jahn. 12, 42.

23. Tadehk fazzija winna wezzakee: Winsch irr gann wezz, waizajeet winnu.

24. Tad sauze tee ohtram kahrtam to zilweku, kas bij akls bijis, un fazzija us to: Dohd Deewam gohdu, Mehs sinnam, ka schis Zilweks weens grehzineeks irr.

25. Tad atbildeja Tas, un fazzija: Arrig tas weens grehzineeks essus, to ne sinnu es, to weenu es sinnu, ka es akls bijis, un nu redsu.

26. Un tee fazzija atkal us winnu: Ko irr winsch tew darrijis? Kà irr winsch tawas azzis atwehris?

27. Winsch atbildeja teem: Es esmu jums jaw fazzijis, un juhs ne essat klausijschi: Ko gribbat juhs to atkal dsirdeht? Arrig arridsan juhs gribbat winna mahzekli tapt?

28. Tad lammaja tee winnu, un fazzija: Tu essi winna mahzeklis, bet mehs essam Mohsus mahzekli.

29. Mehs sinnam, ka Deews us Mohsu runnajis irr: Bet To ne sinnam mehs, no kurrenes tas irr. Jahn. 8, 14.

30. Tas zilweks atbildeja un fazzija us teem: Ta irr brihnischkа leeta, ka Juhs ne sinnat, no kurrenes tas irr, un irr (tomehr) mannas azzis atdarrijis.

31. Mehs jaw sinnam, ka Deews tohs grehzineekus ne klausa: Bet kas deewabihjigs irr un winna prahtu

prahtu darra, to paſchu klauſa winſch. Sal. Sak. 15, 29. nod. 28, 9. Eſa. 1, 15.

32. Tas wehl muhſcham ne irr dſirdehts, ka kas weena peedſimmuſcha akla azzis irr atdarrijis.

33. Ja tas no Deewa ne buhtu, tad ne warretu tas neneeka darriht.

34. Tee atbildeja un ſazzija us winnu: Tu eſſi wiſſai grehkôs peedſimmis, un tu gribbi muhs mahzîht? Un tee isdſinne winnu ahrâ.

35. Tad dſirdeja JEſus, ka tee winnu bij isdſinnuſchi, un atradde to, un ſazzija us to: Tizzi Tu eekſch to Deewa Dehlu?

36. Tas atbildeja un ſazzija: Kurſch irr tas, KUNGS, ka es eekſch winnu tizzu?

37. Un JEſus ſazzija us to: Tu eſſi winnu redſejis, un kas ar tewim runna, Tas pats irr tas.

38. Un winſch ſazzija: Es tizzu, Kungs, un peeluhdſe winnu.

39. Un JEſus ſazzija: Es eſmu us ſohdu nahzis ſchinnî paſaulê, ka tee neredſigi redſ, un tee redſigi akli tohp. Jahn. 3, 19. nod. 12, 47.

40. Un to dſirdeja zitti no teem Wariſeereem, kas pee winna bija, un ſazzija us winnu: Eſſam tad Mehs arridſan akli?

41. JEſus ſazzija us teem: Buhtut juhs akli, tad ne buhtu jums grehki: Bet nu ſakkat juhs: Mehs redſam; Tapehz paleek juhſu grehki. Jahn. 15, 22.

Ta 10. Nodalla.

Kihdſiba no awim, labba Ganna un derreta ganna, 1. Tee Judi jauta JEſu, arrig tas eſſohts Kriſtus? 22. Un kad tas atbild, ſew eſſam to, tad tee gribb winnu ar akminſeem nomehtaht, 31. Bet tas aiſeet no winneem, 39.

Ewangeliums treſchâ waſſaras ſwehtku deenâ.

Pateeſi, pateeſi, es ſakku jums, kas ne ee-eet pa tahm durwim, eekſch tahs awju-kuhts, bet kahpj zittur kur eekſchâ, Tas irr weens ſaglis un flepkawa.

2. Bet tas, kas pa tahm durwim eeeet, tas irr tas Gans to awju.

3. Tam paſcham atwerr tas Durwju-Sargs, un tahs awis dſird winna balſi, un winſch ſauz ſawas awis pa wahrdeem, un iswedd tahs.

4. Un kad winſch ſawas awis irr iſlaidis, eet tas winnu preekſchâ: Un tahs awis ſtaiga tam pakkaļ, jo tahs paſihſt winna balſi.

5. Bet zittam ſweſcham tahs ne ſtaiga pakkaļ, bet behg nohſt no ta: Jo tahs ne paſihſt to ſweſchu balſi.

6. Scho lihdſibu ſazzija JESUS us teem: Bet Tee ne ſapratte, kas tas bija, ko winſch ar teem runnaja.

7. Tad ſazzija JEſus atkal us teem: Pateeſi, pateeſi, es ſakku jums, Es eſmu tahs durwis pee tahm awim:

8. Wiſſi kas preekſch mannim nahkuſchi, tee ſagli un flepkawas bijuſchi, bet tahs awis ne irr teem klauſijuſchas.

9. Es eſmu tahs durwis, ja kas zaur mannim ee-eet, tas tohp ſwehts, un tas ee-ees, un iſees, un gannibas atraddihs.

10. Weens ſaglis ne nahk, kâ ween gribbedams ſagt, ſchnaugt un nokaut: Es eſmu nahzis, ka teem ta dſihwiba eſſoti, un wiſs pahr pilnam buhtu.

Ewangeliums ohtrâ ſwehtdeenâ pehz leeldeenas.

11. Es eſmu tas labbais Gans, weens labs Gans dohd ſawu dwehſeli par tahm awim. Dahw. dſ. 23, 1. Eſ. 40, 11. Ezek. 34, 23. nod. 37, 24.

12. Bet derrehts gans, kas ne ihſts gans, kam tahs awis ne peederr, redſ wilku nahkam, un atſtahj tahs awis, un behg, un tas wilks tahs ſakampj, un iſklihdina.

13. Bet tas derrehts gans behg, tapehz, ka winſch derrehts, un ne behda par tahm awim.

14. Es eſmu tas labbais Gans, un paſihſtu mannas (awis), un winnas manni paſihſt.

15. Ittin kâ mann tas Tehws paſihſt, un Es paſihſtu to Tehwu: Un es dohmu ſawu dſihwibu par tahm awim.

16. Man arri wehl zittas awis, tahs newa no ſchihs kuhts: Jr tahs buhs man atweſt: Un winnas dſirdehs mannu balſi: Un buhs tikkai Weenam awju-pulkam, un Weenam gannam buht. Ezek. 37, 22.

17. Tapehz mihto mann tas Tehws, ka Es ſawu dſihwibu dohmu, ka es to atkal nemmu.

18. Ne weens nem to no mannim, bet Es dohmu to no ſewis: Man irr warra to doht, un man irr warra to atkal nemt: Scho bauſlibu eſmu es no manna tehwa dabbujis.

19. Tad

19. Tad zehlehs atkal weena schkelschana starp teem Judeem scho wahrdu dehk.

20. Jo daudſ no teem saſzija: Winnam irr tas wels, un winſch trakko: Ko klausat juhs winnu? Jahn.7,20. nod 8,48.52.

21. Zitti saſzija: Schee wahrdi ne irr weena no wella apfehſta: Arrig tas wels warr to aklu azzis atdarriht?

22. Un tur bija tee ſwehtki tahs eeſwehtiſchanas ta Deewa namma Jeruſalemê, un ſeema bija. 1 Mak. 4,59. 2 Mak. 1,9.

23. Un JEſus ſtaigaja Deewa-nammâ, eekſch ta preekſch-namma Salamana.

24. Tad apſtahje winnu tee Judi, un ſaſzija us winnu: Zeek ilgi tu kawe muhſu dwehſeles? Eſſi Tu Kriſtus, tad ſakki mums drohſchi?

25. JEſus atbildeja teem: Es eſmu jums to ſaſzijis, un juhs ne tizzat: Tee darbi, ko Es darru manna Tehwa wahrdâ, ſchee dohd leezibu no mannim. Jahn. 5,36. nod. 10,38.

26. Bet Juhs ne tizzat, jo juhs ne eſſat no mannahm awim, ittin kà es jums eſmu ſaſzijis. Jahn. 8,19.

27. Mannas awis klauſa mannu balſi, un Es pasihſtu tahs, un tahs eet man pakkal:

28. Un es dohmu tahm to muhſchigu dſihwoſchanu, un tahs ne ees bohjâ muhſchigi, un ne weens iſraus tahs no mannas rohkas.

29. Mans Tehws, kas man tahs dewis, irr leelaks pahr wiſſeem: Un ne weens warr tahs no manna Tehwa rohkas iſraut Jahn.14,28.

30. Es un tas Tehws eſſam weens. Jahn. 17,11.22.

31. Tad pazehle tee Judi atkal akminus, ka tee winnu mehtatu. Jahn.8,59.

32. JEſus atbildeja teem: Es eſmu jums daudſ labbus darbus parahdijis no manna Tehwa: Kurra darba dehk no teem mehtajat juhs mann ar akmineem?

33. Tee Judi atbildeja winnam, un ſaſzija: Labba darba dehk mehs tewi ne mehtajam, bet tahs ſaimoſchanas dehk, un ka tu zilweks buhdams ſewi par Deewu darrees.

34. JEſus atbildeja teem: Neggi irr juhſu bauſlibâ rakſtihts: Es eſmu ſaſzijis, juhs eſſat deewi? Dahw.dſ 82,6.

35. Ja tad ta bauſliba Tohs par deeweem ſaukuſi, us ko tas Deewa wahrds irr tizzis, un tas rakſts ne warr pameſts tapt.

36. Ko tad ſakkat juhs (us mann), ko tas Tehws irr ſwehtijis, un pakaulê ſuhtijis: Tu ſaimo Deewu, tapehz ka es eſmu ſaſzijis: Es eſmu DEEWA Dehls?

37. Ja es ne darru tohs darbus manna Tehwa, tad ne tizzat man:

38. Bet ja es tohs darru, un juhs man ne tizzat, tad tizzat teem darbeem: Ka juhs atſihſtat un tizzat, tas Tehws eſohts eekſch mannim, un Es eekſch winna. Jahn. 14,10.11. nod. 17,21.22.

39. Tad mekleja tee winnu atkal guhſtiht, bet winſch isgahje no winnu rohkahm.

40. Un winſch zehlehs atkal pahr to Jardani us to weetu, kur Jahnis wiſspirms kriſtija: Un palikke tur.

41. Un daudſ nahze pee winnu, un ſaſzija: Jepſchu Jahnis ne weenu brihnumu-ſihmi irr darrijis, tomehr wiſs, ko Jahnis no ſcha irr ſaſzijis, tas irr teeſs.

42. Un daudſ tizzeja tur eekſch winna.

Ta 11. Nodalka.

Lahzarus irr neweſſels, 1. Nomirſt, 11. Tohp uſmohdinahts 43. Pehz ko daudſ Judi tizzigi tohp, 45. Bet tee augſti preeſteri mekle Kriſtu nonahweht, 47. Kaifwas ſluddina papreekſchu, labbu eſſam, ka Kriſtus mirſt, 49.

Un tur bija weens neweſſels Lahzarus wahrdâ, no Betanias, eekſch tahs meeſtas Marias un Martas winnas mahſas.

2. (Bet ſchi bija ta Maria, kas to Kungu bij ar ſahlehm kwaidijuſi, un winna kahjas ar ſaweem matteem noſchahwejuſi, tahs brahlis Lahzarus gulleja neweſſels.) Jahn.12,3. Matt.26,7. Mark. 14,3.

3. Tad ſuhtija tahs mahſas pee winnu, un ſaſzija: Kungs, redſi, ko tu mihlo, tas gull neweſſels.

4. Un JEſus to dſirdedams, ſaſzija: Schi neweſſeliba ne irr us mirſchanu, bet Deewam par gohdu, ka tas Deewa Dehls zaur to pagohdinahts tohp.

5. Bet JEſus mihloja to Martu, un winna mahſu, un to Lahzaru.

6. Kad

6. Kad nu winſch bij dſirdejis, to neweſſelu eſſam, tad palikke winſch wehl diwi deenas tai weetâ, kur winſch bija.

7. Pehz to ſazzija winſch us ſaweem mahzekleem: Eima atkal us Judeju.

8. Tee mahzekli ſazzija us winnu: Meiſteri, tee Judi mekleja tew ne fenn ar akmineem nomehtaht, un tu atkal eij us turren?

9. JEſus atbildeja: Neggi irr diwi padeſmits ſtundas par deenu? Ja kas gaiſmâ ſtaiga, tas ne nodauſahs: Jo tas redſ ſchihs paſaules gaiſmu.

10. Bet ja kas naktî ſtaiga, tas nodauſahs: Jo gaiſma ne irr eekſch ta.

11. To ſazzija winſch, un pehz to ſakka winſch us teem: Lahzarus muhſu draugs gull, bet es eemu winnu no meega uſmohdinaht.

12. Tad ſazzija winna mahzekli: Kungs, kad winſch gull, tad taps winſch weſſels.

13. Bet JEſus bij no winna nahwes ſazzijis: Un Tee ſchkitte winſch ſazzijis no duſſeſchanas ta meega.

14. Tad ſazzija JESUS drohſchi us teem: Lahzarus irr nomirris.

15. Un es preezajohs juhſu dehk, ka es tur ne eſmu bijis, (ka juhs tizzeht warrat) tomehr eima pee ta.

16. Tad ſazzija Tohms, kas dwihnis tohp nofaukts, us teem zitteem mahzekleem. Eima mehs arridſan, ka mehs ar winnu mirſtam.

17. Tad JEſus nagahjis atradde to jaw tſchetras deenas kappâ gullofchu.

18. (Bet Betania bija tuwu pee Jeruſalemes pee peez padeſmits birſumeem.)

19. Un daudſ no teem Judeem bij nahkuſchi pee Martu un Mariu, ka tee tahs eepreezinatu pahr winnu brahli.

20. Tad Marta dſirdejuſi JEſu nahkam, gahje winnam pretti: Un Maria palikke mahjâs ſehſchoht.

21. Tad ſazzija Marta us JESU: KUNGS, buhtu tu ſcheitan bijis, mans brahlis ne buhtu nomirris.

22. Tomehr ſinnu es arridſan nu, ka wiſſu ko tu no Deewa luhgſi, Deews tew dohs.

23. JEſus ſazzija us to: Tawam brahlam buhs augſcham zeltees.

24. Sakka Marta us winnu: Es ſinnu, ka tas augſcham zelſees eekſch tahs augſcham-zelſchanas paſtarâ deenâ.

Luhk. 14, 14. Jahn. 5, 29. ned. 6, 40.

25. JEſus ſazzija us to: Es eſmu ta augſcham zelſchana, un ta dſihwiba, kas eekſch manni tizz, ſepſchu tas buhtu nomirris, tas dſihwohs. Jahn. 14, 6.

26. Un ikkatrs, kas dſihwo, un eekſch manni tizz, tas ne mirs muhſchigi: Tizzi tu to? Jahn. 6, 35.

27. Ta ſazzija us winnu: Teeſcham, Kungs, Es eſmu tizzejuſi, Tu eſſohts Kriſtus Deewa Dehls, kam paſaulê nahkt bij. Matt. 16, 16. Jahn. 4, 42. ned. 6, 69.

28. Un to ſazzijuſi nogahje winna, un ſauze Mariu ſawu mahſu fleppen, ſazzidama: Tas Mahzitais irr ſcheit un aizina tewi.

29. Un kad winna to dſirdeja, zehlehs winna tudaliu, un nahze pee winnu.

30. (Bet JEſus ne bij wehl tannî meeſtâ nahzis, bet bija wehl tai weetâ, kur Marta winnu ſaſtappe.)

31. Tad tee Judi, kas pee winnas nammâ bija, un winnu eepreezinaja, redſedami Mariu tudaſ zellamees, un iſeijam, gahje winnai pakkaſ, ſazzidami: Winna eet us to kappu, ka ta tur rauda.

32. Tad Maria, kad ta nahze, kur JEſus bija, un winnu redſeja, metteh winnam apkahrt kahjahm, un ſazzija us winnu: Kungs, buhtu tu ſcheitan bijis, mans brahlis ne buhtu nomirris.

33. Tad JEſus, kad tas redſeja winnu raudajam, ir tohs Judus, kas lihdſ ar winna nahkuſchi raudajam, apſkaitahs winſch garrâ, un behdajahs pee ſewim.

34. Un winſch ſazzija: Kur eſſat juhs winnu noliikkuſchi? Tee ſazzija us winnu: Kungs, nahz, un redſi.

35. JEſus raudaja.

36. Tad ſazzija tee Judi: Redſi, kâ irr tas winnu mihlojis.

37. Bet zitti no teem ſazzija: Ne warretu ſchis, kas ta akla azzis irr atdarrijis, padarriht, ka arridſan ſchis ne buhtu nomirris? Jahn. 9, 6. 7.

38. Tad apſkaitahs JEſus atkal eekſch ſewim, un nahze pee to kappu, bet tas bija weena bedre, un tur wirſû gulleja weens akmins.

39. JEſus ſazzija: Nozelleet to akmini: Sazzija us winnu Marta, ta nomirruſcha mahſa: Kungs, winſch jaw ſmird; Winſch irr tſchetras deenas gullejis.

40. JE-

40. JEsus fazzija us to: Neggi es tew efmu fazzijis: Ja tu tizzefi, tad tu redsefi to Deewa gohdibu?

41. Tad nozehle tee to akmini, kur tas mixxons bij nolikts, un JEsus pazehle tahs azzis augfcham, un fazzija: Tehws, es pateizu tew, ka tu mann effi klaufijis.

42. Tomehr Es sinnu, ka tu allaschiņ manni klaufi: Bet to łauschu dehł, kas apkahrt stahw, fakku es to, ka tee tizz, Tu effohts manni fuhtijis.

43. Un to fazzijis, isfauze wiņsch ar stipru balfi: Lahzarus, nahz ahrâ.

44. Tad isgahje tas mixxons, faistihts ar auteem, pee kahjahm un rohkahm: Un wiņņa waigs bij aptihts ar fweedruautu; Un JEsus fazzija us teem: Atraifat wiņņu, un leezeet wiņņu staigaht.

45. Tad dauds no teem Judeem, kas pee Mariu bij nahkufchi un redsejufchi, ko JEsus darrijis, tizzeja eekfch to.

46. Bet zitti no teem nogahje pee teem Wariseëxeem un fazzija teem, ko JEsus bij darrijis.

47. Tad fapulzeja tee augsti preesteri un Wariseëxi to augstu teefu, un fazzija: Ko darram mehs? Jo fchis Zilweks darra dauds brihnumu-sihmes.

Matt. 26, 3. Mark. 14, 1. Luhk. 22, 2.

48. Ja mehs wiņņu tà palaischam, tad tizzehs wissi eekfch wiņņu, un tad nahks tee Reemexi, un atņems mums ir semmi, ir łaudis.

49. Un Weens no teem, Kaïwas tannî gaddâ augstajs preesteris buhdams, fazzija us teem: Juhs ne sinnat neneeka.

50. Un juhs ne apdohmajat labbu effam, ka Weens zilweks mirtu par teem łaudim, ne kà wissa ta tauta pasuhd.

Jahn. 18, 14.

51. Bet fcho ne fazzija wiņsch no few pafcha: Bet tannî gaddâ augstais preesteris buhdams, stahstija wiņsch kà weens praweets, ka JEsum bij nomirt preekfch tahs tautas:

52. Un ne preekfch tahs tautas ween, bet ka wiņsch tohs iskaifitus Deewa behrnus kohpâ fapulzinatu.

53. No tahs deenas farunnajahs tee, ka tee wiņņu nokautu.

54. Tad ne staigaja JEsus wairs drohschi starp teem Judeem, bet aisgahje no turrenes us to teefu tuwu pee tukfnibas, us to pilsfatu ar wahrda Ewraïm, un palikke tur ar faweem mahzekłeem.

55. Bet to Judu leeldeena bija tuwu: Un dauds gahje augfcham us Jerusalemi no tahs pafchas teefas, preekfch leeldeenas, ka tee fewi fchkihstitohs.

56. Tad mekleja tee JEsu, un fazzija fawâ starpâ, Deewa-nammâ stahwedami: Ko fchkeetat juhs, arrig tas us fwehtkeem nahks?

57. Un tee augsti preesteri un Wariseëxi, bij arridsan weenu baufli dewufchi, ka, ja kas sinnatu, kur wiņsch effus, tas no ta siņņu dohtu; Ka tee wiņņu twertu.

Ta 12. Nodałła.

JEsus ehd ar Lahzaru, 2. Maria fwaida wiņņu, 3. Tee łaudis gribb JEsu un to usmohdinatu Lahzaru redseht, 9. Kristus eejahj eekfch Jerusalemes, 12. Zitti Greekeri gribb wiņņu redseht, 20. Kristus mahza no fawas un to faweju zeefchanas un pagohdinafchanas, 23. Tee Judi paleek pahrgalwigi, 37. JEsus mahza itt skaidri to preeka-wahrdu, 44.

Tad nahze JESUS fefchas deenas preekfch leeldeenas us Betaniu, kur Lahzarus bija, kas nomirris bijis, ko wiņfch usmohdinajis no teem mixxoņeem. Matt. 26, 6. Mark. 14, 3.

2. Tad padarrija tee wiņņam tur weenu wakkar-ehdeenu, un Marta kalpoja: Un Lahzarus bija Weens no teem, kas ar wiņņu pafehdehs.

3. Bet Maria weenu mahrziņu łohti dahrgas, un itt tihras nardas-sahles ņehmufi, fwaidija tahs kahjas JEsus, un schahweja ar faweem matteem wiņņa kahjas: Un tas nams tappe no to sahłu fmarfchas pilns. Jahn. 11, 2.

4. Tad fazzija weens no wiņņa mahzekłeem, Judas Sihmanis Iskarjats, kas wiņņu pehz nodewe.

5. Kadehł ne irr fchi sahle pahrdohta par trihs fimts grafcheem, un teem nabbageem dohta?

6. Bet to fazzija wiņsch ne par teem nabbageem gahdadams, bet ka wiņsch saglis bija, un to makku turreja, un neffe, kas dohts tappe. Jahn. 13, 29.

7. Tad fazzija JEsus: Laid wiņņu ar meeru, wiņņa irr to us mannu behresdeenu pataupijufi.

8. Jo pee jums irr allaschiņ nabbagi, bet es ne efmu allaschiņ pee jums.

5 Mohs. gr. 15, 11. Matt. 26, 11. Mark. 14, 7.

9. Tad

9. Tad nomannija daudſ kaudis no teem Judeem, winnu tur eſſam, un nahze ne ween JEſus dehk, bet ka tee arridſan Lahzaru redſetu, ko winſch bij no teem mirroneem usmohdinajis.

10. Un tee augſti preeſteri farunnajahs, ka tee arridſan to Lahzaru nokautu:

11. Jo daudſ no teem Judeem nogahje winna dehk, un tizzeja eekſch JEſus.

12. Ohtrâ deenâ leels kauſchu pulks us ſwehtkeem nahzis, dſirdedams, JEſu nahkam Jeruſalemê. Matt. 21, 8. Mark. 11, 7. Luhk. 19, 35.

13. Nehme ſarrus no palma-kohkeem, un isgahje winnam pretti, un kleedſe: Oſanna, ſlawehts irr tas, kas nahk eekſch ta Kunga wahrda, tas Kehniņſch Iſraēļa. Dahw. dſ. 118, 25. 26.

14. Un JEſus atradde weenu jaunu ehſeli, un ſehdehs wirſu, ittin kâ rakſtihts irr:

15. Ne bihſtees tu Zianas meita: Redſi, taws Kehniņſch nahk ſehdedams us weena ehſeļa kummeku. Zak. 9, 9.

16. Bet to ne ſapratte winna mahzekli pirmak; Bet kad JEſus bij pagohdinahts, tad atgahdajahs tee, ka tahs leetas no winna rakſtitas, un ka tee tahs paſchas winnam bij darrijuſchi.

17. Jo tee kaudis kas pee winnu bija, apleezinaja, ka winſch bij Lahzaru no kappa isſauzis, un to no teem mirroneem usmohdinajis.

18. Tadehk gahje arridſan tee kaudis winnam pretti, ka tee bij dſirdejſchi winnu ſcho brihnumu-ſihmi eſſam darrijuſchu.

19. Tad fazzija tee Wariſeeri ſawâ ſtarpâ: Ar juhs redſat, ka juhs ne ſpehjat neneeka? Raugi, wiſſa paſaule eet winnam pakkaļ.

20. Un tur bija zitti Greekeri, no teem kas us ſwehtkeem bij nahkuſchi Deewu peeluhgt.

21. Schee tad gahje pee Wihlippa, kas no Betſaidas eekſch Galilejas bija, un luhdſe winnu, fazzidami: Kungs, mehs gribbam JEſu redſeht:

22. Wihlips nahze un fazzija to Andreiam: Un atkal Andreis un Wihlips fazzija to JEſum.

23. Bet JEſus atbildeja teem fazzidams: Ta ſtunda irr nahkuſi, ka ta zilweka Dehls pagohdinahts tohp.

Ewangeliums Labrentſcha-deenâ.

24. Patteeſi, patteeſi, es fakku jums: Ja Tas kweefchu grauds eekſch ſemmes ne kriht, un ne apmirſt, tad paleek tas weens pats: Bet ja winſch apmirſt, tad nefs tas daudſ auglus. 1 Kor. 15, 37.

25. Kas ſawu dſihwibu mihļu turr, tas to pamettihs: Un kas ſawu dſihwibu ſchinnî paſaulê eenihd, tas to paturrehs pee muhſchigas dſihwoſchanas. Matt. 10, 39. nod. 16, 25. Mark. 8, 35. Luhk. 9, 24. nod. 17, 33.

26. Ja kas mannim gribb kalpoht, tas laid nahk man pakkaļ: Un kur Es buhſchu, tur buhs arri mannam kalpam buht: Un ja kas man kalpohs, to mans Tehws zeenihs.] Jahn. 14, 3. nod. 17, 24. 1 Teſſ. 4, 11.

27. Taggad irr manna dwehſele behdiga: Un ko fazzifchu es? Tehws iſpeſti mann no ſchahs ſtundas, bet tapehz efmu es eekſch ſchahs ſtundas nahzis.

28. Tehws pagohdini tawu wahrdu. Tad nahze weena balſs no debbes: (Gaiſſidama), Es efmu winnu pagohdinajis, un pagohdinaſchu to atkal.

29. Tad fazzija tee kaudis, kas tur ſtahweja, un to dſirdeja: Pehrkoni ruhzam; Zitti fazzija: Weens engelis irr ar winnu runnajis.

30. JEſus atbildeja un fazzija: Schi balſs ne irr mannis, bet juhſu dehk notikkuſi.

31. Taggad irr ta ſohdiba ſchahs paſaules: Taggad taps tahs paſaules wirſneeks ahrâ iſmeſts. Jahn. 16, 11.

32. Un Es, kad es tapſchu paaugſtinahts no tahs ſemmes, wilkſchu wiſſus pee ſewim. Jahn. 3, 14.

33. (Bet to fazzija winſch apſihmedams, kahdâ nahwê winnam bij nomirt.]

34. Tad atbildeja winnam tee kaudis: Mehs eſſam no tahs bauſlibas dſirdejſchi, ka Kriſtum buhs muhſchigi palikt, un kâ fakki Tu, ka tam zilweka Dehlam buhs paaugſtinatam tapt, kurſch irr ſchis zilweka Dehls? 2 Sam. 7, 13. Dahw. dſ. 89, 30. 37. dſ. 110, 4. Eſa. 9, 6. 7. Ezek. 37, 25. Dan. 2, 44. nod. 7, 14. 27.

35. Tad fazzija JEſus us teem: Tas Gaiſchums irr wehl maſu bridi pee jums: Staigajt, kamehr jums tas Gaiſchums irr, ka ta tumſiba juhs

juhs ne aisnem: Un kas tumschâ staiga, tas ne sinna, us kurren tas eet. Jahn. 1, 9.

36. Tizzajt eekſch to gaiſchumu, kamehr jums wehl tas gaiſchums irr, ka juhs warrat ta gaiſchuma behrni buht.

37. Scho runnaja JEſus, un noeedams paſlehpehs preekſch winneem. Un jepſchu winſch tik daudſ brihnumuſihmes preekſch winneem bij darrijis, tomehr tee ne tizzeja eekſch winna.

38. Ka tas wahrds ta praweeſcha Eſaïjas peepildihts taptu, ko winſch irr ſazzijis: KUNGS, kas irr muhſu fluddinaſchanai tizzejis, un kurram irr ta Kunga elkons parahdihts? Eſ. 53, 1. Reem. 10, 16.

39. Tapehz tee ne warreja tizzeht, ka Eſaïjas atkal irr ſazzijis:

40. Winſch irr winnu azzis aptumſchojis, un winnu ſirdis apzeetinajis, ka tee ar azzim ne redſ, un ſirdi ne ſaproht, un atgreeſchahs, ka es tohs wekſelus darru. Eſ. 6, 9. Matt. 13, 14. Mark. 4, 12. Luhk. 8, 10. Apuſt. darb. 28, 26. Reem. 11, 8.

41. To ſazzija Eſaïjas, kad tas winna gohdibu redſeja, un no winna runnaja.

42. Tomehr arridſan no teem wirſneekeem tizzeja daudſ eekſch winna, bet to Wariſeëru dehl ne isteize winni to, ka tee no draudſes ne taptu isdſihti.

43. Jo tee mihloja to gohdibu preekſch ziliwekeem wairak, ne ka to gohdu preekſch Deewa. Jahn. 5, 44.

44. Un JEſus iſkauze un ſazzija: Kas eekſch mann tizz, tas ne tizz eekſch mann, bet eekſch ta, kas manni ſuhtijis irr. 1 Peht. 1, 21.

45. Un kas manni redſ, tas redſ to, kas manni ſuhtijis irr.

46. Es eſmu weens Gaiſchums paſaulê nahzis, ka ikkatrs, kas eekſch manni tizz, tumſchâ ne paleek. Jahn. 1, 5. 9. nod. 3, 19. nod. 8, 12. nod. 9, 5.

47. Un ja kas mannus wahrdus klauſa, un ne tizzehs, tad Es ne fohdu winnu, jo es ne eſmu nahzis, ka es to pafauli fohdu, bet ka es to pafauli atpeſtiju. Jahn. 3, 17. Mark. 16, 16.

48. Kas manni neezina, un mannus wahrdus ne peenem, tam irr, kas winnu fohda: Tas wahrds, Ko es runnajis eſmu, tas fohdihs winnu paſtarâ deenâ.

49. Jo es no ſewis ne eſmu runnajis, bet tas Tehws, kas manni ſuhtijis irr, tas irr man weenu bauſli dewis, kas man irr jaſakka un jarunna. Jahn. 14, 10.

50. Un es ſinnu, ka winna bauſlis irr ta muhſchiga dſihwoſchana, ko tad Es runnaju, to runnaju es tà, ittin kà man tas Tehws ſazzijis irr.

Ta 13. Nodalla.

JEſus maſga teem mahzekkeem tahs kahjas, 4. Pamahza ſemmigeem buht un mihleſtibu turreht, 15. Paſluddina ka Judas winnu nodohs, 21. Mahziba no jauna bauſla tahs mihleſtibas, 33. 34. Un no Pehtera weltas drohſchibas.

Ewangeliums leelâ zettordeenâ.

Un preekſch teem leeldeenas ſwehtkeem, ſinnaja JESUS, ka winna laiks nahzis bija, no ſchihs paſaules pee Tehwa eet, itt kà winſch bij mihlejis tohs ſawejus, kas paſaulê bija, ta mihleja winſch tohs lihdſ gallam. Matt. 26, 1. Mark. 14, 1. Luhk. 22, 1.

2. Un wakkarinu no ehdufchi, (kad jaw tas wels tam Judam Iſkarjatam Sihmana (deblam) ſirdi eedewis bij, winnu nodoht.)

3. Sinnaja JEſus, ka tam tas Tehws wiſſas leetas ſawâs rohkâs eedewis bij, un ka winſch bija no Deewa nahzis, un pee Deewa aiseetu. Matt. 28, 18. Jahn. 3, 35. nod. 17, 2.

4. Zehlehs winſch no wakkarina augſcham, nowilke ſawus ſwahrkus, un preekſch-autu nehmis apſehjehs ar to.

5. Pehz lehje winſch uhdeni bekkenî, un eeſahze teem mahzekkeem tahs kahjas maſgaht, un tahs ſchaweht ar to preekſch-autu, ar ko winſch bij apſehjees.

6. Tad nahze winſch pee Sihmana Pehtera: Tas ſazzija us winnu: Kungs, buhs Tew man kahjas maſgaht?

7. JEſus atbildeja un ſazzija us to: Ko es darru, to tu taggad ne ſinni, bet tu to pehz ſajuttiſi.

8. Tad ſazzija Pehteris us winnu: Muhſcham tew ne buhs man tahs kahjas maſgaht. JEſus atbildeja tam: Ja es tewi ne maſgaſchu, ne buhs tew dallibas ar mannim.

9. Sihmanis Pehteris ſazzija us winnu: Kungs, ne ween mannas kahjas, bet arri tahs rohkas un galwu.

10. JEſus ſazzija us to: Kas maſgahts irr, tam ne waijaga wairs, kà ween kahjas maſgaht, bet winſch irr wiſs

wifs schkihsts: Ir Juhs essat schkihsti, bet ne wiffi. Jahn. 15, 3.

11. Jo wirsch gann sinnaja sawu nodeweju, tapehz sazzija wirsch: Juhs ne essat wiffi schkihsti.

12. Kad tas nu wirnu kahjas masgajs bij, zehrbehs wirsch ar saweem swahrkeem, un nosehdehs atkal, un sazzija us teem: Arrig juhs sinnat, ko es jums darrijis esmu?

13. Juhs manni par Mahzitaju sauzat un Kungu: Un tas pareisi runnahts, jo es arridsan tas esmu. Matt. 23, 8. 10. 1 Kor. 8, 6.

14. Ja tad Es juhsu Kungs un Mahzitajs jums tahs kahjas masgajis esmu, tad buhs Jums arridsan weens ohtram kahjas masgaht.

15. Jo es esmu jums weenu preekschsihmi dewis, ka Juhs darrat, kà Es jums darrijs esmu.]

16. Pateesi, pateesi, es sakku jums: Tas kalps ne irr leelaks, kà wirna Kungs, neds tas suhtihts leelaks, kà tas, kas wirnu suhtijis irr. Jahn. 15, 20. Matt. 10, 24. Luhk. 6, 40.

17. Ja juhs to sinnat, labbi jums, ja juhs to darrat.

18. Es ne sakku no jums wiffeem, Es sinnu, kurrus es esmu isredsejis: Bet ka tas raksts peepildihts tohp: Kas ar mannim maisi ehd, tas minn mann ar kahjahm. Dahw. dseef. 41, 10.

19. Taggad sakku es jums to: Pirms tas noteek, ka, kad tas noteek, juhs tizzat, Manni to essam.

20. Pateesi, pateesi, es sakku jums: Kas usnem, ja es kahdu suhtischu, tas manni usnem: Un kas manni usnem, tas usnem to, kas manni suhtijis irr. Matt. 10, 40. Luhk. 10, 16.

21. To sazzijis tappe JEsus noskummis Garrâ, un apleezinaja, un sazzija: Pateesi, pateesi, es sakku jums: Ka Weens no jums manni nodohs. Matt. 26, 21. Mark. 14, 18. Luhk. 22, 21.

22. Tad usluhkoja tee mahzekki weens ohtru, ne sinnadami, no kurra tas sazzija:

23. Un weens no wirna mahzekkeem sehdeja JEsum klehpî, ko JEsus mihleja. Jahn. 21, 20.

24. Tad mette Sihmanis Pehteris schim ar azzim, ka tam bij waizaht, kursch tas essus, no ka wirsch sazzija?

25. Un tas pee JEsus kruhtim peelohzidamees, sazzija us wirnu: Kungs, kursch irr tas?

26. JEsus atbildeja: Tas irr tas, kam es to kummosu eemehrzis dohschu, un wirsch eemehrze to kummosu, un dewe to Judam Sihmana Iskarjatam.

27. Un pehz to kummosu eeskrehje tas sataus eekschta, tad sazzija JEsus us to: Ko tu darri, to darri drihs.

28. Un to ne sapratte ne weens no teem, kas tur peesehdehs, ko wirsch us to sazzija:

29. Jo zitti schkitte, tapehz ka Judam tas maks bija, JEsu sakkam us to: Pirz muns, kas waijaga irr us swehtkeem, jeb ka wirsch teem nabbageem ko dohtu. Jahn. 12, 6.

30. Kad nu tas to kummosu nehmis, isgahje wirsch tudalin ahrâ, un nakts bija.

31. Kad wirsch nu bij isgahjis, sazzija JEsus: Nu irr ta zilweka Dehls pagohdinahts, un Deews irr pagohdinahts eekschwirna.

32. Ja Deews irr pagohdinahts eekschwirna, tad Deews arridsan wirnu pagohdinahs eeksch sew pascha, un pagohdinahs wirnu gann drihs.

33. Behrnini, es esmu wehl masu brihdi pee jums: Juhs mekleesset mann, un ittin kà es us teem Judeem sazzijis esmu: Us kurren Es eemu, tur Juhs ne warrat nahkt: Un to sakku es jums taggadin. Jahn. 7, 34. nod. 8, 21.

34. Weenu jaunu baufli dohmu es jums, ka juhs weens ohtru mihlejat, ittin kà es juhs esmu mihlojis, ka arridsan Juhs weens ohtru mihlojat. Jahn. 15, 12. 3 Mohs. gr. 19, 18. Matt. 22, 39. Gal. 6, 2. Jehk. 2, 8. 1 Peht. 1, 22. 1 Jahn. 3, 11. nod. 4, 16. 21.

35. Pee ta nomannihs wissi, ka juhs manni mahzekki essat, ja juhs mihlestiba sawâ starpâ irr.

36. Sazzija us wirnu Sihmanis Pehteris: Kungs, us kurren tu eij? JEsus atbildeja tam: Us kurren es eemu, tur tu ne warri taggad man pakkaî nahkt, bet tu nahkfi man pehz gallâ pakkaî.

37. Sazzija Pehteris us wirnu: Kungs, kadehl es ne warru tew taggad pakkaî nahkt? Es nodohschu sawu dsihwibu par tew.

38. JEsus atbildeja tam: Tu taggad buhtu sawu dsihwibu par mann node-

wis? Pateefi, pateefi, es fakku tew: Tas gailis ne dseedahs, pirms tu trihs kahrt mann aisleegfi. Matt. 26, 34.
Mark. 14/30. Luhk. 22/34.

Ta 14. Nodałła.

Kristus eepreezina un stiprina sawus mahzekłus prett apgrehzibu sawas nahwes pehz, 1. Mahza winneem to dsihwibas zełłu, 5. Apsohla winneem to Swehtu Garru, 26. Peemahza mihlestibu un turreschanu winna bauslu, 21. Wehł winneem sawu meeru.

Ewang. Wihlippa deenâ; Jeb Lappas-deenâ.

Un winsch fazzija us faweem mahzekłeem: Juhsu firds lai ne isbihstahs: Tizzat eekfch Deewu, un tizzat eekfch manni.

2. Manna Tehwa nammâ irr dauds dsihwokłu: Kad tas tà ne buhtu, tad fazzitu es jums to: Es no-eemu jums to weetu fataifiht.

3. Un kad es buhfchu nogahjis, un jums to weetu fataifijis, gribbu es atkal at-eet, un juhs pee mannim nemt, ka Juhs essat, kur Es esmu.
Jahn. 14, 18. nod. 17/24. nod. 12/26.

4. Un kur Es no-eemu, to sinnat juhs, un to zełłu sinnat juhs arri.

5. Sazzija Tohms us to: Kungs, mehs ne sinnam, kurp tu eij, kà warram mehs tad to zełłu sinnat?

6. JEsus fazzija us to: **ES esmu tas Zełfch, un ta Pateefiba, un ta Dsihwiba: Ne weens ne nahk pee Tehwa, kà zaur manni.**

7. Kad juhs manni buhtut pasinnufchi, tad buhtut juhs arri mannu Tehwu pasinnufchi, un no fchi laika pasihstat juhs winnu, un essat to redsejufchi.

8. Sazzija Wihlips us winnu: Kungs, rahdi mums to Tehwu, tad irr mums ganu.

9. JEsus fazzija us to: Tik ilgi esmu es pee jums, un tu manni ne pasihsti? Wihlips, kas manni reds, tas reds to Tehwu: Kà fakki Tu tad: Rahdi mums to Tehwu? Jahn. 12, 45. nod. 14, 20. nod 17, 21. 23.

10. Ne tizzi tu, ka Es eekfch ta Tehwa, un tas Tehws eekfch mannim irr? Tohs wahrdus, ko Es us jums runnaju, tohs ne runnaju es pats no fewim: Bet tas Tehws, kas eekfch mannim dsihwo, tas pats darra tohs darbus.

11. Tizzeet man, ka Es eekfch Tehwa, un tas Tehws eekfch mannim irr, ja ne, tad tizzeet jelle man to darbu dehł.

12. Pateefi, pateefi, es fakku jums: Kas us mannim tizz, tas arri tohs darbus darrihs, ko Es darru, un leelakus darrihs, ne kà fchohs; Jo Es eemu pee fawu Tehwu.

13. **Un ko juhs luhgfeet mannâ wahrdâ, to gribbu es darriht, ka tas Tehws gohdahts tohp eekfch ta Dehla.** Jahn. 15, 16. nod. 16, 23. 24.
Matt. 7, 7. 11. Mark. 11, 24.

14. Ko juhs luhgfeet mannâ wahrdâ, to Es darrifchu.]

15. Ja juhs manni mihlejat, tad turrajt mannus bauslus.

16. Un Es luhgfchu to Tehwu, un tas dohs jums zittu eepreezinataju, ka tas ar jums paleek muhschigi.

17. To Garru tahs pateefibas, ko ta pasaule ne warr dabbuht, jo ta ne reds winnu, neds pasihst winnu, bet Juhs pasihstat winnu, jo tas paleek pee jums, un buhs eekfch jums.

18. Es juhs ne pamettifchu bahrinus (gruhdeenus), es nahku atkal pee jums.

19. Wehl mas brihdis, tad ta pasaule mann wairs ne redsehs, bet juhs redsefeet mann: **Jo ES dsihwoju, un JUMS buhs dsihwoht.**

20. Tannî deenâ Juhs atsihfeet, ka Es eekfch manna Tehwa esmu, un Juhs eekfch mannim, un Es eekfch jums.

21. Kam manni baufłi irr, un kas tohs turr, Tas irr kas mann mihło, un kas mann mihło, tas taps no manna Tehwa mihłohts: Un Es mihlofchu to, un parahdifchohs winnam.

22. Sazzija Judas us winnu, (ne tas Jfkarjats): Kungs, kas tas irr, ka tu fewi mums parahdifees, un ne tai pasaulei?

Ewang. pirmâ wassaras-swehtku deenâ.

23. JEsus atbildeja un fazzija us to: Ja kas mann mihle, tas mannu wahrdu turrehs, un mans Tehws to mihlehs, un mehs pee to nahkfim, un mahjas weetu pee ta darrifim.

24. Kas mann ne mihle, tas ne turr mannu wahrdu, un tas wahrds, ko juhs dsirdat, ne irr mans, bet ta Tehwa, kas manni suhtijis.

25. To esmu es jums fazzijs pee jums wehł buhdams.

26. Bet tas Eepreezinatais, tas Swehtais Gars, ko mans Tehws suhtihs

tihs mannâ wahrdâ, tas juhs wiſſas leetas mahzihs, un juhs atgahdinahs wiſſu to, ko es jums ſazzijis eſmu.
Lukk. 24, 49. Jahn. 15, 26. nod. 16, 7.

27. To meeru atſtahju es jums: Mannu meeru dohmu es jums, ne tà, kà ta paſaule dohd, Es jums dohmu: Juhſu ſirds lai ne iſtruhzinajahs, un ne iſbihſtahs.

28. Juhs eſſat dſirdejſchi, ka Es jums ſazzijs eſmu: Es no-eemu, un atkemu atkal pee jums, kad juhs manni mihletut, tad juhs preezatutohs, kà es ſazzijis eſmu, es no-eemu pee Tehwu; Jo tas Tehws irr leelaks, ne kà es. Jahn. 10, 29.

29. Un nu eſmu es jums to ſazzijs, pirms kà tas noteek, ka juhs tizzat, kad tas noteek. Jahn. 13, 19.

30. Es joprohjam daudſ ar jums waïrs ne runnaſchu: Jo tas kungs ſchihs paſaules nahk, un ne ſpehj neneeka pahr mannim. Jahn. 12, 31. n. 16, 11.

31. Bet, ka ta paſaule atſihſt, ka es to Tehwu mihleju, un darru tà, kà man tas Tehws pawehlejis irr; Zeltamees, un eima no ſcheijenes.] Jahn. 10, 18.

Ta 15. Nodalla.

Kriſtus irr tas ihſtiens wihna-kohks, 1. Peemahja ſaweem mahzekleem mihleſtibu, 9. 12. 17. Paſeh-ſchanu eekſch kriſta, 17. Apſohla winneem atkal to Swehtu Garru.

Es eſmu tas ihſtiens Wihna-Kohks, un mans Tehws irr tas Wihna-Dahrſneeks.

2. Ikkatru ſarru, kas augkus ne neſs, to nonem winſch: Un ikkatru, kas augkus neſs, to ſchkihſti winſch, ka tas jo wairak augkus neſs.

3. Juhs eſſat taggad ſchkihſti, ta wahrda dehk, ko es us jums runnajis eſmu. Jahn. 13, 10.

4. Paleezeet eekſch mannim, un Es eekſch jums: Ittin kà tas ſars ne warr no ſewim augkus neſt, ja tas ne paleek eekſch ta wihna-kohka: Tà neds juhs, ja juhs eekſch mannim ne paleekat.

5. Es eſmu tas Wihna-Kohks, Juhs tee ſarri: Kas eekſch mannim paleek, un Es eekſch ta, tas pats neſs daudſ augkus, jo bes mannis juhs ne warrat neneeka darriht.

6. Ja kas eekſch mannim ne paleek, tas irr iſmeſts, itt kà kahds ſars, un irr ſakaltis: Un tee tohp ſakrahti, un uggunì meſti, un ſadedſinati. Matt. 3, 10. nod. 7, 19.

7. Ja juhs eekſch mannim paleekat, un manni wahrdi eekſch jums paleek, tad juhs luhgſeet, ko gribbedami, un tas jums notiks. Jahn. 14, 13. 14. nod. 16, 23. 1 Jahn. 3, 22. Matt. 7, 7. nod. 21, 22. Lukk. 11, 10.

8. Eekſch ta irr mans Tehws pagohdinahts, ka juhs daudſ augkus neſſat, un tohpat manni mahzekli.

9. Ittin kà tas Tehws mann irr mihlejis, tà eſmu Es arridſan juhs mihlejis, paleezeet eekſch mannas mihleſtibas.

10. Ja juhs mannus bauſkus turrat, tad paleezeet eekſch mannas mihleſtibas, ittin kà Es tohs bauſkus manna Tehwa eſmu turrejis, un paleeku eekſch winna mihleſtibas.

11. To eſmu es jums runnajis, ka mans preeks eekſch jums paleek, un juhſu preeks peepildihts tohp.

12. Schis irr mans bauſlis, ka juhs weens ohtru mihlojat, ittin kà es juhs eſmu mihlojis. Jahn. 13, 34. Ewel. 5, 2, 1 Jahn. 3, 11. 16. nod. 4, 21. 1 Teſſ. 4, 9.

13. Ne weenam irr leelaka mileſtiba, kà ſchi, ka winſch ſawu dſihwibu dohd preekſch ſaweem draugeem.

14. Juhs eſſat manni draugi, ja juhs darrat, ko Es jums pawehlu.

15. Es ne ſakku wairs, juhs kalpus eſſam, jo tas kalps ne ſinna, ko winna kungs darra: Bet es eſmu ſazzijis, juhs draugus eſſam, jo wiſſu, ko es no manna Tehwa dſirdejis, eſmu es jums ſinnamu darrijis.

16. Juhs ne eſſat mann iſredſejuſchi, bet Es eſmu juhs iſredſejis, un juhs eezehlis, ka Jums buhs no-eet un augkus neſt, un ka juhſu augkeem buhs palikt, ka es jums to dohmu, ja juhs to Tehwu ko luhgſeet eekſch manna wahrda. Matt. 18, 19.

Ewang. Sihman-Judas deenâ.

17. To pawehlu es jums, ka juhs mihlejeetees ſawâ ſtarpâ.

18. Ja ta paſaule juhs eenihd, tad ſinnajt, ka ta manni pirms, ne kà juhs eenihdejuſi.

19. Buhtut juhs no tahs paſaules, tad mihletu ta paſaule, kas winnai peederr, bet kad juhs no tahs paſaules ne eſſat, un Es no tahs paſaules juhs eſmu iſredſejis, tapehz eenihd juhs ta paſaule. 1 Jahn. 4, 5.

20. Peeminneet mannu wahrdu, ko Es jums ſazzijis eſmu: Tas kalps ne

irr leelaks, ne kà winna Kungs; Ja tee manni wajajschi, tad tee juhs arri wajahs: Ja tee mannu wahrdu peenehmuschi, tad tee juhsu (wahrdu) arri peenems. Jahn. 13, 16. Matt. 10, 24. Lukk. 6, 40.

21. Bet to tee wiſſnotak jums darrihs manna wahrda dehk, tapehz, ka tee ne paſihſt to, kas manni ſuhtijis.]
Jahn. 16, 3. Matt. 24, 9.

22. Kad es ne buhtu nahzis, un teem runnajis, tad teem ne buhtu grehki: Bet nu teem ne irr ne kahda aisbildinaſchana par ſaweem grehkeem. Jahn. 9, 41.

23. Kas mann eenihd, tas eenihd arridſan mannu Tehwu.

24. Kad es tohs darbus winnu preekſchâ ne buhtu darrijis, ko ne weens zits irr darrijis, tad teem ne buhtu grehki: Bet nu irr tee redſejuſchi, un eenihd (tomehr) ir manni ir mannu Tehwu.

25. Bet ka peepildihts tohp tas wahrds, kas winnu bauſlibâ rakſtihts irr: Tee irr mann welti eenihdejſchi. Dahw. d. ſ. 35, 19. Dſeeſ. 69, 5.

Ewang. ſeſtâ ſwehdeenâ pehz leeldeenas. Paſlauſiſchanas ſwehdeenâ.

26. Bet kad tas Eepreezinatais nahks, ko Es jums no Tehwa ſuhtiſchu, (tas Gars tahs Pateeſibas, kas no Tehwa iseet,) tas dohs leezibu no mannim. Jahn. 14, 26. nod. 16, 7. Lukk. 24, 49.

27. Un Jums arri dohſeet leezibu, jo juhs no eeſahkuma pee mannim biju-ſchi. Ap. darb. 1, 21. nod. 5, 32.

Ta 16. Nodaļa.

Jeſus mahza ſawus mahzekļus no nahkamas likſtas, 1. Un ka winna aiſeeſchana us Tehwu mums labba irr, 7. No ta Swehta Garra ſuhtiſchanas un ammata, 8. Paſohla winneem arri peſtiſchanu, 20. Un pateeſu paſlauſiſchanu winnu luhgſchanas, 23.

To eſmu es jums ſazzijis, ka juhs apgrehzibu ne nemmat.

2. Tee juhs no tahs draudſibas iſſlehgs: Un tas laiks nahk, ka tas, kas juhs nokaus, ſchkittihs ar to Deewam kalpojis. Matt. 24, 9. Mark. 13, 9. Lukk. 21, 12.

3. Un to tee jums tapehz darrihs, ka tee nei mannu Tehwu, nei manni atſihſt. Jahn. 15, 21.

4. Bet to eſmu es jums ſazzijis, tapehz, kad tas laiks buhs nahzis, ka juhs peeminnat, ka Es jums to ſazzijis eſmu; Bet no ta ne eſmu es jums no eeſahkuma ſazzijis, tapehz ka es pee jums biju.] Matt. 9, 15. Mark. 2, 19. Lukk. 5, 34.

Ewang. zettortâ ſwehdeenâ pehz leeldeenas. Dſeedaſchanas deenâ.

5. Bet nu no-eemu es pee ta, kas manni ſuhtijis, un ne weens no jums mann jauta: Kur tu no-eeſi?

6. Bet kad es us jums to runnajis eſmu, irr juhſu firds pilna noſkumſchanas tappuſi.

7. Bet Es ſakku jums to teeſcham: Tas jums par labbu, ka Es no-eemu, zittadi ja es ne no-eemu, tad ne nahk tas Eepreezinatais pee jums: Bet ja es no-eemu, gribbu es to pee jums ſuhtiht.

8. Un kad tas pats buhs nahzis, tas to paſauli norahs par teem grehkeem, par to taiſnibu, un par to ſohdu.

9. Par teem grehkeem, ka tee eekſch mannim ne tizz.

10. Par to taiſnibu, ka es pee Tehwu eemu, un juhs manni wairs ne redſeſeet.

11. Par to ſohdu, ka tas kungs ſchihs paſaules noteeſahts irr. Jahn. 12, 31.

12. Man wehl daudſ jums jaſakka, bet juhs ne warrat to taggad paneſt.

13. Bet kad winſch tas Gars tahs Pateeſibas nahks, tas juhs eekſch wiſſas taiſnibas waddihs, jo winſch no ſew paſcha ne runnahs, bet ko tas dſirdehs, to tas runnahs, un nahkoſchas leetas jums paſluddinahs. Jahn. 14, 26. nod. 15, 26.

14. Tas pats manni pagohdinahs, jo no mannim winſch nems, un jums to paſluddinahs.

15. Wiſs kas Tehwam irr, tas irr mans, tapehz eſmu es ſazzijis: Winſch no mannim nems, un jums paſluddinahs.] Jahn. 17, 10.

Ewangel. treſchâ ſwehdeenâ pehz leeldeenas. Lihgſmoſchanas ſwehdeenâ.

16. Par maſu brihdi, tad juhs manni ne redſeſeet: Un atkal par maſu brihdi, tad juhs manni redſeſeet, jo Es eemu pee Tehwu.

17. Tad ſazzija zitti no winna mahzekļeem ſawâ ſtarpâ: Kas irr tas, ko winſch us mums ſakka: Par maſu brihdi, tad juhs manni ne redſeſeet, un atkal par maſu brihdi, tad juhs manni

manni redsefeet: Un: Ka es eemu pee Tehwu?

18. Un tee fazzija: Kas irr tas, ko winsch fakka: Par masu brihdi? Mehs ne sinnam, ko winsch fakka.

19. Tad nomannija JEsus ka tee to gribbeja jautaht, un fazzija us teem: Pahr to juhs apjautatees sawâ starpâ, ka es fazzijis esmu: Par masu brihdi juhs manni ne redsefeet, un atkal par masu brihdi juhs manni redsefeet?

20. Pateefi, pateefi, es fakku jums: Juhs raudafeet un waidefeet, un ta pasaule preezasees: Bet Juhs buhfeet noskummufchi, bet juhsai noskumschanai buhs par preeku tapt.

21. Kad seewa dsemdina, tad ta noskummufi, jo winnas stunda nahkusi: Bet kad tai tas behrns dsimmis, ne peeminn ta wairs tahs sahpes, tahs lihgsmibas dehk, ka tas zilweks pasaulê dsimmis.

22. Tà Juhs nu arri essat noskummufchi, bet es juhs atkal redsefchu, un juhsu firds lihgsmosees, un juhsu preeku ne weens no jums atnems.

23. Un tannî deenâ juhs mann ne neeka ne jautasees.]

Ewangel. peekta swehdeenâ pehz leeldeenas. Lubgschanas swehdeenâ.

Pateefi, pateefi, es fakku jums: Ko juhs ween lubgseet to Tehwu mannâ wahrdâ, to winsch jums dohs.

Jahn. 14, 13. nod. 15, 16. Matt. 7, 7. nod. 21, 22. Mark. 11, 24. Lukk. 11, 9. Jehk. 1, 5.

24. Lihds schim ne essat juhs ne neeka lubgufchi mannâ wahrdâ: Luhdseet, tad juhs nemseet, ka juhsu lihgsmiba warr pilniga buht.

25. To esmu es us jums zaur lihdsibahm runnajis, bet tas laiks nahk, kad es wairs zaur lihdsibahm ar jums ne runnaschu, bet jums skaidri sluddinaschu no manna Tehwa.

26. Tannî paschâ deenâ juhs lubgseet mannâ wahrdâ: Un es ne sakku jums, ka Es to Tehwu juhsu dehk luhgt gribbu.

27. Jo tas Tehws pats juhs mihl, tapehz, ka Juhs manni mihlejat, un tizzat, ka Es no Deewa isgahjis esmu. Jahn. 17, 8. 25.

28. Es esmu no ta Tehwa isgahjis, un nahzis eekscha schihs pasaules: Atkal atstahju es scho pasauli, un eemu pee Tehwu.

29. Tad fazzija winna mahzekli us to: Redsi, nu runna tu skaidri, un ne sakki ne kahdu lihdsibu.

30. Nu sinnam mehs, ka tu wissas leetas sinni, un ne waijaga ne weenam tew jautaht, tapehz tizzam mehs, ka tu no Deewa isgahjis essi.] Jahn. 17, 8.

31. Tad JEsus atbildeja teem: Tizzat juhs taggadin?

32. Redsi, tas laiks nahk, un irr jaw nahzis, ka juhs tapseet iskaisiti, ikweens us sawu (weetu), un pamettiseet mann weenu: Un es ne esmu weens, bet tas Tehws irr ar mannim. Matt. 26, 31. Mark. 14, 27.

33. Scho esmu es us juhs runnajis, ka jums eekscha mannim warretu meers buht. Eekscha tahs pasaules juhs buhs behdas: Bet turrajt labbu prahtu, Es esmu to pasauli uswarrejis.

Ta 17. Nodalla.

JEsus luhdsk, ka winna debbesu Tehws winnu gribbetu pagohdinaht. 1. Sawus mahzekkus eekscha pateesibas swehtiht, 9. Ka tas arri wisseem kas zaur winna mahzibu eekscha winnu tizzehs, 20. Gribbetu tahdu gohdibu dohst, kà winnam paschâm, 24.

To runnaja JEsus un pazehle sawas azzis us debbesi, un fazzija: Tehws, ta stunda irr nahkusi, pagohdini tawu Dehlu, ka arri taws Dehls tew pagohdinaht warr. Jahn. 12, 23.

2. Ittin kà tu winnam essi warru dewis pahr wissu meesu, ka winsch wisseem teem, ko tu winnam dewis essi, to muhschigu dsihwoschanu dohd. Dahw. 8, 7. Matt. 28, 18. Jahn. 5, 27. nod. 7, 35.

3. Bet schi irr ta muhschiga dsihwoschana, ka tee atsihst tew, to weenigu ihstenu Deewu, un ko tu sahtijis essi JEsu Kristu.

4. Es esmu tew pagohdinajis wirs semmes, es esmu to darbu padarrijis, ko tu man dewis essi, ka es to darritu.

5. Un nu pagohdini mann Tu, Tehws, pee tew paschâ ar to gohdibu, kas man pee tew bija, pirms ta pasaule bija.

6. Es esmu tawu wahrdu sinnamu darrijis teem zilwekeem, ko tu man no tahs pasaules dewis essi: Tee bija tawi, un tu essi tohs man dewis, un tee irr tawu wahrdu turrejuschi.

7. Un nu irr tee atsinnuschi, ka wiss, ko tu man dewis essi, no tewis irr.

8. Jo tohs wahrdus, ko tu man essi dewis, esmu es teem dewis: Un Tee irr tohs peenehmuschi, un teescham atsinnuschi, ka es no tewis esmu isgahjis, un irr tizzejuschi, ka tu manni essi suhtijis. Jahn. 16, 27. 30. nod. 17, 25.

9. Es preeksch teem luhdsu: Es ne luhdsu preeksch to pasauli bet preeksch teem, ko tu man dewis essi, jo tee irr tawi.

10. Wiss, kas man peederr, tas peederr tew: Un kas tew peederr, tas peederr man: Un es esmu eeksch teem pagohdinahts. Jahn. 16, 15.

11. Un es ne esmu wairs eeksch tahs pasaules, bet Schee irr pasaulê, un Es nahku pee tew: Swehtais Tehws, usturri tohs eeksch tawa wahrda, ko tu man dewis essi, ka tee weenadi irr, ittin kà mehs. Jahn. 10, 30. nod. 17, 21.

12. Kad es ar teem pasaulê biju, tad esmu Es tohs eeksch tawa wahrda paturrejis: Es esmu pasargajis, ko tu man dewis essi, un ne weens no teem irr pasuddis, kà ween tas dehls tahs pasuschanas: Ka tas rakstS peepildihts tohp. Jahn. 18, 9. Dahw. dseef. 109, 8.

13. Bet nu nahku es pee tew, un runnaju to eeksch pasaules, ka tee mannu preeku eeksch sewim pilnigi turreht warr.

14. Es esmu teem tawu wahrdu dewis, un ta pasaule irr tohs eenihdejusi, tapehz, ka tee ne irr no pasaules, ittin kà Es ne esmu no tahs pasaules.

15. Es ne luhdsu, ka tu tohs gribbetu no tahs pasaules nonemt, bet ka tu tohs gribbetu pasargaht no ta launa.

16. Tee ne irr no tahs pasaules, itt kà Es no tahs pasaules ne esmu.

17. Swehti tohs eeksch tawas pateesibas, tawa wahrds irr ta pateesiba.

18. Ittin kà tu mann essi pasaulê suhtijis, tà esmu Es arridsan tohs pasaulê suhtijis.

19. Un Es swehtijohs sewi paschu winnu dehl, ka arri Tee swehtiti tohp eeksch pateesibas.

20. Bet es ne luhdsu ween preeksch scheem bet arri preeksch teem, kas zaur winnu wahrdu eeksch man tizzehs.

21. Ka wissi weenadi irr, ittin kà Tu Tehws eeksch mannim, un Es eeksch tewim, ka arri Tee eeksch mums weenadi irr, ka ta pasaule tizzeht warr, ka Tu manni essi suhtijis. Jahn. 10, 38. nod. 14, 10. 1 Jahn. 1, 3. nod. 3, 24.

22. Un Es esmu to gohdibu, ko tu man dewis essi, teem dewis: Ka tee weenadi irr, ittin kà Mehs weenadi essam.

23. Es eeksch teem, un Tu eeksch mannim, ka tee kohpâ pilnigi irr, ka ta pasaule atsiht warr, ka Tu mann essi suhtijis, un tu tohs mihlojis essi, ittin kà tu manni mihlojis essi.

24. Tehws es gribbu, ka, kur Es esmu, arri tee ar mannim irr, ko tu man essi dewis, ka tee mannu gohdibu redseht warr, ko tu man essi dewis, jo tu essi mann mihlejis preeksch eesahkuma tahs pasaules. Jahn. 12, 26. nod. 14, 3. nod. 17, 5. 1 Tess. 4, 17.

25. Taisns Tehws, ta pasaule tew ne irr atsinnusi, bet es esmu tewi atsinnis, un schee irr atsinnuschi, ka Tu manni essi suhtijis.

26. Un es esmu teem no tawa wahrda sinnu dewis, un dohschu (teem) sinnu: Ka ta mihlestiba, ar ko tu mannu essi mihlojis, eeksch teem buhs, un Es eeksch teem.

Ta 18. Nodalla.

Stahsti no Kristus zeeschanas dahrsâ, 1. Pee Annas un Kaiwas, 12. Pehtera gauscha aparehkschana, 25. Kristus zeeschana preeksch Pilatus, 28.

To JEsus sazzijis isgahje tas ahrâ ar saweem mahzekkeem par to uppi Kihdranu, tur bija muischa, us ko winsch un winna mahzekki gahje. Matt. 26, 36. Mark. 14, 32. Luhk. 22, 39. 2 Sam. 15, 23.

2. Un Judas, kas winnu nodewe, sinnaja arri to weetu, jo JEsus bij tur daschu reisi sapulzejees ar saweem mahzekkeem.

3. Tad Judas pee sewim nehmees to karra-wihru pulku, un tohs fullainus no teem augstkeem preestereem un Wariseëreem, nahze tur ar lahpahm, ehjes swezzehm un bruunahm. Matt. 26, 47. Mark. 14, 43. Luhk. 22, 47. Ap. darb. 1, 16.

4. Kad nu JEsus wissas leetas sinnaja, kas winnam bij notikt, isgahje winsch, un sazzija us teem: Ko mekkejeet juhs?

5. Tee atbildeja winnam: JEsu no Nazaretes. JEsus sazzija us teem: Es

Es esmu tas pats. Un pee teem stahweja arri Judas, kas winnu nodewe.

6. Kad nu JEsus us teem sazzija: Es esmu tas pats, atkahpehs tee atpakkal, un kritte pee semmes.

7. Tad waizaja winsch tohs atkal: Pehz ka meklejeet juhs? Un tee sazzija: Pehz JEsu no Nazaretes.

8. JEsus atbildeja: Es esmu jums sazzijis: Ka Es tas essohts: Ja tad nu juhs pehz mannim meklejat, tad leezeet schohs ar meeru.

9. Ka tas wahrds peepildihts taptu, ko winsch sazzijis bija: Es ne esmu ne weenu no teem pametis, kurrus tu man dewis essi. Jahn. 17, 12.

10. Tad bij Sihmanam Pehteram sohbins, to iswilzis, zirte winsch pehz ta augsta preestera kalpa, un nozirte tam to labbu ausi, un tam kalpam wahrds bija Malkus.

11. Tad sazzija JEsus us Pehteri: Eebahs tawu sohbinu makstis: Ne buhs man to bikkeri dsert, ko mans Tehws man dewis irr?

12. Tad tas pulks un tas ahwerste, un tee sullaini to Judu sanehme JEsu, un sehje to.

13. Un wedde to pirmis pee Annas tas bija Kaiwas tehwozis, kas tanni gaddâ augstais preesteris bija.

Matt. 26, 57. Mark. 14, 53. Luhk. 3, 2. nod. 22, 54.

14. Bet tas bija tas Kaiwas, kas teem Judeem to padohmu dewe: Tas buhtu labbi, ka Weens zilweks taptu nokauts, to launschu dehk. Jahn. 11, 50.

15. Un Sihmanis Pehteris gahje JEsum pakkal, un wehl zits mahzeklis, un tas mahzeklis bija tam augstam preesteram pasihstams, un eegahje ar JEsu eekschta augsta preestera pilli.

Matt. 26, 58. Mark. 14, 54. Luhk. 22, 54.

16. Bet Pehteris stahweja ahrâ preekksch durwim. Tad isgahje tas ohtrs mahzeklis, kas tam augstam preesteram pasihstams bij, un runnaja ar to durwju-fargu, un eewedde Pehteri eekschâ.

17. Tad sazzija ta kalpone, kas durwju-fargataja bija, us Pehteri: Neggi Tu arri essi weens no Schi zilweka mahzekleem? Tas sazzija: Es ne esmu.

18. Un tee kalpi un sullaini stahweja, un bij weenu ugguni no ohglehm pakuhrufchi, jo aukts bija, un sildijahs: Bet Pehteris stahweja pee teem, un sildijahs.

19. Tad waizaja tas augsts preesteris JEsu pahr winna mahzekleem, un pahr winna mahzibu:

20. JEsus atbildeja tam: Es esmu drohfchi runnajis preekksch pasaules: Es esmu allasch mahzijis basnizâ un Deewa-nammâ, kur allaschin tee Judi sa-eet, un ne esmu neneeka kaktâ runnajis.

21. Ko jauta tu mann par to? Jauta no teem, kas mann dsirdejuschi, ko es us teem runnajs esmu, redsi tee paschi sinna, ko es sazzijis esmu.

22. Bet winnam to runnajoht dewe weens no teem sullaineem, kas klaht stahweja, JEsum weenu plikki, un sazzija: Buhs tew tam augstam preesteram tà atbildeht?

23. JEsus atbildeja tam: Esmu es ne pareisi runnajis, tad parahdi to, ka tas ne pareisi irr: Bet esmu es pareisi (runnajis), kam tad tu manni sitt?

24. Tad suhtija Annas winnu saistitu pee Kaiwas to augstu preesteri.

Matt. 26, 57. Mark. 14, 53. Luhk. 22, 54.

25. Un Sihmanis Pehteris stahweja un sildijahs. Tad sazzija tee us winnu: Negg' essi Tu arri weens no winna mahzekleem? Tas leedsehs un sazzija: Es ne esmu. Matt. 26, 69.

Mark. 14, 54. 66. Luhk. 22, 55.

26. Tad sazzija weens no ta augsta preestera kalpeem, weens radda-wihrs ta, kam Pehteris to labbu ausi nozirtis bij: Negg' Es tew redseju dahrsâ pee winna?

27. Tad leedsehs Pehteris atkal, un tudal dseedaja tas gailis.

28. Tad wedde tee JEsu no Kaiwas preekksch ta sohda-namma, un tas bija wehl agri: Un Tee ne eegahje paschi eekksch ta sohda-namma, ka tee ne taptu neschkihsti, bet ka tee warretu to leeldeenas-jehru ehst. Matt. 27, 1. Mark. 15, 1.

Luhk. 23, 1. Ap. darb. 10, 28. nod. 11, 3.

29. Tad isgahje Pilatus pee teem ahrâ, un sazzija: Ko suhdseet juhs pahr scho zilweku?

30. Tee atbildeja un sazzija us winnu: Ne buhtu schis weens launadarritais, mehs ne buhtum tew winnu nodewuschi.

31. Tad sazzija Pilatus us teem: Tad nemmeet Juhs winnu nohst, un teesa-

jeet wiņņu pehz juhfu teefas. Tad fazzija tee Judi us wiņņu: Mehs ne drihkſtam ne weenu nokaut.

32. Ka tas wahrds JEſus peepildihts taptu, ko wiņſch fazzija, noſihmedams, kahdâ nahwê wiņņam mirt bija. Matt. 20, 19. Mark. 10, 33. Luhk. 18, 32.

33. Tad eegahje Pilatus atkal eekſch ta fohga-namma, un aizinaja JEſu, un fazzija us to: Eſſi Tu tas Kehniņſch to Judu? Matt. 27, 11. Mark. 15, 2. Luhk. 23, 3.

34. JEſus atbildeja tam: Runna Tu to pats no ſewim? Jeb irr tew zitti to no mannim fazzijuſchi?

35. Pilatus atbildeja: Eſmu Es weens Juds? Tawi kaudis un tee augſti preeſteri irr man tewi nodewuſchi: Ko eſſi tu darrijis?

36. JEſus atbildeja: Manna walſtiba newa no ſchihs paſaules: Buhtu manna walſtiba no ſchihs paſaules, manni fullaini pahr to kautohs, ka es teem Judeem ne taptu nodohts: Bet nu newa manna walſtiba no teiſenes.

37. Tad fazzija Pilatus us wiņņu: Tad eſſi Tu tomehr weens Kehniņſch? JEſus atbildeja: Tu fakki to: Es eſmu weens Kehniņſch: Es eſmu tapehz dſimmis, un tapehz paſaulê nahzis, ka man to pateeſibu apleezinaht buhs. Kas no tahs taiſnibas irr, tas dſird mannu balſi.

38. Tad fazzija Pilatus us wiņņu: Kas irr pateeſiba? Un to fazzijis isgahje wiņſch atkal ahrâ pee teem Judeem, un fazzija us teem: Es ne atrohmu pee ta ne kahdas wainas. Matt. 27, 23. Mark. 15, 14. Luhk. 23, 14.

39. Bet jums irr weens eeraddums, ka es jums Weenu atlaiſchu us leeldeenu: Gribbat juhs nu, ka es jums atlaiſchu to Kehniņu to Judu? Matt. 27, 15. Mark. 15, 6. Luhk 23, 17.

40. Tad brehze wiſſi atkal fazzidami: Ne to, bet Barrabu: Bet Barrabas bija weens flepkawa. Ap. darb. 3, 14.

Ta 19. Nodalka.

Stahſtiſchana no tahs leelchanas Kriſtus preekſch Pilatus, 1. Kruſta-ſiſchanas, 16. Mirſchanas, 30. Eſdurſchanas wiņņa ſahnî, 33. Un apraktſchanas, 38.

Tad nehme Pilatus JEſu, un ſchaute to. Matt. 27, 26. Mark. 15, 15. Luhk. 23, 22-25.

2. Un tee karra-wihri nopinne weenu krohni no ehrkſchkeem, un likke to us wiņņa galwu, un apwilke tam weenu paſarkanu purpura drehbi.

3. Un fazzija: Eſſi ſweizinahts tu Kehniņſch to Judu, un dewe wiņņam plikſus.

4. Tad isgahje Pilatus atkal ahrâ, un fazzija us teem: Redſeet es weddu jums to ahrâ, ka juhs ſinnat, ka es ne kahdas wainas pee ta atrohmu.

5. Tâ isgahje JEſus ahrâ, un neſſe weenu ehrkſchku krohni, un to purpura drehbi, un wiņſch fazzija us teem: Redſeet kahds Zilweks!

6. Kad nu tee augſti preſteri un ſullaini wiņņu redſeja, brehze tee un fazzija: Sitt kruſtâ, ſitt kruſtâ! Sazzija Pilatus us teem: Nemmeet Juhs wiņņu nohſt, un ſitteet wiņņu kruſtâ: Jo Es ne atrohmu ne kahdas wainas pee wiņņa.

7. Tad atbildeja wiņņam tee Judi: Mums irr weena teeſa, un pehz muhſu teefas buhs wiņņam mirt, jo wiņſch irr ſewi pats par Deewa Dehlu darrijees. 3 Mohſ. gr. 24, 15. 16.

8. Kad nu Pilatus ſcho wahrdu dſirdeja, bihjajahs wiņſch wehl wairak.

9. Un eegahje atkal eekſch to fohdanammu, un fazzija us JEſu: No kurrenes eſſi Tu? Un JEſus ne atbildeja wiņņam neneeka.

10. Tad fazzija Pilatus us wiņņu: Ne runna tu ar mannim? Ne ſinni tu, ka man walka irr, tewi kruſtâ ſiſt, un walka irr tewi palaiſt?

11. JEſus atbildeja: Tew ne buhtu ne kahda walka pahr mannim, ja tew ta no augſchenes ne buhtu dohta: Tapehz, kas manni tew nodewis, tam tee leelaki grehki.

12. No ta laika gahdaja Pilatus wiņņu palaiſt: Bet tee Judi brehze un fazzija: Ja tu ſcho palaidiſi, tad ne eſſi tu ta keiſera draugs. Jo kas ſewi pats par kehniņu zeļkahs, tas tam keiſeram pretti runna.

13. Tad Pilatus ſcho wahrdu dſirdejis, iswedde JEſu ahrâ, un noſehdehs us to fohda-krehſli, tannî weetâ, ko fauz Litoſtrotos, us Ebreiſku: Gabbata.

14. Bet ta bija ta fataifama deena us leeldeenu ap to ſeſtu ſtundu: Un wiņſch fazzija

fazzija us teem Judeem: Redseet, tas irr juhſu kehninſch.

15. Bet tee brehze: Nohſt! nohſt! ſitt to kruſtâ. Pilatus fazzija us teem: Buhs man juhſu Kehninu kruſtâ ſiſt? Tee augſti preeſteri atbildeja: Mums newa nekahds kehninſch, kâ ween Keiſers.

16. Tad winſch teem to nodewe, ka tas kruſtâ ſiſts taptu, un tee ſanehme JEſu, un wedde to nohſt.

17. Un winſch isgahje, un neſſe ſawu kruſtu us to tà ſauktu peeres-weetu, ko ſauz Ebreiſki Galgata. Matt. 27, 33. Mark. 15, 22. Luhk. 23, 33.

18. Tur ſitte tee winnu kruſtâ, un ar winnu zittus diwi pa abbeju puſſi, un JEſu widdû.

19. Un Pilatus rakſtija weenu wirsrakſtu, un likke to wirs kruſtu, un tur bij rakſtihts: JESUS NO NAZARETES TAS KEHNINSCH TO JUDU.

20. To wirs-rakſtu laſſija daudſ no teem Judeem; Jo ta weeta bija tuwu pee pilſſata, kur JEſus kruſtâ ſiſts tappe, un tas bij rakſtihts us Ebreiſku, Greekiſku un Latiniſku wallodu.

21. Tad fazzija tee augſti preeſteri to Judu us Pilatu: Ne rakſti: Weens Kehninſch to Judu, bet ka winſch fazzijis irr, es eſmu to Judu Kehninſch.

22. Pilatus atbildeja, ko es rakſtijis eſmu, to eſmu es rakſtijis.

23. Kad nu tee karra-wihri JEſu bij kruſtâ ſittuſchi, nehme tee winna drehbes un darrija (no teem) tſchetras dallas, ikweenam karra wihram weenu dallu, un arri tohs ſwahrkus: Bet tee ſwahrki ne bij ſchuhti, bet no augſchenes zaur zaurim auſti. Matt. 27, 35. Mark. 15, 24. Luhk. 23, 34.

24. Tad fazzija tee ſawâ ſtarpâ: Laid mehs tohs ne isdallam gabbaleem, bet pahr teem kaulinus metſam, kam tee peederrehs; Ka tee rakſti peepildditi taptu, kas ſakka: Tee irr mannas drahnas ſawâ ſtarpâ isdalliſuſchees, un pahr manneem ſwahrkeem kaulinus mettuſchi. Un to darrija tee karra-wihri. Dahw. dſ. 22, 19.

25. Bet tur ſtahweja pee ta kruſta JEſus mahte, un winna mahtes mahſa Maria Kleowas (Keewa), un Maria Maddala.

26. Kad nu JEſus ſawu mahti redſeja, un to mahzekli, ko winſch mihleja, klaht ſtahwim, fazzija winſch us ſawu mahti: Seewa redſi, tas irr taws dehls.

27. Pehz to fazzija winſch us to mahzekli: Redſi, ta irr tawa mahte, un tai pakſchâ ſtundâ nehme to tas mahzeklis pee ſewim.

28. Pehz to kad JEſus ſinnaja, ka jaw wiſſas leetas bij beiguſchas, ka tee rakſti taptu peepildditi, fazzija winſch: Man ſlahpſt. Dahw. dſ. 69, 22.

29. Tad ſtahweja tur weens trauks pilns ettika: Un tee pildija weenu ſwammi ar ettiki, un aplikke to ar Iſopehm, un turreja winnam to pee muttes. Matt. 27, 48.

30. Kad nu JEſus to ettiki nehmis bija, fazzija winſch: Tas irr peepildihts, un nokahre to galwu, un iſlaide to garru.

31. Tad tee Judi, ka tahs meefas ſwehdeenâ kruſtâ ne paliktu, tapehz ka ta ſataiſama deena bija, (jo ta patti ſwehdeenas deena bija augſta) luhdſe tee Pilatu, ka winna leeli lauſiti, un tee nonemti taptu.

32. Tad nahze tee karra-wihri, un lauſija tam pirmam tohs leelus, un tam ohtram, kas lihdſ ar to bij kruſtâ ſiſts.

33. Bet kad tee pee JEſu nahze, un redſeja, ka winſch jaw nomirris bija, ne lauſija tee winnam tohs leelus:

34. Bet weens no teem karra-wihreem usduhre winnam to ſahni ar ſchkehpu, un tudal iſſkrehje aſſins un uhdens ahrâ.

35. Un kas to redſejs, tas to apleezinajs, un winna leeziba irr teeſa, un tas pats ſinna, ka winſch pateeſi runna: Ka ir Juhs tizzeht warrat.

36. Jo tas notizzis, ka tee rakſti peepildditi taptu: Neweenam no winna kauleem buhs lauſitam tapt. 2 Mohſ. gr. 12, 46. 4 Mohſ. gr. 9, 12.

37. Un atkal ſakka zits rakſts: Tee redſehs, eekſch ka tee duhrufchi. Zak. 12, 10.

38. Un pehz to Juhdſe to Pilatu Jahſeps no Arimatejas, (kas weens mahzeklis JEſus bija, bet fleppeni, bihdams tohs Judus,) ka tas warretu tahs meefas JEſus nonemt, un Pilatus

palaide tahs, un tas nahze, un nowehme tahs meefas JEsus. Matt. 27, 57. 58. Mark. 15, 43. Luhk. 23, 50-53. Jahn. 12, 42.

39. Un ir Nikademus nahze, (kas zittureisi nakti pee JEsu nahzis bij,) un atneffe dahrgas fwaidamas sahles, mirres un aloes fa-jauktas pee fimts mahrzineem. Jahn. 3, 1. 2.

40. Tad nehme tee tahs meefas JEsus, un eefehje tahs linnu autôs lihdſ ar tahm ſahlehm, ka tee Judi bija eeraddufchi aprakt.

41. Un tur bija tannî weetâ, kur winſch krustâ fists bij, weens dahrſ, un tanni dahrſâ jauns kaps, kurrâ wehl ne weens bij eelitts.

42. Tur patt eelikke tee JEsu tahs fataifamas deenas dehl to Judu, jo tas kaps bija tuwu klaht.

Ta 20. Nodaļa.

Kristus augſcham zelſchana no teem mirroneem, 1. Pehteris un Jehkabs eet leeldeenâ pee kappa, Kristus parahdahs pirmak Marijai Maddalai, 11. 16. Pehz zitteem ſaweem mahzekleem, 19. Un tad atkal teem mahzekleem, kad tas neticzigs Tohms klahtu irr, 26.

Un pirmâ neddelas deenâ nahze Maria Maddala rihta agrumâ, kad tas wehl tumſch bija, pee to kappu, un redſeja to akmini no ta kappa noweltu. Matt. 28, 1. Mark. 16, 1. Luhk. 24, 1.

2. Tad tezzeja ta un nahze pee Sihmani Pehteri, un pee to ohtru mahzekli, ko JEsus mihleja, un ſazzija us teem: Tee irr to Kungu no ta kappa isnehmuſchi, un mehs ne ſinnam, kur tee winnu irr nolikkuſchi.

3. Tad isgahje Pehteris, un tas ohtrs mahzeklis, un nahze pee to kappu. Luhk. 24, 12.

4. Un tee diwi tezzeja kohpâ, un tas ohtrs tezzeja preekſchâ tſchaklaki ne kâ Pehteris, un nahze pa-preekſchu pee ta kappa.

5. Un palohzidamees redſeja winſch tohs linnu-autus tur gullim, un tomehr ne gahje eekſchâ.

6. Tad nahze ir Sihmanis Pehteris tam pakkal eedams, un eegahje kappâ, un redſeja tohs linnu-autus tur gullim.

7. Un tas ſweedru-auts, kas apkahrt winna galwas bija, ne bija pee teem linnu-auteem likts, bet ſewiſchki zittâ mallâ eetihts.

8. Tad gahje arri tas ohtrs mahzeklis eekſchâ, kas papreekſchu pee kappa nahzis bij, un redſeja, un tizzeja to.

9. Jo tee wehl ne ſinnaja tohs rakſtus, ka winnam bij no teem mirroneem augſcham zeltees.

10. Tad ſagahje tee mahzekli atkal kohpâ,

11. Un Maria ſtahweja ahrâ preekſch kappa raudadama, kad ta nu raudaja, paſkattidamees kappâ. Mark. 16, 5.

12. Tad redſeja ta diwi eņģeļus ar baltahm drehbehm ſehſcham weenu galw-gallâ, ohtru kahj-gallâ, kur tahs meefas JEsus bij gullejuſchas.

13. Un tee ſazzija us winnas: Seewa, ko raudi tu? Ta ſazzija us teem: Tee irr mannu Kungu paņehmuſchi, un es ne ſinnu, kur tee to likkuſchi.

14. Un to ſazzijuſi apgreeſehs winna, un redſeja JEsu ſtahwim, un ne ſinnaja, to JEsu eſſoſchu. Matt. 28, 9. Mark. 16, 9.

15. Tad ſazzija JEsus us tahs: Seewa, ko raudi tu? Ko mekle tu? Ta, ſchkiſdama dahrſneeku eſſam, ſazzija us to: Kungs, eſſi Tu winnu aiſneſſis, tad ſakki man, kur tu to eſſi liſzis? Es gribbu eet winnu atneſt.

16. Sazzija JEsus us to: Maria. Ta atgreeſuſees ſazzija us winnu: Rabbuni, tas irr, Mahzitais.

17. Tad ſazzija JEsus us tahs: Ne aiskarr manni, jo es wehl ne eſmu usbrauzis pee ſawu Tehwu, bet no-eij pee manneem brahļeem, un ſakki teem: **Es usbrauzu pee mannu Tehwu, un pee juhſu Tehwu, pee mannu Deewu, un pee juhſu Deewu.** Dahw. dſ. 22, 23.

18. Tad gahje Maria Maddala, un paſluddinaja teem mahzekleem, ka ta to Kungu bij redſejuſi, un ko tas winnai bij ſazzijis.

Ewangeliums leeldeenas atfwehtê; Jeb baltâ ſwehdeenâ.

19. Kad tas nu tannî deenâ wakkars bija, pirmâ neddelas deenâ, un tahs durwis aiſflehgtas bij, kur tee mahzekli bija ſapulzinati, tohs Judus bihdamees, nahze JEsus un ſtahweja widdû winnu ſtarpâ, un ſazzija us teem: **Meers irr ar jums.** Mark. 16, 14. Luhk. 24, 36. 1 Kor. 15, 5.

20. Un to ſazzijis **rahdija winſch teem ſawas rohkas, un ſawus ſahnus**, tad tappe tee mahzekli lihgſmi to KUNGU redſedami.

21. Tad

21. Tad fazzija JEsus atkal us teem: Meers irr ar jums: Kà mann tas Tehws fuhtijis, ir tà fuhtu Es Juhs.

22. Un to fazzijs, puhte winsch us teem, un fazzija: Nemmeet to Swehtu Garru.

23. Kam juhs tohs grehkus pamettifeet, teem tee pamesti, un kam juhs tohs grehkus paturrefeet, teem tee paturreti. Matt. 16, 19. nod. 18, 18.

Ewangeliums Tohma deenâ.

24. Bet Tohms, weens no teem diwipadefmiteem, dwihnis nofaukts, ne bija pee teem, kad JEsus nahze.

25. Tad fazzija tee zitti mahzekli us to: Mehs effam to Kungu redsejuschi. Un winsch fazzija us teem: Ja es eekfch winna rohkahm ne redsu tahs naglusihmes, un ne leeku fawu pirkstu eekfch tahm naglu-sihmehm, un leeku fawu rohku eekfch winna fahneem, tad ne gribbu es to tizzeht.

26. Un pehz astonahm deenahm bija winna mahzekli atkal tur eekfchâ, un Tohms ar winneem: Nahk JEsus kad tahs durwis aisflehgtas bija, un eestahjehs widdû starp teem, un fazzija: Meers ar jums.

27. Pehz to fazzija winsch us Tohmu: Steep schurp tawu pirkstu, un apluhko mannas rohkas, un sneeds schur tawu rohku, un leez to mannôs fahnôs, un ne effi netizzigs, bet tizzigs.

28. Un Tohms atbildeja un fazzija us to: Mans KUNGS, un mans DEEWS.

29. JEsus fazzija us to: Nu tu manni redsejis effi, Tohms, tad tizzi tu: Swehtigi irr tee, kas ne reds, un (tomehr) tizz.] 1 Peht. 1, 8.

30. Ir dauds zittas sihmes darrija JEsus preekfch faweem mahzekleem, kas newa rakstitas schinnî grahmatâ.

Jahn. 21, 25.

31. Bet schihs irr rakstitas, ka juhs tizzat, JEsus irr Kristus, tas Deewa Dehls, un ka jums zaur to tizzibu ta dsihwiba irr eekfch winna wahrda.

Ta 21. Nodalla.

JEsus parahdahs pee tahs juhras Tiberijas, 1. Pawehl Pehteram trihs reises sawas awis un jehrus ganniht, 16. Eesihmo tam kahdâ nahwê winsch mirs, 18. Lamma Pehtera gudrneezibu, ka tas gribbeja sinnaht, ka Jahnam pehz gallâ klahsees, 20. 22.

Pehz parahdijahs JEsus atkal teem mahzekleem pee tahs juhras Tiberijas, un winsch tà parahdijahs:

2. Tur bija kohpâ fagahjuschi Sihmanis Pehteris, un Tohms, nofaukts dwihnis, un Natanaëls no Kanas eekfch Galilejas, un tee dehli Zebedejus, un zitti diwi no winna mahzekleem.

3. Sazzija us teem Sihmanis Pehteris: Es gribbu eet sweijoht: Tad fazzija tee us winnu: Tad gribbam Mehs ar tewim lihds eet, tad isgahje tee, un kahpe tudalin laiwâ, un ne dabbuja neneeka tannî naktî.

4. Bet kad jaw bij gaisma tappusi, stahweja JEsus mallâ, un tee mahzekli ne sinnaja to JEsu effam.

5. Tad fazzija JEsus us teem: Behrni, newa jums kas ja-ehd? Tee atbildeja winnam: Ne.

6. Tad fazzija JEsus us teem: Metteet to tihklu pa labbu puffi tahs laiwas, tad atraffeet juhs. Tad ismette tee to tihklu, un ne warreja wairs wilkt pehz ta siwju pulka.

7. Tad fazzija tas mahzeklis, ko JESUS mihleja, us Pehteri: Tas irr tas KUNGS: Tad Pehteris dsirdedams, ka winsch tas Kungs effus, apjohsehs winsch kreklu, (jo tas bija pliks) un mettehs juhrâ. Jahn. 13, 23.

8. Bet tee zitti mahzekli nahze ar laiwu, jo tee ne tahlu bija no mallas, bet pee diwifimts ohlekfchu tahlumâ, un wilke to tihklu ar siwim.

9. Kad tee nu iskahpe us faufumu, redseja tee ohgles liktas, un siwi wirs tahm un maisi.

10. Sazzija JEsus us teem: Atneffeet schur no tahm siwim, ko juhs taggad effat dabbujschi.

11. Sihmanis Pehteris isbridde, un iswilke to tihklu mallâ pilnu ar leelahm siwim, pufs-ohtra fimts un trihs: Un jepschu to tik dauds bija, tomehr tas tihkls ne faplihse.

12. Sazzija JEsus us teem: Nahzeet un turreet asaidu. Bet ne weens no

teem

teem mahzekkeem drihkſteja winnu jautaht, kas Tu eſſi? Jo tee gann ſinnaja, ka winſch tas Kungs eſſus.

13. Tad nahze JEſus, un nehme to maiſi, un dewe teem to, tà arri no tahs ſiwas.

14. Schi nu trefcha reiſe, ka JEſus faweem mahzekkeem parahdijees pehz fawas augſchamzelſchanas no mirſeem.

15. Kad tee nu to aſaidu pabeiguſchi bija, ſazzija JEſus us Sihmani Pehteri: Sihmani Joänna dehls), mihli tu mann wairak ne ka ſchee? Tas ſazzija us winnu: Teeſcham Kungs, tu ſinni, ka es tewi mihleju. Winſch ſazzija us to: Ganni mannus jehrus.

16. Atkal ohtru reiſi ſazzija winſch us to: Sihmani Joänna, mihli tu manni? Winſch ſazzija us to: Ja Kungs, Tu ſinni, ka es tewi mihleju: Winſch ſazzija us to: Ganni mannas awis.

17. Trefchu reiſi ſazzija winſch us to: Sihmani Joänna, mihli tu manni? Pehteris tappe noſkummis, ka winſch trefchu lahgu us winnu ſazzija: Mihli tu manni? Un ſazzija us to: Kungs, Tu ſinni wiſſas leetas, Tu ſinni, ka es tewi mihleju; JEſus ſazzija us to: Ganni mannas awis.

18. Pateeſi, pateeſi, es ſakku tew, Tu jauns buhdams pats johſijees, un ſtaigaji, kur gribbedams: Bet wezz tappis iſſteepſi tu fawas rohkas, un zits tewi johſihs, un weddihs tew, kur tu ne gribbeki. 2 Peht. 1, 14.

19. Bet to ſazzija winſch, gribbedams rahdiht ar kahdu nahwi tam bija DEEWU gohdaht.

Ewangeliums ta Sw. Apuſtuka Jahņa deenâ.

Un to ſazzijis: Sazzija winſch us to, ſtaiga man pakkaļ.

20. Un Pehteris greeſehs apkahrt, un redſeja to mahzekli, kuŗu JEſus mihleja, pakkaļ ſtaigajam, kas arri us to wakkarinu pee winna kruhtim gullejis bij, un ſazzijis: Kungs, kuŗſch irr tas, kas tewi nodohs? Jahn. 13, 23. nod. 21, 7.

21. Kad Pehteris to redſeja, ſakka winſch us JEſu: KUNGS, kas tad buhs ar ſcho?

22. JEſus ſakka us to: Ja es gribbu, ka ſchis paleek, kamehr es nahku, kas tew par to kait, nahz Tu man pakkaļ.

23. Tad zehlehs ſchi walloda ſtarp teem brahļeem: Schis mahzeklis ne mirſt, tomehr JEſus ne bija winnam ſazzijis: Schis ne mirſt, bet, ja es gribbu, ka winſch paleek, kamehr es nahku, kas tew par to behdas?

24. Schis irr tas mahzeklis, kas no ſchahm leetahm leezibu dohd, un winſch to rakſtijis, un mehs ſinnam, ka winna leeziba uſtizzama.]

25. Un wehl daudſ zittas leetas JEſus irr darrijis, un ja tahm fewiſchki bij uſrakſtitahm tapt, ſchkeetu es, ka arri wiſſa paſaule ne warretu tas ſarakſtitas grahmatas ſaņemt. Amen. Jahn. 20, 30.

Gals to tſchetru Preezas-Mahzitaju.

Tee Darbi to Sw. Apuſtuku.

Ta 1. Nodalka.

Kriſtus apſohla ſaweem mahzekkeem to Swehtu Garru, 4. Uſbrauz debbeſis, 9. Tee Apuſtuli paleek Jeruſalemê, 12. Mattias tohp par Apuſtulu eezelts, 15.

Lekzions leelâ kruſta deenâ, no tahs uſbraukſchanas Kriſtus debbeſis.

Tohs pirmus ſtahſtus es gann eſmu teizis no wiſſa, mans Teowils, ko JEſus eeſahzis ir darriht ir mahziht,

2. Lihdſ tai deenai, kad winſch tappe uſnemts, kad winſch teem Apuſtuleem, ko winſch iſredſejis, zaur to Swehtu Garru bij pawehlejis.

3. Kam winſch arridſan pats dſihwos bij rahdijees, pehz ka winſch zeetis bij, ar daſchadahm ſihmehm, no teem tſchetrdeſmits deenas redſehts, un teem ſazzidams no ta, kas pee Deewa walſtibas waijaga bija.

4. Un kad winſch tohs bij ſapulzinajis, pawehleja winſch teem no Jeruſalemes ne atſtaht, bet gaidiht us to apſohliſchanu ta Tehwa, ko (ſazzija winſch us teem) juhs no mannim eſſat dſirdejuſchi. Luhk. 24, 49. Jahn. 14, 26. nod. 15, 26.

5. Jo

5. Jo Jahnis irr gann ar uhdeni kristijis, bet juhs tapfeet kristiti ar to Swehtu Garru, ne ilgi pehz schahm deenahm. Matt. 3, 11. Mark. 1, 8. Luhk. 3, 16. Jahn. 1, 26. 33. Ap. darb. 2, 4. nod. 11, 16. nod. 19, 4.

6. Tad nu tee kohpâ nahkuschi, waiza ja winnu, fazzidami: KUNGS, arrig tu schinnî laikâ atkal uszelfi to walstibu Israëla?

7. Bet winsch fazzija us teem: Jums ne peeklahjahs sinnaht tohs laikus jeb brihschus, ko tas Tehws sawâ paschâ warrâ irr lizzis.

8. Bet juhs dabbusfeet to spehku ta pahr jums nahkama Swehta Garra, un buhfeet manni leezineeki tik labb Jerusalemê, ka arridsan wissâ Judu-semmê, un Samariâ, un lihds patt pasaules gallam. Ap. darb. 2, 2. nod. 5, 32.

9. Un scho fazzijis: Tappe winsch teem redsoht uszelts, un weena padebbes usnehme to no winnu azzim. Mark. 16, 19. Luhk. 24, 51.

10. Un kad tee us debbesi skattijahs winnam uskahpoht, redsi, tad stahweja pee teem diwi wihri ar baltahm drehbehm.

11. Kas arridsan fazzija: Juhs Galileëru-wihri, ko stahwat juhs us debbesi skattidamees? Schis JEsus, kas no jums usnemts irr debbesis, tà nahks, kà juhs winnu essat skattijuschees us debbesi kahpam.]

12. Tad atgreesahs tee us Jerusalemi no ta kalna, kas saukts tohp tas eljes kalns, kas tuwu irr pee Jerusalemes weenâ swehdeenas-gahjumâ.

13. Un tee eenahkuschi gahje augstakâ stahbâ, tur palikke tee (ar wahrdeem) Pehteris, un Jehkabs, un Jahnis, un Andreis, Wihlips un Tohms, Behrtolmejus un Matteüs, Jehkabs Alweüs (Dehls) un Sihmanis Zelotes, un Judas Jehkaba brahlis.

14. Schee wissi pastahweja weenprahtigi eekschluhgschanas un peeluhgschanas ar seewahm, un Marias JESUS mahtes, un ar winna brahleem.

Lekzions Mattihsa deenâ.

15. Un tannîs deenâs zehlehs Pehteris starp teem mahzekleem, un fazzija: (Bet tas lauschu-pulks bija pee simts un diwidesmits zilwekeem.)

16. Wihri brahli, teem passcheem raksteem bij peepildditeem tapt, ko tas Swehts Gars irr papreekschu fazzijis zaur to mutti Dahwida, no Judas, kas weens waddons bija, to, kas JESU grahbe. Dahw. ds. 41, 10. Jahn. 13, 18. nod. 18, 3.

17. Jo tas bija ar mums peeskaitihts, un scho paschu ammatu ar mums dabbujis.

18. Tad nu schis irr pelnijis weenu tihrumu no tahs algas tahs netaisnibas: Un us preekschu nogahsees, irr tas widdû puscham sprahdsis, un wissas winna eekschas irr isgahsuschas. Matt. 27, 5.

19. Un tas irr sinnams tappis wisseem, kas Jerusalemê dsihwo, ka arridsan tas pats tihrums winnu ihstenâ wallodâ dehwehts ir Akeldama, tas irr assinstihrums. Zak. 11, 13. Matt. 27, 7. 8.

20. Jo rakstihts irr dseesmu-grahmatâ (Dahwida), lai winnu mahja tohp pohstâ, un lai ne irr kas tur eekschâ dsihwo: Un lai zits dabbu winna usrauga ammatu. Dahw. ds. 69, 26. ds. 109, 8.

21. Tapehz mums klahjahs, ka no teem ar mums kohpâ bijuscheem wihreem, no wissa ta laika, kà tas Kungs JEsus pee mums irr eegahjis un isgahjis.

22. Eesahzis no tahs kristibas Jahna lihds tai deenai, kad winsch no mums usnemts irr, weens no scheem par leezineeku winna augschamzelschanas ar mums tohp.

23. Un tee stahdija diwi preekschâ, Jahsepu kas tohp dehwehts Barsabas, ar pawahrdu Justs, un Mattihsu.

24. Un tee (Deewu) peeluhgschi fazzija: Tu Kungs sirdsmannitais wissu, rahdi no scheem diweem weenu ko tu essi iredsejis,

25. Kas usnemt warr to dallibu schahs kalposchanas un apustulu ammata, no ka Judas irr atstahjis, sawâ paschâ weetâ eedams.

26. Un tee meslojahs, un tee mesli kritte us Mattihsu, un tas tappe wisseem gribboht teem ween padesmiteem peelikts.]

Ta

Da 2. Nodalla.

Tas Swehtais Gars tohp wassaras-swehtkôs pahr teem apustuleem isleets, 1. Pehteris isstahsta tohs praweeschu-rakstus no Kristus. 14. Un atgreesch zaur scho mahzibu trihstuhkstoschas dwehseles pee Kristu, 41.

Lekzions pirmâ wassaras-swehtku deenâ.

Un kad* to wassaras-swehtku deena atgahje, tad bija wiffi weenprahtigi kohpâ.

* Greek. wall. Kad tahs peektasdesmitas-deenas-swehtki peepildîti bij.

2. Un tur notikke peepeschi no debbes weena ruhkschana, itt kà no breesmigi puhschama wehja, un peepildija wiffu to nammu, kur tee sehdeja.

Matt. 3, 11. Mark. 1, 8. Luhk. 3, 16. Ap. darb. 1, 5. nod. 11, 16.

3. Un teem parahdijahs dallitas mehles itt kà ugguns un sehdahs us ikweenu no teem.

4. Un wiffi tappe peepildîti ar to Swehtu Garru, un eesahze runnaht ar zittahm mehlehm, ittin kà teem tas Gars dewe isrunnaht. Ap. darb. 1, 5. nod. 11, 15. nod. 19, 6.

5. Bet tur bija Judu laudis Jerusalemê dsihwodami, deewabihjigi wihri no wissadahm tautahm, kas appaksch debbes irr.

6. Kad nu schi balss notikke, nahze tas pulks kohpâ, un istruhzinajahs: Jo tee dsirdeja ikweens tohs sawâ wallodâ runnajam.

7. Un tee sabihjuschees wiffi, brihnojahs, un sazzija weens us ohtru: Redsi, neggi irr wiffi schee, kas runna, Galileeri?

8. Kà dsirdam tad mehs tohs ikkatrs sawâ wallodâ, kurrâ mehs dsimmuschi?

9. Parteri un Mederi un Elamiteri, un kas mehs dsihwojam eeksch Mesopotamias, Judejas un Kappadokias, Pontus un Asias.

10. Wrigias un Pamwilias, Egiptes, un pee tahm robbeschahm to Libieru prett Kihrenes, un swescha tauta no Rohmas, Judi un Judu-tizzigi.

11. Kreeteri un Araberi, mehs dsirdam tohs ar muhsu pascham mehlehm Deewa leelus darbus runnajam.

12. Un wiffi sabihjuschees schaubijahs sawâ prahtâ, zits us zittu sazzidami: Kas tas buhs?

13. Bet zitti mehdidami sazzija: Tee no salda wihna peedsehruschees.]

14. Bet Pehteris stahweja ar teem ween padesmiteem, pazehle sawu balsi, un runnaja us teem: Juhs Judu-wihri, un wiffi, kas juhs Jerusalemê dsihwojat, lai tas jums sinnams irr, un eenemmeet mannus wahrdus juhsu auffs.

15. Jo schee ne irr peedsehruschi, kà juhs schkeetat: Jo schi irr ta trescha deenas-stunda:

16. Bet tas irr tas, kas runnahts irr zaur to praweetu Joël. Joël. 2, 28.

17. Un tas notiks pehdigâs deenâs, (sakka Deews), gribbu es isleet no manna Garra us wiffu meesu: Un juhsu debli, un juhsu meitas stahstihs praweeschu-mahzibu, un juhsu jaunekli redsehs rahdischanas, un juhsu wezzajee sapnus.

18. Un arridsan us manneem kalpeem, un us mannahm kalponehm gribbu es tannîs deenâs isleet no manna Garra, un tee stahstihs praweeschu-mahzibu.

19. Un es dohschu brihnumus debbes wirsû, un sihmes appakschâ wirs semmes, affini un ugguni, un duhmu twaiku.

20. Ta saule taps pahrwehrsta par tumsibu, un ta mehnes par assini: Pirms, kà ta leela un spohscha deena ta Kunga nahks.

21. Un tas notiks, ikkatrs, kas to wahrdu ta KUNGA peesauks, tas taps isglahbts. Reem. 10, 13.

22. Juhs Israëliteru wihri, klausait schohs wahrdus: JEsu no Nazaretes, to wihru no Deewa skaidri eesihmotu starp jums zaur spehzigeem darbeem, un brihnumeem un sihmehm, ko Deews zaur winnu juhsu starpâ irr darrijis, itt kà juhs pafchi to sinnat.

Ap. darb. 10, 38.

23. Scho paschu zaur to nodohmatu prahtu un Deewa preekesch sinnaschanu nodohtu, essat juhs nehmuschi, zaur netaisnu rohkahm (pee trusta) peekallu-schi, un nokawuschi.

24. To irr Deews usmohdinajis, atraisidams tahs nahwes sahpes, ittin kà tas ne warreja buht, ka winnam no tahs bij turretam tapt. Ap. darb. 2, 32. nod. 3, 15. nod. 4, 10. nod. 10, 40. nod. 13, 30. 34. nod. 17, 31. Reem. 4, 24. nod. 8, 11. 1 Kor. 6, 14. nod. 15, 15. 2 Kor. 4, 14. Gal. 1, 1. Efes. 1, 20. Kolos. 2, 12. 1 Tess. 1, 10. Ebr. 13, 20.

25. Jo

25. Jo Dahwids fakka no winna: Es esmu to Kungu weenumehr preekfch mannahm azzim turrejis, jo winsch irr man pa labbu rohku, ka es ne tohpu kustinahts. Dahw. ds. 16, 8.

26. Tapehz preezajahs manna firds, un manna mehle irr lihgsma, tur arridsan manna meesa dsihwohs dussedama eekfch zerribas.

27. Jo tu ne atstahfi mannu dwehseli ellê, neds kaufi tawu Swehtu to fatruhdeschanu redseht.

28. Tu essi man sinnamus darrijis tohs zellus tahs dsihwibas: Tu mann peepildisi ar lihgsmibu zaur tawu waigu.

29. Wihri brahli, lai mehs ar drohschibu us jums runnajam no ta wezza tehwa Dahwida, tas irr nomirris, ir aprakts, un winna kaps irr pee mums lihds schai deenai. 1 Kehn. 2, 10. Ap. darb. 13, 36.

30. Tad nu winsch praweets buhdams un sinnadams, ka Deews swehredams tam fohlijis bij, ka tas no winna gurnu augleem pehz tahs meesas Kristu gribbetu zelt, un us winna krehsli sehdinaht. 2 Sam. 7, 12. Dahw. ds. 132, 11. Ap. darb. 13, 34. Dahw. ds. 89, 4. 5.

31. To tas papreekfch redsedams runnajis irr, no Kristus augschamzelschanas, ka winna dwehsele ne irr ellê atstahta, neds winna meesa to fatruhdeschanu redsejusi. Dahw. dsees. 16, 10. Ap. darb. 13, 35.

32. Scho paschu JEsu irr Deews usmohdinajis, tahs paschas leetas essam mehs wissi leezineeki.

33. Tad nu winsch zaur Deewa labbu rohku pa-augstinahts, un no ta Tehwa to apsohlischanu ta swehta Garra dabbujis, irr winsch scho islehjis, ko juhs taggad redsat un dsirdat.

34. Jo Dahwids ne irr uskahpis debbesis: Bet winsch fakka: Tas Kungs irr fazzijis us mannu Kungu: Sehdees pee mannas labbas rohkas, Dahw. ds. 110, 1. 1 Kor. 15, 25. Ebr. 1, 13.

35. Teekams es leeku tawus eenaidneekus par pameslu tawu kahju.

36. Tad nu wissai Israëla zilti buhs teescham sinnaht, ka DEEWS winnu (JESU) darrijs irr par weenu Kungu, un Kristu, scho paschu JEsu, ko juhs essat krustâ sittuschi.

37. Un kad tee to dsirdeja, pahrtruhke teem ta firds, un fazzija us Pehteri un teem zitteem apustuleem: Wihri brahli, ko buhs mums darriht?

38. Bet Pehteris fazzija us teem: Atgreeseetees no grehkeem, un laideetees ikweens kristitees us to wahrdu JEsus Kristus pee grehku-pameschanas; Tad dabbuseet juhs to dahwanu ta Swehta Garra.

39. Jo jums peederr schi apsohlischana, un juhsu behrneem un wisseem, kas tahlu irr, zeek tas KUNGS muhsu Deews pee-aizinahs.

40. Un ar dauds zitteem wahrdeem apleezinaja tas un pamahzija tohs fazzidams: Tohpeet no schahs netiklas zilts isglahbti.

41. Kas nu winna wahrdu labpraht usnehme, tee tappe kristiti: Un tappe tannî deenâ peeliktas pee trihs tuhkstoschahm dwehselehm.

42. Un tee pastahweja eekfch to apustulu mahzibas, un eekfch tahs draudsibas, un eekfch tahs maises lausischanas, un Deewa luhgschanahm.

43. Un wissahm dwehselehm usgahje bailiba, un notikke dauds brihnumi, un sihmes zaur teem apustuleem.

44. Bet wissi kas tizzigi bija, palikke kohpâ, un turreja wissas leetas weenâ kohpâ. Ap. darb. 4, 32.

45. Un pahrdewe wissu sawu padohmu, un sagahdu un isdallija to starp wisseem, itt kà ikweenam waijaga bij.

46. Un tee pastahweja ikdeenas weenprahtigi kohpâ Deewa-nammâ, un lausija to maisi schurp un turp nammôs, un nehme to barribu ar preeku un firds-weenteesibu, Ap. darb. 20, 7.

47. Deewu teikdami, un bij wisseem laudim peemihligi; Un tas KUNGS peelikke ikdeenas pee tahs draudsibas, kas swehtigi tappe.

Ta 3. Nodalla.

Pehteris un Jahnis darra weenu krohpli wesselu, 1. Kas tapehz Deewu Deewa-nammâ teiz, 8. Pehteris stahsta teem laudim, ka schis brihnums ne zaur to apustulu spehku, bet zaur to krustâ-sistu un no mirroneem augschamzehluschu JEsu notizzis, 22.

Bet Pehteris un Jahnis gahje kohpâ Deewa-nammâ, ap to luhgschanas stundu, kas bija ta dewita.

2. Un weens wihrs no sawas mahtes meesas tiflis buhdams tappe nests ko tee ikdeenas preekfch Deewa-namma durwim

durwim likke, kas fauktas tohp tahs krahfchnas, ka tas kahdu dahwanu luhgtohs no teem, kas Deewa-nammâ gahje.

3. Schis redsedams to Pehteri un Jahni, kad tee gribbeja Deewa-nammâ eeeet, luhdse, ka tas warretu kahdu dahwanu dabbuht.

4. Bet Pehteris skattijahs us to ar Jahna, un sazzija: Usluhko us mums.

5. Un tas skattijahs us teem, gaididams, ko labbu no winneem dabbuht.

6. Bet Pehteris sazzija: Sudraba un selta man ne irr, bet kas man irr, to dohmu es tew: Eekfch ta wahrda JESUS Kristus no Nazaret zelkees un staiga.

7. Un winsch katwehre to pee labbas rohkas, un pazehle to, un tudal tappe winna leeli un krumfki stingri.

8. Un winsch augscham lehzis stahweja un staigaja: Un gahje ar teem Deewa-nammâ staigadams un lehkdams un Deewu teikdams.

9. Un wissi kaudis redseja to staigajam, un Deewu teizam.

10. Un pasinne arridsan to, to pafchu essam, kas to dahwanu deht pee tahm krahfchnahm durwim ta Deewa namma sehdejis bij, un tee isbrihnijahs ar istruhzinafchanas, un pahrbihjafchanas pahr to, kas winnam notizzis bij.

11. Kad nu schis tiflis, kas wessels bij tappis, pee Pehtera un Jahna turrejahs, satezzeja wissi kaudis pee teem eekfch to preekfch-nammu, ko tee sauz Salamana, pahrbihjuschees.

12. Bet Pehteris (to) redsedams, atbildeja teem kaudim: Juhs Israëlitexu wihri, ko brihnijeetees juhs pahr to, jeb ko luhkojat juhs us mums, itt kà buhtum mehs zaur muhfu pafchu spehku, un Deewa kalposchanu schо padarrijuschi staigajam?

13. Tas Deews Abbraäma un Ihsaäka, un Jehkaba, tas Deews muhfu tehwu irr pagohdinajis sawu Dehlu JEsu, ko juhs essat nodewuschi, un aisleegufchi preekfch Pilatus, kad tas nospreede, ka to bij wallà laist.

Ap. darb. 5, 30.

14. Bet juhs essat to Swehtu un Taisnu aisleegufchi, un luhgufchi, ka jums taptu tas flepkawa dahwinahts.

Matt. 27, 20. Mark. 15, 11. Luhk. 23, 18. Jahn. 18, 40.

15. Bet to leelu Kungu tahs dsihwibas essat juhs nokawuschi, ko Deews no mirroneem usmohdinajis irr, tahs leetas essam mehs leezineeki. Ap. darb. 2, 24.

16. Un zaur to tizzibu eekfch winna wahrdu irr winsch pee scha, ko juhs redsat, un pasihstat, sawu wahrdu apstiprinajis: Un ta tizziba zaur winnu, irr schim pilnigu weffelibu dewusi preekfch jums wissem.

17. Un nu brahli, es sinnu ka juhs to essat nesinnadami darrijuschi, itt kà arridsan juhsu wirsneeki.

18. Bet Deews tà irr peepildijis, ko winsch zaur to mutti wissu sawu praweekschu irr papreekfch fluddinajis, ka Kristum zeest bij. Luhk. 24, 44.

19. Tapehz noschehlojeet (to) un atgreeseetees, ka juhfu grehki isdeldeti tohp, kad tas laiks tahs atspirgschanas nahks no ta Kunga waiga.

20. Un winsch suhtihs JEsu Kristu, kas jums papreekfch irr fluddinahts.

21. Kam to debbesi buhs usnemt, lihds tam laikam tahs attaifischanas wissu, ko Deews jaw senn zaur to mutti wissu sawu swehtu praweekschu irr runnajis.

22. Jo Mohsus irr us teem tehweem sazzijis: Tas KUNGS juhfu Deews zels jums weenu Praweetu no juhfu brahkeem, itt kà mann, to buhs jums klausiht wissas leetas, ko tas us jums runnahs. 5 Mohs. 18, 15. Ap. darb. 7, 37.

23. Un tas notiks, ikkatra dwehsele, kas to pafchu Praweetu ne klausihs, taps isdeldeta no teem kaudim.

24. Un wissi praweekschi arridsan no Samuëla, un wissi, kas pehz runnajuschi irr, tee irr arridsan no schahs deenas papreekfch fluddinajuschi.

25. Juhs essat to praweekschu un tahs derribas-behrni, ko Deews darrijis ar muhfu tehweem, sazzidams us Abbraämu: Zaur tawu sehklu taps wissas semmes ziltis swehtitas. 1 Mohs. gr. 12, 3.

1 Mohs. 22, 18. nod. 26, 4. Reem. 15, 8.

26. Deews sawu Behrnu JESU usmohdinajis, irr to papreekfch pee jums suhtijis, ka tas juhs swehtitu, ka ikweens no sawas blehdibas atgreestohs. Ap. darb. 13, 46.

Da

Ta 4. Nodaļa.

Pehteris un Jahnis rohp zeetumâ westi, 1. Aizbildina to padarritu brihnumu, 8. Mahja wehl allaschin no JEsus, jepschu tee augstî preesterîteem to aisleeguschi, 19. Tee mahzekli peesauz Deewu, tas gribbetu teem pastahwigu prahtu dohst, 23. 24.

Bet scheem us teem laudim runnajoht, peegahje pee teem tee preesteri un tas wirfneeks ta Deewa-namma, un tee Sadduzeëri.

2. Tee apskaitahs pahr to, ka winni tohs laudis mahzija, un pasluddinaja eekfch JEsus to augschamzelschanu no teem mirroneem.

3. Un tee peelikke tahs rohkas pee teem, un eelikke tohs zeetumâ lihds rihtam: Jo tas jaw wakkars bija.

4. Bet dauds, kas to wahrdu dsirdeja, tizzeja: Un tur tappe skaititi pee peez tuhkstotscheem wihreem.

5. Bet tas notikkahs ohtrâ deenâ, kad tee wirfneeki un wezzajee un rakstumahzitaji eekfch Jerusalemes sapulzejahs.

6. Un Annas tas augsts preesteris un Kaiwas, un Jahnis, un Sanders, un zik tur no ta augsta preestera radda bija. Ap. darb. 5, 17.

7. Un kad tee winnus preekfch sewim bij weddufchi, jautaja tee, kurrâ spehkâ jeb kurrâ wahrdâ juhs scho essat darrijufchi?

8. Tad Pehteris, pilns ta Swehta Garra, sazzija us teem: Juhs kauschwirfneeki, un juhs wezzajee no Israëla.

9. Ja mehs schodeen tohpam teesati ta labba darba dehl pee scho neweffelu silweku, zaur ko schis weffels irr tappis,

10. Tad buhs jums wisseem un wisseem laudim no Israëla sinnaht, ka eekfch ta wahrda JEsus Kristus no Nazaretes, ko juhs essat krustâ sittufchi, un ko Deews no mirroneem usmohdinajis irr, zaur to stahw schis preekfch jums weffels. Ap. darb. 2, 24.

11. Schis irr tas akmins, no jums namma-darritajeem atmests, kas par stuhra akmini tappis irr.

Dahw. dseef. 118, 22. Es. 28, 16. Matt. 21, 42. Mark. 12, 10. Luhk. 20, 17. Reem. 9, 33. 1 Pehr. 2, 7.

12. Un ta peestihschana ne irr zaur zittu neweenu, jo neds arridsan zits wahrds appakfch debbes starp teem silwekeem dohts, zaur ko mehs warram muhschigi dsihwoht. Matt. 1, 21.

13. Kad tee nu redseja to drohschu wallodu Pehtera un Jahna, un sajutte, ka tee bija nemahzîti, un neprattigi silweki, brihnijahs tee, un pasinne tohs, ka tee ar JEsu bijuschi.

14. Un kad tee to silweku, kas weffels bij tappis, redseja pee winneem stahwam, tad ne bij teem neneeka pretti jarunna.

15. Un tee likke winnus no tahm runnahm iseet, un sarunnajahs sawâ starpâ,

16. Sazzidami: Ko darrisim mehs scheem silwekeem: Jo weenu pasihstamu brihnumu zaur teem essam notikkuschu, tas irr wisseem sinnams, kas Jerusalemê dsihwo, un mehs ne warram to leegt.

17. Bet ka tas starp teem laudim tahlaki ne ispaudahs, gribbam mehs teem gauschi peekohdinaht, ka tee jo prohjam ne kahdam silwekam no schi wahrda sakka.

18. Un tee winnus aizinajuschi, paweheja winneem wissai ne runnaht, neds mahziht eekfch to wahrdu JEsus.

19. Bet Pehteris un Jahnis atbildedami teem sazzija: Teesajeet juhs, arrig tas preekfch Deewa taisns irr, jums wairak klausiht ne kâ Deewam. Ap. darb. 5, 29.

20. Jo mehs ne warram kluss zeest no ta, ko mehs essam redsejuschi un dsirdejuschi.

21. Bet tee wehl wairak winnus apdraudejuschi palaide tohs, un ne atradde, ka tee tohs mohzitu, to kauschu dehl, jo wissi teize Deewu pahr to, kas tur notizzis bij.

22. Jo tas silweks bija wairak ne kâ tschetrdesmits gaddus wezz, pee ka schi sihmê tahs weffelu-darrischanas notikkusi bij.

23. Un tee wakkâ laisti nahze pee teem sawejeem, un pasluddinaja, ko tee augsti preesteri un wezzajee us teem bij sazzijuschi.

24. Un tee to dsirdejuschi, pazehle weenprahtigi sawu balsi us Deewu, un sazzija: Kungs, tu essi tas Deews, kas irr darrijs debbesi un semmi un to juhru, un wissas leetas, kas tur eekfchâ irr:

25. Kas tu zaur to mutti tawa kalpa Dahwida sazzijis essi: Kapehz trakko tee pagani, un tee laudis isdohma neleetibu? Dahw. dseef. 2, 1.

26. Tee kehnini wirs semmes fa-eet kohpâ, un tee wirfneeki fapulzejahs prett to KUNGU, un pretti winna Swaiditu.

27. Jo pateefi tee irr fapulzejuschees pretti tawu fwehtu Behrnu JEsu, ko tu fwaidijis effi, ir Erohdus un Ponzius Pilatus ar teem paganeem un teem ļaudim Israëļa,

18. To darridami, ko tawa rohka un taws padohms papreekfch nodohmajis irr, ka tam bij notikt.

29. Tad nu KUNGS, skattees tu us winnu beedinafchanu, un dohd taweem kalpeem ar wiffas drohfchibas tawu wahrdu runnaht.

30. Eekfch ta, ka tu issteepi tawu rohku, ka weffelu-darrifchanas un sihmes un brihnumi noteek, zaur to wahrdu tawa fwehta Behrna JEsus.

31. Un kad tee bij luhgufchi, pakustinajahs ta weeta, kur tee bij fapulzejuschees: Un tee tappe wiffi pilni ta Swehta Garra, un runnaja to Deewa wahrdu ar drohfchibu.

32. Un tai draudsei to, kas tizzeja, bij Weena firds un Weena dwehfele: Un ne weens fazzija no ta, kas winnam peederreja, fawu effam, bet tee turreja fawu mantu weenâ kohpâ.

2 Mohs. gr. 26, 6. 11. nod. 36, 13. 15. 18. Ap. darb. 2, 44.

33. Un tee apustuļi dewe ar leelu spehku leezibu no tahs augfchamzelfchanas ta KUNGA JESUS, un tur bija leela schehlastiba pahr teem wiffeem.

34. Neds arridsan tur bija weens, kam kas peetruhke winnu starpâ: Jo kuxxeem tihrumi jeb ehkas bija, tee pahrdewe tahs, un atneffe to makfu no ta, kas pahrdohts kļua.

35. Un nolikke teem apustuļeem pee kahjahm, un ikkatram tappe isdallihts, pehz to, ka tas ikweenam waijaga bija.

36. Un Joses no teem apustuļeem, ar pawahrdu Barnabas, (tas irr tulkahts weens behrns tahs eepreezinafchanas,) weens Lewits no Kipru tautas.

37. Tam bij weens tihrums, to pahrdewe winsch, un neffe to naudu, un likke to pee to apustuļu kahjahm.

Ta 5. Nodaļļa.

Ananias un Sawira winna feewa, 1. Mello tam Swehtam Garram, 3. Un nomirst peepeschi us Pehtera wahrdu, 5. Dauds brihnumu noteek zaur teem apustuļeem, 12. Tadehļ tohp tee zeetumâ westi, 17. Bet zaur weenu eygeli ispestiti, 19. Kļuhst atkal preekfch kungeem westi, 26. Apleezina pastahwigi to leezibu no JEsus, 29. Un tohp schausti, 34. Par ko tee Deewam pateiz, 41. Un turrahs kohpâ, 42.

Un weens wihrs, ar wahrdu Ananias, ar Sawiru fawu feewu, pahrdewe fawu padohmu,

2. Un atrahwe ko no tahs makfas ar sinnu fawas feewas: Un atneffis kahdu daļļu, likke to pee to apustuļu kahjahm,

3. Bet Pehteris fazzija: Anania, kapehz tas fatans irr tawu firdi peepildijis, tam Swehtam Garram melloht, un no ta tihruma makfas ko atraut.

4. Neggi tas taws buhdams taws warreja palikt? Jr pahrdohts tas bija tawâ waļļâ, kas tas irr, ka tu tawâ firdî tahdu leetu effi turrejis? Tu ne effi zilwekeem mellojis, bet Deewam.

5. Un Ananias schohs wahrdus dsirdejis kris dams nomirre, un tur usgahje leela bihjafchana wiffeem, kas to dsirdeja.

6. Un tee jaunekļi uszehlufchees apkohpe to, un isneffe, un aprakke to.

7. Un tas notikkahs pehz trim stundahm, eegahje arridsan winna feewa, ne sinnadama kas notizzis bij.

8. Bet Pehteris atbildeja tai: Sakki man, effat juhs to tihrumu tik dahrgi pahrdewufchi? Un ta fazzija: Teefcham tik dahrgi.

9. Un Pehteris fazzija us to: Kas irr tas, ka juhs fawâ starpâ effat farunnajuschees to Garru ta KUNGA kahrdinaht? Redsi tahs kahjas to, kas tawu wihru aprakkufchi, irr preekfch durwim, un tew isneffihs.

10. Un ta kritte tudalin pee winna kahjahm, un nomirre. Un tee jaunekļi eenahkufchi, atradde to mirrufchu, un isneffe, un aprakke to pee fawu wihru.

11. Un tur usgahje leela bihjafchana wiffai draudsibai, un wiffeem, kas scho dsirdeja.

12. Un zaur to apustuļu rohkahm notikke sihmes, un dauds brihnumi starp teem ļaudim, un wiffi bija weenprahtigi Salamana preekfch-nammâ.

13. Bet

13. Bet no teem zitteem ne drihsteja ne weens winneem peekehrtees: Bet tee laudis turreja tohs augsti.

14. Bet tur tappe wairak peelikti, kas tam KUNGAM tizzeja, tik labb wihru ka seewu pulki.

15. Tà ka arridsan tee neweffeli tappe eelàs isweſti, un gultàs un gullama-weetàs likti, ka Pehteram nahkoht arridsan winna ehna tikkai zittus no teem warretu apehnoht.

16. Un tur arridsan nahze tas pulks no teem apkahrt gullameem pilsfateem us Jeruſalemi, nesdami neweffelus, un no nefckkihſteem garreem apfehſtus: Kas wiſſi tappe weſſeli darriti.

17. Bet tas augſts preeſteris uszehlahs, un wiſſi kas ar to bija, (kas bija ta Sadduzeëru draudſe,) un tappe pilni bahrſibas:

18. Un nehme tohs apuſtukus rohkà, un eemette tohs blehſchu zeetumà.

19. Bet ta KUNGA engelis atwehre nakti tahs zeetuma durwis: Un iswede tohs, un ſazzija:

20. Eita, un ſtahwedami runnajeet Deewa-nammà, wiſſus wahrdus ſchahs dſihwibas.

21. Bet tee to dſirdejuſchi eegahje itt agri Deewa-nammà, un mahzija. Bet tas augſts preeſteris atnahzis, un tee kas ar winnu bija, ſafauze to augſtu teeſu, un wiſſus wezzajus to behrnu Iſraëla: Un ſuhtija zeetumà tohs atweſt. Ap. darb. 4, 5.

22. Bet tee ſullaini tur nahkuſchi, ne atradde tohs zeetumà: Un atgreeſuſchees pafluddinaja to,

23. Sazzidami: Mehs ganu atraddam to zeetumu itt zeeti aiſſlehgtu, un tohs ſargus ahrà ſtahwoſchus preekſch durwim: Bet atwehruſchi mehs eekſchà ne atraddam ne weenu.

24. Kad nu ſchohs wahrdus tas preeſteris, un ta Deewa-namma-wirſneeks, un tee augſti preeſteri dſirdeja, iſtruhzinajahs tee pahr teem, kas tas effohts.

25. Un tur nahze weens, pafluddinaja teem, ſazzidams: Redſi, tee wihri, ko juhs zeetumà eſſat liktuſchi, ſtahw Deewa-nammà, mahzidami tohs laudis.

26. Tad nogahje tas wirſneeks ar teem ſullaineem, un atwedde tohs, (tomehr) ne ar warru, (jo tee bihjajahs par teem laudim, ka tee ne taptu ar akmineem nomehtati.)

27. Un kad tee tohs bij atwedduſchi, wedde tee tohs preekſch to augſtu teeſu, un tas augſts preeſteris waizaja tohs,

28. Sazzidams: Neggi mehs paweh-ledami jums eſſam pawehlejuſchi, eekſch ſcho wahrdu ne mahzibt? Un redſi, juhs eſſat Jeruſalemi ar juhſu mahzibu peepildijuſchi, un gribbat to affini ſcha zilweka pahr mums weſt. Ap. darb. 4, 18.

29. Bet Pehteris un tee apuſtuki atbildeja, ſazzidami: Tas peederrahs Deewam wairak klauſiht, ne ka zilwekeem. Ap. darb. 4, 19.

30. Tas Deews juhſu tehwu irr Jeſu uſmohdinajis, ko Juhs eſſat nokawuſchi, peekahrdami pee kohka.

Ap. darb. 2, 24. nod. 3, 15.

31. Scho irr Deews zaur ſawu labbu rohku pa-augſtinajis par Leelu Kungu un Peſtitaju, Iſraëlam doht atgreeſchanu no grehkeem, un peedohſchanu to grehku. Ebr. 2, 10. Luhk. 24, 47.

32. Un Mehs eſſam winna leezineeki ſchinnîs leetàs, un tas Swehts Gars arridsan, ko Deews dewe teem, kas winnam paklauſa. Jahn. 15, 26. 27.

33. Bet kad winni to dſirdeja, pahrtruhke winneem ta firds, un gribbeja tohs nokaut.

34. Bet weens no tahs augſtas teeſas weens Wariſeëris, ar wahrdu Gamaliels, weens bauſlibas-mahzitais no wiſſeem laudim gohdà turrehts, uszehlahs, un pawehleja magkeniht tohs apuſtukus ahrà laiſt.

35. Un ſazzija us winneem: Juhs Iſraëliteru wihri, ſargajeetees paſchi pee ſcheem zilwekeem, eekſch to, ko juhs darriht gribbat.

36. Jo pagahjuſchà laikà zehlahs Teudas, ſazzidàms, few kahdu eſſam: Kam weens zilweku-pulks pee tſchetrſimteem peekehrahs: Tas pats irr nokauts, un wiſſi, kas tam paklauſija, irr iſkaiſiti, un par neeku tappuſchi.

37. Pehz ſcho zehlahs Judas tas Galileëris, taï uſrakſtiſchanas laikà, un nowehrſe daudſ lauſchu ſewim pakkaſ: Schis arridsan irr nomaitahts, un wiſſi zeek winnam paklauſija, irr iſkaiſiti.

38. Tad nu, ſakku es jums, atſtahjeet no ſcheem zilwekeem, un leezeet tohs ar

meeru: Jo, irr schis padohms, jeb schis darbs no zilwekeem, tad taps tas isnihzinahts.

39. Bet irr tas no Deewa, tad juhs ne warrefeet to isnihzinaht, ka juhs ne tohpat atrasti ir prett Deewu karrodami.

40. Un wiņi paklausija tam, un atzinaja tohs apustulus, schaute tohs, un pawehleja teem ne runnaht no ta wahrda JEsus, un atlaide tohs.

41. Tad nu tee gahje lihgsmodamees no tahs augstas teesas, ka tee wirna wahrda dehl bij zeenigi turreti kaunu zeest. Matt. 5, 10. 11. 12. Reem. 5, 3. Wihlip. 1, 29. Jehk. 1, 2. 1 Peht. 4, 13.

42. Un ne mittejahs ikdeenas Deewa nammâ, un mahjâs mahziht, un JEsu Kristu preezigi pasludinaht.

Ta 6. Nodalla.

Septini labbi wihri tohp par usraugeem eezelti us tahm nabbagu dahwanahm, 3. Stary turreem Steppins pilns tizzibas un spehka, tohp zeetumâ mests, 12. Un wiltigi apsuhdsehts, 13.

Un tannîs deenâs, kad tee mahzekli wairojahs, notikke kurnefchana to Greekeru pretti teem Ebreêreem, ka wiņu atraitnes eekfch tahs deenifchkas apkohpschanas aismirstas tappe:

2. Un tee diwipadesmiti fa-aizinaja to draudsi, un fazzija: Tas ne peeklahjahs, ka mehs no ta Deewa wahrda atstahjuschi pee galdeem kalpojam,

3. Tapehz brahli, isredseet no jums seschus wihrus, kam labba slawa irr, pilnus ta Swehta Garra un gudribas, ko mehs schahs waijadsibas pehz warram eezelt.

4. Bet Mehs gribbam Deewa luhgschanâ, un ta wahrda ammatâ pastahwigi turretees.

5. Un schee wahrdi patikke wissai draudsei; Un tee isredseja Steppinu weenu wihru pilnu tizzibas, un ta Swehta Garra, un Wihlippu, un Prokoru, un Nikanoru, un Timonu, un Parmenu, un Niklasu weenu Judu-tizzigu no Antiokias. Ap. darb. 8, 5. 26. nod. 21, 8.

6. Schohs wedde tee preekfch teem apustuleem: Un tee Deewu peeluhgschi, uslikke rohkas us teem.

7. Un tas Deewa wahrds auge augumâ, un ta draudse to mahzekļu Jerusalemê wairojahs lohti, un weens leels pulks to preesteru paklausija tai tizzibai.

Lekzions Sw. Steppina deenâ.

8. Un Steppins, pilns tizzibas un spehka, darrija brihnumus un leelas sihmes starp teem laudim.

9. Tad zehlahs zitti no tahs draudses, kas tohp saukta to Libertineru, un Kihreneru, un Alekfandereru, un to kas no Kilikias un Asias bija, un apjautajahs ar Steppinu.

10. Un tee ne spehje pretti stahweht tai gudribai un tam garram, zaur ko winsch runnaja.

11. Tad ismahzija tee wihrus, tee fazzija: Mehs essam dsirdejuschi wiņu saimoschanas runnajam prett Mohsu un Deewu.

12. Un tee skubbinaja tohs laudis un tohs wezzajus, un tohs rakstu-mahzitajus: Un tee us wiņu mahkuschees aisgrahbe wiņu, un wedde wiņu preekfch to augstu teesu.

13. Un atwedde wiltigus leezineekus, kas fazzija: Schis zilweks ne mittahs saimoschanas runnaht pretti scho swehtu weetu, un to bauslibu.

14. Jo mehs essam dsirdejuschi wiņu fakkam: JEsus no Nazaretes nopohstihs scho weetu, un pahrwehrtihs tahs eeraschas, ko mums Mohsus dewis irr.

15. Un wissi, kas tanni augstâ teesâ sehdeja, skattijahs us to un redseja wiņa waigu, kâ kahda eņģeļa waigu.

Ta 7. Nodalla.

Steppins aisbildinajahs drohschi, un runna prett to Judu pahrgalwibu, 2. 41. Tohp ar akmineem nomehtahts, 58. Pawehl sawu dwehseli tam Kungam JEsum, 59. Un luhdz preekfch faweem eenaidneekeem, 60.

Un tas augsts preesteris fazzija: Irr schahs leetas tâ?

2. Bet winsch fazzija: Wihri brahli, un tehwi, klausajt: Deews tahs gohdibas parahdijahs muhsu tehwam Abraâmam, kad winsch Mesopotamiâ bija, pirms winsch mahjoja Abranâ:

3. Un fazzija us wiņu: Iseij no tawas semmes, un no tawem raddeem, un eij tai semmê, ko es tew rahdischu. 1 Mohs. gr. 12, 1.

4. Tad winsch no Kaldeêru semmes isgahjis, mahjoja Abranâ; Un no turrenes pehz ka wiņa tehws nomirris bij, pahrzehle tas wiņa mahju us scho semmi, kur Juhs taggad dsihwojat.

5. Un ne dewe wiņam eemantoschanu eekfch tahs, neds pehdas plattumu:

Un

Un fohlija winnam to par mantu doht, un winna dsimmumam pehz winnu, kad winnam wehl ne kahds behrns bija.

6. Bet Deews runnaja tà, ka winna dsimmumam eebuweeftam bij tapt swefchâ semmê, un pee kalpofchanas peefpeeftam, un kauni turretam kluht tfchetrfimtus gaddus. 1 Mohf. gr. 15, 13.

7. Un to tautu, kam tee kalpohs, gribbu Es fohdiht, fazzija tas Kungs: Un pehz to buhs teem iseet, un man kalpoht fchinnî weetâ.

8. Un winfch dewe tam to derribu tahs apgraifiſchanas: Un tà dſimme tam tas Ihſaâks: Un tappe apgraifihts aſtotâ deenâ: Un tam Ihſaâkam (dſimme) Jehkabs, un Jehkabam tee diwipadefmits wezz-tehwi. 1 Mohf. gr. 17, 9. ꝛc.

nod. 21, 2. nod. 25, 24. nod. 29, 32. nod. 30, 5. nod. 35, 23.

9. Un tee wezz-tehwi ſkaudija, un pahrdewe Jahſepu us Egipteru ſemmi: Un Deews bija ar to.

1 Mohf. gr. 37, 28.

10. Un isglahbe to no wiſſahm winna behdahm, un dewe tam ſchehlaſtibu un gudribu preekſch Waraüs to Egipteru kehnina, un eezehle to par walditaju pahr Egiptu, un wiſſu winna nammu.

1 Mohf. gr. 41, 39.

11. Bet tur nahze badda laiks, pahr to wiſſu Egipteru un Kanaaneëru ſemmi, un leelas behdas; Un muhſu tehwi ne atradde barribu. 1 Mohf. gr. 41, 54.

12. Un Jehkabs dſirdejis labbibu Egipteru ſemmê eſſam, isſuhtija muhſu tehwus pirmâ kahrtâ. 1 Mohf. gr. 42, 1.

13. Un ohtrâ kahrtâ tappe Jahſeps faweem brahkeem paſihſtams, un tam Waraüm kluha ſinnams Jahſepa rads.

1 Mohf. gr. 45, 3. 4.

14. Un Jahſeps ſuhtidams ataizinaja fawu tehwu Jehkabu, un wiſſus fawus raddus, ſeptindeſmits un peezas dwehſeles. 1 Mohf. gr. 46, 27. 5 Mohf. gr. 10, 22.

15. Un Jehkabs nogahje Egipteru ſemmê, un nomirre, winſch un muhſu tehwi.

1 Mohf. gr. 46, 5. nod. 49, 32. 33.

16. Un tappe pahrweſti us Sikemu, un likti taî kappâ, ko Abbraâms pirzis bij ar ſudraba makſu no teem behrneem Emora, (ta tehwa) Sikema.

1 Mohf. gr. 47, 30. nod. 50, 13. nod. 23, 16. nod. 33, 19. Joſ. 24, 32.

17. Bet kad tas laiks tahs apfohlifchanas tuwu kluht nahze, ko Deews Abraâmam ſwehrejis bij, tad auge tee laudis, un wairojahs Egipteru ſemmê, 2 Mohf. gr. 1, 7. 8.

18. Teekams weens zits kehninſch zehlahs, kas Jahſepu ne paſinne:

19. Schis uſſtahweja wiltigi us muhſu tautu, un darrija muhſu tehweem kaunu, ka winnu jauni behrni bij janomett, ka tee dſihwi ne paliktu.

2 Mohf. gr. 1, 22.

20. Taî pafchâ laikâ dſimme Mohſus, un bija weens itt krahfchns behrns preekſch Deewa, kas trihs mehneſchus ſawa tehwa nammâ tappe audſinahts.

2 Mohf. gr. 2, 2. Ebr. 11, 23.

21. Un kad tas bij iſlikts, tad uſnehme to ta meita Waraüs, un uſaudſinaja ta ſew pafchai par dehlu. 2 Mohf. gr. 2, 10.

22. Un Mohſus tappe mahzihts eekſch wiſſas gudribas to Egipteru, un bija ſpehzigs wahrdôs un darbôs.

23. Kad nu winſch tſchetrdeſmits gaddus wezz bija, aprehmahs tas ſawâ firdî, peemekleht ſawus brahkus tohs behrnus Iſraëla.

24. Un redſedams weenu ne pateeſi zeeſcham, pahrſtahweja, un atreebe winſch to, kam gruhtums notikke, un noſitte to Egipteru. 2 Mohf. gr. 2, 11.

25. Un winſch dohmaja, ka winna brahli buhtu nomannijuſchi, ka Deews zaur winna rohku teem peſtiſchanu dohd gribbetu: Bet tee ne ſapratte to.

26. Un ohtrâ deenâ tappe winſch no teem redſehts, kad tee bahrahs, un ſpeede tohs, ka tee meeru turretu, fazzidams: Wihri, Juhs eſſat brahli, kapehz juhs weens ohtram netaiſni darrat?

2 Mohf. gr. 2, 13.

27. Bet tas, kas ſawam tuwakam gruhtumu padarrija, atgruhde winnu, fazzidams: Kas tew irr zehlis par wirſneeku un teeſas-kungu pahr mums?

28. Gribbi Tu mann arridſan nokaut, ittin kà tu wakkar nokawis eſſi to Egipteru?

29. Un Mohſus behdſe us ſcho wahrdu, un tappe eebuweetis eekſch tahs ſemmes Midijan, kur winſch diwi dehlus dſemdinaja. 2 Mohf. gr. 2, 15.

Ebr. 11, 27.

30. Un kad tee tſchetrdeſmits gaddi peepildihti bija, parahdijahs winnam ta KUNGA Engelis tukſneſi ta kalna Sina eekſch ugguns leeſmas ehrkſchku kruhmâ. 2 Mohf. gr. 3, 2.

31. Un Mohsus redseja, un brihnijahs pahr to parahdischanu, un kad tas peegahje to famanniht, notikke ta KUNGA balfs us winnu:

32. Es efmu tas Deews tawu tehwu, tas Deews Ahbraäma, un tas Deews Ihsaäka, un tas Deews Jehkaba. Un Mohsus fahze drebbeht, un ne drihsteja usluhkoht. 2 Mohs. gr. 3, 6.
Matt. 22, 32.

33. Bet tas KUNGS fazzija us to: No-auji tawas kurpes no tawahm kahjahm, jo ta weeta, kur tu stahwi, irr fwehta semme.

34. Es redsedams efmu redsejis to łaunumu mannu łauschu, kas Egipteru semmê irr, un dsirdejis winnu nopuhschanu, un nolaidees tohs isglahbt: Un nu nahz, es fuhtischu tew us Egipteru semmi.

35. Scho Mohsu, ko tee bij aisleegufchi, fazzidami: Kas tew irr zehlis par wirfneeku un teefas-kungu? Scho irr Deews par weenu leelu waldonu un pestitaju fuhtijis zaur to rohku ta Engeła, kas tam bij rahdijees ehrkschku-kruhmâ.
2 Mohs. gr. 2, 14.

36. Schis irr winnus isweddis, darridams brihnumus un sihmes Egipteru-semmê, un farkanâ juhrâ, un tukfnefî, pee tschetrdefmits gaddeem.
2 Mohs. gr. 7, 20. nod. 8. nod. 9. nod. 10. nod. 11. nod. 14. nod. 16.

37. Schis irr tas Mohsus, kas fazzija us teem behrneem Israëła: Weenu Praweetu uszels jums tas KUNGS juhfu Deews no juhfu brahłeem, itt kà manni: Tam buhs jums klaufiht.
5 Mohs. gr. 18, 15. 18. Ap. darb. 3, 22.

38. Schis irr tas, kas tukfnefî eekfch draudsibas bija, ar to Engeli, kas us to kalnu Sinaï runnaja us winnu, un ar muhfu tehweem, kas dabbuja dsihwus wahrdus, mums doht. 2 Mohs. 19, 3. 20.
Jahn. 6, 63. 68.

39. Ka muhfu tehwi ne gribbeja paklaufigi buht, bet atmette winnu, un atgreesahs fawâ firdî us Egipteru-semmi,

40. Sazzidami us Aäronu: Darri mums Deewus, kas muhfu preekfchâ ees: Jo fchim Mohsum, kas muhs irr isweddis no Egipteru-semmes, ne sinnam mehs, kas winnam irr notizzis.
2 Mohs. gr. 32, 1.

41. Un tee darrija tannîs deenâs weenu tełłu, un peeneffe tam elka-deewam uppuxus, un preezajahs fawu rohku darbôs.

42. Bet Deews atgreesahs, un nodewe tohs kalpoht tam debbes-spehkam, ittin kà rakstihts irr, to praweefchu grahmatâ: Arrig juhs no ta namma Israëła fchohs tschetrdefmits gaddus tukfnefî effat kaujamus-uppuxus, un zittus uppuxus atneffufchi?
Jer. 19, 13. Amos. 5, 25.

43. Teefcham juhs effat usnehmufchi to dsihwokli Molaka, un to swaigsnu juhfu Deewa Remwam, tahs bildes ko juhs effat darrijufchi tohs peeluhgt, un es pahrzelfchu juhs us winnpufs Bahbel.

44. Tahs leezibas telts bija starp muhfu tehweem tukfnefî, ittin kà winsch pawehlejis bij, ar Mohsu runnadams, ka tas winnu darritu pehz to preekfchsihmi, ko winsch bij redsejis.
2 Mohs. gr. 25, 40. Ebr. 8, 5.

45. Ko muhfu tehwi arridsan peenehmufchi, eewedde ar Josua taî semmê ko tee pagani turreja, ko Deews isdsinnis irr preekfch muhfu tehweem, lihds tahm deenahm Dahwida. Jos. 3, 14.

46. Schis atradde schehlastibu preekfch Deewa, un ilgojahs kahdu dsihwokli tam Deewam Jehkaba atrast.
1 Sam. 16, 12. 13. 2 Sam. 7, 1. ꝛc. 1 Laik. gr. 18, 12. Dahw. ds. 132, 5.

47. Un Salamans ustaifija winnam nammu. 1 Kehn. 6, 1. nod. 8, 27.

48. Bet tas Wiffu-Augstakais ne dsihwo nammôs, kas ar rohkahm darriti, ittin kà tas praweets fakka:
Ap. darb. 17, 24.

49. Ta debbes irr mans gohda-krehflis, un ta semme tas pameflis mannu kahju: Kahdu nammu juhs man usdarrifeet, fakka tas KUNGS: Jeb kurra irr ta weeta mannas duffefchanas?
Es. 66, 1.

50. Neggi manna rohka irr fcho wiffu darrijufi?

51. Juhs pahrgalwigi, un ne apgraisiti firdî un aufîs, Juhs stahwat allaschin tam Swehtam Garram pretti, itt kà juhfu tehwi, tà arridsan juhs.
Jer. 6, 10. nod. 9, 25. 26. Ezek. 44, 9.

52. Kurru no teem praweefcheem ne irr juhfu tehwi wajajufchi? Un irr nokawufchi tohs, kas no tahs atnahkfchanas ta taifna papreekfch fluddinaja, ka Juhs taggadin no dewej

deweji un flepkawas essat tappuschi.

53. Kas juhs to bauflibu essat zaur to engeļu rohku dabbujuschi, un ne fargajuschi. 2 Mohs. 19, 3. ꝛc. Gal. 3, 19.

54. Kad tee scho dsirdeja, pahrtruhke teem tahs firdis, un sakohde sohbus pahr to.

55. Bet winsch pilns ta Swehta Garra buhdams, skattijahs us debbesi, un redseja Deewa gohdibu un JEsu stahwam pee Deewa labbas rohkas,

56. Un fazzija: Redsi, es redsu tahs debbesis atwehrtas, un ta zilweka Dehlu stahwam pee Deewa labbas rohkas.

57. Bet tee brehkdami ar skannigu balsi aisturreja sawas ausis, un mahzahs weenprahtigi us to.

58. Un ismette to no pilsfata ahrâ, un nomehtaja to ar akmineem: Un tee leezineeki nolikke sawas drehbes pee tahm kahjahm weena jaunekļa ar wahrdu Sauls. Ap. darb. 22, 20.

59. Un nomehtaja Steppinu ar akmineem, kas sauze un fazzija: **KUNGS JESU, peenemm mannu garru.**

Matt. 5, 44. Luhk. 6, 28. nod. 23, 34.

60. Un zeļļôs mesdamees brehze ar skannigu balsi: **KUNGS, ne peelihdsini teem schohs grehkus.** Un scho fazzijis winsch aismigge.]

Ta 8. Nodaļļa.

Sauls waja to Kristitu draudsi, 1. Wihlips mahza no Kristus eeksch Samarias, 5. Sihmans tas burwis gribb ta Swehta Garra dahwanas no teem apustuļeem par naudu pirkt, 10. 18. Tas kambar-junkurs no Mohru-semmes tohp kristihts, 26.

Bet Saulam ļohti patikke winna nomahkschana: Un tannî deenâ notikke leela wajaschana pretti to draudsibu, kas Jerusalemê bija: Un wissi iskaisijahs zaur tahm Judu-semmes un Samarias teesahm, bes ween tee apustuļi. Ap. darb. 22, 20.

2. Un zitti Deewa-bihjigi wihri apkohpe to Steppinu, un noschehlvja winnu gauschi.

3. Bet Sauls pohstija to draudsibu, un gahje pa nammeem, twahrstidams tik labb wihrus kà seewas, un nodewe tohs zeetumâ. Ap. darb. 22, 4.

nod. 26, 10. 11.

4. Tad nu tee iskaisiti pahrstaigaja, to wahrdu pasluddinadami.

5. Un Wihlips no-eedams us to pilsfatu tahs Samaritexu semmes, sluddinaja teem Kristu:

6. Un tee ļaudis usklausija weenprahtigi us to, kas no Wihlippa runnahts kļua, dsirdedami un redsedami tahs sihmes, ko winsch darrija.

7. Jo no daudseem, kam neschkihstî garri bija, isgahje tee brehkdami ar skannigu balsi: Un dauds melmenu-sehrdsigi, un tisli tappe wesseli darriti.

8. Un tur notikke leela lihgsmiba tannî paschâ pilsfatâ.

9. Un weens wihrs ar wahrdu Sihmans, bija papreeksch tannî pilsfatâ burdams un istruhzinadams tohs Samaritexu-ļaudis, fazzidams sew kahdu leel-manni essam.

10. Tam pascham wissi usklausija, tik labb masi ka leeli, fazzidami: Schis irr tas leels Deewa spehks.

11. Bet tee usklausija tam, tapehz, kà tas jaw senn ar burwibu tohs bij apmahnejis.

12. Kad tee nu tam Wihlippam tizzeja, kas teem to preeku no Deewa walstibas, un no ta wahrda JEsus Kristus pasluddinaja, tappe tee kristiti, tik labb wihri kà seewas.

13. Un tas pats Sihmans arridsan tizzeja, un kristihts, palikke tas pastahwigi pee Wihlippu, un redsedams tahs sihmes un leelus brihnumus noteekam, tad winsch istruhzinajahs.

Lekzions wassaras swehtku pehdejâ deenâ.

14. Bet tee apustuļi Jerusalemê dsirdedami, ka Samaria to Deewa wahrdu bij peenehmusi, suhtija pee teem to Pehteri un Jahni.

15. Kas nonahkuschi luhdse par teem, ka tee to Swehtu Garru dabbutu.

16. Jo tas wehl ne bij us ne weenu no teem mettees, bet tee ween bija kristiti tappuschi us to wahrdu ta Kunga JEsus.

17. Tad uslikke winni tahs rohkas us teem, un tee dabbuja to Swehtu Garru.]

18. Bet tas Sihmans redsedams, ka zaur to apustuļu rohku uslikschanu tas Swehts Gars dohts tappe, dahwaja winsch teem naudu,

19. Sazzidams: Dohdeet man arridsan to warru, ka kuxxam es usleeku

tahs rohkas, tas to Swehtu Garru dabbu.

20. Bet Pehteris fazzija us to: Laid taws fudrabs ar tew irr pasuddinahts, tapehz, ka tu dohma to Deewa dahwanu zaur naudu dabbuht.

21. Tew ne irr dallas, neds mantoschanas pee scha wahrda: Jo tawa firds ne irr taisna preekfch Deewa.

22. Tapehz atgreesees no scha launuma, un luhds Deewu, arrig jelle schahs dohmas tawas firds tew taps peedohtas.

23. Jo es redsu tew ruhktas schults pilnu, un kaschu ar netaisnibu safaistitu essam.

24. Bet Sihmans atbildedams fazzija: Luhdseet Juhs par mann to Kungu, ka ne nahk us manni no ka juhs essat runnajuschi.

25. Tad nu tee apleezinajuschi un runnajuschi ta Kunga wahrdu, greesahs atpakkal us Jerusalemi, un pasluddinaja to preezas-wahrdu dauds meestâs to Samaritexu.

26. Un ta Kunga engelis runnaja us Wihlippu, fazzidams: Zellees, un eij us widdus deenas pussi us to zellu, kas no Jerusalemes us Gazu tekk, kas ne irr staigahts.

27. Un winsch zehlees nogahje: Un redsi, weens Mohxa wihrs, kas bija weens kambar-junkurs un leels kungs Kandazes tahs kehninennes no Mohxasemmes, kas bija weens fargs wissas winnas mantas, tas bij nahzis Jerusalemê Deewu peeluhgt.

28. Un winsch atgreesdamees sehdeja us saweem ratteem, un lassija to praweetu Esaiju.

29. Un tas Gars fazzija us Wihlippu: Eij klaht, un peekerrees scheem ratteem.

30. Un Wihlips peetezzeja, un dsirdeja winnu lassam to praweetu Esaiju, un fazzija: Prohti tu arridsan to, ko tu lassi?

31. Bet tas fazzija: Kà buhtu es warrejis, kad ne weens mann mahza? Un winsch luhdse to Wihlippu, tam bij uskahpt, un pee ta sehdeht.

32. Un ta rakstu-weeta, ko tas lassija, bija schi: **Winsch irr itt kà aws, pee kauschanas wests, un ittin kà jehrs besbalsigs irr pretti sawu zirpeju, tà patt winsch ne atdarr sawu mutti.** Es. 53, 7.

33. **Zaur winna pasemmoschanu irr winna sohdiba atnemta, kas isteiks winna dsimmumu? Jo winna dsihwiba tohp no semmes atrauta.**

34. Un tas kambar-junkurs atbildedams Wihlippam fazzija: Es luhdsu tew, no ka sakka tas praweets scho? Woi no sew pascha, jeb no kahda zitta?

35. Un Wihlips atdarrija sawu mutti, un eesahze no scha raksta, un pasluddinaja winnam to preezas-wahrdu no JEsus.

36. Un kad tee pa zellu gahje, nahze tee pee kahdu uhdeni: Un tas kambar-junkurs fazzija: Reds sche uhdens: Kas leeds mannim kristitam tapt?

37. Bet Wihlips fazzija: Ja tu no wissas firds tizzi, tad walla irr, un winsch atbildedams fazzija: Es tizzu, ka JEsus Kristus irr Deewa Dehls.

38. Un winsch pawehleja tohs rattus turreht, un tee abbi diwi nokahpe uhdenî, tik labb Wihlips, kà tas kambar-junkurs, un winsch kristija to.

39. Un kad tee no uhdens uskahpuschi bij, aisgrahbe tas Deewa Gars to Wihlippu, un tas kambar-junkurs ne redseja winnu wairs: Jo winsch gahje sawu zellu lihgsmodamees.

40. Bet Wihlips tappe atrasts Asdodâ: Un pahrstaigadams wissus pilsfatus, sluddinaja winsch to preezas-wahrdu, teekams winsch nahze us Kesariu.

Ta 9. Nodalla.

Sauls iseet tohs kristitus laudis wajadams, 1. Bet tohp brihnischki no debbes pee Kristus atgreests, 4. No Ananias kristihts, 10. Mahza no Kristus erisch Damaskus, 20. Tohp tadehl wajahts, 23. Nahk us Jerusalemi pee teem mahzekleem, 26. Pehteris darra to melmenu-sehrdsigu Eneu wesselu, 32. 34. Un usmohdina Tabeu no teem mirroneem, 36. 40.

Lekzions Sw. Pahwila deenâ no winna atgreeschanas.

Bet Sauls schnahze wehl draudedams un kaudams pretti teem mahzekleem ta Kunga, eedams pee to augstu preesteri. Ap. darb. 26, 10.

Gal. 1, 13. 1 Tim. 1, 13.

2. Luhdse no ta grahmatas us Damasku, us tahm basnizahm, ka, ja winsch atrastu us to zellu tik labb wihrus, kà seewas, winsch tohs safeetus westu us Jerusalemi. Ap. darb. 22, 5.

3. Un winnam eijoht, notikkahs, ka winsch tuwu pee Damaskus nahze: Un tur

tur apspihdeja winnu peepefchi weens gaifchums no debbes: Ap. darb. 22, 6. nod. 26, 12. 1 Kor. 15, 8. 2 Kor. 12, 2.

4. Un winsch pee semmes krisdams, dsirdeja weenu balsi us winnu tà fakkam: Sauls, Sauls, ko tu manni waja?

5. Un winsch fazzija: Kungs, kas essi tu? Tas Kungs fazzija: Es esmu JEsus ko Tu waja. Tew gruht nahkees prett dsennuli spahrdiht.

6. Un tas fazzija trihzedams un istruhzedamees: Kungs, ko gribbi tu ko man buhs darriht? Tas Kungs (fazzija) us to: Zellees, un ee-eij pilsatâ, un tew taps runnahts, ko tew buhs darriht.

7. Bet tee wihri, kas winna zellabeedri bija, stahweja istruhzinajuschees, dsirdedami gann to balsi, bet ne weenu redsedami. Ap. darb. 22, 9. nod. 26, 13.

8. Bet Sauls zehlahs augscham no semmes: Un pazeldams sawas azzis, ne redseja ne weenu: Un tee winnu pee rohkas wesdami, eewedde to eekfch Damaskus.

9. Un tas ne warreja treijâs deenâs redseht, un ne ehde neds dsehre.

10. Bet weens mahzeklis bija eekfch Damaskus, ar wahrdu Ananias, un us to fazzija tas Kungs zaur weenu patahdifchanu: Ananias. Un tas fazzija: Naugi fche esmu es, Kungs.

11. Un tas Kungs fazzija us to: Zellees, un eij us to eelu, kas saukta tohp, Taisna, un mekle Judas nammâ Sauliu, ar wahrdu Tarseru, jo redsi, tas tur peeluhds Deewu.

12. Un irr redsejis zaur parahdischanu weenu wihru ar wahrdu Ananiu eeejam, un to rohku us to leekam, ka tas atkal redsigs tohp.

13. Bet Ananias atbildeja: Kungs es esmu no daudseem par scho wihru dsirdejis, zeek launumu tas irr taweem swehteem Jerusalemê darrijis.

14. Un scheitan irr tam warra no teem augsteem preestereem, saistiht wissus kas tawu wahrdu peesauz.

15. Bet tas Kungs fazzija us to: Eij, jo schis irr man weens isredsehts rihks, mannu wahrdu nest preekfch teem paganeem, un kehnineem, un behrneem Israëla.

16. Jo Es tam rahdischu, zeek daudz tam irr manna wahrda dehl jazeesch.

17. Un Ananias nogahje, un nahze tannî nammâ, un likke rohkas us to, fazzidams: Sauls, brahli! tas Kungs irr mann suhtijis, (JEsus kas tew irr us zellu pa-rahdijees, kur tu essi nahzis,) ka tu atkal redsigs, un peepildihts tohpi ar to Swehtu Garru.

18. Un tuhal nokritte tas no winna azzim ka swihni, un tappe tuhalin redsigs, un uszehlees tappe tas kristihts.

19. Un winsch barribu nemdams atspirdsinajahs: Bet Sauls bija dasch deenu pee teem mahzekleem eekfch Damaskus.

20. Un tuhal mahzija tas no Kristus basnizâs, ka tas pats essohts Deewa Dehls.

21. Bet tee wissi, kas to dsirdeja, isbihjahs, un fazzija: Neggi schis irr tas pohstitais to, kas Jerusalemê scho wahrdu peesauze? Un irr tapehz schurp nahzis, ka tas tohs sa-saistitus westu pee teem augsteem-preestereem?

22. Bet Sauls tappe jo wairak jo stipraks, un pahrleezinaja tohs Judu-laudis, kas Damaskû dsihwoja, un parahdija mahzidams, ka Schis essohts tas Kristus.]

23. Un kad daudz deenas bij pagahjuschas, sarunnajahs tee Judu-laudis winnu nokaut.

24. Bet winnu padohms tappe tam Saulam sinnams, un tee sargaja tohs wahrtus, tik labb deenâ kà naktî, ka tee winnu nokautu. 2 Kor. 11, 32.

25. Bet tee mahzekli nehme winnu naktî, un nolaide to pahr to muhri, un laide to kahdâ kurwî semmê.

26. Un Sauls us Jerusalemi nahzis, baudija teem mahzekleem peekertees: Un wissi bihjajahs par to, ne tizzedami winnu weenu mahzekli essam.

27. Bet Barnabas nehme winnu, un wedde to pee teem apustuleem, un teize teem, ka winsch us zellu to Kungu bij redsejis, un ka tas ar winnu runnajis bij, un ka winsch Damaskû ar drohschibu bij runnajis eekfch ta wahrda JEsus.

28. Un winsch bija ar teem Jerusalemê ee-eedams un iseedams, un droh-

schi fluddinadams eekfch to wahrdu ta Kunga JEsus.

29. Un winsch runnaja arridsan, un apjautajahs ar teem Greekexeem: Bet tee gluhneja Winnu nokaut.

30. Bet tee brahli to nomannidami, pawaddija winnu us Kesariu, un isfuhtija winnu lihds Tarsu.

31. Tad nu tahm draudsehm pahr wissu Judeju un Galileju un Samariu bija meers, un pee-auge, un staigaja eekfch ta KUNGA bihjaschanas, un wairojahs eekfch eepreezinaschanas ta Swehta Garra.

32. Un tas notikkahs Pehteram wissur pahrstaigajoht, ka tas ir nonahze pee teem swehteem, kas Liddâ dsihwoja.

33. Un tas atradde tur weenu zilweku ar wahrdu Eneü, astonus gaddus us gultu gulloschu, schis bija melmenu-fehrdsigs.

34. Un Pehteris fazzija us to: Eneas, lai JEsus tas Kristus tew wesselu darra: Zellees, un taisi sew pascham to gultu: Un tas zehlahs tudalin.

35. Un to redseja wissi kas Liddâ un Saronâ dsihwoja, tee atgreesahs pee ta KUNGA.

36. Un Joppê bija kahda mahzekle, ar wahrdu Tabita, tas irr tulkahts Stirna: Schi bija pilna labbu darbu, un nabbagu-dahwanu, ko ta isdallija.

37. Un tas notikkahs tannîs deenâs, ka ta newessela bijusi nomirre: Un tee nomasgajuschi to, likke to augstâ istabâ.

38. Bet ka nu Lidda tuwu pee Joppes irr, tad tee mahzekli dsirdedami to Pehteri tur essam, suhtija diwi wihrus pee ta, luhgdami ka tas ne kawetohs pee teem no-eet.

39. Un Pehteris zehlehs, un gahje ar teem lihds: Un winnam nahkoht uswedde tee winnu augstâ istabâ: Un wissas atraitnes stahweja pee tahs raudadamas, un rahdidamas tohs swahrkus, un drehbes, ko ta Stirna bij darrijusi pee teem buhdama.

40. Un Pehteris wissus isdsinnis, mettahs zellôs, un peeluhdse Deewu, un atgreesdamees pee to mixxonu fazzija: Tabita, zellees augscham. Un ta atwehre sawas azzis: Un to Pehteri redsejusi atsehdahs.

41. Un winsch dewe tai to rohku, un pazehle to, un aizinaja tohs swehtus un atraitnes, un wedde to dsihwu teem preekschâ.

42. Un tas tappe sinnams par wissu Joppi, un dauds tizzeja eekfch ta Kunga.

43. Un tas notikkahs, ka winsch dauds deenas eekfch Joppes palikke, pee weena ahdminna, ar wahrdu Sihmani.

Ta 10. Nodalla.

Karneels tohp zaur Pehteri pee Kristu atgreests, 1. Un Pehteris tohp zaur weenu parahdijumu nakti pamahzihts, ka ir tee pagani us Kristus walstibu irr isredseti, 9. 15. Tadehl mahza winsch Karneela nammâ no Kristus, 23. 25. Un kristi dauds no teem tizzigeem paganeem, 48.

Un tur bija weens wihrs Kesariâ Karneels wahrdâ, weens kapteine, no ta karroga, kas saukta tappe ta Italiska.

2. Rahms un Deewabihjigs ar wissu sawu nammu, dohdams dauds nabbagu-dahwanas teem laudim, un Deewu allaschin peeluhgdams.

3. (Schis) redseja zaur weenu parahdischanu spohschi, ap to dewitu stundu deenâ, to Deewa engeli pee winnu eenahkam, un us winnu sakkam: Karneels!

4. Un winsch to redsedams pahrbihjajahs, un fazzija: Kas tas irr Kungs? Bet tas fazzija us winnu: Tawas peeluhgschanas un nabbagu-dahwanas irr uskahpuschas par peeminneschanu preeksch Deewa:

5. Un nu nosuhti wihrus us Joppi, un ataizini Sihmani, ar pawahrdu Pehteri.

6. Schis peemahjo pee kahda ahdminna Sihmana, kam tas nams irr juhrmallâ, schis tew fazzihs, kas tew irr jadarra.

7. Un kad tas engelis ar Karneelu runnadams bij nogahjis, aizinaja winsch diwi no saweem namma-kalpeem, un weenu Deewabihjigu karra-wihru, no teem kas pastahwigi pee winnu bija.

8. Un teem wissas leetas stahstijis, suhtija winsch tohs us Joppi.

9. Un ohtrâ deenâ, kad tee paschi us zellu bija, un tuwu tam pilsfatam klaht nahze, uskahpe Pehteris us to jumtu Deewu peeluhgt, ap to festu stundu.

10. Un winsch tappe isfalzis un gribbeja ko baudiht, un kad tee sataisija, tappe winna prahts aisgrahbts.

11. Un winsch redseja to debbesi atwehrtu, un kahdu trauku nolaischam, itt kà leelu

leelu palagu tschetrôs stuhxôs faistitu, un pee semmes nolaistu.

12. Kuxxâ bija wissadi tschetrkahjigi semmes lohpi, un swehri, un tahrpi, un putni tahs debbes.

13. Un weena balfs notikke us to: Zellees Pehteri, nokauj un ehd.

14. Bet Pehteris fazzija: Neba Kungs: Jo es ne kad esmu ehdis, wissu kas aisleegts jeb neschkihsts irr.

15. Un atkal klua ohtru reisi balfs us winnu: **Ko Deews irr schkihstijis, Tew ne buhs aisleegtu turreht.**

16. Un tas notikke trihs reises: Un tas trauks tappe atkal uszelts debbesîs.

17. Un kad Pehteris sawâ prahtâ schaubijahs, kahda schi parahdischana essoti, ko winsch bij redsejis, raugi, tad tee no Karneela suhtiti wihri iswaizajuschi to nammu Sihmana, stahweja pee wahrteem.

18. Un tee sauze, un waizaja, arrig Sihmanis ar pawahrdu Pehteris tur mahjojus?

19. Un kad Pehteris us to parahdischanu dohmaja, fazzija us to tas Gars: Redsi, trihs wihri mekle tew.

20. Bet zellees, nokahp un eij ar teem, ne schaubidamees, jo Es esmu tohs suhtijis. Ap. darb. 15, 7.

21. Un Pehteris nokahpe pee teem wihreem, kas no Karneela pee to suhtiti bij, un fazzija: Redsi, Es esmu tas ko juhs meklejat, kadehl juhs sche essat?

22. Un tee fazzija: Karneels weens kapteine, weens taisns un Deewabihjigs wihrs, kam pee wissas Judu-zilts labba slawa irr, tas irr no weena swehta engela pamahzihts, tew ataizinaht sawâ nammâ, un no tewim wahrdus dsirdeht.

23. Tad nu winsch tohs ee-aizinajis sanehme sawâ nammâ, un ohtrâ deenâ isgahje Pehteris ar teem, un zitti no teem brahleem, kas no Joppes bija, gahje ar to lihdsi.

24. Un ohtrâ deenâ nahze tee us Kesariu, un tas Karneels gaidija tohs, sasauzis sawus raddineekus un labbakus draugus.

25. Un tas notikkahs tam Pehteram ee-eijoht, gahje tas Karneels tam pretti, un peeluhdse to, mesdamees pee winna kahjahm.

26. Bet Pehteris pazehle to, fazzidams: Zellees augscham, ir Es esmu zilweks.

27. Un sarunnajis ar to gahje tas eekschâ, un atradde dauds kohpâ nahkuschus.

28. Un fazzija us teem: **Juhs** sinnat, ka ne peeklahjahs weenam Judu wihram peekertees, jeb nahkt pee kahdu sweschineeku: Bet man irr Deews rahdijis ne weenu zilweku negantu jeb neschkihstu dehweht. Jahn. 4, 9.

29. Tapehz es arridsan bes pretti-runnaschanas ataizinahts esmu nahzis, tapehz prassu es jums, kadehl juhs mann essat aizinajuschi?

30. Un Karneels fazzija: Tschetras deenas no schahs paschas stundas es biju gawedams, un dewitâ stundâ mannâ nammâ Deewu peeluhgdams, un redsi, weens wihrs stahweja preeksch mannim ar spohschahm drehbehm,

31. Un fazzija: Karneels, tawas luhgschanas irr paklausitas, un tawas nabbagu-dahwanas irr peeminnetas preeksch Deewa.

32. Tapehz suhti us Joppi, un ataizini Sihmani, ar pawahrdu Pehteri, schis mahjo Sihmana ta ahdminna nammâ pee juhxas: Schis atnahzis runnahs ar tew.

33. Tapehz es itt tudalin pee tew esmu suhtijis, un tu essi labb darrijis, ka tu nahzis essi: Tad nu mehs taggad **Wissi** preeksch Deewa klaht essam, to wissu dsirdeht, kas tew no Deewa pawehlehts irr.

Lekzions ohtrâ leeldeenas swehtku deenâ.

34. Bet Pehteris atdarrijis sawu mutti fazzija: **Nu sajuhtu es teescham, ka Deews us zilweka ahrigu gihmi ne luhko.**

5 Mohs. gr. 10, 17. 2 Laik. gr. 19, 7. Job. 34, 19. Gudr. 6, 8. Sihr. 35, 16. Reem. 2, 11. Gal. 2, 6. Ewes. 6, 9. Kol. 3, 25. 1 Peht. 1, 17.

35. **Bet no wisseem laudim, kas winnu bihstahs, un to taisnibu padarra, irr winnam peenemmigs.**

36. (Schis irr) tas wahrds, ko winsch teem behrneem Israëla suhtijis irr, preezigi pasluddinadams meeru zaur JEsu Kristu: **Schis irr weens Kungs pahr wisseem.**

37. Juhs

37. Juhs sinnat to notikkuschu leetu pahr wissu Judu-semmi, eesahkuschu no Galilejas pehz tahs kristibas, ko Jahnis irr pasluddinajis. Luhk. 4, 14.

38. Kà Deews to paschu JESU no Nazaretes swaidijis irr ar to Swehtu Garru un spehku, kas irr apkahrt gahjis labb darridams un dseedinadams wissus uswarretus no ta wella, jo Deews bija ar to. Luhk. 4, 18.

39. Un mehs essam leezineeki wissu, ko winsch irr darrijis, tik labb eeksch tahs Judu-teesas, kà arridsan Jerusalemê: To paschu tee irr nokawuschi, peekahrdami pee kohka.

40. Scho irr Deews usmohdinajis treschâ deenâ, un winnu lizzis parahditees, Ap. darb. 2, 24.

41. Ne wisseem laudim, bet teem papreeksch no Deewa eezelteem leezineekeem, mums, kas mehs ar winnu essam ehduschi un dsehruschi, pehz to, ka winsch irr augscham zehlees no mirroneem. Ap. darb. 13, 31.

Lekzions ohtrâ wassaras-swehtku deenâ.

42. Un winsch irr mums pawehlejis teem laudim pasluddinaht, un apleezinaht winnu essam to no Deewa eestahditu Sohgi to dsihwu un mirruschu. Ap. darb. 17, 31. Reem. 14, 10. 2 Kor. 5, 10.

43. Schim dohd wissi praweeschi leezibu, ka zaur winna wahrdu grehku-peedohschanu dabbu, ikweens, kas eeksch winna tizz. Jer. 31, 34. Esa. 53, 5. 6. Mik. 7, 18. Ap. darb. 15, 9. Ezek. 34, 16. Dan. 9, 24. Os. 1, 7. nod. 13, 14.

44. Un Pehtexam schohs wahrdus wehl runnajoht, kritte tas Swehts Gars us wisseem, kas to wahrdu dsirdeja.

45. Un tur istruhzinajahs tee tizzigi no tahs apgraisischanas, zeek ar Pehtexa bij lihds nahkuschi, ka arridsan us teem paganeem ta dahwana ta Swehta Garra tappe isleeta:

46. Jo tee dsirdeja tohs runnajam swefchas wallodas, un Deewu teizam. Tad atbildeja Pehteris:

47. Warr arridsan kas labban to uhdeni leegt, ka Schee ne tohp kristiti, kas to Swehtu Garru irr dabbujuschi, ittin kà arridsan Mehs? Ap. darb. 15, 8.

48. Un winsch pawehleja teem kristiteem tapt eeksch ta Kunga wahrda.] Tad luhdse tee winnu, ka winsch gribbetu kahdas deenas pee teem palikt.

Ta 11. Nodalla.

Pehteris stahsta teem tizzigeem Judeem, kadehl winsch pee teem paganeem Deewa wahrdu sluddinajis, 1. Barnabas tohp us Antiokiu suhtihts, 22. Tur tohp tee tizzigi pirmâ reisê Kristiti laudis dehweti, 26. Agabus sluddina papreeksch no nahkameem badda laikeem, 27.

Un tee apustuli un brahli Judu-semmê buhdami dsirdeja, ka arridsan tee pagani to Deewa wahrdu bija usnehmuschi.

2. Un kad Pehteris us Jerusalemi gahje, bahrahs ar to tee no tahs apgraisischanas,

3. Sazzidami: Tu essi pee wihreem, kam preeksch-ahda irr, eegahjis, un ar teem ehdis.

4. Bet Pehteris sahkdams stahstija teem to pa kahrtam, sazzidams:

5. Es biju Joppes pilsfatâ Deewu luhgdams: Un redseju eeksch aisgrahbschanas ta prahta weenu parahdischanu, weenu trauku, itt kà leelu palagu tschetrôs stuhrôs saistitu no debbes nolaischam, un lihds mannim nahkam. Ap. darb. 10, 9. ꝛc.

6. Ko es skattidams wehrâ nehmu, un redseju tschetr-kahjigus semmes lohpus, un swehrus un tahrpus, un putnus tahs debbes.

7. Un es dsirdeju balsi us mann sakkam: Zellees Pehteri, nokauj un ehd.

8. Bet es sazziju: Ak ne Kungs: Jo wifs kas negants, un neschkihsts irr, ne kad ne irr eegahjis mannâ muttê.

9. Un weena balss atbildeja man ohtrâ kahrtâ no debbes, ko Deews irr schkihstijis, Tew ne buhs par negantu turreht.

10. Un tas notikkahs trihs reises: Un tas wifs tappe uswilkts debbesîs.

11. Un redsi Itt tudalin stahweja trihs wihri preeksch ta namma, kurrâ es biju, no Kesarias pee manni suhtiti.

12. Un tas Gars sazzija us mann, ka man bij ar teem lihds eet, neka schaubidamees, un tur arri schee seschi brahli ar mannim gahje, un mehs essam eegahjuschi ta wihra nammâ.

13. Un tas pasazzija, ka tas bij redsejis weenu engeli sawâ nammâ stahwim,

wim, un us winnu fakkam: Suhti wihrus us Joppi, un ataizini Sihmaņi, ar pawahrdu Pehteri.

14. Schis fazzihs tew wahrdus, zaur ko Tu un wifs taws nams muhschigi dsihwohs:

15. Un kad es fahzu runnaht, kritte tas Swehts Gars us teem, tà patt kà arridsan us mums no pirmgalla.

Ap. darb. 2, 4.

16. Un es atgahdajohs to wahrdu ta Kunga, ka winsch irr fazzijis: Jahnis gann irr ar uhdeni kristijis, bet Jums tapfeet ar to Swehtu Garru kristiti.

Ap. darb. 1, 5 nod. 19, 4. Matt. 3, 11. Mark. 1, 8. Luhk. 3, 16. Jahn. 1, 26.

17. Ja nu DEEWS Teem weenadu dahwanu dewis irr, kà arridsan Mums, kas mehs eekfch to Kungu JEsu Kristu essam tizzejuschi, kas tad Es biju, ka Es buhtu spehjis Deewam aisleegt.

18. Un kad tee schо dsirdeja, zeete tee kluſſu, un teize Deewu fazzidami: Tad nu Deews atgreeschanu no grehkeem dewis irr teem paganeem us to dsihwibu.

19. Tad nu tee kas iskaifiti bija to behdu dehl, kas ar Steppinu bij notikuſchas, gahje apkahrt lihds Wenikiai Kiprai un Antiokiai, ne weenam fluddinadami to wahrdu, kà ween teem Judu-laudim. Ap. darb. 8, 1.

20. Un tur bija zitti no teem, Kipruwihri un Kireneri, kas Antiokiâ nahkuſchi runnaja us teem Greekeeem, mahzidami to preezas-wahrdu no ta Kunga JEsus.

21. Un ta Kunga rohka bija ar teem: Un leela draudſe tizzeja, un atgreeſahs pee ta Kunga.

22. Bet ſchi ſlawa no teem tappe dſirdeta no tahs draudſibas kas Jerusalemê bija: Un ta ſuhtija Barnabu pahrſtaigaht lihds Antiokiai.

23. Schis nahzis un redſedams to Deewa ſchehlaſtibu, preezajahs, un pamahzija wiſſus, ka tee no ſirds dibbina apnemtohs, pee ta Kunga palikt.

24. Jo tas bija weens labs wihrs un pilns Swehta Garra un tizzibas. Un weens leels lauſchu pulks tappe tam Kungam peelikts.

25. Un Barnabas isgahje us Tarſu, Saulu mekleht: Un to atraddis wedde wiņſch to us Antiokiu.

26. Un tas notikkahs, ka tee zauru gaddu eekſch tahs draudſes ſanahze, un mahzija leelu lauſchu pulku, tad tappe wifs pirms tee mahzekli Antiokiâ par kriſtiteem laudim noſaukti.

27. Un tannîs deenâs nahze zitti praweeſchi no Jeruſalemes us Antiokiu.

28. Un weens no teem ar wahrdu Agabus, zehlahs un paſluddinaja zaur to Garru, ka leels badda-laiks nahkams buhtu pahr wiſſu paſauli: Kas arridsan irr notizzis appakſch Klaudius ta keisera.

29. Un tee mahzekli apnehmahs ikweens no teem zeek ſpehdams, ko labbu par paligu ſuhtiht teem brahļeem, kas Judu-ſemmê dſihwoja. Reem. 15, 25. 2 Kor. 8, 9. 1 Kor. 16, 1. Gal. 2, 10.

30. Ko tee arridsan darrija, un ſuhtija to teem wezzajeem zaur to rohku Barnabas un Saula. Ap. darb. 12, 25.

Ta 12. Nodaļa.

Erohdus nokaui Jehkabu, 1. Mett Pehteri zeetumâ, 3. Tadehl peeluhdſ ta draudſe Deewu, 5. Un Deews iſpeſt Pehteri zaur weenu enģeli, 7. Erohdus nomirſt no tahrpeem apehſts, 21. 23.

Lekzions Pehtera Pahwila deenâ.

Un ap to paſchu laiku peelikke tas kehniņſch Erohdus pee zitteem no tahs draudſibas tahs rohkas teem launu darridams.

2. Un nokawe Jehkabu to brahli Jahņa ar ſohbinu.

3. Un redſedams ka tas teem Judu-laudim patikke, ſagrahbe tas jo prohjam to Pehteri arridsan: (Un tad bija tahs deenas to neraudſetu maiſu.)

4. Un likke to ſagrahbis zeetumâ, nodohdams to tſchetreem karra-wihru zettortneem*, wiņņu ſargaht: Gribbedams to pehz leeldeenas teem laudim preekſchâ weſt.

* Tahdam pulkam no ſeſch padeſmits karra-wihreem, kas zauru nakti pa tſchetreem pahrmihdamees wakti turreja.

5. Tad nu Pehteris tappe zeetumâ ſargahts: Bet no tahs draudſibas notikke nemittejama luhgſchana pee Deewa par to.

6. Un kad Erohdus to gribbeja preekſchâ weſt, tannî paſchâ nakti gulleja Pehteris ſtarp diwi karra-wihreem ar diwi ſchkehdehm faiſtihts, un tee ſargi preekſch tahm durwim ſargaja to zeetumu.

7. Un

7. Un redſi ta Kunga engelis peeſtahjahs tur, un weena gaiſma ſpihdeja tannî ehkâ: Un tas ſitte Pehteram pee ſahneem, un usmohdinaja to, faziidams: Zeltees tikkuſchi, un tahs ſchkehdes kritte no winna rohkahm.

8. Un tas engelis ſazzija us to: Apjohſees, un apauji tawas paſtalas: Un tas darrija tà. Un winſch ſazzija us to: Apmett ſawu mehteli, un eij man pakkaļ.

9. Un tas isgahjis nahze winnam pakkaļ, un ne ſinnaja to teeſcham zaur engeli noteekam: Bet tas ſchkittahs weenu parahdiſchanu redſam.

10. Un tee gahjuſchi zaur to pirmu un ohtru wakti, nahze pee teem dſelſa wahrteem, kas us pilſatu wedd, Tee no few paſcheem atdarrijahs teem, un tee isgahjuſchi gahje Weenu eelas garrumu, un tudaļ atſtahje tas engelis no ta.

11. Un kad Pehteris atgahdajahs, ſazzija tas: Nu ſinnu es teeſcham, ka tas Kungs ſawu engeli ſuhtijis irr, un mann iſpeſtijis no Erohdus rohkas, un no wiſſas gaidiſchanas to Judu-lauſchu.]

12. Un tas apdohmadamees nahze pee ta namma Marias Jahņa mahtes, kam pawahrds bija Markus, kur daudſ bij ſapulzejuſchees Deewu luhgdami.

13. Un kad Pehteris pee tahm durwim to wahrtu klaudſinaja, nahze weena kalpone ar wahrdu Rohde preekſchâ (to klaudſinataju) klauſiht.

14. Un winna to balſi Pehtera nomannidama, ne atdarrija tohs wahrtus no preeka, bet eetezzeja un paſludinaja to Pehteri ſtahwam preekſch wahrteem.

15. Bet tee ſazzija us winnu: Eſſi tu trakka? Bet winna us to palikke tà eſſam. Bet tee ſazzija: Tas irr Winna engelis.

16. Bet Pehteris klaudſinaja jo wairak: Un tee atdarrijuſchi redſeja to, un iſtruhzinajahs.

17. Bet winſch mette ar rohku, ka teem bij kluſſu zeeſt, un teize teem, ka tas Kungs winnu bij iſweddis no zeetuma: Un winſch ſazzija: Paſakkajt to Jehkabam, un teem brahļeem; Un winſch isgahjis nogahje zittâ weetâ.

18. Un kad gaiſma tappe, tad bija ne maſa iſtruhzinaſchana ſtarp teem karaſ-wihreem, kas jelle Pehteram notizzis eſſohts?

19. Un kad Erohdus winnu bij meklejis, un ne atraddis, tad winſch tohs ſargus preekſch teeſu iſwaizajis, pawehleja tohs noweſt, un winſch nogahje no Judu-ſemmes lihdſ Keſarin, un mitte tur.

20. Un Erohdus apnehmahs karroht pretti teem Tirus un Sihdanas laudim: Bet tee nahze weenprahtigi pee winnu, un pahrrunnajuſchi Blaſtu, kas pahr ta kehniņa gultu weens usraugs bija, luhdſe meeru. Tapehz ka winnu teefai bij jadſihwo no ta kehniņa ſemmes. 1 Kehn. 5, 1. 9. 11. Ezek. 27, 2. 3. 17.

21. Un kahdâ noliktâ deenâ aptehrpahs Erohdus ar kehniņa drehbehm, un ſehdeja us to ſohda-krehſli, un runnaja us teem:

22. Un tee laudis usbrehze, (ta irr) Deewa balſs, un ne zilweka.
Ezek. 28, 2. Dan. 5, 20.

23. Un tudaļ ſitte winnu ta Kunga engelis, tapehz, ka winſch Deewam to gohdu ne dewe: Un winſch tappe no tahrpeem apehſts, un nomirre.

24. Un tas Deewa wahrds auge un wairojahs. Eſ. 55, 11. Ap. darb. 6, 7. nod. 19, 20. Kol. 1, 6.

25. Bet Barnabas un Sauls greeſahs atpakkaļ no Jeruſalemes, kad tee to ammatu bij padarrijuſchi, un nehme arridſan Jahni ar pawahrdu Markus lihdſi. Ap. darb. 11, 29.

Ta 13. Nodaļa.

Sauls un Barnabas tohp us to pawehleſchanu ta Swehta Garra iſſuhtiti, zittur Deewa wahrdu ſluddinaht, 2. Apſtulbo to burwi Elimu, 6. Pahwils mahja Antiokiâ, 13. 14. Bet kad tee tur Deewa wahrdu ne gribbeja peenemt, 45. Tad greeſahs tee apuſtuļi pee teem paganeem, 48.

Un eekſch Antiokias bija ſtarp tahs draudſibas praweeſchi, un mahzitaji, Barnabas un Sihmeans, kas dehwehts Niger, un Lukius no Kirenes, un Mannahim, kas ar Erohdu to leelu-kungu uſaudſinahts bija, un Sauls. Ap. darb. 14, 26.

2. Un kad tee ta Kunga darbu dſinne un gaweja, ſazzija tas Swehts Gars: Noſchkirreet man to Barnabu un Saulu pee to darbu, pee ko es tohs eſmu aizinajis. Ap. darb. 9, 15. nod. 22, 21.
Reem. 1, 1. Gal. 1, 15. nod. 2, 8. Eweſ. 3, 8. 1 Tim. 2, 7. 2 Tim. 1, 11. Matt. 9, 38. Reem. 10, 15.

3. Tad

3. Tad gaweja tee, un peeluhdse Deewu, un tahs rohkas teem uslikkuschi atlaide tohs. Ap. darb. 6, 6. nod. 8, 15. nod. 14, 26.

4. Tad nu tschee no ta Swehta Garra isuhtiti, nonahze us Seleukiu, un no teijenes pahrzehlahs tee (pahr juhru) us Kipru.

5. Un Salaminâ nahkuschi pasluddinaja tee to Deewa wahrdu to Judubasnizâs, un teem arridsan bija klaht Jahnis par sullaini. Ap. darb. 12, 25.

6. Un tee pahrstaigadami to sallu lihdf Pawu, atradde kahdu burwi weenu wiltigu praweetu Judu zilweku, kam tas wahrds bija Barjesus, Ap. darb. 8, 9.

7. Kas pee to semmes-kohgi Sergiu Pahwilu weenu gudru wihru bija. Schis ataizinajis Barnabu un Sauli, mekleja warren to Deewa wahrdu dsirdeht.

8. Bet teem stahweja pretti Elimas tas burwis, (jo tà tohp winna wahrds tulkahts:) Mekledams to semmes-kohgi no tahs tizzibas nowehrst. 2 Mohf. gr. 7, 11. 2 Tim. 3, 8.

9. Bet Sauls (kas arri tohp Pahwils dehwehts), pilns ta Swehta Garra, un winnu usskattidams,

10. Sazzija: Ak tu wella behrns, pilns wiffas wiltibas un wiffas blehdibas, tu eenaidneeks wiffas taisnibas, neggi tu mittefees nowehrst tohs ihstenus zelkus ta Kunga? Matt. 13, 38. Jahn. 8, 44. 1 Jahn. 3, 8.

11. Un nu redsi, ta Kunga rohka irr pretti tew, un tu buhsi akls, ne redsedams to fauli par kahdu laiku: Un tudal kritte us winnu krehfla un tumfiba, un winsch gahje apkahrt mekledams rohku-waddonus.

12. Tad tas semmes-kohgis redsedams kas notizzis bij, tizzeja, isbrihnidamees pahr to mahzibu ta Kunga.

13. Un Pahwils ar teem, kas ar to bija no Pawus zehlufchees, nahze us Pergu, pilsfatu tahs Pamwilias-semmes: Bet Jahnis fchkihrahs no teem, un greesahs atpakkal us Jerusalemi. Ap. darb. 15, 38.

14. Un tee no Pergus (to semmi) pahrstaigadami, nahze us Antiokiu, pilsfatu tahs Pisidias semmes, un eegahjufchi basnizâ weenâ fwehtku deenâ pafehdahs.

15. Un pehz to nolassifchanu tahs bauklibas un to praweefchu, fuhtija tee basnizas-wirsneeki pee teem, fazzidami: Wihri brahki, ja eekfch jums kahdi pamahzischanas wahrdi us teem laudim, tad sakkat.

16. Un Pahwils zehlees, un ar rohku mettis, fazzija: Juhs Israëliteru wihri, un juhs deewabihjigi, klaufajt: Ap. darb. 12, 17. nod. 19, 33. nod. 21, 40.

17. Tas Deews fcho lauschu Israëla irr muhsu tehwus isredsejis, un tohs laudis pa-augstinajis, kas fwefchineeki bija Egiptes-semmê, un irr tohs no tahs ar augstu elkoni isweddis: 2 Mohf. gr. 1, 1. nod. 6, 6. nod. 12, 31. 37. nod. 13, 14.

18. Un irr tohs pee tschetrdesmits gaddeem tukfneki usturrejis, un winnu eeraschas paneffis. 2 Mohf. 16, 2. 35. 4 Mohf. 14, 34. Dahw. df. 95, 10.

19. Un isdeldejis feptinas tautas eekfch Kananiteru semmes, un isdallija teem zaur meflofchanu winnu semmi. Jef. 14, 1. 2. Sohg. gr. 2, 16. nod. 3, 9.

20. Un pehz fcho pee tschetrdesmiteem un peezdesmits gaddeem, dewe winsch teem fohgus, lihdf to praweetu Samuelu.

21. Un no ta brihscha luhdse tee weenu kehninu, un Deews dewe teem Saulu to dehlu Kis, weenu wihru no tahs zilts Benjamin, tschetrdesmits gaddus. 1 Sam. 8, 5. nod. 9, 15. nod. 10, 1. Ose. 13, 11.

22. Un to atmettis eezehle winsch teem to Dahwidu par kehninu: Kam winsch arridsan leezibu dewe, fazzidams: Es esmu atradds Dahwidu, to dehlu Jesse, weenu wihru pehz mannas firds, kas wiffu darrihs, kas man pa prahtam irr. 1 Sam. 13, 14. nod. 15, 28. nod. 16, 13. 14. Dahw. df. 89, 21. Ap. darb. 7, 45.

23. No fcha dsimmuma, irr Deews Israëlam pehz to apfohlischanu eezehlis to Pestitaju JEsu. 2 Sam. 7, 12. Es. 11, 1. Matt. 1, 6. Lukk. 3, 31.

24. Kà tad Jahnis wiffeem Israëliteru laudim preekfch winna atnahkschanas pasluddinajis bij to Kristibu tahs atgreeschanas no grehkeem. Mal. 3, 1. Matt. 3, 1. 2. Mark. 1, 2. 4. Lukk. 3, 3. Jahn. 3, 23.

25. Un kad Jahnis sawu zelku pabeidsis bij, fazzija tas: Ko dohmajat juhs mann essam? Es ne esmu (Kristus), bet redsi weens nahk pehz mannu, kurram

ram es ne esmu zeenigs winna kurpju sikknes atraisiht. Matt. 3, 11. Mark. 1, 7. Luhk. 3, 16. Jahn. 1, 20.

Leezions trefchâ leeldeenas fwehtku deenâ.

26. Wihri brahki, juhs behrni tahs dsimtas Ahbraama, un juhs Deewabihjigi, kas juhsu starpâ irr, **jums irr tas wahrds schahs pestischanas suhtihts.** Matt. 10, 6. Ap. darb. 3, 26. nod. 13, 46.

27. Jo tee, kas Jerusalemê dsihwo, un winnu wirsneeki scho paschu ne passihdami, neds to praweeschu balsis, kas ikkwehdeenas lassitas tohp, irr tahs winnu teesadami peepildijuschi. Jahn. 16, 3. Ap. darb. 3, 17. nod. 15, 21. 1 Kor. 2, 8. 1 Tim. 1, 13.

28. Un ne atrasdami ne kahdu nahwes wainu, irr tee Pilatu luhgduschi, winnu nokaut. Matt. 27, 20. 21. 22. Mark. 15, 11. 12. 13. Luhk. 23, 18. 23. Jahn. 19, 6.

29. Un kad tee wiffu bij pabeigduschi, kas no ta rakstihts irr, tad nehme tee winnu no kohka, un eelikke kappâ. Matt. 27, 59. Mark. 15, 46. Luhk. 23, 53. Jahn. 19, 38.

30. Bet **Deews irr winnu usmohdinajis no teem mirroteem.** Matt. 28, 6. Mark. 16, 9. Luhk. 24, 6. Ap. darb. 2, 24.

31. Tas pats few parahdijees daudf deenas, teem, kas lihdf ar winnu bij nahkuschi no Galilejas us Jerusalemi, kas irr winna leezineeki pee teem laudim. Matt. 28, 2. 16. Mark. 16, 6. 14. Luhk. 24, 36. Jahn. 20, 19. nod. 21, 1. Ap. darb. 1, 3. 1 Kor. 15, 5. 6.

32. Jr **Mehs** pasluddinajam jums to preeku tahs us juhsu tehweem notikkuschas apsohlischanas, ka Deews scho irr mums winnu behrneem peepildijis (eekfch to), ka winsch JEsu irr usmohdinajis.] 1 Mohf. 3, 15. nod. 22, 18. nod. 46, 4. nod. 49, 10. 5 Mohf. 18, 15. 2 Sam. 7, 12. Dahw. df. 132, 11. Esa. 4, 2. nod. 7, 14. nod. 9, 5. nod. 40, 10. Jer. 23, 5. nod. 33, 14. Ezek. 34, 23. nod. 37, 24. Dan. 9, 24. 25.

33. Kâ arridsan tai ohtrâ (Dahwida) dseesmâ rakstihts irr: **Tu essi mans Dehls, schodeen esmu Es tew dsemdinajis.** Dahw. df. 2, 7. Ebr. 1, 5. nod. 5, 5.

34. Bet ka winsch to no teem mirroteem irr usmohdinajis, ka tam jo prohjam ne wairs buhs fatruhdeht, irr winsch tà fazzijis: Es dohfchu jums to peetizzigu * schehlastibu Dahwida. Esa. 55, 3.

* Tas irr, to labbumu kas Dahwidam apsohlihts irr eekfch Kristus.

35. Tapehz winsch arridsan zittâ weetâ fakka: **Tu ne dohfi tawam Swehtam to fatruhdeschanu redseht.** Dahw. df. 16, 10. Ap. darb. 2, 27. 2c.

36. Jo Dahwids fawâ laikâ pehz Deewa prahtu kalpojis, irr aismidfis, un faweem tehweem peelikts, un to fatruhdeschanu redsejis. 1 Kehn. 2, 10. Ap. darb. 2, 29.

37. Bet kurru Deews irr usmohdinajis, tas ne irr redsejis to fatruhdeschanu.

38. **Tad nu jums buhs sinnams buht, wihri brahki, ka zaur to paschu jums grehku-peedohschana tohp pasluddinata:** Luhk. 24, 47. 1 Jahn. 2, 12. Roem. 3, 24. 28. nod. 8, 3. Gal. 2, 16. Ebr. 7, 19. nod. 9, 15.

39. Un ka no wiffeem, no ka juhs ne warrejat taifni tapt, zaur to bauflibu Mohsus, **eekfch scho paschu wifs, kas tizz, taisns tohp.** Roem. 10, 4.

40. Tapehz peeraugajt, kâ pahr jums ne nahk, kâ fazzihts irr eekfch teem praweeschem:

41. Raugajt juhs pulgotaji, un brihnijeetes, un isnihkfteet, jo Es padaru kahdu darbu juhsu deenâs, tahdu darbu, ko juhs ne tizzefeet, kad kas jums to stahsta. Es. 28, 14. Abak. 1, 5.

42. Un kad tee Judu-laudis no tahs basnizas bij isgahjuschi, tad luhdse tee pagani, ka starp swehdeenahm schee wahrdi teem taptu runnati.

43. Un kad ta basnizas-draudse tappe atlaista, tad gahje daudf Judu laudschu un Deewabihjigi Judu tizzigi Pahwilam un Barnabam pakkaf, **kas teem peerunnaja un paskubbinaja tohs eekfch Deewa schehlastibas palikt.** Matt. 23, 15. Ap. darb. 11, 23. nod. 14, 22.

44. Un nahkoschâ swehdeenâ, fapulzejahs tik ne wifs pilsahts DEEWA wahrdu dsirdeht.

45. Bet tee Judu laudis tohs pulkus redsedami, tappe pilni eenaidibas, un runnaja tam pretti, kas no Pahwila fazzihts ikkua, pretti runnadami un saimodami.

46. Bet Pahwils un Barnabas drohschi buhdami, fazzija: **Tas bij waijaga ka jums pirmak DEEWA wahrds taptu runnahts, tomehr kâ juhs to atmettat, un few paschus nezeenigus schkeetatees tahs muhschigas**

schigas dsihwoschanas, tad redsi, mehs greeschamees us teem paganeem. Matt. 10, 6. Ap. darb. 1, 8.
nod. 5, 25. 26. nod. 13, 26. nod. 18, 6. nod. 28, 28. 2 Mohs. gr. 32, 10. Es. 55, 5. Matt. 8, 12. nod. 21, 43. Reem. 10, 19.

47. Jo tà irr mums tas Kungs pawehlejis, (sazzidams:) Es esmu tew par Gaischumu to paganu eezehlis, ka tu essoti ta Pestischana lihds tahs semmes gallam. Es. 46, 6. nod. 42, 6.
Luhk. 2, 32.

48. Kad nu tee pagani to dsirdeja, preezajahs tee, un slaweja ta Kunga wahrdu, un tizzeja, kas pee tahs muhschigas dsihwoschanas sadarrinati bija.

49. Un ta Kunga wahrds tappe isplaüsts pahr to wissu teesu.

50. Bet tee Judu laudis skubbinaja tahs Deewa-bihjigas un gohdigas seewas, un tohs augstajus ta pilsata, un uszehle weenu wajaschanu prett Pahwilu un Barnabu, un isdsinne tohs no sawahm rohbeschahm. 2 Tim. 3, 11.

51. Bet tee nokrattija tohs pihschlus no sawahm kahjahm prett teem, un nahze us Jkoniu. Matt. 10, 14.
Mark. 6, 11. Luhk. 9, 5. Ap. darb. 14, 6. 11. nod. 18, 6.

52. Un tee mahzekli tappe peepilditi ar preeku un to Swehtu Garru.

Ta 14. Nodalla.

Tee Judi zell dumpi prett Pahwilu un Barnabu Jkoniâ, 1. 4. Pahwils darra eeksch Listras weenu zilweku wesselu, kas krohplis bij peedsimmis, 8. Tad saskreij tee laudis, un gribb teem, itt kà Deeweem uppureht, 11. Bet tee aisleeds teem to, 14. Pahwils tohp ar akmineem mehtahts, un aiseet no turrenes, 19. 21.

Un tas notikkahs eeksch Jkonias teem Judu-basnizâ sa-eijoht, un tà runnajoht, ka no teem Judu- un Greekexu-laudim leela draudse tizzeja.

2. Bet tee netizzigi Judi paskubbinaja, un eekaitinaja tahs dwehseles to paganu prett teem brahleem.

3. Tad nu tee ilgu laiku tur pagaidija, ar drohschibu runnadami eeksch ta Kunga, kas tam wahrdam to leezibu sawas schehlastibas dewe, un likke sihmes un brihnumus notikt zaur winnu rohkahm.
Mark. 16, 20. Ap. darb. 19, 11. Ebr. 2, 4.

4. Un ta pilsfata draudse dallijahs: Zitti bija ar teem Judeem, un zitti ar teem apustuleem.

5. Un kad tur weens dumpis no paganeem un Judeem ar saweem wirsneekeem notikke, ka tee schohs neewatu, un ar akmineem nomehtatu. 2 Tim. 3, 11.

6. Tad tee to nomannidami behdse us Likaönias pilsfateem (ar wahrdu) Listru un Derbu, un tahm apkahrt buhdamahm weetahm. Matt. 10, 23. Ap. darb. 8, 1.

7. Un pasluddinaja tur to preezas-wahrdu.

8. Un kahds wihrs Listrâ, nespehzigs ar kahjahm, sehdeja tiflis no sawas mahtes meesahm buhdams, kas nekad wehl bij staigajis. Ap. darb. 3, 2.

9. Schis dsirdeja Pahwilu runnajam: Un tas winnu usluhkodams un nomannidams ka winsch tizzeja, ka winnam warretu palihdsehts kluht,

10. Sazzija winsch ar stipru balsi: Zellees stahwu us tawahm kahjahm, un winsch uslehze un staigaja. Es. 35, 6.

11. Un kad tee laudis redseja ko Pahwils bij darrijis, pazehle tee sawas balsis, un sazzija Likaönisski: Tee deewi irr teem zilwekeem lihdsi tappuschi, un pee mums semmê nahkuschi. Ap. darb. 28, 6.

12. Un tee sauze to Barnabu Jupiteru, un to Pahwilu Merkuriu, tapehz, ka winsch tas runnatais bija.

13. Un ta Jupitera swehtitais, kas preeksch winnu pilsfata bija, atwedde wehrschus un wainagus pee wahrteem, un gribbeja ar teem laudim uppureht.

14. Bet tee apustuli Pahwils un Barnabas to dsirdedami, saplohsija sawas drehbes, un skrehje starp teem laudim, saukdami. Matt. 26, 65.

15. Un sazzidami: Wihri, kapehz juhs tahdas leetas darrat? Mehs arridsan essam tahdi paschi mirstami zilweki kà juhs, kas mehs jums to preezas-wahrdu pasluddinajam, ka jums buhs no scheem neleescheem atgreestees pee to dsihwu DEEWU, kas irr darrijis to debbesi, un to semmi, un to juhru, un wissu, kas tur eekschâ irr. Ap. darb. 10, 26.
1 Mohs. gr. 1, 1. Dahw. dsees. 33, 6. dsees. 124, 8. dsees. 146, 6. Parahd. Jahn. 14, 7.

16. Kas pagahjuschos laikôs irr lizzis wissus paganus staigaht us winnu zelleem. Dahw. ds. 81, 13. Ap. darb. 17, 30.

17. Jepschu winsch tomehr sew paschu ne-apleezinatu ne irr pamettis, labbdarridams, no debbes mums leetu un augligus laikus dohdams, pildidams muhsu sirdis ar barribu un ar preeku.

18. Un ſcho runnadami apkluſſinaja tee ar mohkahm tohs laudis, ka tee teem ne uppuretu.

19. Bet tur peegahje Judi no Antiokias un Ikonias, un pahrrunnaja tohs laudis, un mehtaja Pahwilu ar akmineem, un wilke to no pilſſata ahrâ, ſchkiſdami winnu eſſam nomirruſchu.
2 Kor. 11, 25. 2 Tim. 3, 11.

20 Bet kad tee mahzekli winnu wirs apkahrt apſtahje, tad winſch uſzehlees eegahje pilſſatâ: Un ohtrâ deenâ iſgahje winſch ar Barnabu us Derbu.

21. Un kad tee tai pilſſatâ to preezaswahrdu paſluddinajuſchi, un daudſ par mahzekleem bij padarrijuſchi, greeſahs tee atpakkaſ us Liſtru, un Ikoniu, un Antiokiu.

22. Apſtiprinadami tahs dwehſeles to mahzekļu, un pamahzidami ka teem bij palikt eekſch tizzibas, un ka zaur daudſ behdahm mums buhs eeeet Deewa walſtibâ Ap. darb. 11, 23. nod. 13, 43. Matt. 10, 38. nod. 16, 24. Luhk. 22, 28. 29. nod. 24, 26. 2 Tim. 3, 12. Reem. 8, 17.

23. Un tee eekſch zittahm draudſibahm wezzajus eezehlufchi, ar gaweſchanu Deewu luhgdami, pawehleja tohs tam KUNGAM, eekſch ka tee bij tizzejuſchi. Ap. darb. 1, 26. nod. 11, 30. Tit. 1, 5.

24. Un pahrgahjuſchi zaur Piſidiu, nahze tee eekſch Pamwiliu.

25. Un Pergâ to wahrdu runnajuſchi, nonahze tee us Attaliu.

26. Un no teijenes nezehlehs tee (pahr jhrni) us Antiokiu, no kurreenes tee bij pawehleti tai Deewa ſchehlaſtibai, us to darbu ko tee bij pabeiguſchi.
Ap. darb. 13, 1. 3.

27. Un tee tur nahkuſchi, un to draudſibu ſapulzejuſchi, paſluddinaja, kahdas leetas Deews ar teem bij darrijis, un ka winſch teem paganeem tahs durwis tahs tizzibas bij atdarrijis.
Ap. darb. 15, 4. 1 Kor. 16, 9. 2 Kor. 2, 12. 1 Par. Jahn. 3, 8.

28. Un tee pagaidija tur ne maſu laiku ar teem mahzekleem.

Da 15. Nodalla.

Tee apuſtuli ſarunnajahs pahr to jautaſchanu, arrig tam warjaga apgraiſtam tapt, kas grihb to ſpreeſch, ka ne zaur tahs dauſchas darbeem, bet zaur to ſchehlaſtibu Jeſus Kriſtus buhs behdeſweem grahmatu teem Antiokereem ſinnama darritu, 2. Strap Pahwilu un Barnabu, tehlabs kriht, Markus behſ, tâ, ka ir weens no ohtra ſchkirrahs, 36. 39.

Un zitti nahze no Judu-ſemmes, un mahzija tohs brahtus: Ja juhs ne tohpat apgraiſſiti pehz to bauſli Mohſus, ne warrat juhs peſtiti tapt.
1 Mohſ. gr. 17, 10. 3 Mohſ. gr. 12, 3. Gal. 5, 12. Wilip. 3, 2. Kolohſ. 2, 8. 11. 16.

2. Kad nu ne maſais trohkſnis un apjautaſchana notikke no Pahwila un Barnabas prett winneem, tad noſpreede tee, ka Pahwils un Barnabas, un kahdi zitti no teem eetu pee teem apuſtuleem un wezzajeem us Jeruſalemi, ſchahs jautaſchanas dehl. Gal. 2, 1.
Ap. darb. 11, 30.

3. Tad nu tee no tahs draudſes pawaddidi, gahje zaur Wenikiu un Samariu, teikdami to atgreeſchanu to paganu: Un darrija leelu preeku wiſſeem brahleem.

4. Un nahkuſchi us Jeruſalemi, tappe tee uznemti no tahs draudſes, un teem apuſtuleem, un teem wezzajeem, un paſluddinaja, kahdas leetas Deews ar teem bij darrijis. Ap. darb. 14, 27.

5. Bet (fazzija tee) tur zitti irr zehluſchees no tahs draudſes to Wariſeeru, kas tizzigi irr tappuſchi, fazzidami: Tas peenahk tohs apgraiſiht, un pawehleht to bauſlibu Mohſus turreht.

6. Un tee apuſtuli un wezzajee ſapulzinajahs, pahr ſcho wahrdu raudſiht.

7. Bet kad daudſ apjautaſchanas notikke, zehlahs Pehteris, un fazzija us teem: Wihri brahki, Juhs ſinnat, ka Deews pagahjuſchôs laikôs muhſu ſtarpâ (manni) irr iſmeklejis, ka zaur mannu mutti tee pagani to preezas-wahrdu dſirdetu, un tizzetu. Ap. darb. 10, 20.
nod. 11, 1. 2. 18.

8. Un Deews tas Sirds-mannitais irr teem leezibu dewis, dohdams teem to Swehtu Garru, ittin tâ kâ mums.
1 Laik. gr. 28, 9. nod. 29, 17. Dſhw. dſ. 7, 10. Jer. 11, 20. nod. 17, 10. nod. 20, 12. Ap. darb. 10, 43. 2c. 1 Kor. 1, 2.

9. Un irr ne kahdu ſtarpibu darrijis, ſtarp mums un teem, ſchkihſtidams winnu ſirdis ar to tizzibu.
1 Pehz. 1, 22.

10. Tad nu ko kahrdinajat juhs Deewu, weenu juhgu us to mahzekļu kaklu likdami, ko neds muhſu tehwi, neds Mehs neſt warrejam? Gal. 5, 1.

11. Bet zaur to ſchehlaſtibu ta Kunga JESUS Kriſtus tizzam mehs muhſchigi paglahbti tapt, ittin tâ kâ arridſan winni. Ezeſ. 2, 4. 8. Tit. 3, 4.

12. Un wiſſa draudſe zeete kluſſu, un uſklauſija Barnabam un Pahwilam

kas stahstija kahdas sihmes un brihnumus Deews zaur teem, starp teem paganeem bij darrijis.

13. Un pehz, ka tee bij nokluſſuſchi, atbildeja Jehkabs, sazzidams: Wihri brahli, klausait mann: Ap.darb. 12,17.

14. Sihmeans irr Teizis, kà Deews pirmâ kahrtâ peemeklejis no teem paganeem laudis nemt pee sawu wahrdu:

2 Pehr. 1, 1.

15. Un ar to weenadi runna tee wahrdi to praweeschu: Ittin kà rakstihts irr:

16. Pehz scheem es atgreesischohs, un kahwu zelschu to dsihwokli Dahwida, kas fagruhſi, un kas pee tahs islausihts, es atkal ustaiſischu, un darrischu to atkal pareisi, Amos. 9, 11. 12.

17. Ka teem atlikkuſcheem zilwekeem to Kungu mekleht buhs, ir wiſſeem paganeem, pahr kurreem mans wahrds peesaukts irr, sakka tas KUNGS, kas to wiſſu darra.

18. Deewam irr wiſſi sawi darbi no muhſchibas sinnami.

19. Tapehz Es schkeetu, ka ne peederrahs gruhti teem padarriht, kas no teem paganeem pee Deewa atgreeschahs.

20. Bet ka teem rakstihts tohp, pasargatees no apgahnischanahm to elkadeewu, un tahs mauzibas, un ta noschnaugta, un affinim. Ap. darb. 15, 29.

1 Mohſ. gr. 9, 4. 3 Mohſ. gr. 3, 17. nod. 17, 14. 5 Mohſ. gr. 12, 23. 1 Kor. 8, 1. 9. 10. nod. 10, 14. 20. 21. 1 Leſ. 4, 3.

21. Jo Mohſum irr no wezzeem laikeem pa wiſſeem pilsfateem sawi ſludinataji, un winſch tohp ik ſwehdeenas basnizâs laſſihts. Neem. 8, 1.

Ap. darb. 13, 15. 27.

22. Tad patikke teem apustuleem, un wezzajeem ar wiſſu draudſibu, ismekletus wihrus no teem ar Pahwilu un Barnabu us Antiokiu suhtiht: Judu, ar pawahrdu Barsabu, un Sihlu, wihrus kas waddoni bija starp teem brahleem.

23. Rakstidami zaur winnu rohkahm tà: Tee apustuli un tee wezzajee un tee brahli, (wehl) teem brahleem no teem paganeem, kas Antiokiâ un Sihriâ un Kilikiâ irr, preeku.

24. Pehz to, ka mehs essam dsirdejuſchi, ka zitti no mums isgahjuſchi, juhs ar wahrdeem sajaukt, darridami jahſu dwehſeles ſchaubigas, sazzidami: Ka jums buhs apgraiſiteem tapt, un to bauſlibu turreht, kurreem mehs to ne essam pawehlejuſchi. Gal. 2. 4.

Ap. darb. 15, 1. 1 Jahn. 2, 19.

25. Tad mehs weenprahtigi kohpâ nahkuſchi, ſchkittam pee jums islaſſitus wihrus suhtiht, ar muhſu mihligeem, Barnabu un Pahwilu,

26. Zilwekeem, kas sawas dwehſeles irr nodewuſchi par to wahrdu muhſu Kunga JEſus Kristus. Ap.darb.13,50.

nod. 14, 19.

27. Tad mehs essam suhtijuſchi Judu un Sihlu, kas arridsan ar wahrdeem ſcho paschu pasazzihs.

28. Jo tas patikke tam Swehtam Garram un mums, ne kahdu nasku wairs uslikt, bes ween ſcho waijadsigu leetu:

29. Ka jums buhs pasargatees no elkadeewu uppureem, un affinim, un noschnaugta, un mauzibas: No ka, kad juhs few paſchus sargajeetees, tad juhs labbdarrifeet: Dſihwojeet weſſeli.

Ap. darb. 15, 20. nod. 16, 4. nod. 21, 25.

30. Tad nu tee atlaiſti nahze us Antiokiu, un ſapulzinadami to draudſi, eedewe to grahmatu.

31. Un tee to laſſijuſchi, preezajahs pahr tahs eepreezinaſchanas.

32. Bet Judas un Sihlas, kas paſchi arridsan praweeſchi bija, pamahzija tohs brahlus ar daudſ wahrdeem, un apſtiprinaja tohs.

33. Un kahdu laiku tur gaidijuſchi, tappe tee no teem brahleem ar meeru atlaiſti pee teem apustuleem.

34. Bet Sihlam patikke tur palikt.

35. Bet Pahwils un Barnabas pagaidija Antiokiâ, mahzidami un ar daudſ zitteem preezigi pafluddinadami ta Kunga wahrdu.

36. Un pehz kahdahm deenahm ſazzija Pahwils us Barnabu: Laid mehs atgreeſchamees, un peemeklejam muhſu brahlus pa wiſſeem pilsfateem, kurrôs mehs ta Kunga wahrdu essam pafluddinajuſchi, kà teem klahjahs.

37. Un Barnabas dewe padohmu to Jahni lihdſi nemt, kas arri faukts tohp Markus. Ap. darb. 12, 12. 25.

nod. 13, 5. 13. Kol. 4, 10. 2 Tim. 4, 11. Wilem. v. 24.

38. Bet Pahwils ſchkitte tahdu lihdſi ne nemt, kas no teem bij atkahpis Pamwilià, un ar teem lihdſi nenahzis pee ta darba.

Ap. darb. 13 13.

39. Tapehz notikke weena fareebschana, tà ka tee weens no ohtra schkihrahs, un ka Barnabas to Marku lihdsi nehme, un us Kipru pahrzehlahs.

40. Bet Pahwils ismeklejis Sihlu isgahje, nodohts tai Deewa schehlastibai no teem brahleem.

41. Un winsch pahrstaigaja Sihriu un Kilikiu apstiprinadams tahs draudses.

Ta 16. Nodalla.

Pahwils apgraisa Timoteü, 1. 3. Atgreesch pee Deewu to purpura-prezzineezi Lidiu, 14. Isdsenn weenu sihlneeku garru, 16. Tohp tadehl zeetumâ mests, 19. Schaufts, 23. Bet atkal brihnischki zaur semmes trihzeschanu isglahbts, 25. Atgreesch to zeetuma fargu pee Deewu, 30.

Un winsch nahze us Derbu un Listru: Un redsi, weens mahzeklis bija tur, wahrdâ Timoteus, weenas tizzigas Judu-seewas dehls, bet no weena Greekeru tehwa. Ap. darb. 14, 6. nod. 17, 14. nod. 19, 22. nod. 20, 4. Reem. 16, 21. 1 Kor. 4, 17. Wilhtip. 2, 19. 1 Teff. 3, 2. 1 Tim. 1, 2. 2 Tim. 1, 5.

2. Schim kluâ (laßba) leeziba dohta no teem brahleem Listrâ un Ikoniâ. Ap. darb. 6, 3.

3. Scho gribbeja Pahwils, ka tas ar winnu aiseetu: Un winsch nehme un apgraisija to, to Judu dehl, kas tannis weetâs bija: Jo wiffi sinnaja, winna tehwu Greekeru bijuschu. 1 Kor. 9, 20. Gal. 2, 3.

4. Un kad tee pahrstaigaja zaur teem pilsfateem, dewe tee winneem fargaht tahs pawehlefchanas no teem apustuleem un wezzajeem Jerusalemê norunatas. Ap. darb. 15, 20. 29.

5. Tad nu tahs draudses tappe eekfch tizzibas apstiprinatas, un wairoj ahs ikdeenas pulkâ.

6. Un teem zaur Wrigiu un to Galaterru teefu gahjufcheem, tappe no ta Swehta Garra aisleegts, to wahrdu eekfch Assias runnaht.

7. Mistâ nahkufchi, baudija tee us Bitiniu eet, un tas Gars ne lahwe teem.

8. Un tee Mistü fezzen gahjufchi, nogahje us Trohdu. Ap. darb. 20, 6. 2 Kor. 2, 12. 2 Tim. 4, 13.

9. Un no Pahwila tappe nakti weena parahdifchana redseta: Tur bija weens Makedonias wihrs, stahwedams, winnu luhgdamsun fazzidams: Nahz pahri us Makedoniu, un palihdsi mums.

10. Un kad winsch to parahdifchanu bij redsejis, tudal meklejam mehs iseet us Makedoniu, nomannidami ka tas Kungs muhs bij ataizinajis teem to preezas wahrdu fluddinaht.

11. Tad mehs nozehlufchees no Troädas, gahjam teefcham us Samotrahkiu, un ohtrâ (deenâ) us Neapoli.

12. No turrenes us Wilippeem, kas irr tas leelakais pilsfahts tahs Makedonias teefas, weena fweschineeku weeta; Un mehs pagaidijam tannî pilsfatâ kahdas deenas.

13. Un to fwehtku deenâ isgahjam mehs no pilsfata ahrâ, garr uppes mallu, kur eeraddums bij Deewu luhgt: Un mehs apfehdufchees runnajam us tahm fanahkufchahm feewahm.

14. Un weena feewa ar wahrdu Lidia, weena purpura-prezzineeze, ta pilsfata Tiatiras, Deewu bihdama usklaufija mums: Tai pafchai atdarrija tas Kungs to firdi, wehrâ nemt to, kas no Pahwila runnahts kluа.

15. Un kad ta un winnas nams kristihts bija, luhdse ta fazzidama: Ja juhs fchkeetat manni eekfch to Kungu tizzigu essam, tad eenahzeet mannâ nammâ, un paleezeet tur; Un ta peespeede muhs. 1 Mohs. gr. 19, 3. nod. 33, 11. Gohg. gr. 19, 21. Luhk. 24, 29. Ebr. 13, 2.

16. Un tas notikkahs, mums eijoht Deewu luhgt, fastappe mums weena meita, tai bij weens sihletaja gars, kas faweem kungeem daudf pelna peneffe sihledama. 1 Sam. 28, 7. Ap. darb. 19, 34.

17. Schi gahje tam Pahwilam un mums pakkaf, un brehze, fazzidama: Schee zilweki irr kalpi Deewa ta Wiffu-augstaka, kas jums pafluddina to zellu tahs pestifchanas.

18. Un scho darrija ta daudf deenas. Bet Pahwilam tas ruhpe, un atgreesdamees fazzija tas us to garru: Es pawehlu tew eekfch to wahrdu JEsus Kristus no tahs iseet: Un winsch isgahje no tahs tannî stundâ. Mark. 16, 17.

19. Bet winnas kungi redsedami ka tà zerriba winnu pelnifchanas judduſi bija, nehme tee Pahwilu un Sihlu, un wilke tohs us tirgu preekfch teem wirsneekem. 2 Kor. 6, 8.

20. Un peewedduſchi tohs pee teem walditajeem, fazzija: Schee zilweki fajauz muhſu pilsfatu, Judu laudis buhdami. 1 Kehn. 18, 17. Ap. darb. 17, 6.

21. Un

21. Un pafluddina ceraſchas, kas mums ne klahjahs peenemt, neds darriht, kas mehs Reemeri eſſam.

22. Un tas tauſchu pulks zehlahs pretti teem, un tee wirſneeki noplohſija teem tahs drehbes, un pawehleja tohs ar rihkſtehm ſchaust. 2 Kor. 11, 25. 1 Teſſ. 2, 2. Wihlip. 1, 13.

23. Un daudſ ſitteenus teem dewuſchi, eemette tee tohs zeetumâ, un pawehleja tam zeetuma-ſargam tohs zeeſchi ſargaht.

24. Schis tahdu pawehlefchanu dabbujis, mette tohs gallejâ zeetumâ, un apzeetinaja winnu kahjas ſeekſtâ.

25. Un ap to nakts widdu, luhdſe Pahwils un Sihlas Deewu, un dſeedaja flawu-dſeeſmas: Un tee kas zeetumâ bija, usklauſija teem: Ap. darb. 4, 31.

26. Tad notikke peepeſchi leela ſemmes trihzeſchana, tà ka tee zeetuma dibbini kuſtinajahs, un tudaļin kļuwa wiſſas durwis atwehrtas: Un wiſſu ſaites tappe walkâ. Ap. darb. 5, 19. nod. 12, 7.

27. Un tas zeetuma-ſargs nomohdâ tappis, un redſejis tahs zeetuma durwis atwehrtas, iswilke to ſohbinu, un gribbeja few paſchu nonahweht, ſchkiſdams tohs zeetumâ turretus isbehgušchus eſſam.

28. Bet Pahwils brehze ar ſtipru balſi, ſazzidams: Ne darri few kaunu, jo mehs wiſſi eſſam ſcheitan.

29. Un winſch ſwezzi praſſijis, eeſkreh-je un mettahs drebbedams preekſch Pahwila un Sihlas ſemmê,

30. Un iswedde tohs ahrâ, un ſazzija: Kungi, ko buhs man darriht, ka es muhſchigi dſihwoju. Luhk. 3, 10. Ap. darb. 2, 37. nod. 9, 6. Jahn. 3, 16. 36. nod. 6, 47. 1 Jahn. 5, 10.

31. Un tee ſazzija: **Tizzi eekſch to Kunga JEſu Kriſtu, tad TU un wiſs taws nams muhſchigi dſihwohs.**

32. Un tee runnaja tam ta KUNGA wahrdu, un wiſſeem, kas tannî namâ bija.

33. Un tas nehme tohs tannî paſchâ nakts ſtundâ, un nomaſgaja teem tahs bruhzes: Un tappe kriſtihts, **Winſch** un wiſſi winna ſaweji tudaļin.

34. Un winſch wedde tohs ſawâ nammâ, ſehdinaja tohs pee galda, un preezajahs, ka winſch ar wiſſu ſawu nammu bij eekſch Deewu tizzigs tappis.

Luhk. 5, 29. nod. 19, 6.

35. Kad nu gaiſma bij tappuſi, ſuhtija tee wirſneeki ſullainus, kas ſazzija: Palaid ſchohs paſchus zilwekus.

36. Un tas zeetuma-ſargs pafluddinaja ſchohs wahrdus tam Pahwilam, (ſazzidams:) Tee wirſneeki irr ſuhtijuſchi, ka juhs buhs palaiſt: Tad nu juhs iseita un ſtaigajt ar meeru.

37. Bet Pahwils ſazzija us teem: Tee irr muhs, Reemeru zilwekus buhdamus, ne teeſatus kļaijumâ ſchautuſchi un zeetumâ eemettuſchi, un iſmett muhs taggad ſleppen? Ne tà: Bet lai nahk tee paſchi un muhs iswedd. Ap. darb. 22, 25.

38. Un tee ſullaiņi atſazzija ſchohs wahrdus teem wirſneekeem: Un tee bihjajahs, dſirdedami tohs Reemerus eſſam.

39. Un nahze tohs pahrrunnadami, un iswedde un luhdſe tohs, ka tee no pilſſata iseetu. Matt. 8, 34.

40. Un tee no zeetuma iſgahjuſchi eegahje pee tahs Lidias: Un redſeja tohs brahļus, un pamahzija tohs, un iſgahje.

Da 17. Nodaļa.

Pahwils ſluddina Deewa wahrdu eekſch Teſſalonikas, 1. Tur zelk tee Judi weenu dumpi pretti winnu, 5. Bet winſch tohp no teem brahļeem aiſſuhtihts us Berroiu, 10. Ir tur mahzahs jitti Judi us winnu, 13. Tad aiſeet winſch us Ateenahm, 15. Mahza tur no ta nepaſihſtama Deewa, 22.

Un tee pahrgahjuſchi to Amwipoli un Apolloniu nahze us Teſſaloniku, kur weena Judu-baſniza bija.

2. Un Pahwils pehz ſawu eeraddumu eegahje pee teem, un aprunnajahs ar teem pee trim ſwehdeenahm no teem rakſteem,

3. Tohs iſſtahſtidams, un winneem preekſch likdams, ka Kriſtum bij zeeſt un augſcham zeltees no mirroņeem, un ka **Schis eſſohts JEſus Kriſtus**, ko Es (ſazzija tas,) jums paſluddinaju.

Dahw. dſeeſ. 22, 7. Eſ. 53. Matt. 16, 21. Luhk. 24, 26. 46. Jahn. 1, 42.

4. Un zitti no teem tappe pahrrunnati, un kļuwa Pahwilam un Sihlam peelikti, un no teem Deewabihjigeem Greekeem leela draudſe, un no tahm augſtahm ſeewahm ne tik mas.

Ap. darb. 28, 24. nod. 17, 17.

5. Bet tee pahrgalwigi Judi bahrgdami nehme pee ſewim zittus no launeem wiſſadeem laſkrehjuſcheem laudim, un ſapulzinaja tohs laudis, un darrija trohkſni tannî pilſſatâ: Un apſtahjuſchi to nammu Jaſona, meklea

tohs preekſch to ļauſchu pulku weſt.

6. Bet tohs ne atraddufchi, wilke tee to Jaſonu un zittus brahļus preekſch ta pilsſata wirſneekeem, brehkdami: Tee kas wiſſu paſauli ar trohkſņeem ſajauz, tee paſchi irr arridſan ſchurp nahkuſchi. Ap. darb. 16, 20.

7. Tohs paſchus Jaſons irr mahjojis: Un ſchee wiſſi darra pretti tahm pawehleſchanahm ta ķeiſexa, ſazzidami: Weenu zittu ķehņinu eſſam, JEſu.
Luhk. 23, 2. Jahn. 19, 12.

8. Un tee eeſkubbinaja tohs ļaudis un tohs pilsſata wirſneekus, kas to dſirdeja.

9. Tomehr tee, aisbildinqſchanu no Jaſona un teem zitteem dabbujuſchi, palaide tohs.

10. Bet tee brahļi isſuhtija tudaliņ zaur nakti Pahwilu un Sihlu us Berrou, kas tur nahkuſchi nogahje to Judubaſnizâ. Ap. darb. 9, 25.

11. Un Schee bija jo-gohdigi pahr teem Teſſalonikâ buhdameem Judeem, kas to wahrdu labprahtigi usņehme, mekledami ikdeenas rakſtôs, arrig ſchahs leetas tà buhtu. Eſ. 34, 16. Luhk. 16, 29.
Jahn. 5, 39.

12. Tad nu daudſ no teem tizzeja, ir no tahm gohdigahm Greekexu ſeewahm, un wihreem ne tik mag.

13. Un kad tee Judi no Teſſalonikas nomannija, ka arridſan Berroû no Pahwila tas Deewa-wahrds ſluddinahts tappe, nahze tee arridſan tur, un ſchaubija tohs ļaudis. 1 Teſſ. 2, 4.

14. Bet tee brahļi tudaliņ isſuhtija to Pahwilu, ka tas no-eetu, tà kà lihdſ juhxai, bet Sihlas un Timoteüs palikke tur.

15. Bet tee, kas to Pahwilu pawaddija, wedde to lihdſ Ateenahm, un ņehme pawehleſchanu us Sihlu un Timoteü, ka tee arri pee wiņņu nahktu, un isgahje. Ap. darb. 18, 5.

16. Un kamehr Pahwils tohs Ateenâs pagaidija, apſkaitahs wiņņa gars eekſch wiņņa, ka wiņſch redſeja to pilsſatu tik elka-deewigu eſſam.

17. Tad nu wiņſch aprunnajahs baſnizâ ar teem Judeem un Deewa-bihjigeem, un tirgû ikdeenas ar teem klaht nahkuſcheem. Ap. darb. 17, 4.

18. Un zitti no teem Epikura- un un Stoika-gudreem ſarunnajahs ar wiņņa: Un zitti ſazzija: Ko gribb ſchis plukſchķis runnaht? Un zitti: Tas leekahs ſweſchu deewu paſluddinatais eſſohts: Tapehz, ka tas JEſu un to augſchamzelſchanu teem preezigi paſluddinaja.

19. Un tee wiņņu ņehmuſchi, wedde to us to augſtu teeſas weetu, ſazzidami: Neggi mehs warram ſinnaht, kuxxa irr ta jauna mahziba, kas no tewim tohp runnata?

20. Jo tu zittas ſweſchas leetas runna preekſch muhſu auſim, tapehz gribbam mehs ſinnat, kas tas irr?

21. (Bet tee Ateenexi wiſſi un tee peemahjotaji ſweſchineeki, ar zittu ne neeku to laiku kaweja, kà ween ko jaunu runnaht un dſirdeht.)

22. Un Pahwils ſtahweja eekſch tahs augſtas teeſas widdu, un ſazzija: Juhs Ateenexu wihri, es redſu juhs wiſſai elka-deewigus.

23. Jo es zaur-eedams un peeluhkodams juhſu ſwehtekļus, atradde arridſan weenu altari, kam bij wirſû rakſtihts: Tam ne paſihſtamam Deewam. Tapehz ko juhs ne paſihdami gohdat, ſcho paſchu es jums paſluddinaju.

24. Tas Deews, kas irr darrijis to paſauli, un wiſſu, kas tur eekſchâ irr, ſchis, weens Kungs ſemmes un debbes buhdams, ne mahjo ar rohķahm darritâs baſnizâs:
1 Mohſ. gr. 1, 1. 2 Laik. gr. 6, 30. Dahw. dſeeſ. 33, 6. dſeeſ. 124, 8. dſeeſ. 146, 6. Eſ. 66, 1. Apuſt. darb. 7, 48. 49. nod. 14, 15. Parahd. Jahn. 14, 7.

25. Neds arridſan tam no zilweku rohķahm kalpoſchana noteek, itt kà tam kas waijadſetu, wiņſch dohd wiſſeem dſihwibu, un dwaſchu, un wiſſas leetas. 1 Mohſ. gr. 2, 7.
Dahw. dſeeſ. 50, 10. 12.

26. Un irr darrijis no Weena-affins wiſſu zilweku tautu, ka ta dſihwotu wiſſas ſemmes wirſû, un irr eeſtahdijis tohs papreekſch nolikkus laikus, un tahs eſchas ſtahſtijis kur teem jadſihwo. 5 Mohſ. gr. 32, 8.

27. Ka tee to Kungu mekletu, arrig tee wiņņu warretu juſt un atraſt: Jepſchu wiņſch tahļu ne irr no ikweena no mums.

28. Jo eekſch wiņņa dſihwojam mehs, un kuſtamees, un eſſam mehs. Itt kà arridſan zitti no juhſu dſeeſmas darr

darritajeem irr fazzijuschi: Mehs arridsan essam winna radda.

29. Tad nu mums, Deewa radda buhdameem, ne buhs dohmaht, to Deewibu lihdsu essam seltam, jeb sudrabam, jeb akminam, weenam no zilweka gudribas un isdohmaschanas istaisitam tehlam. Es. 40, 18.

30. Tad nu Deews tohs laikus tahs nesinnaschanas panessis, taggadin pawehl wisseem zilwekeem wissâs mallâs no grehkeem atgreestees. Ap. darb. 14, 16. Luhk. 24, 47.

31. Tapehz, ka winsch weenu deenu irr nolizzis, kurrâ winsch sohdiht gribb to pasauli eeksch taisnibas, zaur weenu Wihru, eeksch ka winsch to irr apnehmis, to tizzibu wisseem preekschturredams, tapehz, ka winsch to irr no mirroneem usmohdinajis. Ap. darb. 2, 24. nod. 10, 42.

32. Bet kad tee to mirronu augschamzelschanu dsirdeja, nehme to zitti smeeklâ; Bet zitti fazzija: Mehs dsirdesim tew atkal pahr to.

33. Un tà isgahje Pahwils no winnu widdus.

34. Tomehr zitti wihri peekehrahs tam, un tizzeja. Starp teem bija Dionisius tas leelais teesas kungs, un weena seewa, ar wahrdu Damaris, un zitti ar teem.

Ta 18. Nodalla.

Pahwils sluddina Deewa wahrdu teem Korintereem, 1. Strahda atkal, jo tas bija teltu-darritais, 3. Tee Judi zellahs prett winnu, un wedd winnu preeksch to semmes-sohgi, 12. Pahwils apzehrpj sawu galwu eeksch Kenkrejas, 18. Apstiprina schurp un turp tohs brahlus, 23. Apollus mahza Ewesû, 24. Un tohp arri pats wehl pamahzihts, 26.

Un pehz scheem aisgahje Pahwils no Ateenahm, un nahze us Korintu.

2. Un atradde kahdu Judu, ar wahrdu Akilu, dsimtenes pehz no Pontus, nesenn no Italias nahkuschu, un Priskillu winna seewu, (pehz to, ka tas keisers Klaudius bij pawehlejis, wisseem Judeem bij iseet no Rohmas) un eegahje pee teem. Reem. 16, 3.

1 Kor. 16, 19. 2 Tim. 4, 19.

3. Un pehz to, ka tas weenadâ ammatâ ar winnu bija, palikke tas pee teem, un strahdaja: Jo tee sawâ ammatâ bija teltu-darritaji. Ap. darb. 20, 34.

1 Kor. 4, 12. 2 Kor. 11, 9. nod. 12, 13. 1 Tess. 2, 9. 2 Tess. 3, 8.

4. Un winsch ikweenâ swehdeenâ mahzija basnizâ, un pahrrunnaja tik labb Judus ka Greekerus.

5. Un kad Sihlas un Timoteüs no Makedonias bij nahkuschi, tappe Pahwils Garrâ peespeests, teem Judeem apleezinaht, ka JEsus essohts tas Kristus. Ap. darb. 17, 14. 15.

6. Bet kad tee pretti turrejahs, un saimoja, tad winsch tahs drehbes iskrattijis fazzija us teem: Juhsu assins laid irr us juhsu galwu: ES esmu schkihsts, no scha laika ES eeschu pee teem paganeem.

3 Mohs. gr. 20, 9. 12. 2 Sam. 1, 16. Ezek. 3, 18. 19. Matt. 10, 14. nod. 27, 25. Ap. darb. 13, 45. 51.

7. Un no turrenes nogahjis, nahze tas eeksch nammu kahda, ar wahrdu Justs, kas Deewam kalpoja, kurra nams tuwu klaht bija pee tahs basnizas.

8. Bet Krispus tahs basnizas wirsneeks tizzeja eeksch ta Kunga, ar wissu sawu nammu, un daudsi no teem Korintereem (winnu) dsirdedami, tizzeja, un tappe kristiti. 1 Kor. 1, 14.

9. Un tas Kungs fazzija naktî zaur weenu parahdischanu us Pahwilu: Ne bihstees, bet runna, un ne zeet klussu: Ap. darb. 23, 11.

10. Jo es esmu ar tew, un ne weens zelsees pretti tew, tew launu darridams, jo man irr dauds lauschu schî pilsfatâ. Jahn. 10. 16.

11. Un winsch tur mitte gads-kahrtu un seschus mehneschus, mahzidams winnu starpâ to Deewa wahrdu.

12. Un kad Gallions Akajas walstâ semmes-sohgis bija, zehlahs tee Judi weenprahtigi prett Pahwilu, un wedde to preeksch ta sohda-krehsla,

13. Sazzidami: Schis pahrrunna tohs laudis, pretti to bauslibu Deewam kalpoht.

14. Bet kad Pahwils gribbeja to mutti atwehrt, fazzija Gallions us teem Judeem: Ja tur kahda netaisna darrischana jeb blehnu leeta buhtu, juhs Judi, tad es juhs labpraht klausitu. Ap. darb. 25, 11.

15. Bet kad nu jautaschana irr pahr wallodu, un wahrdeem, un bauslibas, kas starp jums irr, tad juhs paschi luhkojeet, jo Es pahr to ne nessischu teesu.

16. Un winsch dsinne tohs nohst no ta fohda-krehfla,

17. Bet wissi Greekeri nehme Sostenu, tahs basnizas wirfneeku, un kuhle to preeksch ta fohda-krehfla, un Gallions par scheem ne ko behdaja. 1 Kor. 1, 1.

18. Un Pahwils wehl dauds deenas tur palizzis, tappe no teem brahleem noraidihts, un zehlahs pahri us Sihriu, (un ar winnu Prifkilla un Akila) un apzirpe to galwu Kenkreâ, jo winsch bij to Deewam apfohlijees.

4 Mohs. gr. 6, 9. 18. Ap. darb. 21, 24.

19. Un winsch nonahze us Ewesu, un atstahje tohs tur, bet Winsch pats eegahje basnizâ, un darbojahs ar teem Judeem.

20. Un kad tee luhdse, winnam bij ilgaki pee teem palikt, ne gribbejahs winnam.

21. Bet atfazzija teem, fazzidams: Man teescham buhs tohs nahkamus swehtkus Jerusalemê turreht, bet es atgreesischohs atkal pee jums, ja Deews gribb, un winsch nozehlahs no Ewesus.

1 Kor. 4, 19. Jehk. 4, 15. Ebr. 6, 3.

22. Un nonahzis us Kesariu, gahje winsch augscham, un apfweizinaja to draudsibu, un nozehlahs us Antiokiu.

23. Un tur kahdu laiku pakawejees, isgahje winsch, pahrstaigadams pa kahrtam to Galatexu un Wrigias teesu, stiprinadams wissus mahzeklus.

24. Bet weens Judu wihrs, ar wahrdu Apollus, dsimts no Alekfandrias, weens faprattigs wihrs, nonahze us Ewesu, spehzigs buhdams rakstôs.

1 Kor. 1, 12.

25. Schis bija ismahzihts eeksch ta Kunga zella, un karsts eeksch garra, runnaja un mahzija tikkuschi, kas tam Kungam peederr, sinnadams tikkai to kristibu Jahna. Ap. darb. 19, 3.

26. Un schis eesahze drohschi runnaht basnizâ. Un Akila un Prifkilla winnu dsirdejuschi, peenehme winnu, un isstahstija winnam arri skaidraki ta Kunga zellu.

27. Un kad winsch gribbeja us Akaju no-eet, rakstija tee brahli us teem mahzekleem, tohs atgahdinadami, ka tee winnu usnemtu, kas, tur nahzis, dauds irr peenessis teem, kas tizzeja, zaur to schehlastibu.

1 Kor. 3, 6.

28. Jo winsch pahrleezinaja pastahwigi tohs Judus, skaidri parahdidams zaur teem raksteem, ka JEsus essohts tas Kristus.

Ta 19. Nodalla.

Pahwils mahza un darra brihnumus Ewesû, 1. 10. Leek zittus wella-peespeedejus kaunâ, 13. Sadedsina neleeschas burwju-grahmatas, 19. Tadehl zell Demeteris dumpi prett winnu, 23.

Un tas notikkahs, kamehr Apollus bija Korintû, ka Pahwils tahs us augschu-gullamas semmes pahrstaigajis, nahze us Ewesu: Un atradde zittus mahzeklus, Ap. darb. 18, 24. 1. Kor. 1, 12.

2. Sazzija tas us teem: Essat juhs to Swehtu Garru dabbujuschi, kad juhs tizzigi essat tappuschi? Bet tee fazzija us winnu: Mehs neds essam dsirdejuschi, arrig weens Swehts Gars essohts.

Jahn. 7, 39. Ap. darb. 10, 44. ꝛc.

3. Un winsch fazzija us teem: Us ko tad essat juhs kristiti? Un tee fazzija: Us to kristibu Jahna.

4. Bet Pahwils fazzija: Jahnis gann irr kristijis ar to kristibu tahs atgreeschanas no grehkeem, teem laudim fazzidams, ka tee tizzetu eeksch to, kas pehz winnu nahkams bij, tas irr, eeksch Kristu JEsu. Matt. 3, 11. Mark. 1, 4. 8.

Luhk. 3, 16. Jahn. 1, 26. Ap. darb. 1, 5. nod. 11, 16.

5. Un kas winnu dsirdeja, tee tappe kristiti us to wahrdu ta Kunga JEsus.

6. Un kad Pahwils teem tahs rohkas uslikke, nahze tas Swehts Gars us teem: Un tee runnaja ar (sweschahm) wallodahm, un stahstija praweeschu mahzischanas. Ap. darb. 2, 4. nod. 6, 6. nod. 8, 17. nod. 10, 46. nod. 11, 15.

7. Un wissu to wihru bij pee diwipadesmits.

8. Bet winsch eegahjis basnizâ runnaja drohschi, pee trim mehnescheem, darbodamees un pahrrunnadams us tahm leetahm no tahs Deewa walstibas.

9. Un kad zitti apzeetinati, un ne paklausigi bija, launi runnadami no ta zella preeksch tahs draudses, atstahje winsch no teem, un atschkihre tohs mahzeklus, un farunnajahs ikdeenas kahdâ skohlâ, weena faukta Tirannus. 2 Tim. 1, 15.

10. Un tas notikkahs pee diwi gaddeem, tà ka wissi, kas eeksch Asias dsihwoja, ta Kunga JEsus wahrdu dsirdeja, tik labb Judi kà arridsan Greekeri.

11. Un

11. **Un Deews darrija leelus darbus zaur Pahwila rohkahm.**
Mark. 16, 20. Ap. darb. 14, 3.

12. Tà ka arridsan no winna meesas pee teem neweffeleem tee sweedru auti, un (zitti) auti nesti tappe, un tahs neweffelibas no teem atstahje, un tee launi garri no teem isgahje. Ap. darb. 5, 15.

13. Un zitti no teem Judeem, kas apkahrt wasajahs, kas (wellu) isdsinneji bija, drihsteja pahr teem, kam launi garri, ta Kunga JEsus wahrdu saukt, sazzidami: Mehs peekohdinajam jums no JEsus puses, ko Pahwils sakuddina.

14. Tee nu, kas schо darrija, bija septini dehli Skewa, weena Judu augsta preestera.

15. Un tas launs gars atbildedams sazzija: To JEsu pasihstu es, un to Pahwilu sinnu es: Bet juhs, kahdi juhs essat?

16. Un tas zilweks, kam tas launs gars bija, uslehze teem, tà ka teem bij kailеem un eewainoteem no ta namma isbehgt.

17. Un tas tappe sinnams wisseem Judeem, un Greekeeem, kas Ewesû dsihwoja: **Un wisseem usgahje bihjaschana, un tas wahrds ta Kunga JEsus tappe augsti teikts.**

18. Un daudz no teem, kas tizzeja, nahze, isfazzidami, un pasludinadami sawus darbus. Matt. 3, 6. Luhk. 10, 17.

19. Un daudz no teem, kas neleeschus darbus darrijuschi, nesse tahs grahmatas kohpâ, un sadedsinaja tahs wisseem redsoht, un pahrskaitija winnu makſu, un atradde peezdesmits tuhkstoschus sudraba (grafschus).

20. **Tik warren auge, un uswarreja ta Kunga Wahrds.** Es. 55, 11.
Ap. darb. 6, 7. nod. 12, 24.

21. Un kad schahs leetas bij pabeigtas, apnehmahs Pahwils garrâ, Makedoniu un Akaju pahrstaigaht, un us Jerusalemi eet, sazzidams: Pehz to, kad es tur essmu bijis, buhs man arridsan Rohmu redseht. Ap. darb. 18, 21.
Reem. 15, 25. Gal. 2, 1.

22. Un us Makedoniu suhtijis diwi, kas tam kalpotu, Timoteu un Erastu, kawejahs pats kahdu brihdi eekſch Asias.
Ap. darb. 13, 5. Reem. 16, 23. 2 Tim. 4, 20.

23. Bet ap to laiku zehlahs ne masais trohkſnis ta zelta dehl. 2 Kor. 1, 8.

24. Jo weens ar wahrdu Demeteris, weens sudrab-kallejis, darrija no sudraba Dianas nammus, un peeneſſe teem ammata-wihreem ne tik masu pelnischanu. Ap. darb. 16, 16.

25. Tohs sapulzinaja winsch ar teem darritajeem tahdu leetu, un sazzija: Wihri, juhs sinnat, ka no schahs darboschanas mums muhsu usturrеschana irr;

26. Un juhs redsat un dsirdat, ka schis Pahwils ne ween Ewesû, bet tik ne pahr wissu Assu weenu leelu draudsi pahrrunnadams irr apgreesis, sazzidams: Deewus ne essam, kas ar rohkahm tohp taisiti. Dahw. ds. 115, 4.
Jer. 10, 3.

27. Un tas padarra ne ween mums likstu, ka schi darboschana taps nizzinata, bet ka arridsan tahs augstas deewas Dianas nams taps neewahts, un ka arridsan winnas augstiba isnihks, kam wissa Asia un ta pasaule kalpo.

28. Bet tee scho dsirdedami, tappe pilni dusmibas, brehze, sazzidami: Augsta irr ta Diana to Eweseru.

29. Un wiss tas pilsahts tappe no ta trohkſna peepildihts, un tee skrehje weenprahtigi us to raudsischanas weetu, un aisgrahbe lihdsi to Gahju un Aristarku Makedonexus, Pahwila zellabeedrus. Ap. darb. 20, 4. nod. 27, 2.
Koloss. 4, 10.

30. Un kad Pahwils gribbeja pee teem laudim eet, ne palaide winnu tee mahzekli.

31. Bet zitti arridsan to wirſneeku no Asias, kas winna draugi bija, suhtija pee to, luhgdami, ka tas ne dohtohs us to raudsischanas weetu.

32. Tad nu zitti zittadi brehze, jo ta draudse bij sajaukta, un tas leelaks pulks ne sinnaja, kadehl tee bij kohpâ sanahkuschi.

33. Un zitti no ta pulka, wilke Alekſanderu preekſchâ, kad winnu tee Judi preekſch dsinne: Un Alekſanders mette ar rohku, gribbedams preekſch laudim aisbildinatees. Ap. darb. 12, 17. nod. 13, 16. nod. 21, 40.

34. Bet kad tee nomannija, winnu Judu essam, brehze wissi ar weenu balsi pa diwi stundahm: Augsta irr Diana to Eweseru.

35. Un kad tas pilsa-rakstitais to pulku kluſſinajis bij, sazzija winsch: Juhs Eweseru wihri, kurſch zilweks irr, kas ne sinna, to Eweseru pilsatu essam weenu kohpeju tahs augstas deewas

Dianas, un ta no debbes krittuſcha tehla?

36. Kà nu ſchahm leetahm ne weens warr pretti runnaht, tad jums peenahk ar meeru buht, un neneeka aplam darriht.

37. Jo juhs eſſat ſchohs wihrus atwedduſchi, kas neds tahs ſwehtas weetas laupitaji irr, neds juhſu deewu ſaimo.

38. Ja tad nu Demeteram, un teem ammata wihreem ar winnu kas jadarra, tad tahs teeſas deenas tohp turretas, un tur irr ſemmes ſohgi, lai winni ſawâ ſtarpâ apſuhdſahs.

39. Bet ja juhs zittu kahdu leetu meklejat, tad taps ta eekſch weenas ihſtenas draudſes iſteeſata.

40. Jo mehs eſſam tak likſtâ, ka mehs pahr to, kas ſchodeen notizzis irr, weena dumpja dehl apſuhdſeti tohpam, kur (tomehr) ne weena waina irr, ar ko mehs ſcho dumpi aiſbildeht warram; Un ſcho ſazzijis atlaide winſch to draudſi.

Ta 20. Nodalla.

Pahwils aiſeet us Makedoniu, 1. Eſtuddina Deewa wahrdu eekſch Troadas, 7. Un uſmohdina tur weenu jaunekli, 9. 10. Eet us Mileti, 17. Eſwehti un atgahdina tur tohs wezzajus tahs Eweſeru draudſes, 18.

Un pehz, kad tas trohkſnis kluſſinahts bija, ataizinaja Pahwils tohs mahzekkus, un tohs apſweizinajis isgahje winſch, ſtaigadams us Makedoniu.

1 Tim. 1, 3.

2. Un winſch pahrſtaigajis tannîs teekâs, un ar daudſ wahrdeem tohs pamahzijis, nahze winſch Greekeru ſemmê.

3. Un tur par trim mehneſcheem kawejees notikke winnam wiltiba no teem Judeem, kad winnam bij zeltees us Sihriu, un winſch apnehmahs atpakkat greeſtees zaur Makedoniu.

4. Un winnu pawaddija lihdſ Aſſiu Sopateris no Berrous, bet no teem Teſſalonikeeſeem Ariſtarkus, un Sekundus, un Gahjus no Derbus, un Timoteüs: Un no teem Aſiateeſeem Tikikus, un Trowimus. Ap. darb. 16, 1. nod. 19, 29. nod. 21, 29. nod. 27, 2. Koloſſ. 4, 7. 10. 1 Kor. 1, 14. Eweſ 6, 21. 2 Tim. 4, 12. 20. Tit. 3, 12.

5. Schee papreekſch gahjuſchi, gaidija muhs Troadâ.

6. Bet Mehs nozehlamees, pehz to neraudſetu maiſu deenahm no Wihlippeem, un nahzam pee teem us Troadu peezâs deenâs, kur mehs ſeptinas deenas kawejamees.

7. Bet pirmâ neddelas deenâ, kad tee mahzekki bij ſanahkuſchi to maiſi lauſiht, darbojahs Pahwils ar teem, gribbedams ohtrâ deenâ iseet: Un winſch mahzija to wahrdu lihdſ nakts widdum:

Ap. darb. 2, 42. 46. 1 Kor. 10, 16. nod. 11, 20. ꝛc.

8. Un tur bija daudſ eſtjes-lukturu tanî augſtâ iſtabâ, kur tee bij ſapulzinati.

9. Un weens jauneklis, ar wahrdu Eutikus, ſehdeja us lohgu, un no meega pahrnemts, tapehz ka Pahwils ilgaki runnaja, un tas no meega pahrſwehrts, kritte no ta treſcha behnina, un tappe mirris uszelts.

10. Bet Pahwils nokahpis usmettahs us winnu, un apkampe to, ſazzidams: Ne darrajt trohkſni, jo ta dwehſele irr eekſch winna. 1 Kehn. 17, 21. 2 Kehn. 4, 34.

11. Un winſch augſcham gahjis, un maiſi lauſijis un pabaudijis, un lihdſ deenai aufoht Deewa wahrdu ſluddinajis, tà isgahje.

12. Un tee atwedde to puiki dſihwu, un ne tappe mag eepreezinati.

13. Bet Mehs papreekſch us to laiwu gahjuſchi, nozehlamees us Aſſon, gribbedami tur to Pahwilu eenemt: Jo tà bija winſch to pawehlejis, gribbedams Pats kahjam eet.

14. Un kad winſch Aſſonâ nums peeklihde, tad mehs winnu eenehmuſchi nahzam us Mitilenu.

15. Un no turrenes nozehluſchees, nahzam mehs ohtrâ deenâ prett Kiju, un nahkamâ deenâ laidam mehs Samu mallâ: Un palikkuſchi Trogillâ, nahzam mehs ohtrâ deenâ us Mileti.

16. Jo Pahwils bij apnehmees Eweſum ſezzen zeltees, ka winſch to laiku ne kawetu eekſch Aſias, jo winſch ſteidſahs, ja tas no winna warretu buht, us teem waſſaras-ſwehtkeem Jeruſalemê tapt.

Ap. darb. 18, 21. nod. 21, 4. 12.

17. Bet winſch ſuhtija no Miletes us Eweſu, un ataizinaja tahs draudſes wezzajus.

18. Un kad tee pee winnu nahze, ſazzija winſch us teem: Juhs ſinnat no tahs pirmas deenas, kurrâ es eekſch Aſias nahzis, ka es ar jums pahr to wiſſu laiku bijis eſmu. Ap. darb. 19, 10.

19. Kalpodams tam Kungam ar wiſſas paſeemnoſchanas, un daudſ aſſarahm un kahrdinaſchanahm, kas man irr notikkuſchas no to Judu wiltibahm.

20. Ka es neneeka eſmu paſlehpis no teem, kas jums par labbu nahkt,

nahktu, ko es jums ne buhtu pa-
fluddinajis un mahzijis, tik labb
draudsê, kà pa mahjahm.
21. Apleezinadams tik labb teem
Judeem, kà arridsan teem Greeke-
xeem to atgreefchanu pee Deewa,
un to tizzibu eekfch muhfu Kungu
JEsu Kristu. Mark. 1, 15 Luhk. 24, 47.
22. Un nu redsi, es faistihts garrâ,
eemu us Jerusalemi, nesinnadams, kas
man tur usees:
23. Tomehr tas Swehts Gars ik-
weenâ pilsfatâ leezibu dohd, fazzidams,
ka faites un behdas mann gaida.
Ap. darb. 21, 4. 11.
24. Bet es par to ne behdaju ne-
neeka, neds manna dsihwiba irr
man pascham dahrga, ka es pa-
beidsu mannu zellu ar preeku, un
mannu ammatu, ko es dabbujis
efmu no ta Kunga JEsus, aplee-
zinaht to preezigu fluddinaschanu
tahs Deewa schehlastibas.
Ap. darb. 21, 13. Gal. 1, 1. Tit. 1, 3.
25. Un nu redsi, es sinnu, ka juhs ne
wairs redsefeet mannu waigu, wissi pee
kuxxeem es efmu pahrgahjis, fluddina-
dams to Deewa walstibu.
26. Tapehz es apleezinaju preekfch
jums schinnî paschâ deenâ, ka es
schkihsts efmu no wissu affinim.
27. Jo es ne efmu paslehpis, ka
es ne buhtu jums pafluddinajis
wissu Deewa padohmu.
Luhk. 7, 30. Ewes. 1, 11.
28. Tapehz fargajeetees paschi, un
wissu gannibas-pulku, pahr ko juhs
tas Swehts Gars irr eezehlis par
bihskapeem, to Deewa draudsibu
gannibt, ko winsch zaur sawu pa-
schu affini atpirzis. 1 Peht. 5, 2.
1 Tim. 3, 1. 2. nod. 4, 16. Wihlip. 1, 1. Ewes. 1, 7.
Koloss. 1, 14. 1 Peht. 1, 19. Par. Jahn. 5, 9.
29. Jo es sinnu to, ka pehz mannas
aiseeschanas pee jums eenahks plehsigi
wilki, kas to gannamu-pulku ne faud-
sehs: 2 Peht. 2, 1. Matt. 7, 15.
30. Un no jums pascheem zelfees wih-
ri, pahrwehrtitas leetas runnadami,
ka tee tohs mahzekłus nowehrsch fewim
pakkał. Dahw. ds. 41, 10. Matt. 26, 21.
Ap. darb. 1, 17. 1 Jahn. 2, 19.
31. Tapehz effeet mohdrigi, eegah-
dadami, ka es par trim gaddeem
naktî un deenâ ne efmu dussejis, ar
assarahm ikweenu pamahzidams.
Ap. darb. 19, 10.
32. Un nu nodohmu es juhs, brah-
ti, Deewam un tam wahrdam win-
na schehlastibas, kas spehzigs irr
juhs ustaisiht, un jums doht to
eemantoschanu starp wisseem sweh-
titeem. Ap. darb. 9, 31. Ewes. 1, 18.
33. Es ne weena sudrabu jeb sel-
tu jeb drehbes efmu eekahrojis.
1 Sam. 12, 3. 1 Kor. 9, 12. 2 Kor. 11, 9. nod. 12, 13.
34. Bet juhs paschi sinnat, ka
schahs rohkas mannai waijadsibai,
un teem, kas ar mannim bija, irr
kalpojuschas. Ap. darb. 18, 3. 1 Kor. 4, 12.
1 Tess. 2, 9. 2 Tess. 3, 8.
35. Es efmu jums wissas leetas
rahdijis, ka tà strahdajoht peeder-
rahs tohs wahjus usnemt, un ee-
gahdatees to wahrdu ta Kunga
JEsus, jo winsch irr fazzijis: Lab-
bak irr doht, ne kà nemt. 1 Kor. 9, 12.
36. Un scho fazzijis mettahs winsch
zellôs, un peeluhdse Deewu ar teem
wisseem. Ap. darb. 21, 5.
37. Bet tur notikke leela raudaschana
no wisseem: Un tee mettahs apkahrt
Pahwila kaklu, un skuhpstija winnu.
38. Wifs wairak no firds-fahpehm
pahrnemti, ta wahrda dehł, ko winsch
bij fazzijis, ka teem ne bij wairs win-
na waigu redseht: Un tee pawaddija
winnu us to laiwu.

Ta 21. Nodałła.

Zitti mahzekłi dohd Pahwilam padohmu ka tam ne buhs us Jerusalemi eet, 1. 4. Wihlippa tschetras meitas, fluddina nahkamas leetas, 8. Agabus teiz Pahwilam, ka winsch Jerusalemê taps saistihts, 10. Tatschu winsch ne łaujahs nowehrstees, 13. Leekahs Deewa nammâ schkihstitees, 20. Un tohp satzemts, 30. Bet zaur Listu no to Judu rohkas isglahbts, 33.

Un kad tas notikkahs, ka mehs no teem
atschkihruschees, bijam nozehlu-
schees, gahjam mehs teescham, un nah-
zam us Koü, un ohtrâ deenâ us Rohdu,
un no turrenes us Pataru:
2. Un atraddufchi weenu laiwu, kas
us Wenikiu pahrzehlahs, eekahpam
mehs un nozehlamees.
3. Un kad mehs Kipru eeraudsijam, un
pa kreisu rohku pamettam, tad zehla-
mees us Sihriu, un Tihru laidam
mehs mallâ, jo tai laiwai bij tur to prez-
zi iskraut.
4. Un mahzekłus atraddufchi palikkam
mehs tur septinas deenas, tee paschi
faz-

fazzija Pahwilam zaur to Garru, laid tas ne no-eetu us Jerusalemi.
Ap. darb. 20, 23. nod. 21, 12.

5. Un tas notikkahs, kad mehs schahs deenas bijam pabeigufchi, isgahjam mehs, un staigajam prohjam, un tur pawaddija muhs wiffi ar feewahm un behrneem lihds pilsfata ahra-puffei: Un mehs pee mallas zelkôs mettufchees peeluhdsam (Deewu). Ap. darb. 20, 36.

6. Un kad mehs fawâ starpâ bijam apfweizinajufchees, eekahpam mehs laiwâ. Bet winni greesahs atpakkaļ us fawu mahju.

7. Bet Mehs jo prohjam no Tihrus pahrzehlufchees, laidam pee Ptolemaidas mallâ: Un tohs brahļus apfweizinajufchi palikkam mehs Weenu deenu pee teem.

8. Bet ohtrâ deenâ mehs isgahjufchi kas mehs ap Pahwilu bijam, nahzam us Kesariu: Un eegahjufchi eekfch to nammu ta preezas-mahzitaja Wihlippa, (kas weens bija no teem feptineem), palikkam mehs pee ta. Ap. darb. 6, 5. nod. 8, 5. 26. 40. Ewes. 4, 11.

9. Bet fchim bij tfchetras meitas, jumprawas, kas nahkofchas leetas fluddinaja. Joël 2, 28. Ap. darb. 2, 17.

10. Un kad mehs daudf deenas tur bijam palikkufchi, nahze weens praweets no Judu-femmes leijâ, ar wahrdu Agabus. Ap. darb. 11, 28.

11. Un tas nahze pee mums, un nehme Pahwila johstu, un faistija few pascham tahs rohkas un kahjas, fazzidams: Tâ fakka tas Swehts Gars: To wihru, kam fchi johsta peederr, tâ patt faistihs tee Judi Jerusalemê, un nodohs winnu Pagaņu rohkâs. Ap. darb. 20, 23. nod. 21, 33.

12. Un kad mehs scho dsirdejam, luhdsam Mehs tik labb, kâ arridsan tee, kas tanni weetâ (dsihwoja), ka winsch ne eetu us Jerusalemi.

13. Bet Pahwils atbildeja: Ko darrat juhs raudadami, un mannu sirdi lausdami? Jo ES esmu gattaws, par to wahrdu ta Kunga JESUS ne ween Jerusalemê faistihts tapt, bet arridsan mirt.
Ap. darb. 20, 24. nod. 15, 26.

14. Un kad winsch ne tappe pahrrunahts, palikkam mehs klussu, fazzidami: Lai notiek ta Kunga prahts.
Matt. 6, 10. Luhk. 11, 2. nod. 22, 42.

15. Pehz tahs pafchas deenas nolikkam mehs tahs krawaschas, un gahjam us Jerusalemi.

16. Un tur arridsan lihdsi ar mums nahze zitti to mahzekku no Kesarias, un wedde (ar fewim) weenu wezzu mahzekli, (ar wahrdu) Mnasonu no Kiprus, pee ka mums bij mahjoht.

17. Un kad mehs us Jerusalemi nahzam, usņehme muhs tee brahļi labpraht.

18. Un ohtrâ deenâ eegahje Pahwils ar mums pee Jehkabu: Un wiffi wezzajee nahze tur arridsan. Ap. darb. 15, 13. Gal. 1, 19.

19. Un winsch tohs fweizinajis, stahstija weenu pehz ohtru ko Deews bij darrijis starp teem paganeem, zaur winna kalpofchanu.

20. Un tee to dsirdejufchi teize to Kungu, un fazzija us winnu: Brahli, tu redsi, zeek tuhkstofchi no teem Judeem irr, kas tizz, un ka wiffi gauschi pehz tahs bauflibas dsennahs. Reem. 10, 2. Gal. 1, 14.

21. Un tee irr no tewim fajuttufchi, ka tu wiffus Judus, kas starp teem paganeem, mahzi atstaht no Mohsus, fazzidams: Ka teem ne buhs apgraifiht fawus behrnus, neds pehz (tahs bauflibas) eeraschanahm dsihwoht.

22. Tadehļ kas irr jadarra? Tas wiffai peederrahs, ka ta draudse kohpâ nahk, jo tee dsirdehs tew essam atnahkufchu.

23. Tapehz darri to, ko mehs tew fakkam: Mums irr tschetri wihri, tee irr Deewam apfohlijufchees:
4 Mohf. gr. 6, 2. 9. 13. 18. Ap. darb. 18, 18.

24. Tohs ņemm pee fewis, un fchkihstees ar teem, un isdohd par teem to makfu, ka tee galwu apzehrp, un lai wiffi sinna, ka tas irr ne neeka, ko tee no tew irr dsirdejfchi, bet ka Tu pats arridsan dsihwo to bauflibu turredams.

25. Bet par teem paganeem kas tizzigi irr tappufchi, essam Mehs rakstijufchi un teefajufchi, ka teem neko no tahdahm leetahm buhs turreht, kâ ween teem buhs fargatees no elka-deewu-upureem, un no affinim, un no nofchņaugta, un no mauzibas.
Ap. darb. 15, 20. 29.

26. Tad Pahwils tohs wihrus pee few ņehmis, ohtrâ deenâ ar teem fchkihstihts

stihts eegahje Deewa nammâ, pafluddinadams to peepildischanu to deenu tahs schkihstischanas, (un palikke tur) teekams pahr ikweenu no teem, ta dahwana tappe peenesta. 4 Mohs. gr. 6, 13.
Ap. darb. 24, 18.

27. Bet kad tahs septiņas deenas jaw drihs bija beidsamas, tad tee Judi no Asias wiņņu Deewa nammâ eeraudsidami paskubbinaja wissu to pulku, un peelikke tahs rohkas pee wiņņa,
Ap. darb. 24, 19.

28. Brehkdami: Juhs Israëliteru wihri, nahzeet paligâ, schis irr tas zilweks, kas pretti teem ļaudim, un to bauflibu, un scho weetu wissâs mallâs mahza, un tur klaht irr wiņsch Greekerus Deewa nammâ eeweddis, un scho swehtu weetu apgahnijis.

29. (Jo tee bija pirmak Trowimu to Eweseru pilsfatâ pee wiņņa redsejuschi, ko tee schkitte ka Pahwils bija Deewa nammâ eeweddis.) Ap. darb. 20, 4.
2 Tim. 4, 20.

30. Un wifs pilsfahts tappe pilns ar trohkfni, un tee ļaudis fatezzeja kohpâ: Un tee aisgrahbe to Pahwilu, un rahwe wiņņu no Deewa namma ahrâ, un tudaļ tappe tahs durwis aisflehgtas.
Ap. darb. 26, 21.

31. Un kad tee wiņņu mekleja nokaut, nahze ta flawa pee ta ahwersta ta karra-pulka, ka wissa Jerusaleme essoti fajaukta.

32. Tas pats tudaliņ pee sew ņehmis karra-wihrus un kapteines noskrehje pee teem, un kad tee to wirsneeku un karra-wihrus redseja, mittejahs tee to Pahwilu kult.

33. Tad tas ahwersts peegahjis, faņehme wiņņu, un pawehleja wiņņu faistiht ar diwi schkehdehm, un waizaja, kahds wiņsch essohts, un ko wiņsch essus darrijis? Ap. darb. 21, 11.

34. Bet zitti brehze schà, zitti tà eeksch ta pulka: Ka tas ne warreja neneeka teescham no ta trohkfņa nomanniht, pawehleja tas wiņņu eeksch to lehgeri west.

35. Un kad wiņsch pee tahm treppehm nahze, tad tas notikkahs, ka wiņsch nests tappe no teem karra-wihreem to ļauschu warras darba dehļ.

36. Jo to ļauschu pulks gahje pakkaļ brehkdams: Nohst ar wiņņu.
Luhk. 23, 18. Jahn. 19, 15. Ap. darb. 22, 22.

37. Un Pahwils pirms wiņsch lehgerî eewests tappe, fazzija us to wirsneeku: Ar es drihstu us tew runnaht? Un tas fazzija: Mahki tu greekiski?

38. Negg essi Tu tas Egipteris, kas preeksch schahm deenahm dumpi zehlis? Un tohs tschetrtuhkstoschus slepkawas us tukfnesi isweddis?

39. Bet Pahwils fazzija: Es jaw esmu weens Judu zilweks, weens Tarseris, namneeks weena sinnama pilsfata eeksch Kilikias, es luhdsu tew, dohd man waļļu us teem ļaudim runnaht. Ap. darb. 9, 11. 30. nod. 22, 3.

40. Un kad tas bij waļļu dewis, stahweja Pahwils us tahm treppehm, un mette teem ļaudim ar rohku, un kad tee nu noklusse, usrunnaja wiņsch stipri Ebreiskâ wallodâ, un fazzija.
Ap. darb. 12, 17. nod. 13, 16. nod. 19, 33.

Ta 22. Nodaļļa.

Pahwils aisbildinajahs prett teem Judeem, un stahsta sawu dsimteni, 3. Tikkuschu darboschanu eeksch bauflibas, 4. Atgreeschanu pee Deewu, 6. Kristibu, 12. Un parahdischanu, 17. Pahr to tee Judi wehl wairak apskaitusches wiņņu gribb schaust, 22. 24. Bet atstahjahs, tadehļ ka tas fazzija, sewi Reemeru pilsfahtneeku essam, 25.

Wihri brahļi un tehwi, klausajt taggad mannu aisbildeschanu pee jums.

2. (Bet kad tee dsirdeja wiņņu Ebreiskâ wallodâ tohs usfauzam, tad zeete tee wairak klussu. Un wiņsch fazzija:)

3. Es jaw esmu weens Judu-wihrs, Tarsâ Kilikias semmê peedsimmis, un schinnî pilsfatâ pee tahm kahjahm Gamaliëļa usaudsinahts, itt pareisi eeksch to tehwu bauflibas ismahzihts, sirdigs Deewa mekletais buhdams, itt kà Juhs wissi schodeen essat. Ap. darb. 5, 34.
nod. 9, 11. nod. 21, 39. 2 Kor. 11, 22. Gal. 1, 14. Reem. 10, 2.

4. Kas es schim zeļļam pretti turrejees esmu lihds nahwei, faistidams un zeetumâ nodohdams tik labb wihrus kà seewas. Ap. darb. 8, 3. nod. 9, 2. n. 26, 9.
1 Kor. 15, 9. Gal. 1, 13. 1 Tim. 1, 13.

5. Itt kà arridsan tas augsts preesteris, un wissa wezzaju draudse mannim leezibu dohd, no ka es arridsan grahmatas ņehmis us teem brahļeem, us Damasku esmu gahjis, gribbedams tohs arridsan tur buhdamus faistitus us Jerusalemi west, ka tee taptu mohziti. Ap. darb. 9, 2. nod. 26, 12.

6. Un

6. Un tas notikkahs, kad es staigaju, un tuwu nahzu pee Damaſku ap to puſsdeenas laiku, tad apſpihdeja mann peepeſchi wiſs apkahrt weena leela gaiſchiba no debbes. Ap. darb. 9, 3. nod. 26, 13.
1 Kor. 15, 8. 2 Kor. 12, 2.

7. Un es krittu pee semmes, un dſirdeju weenu balſi us mann ſakkam: Saul, Saul, ko tu mann waja?
Ap. darb. 26, 14. 15.

8. Bet Es atbildeju: Kahds eſſi tu KUNGS? Un winſch ſazzija us mann: ES eſmu JEſus no Nazaretes, ko Tu waja.

9. Bet tee kas ar man bija, redſeja gann to gaiſchibu, un tappe pahrbihjuſchees, bet to balſi, kas ar mannim runnaja, ne dſirdeja tee. Ap. darb. 9, 7.
Dan. 10, 7.

10. Un es ſazziju: Ko man buhs darriht, KUNGS? Un tas KUNGS ſazzija us manni: Zeltees, un eij us Damaſku, un tur tew taps runnahts no wiſſa, kas tew irr pawehlehts darriht.

11. Un kad es ne redſeju preekſch tahs ſpohſchas gaiſmas, tappu es no manneem zelta-beedreem pee rohkahm weſts, un nahzu us Damaſku.

12. Bet Ananias, weens Deewabihjigs wihrs pehz tahs bauſlibas, kam labba flawa bija pee wiſſeem Judeem, kas tur apkahrt dſihwoja, Ap. darb. 9, 17.

13. Tas pee man nahzis ſtahweja pee man un ſazzija: Saul brahli, ſkattees us augſchu. Un Es tannî paſchâ ſtundâ uskaudſiju us winnu.

14. Un winſch ſazzija: Tas Deews muhſu tehwu irr tew papreekſch fataiſijis, winna prahtu ſinnaht, un redſeht To taiſnu, un dſirdeht to balſi no winna muttes. Ap. darb. 26, 16. nod. 3, 14.
nod. 7, 52. 1 Jahn. 2, 1.

15. Jo tu winnam buhſi par leezineeku pee wiſſeem zilwekeem, no ta, ko tu eſſi redſejis un dſirdejis.

16. Un no ko gaidi tu? Zeltees, un tohpi kriſtihts, un nomaſga tawus grehkus, peeſaukdams to wahrdu ta Kunga. Matt. 3, 11. Mark. 1, 4.
Luhk. 3, 3.

17. Un tas notikkahs, ka es atpakkaļ greeſdamees us Jeruſalemi Deewa nammâ Deewu peeluhdſu, tappu es prahtâ aiſgrahbts: Ap. darb. 9, 26.

18. Un ka es winnu redſeju us mann ſakkam: Steidſees, un iseij peepeſchi no Jeruſalemes, jo tee ne pee-nems tawu leezibu no mannim.

19. Un Es ſazziju: KUNGS, tee ſinna, ka Es zeetumâ eemettu un ſchautu pa baſnizahm tohs, kas eekſch tew tizzeja. Ap. darb. 22, 4. nod. 9, 2.

20. Un kad tas aſſins Steppina tawa leezineeka tappe isleets, ka Es tur ari klaht ſtahweju, un winna nomahkſchana patikke man, un es fargaju tahs drehbes to, kas winnu nomehtaja.
Ap. darb. 7, 58. nod. 8, 1.

21. Un winſch ſazzija us mann: Eij: Jo Es iſſuhtiſchu tew tahlu pee teem paganeem. Ap. darb. 9, 15. nod. 13, 2.
Gal. 1, 15. nod. 2, 8. Eweſ. 3, 8. 1 Tim. 2, 7. 2 Tim. 1, 11.

22. Un tee dſirdeja winnu lihdſ ſcheem wahrdeem, un pazehle ſawas balſis, ſazzidami: Nohſt ar ſcho no ſemmes, jo tam ne peeklahjahs dſihwoht.
Ap. darb. 21, 36.

23. Un kad tee brehze un tahs drehbes no ſewim mette, un pihſchkus gaiſâ mette.

24. Pawehleja tas ahwerſts winnu us to lehgeri weſt, un ſazzija, ka winſch taptu ar ſitteeneem iſwaizahts: Ka tas nomannitu, kadehl tee tâ pahr winnu brehze.

25. Un kad tas winnu ar ſikſnehm peeſehje, ſazzija Pahwils us to kapteinu, kas tur ſtahweja: Arrig tas jums peenahk, weenu Reemeru zilweku bes teeſas ſchaust? Ap. darb. 16, 37.

26. Un tas kapteins to dſirdejis gahje un paſluddinaja to tam ahwerſtam, ſazzidams: Peeraugi, ko tu gribbi darriht: Jo ſchis zilweks irr weens Reemeris.

27. Tad peegahje tas ahwerſts, un ſazzija us to: Sakki man, eſſi Tu weens Reemeris? Un Tas ſazzija: Ja es eſmu.

28. Un tas ahwerſts atbildeja: Es ar daudſ makſu eſmu ſcho pilſahtneeku teeſu dabbujees: Bet Pahwils ſazzija: Un Es arridſan eſmu tahds peedſimmis.

29. Un tudaļ atſtahje tee no winna, kas winnu gribbeja iſwaizaht: Un tas ahwerſts bihjahjahs arridſan, nomannidams, winnu Reemeri eſſam, un ka tas winnu bij ſehjis.

30. Bet ohtrâ deenâ gribbeja tas to teeſcham ſinnaht no ta, kadehl winſch no teem Judeem tappe apſuhd-
ſehts,

sehts, tad atraisija tas winnu no saitehm, un pawehleja tohs augstus preesterus un wissu winnu augstu teesu kohpā nahkt: Un nowedde Pahwilu, un stahdija winnu teem preekschā.

Ta 23. Nodalla.

Pahwils aisbildinajahs preekſch teem Jerusalemes teesas-kungeem, 1. Un jepschu Ananias winnu tadehļ sitt, 2. Tatschu Deews winnu nakti eepreezina, 11. Zitti Judi sarunnajahs Pahwilu nokaut, 12. Bet winnu padohms ropp sinnams, 16. Un jaur Lisiu nowehrsis, 22.

Un Pahwils tahs azzis us to teesu mettis, sazzija: Wihri brahki, Es ar wissu taisnu sinnamu sirdi esmu preekſch Deewa dsihwojis lihds schai paschai deenai. Ap.darb.24,16.2Tim.1,3.

2. Bet tas augsts preesteris Ananias pawehleja teem, kas pee winna stahweja, ka tee winnam pahr mutti sistu.

1Kehn.22,24. Jer.20,2. Jahn.18,22.

3. Tad sazzija Pahwils us to: Deews tew sittihs, tu nobaltinata seena: Arrig Tu man teesa pehz tahs bauslibas un pawehli mann sist pretti tahs bauslibas? 3Mohs.gr.19,35.5Mohs.17,4.9. nod.25,12.

4. Un tee, kas tur klaht stahweja, sazzija: Lamma tu to augstu Deewa preesteri?

5. Un Pahwils sazzija: Es ne sinnaju, brahki, winnu to augstu preesteri essam, jo rakstihts irr: Prett Leelukungu tawu kauschu tew ne buhs launu runnaht. 2Mohs.gr.22,28.

6. Bet Pahwils sinnadams, ka weens pulks bija no teem Sadduzeereem, tas ohtrs no Wariseëreem, sauze winsch preekſch to augstu teesu: Wihri brahki, Es esmu Wariseëris, weena Wariseëra dehls: Pahr tahs zerribas un augschamzelschanas to mirrenu tohpu Es teesahts. Ap.darb.24,15.21. nod.26,5.6. Wihlip.3,5.

7. Kad winsch to bij runnajis, notikke weens trohkſnis starp teem Wariseëreem un Sadduzeëreem, un tas pulks schkehlahs.

8. Jo tee Sadduzeëri sakka, augschamzelschanu ne essam, neds engelus, neds garrus, bet tee Wariseëri apleezina abejus. Matt.22,23. Mark.12,18. Luhk.20,27.

9. Un tur kļua leela brehkſchana, un tee rakstu-mahzitaji no tahs Wariseëru puses uszehlufchees teepahs, sazzidami: Mehs ne atrohdam pee scha zilweka ne ko launu: Un ja weens gars ar winnu runnajis irr, jeb weens engelis, tad laid mehs prett Deewu ne karrojam. Ap.darb.5,39. nod.22,7.17.18. nod.25,25. nod.26,31.

10. Bet kad tas trohkſnis wairojahs, gahdajahs tas ahwerſts, ka Pahwils no teem ne taptu saplohsihts, un pawehleja teem karra-wihreem no-eet, winnu no winnu widdus israut, un us to lehgeri west.

11. Un nahkoschā naktī stahweja tas KUNGS pee winna, sazzidams: Turrajs labbu prahtu, Pahwils, jo ittin tā, kā tu no mannim essi leezibu dewis Jerusalemē, tā patt arridsan buhs tew Rohmā leezinaht. Ap.darb.18,9.

12. Un kad gaisma bij tappusi, sagahje zitti Judi, un salwehrejahs kohpā, sazzidami: Sew ne gribbam neds ehst, neds dsert, teekams tee Pahwihlu buhtu nokawuschi. Ap.darb.23,20.30. Matt.26,74.

13. Un to bij wairak ne kā tschetrdesmits, kas bij aplahdejschees.

14. Tee pee teem augsteem preesteereem un wezzajeem nahkuschi, sazzija: Mehs ar lahsteem essam paschus aplahdejuschees ne neeka baudiht, pirms mehs to Pahwilu essam nokawuschi.

15. Tad nu juhs dohdeet tam ahwerstam sinnu ar teem teesas-kungeem, ka tas winnu rihtā pee jums leijā wedd, itt kā juhs gribbetut labbaki winna wainu isklausiht: Bet, Mehs, pirms tas atnahk, essam gattawi winnu nokaut.

16. Bet Pahwila mahsens scho wiltu dsirdejis, atnahze, un eegahje lehgerī, un pasluddinaja to Pahwilam.

17. Un Pahwils ataizinaja weenu no teem kapteineem, un sazzija: Nowedd scho jaunekli pee to ahwerstu, jo tam irr kas labb winnam jasakka.

18. Tad nu tas to nehmis wedde pee ta ahwersta, un sazzija: Tas saſihts Pahwils ataizinaja manni, un luhdse scho jaunekli pee tew atwest, kam irr kas ar tewim jarunna.

19. Un tas ahwerſts nehme to pee rohkas, un sewiſchki aisgahjis waizaja: Kas tas irr, kas tew man jasakka?

20. Un tas sazzija: Tee Judi irr saderrejuschees tewi luhgt, ka tew buhs us

us rihtu to Pahwilu preekſch to augſtu teefu weſt, itt kà tee gribbetu jo tikkuſchi winnu isklaufiht. Ap. darb. 23, 12.

21. Tad nu Tu ne leezees few pahrrunnatees no teem, jo tur wairak ne kà tſchetrdeſmits wihri no teem gluhn us winnu, kas few paſchus aplahdejuſchees, ne ka ehſt neds dſert, pirms tee winnu irr nokawuſchi, un taggadin irr tee gattawi, gaididami no tewim to ſohlifchanu.

22. Tad atlaide tas ahwerſts to jaunekli, pawehledams (tam): Ne ſakki to ne weenam, ka tu ſchahs leetas man effi paſazzijis.

23. Un tas ataizinajis diwi no teem kapteinehm, ſazzija: Sataiſajt diwiſimts karra-wihrus, ka tee us Kesariu eet, un ſeptiņdeſmits jahtneekus, un diwiſimtus ſtrehlneekus, ap to treſchu ſtundu naktî.

24. Un winſch likke lohpus aprihkoht, ka tee to Pahwilu wirſu fehdinajuſchi weſſelu pahrweſtu pee to walditaju Weliku.

25. Un winſch rakſtija grahmatu ar ſcheem wahrdeem.

26. Klaudius Liſius, tam wiſszeenigam walditajam Welikam, preeku.

27. Schd wihru, kas no teem Judeem ſagrahbts, un tik ne no teem nokauts irr, es peenahzis ar teem karra-wihreem eſmu atrahwis, nomannidams winnu Reemeri eſſam.

Ap. darb. 21, 33.

28. Un es gribbedams to wainu ſinnaht, kadehl tee winnu apſuhdſeja, eſmu es winnu preekſch winnu augſtu teefu weddis.

29. Ko es atraddu apſuhdſetu pahr tahm jautaſchanahm winnu bauſlibas, bet pahr ne ko, kas to nahwi jeb faites buhtu nopelnijis, tappe winſch apſuhdſehts.

30. Un kad man tappe ſinnams darrihts tas padohms, kas no teem Judeem pretti ſcho wihru bij notikt, eſmu es winnu peepeſchi pee tew ſuhtijis, un teem apſuhdſetajeem pawehlejis preekſch tewim ſazziht, kas tewm prett winnu irr; Dſihwo weſſels.

31. Tad nu tee karra-wihri, itt kà teem bij pawehlehts, nehme to Pahwilu, un wedde winnu naktî us Antipatridu.

32. Un ohtrâ deenâ likke tee tohs jahtneekus ar winnu jaht, un greeſahs atpakkaſ us to lehgeri.

33. Kas us Kesariu nahkuſchi un to grahmatu tam ſemmes-walditajam eedewuſchi, ſtahdija arridſan to Pahwilu preekſch winnu.

34. Un tas ſemmes-walditais to grahmatu laſſijis, waizaja, no kurras ſemmes teefas winſch effohts? Un nomannija, ka no Kilikias.

35. Tad ſazzija winſch: Es iſklauſchu tew, kad arridſan tawi apſuhdſetaji atnahks, un pawehleja winnu eekſch ta fohda-namma Erohdus apſargaht.

Ta 24. Nodaļa.

Pahwils tohp preekſch to ſemmes-fohgi Welitu apſuhdſehts, 2. 3. Un aiſbildinajahs, 10. Welliks ne gribb to teeſu neſt, 22. Bet atſtahj nozeedams Pahwilu zeetumâ pakkaſ, 27.

Un pehz peezahm deenahm nahze tas augſts preeſteris Ananias leijâ ar teem wezzajeem, un weenu runnataju Tertullu, kas few rahdijahs tam ſemmes-walditajam prett Pahwilu.

Ap. darb. 23, 2.

2 Un kad winſch tappe faukts, eeſahze Tertullus winnu apſuhdſeht, ſazzidams:

3. Ka mehs zaur tew leelu meeru eſſam dabbujuſchi, un ka zaur tawu uzraudſiſchanu daudſ teizamas leetas ſchai tautai noteek, to mehs wiſszeenigs Weliks wiſſadi, un wiſſâs mallâs ar wiſſas pateikſchanas peenemmam.

4. Bet ka es tew ilgaki ne kaweju, luhdſu es, tu gribbetu muhs pehz tawu lehnprahtibu ar ihſſeem wahrdeem dſirdeht.

5. Jo mehs eſſam ſcho wihru atraduſchi, (kà) mehri, un kas trohkſni pazelt ſtarp wiſſeem Judeem wiſſâ paſaulê, un kas weens preekſchneeks irr tahs Nazareeneru draudſes.

6. Kas arridſan apnehmees to Deewa nammu apgahniht, to mehs arridſan eſſam grahbuſchi, un pehz muhſu bauſlibu gribbejuſchi ſohdiht. Ap. darb. 21, 28. 29.

7. Bet Liſius tas ahwerſts usgahjis, irr winnu ar leelu warru no muhſu rohkahm noweddis.

8. Un pawehlejis winna apſuhdſetajeem pee tew nahkt, no ka tu warri pats wiſſas leetas iſtlauſidams nomanniht, pahr ko Mehs winnu apſuhdjam.

9. Bet

9. Bet tee Judi peerunnaja arridsan, fazzidami: To tà essam.

10. Bet Pahwils, kad tas semmes-walditais winnam bij mirkschkinajis, atbildeja, fazzidams: Tapehz ka es sinnu, tew daudf gaddus par fohgi pahr scho tautu eezeltu essam, tad es jo drohschi to, kas man peenahk, aisbildinaschu.

11. Tad warri tu sinnaht, ka ne wairak kà diwipadesmits deenas irr, kamehr es us Jerusalemi nahzis esmu, (Deewu) lubgt.

12. Un tee mann neds Deewa nammâ atraddufchi ar ko darbotees, jeb trohkschni to lauschu darram, neds basnizâs, neds pilsatâ. Ap. darb. 25, 8. nod. 28, 17.

13. Tee arridsan ne warr parahdiht, ko tee mann taggad apsuhds.

14. Bet scho isakku es tew, ka es pehz to zellu, ko tee to blehnu-tizzibu dehwe, tà tam tehwu Deewam kalpoju, tizzedams wissu, kas bauflibâ, un eekschteem prawee-scheem rakstihts irr;

15. Zerribu likdams us Deewu, us ko schee paschi arridsan gaida, ka augschamzelschana to mirronu buhs, tik labb to taisnu, kà arridsan to netaisnu. Dan. 12, 2. Jahn. 5, 28. 29.

16. Un us scho ES pats dohmohs, weenu beswainigu sinnamu sirdi pee Deewa un zilwekeem allaschin turreht. Ap. darb. 23, 1.

17. Tomehr pehz daudf gaddeem esmu es nahzis, nabbagu-dahwanas mannai tautai doht, un uppurus.

Ap. darb. 11, 29. 30. Gal. 2, 10. Reem. 15, 25.

18. Eekschto to, kad es Deewa nammâ schkihstijohs, atradde manni zitti Judi no Asias, neds ar pulku, neds ar trohkschni.

Ap. darb. 21, 26. 27.

19. Kurreem buhtu peenahzis pee tew klaht buht, un apsuhdseht, ja teem kas prett mann irr.

20. Jeb laid tee paschi sakka, arrig tee kahdu netaisnibu eekschmannim irr atraddufchi, kad es preekschto augstu teesu stahweju,

21. Ka ween pahr scho weenigu wahrdu, ka es brehzu, preekschteem stahwedams: Pahr tahs augschamzelschanas to mirronu tohpu ES schodeen no jums teesahts. Ap. darb. 23, 6.

nod. 28, 20.

22. Un kad Weliks to dsirdeja, pawilzinaja winsch to laiku, labbi pahr scho zellu sinnadams, un fazzija: Kad Lisias tas ahrwerstes nonahks, tad isklauschu es juhsu leetas.

23. Un winsch pawehleja tam kapteinam to Pahwilu fargaht, un winnam atweeglofchanu palaist, un ne weenam no winna fawejeem leegt, winnam kalpoht, un pee winna nahkt.

Ap. darb. 27, 3. nod. 28, 16.

24. Un pehz kahdahm deenahm atnahze Weliks ar Drusillas, kas Judu seewa bija, un fuhtija pehz Pahwilu un klausija winnu pahr to tizzibu eeksch Kristus.

25. Un kad winsch runnaja no tahs taisnibas un gaddibas, un tahs nahkamas sohdibas, tad Weliks pahrbihjajahs, un atbildeja: Eij tik scho brihdi nohst, kad man atkal walla buhs, tad es tew ataizinaschu.

26. Bet tas tur klaht arridsan zerreja, ka tam no Pahwila taptu nauda dohta, ka tas winnu atlaistu: Tadehk tas arridsan daschkahrt pehz winnu suhtija, un ar winnu runnaja.

27. Un kad diwi gaddi bij peepilditi, nahze Porkius Westus Welikà weetâ: Un Weliks gribbedams teem Judeem istikt, pamette to Pahwilu zeetumâ.

Ap. darb. 25, 9. 14.

Ta 25. Nodalla.

Pahwils tohp preeksch Westus no teem Judeem apsuhdsehts, 1. Bet tee prett winnu ne spehj neneeka, 4. Un tohp us Kesariu suhtits, tur Pahwils pats klaht bija, 6. Pahwils preekschu to Keseru, 10. Agrippus pats isklausa Pahwilu, 22.

Tad nu Westus tannî semmes teekâ nahzis, gahje pehz treijahm deenahm no Kesarias us Jerusalemi.

2. Un tur rahdijahs winnam tas augsts preesteris, un tee augstaki no teem Judeem prett Pahwilu, un luhdse winnu,

3. Un prassija to walku prett winnu, ka tas winnu liktu Jerusalemê nahkt, gluhnedami ka tee winnu us zellu nokautu.

4. Tad atbildeja Westus, ka Pahwils taptu Kesariâ fargahts, un ka Winsch pats ihsâ laikâ gribbetu aiseet.

5. Kurri nu juhsu starpâ spehj, (fazzija winsch,) lai tee luhdsi no-

eet, un apfuhdſ, ja kas irr pee ſcho wihru.

6. Un kad winſch pee teem wairak ne kà deſmits deenas bij pagaidijis, nahze winſch us Keſariu, un ohtrâ deenâ us to ſohda-krehflu ſehdedams, pawehleja winſch to Pahwilu atweſt.

7. Un kad tas bij tur nahzis, ſtahweja tee no Jeruſalemes nahkuſchi Judi apkahrt, daudſ un gruhtas wainas prett Pahwilu neſdami, ko tee ne warreja parahdiht.

8. Jo tas aisbildinajahs, (ſazzidams): Es ne ko eſmu prett to Judu bauſlibu, neds prett to Deewa nammu, neds prett to keiſeru apgrehkojis.

Ap. darb. 24, 12. nod. 28, 17.

9. Bet Weſtus gribbedams teem Judeem ſchehlaſtibu parahdiht, atbildeja un fazzija us Pahwilu: Gribbi tu Jeruſalemè eet, un tur preekſch mannim pahr ſchahm leetahm teeſahts tapt.

10. Bet Pahwils ſazzija: Es ſtahwu preekſch to ſohda-krehflu ta keiſera, kur man peenahk teeſatam tapt, teem Judeem es ne kahdu netaiſnibu eſmu darrijis, itt kà arridſan Tu labbaki ſinni.

11. Bet ja es netaiſnibu padarru, un ar ko to nahwi eſmu nopelnijis, tad ne leedſohs es mirt: Bet ja kas irr neneeka, pahr ko tee mann apſuhdſ, tad ne warr ne weens manni teem dahwinaht: Es peeſauzu to keiſeru. Ap. darb. 18, 14.

12. Tad Weſtus ar teem runnas-(kungeem) farunnajees, atbildeja: Eſſi tu to keiſeru peeſauzis, pee to keiſeru tew buhs nogeet.

13. Bet kad zittas deenas bij pagahjuſchas, nahze tas kehnińſch Agrippa un Bernike us Keſariu, to Weſtu apſweizinaht.

14. Un kad tee daudſ deenas tur bij kawejuſchees, ſtahſtija Weſtus tam kehnińam tahs leetas Pahwila, fazzidams: (Scheit) irr weens wihrs no Welika zeetumâ pameſts.

Ap. darb. 24, 27.

15. Par ko, kad es Jeruſalemè biju, tee augſti preeſteri un to Judu wezzajee few rahdijahs, un luhdſe prett winnu to ſohdibu.

16. Kam es atbildeju, to Reemeru eeraddumu ne eſſam, kahdu zilweku us nomaitaſchanu nodobt, pirms tas apſuhdſehts, tohs apſuhdſetajus pretti ſew redſ, un aisbildeſchanas wallu us to apſuhdſeſchanu dabbu. 5 Moſſ. gr. 17, 4.

17. Kad nu tee ſcheitan bij ſanahkuſchi, tad es ne kahdu kaweſchanu darridams, (bet) ohtrâ deenâ us to ſohda-krehflu ſehdedams pawehleju to wihru atweſt.

18. Prett ko tee apſuhdſetaji ſtahwejſchi ne kahdu wainu irr peeneſſuſchi, ko Es apſchkittu.

19. Bet teem bij zittas apjautaſchanas prett winnu, no ſawas paſchas blehnu-tizzibas, un no weena JEſus, kas nomirris eſſohts, ko Pahwils ſazzija dſihwojam.

20. Un kad Es eekſch tahs iſklauſchanas ta paſcha baſchijohs, ſazziju es: Arrig tas gribbetu Jeruſalemè eet, un tur pahr to teeſahts tapt.

21. Bet kad Pahwils peeſauze, ka tas ſargahts taptu us to iſmannifchanu ta keiſera, tad pawehleju es to ſargaht, teekams es to pee to keiſeru ſuhtiſchu.

22. Un Agrippa ſazzija us to Weſtu: Es buhtu arridſan pats gribbejis ſcho zilweku dſirdeht, un tas ſazzija: Riht tu to dſirdeſi.

23. Tad nu ohtrâ deenâ, kad Agrippa un Bernike nahze ar daudſ greſnibas, un ar teem wirſneekeem, un ta pilſſata augſteem wihreem ſohda-nammâ eegahje, tappe us Weſtus pawehleſchanu Pahwils atweſts.

24. Un Weſtus ſazzija: Agrippa kehnińſch un wiſſi juhs klaht buhdami wihri, juhs redſat ſcho, pahr ko to Judu wiſſa draudſiba manni tik labb Jeruſalemè, kà arridſan ſcheitan irr peeſaukuſi, un brehz, ta tam ne buhs wairs dſihwoht.

25. Bet Es atraddis, ka tas ne ko darrijis, kas to nahwi buhtu pelnijis, un tadehl ka tas pats irr to keiſeru peeſauzis, tad eſmu es ſchkittis winnu ſuhtiht. Ap. darb. 23, 9. nod. 26, 31.

26. No ka man ne irr, ko es teeſcham tam kungam rakſtiht warru: Tadehl eſmu es jums to preekſchâ weddis, un wiſs wairak pee tewi kehnińſch Agrippa, ka es pehz to notikkuſchu iſklauſchanu ſinnu, kas irr jarakſta.

27. Jo es ſchkeetu weenu apiamu leetu eſſam, weenu faiſtitu ſuhtiht, un ne kahdas wainas prett to ſtahſtiht.

Da

Ta 26. Nodalla.

Pahwils aisbildinajahs preekſch ta kehninā Agrippa, I. Un buhtu walla tappis, kad winſch to keiſeru ne buhtu peeſauzis, 30. 31.

Agrippa fazzija us Pahwilu: Tew irr walla preekſch few paſchu runnaht. Tad Pahwils to rohku iſſteepis aisbildinajahs:

2. Es turru to par ſawu leelu laimi, kehninſch Agrippa, ka man ſchodeen walla irr, preekſch tewi aisbildinatees, eekſch to wiſſu, pahr ko es no teem Judeem tohpu apſuhdſehts.

3. Wiſs wairak, kà es ſinnu, tewi eſſam iſmahzitu eekſch wiſſeem eeraddumeem un jautaſchanahm to Judu: Tapehz luhdſu es tew, tu gribbetu manni lehnprahtigi dſirdeht.

4. Tad nu mannu-dſihwoſchanu no maſas deenas, kas no eeſahkuma ſtarp mannu tautu Jeruſalemē irr bijuſi, ſinna wiſſi Judi.

5. Kas mann ilgi papreekſch jaw paſinne, (ja tee gribbetu leezibu doht), ka es eekſch tahs wiſs tikkuſchas draudſes muhſu Deewa kalpoſchanas eſmu dſihwojis, weens Wariſeeris.

Ap. darb. 23, 6. Wihliv. 3, 5.

6. Un nu ſtahwu es, un tohpu teeſahts pahr to zerribu tahs ſohlischanas no Deewa, us muhſu tehweem notikkuſchas. 1 Moſ. gr. 3, 15. 22, 18.

nod. 26, 4. nod. 49, 10. 5 Moſ. gr. 18, 15. 2 Sam. 7, 12. Dahw. dſeeſ. 132, 11. Eſ. 4, 2. nod. 7, 14. nod. 9, 5. nod. 40, 10. Jer. 23, 5. nod. 33, 14. Eſek. 34, 23. nod. 37, 24. Dan. 9, 24. Mik. 7, 20. Ap. darb. 24, 15. 21.

7. Pee ka muhſu diwipadeſmits zilts zerre nahkt, bes mitteſchanas naſti un deenā (Deewam) kalpoht. Pahr ſcho zerribu tohpu es, kehninſch Agrippa no teem Judeem apſuhdſehts.

8. Ko? Schkeet ta jums ne tizzama leeta eſſam, ka Deews mirroņus uſmohdina?

9. Jr Es gann ſchkittu pee few paſcha, ka man peenahktu daudſ tam wahrdam ta Kunga JEſus no Nazaretes pretti darriht. Ap. darb. 8, 3. nod. 9, 1.

nod. 22, 4. 1 Kor. 15, 9. Gal. 1, 13. 1 Tim. 1, 13.

10. Ko es arridſan eſmu darrijis Jeruſalemē, un Es eſmu daudſ ſwehtus zeetumā eeſlehdſis, to wallu no teem augſteem preeſteereem dabbujis, un kad wiņi tappe notauti, tad man tas arridſan pa prahtam bija. Ap. darb. 8, 3.

11. Un pa wiſſahm baſnizahm eſmu es tohs daſchkahrt mohzijis, un ſpeedu tohs ſaimoht, un pahr leeku us teem trakkodams eſmu es tohs wajajis, arridſan lihdſ ſwehſcheem pilsſateem.

12. Eekſch ka, kad es arridſan us Damaſku gahju ar ſpehku un wallu no teem augſteem preeſteereem, Ap. darb. 9, 2.

nod. 22, 6.

13. Deenas widdū, ak kehninſch, redſeju es us zellu no debbeſim weenu gaiſchibu, ſkaidraku kà ta ſaule, manni un mannus zella-beedrus apgaiſmojam.

Ap. darb. 9, 3.

14. Un kad mehs wiſſi pee ſemmes krittam, dſirdeju es weenu balſi us manni runnajam, un Ebreēru wallodā ſakkam: Saul, Saul, ko tu mann waja? Tew gruht nahkſees prett dſenmuli ſpahrdiht:

15. Bet es fazziju: Kas eſſi tu Kungs? Bet tas fazzija: Es eſmu JEſus, ko Tu waja.

16. Bet zellees, un ſtahwi us tawahm kahjahm. Jo tapehz es tew eſmu rahdijees, tewi eezelt par weenu ſullaini un leezineeku to leetu, ko tu eſſi redſejis, un kurrās es tewim rahdiſchohs,

17. Tew iſraudams no ſcheem ſaudim, un no teem paganeem, us kurreem es tew taggad ſuhtu.

18. Atdarriht wiņu azzis, ka tee atgreeſchahs no tahs tumſibas us to gaiſchumu, un no ta wella warras pee Deewa, ka tee dabbu grehku-peedohſchanu, un weenu eemantoſchanu ſtarp teem ſwehtitteem, zaur to tizzibu eekſch mann. Eſ. 35, 5.

nod. 42, 7. nod. 60, 1. Eweſ. 1, 18. Koloſſ. 1, 13. 1 Peht 2, 25.

19. Tapehz, ak kehninſch Agrippa, es ne eſmu neklausigs bijis ſchai debbeſs-parahdiſchanai:

20. Bet teem papreekſch, kas Damaſkā un Jeruſalemē, un wiſſā Judu-ſemmes teeſā, un teem paganeem paſluddinajis no grehkeem mittetees, un pee Deewa atgreeſtees, un gohdigus darbus tahs atgreeſchanas no grehkeem darriht.

Ap. darb. 9, 20. 28. nod. 13, 14. nod. 22, 17. 21. Mat. 3, 3.

21. Scho leetu dehl tee Judi Deewa nammā mann aisgrahbuſchi, apnehmahs nokaut. Ap. darb. 21, 30.

22. Bet paligu no Deewa dabbujis ſtahwu es lihdſ ſchai deenai, apleezina-

dams tik labb majam ka leelam, zittu neneetu fazzidams, bes ween, ko tee praweeschi un Mohsus irr runnajuschi, ka teem bij notikt. Luhk. 24, 44.

23. Ka Kristum bij jazeefch, un ka winsch tas pirmais no tahs augschamzelschanas to mirroni, weenu gaischumu buhtu pasludinajis faweem kaudim, un teem paganeem. Ap. darb. 26, 18. 1 Kor. 15, 20. Koloss. 1, 18. Par. Jahn. 1, 5. Luhk. 2, 32.

24. Un kad winsch tà aisbildinajahs, fazzija Westus ar stipru balsi: Pahwils tu esi traks, ta leeka raksti-sinnaschana padarra tew trakku.

25. Bet tas fazzija: Es ne trakkoju, wisaeenigs Westus, bet es runnaju pateesus un saprattigus wahrdus.

26. Jo tas kehnisch no schahm leetahm sinna, us ko es arridsan drohschi runnaju: Jo es ne tizzu ka kahda leeta no schahm winnam paslehpta irr: Jo tas ne irr kahdâ notizzis. Jahn. 18, 20.

27. Tizzi tu kehnisch Agrippa teem praweeschcem? Es sinnu ka tu tizzi:

28. Bet Agrippa fazzija us Pahwilu: Dauds ne truhkst, tu mann pahrrunna, ka es kristihts zilweks tohpu.

29. Bet Pahwils fazzija: Es buhtu no Deewa wehlejis, lai truhkst maj jeb dauds, ka ne ween tu, bet arridsan wiffi, kas mann schodeen dsird, tahdi tohp, kahds es ekmu, bes ween schahm saitehm. 1 Kor. 7, 7.

30. Un kad winsch to runnaja, zehlahs tas kehnisch, un tas semmes-walditais, un Bernike, un kas ar teem fehdeja.

31. Un aisgahjuschi runnaja tee sawâ starpâ, fazzidami: Schis zilweks darra neneeka, ar ko winsch to nahwi jeb saites nopelna. Ap. darb. 23, 9. nod. 25, 25.

32. Un Agrippa fazzija us Westu: Schis zilweks warretu palaists tapt, kad tas ne buhtu to keiseru peekauzis.

Da 27. Nodalla.

Pahwils tohp us Rohmu wests: Sakka dauds no uhdens behdahm papreekfch, 9. Bet ne weens gribb winnam tizzeb, 11. Kad zeliahs leela wehtra juhrâ, 14. Bet tee zilweki tohp Pahwila labbad dsihwi isglahbti, 15. 22. 44.

Un kad tas nospreests bija, ka mums bij nozeltees us Italiu, tad nodewe tee to Pahwilu, un kahdus zittus zeetumâ turretus weenam karra kapteinam, ar wahrdu Julius, no ta keisera karroga. Ap. darb. 25, 12.

2. Un mehs laiwâ Adramitinâ kahpuschi, gribbejam tahm Asias weetahm fezzen eet, nozehlamees, un tur bija ar mums Aristarkus tas Makedoneris no Tessalonikas. 2 Kor. 11, 25. Ap. darb. 19, 29. nod. 20, 4. Koloss. 4, 10.

3. Un ohtrâ deenâ laidam mehs malla pee Sihdanas. Un Julius laipnigi ar Pahwilu dsihwodams, palaide to pee teem draugeem eet, ka tas no teem apgahdaschanu dabbutu. Ap. darb. 24, 23. nod. 28, 16.

4. Un mehs no turrenes nozehlufchees, zehlamees appakfch Kipru, jo tee wehji bija mums pretti.

5. Un mehs juhrâ garram Kilikiu un Pamwiliu pahrzehlufchees, nahzam us Miru, Likias semmê.

6. Un tur atradde tas kapteins weenu laiwu no Aleksandrias, zellamu us Italiu, un pahrzehle muhs eekfch tahs.

7. Un mehs daudf deenas lehni zehlufchees, un ar mohkahm prett Knidu nahkufchi, tapehz ka tas wehjsch muhs ne laide, zehlamees appakfch Kreetu, pretti (to pilsfatu) Salmamu.

8. Un ar mohkahm fezzen winnu zehlufchees, nahzam mehs kahdâ weetâ, kas dehweta tohp krahschna malla, kurrai tas pilsfahts Lasea tuwu bija.

9. Kad nu ilgs laiks bij pagahjis, un ta zelschana jaw ne bija bes liktas, tapehz, ka arridsan tahs gawenes laiks jaw bij pagahjis pamahzija Pahwils, 2 Kor. 11, 26.

10. Sazzidams us teem: Wihri, es redsu, ka ta zelschana notiks ar gruhtumu, un daudf sufchanas, ne ween tahs prezzes un tahs laiwas, bet arridsan muhsu dsihwibas.

11. Bet tas kapteins tizzeja wairak tam stuhrmannam un schkipperam, nekà tam, kas no Pahwila sazzihts kluh.

12. Un kad ta malla us mischanu pahr seemu nederriga bija, tad tas leelaks kuschu pulks dewe padohmu no turrenes nozeltees, arrig tee warretu pee Wenikias kluht, un pahr seemu tur mist, kas irr weena peelaischama weeta eekfch Kreetas, un steepjahs prett puhle-wehju un paisumu.

13. Un kad tas deenas-widdus-wehjsch lehni puhte, schkitte tee, ka tee dabbuschi ko gribbejschi, un nozehlufchees no Asson, gahje tee garram Kreetu.

14. Un

14. Un ne ilgi pehz to: pazehlahs pretti to weena wehtra, kas dehweta tohp Euroklidon.

15. Un kad ta laiwa aisgrahbta tappe, un ne spehje prett to wehju turretees, tad mehs to nodewuschi lihgojamees.

16. Un kad mehs weenâ fallâ nahzam, kas Klauda dehweta tohp, tad mehs tik warrejam to lohziki uswarreht.

17. To paschu tee pazehluschi uswilke ar paligu, un peesehje to pee laiwas, un tee bihdamees, ka tee us feklumu ne usklihstu, laide to sehgeli semmê un lihgojahs.

18. Un kad mehs łohti mehtati tappam, ismette tee ohtrâ deenâ to lohdu.

19. Un treschâ deenâ mehs ar sawahm paschahm rohkahm ismettam tahs laiwas rihkus.

20. Un kad dauds deenas ne ta saule neds tahs swaigsnes paspihdeja, un ne masas aukas muhs speede, tad tappe jo prohjam wissa zerriba muhsu atpestischanas mums paņemta.

21. Un kad tee ilgi ne bij ehduschi, zehlahs Pahwils wiņņu widdû, sazzidams: Jums ak wihri, buhtu peenahzis man paklausiht, un ne no Kreetas nozeltees, un no tahda gruhtuma, un suschanas isglahbtees.

22. Un nu pamahzu es juhs, labbu prahtu turreht, jo tur ne suddihs ne weenam ta dsihwiba, bes ween ta laiwa.

23. Jo schinnî naktî stahweja pee man weens eņgelis ta Deewa, kam es peederru, un kam es arridsan kalpoju,

24. Sazzidams: Ne bihstees Pahwils, tew buhs preeksch to keiseru westam tapt, un raugi, Deews irr tew eedahwinajis wissus, kas ar tew laiwâ irr.

25. Tapehz turrajt labbu prahtu juhs wihri: Jo es tizzu Deewam, ka tas tà notiks, itt kà wiņsch man runnajis.

26. Tomehr mums buhs pee kahdu fallu peemestees. Ap. darb. 28, 1.

27. Kad nu ta zettorta padesmita nakts bij nahkusi, un mehs Adrijas (juhrâ) tappam nesti, ap to nakts widdu, bihjajahs tee laiweneeki, ka tee us kahdu semmi ne usdurtohs.

28. Un tee ismette lohdu, un atradde diwidesmits asses, un magkeniht prohjam zehluschees, un atkal to lohdu ismettuschi, atradde tee peezpadesmits asses.

29. Un tee bihdamees, ka tee us akmiņeem ne usklihstu, mette no tahs laiwas pakkałas galla tschetrus eņkuxus, un wehleja, ka gaisma taptu.

30. Bet kad tee laiwa-łaudis mekleja no tahs laiwas behgt, un to lohziki juhxâ nolaide, sazzidami: Ka tee gribbetu no ta preeksch galla tohs eņkuxus, nolaist.

31. Tad sazzija Pahwils us to kapteinu un teem kaxxa-wihreem: Ja schee laiwâ ne paleek, tad Juhs ne warrat isglahbti tapt.

32. Tad nozirte tee kaxxa-wihri ta lohzika wirwes, un likke to notrist.

33. Un kamehr gaisma tappe, łuhdse Pahwils wissus barribu pabaudiht, sazzidams: Schodeen irr ta zettortapadesmita deena, ka juhs pagaididami neehduschi paleekat, un neneeka essat baudijuschi.

34. Tad pamahzu es juhs, ka juhs barribu pabaudat, jo tas peederrahs pee juhsu paschu labbumu, jo ne weenam no jums krittihs ne kahds mats no galwas. Matt. 10, 30. Luhk. 12, 7. n. 21, 18.

35. Un to sazzijis un maisi ņehmis, pateize wiņsch Deewam preeksch wisseem, un (to paschu) pahrlausijis eesahze wiņsch ehst. 1 Sam. 9, 13. Jahn. 6, 11. 1 Tim. 4, 3.

36. Un wissi drohschi tappuschi ņehme arridsan barribu.

37. Un mehs tannî laiwâ pahr wisseem bijam diwisimts un septiņ desmits un seschas dwehseles. Ap. darb. 2, 41. nod. 7, 14. Reem. 13, 1. 1 Peht. 3. 20.

38. Un pee-ehduschi isweegloja tee to laiwu, ismesdami to labbibu juhxâ.

39. Un kad gaisma tappe, ne pasinne tee to semmi, bet tee ņehme weenu juhxas raggu wehrâ, kam weena malla bija, us to gribbeja tee, ja tee warretu, to laiwu peelaist.

40. Un tee tohs eņkuxus pazehluschi, palaide (to laiwu) tai juhxai, un tur klaht tahs stuhxa-saites atraisijuschi, un to sehgeli pa wehjam pazehluschi, dsinnahs tee pee mallas tapt.

41. Bet tee noklihde kahdâ weetâ, kam us abbahm pussehm juhxa bija, ta laiwa dausijahs, un tas preeksch gals usgahje us semmi, un palikke ne kustinajams,

najams, un tas pakkałas gals tappe fakults no to wilnu warras. 2 Kor. 11, 25.

42. Tad bija to karra-wihru padohms, tohs fafaistitus nokaut, ka ne weens ispeldedams isbehgtu.

43. Bet tas kapteins gribbedams to Pahwilu isglahbt, leedse teem to padohmu, un pawehleja teem, kas peldeht warretu, few papreekfch uhdenî eelaistees un mallâ eet.

44. Un tee ohtri, zitti us galdeem, un zitti us kahdeem gabbaleem no tahs laiwas, un tà notikke tas, ka wissi tappe isglahbti us mallu.

Ta 28. Nodałła.

Pahwils nokratta weenu ohdsi no sawas rohkas ugguni, 3. Darra Publius tehwu wesselu, 7. Nahk us Rohmu, 14. Mahza tur bes ławeschanas no Deewa walstibas, 30.

Un kad tee bij isglahbti, tad nomannija tee, ka ta falla dehweta tappe Melite. Ap. darb. 27, 26.

2. Un tas fallas łaudis parahdija mums ne tik masu laipnibu, jo tee ugguni eekuhrufchi, peenehme muhs wissus ta leetus dehł, kas pahr mums nahze, un ta aukstuma labbad.

Reem. 1, 14. 2 Kor. 11, 27. Koloss. 3, 12.

3. Un kad Pahwils kahdu schaggaru nastinu bija fakrahjis, un pee ugguni likke, isgahje weena ohdse no ta karstuma, un aptinnahs apkahrt winna rohku.

4. Un kad tahs fallas-łaudis redseja to tahrpu pee winna rohkas karrajam, fazzija tee fawâ starpâ, fchis zilweks irr teefcham weens flepkawa, ko no juhras isglahbtu, ta atreebfchana ne leek dsihwoht.

5. Bet winsch nokrattija to tahrpu eekfch ugguni, un ne zeete ne ko łaunu.

Mark. 16, 18. Luhk. 10, 19.

6. Un tee gaidija, teekams tas ustuhktu, jeb pakristu peepefchi nomirris, bet kad tee ilgi bij gaidijufchi, un redseja, ka neneeka łauna winnam notikke, tad tee zittu prahtu dabbuja, un fazzija, winnu deewu essam. Ap. darb. 14, 11.

7. Un ap to pafchu weetu bija tam wirfneekam tahs fallas ar wahrda Publius muischa, kas muhs peenehmis pahr trim deenahm laipnigi mahjoja.

8. Un tas notikkahs, ka Publius tehws drudsi un affins-fehrgâ firge, pee to eegahje Pahwils, un Deewu peeluhdsis likke tahs rohkas us to, un darrija to wesselu. Jehk. 5, 14. 15.

9. Kad nu tas bij notizzis, atnahze arridsan tee zitti, kam tannî fallâ fehrgas bija, un tappe dseedinati.

10. Kas arridsan muhs ar dauds gohdu apgohdinaja, un kad mehs nozehlamees, dewe tee, kas mums bij waijaga.

11. Un pehz trim mehnefcheem nozehlamees mehs ar laiwu no Alekfandrias, kas tannî fallâ pahr seemu bij mittufi, un tam bija par sihmi tee dwihni.

12. Un mehs us Sirakusu nahkufchi, palikkam tur trihs deenas.

13. No kurrenes atkal zehlufchees nahzam us Regiu, un kad pehz Weenu deenu tas deenas-widdus wehjfch zehlahs, nahzam mehs ohtrâ deenâ us Puteoleem.

14. Kur mehs brahłus atraddam, un tappam no teem luhgti septinas deenas pee teem palikt, un tà nahzam mehs us Rohmu.

15. Un no turrenes isgahje tee brahłi, no mums dsirdejufchi, mums pretti, lihds Appia Tirgu, un Tritabernahm, ko Pahwils redsedâms pateize Deewu, un dabbuja labbu prahtu.

16. Un kad mehs us Rohmu nahzam, tad nodewe tas kapteins tohs fafaistitus tam karra-waldneekam, bet Pahwilam tappe wałła dohta, fewifchki palikt ar kahdu karra-wihru, kas winnu fargaja. Ap. darb. 24, 23. nod. 27, 3.

17. Un tas notikkahs pehz trim deenahm, ka Pahwils fa-aizinaja tohs augstus no teem Judeem: Un kad tee kohpâ nahze, fazzija winsch us teem: Wihri brahłi, Es neneeka prett fcheem łaudim, jeb prett to tehwu eeraddumeem darrijis, efmu faistihts no Jerusalemes to Reemeru rohkâs nodohts.

Ap. darb. 21, 33. nod. 24, 12. 13. 14. nod. 25, 3.

18. Kas manni isjautajufchi gribbeja atlaist, tadehł, kà nekahda nahwes waina pee mannim bija. Ap. darb. 22, 24. nod. 25, 25. nod. 26, 31.

19. Bet kad tee Judi pretti runnaja, tappu es speests to keiseru peefaukt, (tomehr) ne itt kà buhtu man manna tauta ja-apfuhds. Ap. darb. 25, 11.

20. Tad nu fchahs leetas dehł efmu es juhs luhdsis, ka es juhs redseht un bildinaht warretu: Jo tahs zerribas Israëła dehł efmu es ar fchahm fchkehdehm apfaistihts. Ap. darb. 23, 6. n. 24, 21. nod. 26, 6. 7. 29. Ewes. 6, 20. 2 Tim. 1, 16.

21. Bet

21. Bet tee fazzija us wiņņu: Mehs neds essam grahmatas pahr tewim no Judu semmes dabbujuschi: Neds arri weens no teem atnahkuscheem brahļeem irr ko ļaunu no tew fluddinajis jeb runnajis.

22. Tomehr mehs gribbam no tew dsirdeht, ko tu schkeeti: Jo no schahs paschas draudses irr mums sinnams, ka tai wissâs mallâs tohp pretti runnahts. Ap. darb. 24, 5. 14.

23. Un kad tee wiņņam bij weenu deenu nolikkuschi, tad nahze daudz pee wiņņu mahjas-weetâ: Kam wiņsch to Deewa walstibu apleezinadams isstahstija, un pahrrunnaja tohs us (to tizzibu) no JEsus, no tahs bauslibas Mohsus, un teem praweeschem, no rihta-agruma lihdz wakkaram. Ap. darb. 26, 22. 23.

24. Un zitti gann tappe pahrrunnati, zaur to kas fazzihts ļļua, bet zitti ne tizzeja. Ap. darb. 17, 4.

25. Un tee sawâ starpâ ne saderrigi buhdami nogahje, kad Pahwils (to) Weenu wahrdu bij fazzijis: Tas Swehts Gars gann labb irr runnajis, zaur Esaiju to praweetu us muhsu tehweem,

26. Sazzidams: No-eij pee scheem ļaudim, un fakki: Ar ausim juhs dsirdesset, un ne saprattisset, un redsedami juhs redsesset, un ne nomannisset.

Es. 6, 9. Ezek. 12, 2. Matt. 13, 14. Mark. 4, 12. Luhk. 8, 10. Jahn. 12, 40. Reem. 11, 8.

27. Jo scho ļauschu firds irr beesa tappuschi, un ar ausim dsird tee gruhti, un snausch ar sawahm azzim, ka tee ar azzim ne redz, un ar ausim ne dsird, un ar firdi ne saproht, un ne atgreeschahs, ka es tohs wesselus ne darru.

28. Tad buhs nu jums sinnams buht, ka teem paganeem suhtita irr ta Deewa pestischana, un Tee dsirdehs to. Ap. darb. 13, 14. 46. nod. 18, 6. Luhk. 24, 47.

29. Un kad wiņsch to bij fazzijis, nogahje tee Judi, sawâ starpâ daudz apjautadamees.

30. Un Pahwils palikke diwi gaddus weenâ ihpaschi derretâ mahjasweetâ, un peeņehme wissus, kas pee wiņņu nahze.

31. Sluddinadams to DEEWAwalstibu, un mahzidams no ta KUNGA JESUS KRISTUS ar wissas drohschibas, bes aisleegschanas.

Pahwila ta Apustuļa Grahmata us teem Reemereem rakstita.

Ta 1. Nodalla.

Pahwils weens aizinahts Apustuls JESUS Kristus, 1. Pateiz Deewam pahr to tizzibu to Reemeru, 9. Stahsta tahs preezas-mahzibas sawu, 16. Un ka mehs ween zaur to tizzibu Deews-walstibâ nahkam, 17. Parahda, ka wissi pagani Deewa preekschâ grehzineeki irr, 18.

Pahwils weens kalps JESUS Kristus, aizinahts par apustuļu, isschkirts us to fluddinaschanu tahs Deewa-preezas-mahzibas.

Ap. darb. 9, 15. nod. 13, 2. 9. Gal. 1, 15.

2. [Ko wiņsch papreekschu zaur saweem praweeschem swehtôs rakstôs apsohlijis. Tit. 1, 2. 1 Mohs. gr. 3, 15.

nod. 22, 18. nod. 26, 4. nod. 49, 10. 5 Mohs. gr. 18, 15. 2 Sam. 7, 12. Dahw. ds. 132, 11. Es. 4, 2. nod. 7, 14. nod. 9, 5. nod. 40, 10. Jer. 23, 5. nod. 33, 14. 15. Ezek. 34, 23. nod. 37, 24. Dan. 9, 24. Mik. 7, 20.

3. No sawa Dehla, (kas zehlees irr no tahs fehklas Dahwida pehz tahs meesas: 2 Sam. 7, 12. Dahw. ds. 132, 11. Matt. 1, 1. 2c. Luhk. 1, 32. nod. 3, 23. 31. Ap. darb. 2, 30. nod. 13, 23. 2 Tim. 2, 8.

4. Kas parahdihts irr Deewa Dehls essohts, ar spehku, pehz to Garru tahs swehtischanas, zaur to augschamzelschanu no mirroņeem,) JESU Kristu muhsu KUNGA. Jahn. 10, 30. 2c. Ap. darb. 13, 32. 33. Ebr. 1, 5. nod. 5, 5. 6.

5. Zaur ko mehs essam dabbujuschi schehlastibu un apustuļu ammatu, us paklausischanu tahs tizzibas starp wisseem paganeem, pahr wiņņa wahrdu. Reem. 12, 3. nod. 15, 15. 1 Kor. 15, 10. Ewes. 3, 8. Reem. 16, 26.

6. Kurru starpâ Juhs arri essat aizinati JEsus Kristus.]

7. Wisseem kas Rohmâ irr, teem Deewa mihligeem, aizinateem swehteem: Schehlastiba (lai irr) jums, un meers no Deewa muhsu Tehwa, un ta Kunga JEsus Kristus. 1 Kor. 1, 2. Ewes. 1, 1. 1 Tess. 4, 7.

8. Wifs pirms pateizu es mannam Deewam zaur JEsu Kristu, pahr jums

wiſſeem, ka juhſu tizziba tohp paſludinata wiſſâ paſaulê. Ewef. 5, 20.
Ebr. 13, 15. 1 Peht. 2, 5. 1 Teſſ. 1, 8.

9. Jo Deews irr mans Leezineeks, kam es kalpoju mannâ garrâ, eekſch tahs preezigas ſluhdinaſchanas winna Dehla, ka es bes mittekſchanas juhſu eegahdajohs. Reem. 9, 1. nod. 15, 23. 29.
2 Kor. 1, 23. nod. 11, 31. Gal. 1, 20. Wihlip. 1, 8. 1 Teſſ. 2, 5. 17. nod. 3, 10. 2 Tim. 1, 3.

10. Allaſchin mannâs peeluhgſchanâs luhgdams, jaſchu man jelle kad labs zeekſch isdohtohs eekſch Deewa prahta, pee jums nahkt. Reem. 15, 23. 32.
1 Teſſ. 3, 10.

11. Jo man ilgojahs juhs redſeht, ka es jums eedohmu weenu garrigu dahwanu, ka juhs apſtiprinati tohpat.
Reem. 15, 29.

12. Tas irr, ka es lihdſ ar jums eepreezinahts taptu zaur juhſu un mannu tizzibu, kas mums kawâ ſtarpâ irr.
Reem. 15, 32.

13. Tomehr es ne gribbu, brahki, jums ſlehpt, ka es daſchkahrt apnehmees pee jums nahkt, (un eſmu aiskawehts lihdſ ſchim), ka es kahdu augli dabbutu, tik labb ſtarp jums, kà arridſan ſtarp zitteem paganeem. Reem. 15, 23. 1 Teſſ. 2, 18.

14. Jo es eſmu parradneeks tik labb to Greekeru kà Barbaru, tik labb to gudru kà negudru. 1 Kor. 9, 16. 2 Kor. 11, 28.

15. Tadehl, no mannas puſſes, eſmu es gattaws arridſan jums, kas juhs Rohmâ eſſat, to preezas-wahrdu paſludinaht.

16. Jo es ne kaunohs pahr to Ewangeliumu Kriſtus: Jo tas irr weens Deewa ſpehks, par peſtiſchanu ikkatram kas tizz, pirmak tam Judam un arridſan tam Greekeram. Dahw. dſ. 40, 10. 2 Tim. 1, 8.
1 Kor. 1, 18. nod. 15, 2.

17. Jo ta Deewa taiſniba tohp zaur to parahdita no tahs tizzibas us to tizzibu: Ittin kà rakſtihts irr: Tas taiſns zaur to tizzibu dſihwohs.
Abak. 2, 4. Jahn. 3, 36. Reem. 3, 21. Gal. 3, 11. Wihlip. 3, 9. Ebr. 10, 38.

18. Jo ta Deewa dufmiba tohp parahdita no debbes pahr wiſſu besdeewibu un netaiſnibu to zilweku, kas to pateeſibu eekſch netaiſnibas aiſturr.

19. Jo ta Deewa atſihſchana irr eekſch teem ſinnama: Jo Deews irr teem to ſinnamu darrijis.
Ap. darb. 14, 17. ꝛc. nod. 17, 24. ꝛc.

20. Jo winna neredſama buhſchana tohp no raddibas tahs paſaules pee teem darbeem nomannita un eeraudſita, ir winna muhſchigs ſpehks, ir Deewiba; Tadehl ka teem ne kahda aisbildinaſchana buhtu. Dahw. dſeef. 19, 2. ꝛc.
dſeef. 148, 3. ꝛc.

21. Tapehz ka tee Deewu atſihdami winnu kà Deewu ne irr gohdinajſchi jeb pateikſchi, bet irr kawâs dohmâs neleekſchi tappuſchi, un winnu neredſattiga firds irr aptumſchota tapkuſi.
5 Mohſ. 28, 28. 29. Ewef. 4, 17.

22. Likdamees gudri eſſoſchi, irr tee par gekkeem tappuſchi.

23. Un irr to gohdibu ta ne-iſnihziga Deewa pahrwehrtijuſchi eekſch kahdu gihmi, kas lihdſ irr tam nihzigam zilwekam, un teem putneem, un teem tſchetrkahjigeem lohpeem, un teem tahrpeem. 5 Mohſ. gr. 4, 15. ꝛc.
2 Kohn. 17, 29. Dahw. dſeef. 106, 20. Gudr. 12, 23. 24. Jer. 2, 11. Eſ. 40, 17. 18. Ap. darb. 17, 29.

24. Tapehz irr tohs Deews arridſan nodewis kawu firſchu eekahrofchanâs, us nefchkihſtibu, kawas meeſas apgahniht kawâ ſtarpâ. Dahw. dſeef. 81, 13.
Ap. darb. 14, 16. 2 Teſſ. 2, 11.

25. Kas to Deewa pateeſibu mellôs irr pahrwehrtijuſchi, un irr tahs raditas leetas leelakâ gohdâ turrejſchi un tahm kalpojuſchi, ne kà tam raddita-jam, kas irr augſtiteizams muhſchigi, Amen.

26. Tapehz irr Deews tohs nodewis us negohdigahm eekahrofchanahm; Jo winnu ſeewas irr to dabbigu buhſchanu pahrwehrtijuſchas eekſch to, kas pretti to dabbu irr. 3 Mohſ. gr. 18, 22. 23.
Ewef. 5, 11. 12.

27. Tà patt arridſan tee wihri irr atſtahjuſchi no tahs dabbigas peedſihwoſchanas ar ſeewu, un irr kawâ eekahrofchanâ eedeggufchees weens prett ohtru, un irr wihri ar wihreem beſkaunibu dſinnuſchi, un to makſu kawas allofchanas, kas teem peenahkſe, eekſch ſew paſcheem dabbujuſchi.

28. Un ittin kà tee ne irr zeenijſchi Deewa atſihſchanu dabbuht, tad irr Deews tohs nodewis us pahrwehrſtu prahtu, to darriht, kas ne klahjahs,
Reem. 1, 24.

29. Peepilditus ar wiſſas netaiſnibas, mauzibas, blehdibas, negantibas, niknumu, pilnus nihdeſchanas, flepkawibas,

wibas, bahrſchanas, wiltibas, launu eekaſchu,

30. Wehſtnekſchus, lifchkus, Deewanizzinatajus, mehditajus, lepnus, leelitajus, ta launuma ismekletajus, teem wezzakeem ne paklaufigus,

31. Neprattigus, tizzibas pahrlauſitajus, bes dabbigas mihleſtibas, neſaderrigus, neſchehligus.

32. Kas to Deewa taiſnibu ſinnadami, (ka tee, kas tahdas leetas darra, to nahwi nopelni,) ne ween to paſchu darra, bet arridſan labbu prahtu turr pee teem, kas to darra. Oſe. 7, 3.

Ta 2. Nodalla.

Pahwils mahzia, ka ne ween tee pagani, bet arri tee Judi preekſch Deewa grehzineeki irr, 17. Un ta ſcheem ne kahds leelaks labbums atleek, neds no tahs bauflibas, 18. Neds no tahs apgraiſiſchanas, 25.

Tapehz eſſi tu, ak zilweks, jeb kas buhdams, kas tu zittu ſohdi, ne aisbildinajams, jo kurrâ leetâ tu zittu ſohdi, paſuddinajees pats, jo tu darri tahs paſchas leetas (zittu) ſohdidams.

2 Sam. 12, 5. Matt. 7, 1. 2. 1 Kor. 3, 5.

2. Jo mehs ſinnam, ka ta Deewa ſohdiba teem treeſcham usees, kas tahdas leetas darra.

3. Bet ſchkeeti tu, ak zilweks, kas tu tohs ſohdi, kas tahdas leetas darra, un tu pats darri tahs paſchas, ka Tu iſbehgſi to Deewa ſohdibu?

4. Jeb nizzini tu to baggatibu winna laipnibas un pazeeſchanas un lehnprahtibas, ne ſinnadams, ka ta Deewa laipniba tew us atgreeſchanu no grehkeem wadda?

Eſa. 30, 18. 2 Peht. 3, 9. 15.

5. Bet tu pehz tawu beeſumu un neatgreeſuſchu ſirdi, ſakrahjees paſcham, kâ weenu mantu, to duſmibu, us to deenu tahs duſmibas un parahdiſchanas tahs taiſnas Deewa ſohdibas.

5 Moh. gr. 32, 34. Reem. 9, 22. Jehk. 5, 3.

6. Kas atmakſahs ikkatram pehz ſaweem darbeem. Job. 34, 11.

Dahw. 62, 13. Jer. 17, 10. nod. 32, 19. Matt. 16, 27. Reem. 14, 12. 1 Kor. 3, 8. 2 Kor. 5, 10. Par. Jahn. 22, 12.

7. Teem, kas ar pazeeſchanu eekſch labbeem darbeem gohdu un flawu un neſmihzibu mekle, to muhſchigu dſihwoſchanu.

8. Bet teem, kas rehjeji irr, un ne paklauſa tai pateeſibai, bet tai netaiſnibai klauſa, (nahkſees) duſmiba un bahrſiba. Job. 24, 13. Oſ. 4, 4. 2 Teſſ. 1, 8.

9. Behdas un isbaile pahr ikkatru dwehſeli ta zilweka, kas launu padarra, wiſs wairak ta Jnda, un arri ta Greekera.

10. Bet gohds un flawa un meers (nahkſees) ikkatram, kas labbu darra, wiſs wairak tam Judam, un arri tam Greekeram.

11. Jo Deews ne peenem ne weena zilweka leelibu. 5 Moh. gr. 10, 17.

2 Laik. gr. 19, 7. Job. 34, 19. Ap. darb. 10, 34. Gal. 2, 6. Eweſ. 6, 9. Kol. 3, 25. 1 Peht. 1, 17.

12. Jo kurri bes bauflibas irr grehkojuſchi, tee arridſan bes bauflibas taps paſuddinati: Un kurri appakſch bauflibas irr grehkojuſchi, tee taps zaur to bauflibu teefati.

13. (Jo tee klauſitaji tahs bauflibas ne irr taiſni preekſch Deewa: Bet tahs bauflibas darritaji taps taiſnoti.

Matt. 7, 21. Jehk. 1, 22. 25. 1 Jahn. 3, 7.

14. Jo ja tee pagani kam bauflibas newa, no fawas dabbas tahs bauflibas (darbus) darra, ſchee kam bauflibas newa, irr few paſcheem par bauflibu.

15. Tee paſchi tad israhda, tahs bauflibas darbu eſſam aprakſtitu ſawâs ſirdîs, zaur to, ka winnu ſinnama ſirds winneem leezibu dohd, un tahs dohmas few ſawâ ſtarpâ apſuhdſahs, jeb arridſan aisbildinajahs.)

16. Tannî deenâ, kad Deews to zilweku paſlehptas leetas ſohdihs, pehz mannu preezas-mahzibu, zaur JEſu Kriſtu. Matt. 25, 31. Ap. darb. 17, 31. 1 Kor. 4, 5.

17. Raugi, Tu tohpi weens Juds dehwehts, un palaidees us to bauflibu, un leelijees ar Deewu, Reem. 9, 4.

Jahn. 8, 33. 41.

18. Un tu ſinni (winna) prahtu, un pahrbaudi to, kas labbaks irr, eekſch bauflibas pamahzihts. Wihlip. 1, 10.

19. Un tu eedrohſchinajees weens waddons buht to aklu, weena gaiſchiba to, kas tumſchâ irr,

20. Weens pamahzitais to neprahtigu, un weens mahzitais to weenteeſigu, kam tas rakſts irr, tahs atſihſchanas un pateeſibas bauflibâ.

21. Tad nu tu, zittu mahzidams, few paſchu ne mahzi? Tu ſluddini, ka ne buhs ſagt, pats ſohdſ? Dahw. d. 50, 17. ꝛc.

Matt. 23, 3. ꝛc.

22. Tu ſakki, ka ne buhs laulibu pahrlauſiht, pats pahrlauſi to laulibu? Kas

tu tohs elka-deewus negantus turri, essi pats ta fwehtuma laupitais?

23. Tu, kas tu ar tahs bauflibas leelijees, pulgo Deewu zaur pahrkahpschanu tahs bauflibas? Reem. 9, 4.

24. Jo tas Deewa wahrds tohp juhsu debt saimohts starp teem paganeem, ittin kà rakstihts irr. 2 Sam. 12, 14. Esa. 57, 5. Ezek. 36, 20. 23.

25. Jo ta apgraisischana gann irr derriga, ja tu to bauflibu darri: bet ja tu weens pahrkahpeis tahs bauflibas essi, tad irr tawa apgraisischana weena preekfch-ahda tappusi.

26. Ja nu ta * preekfch-ahda tahs bauflibas-teesu turr, neggi winna preekfch-ahda par apgraisischanu taps turreta?

* Tas irr: Tas zilweks, kam preekfch-ahda irr.

27. Un tad ta preekfch-ahda, kas no dabbas tahda irr, un to bauflibu turr, tew fohdihs, kas tu pee ta rakstta un apgraisischanas weens pahrkahpeis tahs bauflibas essi.

28. Jo tas ne irr Juds, kas no ahrenes tahds irr: Neds ta irr apgraisischana, kas no ahrenes meesà irr. Jahn. 8, 39. Reem. 9, 7.

29. Bet tas irr weens Juds, kas eekschà paflehpts irr, un schi irr firds apgraisischana, kas garrà un ne rakstà stahw: Kurras teikschana ne irr no zilwekeem, bet no Deewa. 5 Mohs. 10, 16. 5 Mohs. 30, 6. Jer. 4, 4. Kolofs. 2, 11. Wihlip. 3, 2. 3. 1 Peht. 3, 4. 1 Kor. 4, 5. 1 Tess. 2, 4.

Ta 3. Nodalla.

Pahwils mahza, kurrös gahdalös teem Judeem wairak labbuma atlezt, ne kà paganeem, 1. Bet preekfch Deewa tohs ähbejus essam grehkineekus, 19. Kas ne warr zaur sawreem darbeem, 21. Bet tween weenigi zaur to tizzibu Debdes-walstibà nahkt, 24. 28.

Kas tad nu wairak atlezz tam Judam, jeb kahds labbums irr tahs apgraisischanas?

2. Wissai dauds; Jo pirmà kahrtà irr teem ustizzeti tee Deewa-wahrdi: 5 Mohs. 4, 7. 8. Dahw. ds. 147, 19. Reem. 2, 18. nod. 9, 4.

3. Jo kas par to behdas, ja zitti ne irr tizzejschi? Arrig winnu netizziba to Deewa tizzibu isnihzinahs? 4 Mohs. gr. 23, 19. Reem. 9, 6. 2 Tim. 2, 13. Ebr. 4, 2.

4. Ak ne: Bet lai tas tà irr, ka Deews paleek taisns, un wiss zilweks melkulis, ittin kà rakstihts irr: Ka tu taisnohts tohpi eekschi tawcem wahrdeem, un uswarri, kad tu fohdihts tohpi. Dahw. ds. 51, 6. nod. 62, 10. nod. 116, 11. Jahn. 3, 33.

5. Kad nu muhsu netaisniba to Deewa taisnibu apstiprina, ko mehs fazzisim? Jrrag Deews netaisns, ka winsch sawu dusmibu islaisch? (Es runnaju us zilweku wihsi.)

6. Ak ne: Kà tad Deews warretu to pasauli fohdiht? 1 Mohs. gr. 18, 25. Job. 8, 3. nod. 34, 17.

7. Ja tad Deewa pateesiba zaur manneem melleem irr wairojusees winnam par gohdu, kà tohpu Es wehl kà weens grehzineeks fohdihts?

8. Un kà fakkam mehs ne labbaki, (ittin kà mehs tohpam saimoti, un ittin kà zitti stahsta muhs fakkam): Darrisim launu, ka labbums no ta nahk? Kurru pasuschana itt teescham notiks.

9. Ko tad nu? Essam mehs * labbaki? Wissai ne: Jo mehs essam jaw pirmak parahdijuschi, wissus ir Judus ir Greekerus essam appakfch teem grehkeem: Gal. 3, 22.

* Pahr teem paganeem.

10. Ittin kà rakstihts stahw: Tur ne irr ne kas taisns, arridsan neweens. Dahw. ds. 14, 3. ds. 53, 3. 4.

11. Tur ne irr ne weens saprattigs, ne weens irr, kas Deewu mekle.

12. Wissi irr atkahpuschi un kohpà neleeschi tappuschi, tur ne irr kas labbu darra, arridsan neweens.

13. Winnu rihkle irr atwehrts kaps: Ar sawahm mehlehm dsenn tee wiltibu: Ohdschu dsellons irr appakfch winnu luhpahm. Dahw. ds. 5, 10. ds. 140, 3.

14. Winnu mutte irr pilna lahdeschanas un ruhktuma: Dahw. ds. 10, 7.

15. Winnu kahjas irr tschaklas assini isleet. Sal. Sak. 1, 16. Es. 59, 7. 8.

16. Pohstischana un firds-ehsti irr us winnu zelleem,

17. Un to meera zelku tee ne sinna.

18. Tur ne irr DEEWA-bihjaschana preekfch winnu azzim. Dahw. ds. 36, 2.

19. Tad sinnam mehs nu, ka wissu ko ta bauflibas fakka, to runna ta teem kas appakfch bauflibas irr: Ka ikkatra mutte tohp aisbahsta, un wissa pasaule preekfch Deewa noseedsiga essoti. Ezek. 16, 63.

20. Tadehk no teem darbeem tahs bauflibas ne taps nekahda meesa preekfch winnu taisnota: Jo zaur to bauflibu nahk atsihschana to grehku. Reem. 7, 7. Gal. 2, 16.

21. Bet

21. Bet nu irr Deewa taisniba bes tahs bauslibas sinnama tappusi, un tohp apleezinata no tahs bauslibas un teem praweeksheem. Jahn. 5, 46.
Ap. darb. 15, 11. nod. 26, 22. Reem. 1, 17.

22. (Ar wahrdu) ta DEEWA taisniba, (tas nahk) zaur to tizzibu eekssch JEsu Kristu, us wisseem un pee wisseem teem, kas tizz: Jo tur ne irr ne kahda starpiba: Reem. 10, 12. Gal. 3, 28. Kol. 3, 11.

23. Jo wissi irr grehkojuschi, un teem truhkst ta teikschana preekssch Deewa. Reem. 11, 32. Gal. 3, 22.

24. Un tohp taisnoti bes nopelna, no winna schehlastibas, zaur to atpirkschanu, kas zaur Kristu JEsu notikkusi. Matt. 20, 28. Eweš. 1, 7.
Eweš. 2, 8. 1 Tim. 2, 6. Tit. 3, 5-7. 1 Pehz. 1, 18.

25. Ko Deews irr preekssch lizzis par salihdsinaschanu zaur to tizzibu eekssch winna affini, ka tas parahditu sawu taisnibu, zaur pameschanu to papreekssch darritu grehku. Ap. darb. 13, 38. 39. nod. 17, 30.
2 Kor. 5, 19. Kol. 1, 20. 1 Jahn. 2, 2. nod. 4, 10.

26. Eekssch Deewa pazeeschanas, ka tas isahditu sawu taisnibu schinnî laikâ: Sew taisnu essam, un taisnu dartam to, kas no tahs tizzibas JEsus irr.

27. Tad nu, kur irr ta leelischana? Ta irr sudduse: Zaur kurru bauslibu? To darbu? Ne: Bet zaur tahs tizzibas bauslibu.

28. Tad nu turram mehs, to zilweku taisnu tohpam zaur to tizzibu (ween,) bes tahs bauslibas darbeem. Ap. darb. 13, 38. 39. Gal. 2, 16.

29. Jeb irrag Deews ween to Judu Deews? Neggi arridsan to pagahnu? Teescham ir to pagahnu.

30. Jo winsch irr tas weenigs Deews, kas to apgraisischanu taisno no tahs tizzibas, un to preekssch-ahdu zaur to tizzibu,

31. Isnihzinajam mehs tad nu to bauslibu zaur to tizzibu? Ak ne: Bet mehs apstiprinajam to bauslibu.

Ta 4. Nodalla.

Par weenu preekssch-sihmi tahs tizzibas nem tas apustulis muhsu wezz-tehwu Ahbraamu, 1. Kas bes tahs bauslibas zaur to tizzibu ween to muhschigu dsihwoschanu dabbujis, 3. Un par ahda to paschu arri wehl zittadi no teem Deewa raksteem, 6. ꝛc.

Ko nu mehs sakkam, muhsu tehwu Ahbraamu essam atradduschu pehz tahs meesas! Esa. 51, 2.

2. Jo ja tas Ahbraams zaur teem darbeem irr taisnohts, tad irr tam slawa, bet ne preekssch Deewa.

3. Jo ko sakka tas raksts? Ahbraams irr Deewam tizzejs, un tas irr winnam par taisnibu peelihdsinahts.
1 Mohs. gr. 15, 6. Gal. 3, 6. Jehk. 2, 23.

4. Bet tam darbotajam ne tohp ta alga peelihdsinata pehz tahs schehlastibas, bet pehz to parradu: Reem. 11, 6.

5. Bet tam kas ne irr darbotais, tomehr tizz eekssch to, kas to besdeewigu taisno, tam tohp ta tizziba peelihdsinata par taisnibu.

6. Ittin kâ arridsan Dahwids sakka, to silweku swehtigu essam, kurram Deews to taisnibu peelihdsina bes darbeem, Dahw. ds. 32, 1. 2.

7. (Sazzidams): Swehtigi irr, kam tahs netaisnibas irr peedohtas, un kurru grehki apklahti irr.

8. Swehtigs irr tas wihrs, kam tas Kungs tohs grehkus ne peelihdsina.

9. Arrig nu schis labbums atlezz tai apgraisischanai, jeb arridsan tai preekssch-ahdai? Jo mehs sakkam, ka Ahbraamam ta tizziba irr peelihdsinata par taisnibu:

10. Kâ tad ta nu irr winnam peelihdsinata? Eekssch tahs apgraisischanas bijuscham, jeb eekssch preekssch-ahdas? Ne eekssch apgraisischanas, bet eekssch preekssch-ahdas.

11. Bet to sihmi tahs apgraisischanas dabbuja winsch par apsihmeleschanu tahs taisnibas tahs tizzibas, ko winsch wehl preekssch-ahdâ buhdams turreja: Ka tas buhtu weens tehws wissu to, kas tizz, preekssch-ahdâ buhdami, ka tas teem arridsan tohp peelihdsinahts par taisnibu. 1 Mohs. gr. 17, 11. Gal. 3, 6. 7.

12. Un ka (tas buhtu) weens tehws tahs apgraisischanas, ne ween teem, kas no tahs apgraisischanas, bet arridsan teem, kas staiga eekssch pehdahm tahs tizzibas, kas muhsu tehwa Ahbraama preekssch-ahdâ bija.

13. Jo ta apsohlischana, ka tam, kas buht par manteneeku tahs pasaules, ne irr Ahbraamam jeb winna sehklai notikkusi zaur to bauslibu, bet zaur to taisnibu tahs tizzibas. 1 Mohs. gr. 15, 6.
1 Mohs. 17, 2. ꝛc. Gal. 3, 18.

14. Jo ja tee no tahs bauslibas manteneeki irr, tad irr ta tizziba neleeta tappa-

tappuſi, un ta apfohlifchana isnihkuſi.

15. Jo ta baufliba padarra dufmibu, jo kur bauflibas newa, tur arridſan pahrkahpfchanas newa. Reem. 3, 20.
nod. 5, 13. 20. nod. 7, 8. 10. Jahn. 15, 22. 1 Kor. 15, 56. 2 Kor. 3, 7. 9.

16. Tapehz irr ta (taiſniba) no tahs tizzibas, ka ta eſſoti zaur to ſchehlaſtibu, un ta apfohlifchana paſtahwiga eſſoti wiſſam dſimmumam, neween tam, kas no tahs bauflibas irr, bet arridſan tam, kas no tahs tizzibas Ahbraäma irr, kas irr muhſu wiſſu tehws. Gal. 3, 18.

17. (Ittin kà rakſtihts irr: Es efmu tew par tehwu daudſ pagaſtu eezehlis,) kurram winſch irr tizzejs, (ar wahrdu) Deewam, kas tohs mirroſchus dſihwus darra, un ſauz to ne eſſoſchu itt kà eſſoſchu. 1 Mohſ. gr. 17, 25.

18. Kas tizzejs irr us zerribu, kur neneeka bij jazerre, ka tas taptu weens tehws daudſ pagaſtu, pehz to kà fazihts bija: Tà buhs tawam dſimmumam buht. 1 Mohſ. gr. 15, 4. 5.
Ebr. 11, 12.

19. Un winſch ne tappe wahjſch eekſch tizzibas, neds luhkoja us ſawu paſchu meeſu, kas jaw bija nodſihwojuſi, tik ne fimts gaddus wezz buhdams, neds us to nodſihwojuſchu meeſu tahs Sahras. 1 Mohſ. 17, 17. nod. 18, 11.
Ebr. 11, 11. 12.

20. Un winna prahts ne ſchaubijahs pee tahs Deewa-apfohlifchanas zaur netizzibu, bet kluà ſpehzigs eekſch tizzibas, un dewe Deewam to gohdu.
Ebr. 11, 18.

21. Pilnà tizzibà ſtunadams, ka, ko winſch apfohla, ſpehzigi arridſan warr darriht. Dahw. dſ. 115, 3.
Luhk. 1, 37.

22. Tapehz irr tas arridſan tam peelihdſinahts par taiſnibu.

23. Bet tas ne irr ween winna dehl rakſtihts, ka tas winnam irr peelihdſinahts. Reem. 15, 4.
1 Kor. 10, 6. 11.

24. Bet arridſan muhſu dehl, kam tas taps peelihdſinahts, (prohti) teem, kas eekſch to tizz, kas to Kungu JEſu no mirroneem uſmohdinajis irr,
Ap. darb. 2, 24.

25. Kas nodohts irr muhſu grehku dehl un uſmohdinahts muhſu taiſnoſchanas labbad. 1 Jahn. 1, 7.
1 Jahn. 2, 2. Reem. 8, 32. 1 Kor. 15, 17.

Da 5. Nodalla.

Pahwils mahza no teem augſteem tahs ſchehligas taiſnoſchanas zaur to tizzibu, 1. No Aydama, zaur to tee grehki paſaulè nahkuſchi, 12. Un no Kriſtus, zaur to tà taiſnoſchana nahkuſi pahr wiſſeem zilwekeem, 15. 18.

Tad nu mums no tahs tizzibas taiſnoteem meers irr pee Deewa, zaur muhſu Kungu JESU Kriſtu. Eweſ. 2, 14.

2. Zaur ko mehs arridſan pee-eeſchanu eſſam dabbujſchi zaur to tizzibu pee tahs paſchas ſchehlaſtibas, kurrà mehs ſtahwam, un leelijamees pahr tahs zerribas ta Deewa gohda. Jahn. 10, 9.
Jahn. 14, 6. 1 Kor. 15, 1. Eweſ. 2, 18. nod. 3, 12. Ebr. 3, 6. nod. 10, 19.

3. Bet ne ween (pahr to), bet mehs arridſan leelijamees eekſch behdahm: Sinnadami, ka behdas padarra paſeeſchanu: Wihlip. 1, 29.
Jehk. 1, 2. 3.

4. Un ta paſeeſchana pahrbaudiſchanu, un ta pahrbaudiſchana zerribu: Jehk. 1, 3.

5. Un ta zerriba ne pamett kaunà; Jo ta Deewa mihleſtiba irr iſleeta muhſu ſirdis, zaur to Swehtu Garru, kas mums dohts irr.
Ebr. 6, 18. 19.

6. Jo Kriſtus irr, kad mehs wehl wahji bijam, preekſch teem beſdeewigeem ſawà laikà nomirris. Eweſ. 2, 1.
Koloſſ. 2, 13. Ebr. 9, 15. 1 Pehk. 3, 18.

7. Jo ne lehti nomirſt weens par weenu taiſnu: Par weenu labbdarrigu warretu weens gann lehti apnemtees nomirt.

8. Bet Deews ſkaidri parahda ſawu paſchu mihleſtibu prett mums, ka Kriſtus preekſch mums irr nomirris, kad mehs wehl grehzineeki bijam. Jahn. 15, 13. Ebr. 9, 15.
1 Pehk. 3, 18.

9. Tad nu daudſ wairak mehs taggad zaur winna affini taiſnoti, tapſim zaur winnu no tahs ſohdibas glahbti.

10. Jo ja mehs eenaidneeki buhdami, ar Deewa eſſam falihdſinati zaur to nahwi winna Dehla, daudſ wairak mehs nu falihdſinati, tapſim glahbti zaur winna dſihwibu. 2 Kor. 5, 18.
Kol. 1, 21. 22.

11. Un ne ween (par to), bet mehs leelijamees arridſan eekſch Deewa, zaur muhſu Kungu JEſu Kriſtu, zaur ko mehs

mehs essam taggad to falihdsinafchanu dabbuischi.

12. Tadehl ittin kà zaur Weenu zilweku tee grehki pasaulê irr eegahjuschi, un zaur teem grehkeem ta nahwe, un tà irr ta nahwe pee wisseem zilwekeem zaur speedusees, jo wissi irr eekisch (weena zilweka) grehkojuschi. 1 Mohs. gr. 2. 17. nod. 3, 6. Reem. 6, 23. 1 Kor. 15, 21.

13. Jo lihds tai bauslibai bija tee grehki pasaulê: Bet tee grehki ne tohp peelihdsinati, kad bauslība ne irr. Reem. 4, 15.

14. Tomehr irr ta nahwe waldijusi no Ahdama lihds Mohsum, arridsan pahr teem, kas ne bij grehkojuschi ar weenadu pahrkahpschanu itt kà Ahdams, kas irr weena preekisch-sihme ta, kas nahkams bija. 1 Kor. 15, 21. 22. 45.

15. Bet ne tà, kà ta apgrehkoschana, irr arridsan ta schehlastiba; Jo ja zaur Weena apgrehkoschanu daudsi irr nomirruschi, tad daudsmairak irr ta Deewa schehlastiba un ta dahwana zaur to schehlastibu, kas irr Weena Zilweka, JESUS Kristus, wairojusees pahr daudseem.

16. Un ne tà, ittin kà (tas noseegums bija) zaur to Weenu, kas grehkojis, irr arri ta dahwana: Jo ta sohdiba irr gann no Weenas (pahrkahpschanas) us pasuschanu, bet ta apschehlaschana (pallihds) no daudsgrehkeem us taisnoschanu.

17. Jo ja zaur weena apgrehkoschanu ta nahwe irr waldijusi zaur to Weenu, daudsmairak tee, kas to wairoschanu tahs schehlastibas un dahwinaschanas tahs taisnibas dabbu, waldihs eekisch dsihwibas zaur to Weenu, (prohti) JEsu Kristu.

18. Tad nu ittin kà zaur Weena apgrehkoschanu (ta pasuschana irr nahkusi) pahr wisseem zilwekeem us pasuschanu, tà patt arridsan zaur Weena taisnibu nahk ta schehlastiba pahr wisseem zilwekeem, us to taisnoschanu tahs dsihwibas.

19. Jo ittin kà zaur Weena zilweka neklausischanu daudsi irr grehzineeki darriti, tapatt arridsan zaur Weena paklausischanu taps daudsi taisni darriti.

20. Bet ta bauslība irr tur lihds eegahjusi, ka ta apgrehkoschana wairotohs, bet kur tee grehki irr wairojuschees, tur irr ta schehlastiba wairak wairojusees. Luhk. 7, 47. Reem. 4, 15. nod. 7, 8. Gal. 3, 19. 23.

21. Ka, ittin kà tee grehki irr waldijuschi us to nahwi, tà patt arridsan ta schehlastiba walda zaur to taisnibu, us to muh schigu dsihwoschanu, zaur JEsu Kristu muhsu Kungu.

Ta 6. Nodalla.

Pahwils pamahja, ka ne buhs grehkôs dsihwoht, kurreem mehs nomirruschi, 2. Bet ka mums Kristus lohzekkus buhs nodoht pahr brunnahm tahs taisnibas, 13. Tapehz ka no teem grehkeem ta nahwe, bet no tahs taisnibas ta dsihwiba nahk, 19. 23.

Ko nu mehs sakkam? Irr mums grehkôs japaleek, ka ta schehlastiba wairojahs?

2. Ne ka: Kas mehs essam teem grehkeem nomirruschi, kà gribbetum mehs wehl eekisch teem dsihwoht? Gal. 6, 14.

Lekzions sestâ swehdeenâ pehz Wasaras swehtku atswehtes.

3. Jeb ne sinnat juhs, ka, zeek mehs essam kristiti eekisch Kristu JEsu, tee essam mehs eekisch winna nahwes kristiti? Gal. 3, 27.

4. Tad essam nu mehs ar winnu aprakti zaur to kristibu eekisch tahs nahwes; Ka ittin kà Kristus irr usmohdinahts no teem mirroneem zaur to gohdibu ta Tehwa, tà patt buhs mums arridsan eekisch atjaunaschanas tahs dsihwibas staigaht. 1 Kor. 6, 14. Ewes. 4, 22. 23. 24. Kol. 2, 12. nod. 3, 10. Ebr. 12, 1. 1 Peht. 2, 1. nod. 4, 1. 2.

5. Jo ja mehs dehstiti essam lihdsigâ nahwê ar winnu, tad buhsim mehs arridsan augschamzelschanâ lihdsi. Reem. 8, 11. Wihlip. 3, 10. 11.

6. Scho sinnadami, ka muhsu wezzais zilweks lihds irr krustâ sists, ka ta grehziga meesa issuhd, ka mehs teem grehkeem wairs ne kalpojam. Gal. 2, 19. Gal. 5, 24.

7. Jo kas nomirris irr, tas irr taisnohts no teem grehkeem. 1 Peht. 4, 1.

8. Ja tad mehs ar Kristu essam nomirruschi, tad tizzam mehs, ka mehs arridsan ar winnu dsihwosim. 2 Tim. 2, 11.

9. Sinnadami, ka Kristus no mirroneem usmohdinahts wairs ne nomirst: Ta nahwe ne walda wairs pahr winnu. Pahr. Jahn. 1, 18.

10. Jo

10. Jo, ko tas irr nomirris, to irr winsch to grehku pehz nomirris weenreis: Bet ko winsch dsihwo, to dsihwo winsch Deewam.
Luhk. 20, 38. Ebr. 9, 26. 28. 1 Peht. 2, 24.

11. Tà patt ir Jahs turrajtees, ka juhs teem grehkeem essat nomirrufchi, bet Deewam dsihwojat eekfch Kristus JEsus muhfu Kunga.] Gal. 2, 19.

12. Tad nu lai tee grehki ne walda juhfu mirstamà meesà, teem paklaufigus meetees eekfch (meesas) eekahrofchanahm.

13. Neds padohdeet juhfu lohzekkus teem grehkeem, pahr rihkeem tahs netaifnibas: Bet padohdeet few pafchus Deewam, itt kà dsihwus no teem mirroneem, un juhfu lohzekkus Deewam par brunnahm tahs taifnibas. Luhk. 1, 74. Reem. 12, 1. Gal. 2, 20. Ebr. 9, 14. 1 Peht. 4, 2.

14. Jo tee grehki pahr jums ne waldihs: Jo juhs ne essat appakfch tahs bauflibas, bet appakfch tahs schehlastibas.

15. Ko nu? Buhs mums grehkoht, tapehz ka mehs ne essam appakfch tahs bauflibas, bet appakfch tahs schehlastibas? Ne, nekad. 1 Kor. 9, 21. Gal. 2, 18. 19.

16. Ne sinnat juhs, ka, kurram juhs few pafchus par kalpeem padohdat us paklaufischanu, juhs kalpi essat ta, kam juhs paklausat, jeb to grehku us to nahwi, jeb tahs paklaufischanas us to taifnibu? Jahn. 8, 34. 2 Peht. 2, 19.

17. Bet gohds irr Deewam, ka juhs to grehku kalpi bijat, bet (nu) no firds dibbin paklaufigi essat tappufchi tai preekfch-sihmei tahs mahzibas, pee ka juhs essat nodohti.

18. Un atfwabbinati no teem grehkeem, kalpi essat tappufchi tahs taifnibas. Jahn. 8, 32. 36. 1 Peht. 2, 16.

Lekzions septità swehdeenà pehz wassaras-swehtku atfwehtes.

19. Es runnaju zilwezigi, tahs wahjibas dehl juhfu meesas; Jo ittin kà juhs essat fawus lohzekkus padewuschi pee kalpofchanas tai nefchkihstibai, un no weenas netaifnibas us ohtru, tà patt padohdeet taggadin juhfu lohzekkus pee kalpofchanas tai taifnibai us to swehtifchanu.

20. Jo kad juhs to grehku kalpi bijat, tad bijat juhs swabbadi no tahs taifnibas. Jahn. 8, 34.

21. Kahds auglis tad jums to brihdi bija? Pahr ko juhs taggad kaunatees: Jo tas gals to pafchu irr ta nahwe.

22. Bet nu jums no teem grehkeem atfwabbinateem un pee tahs Deewa kalpofchanas nahkufcheem irr juhfu auglis, ka juhs fwehti tohpat: Bet tas gals irr ta muhschiga dsihwofchana.

23. Jo to grehku nopelns irr ta nahwe: Bet ta Deewa dahwana irr ta muhschiga dsihwofchana, eekfch Kristus JESUS muhfu Kunga.] 1 Mohs. gr. 2, 17. Reem. 5, 12. 1 Kor. 5, 21. Jehk. 1, 15. 1 Peht. 1, 3.

Ta 7. Nodalla.

Pahwills stahsta zaur weenu lihdsibu no kahdas laulatas seewas. 2. Kà mehs no tahs bauflibas atfwabbinati tohpam. 4. Parahda kas ta bauflība ihsteni essoht. 7. Un aprahsta pa gallam to ihpaschanu, kas starp tahs bauflibas un tahs meesas schahi dsihwoschanu bes mitteschanas noteek. 14.

Jeb ne sinnat juhs, brahki, (jo es runnaju ar teem kas to bauflibu sinna,) ka ta baufliba walda pahr to zilweku, tik ilgi ka tas dsihwo?

2. Jo weena pee wihra buhdama seewa tohp zaur to bauflibu peelikta tam wihram, kamehr tas dsihwo: Bet kad tas wihrs nomirris irr, irr ta atfwabbinata no tahs bauflibas ta wihra. 1 Kor. 7, 2. 10. 39.

3. Tad nu, kad winna pee zitta wihra turrahs, kamehr tas wihrs dsihwo, taps winna laulibas-pahrkahpeja faukta: Bet ja tas wihrs irr nomirris, tad irr winna fwabbada no tahs bauflibas, tà ka winna ne irr laulibas pahrkahpeja, kad winna pee zitta wihra eet. Matt. 5, 32.

4. Tà arridsan, manni brahki, essat Jahs tai bauflibai nonahweti zaur to meesu Kristus: Ka mums buhs turretees pee weenu zittu, (prohti) to, kas no mirroneem usmohdinahts irr, ka mums Deewam irr augli janess. Reem. 8, 2. Gal. 2, 19. nod. 5, 18. 22.

5. Jo kad mehs meesà bijam, tad bija ta grehku eekahrofchanas zaur to bauflibu eekfch muhfu lohzekkeem spehzigas, tai nahwei auglus nest. Reem. 6, 21. Gal. 3, 19.

6. Bet taggad essam mehs atfwabbinati no tahs bauflibas, zaur to, ka mehs tai essam nomirrufchi, appakfch ko mehs tappam turreti: Tà ka mehs kalpojam eekfch atjaunafchanas ta Garra, un ne eekfch wezzas buhfchanas ta rakstà.
Reem. 2, 29. nod. 6, 2. 2 Kor. 3, 6. 7.

7. Ko

7. Ko tad mehs nu fakkam? Irr ta bauſliba grehki? Ne nekad: Bet tohs grehkus es ne paſinnu bes ka zaur to bauſlibu. Jo to eekahroſchanu es ne ſinnaju (grehkus eſſam), ja ta bauſliba ne fazzitu: Tew ne buhs eekahrotees.
2 Mohſ. gr. 20, 17. 5 Mohſ. 5, 21. Reem. 3, 20.

8. Bet tee grehki zaur ſcho bauſli wakku ņehmuſchi, padarrija eekſch mannim wiſſu eekahroſchanu; Jo bes tahs bauſlibas irr tee grehki mirruſchi.
Jahn. 15, 22. Reem. 4, 15. nod. 5, 20. Gal. 3, 19.

9. Un Es dſihwoju zittkahrt bes bauſlibas, bet kad tas bauſlis nahze, tad irr tee grehki atkal dſihwi tappuſchi.

10. Tomehr Es eſmu nomirris, un tas atraddahs, to baufli man us nahwi nahkam, kas man us to dſihwibu dohts bija. 3 Mohſ. 18, 5. Ezek. 20, 11. 13.

11. Jo tee grehki zaur to baufli wakku ņehmuſchi, irr mann peewihluſchi, un zaur to paſchu nokawuſchi.

12. Tad irr jaw ta baufliba ſwehta, un tas bauſlis ſwehts, un taiſns un labs.
1 Tim. 1, 8.

13. Irr tad man tas, kas labs irr, weena nahwe tappis? Neba: Bet tee grehki, ka tee rahditohs ittin kà grehki, irr man zaur to labbu to nahwi padarrijuſchi, ka tee grehki taptu pahr leeku grehzigi zaur to baufli.

14. Jo mehs ſinnam, ka ta baufliba garriga irr: Bet Es eſmu meefigs, pahrdohts appakſch teem grehkeem.
1 Kehn. 21, 20. 25. Eſ. 50, 1. 1 Makk. 1, 15.

15. Jo es ne ſinnu, ko es darru: Jo ko es gribbu, to es ne darru, bet ko es eenihdu, to darru es. Gal. 5, 17.

16. Ja es nu darru, ko es ne gribbu, tad apleezinaju es, to bauflibu labbu eſſam.

17. Bet taggad Es ne wairs to darru, bet tee grehki, kas eekſch mannim miht.

18. Jo es ſinnu, ka eekſch mannim, (tas irr mannâ meeſâ) nekahds labbums miht: Jo ta eegribbeſchana mann gann peelihp, bet ta labbuma padarriſchanu es ne atrohmu.
1 Mohſ. gr. 6, 5. nod. 8, 21.

19. Jo to labbu, ko es gribbu, ne darru es: Bet to launu, ko es ne gribbu, ſcho darru es.

20. Bet ja es to darru, ko Es ne gribbu, tad Es wairs ne darru to, bet tee grehki, kas eekſch mannim miht.

21. Tad atrohmu es nu (eekſch mannim) ſcho bauflibu, gribbedams to labbu darriht, ka tas launums man peelihp.

22. Jo man irr labs prahts pee tahs Deewa bauflibas pehz ta eekſchkiga zilweka. Dahw. dſ. 1, 2. 2 Kor. 4, 16. Eweſ. 3, 16.

23. Bet es redſu weenu zittu bauflibu mannôs lohzekļôs, prett to bauflibu manna prahta karrojam, un mannu guhſtitu weddam appakſch to grehku bauflibas, kas irr mannôs lohzekļôs,
Gal. 5, 17.

24. Es nabbags zilweks, kas mann israuſs no tahs meefas ſchahs nahwes?

25. Es pateizu Deewam zaur JEſu Kriſtu muhſu Kungu. Tad nu Es pats kalpoju ar mannu prahtu tai Deewa bauflibai: Bet ar to meefu tai bauflibai to grehku.

Ta 8. Nodalla.

Pahwils mahza, ka tee, kas zaur to tizzibu taiſni, ſwabbadi irr no tahs bauflibas, un tahs nahwes, 2. Skubbina arridſan, ka teem buhs zaur to garru tahs meefas darbus mehrdeht, 12. Un eekſch daſchadahm behdahm eepreetinatees, tapehz ka teem ta Garra pirmiba irr, un ka tee tohp ſtarp teem Deewa muhſchigi iſredſeteem lihdſinati, 28.

Tad nu ne irr nekahda paſuddinaſchana teem, kas eekſch Kriſtus JEſus irr, kas ne pehz tahs meefas, bet pehz ta garra ſtaiga.

2. Jo ta baufliba ta Garra tahs dſihwibas eekſch Kriſtus JEſus, irr mann atſwabbinajuſi no tahs bauflibas to grehku un tahs nahwes. Jahn. 8, 36.
Reem. 6, 18. 22. Gal. 5, 1.

3. Jo kas tai bauflibai newarrejams bija, tapehz ka ta zaur to meeſu wahja bij darrita, tad irr Deews ſawu paſchu dehlu eekſch lihdſibas tahs grehzigas meefas un pahr teem grehkeem ſuhtijis, un tohs grehkus paſuddinajis eekſch tahs meefas. 2 Kor. 5, 21. Eweſ. 2, 14. 15. Gal. 3, 13. Ebr. 7, 18. 19.

4. Ka tahs bauflibas taiſnoſchana eekſch mums taptu peepildita, kas mehs ne pehz tahs meefas, bet pehz ta Garra ſtaigajam.

5. Jo tee pehz tahs meefas dſihwodami dohma us to, kas tai meeſai pederr: Bet tee pehz ta garra, kas garram peederr. 1 Kor. 2, 14.

6. Jo tahs meefas prahts irr ta nahwe:
Bet

Bet ta Garra prahts irr dſihwiba un meers. Reem. 6, 21. Gal. 6, 8.

7. Tapehz ka tahs meefas prahts weena eenaidiba irr prett Deewu: Jo tas ne irr paklauſigs tai Deewa bauſlibai, neds arridſan to paſpehj.

8. Bet tee meefâ dſihwodami ne warr Deewam patikt. 1 Kor. 2, 14.

9. Bet Juhs ne eſſat meefâ bet Garrâ, ja zittadi tas Deewa Gars eekſch jums miht: Bet ja kurram Kriſtus Gars ne irr, tas ne peeder winnam. 1 Kor. 3, 16. Gal. 4, 6. Wihl. 1, 19. 1 Pehr. 1, 11.

10. Bet irr Kriſtus eekſch jums, tad ta meeſa gann irr to grehku dehl mirrufi, bet tas Gars irr dſihwiba tahs taiſnibas dehl.

11. Bet ja tas Gars ta, kas JEſum uſmohdinajis irr no teem mirroteem eekſch jums miht, tad tas, kas Kriſtum uſmohdinajis irr no teem mirroteem, arridſan juhſu mirſtamas meefas dſihwas darrihs zaur winka Garru, tas eekſch jums miht. Ap. darb. 2, 24.

Reem. 6, 4. 5. 1 Kor. 6, 14. 2 Kor. 4, 14. Eweſ. 2, 5. 6. Kol. 2, 13.

Lekzions aſtotâ ſwehdeenâ pehz waſſaras-ſwehtku atſwehtes.

12. Tad nu, brahki, eſſam mehs parradneeki, ne tai meefai, ka pehz tahs meefas jadſihwo. Reem. 6, 7. 18.

13. Ja juhs pehz tahs meefas dſihwojat, tad juhs mirſeet: Bet ja juhs zaur to Garru tahs meefas darboſchanas mehrdeſeet, tad juhs dſihwoſeet. Eweſ. 4, 22. nod. 5, 3. 20. Kol. 3, 5. 6.

14. Jo zeek no Deewa Garra tohp waddîti, tee irr Deewa behrni. Gal. 5, 18.

15. Jo juhs ne eſſat dabbujſchi to Garru tahs kalpoſchanas, ka jums atkal jabihſtahs, bet juhs eſſat dabbujſchi to Garru tahs behrnibas, zaur ko mehs ſauzam, Abba, Tehtit. 1 Kor. 2, 12. 2 Tim. 1, 7. Gal. 3, 26. nod. 4, 5. 6. Mark. 14, 36.

16. Tas pats Gars apleezina lihdſ ar muhſu garru, ka mehs Deewa behrni eſſam. 2 Kor. 1, 22. nod. 5, 5. Eweſ. 1, 13. nod. 4, 30.

17. Ja tad mehs behrni, tad eſſam mehs arridſan manteneeki: Prohti Deewa manteneeki, un Kriſtus lihdſ-manteneeki, ja tikkai mehs lihdſ zeeſcham, ka mehs arridſan lihdſ pagohdinati tohpam. Ap. darb. 14, 22. 2 Tim. 2, 11. 12.

Lekzions zettortâ ſwehdeenâ pehz waſſaras-ſwehtku atſwehtes.

18. Jo es turru, ka tahs zeeſchanas ſcha laika ne atmakſa to gohdibu, kas mums taps parahdita. Matt. 5, 12. 2 Kor. 4, 17. Wihlip. 3, 10. 21. 1 Pehr. 1, 6. nod. 4, 13. 1 Jahn. 3, 1. 2.

19. Jo ta ilgoſchana to radditu leetu gaida us to parahdiſchanu to Deewa behrnu.

20. Jo tahs radditas leetas irr tai neleetibai padohtas, ne pehz fawas gribeſchanas, bet tadehl, kas tohs irr tai neleetibai padewis.

21. Us zerribu, jo tahs paſchas radditas leetas taps arridſan atſwabbinatas no kalpoſchanas to iſnihkſtamu leetu, us to ſwabbadibu tahs gohdibas to Deewa behrnu.

22. Jo mehs ſinnam, ka wiſſas radditas leetas kohpâ nopuhſchahs, un kohpâ mohziahs lihdſ ſchim. Jahn. 16, 21.

23. Un ne ween (tahs): Bet mehs paſchi arridſan, kam ta garra pirmiba irr, mehs paſchi arridſan (ſattu es) nopuhſchamees ſawâ ſtarpâ, gaididami us to behrnibu, (tas irr) us to atpeſtiſchanu muhſu meefas. Luhk. 21, 28. 1 Jahn. 3, 2. 2 Kor. 5, 2. 4.

24. Jo mehs eſſam muhſchigi ſwehtigi tappuſchi (tomehr) zerribâ. Bet ta zerriba, kas redſama irr, ne irr zerriba: Jo ko kas redſ, kâ warr tas to zerreht? 2 Kor. 5, 7.

25. Bet ja mehs zerrejam, ko mehs ne redſam, tad gaidam mehs us to zaur pazeeſchanu. 2 Kor. 4, 18. Ebr. 11, 1.

26. Tà patt arridſan tas Gars nahk muhſu wahjibahm par paligu, jo mehs ne ſinnam kas mums irr jaluhdſ, kà tas peederrahs, bet tas pats Gars aiſſtahw muhs ar ne iſrunnajamahm nopuhſchanahm. Zak. 12, 10. Matt. 20, 22. Jehk. 4, 3.

27. Un tas, kas tahs ſirdis pahrmekle, ſinna, kas ta Garra prahts irr, jo tas pehz Deewa prahta aiſſtahw tohs ſwehtus. 1 Laik. gr. 29, 9. Dahw. dſ. 7, 10. Jer. 11, 20. nod. 17, 10.

Lekzions ſwehtâ Jehkaba deenâ.

28. Un mehs ſinnam, ka teem, kas Deewu mihl, (prohti) teem, kas pehz (Deewa) nodohmaſchanas aizſaſnati irr.

29. Jo

29. Jo kurrus winſch papreekſch nodohmajs, tohs irr winſch arridſan papreekſch nodohmajs ſawa Dehla zihmim Ihdſus buht, ka tas eſſus tas pirmdſimtais ſtarp daudſ brahleem.
Jahn. 3, 31. ꝛc. Ewef. 1, 4. 11. Wilip. 3, 21. Kol. 1, 18.

30. Bet kurrus winſch papreekſch nodohmajis, tohs irr winſch arridſan aizinajis: Un kurrus winſch irr aizinajis, tohs irr winſch arridſan taiſnojis: Un kurrus winſch irr taiſnojis, tohs irr winſch arridſan apgohdinajis.

31. Ko tad nu mehs par to ſakkam? Ja Deews preekſch mums, kas buhs preti mums? 4 Mohſ. 14, 8. 9. Dahw. dſeeſ. 56, 12. dſeeſ. 118, 6.

32. Kas arridſan ſawu ihpaſchu Dehlu ne irr taupijis, bet winnu par mums wiſſeem nodewis, kà ne dohwinahs winſch ar to paſchu mums wiſſas leetas? Mohſ. 22, 12. 16. Eſ. 53, 5. Jahn. 3, 16. Reem. 4, 25. nod. 5, 6. 9.

33. Kas apſuhdſehs Deewa iſredſetus? Deews irr, kas taiſno. Eſ. 50, 8. 9.

34. Kas irr, kas paſuddina? Kriſtus irr, kas nomirris irr, bet wiſſwairak arridſan, kas uſmohdinahts irr, tas pats irr pee Deewa labbas rohkas, kas arridſan muhs aiſſtahw. Dahw. dſeeſ. 110, 1. Mark. 16, 19. Ebr. 1, 3 nod. 8, 1. nod. 12, 2. 1 Pehtr. 3, 22. 1 Jahn. 2, 1. Job. 34, 29. nod. 7, 25. nod. 9, 24. nod. 12, 24.

35. Kas ſchkirs muhs no tahs mihleſtibas Kriſtus? Behdas, jeb bailiba, jeb wajaſchana, jeb bads, jeb plikkums, jeb likſta, jeb ſohbins?

36. Ittin kà rakſtihts irr: Tewis dehl tohpam mehs nonahweti wiſs augoſchâ deenâ: Mehs eſſam turreti ka kaujamas awis.) Dahw. dſeeſ. 44, 23. 1 Kor. 4, 9. 2 Kor. 4, 11. nod. 11, 21.

37. Bet wiſſâs ſchinnîs leetâs uswarram mehs daudſ wairak zaur to, kas muhs irr mihlejs. 1 Kor. 15, 57. 2 Kor. 2, 14. 1 Jah. 4, 4. nod. 5, 4. 5. Par. Jahn. 12, 11.

38. Jo es ſinnu teeſcham, ka neds nahwe, neds dſihwiba, neds engeli, neds waldiſchanas, neds ſpehki, neds klaht buhdamas neds nahkamas leetas, Ewef. 1, 21. nod. 6, 12. Koloſſ. 2, 15. 1 Pehtr. 3, 22.

39. Neds augſtums, neds dſilkums, neds kahda zitta raddita leeta warrehs muhs ſchkirt no tahs Deewa mihleſtibas, kas irr eekſch Kriſtus JEſus muhſu Kungâ.]

Ta 9. Nodalla.

Pahwils dohd leezibu ka tam ſawu brahlu dehl, winnu atmeſchanas labbad, ſchehl irr, 1. Un mahja no to Judu gohdibas, ka ta ne ween eekſch tahs meekigas dſimtas, bet eekſch tahs apſohlifchanas paſtahw, 7. Sluddina no to Judu atmeſchanas, 14. Un to paganu aizinaſchanas, 30. Jr no ta, tapehz tas ta noteek, 32.

Es ſakku to patteeſibu eekſch Kriſtus, es ne melloju, (jo manna apſinnaſchana dohd man leezibu eekſch ta Sweh-ta Garra.) Reem. 1, 9. 2 Kor. 1, 23. Gal. 1, 20. Wilip. 1, 8. 1 Teſſ. 2, 5. nod. 5, 27.

2. Ka man irr leela noſkumſchana un nemittejamas ſahpes mannâ ſirdî. Reem. 10, 1.

3. Jo Es buhtu PATS weblejis nolahdehts buht no KRISTUS, preekſch manneem brahleem, kas manni raddi irr pehz tahs meeſas. 2 Mohſ. gr. 32, 32.

4. Kas irr Jſraëliteri, kam peederr ta behrniba, un tas gohds un ta derriba, un ta bauflibas dohſchana, un ta (Deewa) kalpoſchana, un tahs apſohlifchanas. 2 Mohſ. gr. 4, 22. 5 Mohſ. gr. 7, 6. Dahw. dſeeſ. 147, 19. Jer. 31, 9. Reem. 2, 17. nod. 3, 2. Ewef. 2, 12.

5. Kurri irr tee tehwi no kurreem arridſan Kriſtus irr pehz tahs meeſas, kas irr Deews pahr wiſſeem, augſtitezams muhſchigi, Amen. Matt. 1, 1. ꝛc. Luhk. 3, 23. ꝛc. Jahn. 1, 1. Ebr. 1, 8. 9.

6. Tomehr ne (ſakku es to) kà buhtu Deewa wahrds ſuddis: Jo ne wiſſi tee irr Jſraëliteri, kas no Jſraëla irr. 4 Mohſ. 23, 19. Jahn. 8, 39. Reem. 2, 28. nod. 3, 3. Gal. 6, 16. 2 Tim. 2, 13.

7. Neds tee irr wiſſi tadehl behrni, ka tee irr no ta dſimmuma Ahbraäma: Bet eekſch Jhſaäka taps tew tas dſimmums dehwehts. 1 Mohſ. gr. 21, 12. Gal. 4, 23. 28. Ebr. 11, 18.

8. Tas irr, ne tee behrni tahs meeſas irr Deewa behrni, bet tee behrni tahs apſohlifchanas tohp par dſimmumu turreti. Gal. 4, 28.

9. Jo tas apſohlifchanas wahrds irr ſchis: Ap ſcho paſchu laiku es nahkſchu, tad buhs tai Sarai weens dehls. 1 Mohſ. 18, 10.

10. Un ne ween (ſchi), bet arridſan Rebekka, ka ta no weeniga Jhſaäka muhſu tehwa gruhta bija. 1 Mohſ. 25, 21.

11. Jo kad (tee behrni) wehl ne bij dſimmuſchi, neds darrija ko labbu jeb launu,

ka ta Deewa-apnemſchana, kas pehz to isredſefchanu (paſtahwiga) irr, paliktu, ne no teem darbeem, bet no ta aizinataja.

12. Tad kłua winnai fazzihts: Tam leelakam buhs tam maſakam kalpoht. 1 Mohſ. 25, 23.

13. Jttin kà rakſtihts irr: Es efmu Jehkabu mihlejis, un Eſawu eenihdejis. Mal. 1, 2. 3.

14. Ko tad mehs nu ſakkam? Jrrag netaifniba pee Deewa? Neba. 5 Mohſ. gr. 32, 4. 2 Laik. gr. 19, 7. Job. 8, 3. nod. 34, 10.

15. Jo us Mohſu ſakka winſch: Es gribbu ſchehligs buht, kam es ſchehligs efmu, un apſchehlofchohs, pahr ko es apſchehlojohs. 2 Mohſ. gr. 33, 19.

16. Tad nu tas (nahk) ne no ta, kas gribb, neds no ta, kas tekt, bet no Deewa apſchehloſchanas.

17. Jo tas rakſts ſakka us Waraü: Jttin pehz tam efmu es tew usturrejis, ka es eekſch tew parahditu mannu ſpehku, un ka mans wahrds tohp paſludinahts wiſſâ paſaulê. 2 Mohſ. gr. 9, 16.

18. Tad nu winſch apſchehlojahs pahr ko tas gribb, un ko winſch gribb, apzeetina winſch.

19. Tad tu fazzifi us manni: Ko winſch tad wehl ſuhds? Kurſch warr winna prahtam pretti turretees?

20. Bet tomehr, kas eſſi TU, zilweziu, ka tu gribbi ar Deewu teefatees? Arrig kahds darbs ſakka us ſawu meiſteri: Kapehz eſſi tu mann tà darrijs? Eſ. 45, 9. nod. 64, 8. Jer. 18, 6. Gudr. 15, 7.

21. Woi tad pohdneekam newa wallas pahr to mahlu, no SCHAHS pibtes padarriht, weenu trauku gohdam, un to ohtru negohdam? 2 Tim. 2, 20.

22. Ja tad Deews gribbedams dumfibu parahdiht, un ſawu ſpehku ſinnamu darriht, irr ar leelu lehnprahtibu paneſſis tohs traukus tahs dumfibas us paſuſchanu gattawus? Reem. 2, 4.

23. Un ka tas ſinnamu darritu to baggatibu ſawas gohdibas pahr teem rihkeem tahs apſchehlofchanas, ko winſch papreekſch irr fataiſijis par gohdu.

24. Ko winſch arridſan irr aizinajis, (prohti) muhs, ne ween no teem Judeem, bet arridſan no teem paganeem.

25. Jtt kà winſch arridſan pee ta Oſeas ſakka: Es ſaukſchu tohs mannus laudis, kas manni laudis ne bija, un mannu mihligu, kas ne bija ta mihliga. Oſ. 2, 23. 24. 1 Peht. 2, 10.

26. Un tas notiks tannî weetâ kur us teem ſazzihts kłua: Juhs ne eſſat manni laudis, tur tee taps dehweti behrni ta dſihwa Deewa. Oſ. 1, 10.

27. Un Eſaijas ſauz pahr Jſraëlu: Ja buhtu tas pulks to behrnu Jſraëla ka juhras ſmiltis, tad tomehr tas atlikkums taps muhſchigi iſglahbts. Eſ. 10, 22. 23. Reem. 11, 5.

28. Jo winſch pabeidſ un paſihkina to wahrdu eekſch taifnibas, jo tas Kungs darrihs weenu wahrdu wirs ſemmes.

29. Un ittin kà Eſaijas irr papreekſch ſazzijs: Ja ne buhtu tas Kungs Zebaot mums atlizzinajis kahdu ſehklu, tad buhtum mehs itt kà Sodoma un kà Gomorra tappuſchi. 1 Mohſ. gr. 19, 24. Eſ. 1, 9. nod 13, 19. Jer. 50, 40. Raud. dſ. 3, 22. Ezek. 16, 46.

30. Ko tad nu mehs ſakkam? Ka tee pagani, kas par to taifnibu ne darbojahs to taifnibu irr dabbuſchi, prohti to taifnibu no tahs tizzibas:

31. Bet Jſraël par to bauſlibu tahs taifnibas darbodamees, ne irr pee to bauſlibu tahs taifnibas tizzis. Reem. 10, 3. n. 12, 7.

32. Kadehl? Tapehz ka tee ne no tahs tizzibas, bet ittin kà no tahs bauſlibas darbeem (to meklejà), jo tee irr dauſſijuſchees pee ta akmins tahs peedauſiſchanas. 1 Kor. 1, 23.

33. Jttin kà rakſtihts irr: Raugi, es leeku eekſch Sionas weenu akmini tahs peedauſiſchanas, un weenu akmini tahs apgrehzibas, un ikweens, kas eekſch winna tizz, ne taps kaunâ. Eſ. 8, 14. nod. 28, 16. Dahw. dſeeſ. 2, 12. nod. 118, 22. Matt. 21, 42. 44. Luhk. 2, 34. 1 Pehk. 2, 7. 8.

Ta 10. Nodalla.

Pahwiks mahza, ka tee Judi no tahs ihſtenas taifnibas, kas ne eekſch darbeem, bet eekſch tizzibas ſtahw, irr apallojuſchees, 1. Stahſta kà weens jilweks warr to ihſtenu tizzibu dabbuht, 6. 9. 11. Un ka Mohſus un tee praweekſchi to Judu pahrak wihu jaw kenn papreekſch ſluddinajuſchi, 16.

1. Mihli brahli, manna firds-wehlefchana un luhgſchana pee Deewa preekſch Jſraëla irr, ka tee muhſchigi dſihwo.

2. Jo es dohmu teem leezibu, ka tee gan ſchi dſennahs pehz Deewa, bet ar neprahtſchanu. Ap. darb. 21, 20. nod. 22, 3. Reem. 9, 31. Gal. 1, 14.

3. Jo tee to Deewa taifnibu ne pasihdami un mekledami sawu pafchu taifnibu uszelt, ne irr tai Deewa taifnibai klausigi. Reem. 9, 30.

4. **Jo tahs bauflibas gals irr Kristus, par taifnibu ikweenam, kas tizz.** Matt. 5, 17. Ap. darb. 13, 38. 2 Kor. 3, 13. Gal. 3, 24.

5. Jo Mohsus aprakfta to taifnibu, kas no tahs bauflibas nahk, (fazzidams): Kurfch zilweks to darra, tas eekfch ta dsihwohs. 3 Mohf. gr. 18, 5. Ezek. 20, 11. Gal. 3, 12.

6. Bet ta taifniba no tahs tizzibas tà fakka: Ne fakki tawâ firdi: Kas uskahps debbefis? Tas tik daudf kà Kristum semmè west. 5 Mohf. gr. 30, 11. 12.

7. Jeb: Kas kahps semmè besdibbinî? Tas irr Kristu no mirroneem augfcham west.

8. Bet ko fakka ta? Tuwu pee jums irr **tas wahrds** tawâ mutte, un tawâ firdi; Schis irr tas wahrds tahs tizzibas, ko mehs pafluddinajam. 5 Mohf. gr. 30, 14.

Lekzions Sw. Andreia deenâ.

9. Jo ja tu ar tawu mutti apleezinafi to Kungu Kristu, un tizzefi tawâ firdi, ka Deews wiņņu irr no mirroneem usmohdinajis, tad tu muhfchigi dsihwofi. Matt. 10, 32.

10. Jo ar firdi tohp tizzehts us taifnibu, un ar mutti tohp apleezinahts us muhfchigu dsihwofchanu.

11. Jo tas rakfts fakka: **Ikweens kas eekfch wiņņa tizz ne taps kaunâ.** Ef. 28, 16. Reem. 9, 33.

12. Jo fche **newa** ftarpiba ftarp Judeem, un **Greekeem, jo tas pats irr wiſſeem weens Kungs, baggats pahr wiſſeem, kas to peefauz.** Ap. darb. 10, 34. 35. nod. 15, 9. Reem. 3, 22. 29. 1 Tim. 2, 5. Ebreſ. 1, 7. nod. 2, 4. 7.

13. **Jo ikweens kas ta Kunga wahrdu peefauks, dſihwohs muhſchigi.** Joël. 2, 32. Ap. darb. 2, 21.

16. Tad nu, kà peefauks tee, eekfch ka tee ne irr tizzejfchi? Bet kà tizzehs tee, no ka tee ne irr dſirdejfchi? Bet kà dſirdehs tee bes mahzitaja?

15. Bet kà tee mahzihs, ja tee ne tohp fuhtiti? Jttin kà rakſtihts irr: Kà jaukas irr tahs kahjas to, kas to preezas-wahrdu no meera pafluddina, kas to preezas-wahrdu no labbuma pafluddina. Ef. 52, 7. Naüm. 1, 15.

16. Bet ne wiſſi tam preezas-wahrdam irr paklaufigi bijufchi, jo Efaijas fakka: **Kungs, kurfch tizz muhſu fluddinaſchanai?** Ef. 53, 1. Jahn. 12, 38.

17. Tad irr nu ta tizziba no tahs klauſiſchanas: Un ta klauſiſchana zaur to Deewa wahrdu.

18. Bet es fakku: Negg' irr tee to dſirdejſchi? Pateeſi wiņņu ſkannums irr isgahjis pahr wiſſu ſemmi, un wiņņu wahrdi lihdſ paſaules gallam.] Dahw. dſ. 19, 5.

19. Bet es fakku: Negg' irr Jſraëls to faprattis? Mohſus tas pirmais fakka: **Es juhs us bahrſibu kaitinaſchu zaur to, kas** (mauni) **laudis newa, zaur weenu gekkigu tautu tirrinaſchu es juhs us duſmibu.** 5 Mohf. 32, 21.

20. Bet Eſaijas gann drihkſt fazziht: **Es efmu atraſts no teem, kas mann ne meklejſchi, un teem parahdijees, kas pehz mann ne waizajſchi.**

21. Bet us Jſraëlu fakka wiņņſch: **Es wiſs augoſchâ deenâ efmu fawas rohkas iſſtepis pahr laudim, kas ne klauſa un pretti runna.** Ef. 65, 2.

Ta 11. Nodalla.

Pahwils eepreezina tohs Judus, ka tee ne wiſſai no Deewa atmeſti, bet ka tik weeglsgahbri taps, 1. 4. Un pamahza tohs paganus, ka teem ne buhs lepnoht, 17. Jo Deewu gann lehti tohs warram atkal atmeſt, 21. Un zaur brihnojahs wiņņſch pahr tahm brihniſchkahm Deewa-ſahdibahm, 33.

Tad fakku es nu: Arrig Deews irr fawus laudis atmettis? Ne, nekad. Jo **Es arridſan** efmu weens Jſraëliteris, no ta dſimmuma Ahbraäma, no Benjamina zilts. Jer. 31, 37. 2 Kor. 11, 22. Wihlip. 3, 5.

2. Deews ne irr atmettis **Sawus** laudis, ko wiņņſch papreekſch irr nomannijs, jeb ne ſinnat juhs, ko tas rakſts fakka no Elijas, kà tas Deewu bildina prett Jſraëlu, fazzidams:

3. Kungs, tee irr tawus praweeſchus nokawinajuſchi, un tawus altarus apgahſuſchi, un **Es ween** efmu atlizzis, un tee mekle mannu dſihwibu. 1 Kehn. 19, 10.

4. Bet ko fakka tam ta deewiſchkiga atbildeſchana? Es ſew paſcham efmu atlizzinajis ſeptintuhkſtoſchus wihrus, kas zellus ne irr lohzijuſchi preekſch Baäla. 1 Kehn. 19, 18.

5. Tad nu arridſan tà patt irr ſchinnî laikâ weens atlizzis pulks pehz tahs iſredſeſchanas tahs ſchehlaſtibas. Reem. 9, 27.

6. Ja tad **tas zaur ſchehlaſtibu irr, tad newa tas wairs darbu nopelns.**

Zittadi ta ſchehlaſtiba newa ſchehlaſtiba. Bet ja tas irr no darbeem, tad tas newa ſchehlaſtiba: Zittadi tas nopelns ne irr wairs nopelns. 5Mohſ. 9, 4. Neem. 4, 4. 5.

7. Ko tad nu? Ko Iſraēls meklē, to tas ne irr dabbujis: Bet tee iſredſeti irr to dabbujſchi, bet tee zitti irr apzeetinajſchees. Neem. 9, 31.

8. (Zittin kā rakſtihts irr: Deews irr teem to garru weena gruhta meega dewis, azzis, ka tee ne redſ, un auſis, ka tee ne dſird), lihdſ ſchai deenai. Eſ. 6, 9. 10. nod. 29, 10. Matt. 13, 13. 14. Jahn. 12, 40. Ap. darb. 28, 26.

9. Un Dahwids ſakka: Lai winnu galds tohp par walgu, par ſlaſdu, un par peedauſiſchanu, un winneem par atmakſaſchanu. Dahw. dſeſ. 69, 23. 24.

10. Lai winnu azzis aptumſchotas tohp, ka tee ne redſ, un lohki winnu mugguru allaſchin:

11. Tad ſakku es nu: Irr tee tapehz peedauſijuſchees, ka teem kriſt bij? Neba, bet zaur winnu kriſchanu irr teem paganeem ta peſtiſchana notikkuſi, us to, ka winni taptu paſkubinati ſcheem pakkat dſihtees. Ap. darb. 13, 46.

12. Ja tad winnu kriſchana irr tahs paſaules baggatiba, un winnu trukkums to paganu baggatiba, zeek wairak winnu pilniba?

13. Jo es runnaju jums paganeem, zeek ilgi Es eſmu to paganu apuſtuls, gribbu es ſawu ammatu gohdaht. Ap. darb. 9, 15. nod. 13, 2. nod. 22, 21. Neem. 15, 16. Efeſ. 3, 8. 1 Tim. 2, 7. 2 Tim. 1, 11.

14. Arrig es jelle kad mannu meeſu (tautu) us pakkaldſihſchanu paſkubbinaht, un zittus no teem iſglahbt warru?

15. Jo ja winnu atmeſchana irr tahs paſaules ſalihdſinaſchana, kas tad irr ta peenemſchana, (zitta neneeka), kā ta dſihwiba no teem mirroneem?

16. Un ja tas eeſahwums ſwehts irr, tad arridſan ta mihkla (irr ſwehta): Un ja ta ſakne ſwehta, tad arridſan tee ſarri.

17. Ja nu zitti no teem ſarreem nolauſiti irr, un Tu, weens meſcha-eljes kohks buhdams, eſſi ſtarp teem eeſtahdihts, un eſſi tahs ſaknes un taukuma dalku pee ſcha eljes-kohka dabbujis.

Jer. 11, 16.

18. Tad ne leelijees pretti teem ſarreem: Bet ja tu pretti teem leelijees, (tad ſinni), Tu ne neſ to ſakni, bet ta ſakne neſ Tewi.

19. Tad tu ſakki: Tee ſarri irr nolauſiti, ka es taptu eedehſtihts.

20. Gann labbi: Tee irr nolauſiti zaur netizzibu, un Tu ſtahwi zaur to tizzibu: Ne leppojees, bet bihſtees. Sal. Sak. 28, 14. Eſ. 66, 2. Neem 12, 16. Wihliy. 2, 12.

21. Jo ja Deews tohs ibpaſchus ſarrus ne irr ſaudſejis, ka winſch jaſchu neds TEWI ſaudſ.

22. Tad raugi nu to Deewa laipnibu un bahrſibu: To bahrſibu pahr teem, kas irr krittuſchi, bet to laipnibu pahr tewim, ja tu eekſch tahs laipnibas palikſi, zittadi Tu arridſan tapſi iszirſts. Jahn. 15, 2. 1 Kbr. 15, 2. Ebr. 3, 6. 14.

23. Bet arridſan winni, ja tee netizzibā ne paliks, taps eeſtahdīti. Jo Deews irr ſpehzigs WIŅAM atkal eeſtahdiht. 2 Kor. 3, 16.

24. Jo ja Tu no ta eljeskohka, kas no ſawas dabbas meſchā audſis, un prett ſawas dabbas eekſch labba eljeskohka eſſi eeſtahdihts, zeek wairak Tee tas ipaſchi (ſarri), taps eekſch ſawa paſcha eljeskohka eeſtahdīti?

25. Jo es ne gribbu, brahli, ſcho noſlehpumu jums ſlehpt, (ka jums ne buhs pee few paſcheem gudreem buht,) ka Iſraēlam irr kahdu brihdi apzeetinaſchana notikkuſi, teekams ta pilniba to paganu irr eegahjuſi. Luhk. 21, 24.

26. Un tā taps wiſs Iſraēls iſglahbts, ittin kā rakſtihts irr: Tas Peſtitais nahks no Sianas, un nogreeſihs to besdeewigu buhſchanu no Jehkaba. Eſ. 59, 20.

27. Un ſchi irr manna derriba ar teem, kad es winnu grehkus noņemſchu. Dahw. dſeſ. 14, 7. Eſ. 27, 9. Jer. 31, 32. 33. 2 Kor. 3, 16. Ebr. 8, 8. 10. nod. 10, 16.

28. Tad tee gann irr pehz to preezas-wahrdu eenaidneeki juhſu dehl, bet pehz to iſredſeſchanu irr tee mihligi to tehwu dehl.

29. Jo tahs dahwanaſchanas un ta Deewa aizinaſchana ne warr winnam ſchehl buht.

30. Jo ittin kā Juhs arridſan ſenn eſſat Deewam neklauſigi bijuſchi, bet nu pahr winnu neklauſifchanu eſſat apſchehloti:

31. Tapatt arridſan Schee irr taggad neklauſigi bijuſchi tai apſchehloſchanai, kas jums irr notikkuſi, ka tee arridſan tohp apſchehloti.

32. Jo

32. Jo Deews irr TOHS WIHSSUS apflehdsis appakſch netizzibas, ka winſch pahr wiſſeem apſchehlohdſ. Reem. 3, 9. Gal. 3, 22.

Lekzions waſſaras-ſwehtku atſwehtê.

33. Ak dſillums tahs baggatibas un gudribas un Deewa atſihſchanas: Jeek ne iſmannijamas irr winna ſohdibas, un ne iſdibbinajami winna zelli. Job. 11, 7. 8.
Dahw. dſeeſ. 36, 7.

34. Jo kurſch irr ta Kunga prahtu paſinnis? Jeb kurſch irr winna padohmadeweis biſis? Dahw. dſ. 92, 6. Eſ. 40, 13. Jer. 23, 18. Gudr. 9, 13. Job. 36, 22. 1 Kor. 2, 16.

35. Jeb kas irr winnam (to labbu) paſeekſch dewis, ka tas tam taptu atmakſahts? Job. 41, 2.

36. Jo no winna, un zaur winnu, un eekſch winna irr wiſſas leetas: Winnam peederr gohds muhſchigi, Amen.] Sal. Sak. 16. 4. 1 Kor. 8, 6.
Koloſſ. 1, 16.

Da 12. Nodalla.

Pahwils zaur zaurim paſkubbina pee labbeem darbeem, 1. Un ka mums tahs Deewa-dahwanas juhs pareiſi walkoht, 3.

Lekzions pirmâ ſwehdeenâ pehz ſwaigſnes-deenas.

Tapehz luhdſu es juhs brahli, zaur tahm Deewa apſchehloſchanahm, ka juhs ſawas meeſas nodohdat par weenu dſihwu, ſwehtu un Deewam labb patihkamu upuri, kas irr juhſu prahtiga Deewakalpoſchana. Reem. 6, 13. 16. 1 Peht. 2, 5.

2. Un ne turrajtees ſchai paſaulei lihdſus, bet tohpeet pahrwehrſti zaur atjaunaſchanu juhſu prahta, ka juhs baudiht warrat, kas irr tas labs, un tas patihkams, un pilnigs Deewa prahts. Eweſ. 1, 18. nod. 4, 23.
nod. 5, 10. 17. 1 Teſſ. 4, 3. Koloſſ. 1, 9. 21. 22. nod. 3, 10. 1 Jahn. 2, 15.

3. Jo es fakku zaur to ſchehlaſtibu, kas man dohta irr, ikweenam kas juhſu ſtarpâ irr, ka ne weenam buhs pahrgudrakam buht, wairak kâ tam peeklahjahs gudram buht: Bet ka tam buhs prahtigi gudram buht, ikweenam ka Deews irr iſdallijis to mehru tahs tizzibas. 5 Mohſ. gr. 29, 29. Sal. Sak. 25, 27.
Mahz. 7, 16. Reem. 1, 5 1 Kor. 3, 10. n. 12, 7. 11. Ew. 4, 7.

4. Jo ittin kâ mums Weenâ meeſâ daudſ lohzekli irr, un teem wiſſeem lohzeem ne weenahds darbs, 1 Kor. 12, 12. ꝛc.
Eweſ. 4, 16.

5. Tapatt eſſam mehs daudſ Weena meeſa eekſch Kriſtus, bet ſawâ ſtarpâ eſſam mehs zitti zittu lohzekli.
1 Kor. 12, 27. Eweſ. 1, 23. nod. 4, 16. nod. 5, 23. Koloſſ. 1, 24.

6. Un mums irr daſchadas dahwanas pehz tahs ſchehlaſtibas, kas mums dohta irr,] 1 Kor. 12, 4. 10. 2 Kor. 10, 13.
1 Peht. 4, 10.

Lekzions otrâ ſwehdeenâ pehz ſwaigſnes-deenas.

7. Ja kam irr praweekſchu mahziba, lai ta labbi ſaeetahs ar to tizzibu, ja kam kahds ammats, (lai tas paleek) tad ammatâ: Ja kas mahza, (tas lai paleek) mahzibâ: 1 Kor. 12, 28. Eweſ. 4, 11.
1 Peht. 4, 10. 11.

8. Ja kas pamahza, (lai tas paleek) pamahziſchanâ: Kurſch iſdalla, (tas lai to darra) eekſch weenteeſibas: Kurſch walda, (lai tas to darra) ar tſchaklibu: Kurſch apſchehlojahs, (tas lai to darra) labbis prahtis.] 5 Mohſ. gr. 15, 7. Matt. 6, 1. 2. 3. Ap. darb. 20, 28. 2 Kor. 9, 7. 1 Peht. 5, 2. 1 Tim. 5, 17.

Lekzions Marias peemeklefchanas deenâ.

9. Ta mihliba lai irr bes wiltigas buhſchanas; Noturrajtees no ta launuma, peelihpeet tam labbumam.
Dahw. dſeeſ. 36, 5. dſeeſ. 97, 10. dſeeſ. 139, 21. Amos. 5, 15. 1 Tim. 1, 5. 1 Peht. 1, 22. nod. 4, 8.

10. Lai ta brahliga mihliba weena prett ohtru ſirds-dibbeniga irr, ar gohdu weens ohtram papreekſch dſihdami. Ew. 4, 3. 32. Ebr. 13, 1. Wihlip. 2, 3.
1 Peht. 1, 22. nod. 2, 17. 2 Peht. 1, 7.

11. Ne eſſeet kuhtri eekſch ta, kas jums irr jadarra: Eſſeet dedſigi garrâ: Sataiſajtees laikâ: Par. Jahn. 3, 15.

12. Eſſeet preezigi zerribâ: Pazeetigi behdâs: Paſtahwigi lubgſchanâs: Luhk. 10, 20. nod. 18, 1. Reem. 15, 13.
Eweſ. 6, 18. 1 Teſſ. 5, 16. 17. Koloſſ. 4, 2. Ebr. 10, 36. nod. 12, 1. Jehk. 5, 7.

13. Tai waijadſibai to ſwehtu nahzeet paligâ: Mahjojeet labpraht: 1 Kor. 16, 1.
Ebr. 13, 2. 16. 1 Peht. 4, 9.

14. Swehtijeet tohs, kas juhs waja: Swehtijeet un ne nolahdeet:
Matt. 5, 44. Luhk. 6, 28. 1 Kor. 4, 12. 1 Peht. 3, 9.

15. Lihgſmojeetees ar lihgſmeem: Un raudajt ar raudadameem:

16. Eſſeet ſawâ ſtarpâ weenprahtigi: Ne dſihdamees pehz augſtahm leetahm, bet turredamees pee tahm paſemmigahm:] Sal. Sak 3, 7. Dahw. dſ. 131, 1.
Eſa. 5, 21. Jerem. 45, 5. Reem. 11, 25. nod. 15, 5. 1 Kor. 1, 10. Wihl. 2, 2. n. 3, 16. 1 Peht. 3, 8.

Lekzions treschâ swehdeenâ pehz swaigsnes-deenas.

17. Ne leekaitees paschi gudri esſoſchi: Ne atmakſajt ne weenam launu ar launu, turrajtees pa gohdam preekſch wiſſeem zilwekeem.
Sal. Sak. 20, 22. Matt. 5, 39. 1 Kor. 6, 7. 2 Kor. 8, 21. 1 Teſſ. 5, 15. 1 Pehk. 3, 9.

18. Ja tas warr buht, no juhſu puſſes, turrajt meeru ar wiſſeem zilwekeem.
Mark. 9, 50. Ebr. 12, 14.

19. Ne atreebjeetees paſchi, mihki, bet dohdeet weetu tai (Deewa) duſmibai. Jo rakſtihts irr: Man peederr ta atreebſchana: Es atmakſaſchu, ſakka tas Kungs:
3 Mohſ. gr. 9, 18. 5 Mohſ. gr. 32, 35. Sidr. 28, 1. Matt 5, 39. Luhk. 6, 29. Ebr. 10, 30.

20. Tad nu ja taws eenaidneeks isſalzis irr, tad ehdini to: Irr wiņſch isſlahpis, dſirdini to: Jo ſcho darridams, ſakrahſi tu kwehlainas ohgles us wiņņa galwu.
Sal. Sak. 25, 21. 22. Matt. 5, 44.

21. Ne tohpi no ta launa uswarrehts, bet uswarri tu to launu ar labbumu.]

Ta 13. Nodalla.

Pahwils paſtahſtina us paklauſiſchanu tai waldiſchanai, 1. Us weenu gohdigu dſihwoſchanu, 13.

Jekatrs lai tai paſauligai waldiſchanai paklauſigs irr, ſo neweena waldiſchana irr, bes ka no Deewa, un kur weena waldiſchana, ta irr no Deewa eezelta.
Sal. Sak. 8, 15. 16. Dan. 4, 32. Sudr. 6, 4. Jahn. 19, 11. Tit. 3, 1. 1 Pehk. 2, 13.

2. Tad nu kas tai waldiſchanai pretti turrahs, tas turrahs Deewa likkumam pretti: Bet tee prettiturreta-ji few paſcheem to gohdibu dabbuhs.

3. Jo tee wirſneeki ne irr par bihjaſchanu teem labbeem darbeem, bet teem launeem; Ne gribbi tu nu to waldiſchanu bihtees, tad darri labbu, tad tew buhs teikſchana no tahs. 1 Pehk. 2, 14.

4. Jo ta irr Deewa ſullaine, tew par labbu; Bet ja tu launu darri, tad bihſtees: Jo ta to ſohbinu welti ne neſs, jo ta irr Deewa ſullaine, weena atreebeja par gohdibu tam laun-darritajam.

5. Tapehz waijaga irr paklauſigam meſtees ne ween tahs gohdibas dehk, bet arridſan tahs apſinnaſchanas dehk.

6. Tapehz juhs arridſan meſlus dohdat: Jo tee irr Deewa ſullaini, us to-paſchu paſtahwigi gahdadami.

7. Tad makſait nu wiſſeem to parradu: Meſ us, kam meſli peederr: Muitu, kam muita peederr: Bihjaſchanu, kam bihjaſchana peederr: Gohdu, kam gohds peederr. Mat. 12, 21. Mark 12, 17. Luhk 20, 25.

Lekzions zettortâ swehdeenâ pehz swaigsnes-deenas.

8. Ne esſeet ne weenam ko parradâ, bes ween ka juhs weens ohtru mihlejeetees, jo kas to ohtru mihl, tas irr to bauſlibu peepildijis.
Gal. 5, 14. 1 Tim. 1, 5.

9. Jo tas (bauſlis): Tew ne buhs laulibu pahrlauſiht: Tew ne buhs nokaut: Tew ne buhs ſagt: Tew ne buhs nepateeſu leezibu doht: Tew ne buhs eekahrotees: Un ja wehl zits bauſlis irr, tas tohp ſchinni wahrdâ ſanemts, (prohti) eekſch ta: Tew buhs ſawu tuwaku mihleht kâ few paſchu. 2 Mohſ. gr. 20, 14. 3 Mohſ. gr. 19, 18. 5 Mohſ. gr. 5, 18. Matt. 19, 18. nod. 22, 39.

10. Ta mihleſtiba ne darra tam tuwakam launu: Tad irr nu ta mihleſtiba tahs bauſlibas peepildiſchana.
Matt. 22, 40. Mark. 12, 31. Gal. 5, 14. Jehk. 2, 8. 1 Tim. 1, 5.

Lekz. pirmâ Adwents swehdeenâ.

11. Un ſcho (ſakku es), ka mehs to laiku ſinnam, ka taggad mums ta ſtunda irr zeltees no meega; Jo taggadiņ irr muhſu peſtiſchana tuwaka, ne kâ, kad mehs tizzejam. 1 Kor. 15, 34. Eweſ. 5, 14. 1 Teſſ. 5, 6.

12. Ta nakts irr pagahjuſi, un ta deena irr tuwu nahkuſi, tad lai mehs noleekam tohs darbus tahs tumſibas, un apwelkam tohs eerohtſchus tahs gaiſchibas.
Eweſ. 5, 11. nod. 6 13. 14. 1 Teſſ. 5, 5. 1c. Koloſſ. 3, 8.

13. Lai mehs, itt kâ deenâ, gohdigi ſtaigajam: Nerihſchanâs un plihteſchanâs, ne eekſch gultahm un neſchkihſtibas, ne bahrſchanâ un eenaidibâ. Luhk. 21, 34. 1 Kor. 6, 10. Ew. 5, 5. Gal. 5, 21. Wihlip. 4, 8. 1 Teſſ. 4, 12. nod. 5, 6. Jehk. 3, 14. 1 Pehk. 4, 3.

14. Bet apwelzeet to Kungu JEſu Kriſtu, un ne apkohpeet to meeſu us kahribahm.] Sal. Sak. 23, 20. Gal. 3, 27. n. 5, 16. 1 Pehk. 2, 11. 1 Jahn. 2, 16. Par. Jahn. 16, 13.

Ta 14. Nodalla.

Pahwils pamahza, ka teem, kas ſtipri irr eekſch tizzibas, ne buhs ſawu ſtiprumu welti walkot par apgrehkoſchanu to wahju, 1. Bet par winņu uſtaiſiſchanu, 19.

Peenemmeet nu to, kas wahjſch irr tizzibâ, (wiņņa) dohmas ne faſaukdami.
Neem. 13, 1. 7. 1 Kor. 8, 9. 11. nod. 9 22.

2. Jo zits tizz ka wiſſadas leeras irr ja-ehd, bet kas wahjſch irr, tas ehd dahrſa-augkus.

3. Kas ehd, tas lai ne nizzina to, kas ne ehd: Un kas ne ehd, tas lai to, kas ehd, ne fohda; Jo Deews irr winņu peenehmis. Koloſſ. 2, 16.

4. Kas

4. Kas effi Tu, weenu zittu kalpu fohdidams? Winsch stahw jeb kriht fawam paſcham Kungam; Bet winsch taws uszelts: Jo Deews irr spehzigs winnu uszelt. Jehk. 4, 12.

5. Dasch zeeni weenu deenu wairak ne kà ohtru, bet dasch zeeni wiſſas deenas lihdsas, ikweens lai to fawâ paſchâ prahtâ pareiſſi apſinnahs. Gal. 4, 10. Kol. 2, 16.

6. Kurſch kahdu deenu zeeni, tas zeeni to tam Kungam: Un kas to deenu ne zeeni, tas ne zeeni to tam Kungam. Kas ehd, tas ehd tam Kungam. Jo winsch pateiz Deewam; Un kas ne ehd, tas ne ehd tam Kungam, un pateiz Deewam,

1 Kor. 10, 31. 1 Tim. 4, 3.

7. Jo ne weens muhſu ſtarpâ dſihwo ſew paſcham, un ne weens few paſcham nomirſt. 2 Kor. 5, 15.

Gal. 2, 20. 1 Teſſ. 5, 10. 1 Pehz. 4, 2.

8. Jo dſihwojam mehs, tad dſihwojam mehs tam Kungam: Nomirſtam mehs, tad nomirſtam mehs tam Kungam. Tapehz jeb mehs dſihwojam jeb nomirſtam, peeder tam mehs tam Kungam.

9. Jo par to irr Kriſtus arridſan nomirris un augſchamzehlees, un atkal dſihws tappis, kà tas par Kungu buhtu par mirruſcheem un dſihweem. Ap. darb. 10, 42. 2 Kor. 5, 15.

10. Bet Tu, ko fohdi tu fawu brahli? Jeb arridſan Tu, ko nizzini tu fawu brahli? Jo mehs wiſſi tapſim preekſch Kriſtus fohda krehſla preekſchâ weſti.

Matt. 25, 31. 2 Kor. 5, 10.

11. Jo rakſtihts irr: (Tik teeſcham kà) es dſihwoju, ſakka tas Kungs: Preekſch mannim lohziſees wiſſi zelki, un iſkarra mehle Deewu teiks. Eſ. 45, 23.

Wihlip. 2, 10.

12. Tad nu ikkatram no mums buhs preekſch few paſcha Deewam atbildeht. Matt. 12, 36. 1 Kor. 3, 8. 2 Kor. 5, 10. Gal. 6, 5.

13. Tapehz lai mehs weens ohtru wairs ne fohdam, bet to fohdait jo wairak, kà neweens fawam brahkam peedauſiſchanu leek, jeb tam apgrehzibu dohd.

Matt. 18, 7. 8. 9. 1 Kor. 10, 32. 2 Kor. 6, 3.

14. Es ſinnu un atſihſtu teeſcham eekſch ta Kunga JEſus, kà nekahda leeta eekſch few paſcha irr apgahnita: Kà ween kas to ſchkeet apgahnitu eſſam, tam irr ta apgahnita. Matt. 15, 11. Ap. darb. 10, 15. 1 Kor. 8, 4. 7. 10. 1 Tim. 4, 4. Tit. 1, 15.

15. Bet ja taws brahlis tahs barribas dehk noſkummis tohp, tad tu ne ſtaiga wairs pehz tahs mihleſtibas: Ne nomaita to ar tawu barribu, par ko Kriſtus nomirris irr. 1 Kor. 8, 11.

16. Tapehz (dſihwojeet tà), ka juhſu labbums ne tohp ſaimohts.

17. Jo ta Deewa walſtiba ne irr ehdeens jeb dſehreens, bet taiſniba un meers un preekſeekſch ta Swehta Garra. 1 Kor. 8, 8.

18. Jo kas ſchinnîs leetâs Kriſtum kalpo, tas irr Deewam patihkams, un zilwekeem peenemmigs.

19. Tapehz lai mehs us to dſiennamees, kas meeram un uſtaiſiſchanai juhſu ſtarpâ peenahkahs.

20. Ne pohſti to Deewa darbu tahs barribas dehk: Wiſſas leetas irr gann ſchkihſtas, bet tahs teek tam zilwekam par launu, kas ar dauſiſchanu ehd.

Matt. 15, 11. Ap. darb. 10, 15. Tit. 1, 15.

21. Tas irr labbaki, gallu ne ehſt un wihnu ne dſert, ne kà (to barribu), pee ka taws brahlis nodauſahs, jeb apgrehzibu nem, jeb wahjſch tohp. 1 Kor. 8, 13.

22. Irr tew ta tizziba, tad lai winna tew paſcham irr preekſch Deewa; Swehtigs irr tas, kas few paſchu ne fohda eekſch ta, ko winſch ſchkeet (labbu eſſam).

23. Bet kam tas prahts ſchaubahs, ja tas ehd, tas irr paſuddinahts, jo tas ne nahk no tahs tizzibas: Bet wiſs, kas no tahs tizzibas ne irr, tas irr grehks.

Ta 15. Nodalla.

Pahwils pamahza Judus un paganus, ka weenam buhs ta ohtra wahjibu paneſt, 1. Runna no to Deewa-raſſtu labbuma, 4. No tahs ſchehlaſtibas, zaur ko tee pagani irr aiſkaiti, 9. No Kawa animata, 17. No dohwahm pa gallamee Reemeru luhgſchanai, 30.

Bet mums, kas mehs ſpehzigi eſſam, peenahk to beſſpehzigu wahjibu paneſt, un ne few paſcheem patikt.

1 Kor. 9, 22. Gal. 6, 1.

2. Jo ikkurſch no mums lai fawam tuwakam patihk par labbu uſtaiſiſchanu.

1 Kor. 9, 19. ned. 10, 24. 33. ned. 13, 5. Wihlip. 2, 4. 5.

3. Jo neds Kriſtus irr few paſcham patizzees, bet, kà rakſtihts ſtahw: Tahs neewaſchanas to, kas tew neewa, irr us mannu krittuſchas. Dahw. dſeeſ. 69, 10.

Lekz. otrâ Adwents ſwehdeenâ.

4. Jo wiſs, kas irr paſpreekſch rakſtihts, tas irr mums par mahzibu paſpreekſch rakſtihts: Ka mums zaur paſeeſchanu un to Deewa rakſtu eepreezinaſchanu zerriba buhtu.

Reem. 4, 23. 24. 1 Kor. 10, 11. 2 Tim. 3, 16.

5. Bet lai tas Deews tahs paſeeſchanas

un eepreezinaschanas jums weenadu prahtu dohd juhsu starpâ, pehz Kristus JEsus. Reem. 12, 16. 1 Kor. 1, 10. 11. Wihlip. 2, 2. nod. 3, 15. 16.

6. Ka juhs weenprahtigi weenâ mutê warrat pagohdinaht to Deewu un Tehwu muhsu Kunga JEsus Kristus.

7. Tapehz usnemmeetees weens ohtru, ittin kâ arridsan Kristus juhs irr usnehmis pee Deewa gohdu. Reem. 14, 1. 3.

8. Un es fakku, ka JEsus Kristus irr tahs apgraisischanas kalps tappis tahs Deewa pateesibas labbad, ka winsch apstiprinatu to tehwu apsohlischanas. Matt. 15 24. Ap. darb. 3, 25. 26.

9. Un ka tee pagani Deewu par to schehlastibu teiktu: Ittin kâ rakstihts irr: Tapehz gribbu es tewi teikt starp teem paganeem, un tawam wahrdam dseedaht. 2 Sam. 22, 50. Dahw. ds. 18, 50. Reem. 11, 30.

10. Un atkal fakka tas: Preezajeetes juhs pagani ar winna laudim. 5 Mohs. gr. 32, 43. Dahw. dseef. 67, 5.

11. Un atkal: Slawejeet to Kungu wissi pagani, un teizeet winnu wissi laudis. Dahw. dseef. 117, 1.

12. Un atkal fakka Esaijas: Tur buhs ta sakne Jessus, un kas zelsees pahr teem paganeem waldiht, us to tee pagani zerrehs. Es. 11, 1. 10. Par. Jahn. 5, 5. n. 22, 16.

13. Bet Deews tahs zerribas lai juhs peepilda ar wissu preeku un meeru eekfch tizzibas, ka juhs warrat wairotees eekfch zerribas, zaur to spehku ta Swehta Garra.]

14. Tomehr, manni brahki, es pats arridsan no jums gann sinnu, ka ir juhs pilni essat labbdarrischanas, peepilditi ar wissu atsihschanu, spehzigi weens ohtru passkubbinaht. 2 Peht. 1, 12. 1 Jahn. 2, 21.

15. Bet es jo drohschaki esmu jums, manni brahki, rakstijis, juhs atgahdinadams zaur to schehlastibu, kas man no Deewa dohta irr. Reem. 1, 5. nod. 12, 3.

16. Ka es esmu weens sullainis JEsus Kristus pee teem paganeem, darridams to swehtu darbu tahs Deewa preezas-mahzibas, ka tas uppuris to paganu peenemmigs tohp, zaur to Swehtu Garru swehtihts. Ap. darb. 9, 15. nod. 13, 2. Reem. 11, 13. Gal. 2, 7. 8. 1 Tim. 2, 7. 2 Tim. 1, 11. nod. 4, 6. Wihlip. 2, 17.

17. Tad es nu warru teiktees eekfch Kristus JEsus pahr to, kas Deewam peederr.

18. Jo es ne drihsstetu runnaht, ja Kristus zaur mannu to ne padarritu, darridams paklausigus tohs paganus ar wahrdeem un darbeem. Reem. 1, 5. nod. 16, 26.

19. Zaur sihmju un brihnumu spehku, zaur to spehku ta Swehta Garra, tà ka es no Jerusalemes lihds Illirikum esmu peepildijis ar to preezas-mahzibu Kristus.

20. Un tà ar mihlibu darbojees to preezas-mahzibu pasluddinaht, kur Kristus wahrds ne tappe peesaukts, ka es us zittu dibbini to nammu ne uszeltu. 2 Kor. 10, 15. 16.

21. Bet ittin kà rakstihts irr, kurreem neneeka no ta pasluddinahts irr, tee redsehs; Un kas neneeka irr dsirdejschi, tee saprattihs. Es. 52, 15.

22. Tapehz es daschkahrt esmu aiskawehts pee jums nahkt. Reem. 1, 13. 1 Teff. 2, 18.

23. Bet nu tapehz ka man schinnis teesâs newa wairs wallas, un es no dauds gaddeem jaw ilgojohs pee jums nahkt. Reem. 1, 10. nod. 15, 32. 1 Teff. 3, 10. 2 Tim. 1, 4.

24. Tad es us Spanjeru jemmi eedams pee jums nahkschu, jo es pahrstaigadams zerreju juhs redseht, un no jums us turren pawaddihts kluht, kad es pirmak mazkenit ar jums sawu ilgoschanu buhschu peepildijs.

25. Bet taggadin eemu es us Jerusalemi, teem swehteem kalpodams. Ap. darb. 19, 21. nod. 24, 17.

26. Jo Makedonniai un Akajai irr patizzis kahdas dahwanas kohpâ fameſt, preekfch teem nabbageem swehteem, kas Jerusalemê irr. 1 Kor. 16, 1. 2 Kor. 8, 1. 1c. nod. 9, 2. 12. Gal. 2, 9. 10.

27. Jo tas irr teem tà patizzis, ir tee irr winnu parradneeki, jo ja tee pagani pee winnu garrigahm dahwanahm irr dalliti dabbujschi, tad ir fcheem peenahk ar tahm meeſigahm winneem kalpoht. Reem. 11, 17. 1 Kor. 9, 11. Gal. 6, 6.

28. Tapehz es scho pabeidsis, un scho augli teem apsehgelejs no-eesschu zaur jums us Spanjeru semmi.

29. Un es sinnu, ka es pee jums nahkdams ar pilnas swehtibas ta preezas-wahrda Kristus nahkschu. Reem. 1, 11.

30. Bet es luhdsu juhs, brahki, zaur muhsu Kungu JEsu Kristu, un zaur to mihlestibu ta Garra, ka juhs ar mannim lihdsi zihnijatees ar luhgschanahm preekfch mannim pee Deewa. 2 Kor. 1, 12. Wihlip. 2, 1. Kolofs. 4, 11.

31. Ka es tohpu isglahbts no teem neklausigeem eekfch Judeas: Un ka schis mans darbs, kas Jerusalemes labbad notiek, teem swehteem patihk. 2 Teff. 3, 2.

32. Ka es ar preeku pee jums zaur Deewa

wa prahtu nahkt, un lihdsi ar jums warru atspirgtees. Ap. darb. 18, 21. Reem. 1, 10. nod 15, 23. 1 Kor. 4, 19. Jehk. 4, 15.

33. **Un tas Deews ta meera lai irr ar jums wisseem. Amen.**
Reem. 16, 20. 1 Kor. 14, 33. 2 Kor. 13, 11. Wihl. 4, 9. 1 Tess. 5, 23. 2 Tess. 3, 16. Ebr. 13, 20.

Ta 16. Nodalla.

Pahwils apsweizina zittus Rohmâ. 1. 3. Atgahdina tohs Reemerus, ka teem juhs no wiltigeem mahzitajeem sargatees, 17. Pahrdsihd to grahmatu, wehledams ka Deews gribbetu to sataru appakſch muhſu kahjahm sasnahrdiht, 20.

Tur klaht pawehku es jums Weebu muhſu mahſu, kas pee tahs draudſibas kalpoſchanas irr eekſch Kenkreas.

2. Ka juhs to peenemmat eekſch ta Kunga, ka teem ſwehteem peeklahjahs, un tai klaht ſiahwat jeb kurrâ leetâ, kas winnai waijadſehs: Jo ta irr patti arridſan daudſeem palihdſejuſi, ir man paſcham. 3 Jahn. w. 6.

3. Apſweizinajeet Prikkillu un Akilu mannus darba-beedrus eekſch Kriſtus JEſus. Ap. darb. 18, 2. 26. 2 Tim. 4, 19.

4. (Kas preekſch mannu dſihwibu ſawu paſchu kaklu irr nolikkuſchi, kurreem neween es pateizu, bet arridſan wiſſas draudſibas to pagahnu.)

5. (Apſweizinajeet) arridſan to draudſibu winnu nammâ: Apſweizinajeet Epenetu mannu mihligu, kas irr tas pirmais no Akajas eekſch Kriſtus.

6. Apſweizinajeet Mariu, kas daudſ par mums irr darbojuſees.

7. Apſweizinajeet Androniku un Juniu mannus raddus un zeetuma-beedrus, kas irr zeenigi ſtarp teem apuſtuleem, kas arridſau preekſch mannim jaw irr eekſch Kriſtus bijuſchi.

8. Apſweizinajeet Ampliu mannu mihligu eekſch ta Kunga.

9. Apſweizinajeet Urbanu muhſu darba-beedri eekſch Kriſtus, un Stakiku mannu mihligu.

10. Apſweizinajeet Apellu to leeti derrigu eekſch Kriſtus, apſweizinajeet tohs, kas no Ariſtobula kaimes irr.

11. Apſweizinajeet Erohdioni mannu raddu. Apſweizinajeet tohs, kas no Narziſſa kaimes irr eekſch ta Kunga.

12. Apſweizinajeet Triwenu un Triwoſu (Teewas), kas eekſch ta Kunga darbojahs. Apſweizinajeet Perſidu to mihligu, kas daudſ irr darbojuſees eekſch ta Kunga.

13. Apſweizinajeet Ruwu to iſredſetu eekſch ta Kunga, un winna un mannu mahti.

14. Apſweizinajeet Aſinkritu un Wlegontu, Ermanni, Patrobu, Ermeni, un tohs brahlus, kas pee teem irr.

15. Apſweizinajeet Wilologu un Juliu, Nereu un winna mahſu, un Olimpu un wiſſus ſwehtus, kas pee teem irr.

16. Apſweizinajeet weens ohtru ar ſwehtu ſkuhpſtiſchanu: Tahs draudſibas Kriſtus apſweizina juhs. 1 Kor. 16, 20. 2 Kor. 13, 12. 1 Teſſ. 5, 26. 1 Pehk. 5, 14.

17. Bet es luhdſu juhs, brahli, ſargajeetees par teem, kas ſchkelſchanas un dauſiſchanas darra pretti to mahzibu, ko juhs eſſat mahziuſchees: Un atkahpeetees no teem. Matt. 18, 8. 17. 1 Kor. 5, 9. 11. Kol. 2, 8. 1 Teſſ. 3, 6. 14. 1 Tim. 6, 3. 5. 2 Tim. 3, 2. 5. 6. Tit. 3, 10. 2 Jahn. w. 10.

18. **Jo tahdi ne kalpo muhſu Kungam JEſum Kriſtum, bet ſawam paſcham wehderam: Un zaur laipnigahm runnaſchanahm un labbeem wahrdeem peewilt tee to weenteeſigu ſirdis.** Ezek. 13, 18. Wihlip. 3, 18. 19. 2 Pehk. 2, 3.

19. Jo juhſu paklauſiſchana irr pee wiſſeem iſpaudſees, tapehz preezajohs es juhſu dehk: Bet es gribbu, ka juhs gudri eſſat us to labbu, bet neprattigi us to launu. Matt. 10, 16. Reem. 1, 8. 1 Kor. 14, 20.

20. **Bet tas Deews ta meera ſaſpahrdihs to ſatanu appakſch juhſu kahjahm ihſâ laikâ. Ta ſchehlaſtiba muhſu Kunga JEſus Kriſtus lai irr ar jums. Amen.** 1 Mohſ. 3, 15.

21. Timoteüs mans darba-beedris, un Luzius un Jaſon un Soſſipateris manni raddi ſweizina juhs. Ap. darb. 13, 1. nod. 16, 1. nod. 17, 5. nod. 20, 4. Wihlip. 2, 19. Kol. 1, 1. 1 Teſſ. 3, 2. 1 Tim. 1, 2.

22. **Es Terzius, kas es ſcho grahmatu eſmu rakſtijis, apſweizinaju juhs eekſch ta Kunga.**

23. Gahjus mans un wiſſas draudſibas ſaimneeks ſweizina juhs: Eraſtus ta pilſſata naudas-ſargs, un Kwartus tas brahlis ſweizina juhs. Ap. darb. 19, 22. 1 Kor. 1, 14. 2 Tim. 4, 20.

24. **Ta ſchehlaſtiba muhſu Kunga JESUS Kriſtus lai irr ar jums wisseem. Amen.**

25. Un tam, kas ſpehzigs irr juhs apſtiprinaht pehz manna preezas-wahrda, un tahs kludd. naſchanas no JEſus

Kristus pehz tahs parahdischanas ta noklehpuma, kas no pasaules laikeem nedsirdehts irr bijis: Reem. 1, 5. nod. 15, 18.
Ewes. 1, 9. nod. 3, 9. 20. Kol. 1, 26. 2 Tim. 1, 10. Tit. 1, 2. 1 Pehk. 1, 20. Jud. w. 24.

26. Bet taggadin israhdihts, un zaur to praweeschu raksteem pehz ta muhschiga Deewa pawehlefchanas us paklausischanu tahs tizzibas starp wisseem paganeem sinnams darrihts. 1 Jahn. 1, 1.

27. **Tam weenam gudram Deewam zaur JESU Kristu lai irr gohds muhschigi. Amen.**
Ebr. 13, 21. 1 Tim. 1, 17. Jud. w. 25.
Uh. teem Reemereem rakstita no Korintus zaur Weehu, kas pee tahs draudsibas kalposchanas eekfch Kenkreas irr.

Pahwila ta Apustuka pirma Grahmata us teem Korintereem rakstita.

Ta 1. Nodalla.

Pawils pateiz Deewam to Korinteru dehl, 4. Pasludhina tohs us weenadibu eekfch tahs mahzibas, 10. Stahsta, ka to preezas-mahzibu buhs sludinaht: Un kurrus Deews pee tahs muhschigas dsihwoschanas isredsejis, 21.

Pahwils weens aizinahts apustuls JEsus Kristus, zaur to Deewa prahtu, un Sostenes tas brahlis. Ap. darb. 18, 17.

2. Tai Deewa draudsibai, kas Korintû irr, teem swehtiteem eekfch Kristus JEsus, teem aizinateem swehteem, ar wisseem, kas peesauz to wahrdu muhsu Kunga JEsus Kristus, wissâs mallâs, tik labb winnu kâ muhsu (Kunga).
Jahn. 17, 19. Ap. darb. 9, 14. 21. nod. 15, 9. nod. 22, 16. Reem. 1, 7. Ewes. 1, 1. 1 Tess. 4, 7. 2 Tim. 1, 9. nod. 2, 22. Jud. w. 1.

3. Schehlastiba lai irr jums un meers no Deewa muhsu Tehwa un ta Kunga JEsus Kristus. Reem. 1, 7. 2 Kor. 1, 2.
Ewes. 1, 2. 1 Pehk. 1, 2.

Lekz. asstotâ padesmitâ swehdeenâ pehz wassaras-swehtku atswehtes.

4. Es pateizu mannam Deewam allaschin par jums, par tahs Deewa schehlastibas, kas jums dohta irr eekfch Kristus JEsus. Reem. 1, 8.

5. **Ka jubs zaur winnu essat baggati darriti wissâs leetâs, wissâ mahzibâ, un wissâ atsihschanâ.**
1 Kor. 12, 8. 2 Kor. 8, 7. Kol. 1, 9.

6. Jttin kâ ta leeziba Kristus juhsu starpâ irr apstiprinata.

7. **Tâ ka jums ne truhkst nekahda dahwinaschana, kas juhs gaidat us to parahdischanu muhsu Kunga JEsus Kristus.** Wihl. 3, 20. Tit. 2, 13.

8. Kas juhs arridsan apstiprinahs lihdz gallam beswainigus, tai deenâ muhsu Kunga JEsus Kristus. 1 Tess. 3, 13.
nod. 5, 23. Kol. 1, 22.

9. Peetizzigs irr Deews, zaur ko juhs essat aizinati pee tahs beedribas winna Dehla JEsus Kristus muhsu Kunga. 1 Jahn. 1, 5. 1 Kor. 10, 13.
1 Tess. 5, 24. 2 Tess. 3, 3. Gal. 2, 20. 1 Jahn. 1, 3.

10. Bet es luhdsu juhs, brahli, zaur to wahrdu muhsu Kunga JEsus Kristus, ka juhs wissi weenadu wallodu turrat, un ka juhsu starpâ nekahdas schkelschanas buhtu, bet ka juhs weenadâ prahtâ un weenadâs dohmâs essat falikti. Reem. 12, 16. nod. 15, 5. Wihl. 2, 2.
nod. 3, 15. 16. 1 Pehk. 3, 8.

11. Jo man irr no jums stahstihts, manni brahli, no teem, kas Kloêa (Fahmes irr), ka juhsu starpâ bahrschanas irr.

12. Bet es sakku scho, ka ikweens no jums sakka: Es esmu Pahwila, Es esmu Apollus, un Es Kewas, un Es ta Kristus. Jahn. 1, 42. Ap. darb. 18, 24.
1 Kor. 3, 4. nod. 16, 12.

13. Jrr tad Kristus dallihts? Jrr Pahwils par jums krustâ sists? Jed essat juhs eekfch Pahwila wahrda kristiti?

14. Es pateizu Deewam, ka es neweenu no jums esmu kristijis, bes ka ween Krispu un Gahju. Ap. darb. 18, 8.
Reem. 16, 23.

15. Ka jelle neweens sakka, ka es us mannu wahrdu kristijis essus.

16. Tomehr es arridsan esmu Steppina nammu kristijis: Bes teem ne sinnu es arr es kahdu zittu kristijis essus.
1 Kor. 16, 15. 17.

17. Jo Kristus mann ne irr suhtijis kristiht, bet to preezas-wahrdu sludinaht, ne ar gudreem wahrdeem, ka tas krusts Kristus ne tohp neleetis.
1 Kor. 2, 1. 4. 13. 2 Pehk. 1, 16.

18. Jo tas wahrds ta krusta irr teem, kas pasuddufchi tohp, weenâ gekkiba, bet teem, kas muhschigi tohp isglahbti, irr tas weens Deewa spehks. Reem. 1, 16.

19. Jo

19. Jo rakſtihts irr: Es famaitaſchu to gudru gudribu, un to ſaprattigu prahtu es nihzinaſchu. Eſ. 29, 14. Job. 5, 12.

20. Kur irr tas gudrs? Kur tas roſtu-mahzitais? Kur irr ſchahs paſaules pahr-mekletais? Neggi Deews to gudribu ſchahs paſaules irr par gekkibu darrijis? Eſ. 33, 18. Job. 12, 17.

21. Jo tapehz, ka ta paſaule eekſch tahs Deewa gudribas Deewu ne paſinne zaur to gudribu, tad irr Deewam patizzis zaur to gekkibu tahs (Deewa wahrda) fluddinaſchanas ſwehtus darriht tohs tizzigus.

Matt. 11, 25. Luhk. 10, 21. Reem. 1, 21. 28.

22. Jo tee Judi praſſa weenu ſihmi, un tee Greekeri mekle to gudribu.

Matt. 12, 38. nod. 16, 1. Jahn. 4, 48.

23. Bet Mehs fluddinajam Kriſtu to kruſtâ fiſtu, teem Judeem weenu peedauſiſchanu, un teem Greekereem weenu gekkibu.

Matt. 11, 6. Jahn. 6, 60. 66. 1 Kor. 2, 14.

24. Bet wiņņeem teem aizinateem tik labb Judeem ka Greekereem (fluddinajam mehs) Kriſtu to Deewa ſpehku un Deewa gudribu.

Reem. 1, 16. Kol. 2, 3.

25. Jo ta Deewa gekkiba irr gudraka, ne kâ tee zilweki, un ta Deewa wahjiba irr ſpehzigaka ne kâ tee zilweki.

26. Jo peeluhkojeet, brahli, juhſu aizinaſchanu, ka ne dauds gudri pehz tahs meeſas, ne dauds ſpehzigi, ne dauds no augſtas dſimtas. Jahn. 7, 48 Jehk. 2, 5.

27. Bet tahs paſaules gekkibu irr Deews iſredſejis, ka wiņſch tohs gudrus kaunâ darritu, un tohs wahjus tahs paſaules irr Deews iſredſejis, ka wiņſch tohs ſpehzigus kaunâ liktu.

28. Un tohs nezeenigus tahs paſaules, un tohs pulgotus irr Deews iſredſejis, un to neeceka eſſoſchu, ka wiņſch to ko eſſoſchu iſnihzinatu.

29. Ka neweenai meeſai preekſch wiņņa jaleelijahs. Reem. 3, 27. Ewef. 2, 9.

30. Un no wiņņa eſſat juhs eekſch Kriſtus JEſus, kas mums no Deewa irr tappis Gudriba, un Taiſnība un Swehtuba un Atpeſtiſchana: Jahn. 17, 19. Reem. 4, 25. Ewef. 1, 7. Kol. 2, 3.

31. Ka, ittin kâ rakſtihts irr, tam, kas leelijahs, buhs eekſch ta Kunga leelitees. Eſai. 65, 16 Jerem. 9, 23. 24. 2 Kor. 10, 17.

Ta 2. Nodalla.

Pahwils mahzo wehl wairak, kâ wiņſch ſawâ ammatâ turrejees, 1. To preezas-mahzibu eſſam weenu apſlehptu gudribu, 6. Un ka tas meeſigs zilweks eekſch Deewa-leetahm ne to ſaproht, 14.

Un Es brahli pee jums nahkdams ne nahzu ar augſtas wallodas, jeb gudribas, paſluddinadams jums to Deewa leezibu. 1 Kor. 1, 17. nod. 2, 4. 13. 2 Peht. 1, 16.

2. Jo es ne eſmu apņehmees ko labb juhſu ſtarpâ ſinnaht, bes ka JEſu Kriſtu, un to paſchu kruſtâ fiſtu. Gal. 6, 1. 14.

3. Un Es biju pee jums eekſch wahjibas, un eekſch bihjaſchanas, un eekſch dauds drebbeſchanas. Ap. darb. 18, 1. 3. 2 Kor. 10, 10. nod. 11, 30. nod. 12, 5. 9. Gal. 4, 13.

4. Un manna wallodа un manna fluddinaſchana ne bija eekſch mihkſteem zilwezigas gudribas wahrdeem, bet eekſch parahdiſchanas ta Garra un ta ſpehka. 1 Kor. 1, 17. nod. 2, 13. 2 Peht. 1, 16.

5. Ka juhſu tizziba ne buhtu eekſch zilweku gudribas, bet eekſch Deewa ſpehka.

6. Bet mehs runnajam no tahs gudribas ſtarp teem pilnigeem: ne no tahs gudribas ſchahs paſaules, neds to wirſneeku ſchahs paſaules, kas iſnihkſt. Job. 28, 21. 1 Kor. 15, 24. Jehk. 3, 15.

7. Bet mehs fluddinajam to Deewa gudribu, kas zaur noſlehpumu apſlehpta bija, to Deews irr papreekſch eezehlis mums par gohdibu pirms ta paſaule tappe. Reem. 16, 25. 1 Kor. 4, 1. Ewef. 3, 9. Koloſſ. 1, 26. 2 Tim. 1, 9.

8. Ko neweens no teem wirſneekeem ſchahs paſaules irr paſinnis, jo, ja buhtu tee paſinnuſchi, tad tee to Kungu tahs gohdibas ne buhtu kruſtâ fittuſchi. Matt. 11, 25. Jahn. 7, 48. nod. 16, 3. Ap. darb. 3, 15. 17. nod. 13, 27. 2 Kor. 3, 14. 1 Tim. 1, 13.

9. Bet ittin kâ rakſtihts irr: Ko azz ne irr redſejis, un aufs ne irr dſirdejis, un nekahda zilweka ſirdi irr nahkuſi, ko Deews irr ſataiſijis teem, kas wiņņu mihl. Eſ. 64, 4. 1 Kor. 2, 14.

10. Bet mums irr Deews to parahdijis zaur ſawu Swehtu Garru: Jo tas Gars pahrmekle wiſſas leetas, arridſan tohs Deewa dſilkumus. Matt. 13, 11. nod. 16, 17. 2 Kor. 3, 18. 1 Jahn. 2, 27.

11. Jo kurſch no teem zilwekeem ſinna, kas eekſch zilweka irr, kâ ween tas gars ta zilweka, kas eekſch ta irr? Tapatt

Tapatt arridsan ne weens sinna, kas eekſch Deewa irr, kà ween tas Deewa Gars. Sal. Sak. 20,27. nod. 27,19. Jerem. 17,9.

12. Bet Mehs ne essam to garru tahs pasaules dabbujschi, bet to Garru, kas no Deewa irr, ka mehs warram sinnaht tahs leetas ar ko muhs Deews irr apdahwinajis. Reem. 8,15.

13. Ko mehs arridsan runnajam ne ar zilwezigas gudribas ismahziteem wahrdeem, bet ar (wahrdeem) ko tas Swehts Gars mahza: Garrigas leetas ar garrigahm leetahm kohpà lihdsinadami. 1 Kor. 1,17. nod. 2,4. 2 Peht. 1,16.

14. Bet tas meesigs zilweks ne fanem, kas no Deewa Garra irr, jo tas winnam irr gekkiba, un ne warr to saprast, jo tas tohp garrigi teekahts. Reem. 8,5.7.

15. Tomehr tas garrigs zilweks teesa wiſſas leetas, bet winſch pats tohp no neweena teekahts. Sal. Sak. 27,19. nod. 28,5. 1 Teſſ. 5,21. 1 Jahn. 4,1.

16. Jo kas irr pasinnis ta Kunga prahtu? Ka winſch to pamahzitu, bet Mums irr Kristus prahts. Job. 15,8. Esa. 40,13. Jer. 23,18. Gudr. 9,13. Reem. 11,34.

Ta 3. Nodalla.

Tas apustuls lamma tohs Korinteerus, ka tee pahr saweem mahzitajeem barrahs, 1. Kas tomehr weenadus wahrdus runna, 5. Un Deews zaur teem mihleem to peeaugschamu dewis, 6. Rahda to ihſtenu ammatu muhſu peſtiſchanas, 11. Peekohdina, ta ne buhs to kirdi, kas Deewa nams, apgahnitt, 16. Mahja ka ta pasauliga gudriba weena gekkiba irr, 19.

Un Es, brahli! ne warreju ar jums runnaht itt kà ar garrigeem, bet kà ar meesigeem, kà ar jauneem behrneem eekſch Kristus.

2. Es efmu juhs ar peenu dſirdinajis un ne ar barribu, jo juhs wehl ne bijat spehzigi: Bet neds wehl taggadiņ juhs spehjat. Ebr. 5,12.13. 1 Peht. 2,2.

3. Jo juhs wehl essat meesigi, jo kamehr juhſu starpà irr eenaidiba un bahrſchana un ſchkelſchana, negg essat juhs meesigi un staigajat pa zilwezigam prahtam. 1 Kor. 1,11. Gal. 5,19.20. 1 Peht. 3,16.

4. Jo kad weens sakka: Es efmu Pahwila, un ohtrs; Es Apollus, negg essat juhs meesigi? 1 Kor. 1,12.

5. Kas tad irr Pahwils, un kas Apollus, ne kà fullaini zaur ko juhs essat tizzejſchi, un ittin kà tas Kungs ikweenam irr dewis? Ap. darb. 18,24. 1 Kor. 1,12. nod. 16,12.

6. Es efmu dehſtijis, Apollus irr flaſzijis: Bet DEEWS irr to augumu dewis. Ap. darb. 18,26. nod. 19,1.

7. Tad nu neds tas dehſtitais irr kas, neds tas flazzinatais, bet Deews kas to augumu dohd.

8. Un tas dehſtitais un tas flazzinatais irr weens: Bet ikweens dabbuhs sawadu algu pehz sawadu darbu. Dahw. dſ. 62,13. Jerem. 17,10. nod. 32,19. Matt. 16,27. Reem. 2,6. Gal. 6,5. Par. Jahn. 2,23. nod. 22,12.

9. Jo mehs essam Deewa darba-beedri: Juhs essat Deewa arramais tihrums, Deewa ehka. 2 Kor. 6,1. Ewes. 2,20. Kol. 2,7. Ebr. 3,3.4. 1 Peht. 2,5.

10. Pehz to Deewa ſchehlaſtibu, kas man dohta irr, es efmu es kà weens gudrs remefis to dibbini lizzis, un zits pazelk to ehku us to: Bet ikweenam buhs peeraudſiht, kà winſch to ehku uszelk. Reem. 1,5. nod. 12,3. nod. 15,20. Par. Jahn. 21,14.

11. Jo zittu grunti ne weens warr likt, pahr to, kas likts irr, kas irr JEſus tas Kriſtus. Esa. 28,16. Matt. 16,18. Ewes. 2,20.

12. Bet ja kas wirs to grunti uszelk seltu, sudrabu, dahrgus akminus, malku, seenu, ruggajus:

13. Tad ikweena darbs taps redsams, jo ta deena to parahdihs: Tapehz ka zaur ugguni tas tohp atwehrts, un kahds ikkatra darbs irr, to parahdihs tas ugguns. Es. 8,20. nod. 48,10. Jer. 23,29. 1 Kor. 4,5. 1 Petr. 1,7. nod. 4,12. 2 Peht. 1,19.

14. Ja kurra darbs paleek, ko tas tur wirſu irr uszehlis, tas dabbuhs algu.

15. Ja kurra darbs fadegs, tad tam buhs behdas zeest: Bet tas pats taps isglahbts, tomehr itt kà zaur ugguni.

16. Ne sinnat juhs, ka juhs essat Deewa nams un tas Deewa Gars eekſch jums miht?
1 Kor. 6,19. 2 Kor. 6,16. Ewes. 2,21.22. Ebr. 3,6. 1 Peht. 2,5.

17. Ja kas to Deewa nammu samaita, to pahſchu Deews samaitahs: Jo tas Deewa nams irr ſwehts, kas juhs essat.

18. Lai ne weens few pahſchu peewiltahs: Ja kas juhſu starpa ſchkeetahs gudrs esſus ſchinnì pasaulè, tas lai gekkis tohp, ka tas gudrs kluhſt. Sal. Sak. 3,7. Es. 5,21.

19. Jo

19. Jo schahs pasaules gudriba irr gekliba pee Deewa, jo rakstihts irr: Winsch fanem tohs gudrus eekschwinnu wiltibas. Job. 5, 13.

20. Un atkal: Tas KUNGS pasihst tahs dohmas to gudru, ka tahs weltigas irr. Dahw. dſ. 94, 21.

21. Tad nu ne weenam buhs leelitees par zilwekeem. Jo wiſſas leetas jums peederr:

22. Lai buht Pahwils; Lai buht Apolus, lai buht Kewas, lai buht ta pasaule, lai buht ta dſihwiba, lai buht ta nahwe, lai buht klaht buhdamas leetas, lai buht nahkamas leetas: Wiſſas jums peederr:

23. Bet Juhs Kristum, un Kristus Deewam. 1. Kor. 11, 3.

Ta 4. Nodalla.

Pahwils stahsta par to tee mahzitaji jaturr, 1. Mahza, ka ne weenam buhs few augſtaku turreteés, ka peeklahjahs, 6. Schehlojahs pahr tahs pasaules jaunumu, ka tee apustuli tik lohti tohp neewati, 9. Apſohla teem Korintereem, ka tas pee teem nahkt gribb.

Lekzions treſchâ Adwents ſwehdeenâ.

Par tahdeem buhs (itweenam) zilwekam muhs turreht, (prohti) par Kristus kalpeem un usraugeem pahr teem Deewa noſlehpumeem. Matt. 24, 45. 2 Kor. 4, 5. nod. 6, 4. Kolaſſ. 1, 25. Tit. 1, 7. 1 Peht. 4, 10.

2. Tad nu ne wairak pee teem usraugeem tohp meklehts, ka kas ustizzigs tohp atrasts. Luhk. 12, 42.

3. Bet man ta irr magga leeta, ka es no jums teekahts kluhſtu jeb pehz zilweka dohmahm, neds es arridſan few paſchu teekajohs.

4. Es ne neeka apſinnohs, bet tadehk ne esmu es taiſnohts: Bet tas, kas mann teeſa, irr tas Kungs.

2 Mohſ. 34, 7. Dahw. dſ. 130, 3. dſ. 143, 2. Job. 9, 2. Reem. 3, 20. nod. 4, 2. 1 Jahn. 3, 20. 21.

5. Tad nu ne teeſajeet ko, pirms tas laiks irr, teekams tas Kungs nahks, kas arridſan gaiſmâ neſſihs, kas tumſibâ apſlehpts irr, un darrihs to firſchu padohmus ſinnamus: Un tad ikkatram no Deewa teikſchana notiks. Dan. 7, 10. Matt. 7, 1. Reem. 2, 1. 16, 19. 2 Kor. 5, 10. Par. Jahn. 20, 12.

6. Bet ſchahs leetas, brahli, esmu es pahrſihmejis us mann un Apollu juhſu dehk: Ka juhs pee mums mahzatees ne buht gudraki pahr to, kas rakſtihts irr, ka juhs weens pahr ohtru ne uspuhſchatees prett to ohtru. Sal. Sak. 3, 7. Reem. 12, 3. 16.

7. Jo kas teeſa tew? Un kas irr tew, ko tu ne eſſi dabbujis? Un ja tu to arridſan eſſi dabbujis, ko leelijees tu, itt kâ ne buhtu tu to dabbujis? Jahn. 3, 27. Reem. 12, 6. Jehk. 1, 17. 1 Peht. 4, 10.

8. Juhs jaw eſſat pa-ehdinati, juhs jaw eſſat baggati tappuſchi, bes mums eſſat juhs waldijuſchi, un ak kaut juhs buhtut waldijuſchi, ka arridſan Mehs ar jums warretum lihdſ waldiht.

9. Jo es ſchkeetu ka Deews muhs apustulus par pehdigeem irr eezehlis, itt kâ tai nahwei nodohtus, jo mehs eſſam par ehrmeem tappuſchi tai paſaulei, un teem engeleem, un teem zilwekeem.

Dahw. dſ. 44, 23. Reem. 8, 36. 1 Kor. 15, 8. 9. 10. 2 Kor. 4, 11. nod. 11, 5. Ewes. 3, 8. Ebr. 10, 33.

10. Mehs eſſam gekki Kristus dehk, bet Juhs faprattigi eekſch Kristus, Mehs wahji, bet Juhs ſpehzigi, Juhs zeenigi, bet Mehs neewati. 1 Kor. 2, 3. 2 Kor. 13, 9.

11. Mehs lihdſ ſchai paſchai ſtundai iſſalkſtam un iſſlahpſtam un eſſam kaili, un tohpam plikketi un ſchaubiti.

Ap. darb. 23, 12. 2 Kor. 4, 8. nod. 11, 23.

12. Un darbojamees ſtrahdadami ar fawâhm paſchahm rohkahm, mehs tohpam lammati un mehs ſwehtijam, mehs tohpam wajati un mehs zeeſcham. Matt. 5, 44. Luhk. 6, 28. 1. 23, 34. Ap. darb. 7, 60. nod. 18, 3. nod. 20, 34. Reem. 12, 14. 1 Teſſ. 2, 9. 15. 2 Teſſ. 3, 8.

13. Mehs tohpam ſaimoti un mehs luhdſam, mehs eſſam itt kâ tahs paſaules iſmehklis tappuſchi wiſſu noklauks lihdſ ſchim. Raud. dſ. 3, 45. 46.

14. Schahs leetas rakſtu es jums kaunu ne darridams, bet es pamahzu juhs itt kâ mannus mihlus behrnus. 1 Teſſ. 2, 11.

15. Jo jepſchu jums deſmits tuhkſtoſchi pamahzitaji buhtu eekſch Kristus, tad tomehr jums ne irr daudſ tehwi, jo eekſch Kristus JEſus zaur to preezaswahrdu eſmu Es juhs dſemdinajs. Ap. darb. 18, 11. Galat. 4, 19. Wilem. w. 10. Jehk. 1, 18.

16. Tapehz luhdſu es juhs, tohpeet manni patkal dſinneji. 1 Kor. 11, 1. Wihlip. 3, 17. 1 Teſſ. 1, 6. 2 Teſſ. 3, 9.

17. Tadehk eſmu es jums Timoteu ſuhtijis, kas irr mans mihlais un ustizzigs dehls eekſch ta Kunga, ka tas jums peeminn mannus zellus, kas irr eekſch

eekfch Kristus, itt kà es wiffur wiffas draudsibas mahzu. 1 Tim. 1,2. 2 Tim. 1,2.

18. Bet zitti uspuhfchahs, ittin kà es pee jums ne buhtu nahzis.

19. Bet es nahkschu pee jums ihsâ laikâ, ja tas KUNGS gribb, un nomannischu ne tohs wahrdus to, kas uspuhsti irr, bet to spehku. Ap. darb. 18,21. Reem. 15,32. Iehk. 4,15. Ebr. 6,3.

20. Jo ta DIEWA walstiba ne (stahw) eekfch wahrdeem, bet eekfch ta spehka. 1 Kor. 2,4. 1 Tess. 1,5. 2 Pehr. 1,16.

21. Ko gribbat juhs? Buhs man ar rihkstehm pee jums nahkt, jeb eekfch mihlestibas un ta Garra tahs lehnibas. 2 Kor. 10,2. nod. 13,10.

Ta 5. Nodalla.

Pahwils isflehdf weenu laundarritaju no tahs draudses, 1. Ka ne tahds raugs wiffu mihklu faraudse, 6. Mahza kà buhs leeldeenas turreht, 8. Un kà buhs no teem besdeewigeem schkirtees, 9.

Tas tohp wiffur dsirdehts, juhfu stavpâ mauzibu effam, un tahdu mauzibu, kas neds starp teem paganeem dsirdeta tohp, tà ka kahdam fawa tehwa feewa irr. 3 Mohs. 18,8. 5 Mohs. 27,20.

2. Un Juhs effat uspuhsti, un ne wifswairak behdajufchees, ka ismests taptu no juhfu widdu tas, kas scho darbu irr darrijis?

3. Jo Es gann ar meefu nohst buhdams, bet ar garru klaht buhdams, esmu jaw itt kà klaht buhdams to teefajis, kas tahdâ prahtâ scho darbu irr darrijis. Kol. 2,5.

4. Eekfch ta wahrda muhfu Kunga JESUS Kristus, kad juhfu un mans gars buhs fapulzejschees ar to spehku muhfu Kunga JEsus Kristus. Matt. 16,19. nod. 18,18. Jahn. 20,23.

5. Scho pafchu tam fatanam nodoht par famaitafchanu tahs meefas, ka tas gars tohp isglahbts ta Kunga Kristus deenâ. 1 Tim. 1,20.

Lekzions leeldeenas fwehtkôs.

6. Juhfu leelifchana ne irr labba. Ne sinnat juhs ka mas rauga wiffu mihklu faraudse? Gal. 5,9. Iehk. 4,16.

7. Tapehz istihreet to wezzu raugu, ka juhs jauna mihkla effat, ittin kà juhs neraudseti effat, jo arridsan par mums irr muhfu leeldeenas-jehrs uppurehts, kas irr Kristus. Es. 53,7. Jahn. 1,29. 1 Kor. 15,3. 1 Pehr. 1,19.

8. Tad lai mehs tohs fwehtkus turram ne eekfch wezza rauga, neds arridsan eekfch rauga tahs blehdibas un launuma, bet eekfch neraudsetahm maisehm tahs skaidribas un pateefibas.] 2 Mohs. 12,3.15. 5 Mohs. 16,3.

9. Es esmu jums grahmatâ rakstijis, ka jums ne bij fajauktees ar teem mauzineekeem. Matt. 18,17. 1 Kor. 5,2.7. 2 Kor. 6,14. Eweſ. 5,11. 2 Teſſ. 3,14.

10. Tomehr ne wiffai ar teem mauzineekeem fchahs pafaules, jeb ar teem negaufcheem, jeb laupitajeem, jeb elkadeewigeem: Zittadi jums buhtu no tahs pafaules ja-iseet.

11. Bet nu esmu es jums rakstijis, ka jums ar teem ne buhs pihtees, ja kas, weens brahlis faukts, weens mauzineeks irr, jeb negaufis, jeb elkadeewigs, jeb lazzeklis, jeb dsirrulis, jeb laupitais, ka jums ar tahdu neds ehst buhs. Matt. 18,17. Reem. 16,17. 2 Teſſ. 3,6.14. 2 Jahn. w. 10.

12. Jo kas peenahkahs man tohs, kas ahrâ irr, fohdiht? Neggi Jums (peenahkt) tohs, kas eekfchâ irr, fohdiht? Mark. 4,11. Kol. 4,5. 1 Teſſ. 4,12. 1 Tim. 3,7.

13. Bet tohs, kas ahrâ irr, Deews fohdihs, un juhs ismetteet no jums to, kas launs irr. 5 Mohs. 13,5. 17,7. 22,21. 22,24.

Ta 6. Nodalla.

Pahwils lamma tohs Korinteeus, ka tee preekfch pagan-: tees-neekeem teesâ eet, 1. Un ka jitti to fwahbadibu eekfch Kristus ne pareist walko, 12.

Kà drihkst kahds no jums, kam kahda darrifchana irr prett to ohtru, teesatees preekfch teem netaisineem, un ne preekfch teem fwehteem?

2. Ne sinnat juhs ka tee fwehti to pafauli teesahs? Un ja zaur jums ta pafaule teesata kluhst, effat tad juhs nezeenigi masakas leetas teesaht. Matt. 19,28. Luhk. 22,30.

3. Ne sinnat juhs, ka mehs tohs eņģelus teesafim, kà ne jo wairak laizigas leetas?

4. Kad tad jums pahr laizigahm leetahm irr teesas jaturr, tad juhs eezelat (pahr tahm) tohs, kas eekfch tahs draudsibas nezeenigi irr.

5. Es fakku jums to par kaunu, neggi tad irr juhfu starpâ gudrs, neds Weens, kas warretu to teefu nest starp fawu brahli?

6. Bet brahlis eet ar brahli teesatees, un tad wehl to pafchu preekfch netizzigeem?

7. Tad

7. Tad nu jaw irr pa wiſſam waina ſtarp jums, ka juhs weens ar ohtru teeſajatees; Kadehł juhs labbak ne zeeſchat netaiſnibu? Kadehł juhs labbak ne zeeſchat pahridarriſchanu?
Gal. Sak. 20/22. Matt. 5/39. Luhk. 6/29. Reem. 12/17. 19. 1 Teſſ. 4/6. nod. 5/15. 1 Peht. 3/9.

8. Bet **Juhs** darrat netaiſnibu un darrat pahri, un to wehl teem brahteem.

9. Jeb ne ſinnat juhs, ka tee netaiſni to Deewa walſtibu ne eemantohs? Ne peewilleetees; Neds tee mauzineeki, neds tee elka-deewigi, neds tee laulibas-pahrlauſitaji, neds tee mihkſtineeki, neds tee, kas pee wihreem gull.
Gal. 5/19. Eweſ. 5/5. 1 Teſſ. 4/6. 1 Tim. 1/9. Ebr. 12/14. Par. Jahn. 22/14.

10. Neds tee ſagli, neds tee negaufchi, neds tee dſehreji, ne lazzekli, ne laupitaji, to Deewa-walſtibu eemantohs.

11. Un tahdi bijat juhs zitti: **Bet juhs eſſat nomaſgati, bet juhs eſſat ſwehti darriti, bet juhs eſſat taiſnoti eekſch ta wahrda ta Kunga JEſus, un eekſch ta Garra muhſu Deewa.** Eweſ. 2, 1. 2. 3. nod. 5, 8.
Kol. 3, 7. Tit. 3, 3. Ebr. 10, 22.

12. Pahr wiſſahm leetahm irr man walla, bet ne wiſſas leetas derr labbumâ: Pahr wiſſahm leetahm irr man walla, bet es ne padohſchohs appakſch jeb kurras warras. 1 Kor. 10, 23.

13. Tahs barribas tam wehderam, un tas wehders tai barribai, bet Deews iſnihzinahs ir ſcho ir to; Bet ta meeſa ne irr preekſch mauzibas, bet preekſch ta Kunga, un tas Kungs preekſch tahs meeſas. Matt. 15, 17. Reem. 14, 17.
1 Kor. 15, 50. nod. 6, 19. 20. Kol. 2, 22. 23. 1 Teſſ. 4, 3.

14. Un Deews irr arridſan to Kungu usmohdinajs, un usmohdinahs muhs zaur ſawu ſpehku. Ap. darb. 2, 24.
Reem. 6, 5. 8. nod. 8, 11. 2 Kor 4, 14.

15. Ne ſinnat juhs ka juhſu meeſas Kriſtus lohzekli irr? Buhtu tad es Kriſtus lohzeklus nehmis un par maukas lohzekleem darrijis? Ne, nekad.
Eweſ. 4, 12. 15. 16. nod. 5, 30. 1 Kor. 12, 27.

16. Jeb ne ſinnat juhs, ka tas, kas tai maukai peekerrahs, **Weena** meeſa (ar to) irr, jo tee diwi, ſakka winſch, buhs **Weena** meeſa. 1 Mohſ. 2, 24.
Matt. 19, 5. Mark. 10, 8. Eweſ. 5, 31.

17. Bet kas tam Kungam peekerrahs, irr **Weens** gars (ar to). Jahn. 17, 21. 23.
Eweſ. 4, 4. nod. 5, 30.

18. Sargajtees no tahs mauzibas. Wiſſi grehki, ko tas zilweks darra, irr ahrâ tahs meeſas: Bet kas mauzibu dſenn, tas eekſch ſawu paſchu meeſu grehko.

19. Jeb ne ſinnat juhs, ka juhſu meeſa irr ta Swehta Garra dſihwoklis, kas eekſch jums irr, ko juhs no Deewa eſſat dabbujſchi, un juhs ne peederrat ſew paſcheem? 1 Kor. 3, 16. 2 Kor. 6, 16.
Eweſ. 2, 21. Ebr. 3, 6. 1 Peht. 2, 5.

20. **Jo juhs eſſat dahrgi atpirkti, tad nu gohdinajeet Deewu juhſu meeſâ, un juhſu garrâ, kas Deewam peederr.** 1 Kor. 7, 23. Gal. 3, 13.
Ebr. 9, 12. 1 Peht. 1, 18. 2 Peht. 2, 1.

Ta 7. Nodalla.

Pahwils runna no tahs laulibas, 1. No jumprawahm un atraitnehm, 2. 7. 8. No neeka nerihziga laulata drauga, 12. No apgraiſiſchanas tahs preekſch-ahdas, 18.

Bet par ko juhs man eſſat rakſtijuſchi (buhs jums ſinnat) tam zilwekam labbi eſſam, ja tas nekahdu ſeewu aiskarr.

2. Bet tahs mauzibas dehł buhs ikkatram ſawa paſcha ſeewa buht, un ikkatrai buhs ſaws pats wihrs buht.

3. Tam wihram buhs tai ſeewai to peederrigu labbu mihleſtibu parahdiht: Tà lihdſ arridſan tai ſeewai tam wihram. 1 Peht. 3, 7.

4. Tai ſeewai ne irr walla pahr ſawu paſchu meeſu, bet tam wihram: Tà lihdſ arridſan tam wihram ne irr walla pahr ſawu paſchu meeſu, bet tai ſeewai.

5. Ne atraujeetees weens ohtram, kà ween jelle weenadâ prahtâ par kahdu brihdi, ka jums patappas eſſus pee gawenes un pee luhgſchanas: Un nahzeet atkal kohpâ ka tas ſatans juhs ne kahrdina zaur juhſu negaddigu dſihwoſchanu. Joël. 2, 16.

6. Scho ſakku es walla dohdams un ne pawehledams.

7. Jo es buhtu gribbejs, ka wiſſi zilweki tahdi buhtu kahds es: Bet ikkatram irr ſawa paſcha dahwana no Deewa, weenam ſchi, ohtram ta.
Matt. 19, 12. Ap. darb. 26, 29. 1 Kor. 12, 11.

8. Bet es ſakku teem nelaulateem un atraitnehm, labbi teem eſſam, ja tee paleek ittin kà Es.

9. Bet ja tee ne ware nowaldditees, tad lai tee laulibâ eedohdahs, jo tas irr labbaki

labbahi laulibâ eedohtees, ne kâ (kauns eekahrtschanâ) degt. 1 Tim. 5, 14.

10. Bet teem laulateem pawehlu ne Es, bet tas KUNGS, ka ta feewa no ta wihra ne atschkirrahs. Mal 2, 14. Matt 5, 32. nod. 19, 6. 9. Mark. 10, 11. 12. Luhk. 16, 18.

11. Un ja ir ta buhtu atschkihrufees, tad tai buhs bes laulibas palikt, jeb ar to wihru salikdsinatees, un tam wihram ne buhs to feewu atsehdinaht.

12. Bet teem zitteem sakku Es, ne tas Kungs: Ja kahdam brahkam weena netizzига feewa irr, un tai irr pa prahtam ar winnu dsihwoht, ka winnam to ne buhs atlaist.

13. Un tai feewai kurrai weens netizzigs wihrs irr, un Tam irr pa prahtam ar winnu dsihwoht, ne buhs winnu atstahdinaht.

14. Jo tas netizzigs wihrs irr fwehtihts zaur to feewu, un ta netizzига feewa irr fwehtita zaur to wihru, jo zittadi buhtu juhsu behrni nefchkihsti, bet nu irr tee fwehti.

15. Bet ja tas netizzigs atschkirrahs, tad lai tas schkirrahs; Tas brahlis jeb ta mahsa ne tohp tahdâ prahtâ pee kalposchanas peespeests, bet Deews irr muhs meerâ aizinajis.

16. Jo ko sinni tu, feewa, arrig tu to wihru fwehtu darrisi? Jeb ko sinni tu wihrs, arrig tu to feewu fwehtu darrisi? 1 Peht. 3, 1.

17. Tomehr ka Deews ikweenam irr isdallijis, ka tas Kungs ikweenu irr aizinajis, tapatt buhs tam staigaht, un tapatt eestahdiju es to pee wiffahm draudsibahm.

18. Irr kahds apgraisihts aizinahts? Tam ne buhs kahdu preekfch-ahdu uswilkt; Irr kahds eekfch preekfch-ahdas aizinahts? Tam ne buhs apgraisitam tapt.

19. Ta apgraisischana irr neneeka, un ta preekfch-ahda irr neneeka: Bet ta turrefchana to Deewa baufku. Gal. 5, 6. nod. 6, 15.

20. Ikweenam buhs tannî aizinaschanâ palikt, kurrâ winsch aizinahts irr. Ewes. 4, 1. Wihlip. 1, 27. Kol. 1, 10. 1 Tess. 2, 12.

21. Essi tu kalps buhdams aizinahts? Ne behda par to, bet ja ir tu warretu fwabbads tapt, tad turrajs eekfch to wifswairak.

22. Jo kas eekfch ta Kunga aizinahts irr, weens kalps buhdams, tas irr weens fwabbadneeks ta Kunga: Tà lihds arridsan kas weens fwabbadneeks buhdams irr aizinahts, tas irr weens kalps Kristus. Jahn. 8, 36. Reem. 6, 12. 22. 1 Kor. 9, 21. Gal. 5, 13. Ewes. 6, 6. 1 Pehr. 2, 16.

23. Juhs essat dahrgi atpirkti, ne tohpeet to zilweku kalpi. 1 Kor. 6, 20. Ebr. 9, 12. 1 Pehr. 1, 18. 19. 2 Pehr. 2, 1.

24. Ikkatram, brahli, kà tas irr aizinahts, buhs tà palikt pee Deewa.

25. Bet par tahm jumprawahm ne irr man ta KUNGA pawehleschana: Bet es dohmu kawu padohmu, ittin ka es apschehlofchanu efmu dabbujs no ta Kunga peetizzigs buht.

26. Tad nu schkeetu es, scho labbi essam tahs taggad essofchas waijadsibas deht, ka tas tam zilwekam labb essohts tà buht.

27. Essi tu ar feewu derrehts? Ne mekle atlaischanu; Essi tu walkà no feewas? Tad ne mekle feewu.

28. Bet jepschu tu arridsan laulibâ eedohdees, tad tu ne grehko: Un ja weena jumprawa laulibâ eedahdahs, tad ta ne grehko: Bet teem pascheem buhs meesigas behdas, bet Es juhs kaudsu.

29. Bet to sakku es, brahli, tas laiks us preekschu irr ihss, ka teem, kam seewas irr, buhs tà buht, itt kà winneem ne buhtu. Reem. 13, 11. 1 Peht. 4, 7. 2 Pehr. 3, 8. 9.

30. Un teem, kas raud (buhs buht), itt kà kas ne raudatu: Un kas preezajahs, kà tee ne preezatohs: Un teem, kas pirk, (buhs buht), itt kà tee to ne paturretu.

31. Un kas schо pasauli walko, ka tee to aplam ne walko, jo schahs pasaules buhschana nosuhd. Dahw. d. 39, 7. Es. 40, 6. Jehk. 1, 10. nod. 4, 14. 1 Pehr. 1, 24. 1 Jahn. 2, 17.

32. Bet es gribbetu ka juhs bes suhdischanas buhtut, tas nelaulahts gahda pehz to, kas ta Kunga irr, ka tas tam Kungam patikt warr. 1 Tim. 5, 5.

33. Bet tas laulahts gahda pehz to, kas pasaulê irr, ka tas tai seewai patikt wçrr.

34. Tuk irr starpiba starp weenas seewas un jumprawas: Ta nelaulata gahda pehz to, kas ta Kunga irr, ka ta fwehta essoti meesâ un garrâ: Bet tà laulata

laulata gahda pehz to, kas pafaulê irr, ka ta tam wihram patikt warr.

35. Un to fakku es par juhfu pafchu labbumu: Ne, kà gribbetu es jums weenu walgu apmeſt, bet kà ta irr weena peeklahjama un tam Kungam peekrrama leeta bes atraukſchanas.

36. Bet ja kas ſchkeet ne peeklahjamu eſſam ſawai jumprawai, ja ta irr wairak kà pee-augufi, un ka tam tà buhs notikt: Tas lai darra ko gribbedams, tas ne grehko, lai ta laulibâ eedohdahs.

37. Bet kas paſtahwigs irr ſawâ firdî, neds waijadſibu atrohd, bet pahr ſawu paſchu prahtu walda un ſcho ſawâ firdî irr apnehmees to ſaweju par jumprawu paturreht, tas darra labbi.

38. Tad nu, kas laulibâ isdohd, tas darra labbi, un kas laulibâ ne isdohd, tas darra labbaki.

39. Weena ſeewa tohp tai laulibai peeſeeta, zeek ilgi wiņņas wihrs dſihwo: Bet ja wiņņas wihrs irr nomirris, irr ta ſwabbada prezzeht kuŗu gribbedama, bet ween eekſch ta Kunga. Reem. 7, 1. 2.

40. Bet wiņņa irr jo laimiga, ja wiņņa tà paleek pehz mannu padohmu: Bet es ſchkeetu arridſan to Dewa Garu man eſſam. 1 Teſſ. 4, 8.

Ta 8. Nodalla.

Pahwils mahza, ka buhs pehz tahs ſwabbadibas eekſch Kriſtus turretees pretti teem elka-deewu uppureem. 1. Prohti ka tee wahji ne tohp aprehzinati, 7.

Bet par teem elka-deewa-uppureem ſinnam mehs, jo mums wiſſeem irr ta ſinnaſchana. Ta ſinnaſchana uspuhſch, bet ta mihleſtiba uſtaiſa. Ap. darb. 15, 20. 29. Reem. 14, 3. 10. 14. 22.

2. Bet ja kas ſchkeet ko ſinnohts, tas wehl ne ſinna neneeka, ittin kà tas peederrahs. Gal. 6, 3. 1 Tim. 6, 4.

3. Bet ja kas Deewu mihl, tas irr no wiņņa atſihts.

4. Tad nu par to ehſchanu to elka-deewu uppuru ſinnam mehs, ka elka-deews neneeka irr eekſch pafaules, un ka nekahds zits Deews irr, kà ween tas weenigs. 5 Moſ. gr. 4, 39. nod. 6, 4. Markt. 12, 29. Reem. 14, 14. 1 Kor. 10, 19. Eweſ. 4, 6. 1 Tim. 2, 5.

5. Un jepſchu tur irr kas deewi tohp ſaukti, jepſchu eekſch debbes, jepſchu wirs ſemmes, (ittin kà tur irr daudſ deewi un daudſ kungi.)

6. Tomehr Mums irr WEENS Deews tas Tehws, no ka wiſſas leetas, un MEHS eekſch ta: Un WEENS Kungs JEſus Kriſtus, zaur ko wiſſas leetas, un MEHS zaur wiņņu. Mal. 2, 10. Jahn. 13, 13. Ap. darb. 17, 28. Reem. 11, 36. 1 Kor. 12, 3. Eweſ. 4, 5. Wilhlip. 2, 11.

7. Tomehr ne irr eekſch wiſſeem ta ſinnaſchana, bet zitti ar apſinnaſchanu ta elka-deewa ehd lihdſ ſchim, ittin kà (kahda leeta) teem elka-deeweem irr uppureta, un wiņņu ſinnama firds wahja buhdama tohp apgahnita. Reem. 14, 14. 23. 1 Kor. 10, 28.

8. Bet ta barriba ne darr muhs Deewam peeņemmigus: Jo jepſchu mehs ehdam, tad tomehr mehs ne tohpam labbaki, jepſchu mehs ne ehdam, tad mehs tomehr ne tohpam maſaki. Reem. 14, 17.

9. Bet peeraugajt ka ſchi juhſu walka ne kluhſt par peedurſchanu teem wahjeem. Reem. 14, 13. 20. Gal. 5, 13.

10. Jo ja kas tewi, kam ta ſinnaſchana irr, redſ elka-deewu-nammâ pee (galda) ſehſcham, neggi wiņņa ſinnama firds, kas wahja irr, taps uskubbinata tohs elka-deewu uppurus ehſt?

11. Un taws wahjſch brahlis ſuddihs pahr tawu ſinnaſchanu, ka labbad Kriſtus irr nomirris. Reem. 14, 15. 20.

12. Bet juhs tahdâ prahtâ pretti teem brahļeem grehkodamees, un wiņņu wahju ſinnamu firdi wainodami, grehkojat prett Kriſtu. Reem. 14, 18.

13. Tadehļ ja mans brahlis pahr to barribu dauſahs, tad es muhſcham gaļļu ne ehdiſchu, ka es ſawam brahļam nekahdu dauſiſchanu padarru. Reem. 14, 21. 2 Kor. 11, 29.

Ta 9. Nodalla.

Pahwils runna wehl no tahs ſwabbadibas ta Deewa behrnu, un parahdahs pats par preekſchſihmi, 1. Ka wiņņam gann waļļas bijis prezzeht, 5. Argu nemt par ſawu mahzibu, 7. Bet ka wiņņſch ne weenu apgrehkinatu, 18. 22. Jeb wiņņſch pats itweenam par kalpu darrijees, ka wiņņſch daudſ uspelnitu, 19. Stahſta, muhſu dſihwibu eſſam kihdſu tai rezzeſchanai pehz to gohdumakſu, 24.

Negg' es eſmu weens apuſtuls? Negg' es eſmu ſwabbads? Negg' es eſmu Kriſtu muhſu Kungu redſejis? Negg' eſſat juhs mans darbs eekſch ta Kunga? Apuſt. darb. 9, 3. 17. nod. 22, 14. 17. 18. nod. 23, 11. 1 Kor. 4, 15. nod. 15, 8. 2 Kor. 12, 2.

2. Ja es zitteem apustuls ne esmu, tomehr es jums tahds esmu: Jo tas apsehgelis manna apustuka-ammata esſat Juhs eekſch ta Kunga.

3. Manna aisbildinaſchana us teem, kas man waiza, irr ſchi.

4. Arrig mums wallas ne irr ehſt un dſert? 1Kor.9,14. 1Teſſ.2,7. 2Teſſ.3,9.

5. Arrig mums ne irr wallas weenu (tizzibas) mahſu par ſeewu apkahrt weſt, ittin kà arridſan tee zitti apuſtuli, un ta Kunga brahli, un Kewas? Matt. 8, 14. nod. 12, 46. Mark. 6, 3. Gal. 1, 19.

6. Jeb arrig Mannim un Barnabam ween ne irr wallas to darriht? 2Teſſ.3,9.

7. Kurſch jelle kad eet karrâ us ſawu paſchu makſu? Kas dehſti weenu wihnakalnu, un ne ehd no winna augleem? Jeb kurſch ganna weenu lohpu-pulku, un ne ehd no ta pulka peena? Jahn. 21, 15. 1 Kor. 3, 6. 7. 8. 2 Kor. 10, 4. 1 Peht. 5, 2.

8. Runnaju es to pa zilwezigam prahtam? Jeb neggi arridſan ta bauſliba to paſchu ſakka?

9. Jo eekſch tahs bauſlibas Mohſus rakſtihts irr: Tew ne buhs tam wehrſcham, kas labbibu iſminn to purni apſeet, woi tad Deews gahda par teem wehrſcheem? 5Mohſ.25,4. 1Tim.5,18.

10. Jeb ſakka winſch to wiſſai muhſu deht? Jo muhſu deht irr tas rakſtihts, jo tas peederrahs ka tas arrais eekſch zerribas arr, un tas eekſch zerribas kuldams ſawu zerribu eedabbu. 2Tim.2,6.

11. Ja Mehs jums to garrigu eſſam ſehjuſchi, irr tad ta weena leela leeta, ja Mehs juhſu meeſigu plaujam? Reem. 15, 27. Gal. 6, 6.

12. Ja tad zitti to wallu pahr jums turr, kapehz ne wiſs wairak Mehs? Bet mehs ne eſſam ſcho wallu walkojuſchi, bet mehs paneſſam to wiſſu, ka mehs to preezas-wahrdu Kriſtus ne aiskawejam. Ap. darb. 20, 33. 2 Kor. 11, 9. 12. nod. 12, 13. 1 Teſſ. 2, 7.

13. Ne ſinnat juhs, ka tee, kas ſwehtus darbus padarra, no ta ſwehtuma ehd? (Un) teem, kas pee to altari darbojahs, irr dalliba no ta altara? 4 Mohſ. 18, 8. 5 Mohſ. 18, 1.

14. Tapatt arridſan irr tas Kungs eeſtahdijis, ka teem, kas to preezasmahzibu paſluddina, buhs no tahs preezas-mahzibas dſihwoht. 3 Mohſ. gr. 17, 13. 5 Mohſ. gr. 24, 14. nod. 25, 4. Matt. 10, 10. Luhk. 10, 7. 1 Tim. 5, 18.

15. Bet Es ne weenu no ſchahm leetahm eſmu walkojis: Un es tà ne eſmu rakſtijis ka ſchahm leetahm tapatt pee mannim buhs notikt: Jo man buhtu labbaki nomirt, ne ka kas buhtu mannu labbu flawu nizzinajs. Ap. darb. 18, 3. nod. 20, 34. 1 Kor. 4, 12. 2 Kor. 11, 10. 1 Teſſ. 2, 9. 2 Teſſ. 3, 8.

16. Jo kad es to preezas-mahzibu paſluddinaju, tad man ne irr leelſchana: Jo tas irr man uslikts; Un wai man, ja es to preezas-mahzibu ne paſluddinaju. Reem. 1, 14.

17. Jo ja es to labpraht darru, tad irr man alga: Darru es to ne labpraht, (tad irr man) tomehr ta nammaturrefchana uſtizzeta. 1 Kor. 4, 1.

18. Tad nu kahda alga irr man? Ka es to preezas-mahzibu fluddinadams, to preezas-mahziku Kriſtus bes makſas dſennu, ka es ſawu wallu pee to preezas-mahzibu welti ne walkoju.

19. Jo es no wiſſeem ſwabbads buhdams, eſmu ſew paſchu wiſſeem par kalpu darrijees, ka es jo wairak (diwehſelu) uspelnitu. Mat. 18, 15. Reem. 1, 14. 1 Peht. 3, 1.

20. Un eſmu teem Judeem tappis weens Juds, ka es tohs Judus uspelnitu, teem appakſch bauſlibas (eſmu es tappis) kà appakſch bauſlibas buhdams, ka es tohs appakſch bauſlibas pelnitu. Ap. darb. 16, 3. nod. 18, 18. nod. 21, 23. 26.

21. Teem, kas bes bauſlibas irr, (eſmu es tappis) itt kà bes bauſlibas buhdams, (jepſchu es pee Deewa ne eſmu bes bauſlibas, bet pee Kriſtu appakſch tahs bauſlibas,) ka es tohs bes bauſlibas buhdamus uspelnitu. 1 Kor. 7, 22. Gal. 2, 3.

22. Teem wahjeem eſmu es tappis itt kà wahjſch, ka es tohs wahjus uspelnitu; Wiſſeem es eſmu wiſs tappis, ka es wiſſur zittus glahbtu. Reem 11, 14. nod. 15, 1. 1 Kor. 10, 33. 2 Kor. 11, 29. Gal. 6, 1.

23. Un ſcho darru es tahs preezasmahzibas deht, ka man kahda dalla pee tahs warretu buht.

Lekz. dewitâ ſwehdeenâ preekſch leeldeenas-ſwehtkeem.

24. Ne ſinnat juhs, ka tee, kas fadeem rejuſchees tezzeht, gann wiſſi tekk: Bet Weens dabbu to gohda-mattu? Tezzeet juhs tà, ka juhs to dabbujat. Gal. 2, 2. nod. 5, 7. Philip. 2, 16. nod. 3, 14. 2 Tim. 4, 7. Ebr. 6, 18.

25. Bet ikweens, kas zihkſtahs, notur-tahs

rahs no wiſſahm leetahm: Tee paſchi tapehz, ka tee weenu iſnihzigu krohni dabbu, bet Mehs weenu ne-iſnihzigu.
Ebreſ. 6, 12. 1 Tim. 6, 12. 2 Tim. 2, 4. nod. 4, 7. 8. 1 Pehz. 1, 4. nod. 5, 4. Jehk. 1, 12. Par. Jahn. 2, 10. nod. 3, 11.

26. Es tad tà tekku, ittin kà ne us to paſlehptu, es tà zihnijohs, ne kà to gaiſu ſiſdams. 2 Tim. 2, 5. nod. 4, 8.

27. Bet es mehrdeju mannu meeſu un kalpinaju wiņņu, ka es zitteem ſluddinadams pats ne kluhſtu atmettams. Reem. 6, 18. 19. nod. 8, 13. Kol. 3, 5.

Ta 10. Nodaļa.

Pahwilla mahja, ka buhs us teem wezi-tehweem raudſijuſe, un no grehkeem ſargatees, 1. 6. Mahja, ka ta maiſe eekſch ta ſwehta wakkar-ehdeena irr weena ſaweenoſchana tahs meeſas, un tas ſwehts bikkeris weena ſaweenoſchana ta affins JEſus Kriſtus irr, 15. 16. Mahja, ka ne buhs elkadeewibu dſiht, 19. Un ka ne weenam buhs apgrehkiſtu doht, 25.

Bet es ne gribbu jums, brahli flehpt, ka muhſu tehwi irr wiſſi appakſch tahs padebbes bijuſchi, un wiſſi irr zaur juhru gahjuſchi. 2 Mohſ. gr. 13, 21.
nod. 14, 22. 4 Mohſ. gr. 9, 18. 5 Mohſ. gr. 1, 33. Dahw. dſ. 78, 13. 14. nod. 105, 39. Joſ. 4, 23.

2. Un wiſſi irr us Mohſu kriſtiti padebbeſi un juhrâ.

3. Un wiſſi irr weenadu garrigu barribu ehduſchi. 2 Mohſ. gr. 16, 14. ꝛc.
Dahw. dſeeſ. 105, 41.

4. Un wiſſi irr weenadu garrigu dſehreenu dſehruſchi, jo tee dſehre no ta garriga akmins: Kas lihdſi gahje, bet tas akmins bija Kriſtus. 2 Mohſ. gr. 17, 6.
4 Mohſ. gr. 20, 10. nod. 21, 16. Dahw. dſ. 78, 15. Es. 43, 20.

5. Bet pee ta leelaka pulka no teem ne bija Deewam labs prahts: Jo tee irr noſiſti tukſnefi.] 4 Mohſ. gr. 14, 23. 37.
nod. 26, 64. 65.

Lekzions dewitâ ſwehdeenâ pehz waſſaras ſwehtku atſwehtes.

6. Un tahs paſchas leetas irr mums par preekſch-ſihmehm notikkuſchas, ka mums ne buhtu eekahrojuſchees. 4 Mohſ. gr. 11, 4. 33.
Dahw. dſeeſ. 78, 30. dſeeſ. 106, 14.

7. Re tohpeet arridſan elka-deewu kalpi, kà zitti no teem: Ittin kà rakſtihts irr: Tee ſaudis ſahs ehſt un dſert, un zehlehs meeſlotees. 2 Mohſ. gr. 32, 6.

8. Lai mehs ir mauzibu ne dſennam, ittin kà zitti no teem irr mauzibu dſinuſchi, un kritte Weenâ deenâ diwidſmits un trihs tuhkſtoſchi.
4 Mohſ. gr. 25, 1. 9. Dahw. dſeeſ. 106, 28.

9. Lai mehs ir Kriſtu ne kahrdinajam, ittin kà arri zitti no teem wiņņu kahrdinaja, un tappe no tahm tſchuhſkahm nomaitati. 2 Mohſ. gr. 17, 2. 7.
4 Mohſ. 21, 6. Dahw. dſeeſ. 78. 18 ſk. dſeeſ. 95, 9. dſeeſ. 106, 14.

10. Ne kurnejeet arridſan, ittin kà zitti no teem kurneja, un tappe nomaitati zaur to famaitataju. 2 Mohſ. gr. 16, 2.
nod. 17, 2. 4 Mohſ. gr. 14, 2. 29. 36. Dahw. dſ. 106, 25.

11. Un ſchahs wiſſas leetas irr winneem par preekſch-ſihmehm notikkuſchas: Un irr uſrakſtitas mums par pamahziſchanu, us kuxreem tahs paſaules gals nahzis irr. Reem. 15, 4.
1 Kor. 9, 10. Wihlip. 4, 5. Ebr. 10, 25.

12. Tapehz, kas ſchkeetahs ſtahwohts, tam buhs peeluhkoht, ka tas ne kriht. Reem. 11, 20.

13. Jums wehl ne kahda kà zilwezziga kahrdinaſchana irr uſgahjuſi: Bet Deews irr peetizzigs, kas juhs ne leek kahrdinaht wairak, ne kà juhs ſpehjat, bet darrihs arridſan ar to kahrdinaſchanu tahdu gallu, ka juhs to warrat paneſt.]
Dahw. dſeeſ. 125, 3. Jer. 29, 11. 1 Kor. 1, 8. 1 Teſſ. 5, 24. 2 Pehz. 2, 9.

14. Tadehk, manni mihti, behdſeet no elka-deewu kalpoſchanas: 2 Kor. 6, 17.
1 Jahn. 5, 21.

15. Ittin kà ſapraſtigeem ſakku es: Teeſajeet Juhs to, ko es ſaku:

16. Tas bikkeris tahs pateizibas, ko mehs ar pateikſchanu ſwehtijam, neggi tas irr weena ſaweenoſchana ar to aſſini Kriſtus? Ta maiſe, ko mehs lauſam, neggi ta irr weena ſaweenoſchana ar tahs meeſas Kriſtus? Matt. 26, 26.

17. Jo mehs daudſ eſſam Weena maiſe (tas irr) Weena meeſa, jo mums wiſſeem pee Weenas meeſas irr dalka. Reem. 12, 5. 1 Kor. 12, 27.

18. Peeluhkojeet Iſraëlu pehz tahs meeſas: Neggi teem, kas tahs uppurus ehd, irr beedriba ar to altari. 3 Mohſ. gr. 3, 3.
nod. 7, 15.

19. Ko es tad tu ſaku? Irr tas elka-deews kas? Jeb irr ta elka-deewa uppuris kas? 1 Kor. 8, 4.

20. Bet ko tee pagani uppure, to uppure tee teem welleem, un ne Deewam, bet es ne gribbu, ka jums ar welleem beedriba buhtu. 3 Mohſ. gr. 17, 7.
5 Mohſ. gr. 32, 17. Dahw. dſeeſ. 106, 37. Par. Jahn. 9, 20.

21. Juhs ne warrat ta Kunga bikkeri dſert, un to wellu bikkeri. Jums ne warr dalla buht pee ta Kunga galda, un pee to wellu galda. 5 Mohſ. gr. 32, 18. 2 Kor. 6, 15.

22. Jeb kaitinajam mehs to Kungu? Eſſam mehs jospehzigi ne kâ winſch? 5 Mohſ. gr. 32, 21.

23. Man irr pahr wiſſahm leetahm wallas, bet ne wiſſas leetas derr labbumâ: Man irr pahr wiſſahm leetahm wallas, bet ne wiſſas leetas uſtaiſa (mannu tuwaku). 1 Kor. 6, 12.

24. Ne weenam buhs to mekleht, kas few paſcham peederr, bet ikweenam buhs mekleht, kas ohtram peederr. Reem. 15, 1. 2. 1 Kor. 13, 5. Wihl. 2, 4.

25. Wiſs kas ſkahrni pahrdohts kluhſt, to ehdeet, ne ko iſmekledami tahs ſinnamas firds deht.

26. Jo ta ſemme peederr tam KUNGAM, un winnas pilniba.
2 Mohſ. gr. 19, 5. Dahw. dſeſ. 24, 1. dſeſ. 50, 12. 1 Kor. 10, 28.

27. Un ja kahds no teem netizzigeem juhs aizina, un juhs gribbat tur eet, tad ehdeet wiſſu, kas jums tohp preekſchâ zelts, ne ko iſmekledami tahs ſinnamas firds deht. Luhk. 10, 7. 1 Kor. 8, 7.

28. Bet ja kas us jums ſakka: Schis irr elka-deewa uppuris, tad ne ehdeet, ta paſcha deht, kas jums to irr ſtahſtijis, un tahs ſinnamas firds deht: Jo ta ſemme peederr tam KUNGAM, un winnas pilniba. 1 Kor. 8, 10. 11. nod. 10, 26.

29. Bet es ſakku tahs ſinnamas firds deht, ne tawa paſcha bet ta ohtra, jo kapehz tohp manna ſwabbadiba teeſata no weena zitta ſinnamas firds? Reem. 14, 16.

30. Ja Es ar pateikſchanu to ſaņemmu, kà tad tohpu es ſaimohts, par ko Es pateizu? Reem. 14, 6. 1 Tim. 4, 4.

31. Tapehz jeb juhs ehdat, jeb juhs dſerrat, jeb ko juhs darrat, to darrajt wiſſu Deewam par gohdu. Koloſſ. 3, 17.

32. Effeet tahdi, kas ne kahdam dauſiſchanu darra, neds Judeem, neds Greekeeem, neds tai Deewa draudſibai. Reem. 14, 13.

33. Jttin kà Es arridſan wiſſeem wiſſâs leetâs patihku, ne mekledams kas man paſcham, bet kas daudſeem par labbu nahk, ka tee tohp muhſchigi iſglahbti. Reem. 15, 2.
1 Kor. 9, 19. 22.

Da 11. Nodalla.

Pahwils mahza, ka eekſch tahs Deewa draudſes weenam wihram juhs ar apſegtu, bet weenai ſeewai ar apſegtu galwu nahkt, 1. Mahza atkal no wakkar-ehdeena ta Kunga, 23.

Effeet manni pakkal dſinneji, ittin kà Es arridſan Kriſtus. 1 Kor. 4, 16. Eweſ. 5, 1. Wihlip. 3, 17. 1 Teſſ. 1, 6. 2 Teſſ. 3, 9.

2. Un es teizu juhs, brahki, ka juhs wiſſâs leetâs mannis peeminnat, un turrat tahs mahzibas, kà es jums tahs eſmu mahzijis.

3. Bet es ne gribbu jums ſlehpt, kà ikkatra wihra galwa Kriſtus irr, bet tahs ſeewas galwa irr tas wihrs, bet Kriſtus galwa irr Deews. Jahn. 14, 28.
1 Korint. 3, 23. nod. 15, 27. 28. Eweſ. 5, 23. Wihlip. 2, 7. 8. 9.

4. Jkweens wihrs, kas Deewu luhgdams jeb mahzidams ko labbu us galwu turr, tas apkauna ſawu galwu.

5. Bet ikkatra ſeewa ar ne apſegtas galwas Deewu luhgdama jeb mahzidama, darra ſawu galwu kaunâ: Jo tas weenalga ittin kà ta eſſoti apzirpta.

6. Jo ja weena ſeewa ne irr apſegta, tad tai arridſan buhs apzirptai buht. Bet ja nu tas nejauki ka weena ſeewa apzirpta jeb plikgalwiga tohp, tad tai buhs apſegtai tapt. 4 Mohſ. gr. 5, 18.
5 Mohſ. 22, 5.

7. Bet tam wihram ne buhs to galwu apſegt, jo tas irr Deewa gihmis un gohds: Bet ta ſeewa irr ta wihra gohds. 1 Mohſ. 1, 26. 27. n. 5, 11. n. 9, 6.

8. Jo tas wihrs ne irr no tahs ſeewas, bet ta ſeewa no ta wihra. 1 Mohſ. 2, 18. 21.

9. Jo tur arridſan tas wihrs ne irr raddihts tahs ſeewas deht, bet ta ſeewa ta wihra deht.

10. Tapehz buhs tai ſeewai weenu warras ſihmi galwas wirſû turreht to eņģeku deht.

11. Tomehr ne tas wihrs bes ſeewas, neds ta ſeewa bes wihra irr, eekſch KUNGA.

12. Jo itt kà ta ſeewa irr no ta wihra, tà patt arridſan irr tas wihrs zaur to ſeewu: Tomehr wiſſas leetas irr no Deewa.

13. Teeſajeet juhs pee few paſcheem, arrig tas peeklahjahs, ka weena ſeewa ne apſegta Deewu peeluhdſ.

14. Jeb neds patti dabba juhs mahzit, ka tam wihram par negohdu nahk, ka tas garrus mattus turr.

15. Bet

15. Bet ja ta feewa garrus mattus turr, tad nahk tas winnai par gohdu, jo tee matti irr winnai par apfeggu dohti.

16. Bet ja weenam patihk rehjejam buht, tad Mums tahds eeraddums newa, neds tahm Deewa draudsibahm. 1 Tim. 6, 4. 2 Tim. 2, 14.

17. Jr tas man jums irr jasakka, ko es ne teizu, ka juhs ne par labbu, bet par launu fanahkat.

18. Jo pirmâ kahrtâ, kad juhs fanahkat eekfch tahs draudsibas, dsirschu es, fchkelschanas juhfu starpâ essam, un zittu no ta es arridsan gann tizzu.

1 Kor. 1, 10. 11. 12.

19. Jo tur buhs fchkelschanahm tahs mahzibas deht juhfu starpâ buht, ka tee, kas leeti derrigi irr starp jums, sinnami tohp.

Matt. 18, 7. Luhk. 2, 35. nod. 17, 1. Ap. darb. 20, 30. 1 Jahn. 2, 19.

20. Tad nu kad juhs fanahkat, tad tas ne noteek kâ zeeklahjahs ta KUNGA wakkar-ehdeenu ehst.

21. Jo ikkatrs nem parreekfch fawu paschu wakkar-ehdeenu, ka tam irr jaehd, un zits irr isfalzis, un zits irr peedsehris.

22. Jo neggi jums nammi irr, kur juhs ehst un dsert warrat? Jeb nizzinajat juhs to Deewa draudsibu un darrat teem kaunu, kurreem newa neneeka? Ko buhs man jums fazziht: Buhs man juhs teikt? Schinnîs leetâs es juhs ne teizu. Jehk. 2, 6.

Lekzions leelâ zettor-deenâ.

23. Jo no ta Kunga esmu es to dabbujis, ko es arridsan jums esmu eedewis, ka tas Kungs JEsus, tannî naktî, kad tas nodohts kluha, to maisi nehme: 1 Kor. 15, 3.

Matt. 26, 26. Mark. 14, 22. Luhk. 22, 19.

24. Un pateizis pahrlause un fazzija: Nemmeet, ehdeet: Tas irr manna meesa, kas par jums tohp lausita, to darrajt us mannu peeminneschanu.

25. Tâ lihds arridsan to bikkeri, pehz ta wakkar-ehdeena, fazzidams: Schis bikkeris irr ta jauna derriba eekfch mannahm affinim: To darrajt, zeekkahrt juhs to dserrat, us mannu peeminneschanu.

26. Jo zeekkahrt juhs no schahs maises ehdat, un no schi bikkera dserrat, tad pasluddinajeet to nahwi ta KUNGA, teekams tas nahk. Jahn. 14, 3. Ap. darb. 1, 11.

27. Tad nu kas nezeenigi scho maisi ehd, jeb dserr ta KUNGA bikkeri, tas buhs noseedsigs pee tahs meesas un affins ta Kunga. 4 Mohs. gr. 9, 13. Jahn. 6, 51. 63. 64. nod. 13, 27. 1 Kor. 10, 21.

28. Bet lai tas zilweks pats ismeklejahs, un tà lai winsch no schahs maises ehd, un no schi bikkera dserr. Gal. 6, 4. 2 Kor. 13, 5.

29. Jo kas nezeenigi ehd un dserr, tas ehd un dserr few pascham to fohdu, ka winsch ne isschkirr ta KUNGA meesu.]

30. Tadehk irr juhfu starpâ daudf wahji un neweffeli, un daudf irr aismiggufchi.

31. Jo ja mehs paschi buhtum teesajuschees, tad ne taptum mehs teesati. Dahw. dseef. 32, 5. Sal. Sak. 18, 17.

32. Bet kad mehs tohpam teesati, tad tohpam mehs no ta KUNGA pahrmahziti, ka mehs ar to pafauli ne tohpam pasuddinati. Ebr. 12, 5. 10.

33. Tad nu manni brahli, kad juhs kohpâ nahkat tahs ehschanas dehk, tad gaidajt fawâ starpâ.

34. Bet ja kas isfalzis irr, tas lai mahjâs ehd, ka juhs par fohdu ne fanahkat; Tahs zittas leetas es mahzischu, kad es nahkschu.

Ta 12. Nodalka.

Weena skaidra mahziba, ka buhs tahs daschadas Deewa dahwanas pareisi walkoht, 1. Zaur weenu lihdsibu no tahs meesas un lohzekleem, 12.

Lekzions defmitâ swehdeenâ pehz wassaras swehtku atswehtes.

Bet no tahm garrigahm dahwanahm, brahli, ne gribbu es jums slehpt.

2. Juhs sinnat, ka juhs pagani bijat, nogahjuschi pee teem mehmeem elkadeeweem, ittin kà juhs tappat wadditi. 1 Kor. 6, 11. Ewes. 2, 11. 12. 1 Tess. 1, 9.

3. Tapehz dohmu es jums sinnu, ka ne weens, kas zaur to Deewa Garru runna, JEsu nolahd; Un ne weens warr JEsu par Kungu saukt, bes ween zaur to Swehtu Garru.]

Mark. 9, 39. Jahn. 13, 13. 1 Kor. 8, 6.

Lekzions Sw. Matteûs deenâ.

4. Bet dafchadas dahwanas irr, tomehr Weens pats Gars.

Reem. 12, 6. Ewes. 3, 4. Ebr. 2, 4. 1 Pehk. 4, 10.

5. Un dafchadas kalpofchanas irr, tomehr Weens pats Kungs.
Reem. 12, 6. 7. 8. Ewef. 4, 11.

6. Un dafchadi ſpehki irr, bet tomehr irr Weens pats Deews, kas ſpehzigs irr wiſſâs leetu-leetâs. Ewef. 1, 11. 22.

7. Bet ikkatram tohp dohta ta Garra parahdiſchana us to, kas (tam tuwakam) par labbu nahk.

8. Jo ſchim tohp zaur to Garru dohta ta walloda tahs gudribas, zittam ta walloda tahs atſihſchanas pehz ta paſcha Garra.

9. Un zittam tizziba eekſch ta paſcha Garra: Un zittam tahs dahwanas weſſelu darriht eekſch ta paſcha Garra.

10. Un zittam tahs ſpehzibas brihnumus darriht, un zittam mahzifchana, un zittam to Garru pahrbaudiſchana, un zittam dafchadas wallodas, un zittam to wallodu iſſtahſtiſchana.
Ap. darb. 2, 4. nod. 10, 46.

11. Bet wiſſas tahdas leetas padarra tas weens un tas pats Gars, un isdalla ikkatram ſewiſchki, ittin kà tam gribbahs.] Jahn. 3, 8. Reem. 12, 3. 6.
1 Kor. 7, 7. 2 Kor. 10, 13. Ewef. 4, 7. Ebr. 2, 4.

12. Jo itt kà ta meeſa Weena, un tai daudſ lohzekki, bet wiſſi lohzekki tahs Weenas meeſas daudſ buhdami irr Weena meeſa, tapatt arridſan Kriſtus. Reem. 12, 4. 5. Ewef. 4, 4. 16.

13. Jo Mehs arridſan wiſſi eſſam zaur Weenu Garru us Weenu meeſu kriſtiti: Jeb Judi jeb Greekeri, jeb kalpi jeb walkineeki un wiſſi eſſam mehs eekſch Weena Garra dſirdinati.
Jahn. 6, 63. Reem. 6, 5. Ewef. 2, 14. 15. 16. Gal. 3, 28. Koloſſ. 3, 11.

14. Jo arridſan ta meeſa ne irr Weens lohzeklis, bet daudſ (lohzekli).

15. Ja ta kahja ſazzitu: Tapehz ka es rohka ne eſmu, tad es ne eſmu no tahs meeſas: Arrig tapehz wiņņa ne irr no tahs meeſas?

16. Un ja ta aufs ſazzitu: Tapehz ka es ta azz ne eſmu, tad ne eſmu es no tahs meeſas: Arrig tapehz wiņņa ne irr no tahs meeſas?

17. Ja wiſſa meeſa azz buhtu, kur paliktu ta dſirdeſchana? Ja wiſſa meeſa dſirdeſchana buhtu, kur paliktu ta ohſchņafchana?

18. Bet nu irr Deews tohs lohzekkus lizzis, ikweenu no teem meeſâ, ittin kà tas gribbejis.

19. Bet ja tee wiſſi Weens lohzeklis buhtu, kur paliktu ta meeſa?

20. Bet nu irr jaw daudſ lohzekki, bet Weena meeſa.

21. Ta azz ne warr us rohku ſazziht: Man tewis ne waijaga: Jeb atkal ta galwa us kahjahm: Man juhſu ne waijaga.

22. Bet daudſ wairak tee lohzekki, kas mehs ſchkeetam tahs meeſas wahjakas eſſam, irr jo waijaga.

23. Un ko mehs ſchkeetam tahs meeſas jo negohdigus eſſam, ſcheem peelekkam mehs jo wairak gohda: Un muhſu nejauki (lohzekli) dabbu no mums jo wairak jaukuma.

24. Bet muhſu jaukeem lohzekkeem ta ne irr waijaga, jo Deews irr to meeſu ſalizzis, tam waijadſigam lohzekkam augſtaku gohdu dohdams:

25. Ka ne kahda ſchkelſchana eekſch tahs meeſas buhtu, bet tee lohzekki weens pahr ohtru weenadu apgahdaſchanu turretu.

26. Un jeb Weens lohzeklis zeeſch, tad zeeſch wiſſi lohzekki lihdſ, jeb Weens lohzeklis tohp gohdinahts, tad preezajahs wiſſi lohzekki lihdſ.

27. Bet Juhs eſſat Kriſtus meeſa un lohzekki, ikweens ſawâ mehrâ. Reem. 12, 5. Ewef. 1, 23. nod. 4, 11. nod. 5, 23. 30. Koloſſ. 1, 24.

28. Un Deews irr kahdus eezehlis eekſch tahs draudſibas, pirmâ kahrtâ tohs apuſtulus, ohtrâ kahrtâ tohs iſtahſtitajus, treſchâ kahrtâ tohs mahzitajus, tad tohs brihnumu-darritajus, pehz to tahs dahwanas weſſelu darriht, paligus, walditajus, dafchadas wallodas. Reem. 12, 8. Ewef. 4, 11. nod. 2, 20. 1 Tim. 5, 17. Ebr. 13, 17. 24.

29. Irr tee wiſſi apuſtuli? Irr tee wiſſi iſſtahſtitaji? Irr tee wiſſi mahzitaji? Irr tee wiſſi brihnumu-darritaji?

30. Irr teem wiſſeem tahs dahwanas weſſelu darriht? Runna tee wiſſi ar wallodahm? Warr tee wiſſi tulkahrt?

31. Bet dſenneetees pehz tahm wiſſ labbakahm dahwanahm, ir es jums wehl jo labbaki to zellu rahdiſchu. 1 Kor. 14, 1.

Da 13. Nodalla.

Mahziba no mihleſtibas to kriſtitu Deewa behrnu, un kà teem kuhs ſawâ ſtarpâ mihlotees, 1, 2.

Lekz. ſeptitâ ſwehdeenâ peeekſch leeldeenas.

Kad es ar zilweku un engelu mehlehm runnaju, un man ta mihleſtiba newa-

newa, tad buhtu es weens skannigs warsch, jeb weens swannigs swahrguls.

2. Un ja man praweekschu mahziba buhtu, un es finnatu wissus noslehpumus un wissu atsihschanu, un ja man buhtu wissa tizziba, tà ka es warretu kalnus pahrstattiht, un man ne buhtu ta mihlestiba, tad ne buhtu es neneeka. Matt. 7, 22. nod 17, 20. nod. 21, 21. Mark. 11, 23. Luhk. 17, 6. Reem. 12, 7. 1 Kor. 12, 8-9.

3. Un ja es wissu sawu padohmu teem nabbageem dohtu, un ja es sawu meesu nodohtu ka es sadedsinahts taptu, un man ne buhtu ta mihlestiba, tad tas man ne palihdsetu neneeka.

4. Ta mihlestiba irr lehnprahtiga: Ta irr laipniga, ta mihlestiba ne irr skaudiga: Ta mihlestiba ne darra blehdibu, ta ne uspuhschahs. Sal. Sak. 10, 12. 1 Pehr. 4, 8.

5. Ta ne turrahs few netiklu, ta ne mekle sawu pahschu (labbumu), ta ne apskaistahs, ta ne gahda us launu. 1 Kor. 10, 24. Wihlip. 2, 4.

6. Ta ne preezajahs pahr netaisnibu, bet ta preezajahs pahr pateesibu. Dahw. ds. 10, 3. ds. 15, 4. ds. 49, 19. Reem. 1, 32. 2 Jahn. v. 4.

7. Ta apklahj wissu, ta tizz wissu, ta zerre wissu, ta paneh wissu. Sal. Sak. 10, 12.

8. Ta mihlestiba ne kad ne peekuhst, jepschu gann tahs papreekschi-fluddinaschanas mittefees, un jepschu tahs wallodas mittefees, un jepschu ta atsihschana mittefees.

9. Jo tas irr maggums, ko mehs sinnam, un tas irr maggums, ko mehs mahzam.

10. Bet kad ta pilniba nahks, tad tas, kas maggums irr, taps isnihzinahts.

11. Es behrns buhdams runnaju kà behrns, samanniju kà behrns, un man bij behrna dohmas: Bet wihrs tappis, pamekschu es behrnu leetas.

12. **Mehs redsam nu zaur speegeli patumschà zihmi, bet tad** (redsesim mehs) **waigâ waigam: Nu atsihstu es to pa gabbaleem, bet tad es to atsihschu, ittin kà es atsihts esmu.** 2 Kor. 3, 18. nod. 5, 7. Wihlip. 3, 12. 1 Jahn. 3, 12.

13. **Bet nu paleek ta tizziba, zerriba, mihlestiba, schee trihs: Bet ta mihlestiba irr ta leelaka starp teem.**

Ta 14. Nodalla.

Mahziba, kà buhs tahs garrigas dahwanas pareisi walkoht, 11. Ka wihs par ustaisischanu ta tuwaka, 26. Un gohdigi noteek, 40.

Dsenneetees pehz tahs mihlestibas, darbojeetees par tahm garrigahm dahwanahm: Bet wihs wairak ka juhs warrat isstahstiht. 1 Kor. 12, 31.

2. Jo kas (swehschs) wallodâ runna, tas ne runna teem zilwekeem, bet Deewam: Jo ne weens usklausa, bet ar to Garru runna wiņsch noslehpumus. Ap. darb. 2, 4. nod 10, 46.

3. Bet kas mahza, tas runna teem zilwekeem, par ustaisischanu un paskubinaschanu un ceprezinaschanu.

4. Kas (swehschs) wallodâ runna, tas ustaisa few paschu: Bet kas mahza, tas ustaisa to draudsibu.

5. Bet es gribbetu ka juhs wissi (swehschàs) wallodâs runnatut, bet wihs wairak, ka juhs to rakstu isstahstitut, jo kas mahza, tas irr wairak ne kà tas, kas (swehschàs) wallodâs runna, kà ween ja tas to istulka, ka ta draudsiba tohp ustaisita.

6. Un nu, brahki, ja es pee jums nahktu, (swehschàs) wallodâs runnadams, ko warretu es jums palihdseht, ja es jums ne runnatu jeb zaur parahdischanu, jeb atsihschanu, jeb rakstu-isstahstischanu, jeb mahzibu?

7. Tapatt tas irr ar tahm leetahm, kurrahm dsihwibas newa, un taisschu skann, lai buht stabule lai kohkle, ja tee daschadi ne atskann, kà warr sinnams tapt, kas stabulehts, jeb kohklehts tohp?

8. Jo arridsan, ja ta basme weenu nesamannamu skannumu dohd, kursch taisisees karrâ?

9. Tapatt arridsan juhs, ja juhs wallodas (runnadami) ne samannamus wahrdus islaischat, kà taps sinnams, kas runnahts tohp? Jo juhs buhseet (in kà) gaisâ runnadami.

10. Daudsums daschadas balsis pasaulè irr, un ne weena no tahm irr nesamannama.

11. Tad nu, ja es to prahtu tahs balss ne sinnu, buhschu es tam, kas runna, swesch, un tas, kas runna, buhs man swesch.

12. Tapatt arridsan juhs, ka juhs par tahm garrigahm dahwanahm darbojatees, meklejeet ka juhs pilnigi esset par ustaisischanu tahs draudsibas.

13. Tapehz kas (Swefchs) wallodâ runna, tam buhs tà luhgt, ka tas to isstahsta.

14. Jo ja es (Swefchs) wallodâ Deewu luhdsu, tad luhdsf gann mans gars, bet mans prahts irr ne-auglígs.

15. Kas tad nu tas irr? Es peeluhgschu garrâ, un es peeluhgschu arridsan prahtâ: Es dseedaschu garrâ, un es dseedaschu arridsan saprattigi. Ewes. 5, 9. Koloss. 3, 16.

16. Zittadi ja tu swehtifi garrâ, kà warr tas, kas nesaprattigu weetâ, us tawu pateikschanu Amen fazziht; Jo wiņsch ne sinna ko tu sakki.

17. Jo Tu gann labbi pateiz, bet tas ohtrs ne tohp ustaisihts.

18. Es pateizu mannam Deewam, ka es wairak kà juhs swefchâs wallodâs runnaju.

19. Bet eekfch draudsibas gribbu es labbaki peezus wahrdus saprattigi runnaht, kà es arridsan zittus ismahzu, ne kà desmits tuhkstoschus (Swefchâ) wallodâ.

20. Brahli, ne tohpeet behrni juhsu prahtâ, bet tohpeet behrni launumâ, un prahtâ tohpeet pilnigi. Dahw. ds. 131, 2. Matt. 11, 25. nod. 18, 3. nod. 19, 14. Ewes. 4, 14. Ebr. 5, 12. 1 Peht. 2, 2.

21. Jo bauslibâ irr rakstihts: Es zaur laudim ar zittahm wallodahm, un zaur zittahm luhpahm, runnaschu us schcem laudim, un neds tà tee mann klausihs, sakka tas Kungs. 5 Mohs. gr. 28, 49. Es. 28, 11. 12.

22. Tad nu tahs wallodas par sihmi irr ne teem tizzigeem, bet teem netizzigeem, un ta rakstu-mahziba ne teem netizzigeem, bet teem tizzigeem.

23. Tad nu kad wiņa draudsiba kohpâ nahktu, un wiņi wallodas runnatu, un zitti nesinnadami jeb netizzigi tur eekschâ nahktu, ne fazzitu tee, juhs traks effam?

24. Bet ja wiņi rakstus isstahstitu, un kahds netizzigs jeb nesaprattigs eekschâ nahktu, tas buhtu no wiņeem pahrleezinahts un no wiņeem teesahts.

25. Un tà taptu tahs apslehptas leetas wiņu firds atwehrâ: Un tà patt wiņsch us sawu waigu mesdamees, Deewu peeluhgtu, un pasludinatu, Deewu teescham muhsu starpâ essam. Zak. 8, 23.

26. Kas nu tas irr, brahli? Kad juhs kohpâ nahkat ikkatrs no jums, ja tam irr dseesma, ja tam irr mahziba, ja tam irr wallodа, ja tam irr parahdischana, ja tam tulkaschana, lai wiņas leetas par ustaisischanu noteek. 1 Kor. 12, 8. 9. 10.

27. Un ja weens (Swefchs) wallodâ runna, jeb diwi, jeb pahr wiņu trihs, un weens pehz ohtru: Tad lai Weens to istulka.

28. Bet ja ne irr weens tulks, tad lai tas kluſſu paleek eekſch draudſibas: Un lai tas few paſcham runna un Deewam.

29. Bet tee iſſtahſtitaji lai runna diwi jeb trihs, un tee zitti lai pahrmekle.

30. Bet ja weenam zittam kahda parahdiſchana noteek, kas tur fehſch, tad lai tas pirmais kluſſu paleek.

31. Jo juhs warrat pa weenam wiſſi iſſtahſtiht, ka wiſſi mahzahs, un wiſſi eepreezinati tohp.

32. Un to iſſtahſtitaju garri irr teem iſſtahſtitajeem paklauſigi.

33. Jo **Deews ne irr weens** (Deews) **tahs ſajukſchanas, bet ta meera, itin kà eekſch wiſſahm draudſibahm to ſwehtu.** 1 Kor. 11, 16.

34. Juhſu ſeewas lai eekſch tahm draudſibahm kluſſu paleek: Jo tahm ne irr pawehlehts runnaht, bet paklauſigahm meſtees, itin kà arridsan ta bauſliba ſakka. 1 Mohſ. gr. 3, 16. 1 Kor. 11, 3. Eweſ. 5, 22. Koloſſ. 3, 18. 1 Tim. 2, 11. 12. Tit. 2, 5. 1 Peht. 3, 1.

35. Un ja tahs ko labbu gribb mahzitees, lai tahs mahjàs ſawus paſchus wihrus waiza: Jo tas irr tahm ſeewahm nejauks eekſch draudſibas runnaht.

36. Jeb irr Deewa wahrds no jums iſgahjis? Jeb irr tas pee jums ween nahzis?

37. Ja kas ſchkeetahs iſſtahſtitais eſſus, jeb garrigs, tam buhs atſiht, kà, ko es jums rakſtu, ta Kunga bauſli eſſam. 2 Kor. 10, 7. 1 Jahn. 4, 6.

38. Bet ja kas ne ſinna, tas lai ne ſinna.

39. Tad nu, brahli, dſenneetees pehz to rakſtu iſſtahſtiſchanu, un ne leedſeet ſwefchâs wallodâs runnaht.

40. **Lai wiſſas leetas peederrigi un pa kahrtam noteek.**

Da 15. Nodaļa.

Mahziba no augſchamzelſchanas to mirroņu, 1. Kà ta notiks, 35. No ayſkaidroſchanas muſu meeſu, 41. No diwi Ahdameem, 45. No teem augſteem tahs augſchamzelſchanas Kristus, 55. Lekz. **weenpadesmitâ ſwehdeenâ pehz waſſaras-ſwehtku atſwehtes.**

Bet es dohmu jums ſinnu, brahli, no

no tahs preezas-mahzibas, ko es jums ar preeku esmu pasluddinajis, ko juhs arridsan essat usnehmuschi, kurrâ juhs arridsan stahwat. Gal. 1, 11. 12.

2. Zaur ko juhs arridsan muhschigi dsihwoseet, ja juhs to tahdâ prahtâ paturrat, kurrâ es jums to esmu pasluddinajs: Kâ juhs zittadi ne essat welti tizzejschi. Reem. 1, 16. 1 Kor. 1, 21. Gal. 3, 4.

3. Jo es esmu jums wiss pirmak mahzidams dewis, ko ir es dabbujis esmu, ka Kristus par muhsu grehkeem nomirris irr, pehz teem rakstteem:

Dahw. ds. 22, 16. 17. Esai. 53, 5. 8. 9. 12. Dan. 9, 24. 26. Os. 6, 2. Zak. 13, 7. 1 Kor. 1, 23. nod. 5, 7. nod. 15, 1. 1 Peht. 2, 24.

4. Un ka tas irr aprakts, un ka tas trekschâ deenâ irr usmohdinahts, pehz teem rakstteem: Dahw. ds. 16, 10. Es. 53, 9. Jon. 2, 1. Matt. 12, 40.

5. Un ka tas redsehts irr no Kewas, pehz no teem diwipadesmiteem.

Mark. 16, 14. Luhk. 24, 34. Jahn. 20, 19. Ap. darb. 10, 41.

6. Un pehz irr tas redsehts no wairak ne kâ peczsimteem brahleem weenâ lahgâ, no kurreem wehl daudz dsihwo, un zitti arridsan irr aismigguschi.

7. Pehz irr tas redsehts no Jehkaba: Pehz no wisseem apustuleem. Luhk. 24, 50.

8. Wisspehdigi irr tas arridsan redsehts no mannim, kâ no weenas nelaikas-dsimtibas. Ap. darb. 9, 3. 17. nod. 23, 11. 1 Kor. 9, 1. 2 Kor. 12, 2.

9. Jo Es esmu tas wissmasakais no teem apustuleem, kas es ne esmu zeenigs, ka es par apustulu dehwehts tohpu, tapehz, ka es to Deewa draudsibu wajajis esmu. Ap. darb. 8, 3. nod. 9, 1. nod. 22, 4. nod. 26, 9. 1 Kor. 4, 9. Eweſ. 3, 7. 8. Gal. 1, 13. 1 Tim. 1, 13.

10. Bet no Deewa schehlastibas esmu es, kas es esmu, un winna schehlastiba prett mann ne irr welti bijusi, bet es esmu wairak strahdajis ne kâ tee wissi: Tomehr ne Es, bet ta Deewa schehlastiba, kas man klaht irr.] Reem. 15, 18. 19. 2 Kor. 11, 23. nod. 12, 11.

11. Tad nu lai buht Es, jeb winni, tad fluddinajam mehs tapatt, un tapatt juhs essat tizzejschi.

12. Ja nu Kristus tohp fluddinahts, ka tas no mirroneem usmohdinahts irr, kâ sakka zitti starp jums, ka ne irr augschamzelschana to mirronu?

13. Jo ja ne irr weena augschamzelschana to mirronu, tad neds Kristus irr augschamzehlees.

14. Un ja Kristus ne irr augschamzehlees, tad irr muhsu fluddinaschana welti, un juhsu tizziba irr arridsan welti.

15. Un mehs arridsan tohpam atrasti nepateesi Deewa leezineeki: Jo mehs essam no Deewa leezinajschi, ka tas irr Kristu usmohdinajs: Ko tas ne irr usmohdinajs: Prohti; Ja tee mirroni ne tohp usmohdinati. Ap. darb. 2, 24. 32.

16. Jo ja tee mirroni ne tohp usmohdinati, tad neds Kristus irr usmohdinahts.

17. Un kad Kristus ne irr usmohdinahts, tad irr juhsu tizziba welti: Tad juhs wehl essat eekschi juhsu grehkeem.

18. Tad irr arridsan Tee pasudduschi, kas eekschi Kristus irr aismigguschi.

19. Ja mehs ween schinni dsihwibâ us Kristu zerrejam, tad essam mehs nabbagi pahr wisseem zilwekeem.

20. Bet nu Kristus irr usmohdinahts no teem mirroneem, winsch irr tas pirmais tappis no teem, kas aismigguschi irr. Ap. darb. 26, 23. 1 Kor. 15, 23. Kol. 1, 18. 1 Peht. 1, 3. Par. Jahn. 1, 5.

21. Jo tapehz, kâ zaur weenu zilweku ta nahwe irr, tâ irr arridsan zaur Weenu Zilweku ta augschamzelschana to mirronu. 1 Mohs. 2, 17. nod. 3, 6. Reem. 5, 12. 18 nod. 6, 23. Kol. 1, 18. Par. Jahn. 1, 5.

22. Jo ittin kâ eekschi Adama wissi nomirst, tapatt taps arridsan eekschi Kristus wissi dsihwi darriti.

23. Bet ikweens sawâ paschâ kahrtâ: Tas pirmais irr Kristus, pehz to tee, kas Kristum peederr, pee winna atnahkschanas. 1 Kor. 15, 20. 1 Tess. 4, 15-17.

24. Pehz to buhs tas gals, kad winsch to walstibu Deewam un tam Tehwam nodohs: Kad winsch isnihzinahs wissu leelkundsibu, un wissu waldischanu un spehku. 1 Kor. 2, 6.

25. Jo winnam peenahk waldiht, teekams winsch wissus sawus eenaidneekus few pa kahjahm lizzis irr.

Dahw. ds. 110, 1. Ap. darb. 2, 34. Eweſ. 1, 20. Kolos. 3, 1. Ebr. 1, 13.

26. Tas pehdigs eenaidneeks, kas isdeldehts taps, irr ta nahwe.

27. Jo tas irr wiſſas leetas winnam appakſch kahjahm lizzis: Tomehr kad (tas ratſis) ſakka, ka wiſſas leetas irr appakſch liktas, tad irr ſinnams, ka tas iſnemts tohp, kas wiſſas leetas (winnam) irr appakſch lizzis. Dahw. ds. 8, 7. dſeſ. 110, 2. Matt. 11, 27. nod. 28, 18. Eweſ. 1, 22. Ebr. 1, 13. nod. 2, 8. nod. 10, 13.

28. Bet kad wiſſas leetas winnam buhs appakſch liktas, tad arridſan tas pats Dehls buhs appakſch likts tam, kas winnam wiſſas leetas irr appakſch lizzis, ka Deews eſſus wiſs eekſch wiſſeem. 1 Kor. 3, 23. nod. 11, 3.

29. Zittadi ko darrihs tee, kas pahr mirroneem kriſtiti tohp, ja tee mirroni wiſſim ne tohp uſmohdinati? Ko tad tee arridſan tohp pahr mirroneem kriſtiti?

30. Ko arridſan Mehs iſtundas eſſam likſtâ? Reem. 8, 36.

31. Es nomirſtu ikdeenas, to ſakku es pehz muhſu leelifchanas, kas man irr eekſch Kriſtus JESUS muhſu Kunga. Reem. 8, 36. 1 Kor. 4, 9. 2 Kor. 4 9. 10. 11. 1 Teſſ. 2, 19.

32. Ja es kà zilweks Eweſâ eſmu ar ſwehreem kawees, kas man no ta atlezz, ja tee mirroni ne tohp uſmohdinati? Lai mehs ehdam un dſerram, jo rihtu mehs nomirſtam. Eſa. 22, 13. nod. 56, 12. Gudr. 2, 6.

33. Ne peewiltteetees: Launas ſarunnaſchanas ſamaita labbas ceeraſchas.

34. Uſmohſteet taiſnigi un ne grehkojeet: Jo zitteem irr neſinnaſchana no DEEWA, to ſakku es jums par kaunu. Reem. 13, 11. 1 Kor. 6, 5. Eweſ. 5, 14.

35. Bet ja kas labban ſakka, kà tohp tee mirroni uſmohdinati? Un kuŗrâ meeſâ tee nahk? Ezek. 37, 3.

36. Tu traks, ko tu ſehj, tas ne tohp dſihws darrihts, ja tas ne mirſt. Jahn. 12, 24.

37. Un tas, ko tu ſehj, ne irr tas pats, kas augams irr, bet tikkai grauds, jeb kweeſchu jeb kahds no teem zitteem.

38. Bet Deews dohd tam weenu buhſchanu, ittin kà winſch gribb, un ikkatrai Sehklai ſawu paſchu buhſchanu.

39. Ne wiſſa meeſa irr weenada meeſa: Bet zitta meeſa irr to zilweku, un zitta to lohpu, un zitta to ſiwju, un zitta to putnu.

40. Un zittas irr debbeſigas, un zittas ſemmes leetas, bet zitta gohdiba irr tahm debbeſigahm, un zitta tahm ſemmes leetahm.

41. Zits ſpohſchums irr tai ſaulei, un zits ſpohſchums tai mehneſi, un zits ſpohſchums tahm ſwaigſnehm: Jo weena ſwaigſne irr ſpohſchaka ne kà ta ohtra.

42. Tà patt arridſan buhs ta augſchamzelſchana to mirroņu. Sehts tohp eekſch fatruhdeſchanas, un tohp uſmohdinahts eekſch neſatruhdeſchanas:

43. Sehts tohp eekſch negohdibas, un tohp uſmohdinahts eekſch gohdibas: Sehts tohp eekſch wahjibas, un tohp uſmohdinahts eekſch ſpehka: Wihlip. 3, 20.

44. Weena dabbiga meeſa tohp ſehta, un weena garriga meeſa tohp uſmohdinata, ja irr weena dabbiga meeſa, tad arridſan irr weena garriga meeſa.

45. Tà patt irr arridſan rakſtihts: Tas pirmais zilweks Ahdams irr par weenu dſihwu dwehſeli tappis: Tas Pehdigs Ahdams par weenu dſihwu-darrîtamu garru. 1 Mohſ. 2, 7. Reem. 5, 14.

46. Bet ta garriga (meeſa) ne irr ta pirma, bet ta dabbiga, pehz to ta garriga.

47. Tas pirmais zilweks irr no ſemmes, no pihſchkeem: Tas Ohtrs Zilweks irr tas Kungs no debbes. Jahn. 3, 13. 31.

48. Kahds tas irr, kas no pihſchkeem (darrihts), tahdi paſchi irr arridſan tee no pihſchkeem (darriti): Un kahds tas Debbeſigs irr, tahdi paſchi irr arridſan tee debbeſigi.

49. Un ittin kà mehs eſſam neſſuſchi to zihmi ta no pihſchkeem (darrita), tà neſſiſim mehs arridſan to zihmi ta Debbeſiga. 1 Mohſ. 5, 3. Jahn. 3, 31. Reem. 8, 29. 2 Kor. 3, 18. nod. 4, 11. Wihl. 3, 21. 1 Jahn. 3, 2.

50. Tomehr ſcho ſakku es, brahli: Ka meeſa un aſſins to Deewa walſtibu ne warr eemantoht, neds ta iſnihziba eemantohs to neiſnihzibu. Matt. 16, 17. Jahn. 1, 14. 1 Kor. 6, 13. Gal. 1, 16.

51. Redſi, es ſakku jums weenu neſlehpumu: Mehs gann wiſſi ne aiſmigſim, bet wiſſi mehs tapſim pahrwehrtiti. 1 Teſſ. 4, 15. 16. 17.

52. Itt peepeſchi azzumirkli pehdigâ taurekſchanâ, (jo ta baſune ſkannehs,) un tee mirroni taps uſmohdinati ne fatruhdejami, un Mehs tapſim pahrwehrtiti. Matt. 24, 31. 1 Teſſ. 4, 16.

53. Jo

53. Jo Schim, kas fatruhdejams irr, buhs apwilkt to nefatruhdeschanu, un Schim mirstamam buhs apwilkt to nemirstibu. 2 Kor. 5, 4.

54. Un kad Schis isnihzigs apwilks to ne-isnihzibu, un Schis mirstams apwilks to nemirstibu, tad notiks tas wahrds, kas rakstihts irr: Ta nahwe irr aprihta eekfch tahs uswarreschanas: Es. 25, 8. Os. 13, 14. Ebr. 2, 14.

55. Kur irr, nahwe, taws dsellons? Kur irr, elle, tawa uswarreschana?

56. Bet tahs nahwes dsellons irr tee grehki, un to grehku spehks irr ta baufliba. Reem. 4, 15. nod. 5, 13. nod. 7, 5. 13.

57. Bet paldees Deewam, kas mums to uswarreschanu dewis irr zaur muhsu Kungu JESU Kristu. 1 Jahn. 5, 5.

58. Tad nu, manni mihli brahli, esseet pastahwigi, neschaubigi, pilnigi eekfch ta Kunga darba allaschin, sinnadami ka juhsu darbs ne irr welts eekfch ta Kunga.

Ta 16. Nodalla.

Pahwils paskubbina tohs Korinterus, dahwanas samest preekfch teem nabbageem brahleem eekfch Judeas, 1. Pawehl ka teem buhs eekfch tizzibas un mihlestibas pastahweht, 13. Pabeids to grahmatu ar weenu apfweizinaschanu, 19. Un nolahdeschanu to, kas Kristu ne mihl, 22.

Bet no tahm fakrahjamahm dahwanahm preekfch teem fwehteem, lihds kà es to efmu eekfch tahm Galatexu draudsibahm eestahdijis, tapatt darrajt juhs arridsan. Ap. darb. 11, 29. Reem. 12, 13. 2 Kor. 8, 4. nod. 9, 1.

2. Ikkatra neddelas pirmdeenâ buhs ikweenam no jums pee few paschu ko labbu nolikt, un famantoht, zeek winsch warr fadohmaht, ka ne, kad es nahkschu, tahs dahwanas buhs jafakrahj. Ap. darb. 20, 7. Par. Jahn. 1, 10.

3. Un kad es atnahkschu, kurrus juhs zaur grahmatahm islassifeet, tohs es fuhtischu, juhsu dahwanas us Jerusalemi nest. 2 Kor. 8, 16. 19.

4. Bet ja tas to darbu makfa, ka man arridsan ja-eet, tad tee ar mann warr lihdsi eet.

5. Bet pee jums nahkschu es, kad es zaur Makedoniu staigaju, (jo zaur Makedoniu gribbu es staigaht.) Ap. darb. 19, 21. 2 Kor. 1, 16.

6. Un jaschu es pee jums palikschu, jeb arridsan pahr seemu mittischu, ka Juhs mann pawaddat kurp es noeemu. 2 Kor. 1, 15.

7. Jo taggad es ne gribbu juhs redseht fezzen eedams, bet es zerreju kahdu brihdi pee jums palikt, ja tas Kungs to palauj. Ap. darb. 18, 21. 1 Kor. 4, 19. Jehk. 4, 15.

8. Bet Ewesû palikschu es lihds waffaras-fwehtkeem.

9. Jo man irr leelas un stipras durwis atwehrtas, un tur irr dauds prettineeku.

10. Un kad Timoteüs nahk, tad peeraugajt ka tas bes bihjaschanas pee jums irr: Jo tas padarra ta Kunga darbu, itt kà ir es. 1 Kor. 4, 17. Wihlip. 2, 19. 22. 1 Tess. 3, 2.

11. Tapehz ne weenam to buhs nizzinaht: Bet pawaddat to ar meeru, ka tas pee man nahk: Jo es gaidu us to ar teem brahleem. 1 Tim. 4, 12.

12. Bet no Apollus ta brahla dohmu es (jums sinnu), ka es to daschkahrt efmu paskubbinajis, ka tam bij ar teem brahleem pee jums nahkt, bet tas ne bija wissai winna prahts, taggadin nahkt, bet tomehr tas nahks, kad tam wallas buhs.

13. Esseet mohdrigi, stahweet eekfch tizzibas, turrajtees wihrischki, esseet stipri. Ewes. 6, 10. Kol. 1, 11.

14. Lai wissas juhsu leetas eekfch mihlestibas noteek.

15. Un es luhdsu jums, brahli: Juhs sinnat Steppina nammu, ka tas irr tas pirmais no Akajas, un ka tee few paschus teem fwehteem par kalposchanu nodewuschees. Reem. 16, 5. 1 Kor. 1, 16.

16. Ka juhs arridsan teem, kas tahdi irr, paklausat, un ikkatram, kas lihds strahda un darbojahs. Wihlip. 2, 29. 1 Tess. 5, 12. 1 Tim. 5, 17. Ebr. 13, 17.

17. Bet es preezajohs pahr tahs atnahkschanas Steppina, un Wortunatus un Akaikus, jo juhsu truhkumu irr tee peepildijuschi.

18. Jo tee irr mannu un juhsu Garru atspirdsinajuschi, tapehz atsihsteet, kas tee tahdi irr? 1 Tess. 5, 12.

19. Tahs draudsibas eekfch Asias apfweizina juhs, juhs apfweizina dauds eekfch ta Kunga, Akilas un Prifkilla ar tahs draudsibas, kas winnu nammâ irr. Reem. 16, 5.

20. Wissi brahli apfweizina juhs: Apfwei-

Apfweizinajeet weens ohtru ar fwehtas skuhpstischanas. Reem. 16, 16. 2 Kor. 13, 12.
1 Tess. 5, 26. 1 Peht. 5, 14.

21. Es Pahwils apfweizinaju juhs ar schahs fawas pafchas rohkas.
Kolofs. 4, 18. 2 Tess. 3, 17.

22. Ja kas ne mihl to Kungu JEsu Kristu, tam buhs nolahdetam buht, Maranat'a.

23. Ta schehlastiba ta Kunga JEsus Kristus lai irr ar jums.

24. Manna mihlestiba lai irr ar jums wiffeem eekfch ta Kunga JEsus Kristus, Amen.

Ta pirma grahmata us teem Korintereem rakstita, no Wihlippeem zaur Steppihu un Wokrumatu, un Akaiku un Timoteu.

Pahwila ta Apustuka ohtra Grahmata us teem Korintereem rakstita.

Ta 1. Nodalka.

Pahwils pateiz Deewam, ka tas eekfch behdahm tohp eepreezinahts, 3. Stahsta, ka tas eekfch Asias nahkuschehdâs bijis, 8. Isstahsta pahr to winsch par wissu leelijahs, 12. Un kapehz winsch pee teem ne nahzis, 15.

Pahwils weens Apustuls JEsus Kristus, zaur Deewa prahtu, un Timoteüs tas brahlis, tai Deewa draudsibai, kas Korintâ irr, ar wiffeem fwehteem par wiffu Akaju:
Wihlip. 1, 1.

2. Schehlastiba lai irr jums un meers no Deewa muhsu Tehwa un ta Kunga JEsus Kristus. Reem. 1, 7. 1 Kor. 1, 13.
Ewef. 1, 2. 1 Peht. 1, 2.

3. Slawehts irr tas Deews un Tehws muhsu Kunga JESUS Kristus, tas Tehws to apschehlofchanu, un tas Deews wiffas eepreezinafchanas, kas muhs eepreezina wiffâs muhsu behdâs. Ewef. 1, 3. 1 Peht. 1, 3.

4. Ka mehs eepreezinaht warram tohs, kas wiffadâs behdâs irr, zaur to eepreezinafchanu, ar ko mehs pafchi no Deewa eepreezinati tohpam. 2 Kor. 7, 6.

5. Jo ittin kâ tahs zeefchanas Kristus pee mums wairojahs, tà part wairojahs arridsan muhsu eepreezinafchana zaur Kristu.
Dahw. dſ. 34, 20. nod. 94, 19. Ap. darb. 9, 4. 2 Kor. 4, 10. Kol. 1, 24.

6. Tomehr, jepfchu mehs behdati tohpam, tatfchu tas irr jums par eepreezinafchanu un peſtischanu, kas tohp fataisita eekfch pazeefchanas to pafchu zeefchanu, ko arridsan Mehs zeefcham: Jeb mehs tohpam eepreezinati, tad irr tas jums par eepreezinafchanu un peſtischanu: Un muhfu zerriba pahr jums irr paſtahwiga. 2 Kor. 4, 15. 17.

7. Sinnadami, ka ittin kâ jums dalka irr pee tahs zeefchanas, tapatt arridsan pee tahs eepreezinafchanas. 2 Teſſ. 2, 13. 16
Ebr. 6, 9. 10.

8. Jo mehs ne gribbam jums flehpt, brahki, muhfu behdas, kas mums eekfch Asias ir notikkuſchas, ka mehs gruhti apbehdinati bijam, wairak ne kâ mehs ſpehjam, ka mehs ir ne ſchkittam wairs dſihwoht. Ap. darb. 19, 23. ꝛc. 1 Kor. 15, 32.

9. Bet mehs pafchi pee few nopratam, ka mums bij jamirſt, ka mums ne bij japalaiſchahs us few pafcheem, bet us Deewu, kas tohs mirroņus usmohdina. Jer. 17, 5. 7.

10. Kas muhs no tahdas nahwes irr israhwis, un (wehl) israuj: Us ko mehs zerrejam, ka tas muhs arridsan wehl israus. 1 Kor. 15, 31.

11. Arridsan zaur juhſu palihdſibu ar luhgſchanahm preekſch mums, ka par to dahwanu no daudſeem mums notikkuſchu, arridsan no daudſeem pahr mums pateikſchana noteek.
Reem. 15, 30. Wihlip. 1, 19. Wilem. w. 22. 2 Kor. 4, 15.

12. Jo muhſu leelifchana irr ſchi, ta leeziba muhſu ſinnamas firds, ka mehs eekſch weenteeſibas un Deewa ſkaidribas, ne eekſch meeſigas gudribas, bet eekſch Deewa ſchehlaſtibas pafaulê eſſam darbojuſchees un wiſswairak pee jums.
1 Kor. 2, 4. 13.

13. Jo mehs jums zittu ne ka rakſtam, kâ ween ko juhs laſſat jeb arridsan atſihſtat, un es zerreju, ka juhs arridsan lihdſ gallam tahs atſihſeet.

14. Ittin kâ juhs arridsan muhs mas-keniht eſſat paſinnuſchi, ka mehs juhſu leeli-

leelischana essam, ittin kà Juhs arridsan muhsu ta Kunga JEsus deenâ.
2 Kor. 5, 12. Wihlip. 2, 16. nod. 4, 1. 1 Tess. 2, 19. 20.

15. Un ar tahdu peetizzibu gribbeju es pirmak pee jums nahkt, ka juhs atkal kahdu schehlastibu dabbujat. Reem. 1, 11.
1 Kor. 16, 5.

16. Un zaur jums us Makedoniu eet, un atkal no Makedonias pee jums nahkt, un no jums pawaddihts tapt us Judusemmi.

17. Tad nu, arrig es to apnemdamees esmu ne pastahwigu prahtu turrejs? Jeb gribbu es pehz meesas prahtu ko es gribbu, ka pee mann buhtu gann, gann, un ne, ne? Matt. 5, 37. Jehk. 5, 12.

18. Bet Deews irr peetizzigs, ka muhsu wahrds, kas pee jums (irr sluddinahts) ne irr bijis gann, un ne.

19. Jo tas Deewa Dehls JEsus Kristus, kas juhsu starpâ zaur mums irr sluddinahts, (prohti) zaur mann un Silwanu un Timoteü, ne bija, gann, un ne, bet gann bija eeksch ta.

20. (Jo zeek irr Deewa apsohlischanas, tahs irr eeksch ta gann un eeksch ta Amen,) Deewam par gohdu zaur mums.

21. Bet tas, kas muhs ar jums apstiprina eeksch Kristus, un kas muhs irr swaidijis, irr Deews. 2 Kor. 5, 5.
1 Jahn. 2, 20. 27.

22. Kas arridsan muhs irr apsehgelejs, un to Kihlu ta garra muhsu firdîs dewis. Reem. 8, 16. 2 Kor. 5, 5. Ewes. 1, 13.
nod. 4, 30. Par. Jahn. 2, 17.

23. Bet Es peesauzu Deewu par leezineeku pahr mannu dwehseli, ka es wehl ne esmu nahzis us Korintu, tapehz ka es juhs saudsetu. Reem. 1, 9. nod. 9, 1.
1 Kor. 4, 21. 2 Kor. 2, 3. nod. 11, 31. nod. 12, 20. nod. 13, 2. 10. Gal. 1, 20. Wihl. 1, 8. 1 Tess. 2, 5. 1 Tim. 5, 21. 2 Tim. 4, 1.

24. Ne kà mehs par juhsu tizzibu waldam, bet mehs essam darba-beedri juhsu preeka, jo juhs stahwat tizzibâ.
Reem. 11, 20. 1 Kor. 3, 5. 1 Peht. 5, 3.

Ta 2. Nodalla.

Pahwils pawehl, to apgrehkojuschu nabbagu zilweku atkal draudsibâ usnemt, 6. Stahsta, ka winsch to preezas-mahzibu ar leelas bihjaschanas un augleem sluddinajis, 14.

Bet es pee sew paschu esmu to apnehmees, ne eeksch noskumschanas atkal pee jums nahkt.

2. Jo ja es juhs noskummuschus darru, kuxsch tad irr, kas mann lihgsmu padarra, kà ween tas, kas no mannim irr noskummis tappis?

3. Un to esmu es jums rakstijis, ka man nahkoht, noskumschana ne essoti pahr teem, pahr kuxxeem man peenahktohs preezatees: Zerredams no jums wisseem, ka mans preeks juhsu wissu preeks irr. 2 Kor. 8, 22. n. 12, 21. Gal. 5, 10.

4. Jo no dauds behdahm un firds spaidischanahm esmu es jums ar dauds assarahm rakstijis, ne, ka jums bij noskummuscheem tapt, bet ka juhs nomannat to mihlestibu, ko es lohti warren prett jums turru.

5. Bet ja kas irr kahdu noskumschanu darrijis, tas newa manni noskummuschu darrijis, kà ween tik dauds, ka es jums wisseem gruhti ne padarru.
1 Kor. 5, 1.

6. Bet tahdam irr gann schi pahrmahzischana, kas no daudseem irr notikkusi. 1 Kor. 5, 5.

7. Tà ka jums tur pretti wiss-wairak peenahkahs peedoht un eepreezinaht, ka tahds no tahs pahr leeku leelas noskumschanas ne tohp aprihts.

8. Tapehz luhdsu es juhs, ka juhs to mihlestibu pee winna apstiprinajat.

9. Jo tapehz esmu es arridsan rakstijis, ka es nomannitu juhsu prahtu, arrig juhs par wissu paklausigi essat?

10. Kuxxam juhs ko peedohdat, (tam peedohmu) Es arridsan, jo ja Es arridsan kuxxam ko peedewis esmu, tad esmu es tam peedewis juhsu dehl Kristus weetâ, ka mehs ne tohpam nokrahpti no ta satana.

11. Jo winna dohmas ne irr mums nesinnamas.

12. Es nu Troadâ nahzis us to sluddinaschanu ta preezas-wahrda Kristus, un kahdas durwis man bij atwehrtas eeksch ta Kunga, tad mans gars ne norimme, tapehz ka es Titu mannu brahli ne atraddu. Ap. darb. 16, 8. 1 Kor. 16, 9.

13. Bet es no teem atstahjis, aisgahju us Makedoniu. 2 Kor. 7, 5.

14. Un paldees Deewam, kas mums allasch leek uswarreht eeksch Kristus, un to labbu smarschu sawas atsihschanas zaur mums israhda wissâs mallâs.
Kol. 1, 27.

15. Jo mehs essam Deewam ween z salda smarscha Kristus, pee teem,

kas

tas mahschigi tohp isglahbti, un pee teem, kas pasuhd. 1 Kor. 1, 18.

16. Scheem gann weena nahwiga smarscha us to nahwi: Bet wiņeem weena smarscha tahs dsihwibas us to dsihwibu: Un kursch irr us tahdahm leetahm derrigs?
Luhk. 2, 34. 2 Kor. 2, 5. 6.

17. Jo mehs ne essam kà daudsi, kas ar Deewa wahrdu kà ar prezzi peewilt, bet ittin kà no skaidribas, bet ittin kà no Deewa, preekschi Deewa runnajam mehs eekschi Kristus. 2 Kor. 4, 2.

Ta 3. Nodalka.

Pahwils turr to bauslibu prett to preezas mahzibu, 6. 8.

Eesahkam tad mehs atkal sew paschus klaweht? Jeb irr mums arridsan, itt kà zitteem, teikschanas grahmatas us jums waijaga, jeb teikschanas grahmatas no jums? 2 Kor. 5, 12. nod. 10, 8.

2. Juhs essat muhsu grahmata, rakstita muhsu sirdis, pasihta un lassita no wisseem zilwekeem. 1 Kor. 9, 2. 3.

3. Kas juhs essat sinnami tappuschi, ka juhs weena grahmata Kristus essat, zaur muhsu ammatu fataisita, rakstita ne ar blakku, bet ar to garru ta dsihwa Deewa, ne us akminaineem galdeem, bet us meesigeem sirds-galdeem.
2 Mohs. 24, 12. nod. 34, 1. Jerem. 31, 33. Ezek. 11, 19. nod. 36, 26. Ebr. 8, 10.

Lekzions diwipadesmitâ swehdeenâ pehz wassaras-swehtku atswehtes.

4. Un tahda ustizziba irr mums zaur Kristu us Deewu.

5. Ne ka mehs derrigi essam no sew pascheem ko labb dohmaht, itt kà no sew pascheem, bet ko mehs derrigi essam, tas irr no Deewa.
2 Kor. 2, 16. Wihlip. 2, 13.

6. Kas arridsan muhs irr derrigus darrijis par fullaineem tahs jaunas derribas, ne tahs rakstas-sihmes, bet ta garra. Jo ta rakstas-sihme nokauj, bet tas Gars darra dsihwu. Jer. 31, 31. Reem. 2, 27. 29. nod. 7, 6. 2 Kor. 3, 18. Ebr. 8, 6. 8.

7. Un ja tahs nahwes ammats, kas rakstas-sihmês un akminôs eesihmohts, spohschums bija, tà ka tee behrni Israëla ne warreja usskattiht to waigu Mohsus, ta spohschuma dehl winna waiga, kam bij mittetees: 2 Mohs. 24, 12. nod. 34, 1. 29. ꝛc. 5 Mohs. 10, 1.

8. Kà ne daudsi wairak tas ammats ta Garra spohschums buhtu?

9. Jo ja tam pasuschanas ammatam spohschums bijis, daudsi wairak tam ammatam tahs taisnibas pahrpilnigi spohschums.] Reem. 1, 17. nod. 3, 21.

10. Jo neds arridsan tam, kam spohschums bija, irr tahdâ kahrtâ spohschums bijis, ta pahr leeku leela spohschuma dehl.

11. Jo ja tam, kam bij jamittahs, spohschums bija: Daudsi wairak irr tam spohschums, kas paleek.

12. Tapehz ka mums tahda zerriba irr, tad runnajam mehs ar leelu drohschibu. Ewes. 6, 19.

13. Un ne ittin kà Mohsus, kas us sawu waigu weenu apseggu likke, ka tee behrni Israëla ne skattitu us to gallu, kam bij jamittahs. 2 Mohs. 34, 33. ꝛc. Reem. 10, 4.

14. Bet wiņu dohmas irr apzeetinatas: Jo lihdsi schai deenai paleek tas pats apsegs us to wezzu derribu, ka ta tohp lassita ne atsegta, kas zaur Kristu nomittahs. Es. 6, 10. Ezek. 12, 2. Matt. 13, 11. 13. 14. Ap. darb. 28, 26. Reem. 11, 8.

15. Bet lihdsi schai deenai, kad Mohsus tohp lassihts, karrajahs tas apsegs preekschi wiņu sirdim.

16. Tomehr kad tas pee ta Kunga atgreesisees, tad tohp tas apsegs noņemts. Matt. 13, 11. Reem. 11, 23. 26. 1 Kor. 2, 10.

17. Bet tas Kungs irr tas Gars: Kur nu ta Kunga Gars, tur irr swabbadiba. Jahn. 4, 24.

18. Bet nu speegelejahs eekschi mums wisseem ta Kunga skaidriba ar atsegtu waigu, un mehs tohpam eekschi ta pascha gihmi pahrskaidroti no weena spohschuma lihdsi ohtram, kà no tà Kunga Garra. 1 Kor. 13, 12. 2 Kor. 5, 7.

Ta 4. Nodalka.

Pahwils stahsta, ar kahdu skaidribu winsch sawu ammatu padarrijis, 1. Un kahdehl ne wisi zaur to preezas-wahrdu tohp no grehkeem atgreesti, 3. Mahja, ta Deewa behrneem allaschin buhs paseetigeem buht, 7.

Tadehl mehs, kam schis ammats irr, ittin kà mums schehlastiba irr notikkusi, ne peekuhstam. 1 Kor. 7, 25.

2. Bet atsakkam tahm paslehptahm launa leetahm, ne staigadami eekschi walschkibas, neds to Deewa wahrdu weiki

welti walkodami, bet ar parahdischanu tahs pateesibas, few paschus preenemigus darridami pee ikkatras sinnamas firds to zilweku, preekfch Deewa.
Reem. 1, 16. 2 Kor. 2, 17. nod. 5, 11. nod. 6, 4. 1 Tess. 2, 3. 5.

3. Bet ja arridsan muhsu preezaswahrds apfegts irr, tad irr tas eekfch teem apfegts, kas pasuhd. 1 Kor. 1, 18. 2 Kor. 2, 15. 2 Tess. 2, 10.

4. Eekfch kurreem tas Deews fchahs pasaules irr to netizzigu dohmas apstulbojis, ka tee ne tohp apskaidroti no ta spohschuma ta preezas-wahrda tahs gohdibas Kristus, kas irr tas Deewa zihmis. Es. 6, 10. Matt. 11, 27. Jahn. 1, 18. nod. 12, 31. 40. 45. nod. 14, 9. 30. 1 Kor. 3, 18. Ewes. 6, 12. Wihl. 2, 6. Kol. 1, 15. Ebr. 1, 3.

5. Jo mehs ne pasluddinajam few paschus, bet Kristu JEsu to KUNGU: Un muhs paschus ka mehs juhfu kalpi essam JEsus dehk. 2 Kor. 1, 24. 11, 11, 23.

6. Jo Deews, kas fazzijis irr, ka tai gaifmai bij no tahs tumfibas spihdeht, tas irr muhfu firdîs spihdejis, ka tas weenu spohschumu dohtu tahs atsihschanas tahs Deewa gohdibas, eekfch ta waiga JEsus Kristus. 1 Mohs. 1, 3. 2 Petr. 1, 19.

Lekzions Behrtuka deenâ.

7. Bet mums irr schi manta mahla traukôs, ka ta pahrpilniba ta spehka Deewam peederr, un ne no mums: 1 Kor. 2, 5. 2 Kor. 5, 1.

8. Mehs tohpam wiffur spaiditi, bet tomehr ne nospaiditi: Mehs schaubamees, tomehr mehs ne isfamistam.

9. Mehs tohpam wajati, tomehr ne atstahti: Mehs tohpam atmesti, tomehr mehs bohjâ ne eekam.
Dahw. dſ. 37, 24.

10. Mehs nessam allaschu to mirschanu ta Kunga JEsus apkahrt eekfch tahs meesas, ka arridsan ta dsihwiba JEsus eekfch muhsu meesas tohp redsama.] Reem. 8, 17. Gal. 6, 17. Wihl. 3, 10. 2 Tim. 2, 11. 12. 1 Peht. 4, 13. 2 Kor. 1, 5.

11. Jo Mehs, kas mehs dsihwojam, tohpam allaschu us nahwi nodohti JEsus labbad, ka arridsan ta dsihwiba JEsus redsama tohp muhsu mirstamâs meesâs. Dahw. dſ. 44, 23. Matt. 5, 11. Reem. 8, 36. 1 Kor. 4, 9. nod. 15, 31. 49. Kol. 3, 4.

12. Tad nu ta nahwe irr jospehziga eekfch mums, bet ta dsihwiba eekfch jums. 2 Kor. 13, 9.

13. Bet ka mums tas pats Gars tahs tizzibas irr, itt kâ rakstihts stahw: Es esmu tizzejs, tapehz esmu es runnajis: Tad tizzam Mehs arridsan, tapehz runnajam mehs arridsan.
Dahw. dſ. 116, 10.

14. Sinnadami ka tas, kas to Kungu JEsu irr usmohdinajis arridsan muhs zaur JEsu usmohdinahs, un ar jums preekfch stahdihs. Reem. 8, 11. 1 Kor. 6, 14. Ap. darb. 2, 24.

15. Jo schahs wiffas leetas irr juhfu dehk, ka ta wairota schehlastiba zaur to pateikschanu no daudseem pilniga tohp us Deewa gohdu. 2 Kor. 1, 6. 11. Kol. 1, 24. 2 Tim. 2, 10.

16. Tapehz mehs ne peekuhstam, bet jepschu arridsan muhsu ahrigs zilweks fatruhd, tomehr tohp tas eekfchkigs jo deenas atjaunahts. Reem. 7, 22. Ewes. 3, 16. Kol. 3, 10. 1 Peht. 3, 4.

17. Jo muhsu behdas, kas weeglas irr, un peepeschi isnihkst, padarra mums weenu pahrleeku leelu muhschigu un pastahwigu gohdibu.
Dahw. dſ. 30, 6. Matt. 5, 12. Reem. 8, 18. 1 Peht. 1, 6. 1 Jahn. 3, 2.

18. Mums, kas mehs wehrâ ne nemmam to, kas redsams irr, bet to, kas ne irr redsams: Jo kas redsams irr, tas irr laizigs: Bet kas ne irr redsams, tas irr muhschigs. Reem. 8, 24.

Ta 5. Nodalla.

Pahwils eepreezinajahs ar teem Korintereem ka muhsu mirstamas meesas ar to debbes gohdu tapt apgohdinatas, 1. Aisbildina sawu ammatu, 11. Un stahsta, ka zeenigi tam buhs turretam tapt, 20.

Jo mehs sinnam, ka, ja muhsu mahlu nams schahs buhdas falaustihts tohp, tad irr mums weena ehka no Deewa, weens nams ne ar rohkahm darrihts, (bet) kas muhschigs irr debbesis. 2 Kor. 4, 7. 2 Peht. 1, 13. 14.

2. Jo eekfch schahs (buhdas) nopuhschamees un ilgojamees mehs, pahrtehrpti tapt pahr muhsu mahjas-weetu, kas no debbes irr. Reem. 8, 23.

3. Tomehr tâ ja mehs aptehrpti, un ne tohpam plikki atrasti. Matt. 22, 11. Gal. 3, 27. Par. Jahn. 3, 18. nod. 16, 15.

4. Jo arridsan mehs schinnî buhdâ buhdami nopuhschamees, un essam gruhti apkehdinati: Pehz to, ka mehs ne gribbam nogehrbti, bet pahrgehrbti tapt,

tapt, ka tas mirſtams no tahs dſihwibas aprihts tohp. Reem. 8, 11.
1 Kor. 15, 52. 54. 55.

5. Bet kas muhs us ſcho paſchu ſataiſa, tas irr DEEWS, kas arridſan mums to kihlu ta Garra dewis irr.
Reem. 8, 16. 2 Kor. 1, 22. Eweſ. 1, 13. nod. 2, 10. nod. 4, 30.

6. Tapehz mehs allaſchin labbu prahtu turram un ſinnam, ka kamehr mehs meeſâ mahjojam, tad eſſam mehs ta Kunga ſweſchineeki. 1 Laik. gr. 29, 15.
Dahw. dſ. 39, 13. dſ. 119, 19. Ebr. 11, 13.

7. (Jo mehs ſtaigajam tizzibâ, ne uſſkattiſchanâ.) Reem. 8, 24. 25.
1 Kor. 13, 12. 2 Kor. 3, 18. Ebr. 11, 1.

8. Bet mehs turram labbu prahtu, un gribbam labbaki ahrâ tahs meeſas buht, un pee ta Kunga dſihwoht.
Wihlip. 1, 23.

9. Tapehz mehs arridſan darbojamees, tik labb (pee ta Kunga) mahjodami, kâ arridſan ſweſchumâ dſihwodami, ka mehs winnam labb patihkami eſſam.

10. Jo mums wiſſeem buhs ſtaidri parahditeem tapt preekſch ta ſohda-krehſla Kriſtus, ka ikweens dabbu ko winſch meeſâ buhdams darrijis irr, jeb labbu jeb launu. Matt. 16, 27. u. 25, 32. Reem. 2, 6. 7.
nod. 14, 10. 12. Dahw. dſ. 62, 13. Jer. 17, 10. nod. 32, 19. 1 Kor. 3, 8. nod. 4, 5. Gal. 6, 5. Kol. 3, 24. 25. Par. Jahn. 2, 23. nod. 22, 12.

11. Tad nu mehs ta Kunga bihjaſchanu ſinnadami, pahrrunnajam tohs zilwekus, bet Deewam eſſam mehs ſinnami: Bet es zerreju arridſan, ka mehs juhſu ſinnamâs firdîs ſinnami eſſam. Job. 31, 23. 2 Kor. 4, 2. Jud. w. 23.

12. Jo mehs ne teizamees atkal jums few paſchus, bet ka mehs jums wahku dohdam pahr mums leelitees: Ka jums kahda leeta eſſoti pretti teem, kas no ahrenes leelijahs un ne firdî.
2 Kor. 1, 14. nod. 3, 1. nod. 10, 8.

13. Jo jepſchu mehs pahri darram, tad noteek tas Deewam: Jeb mehs mehreni eſſam, tad tas jums noteek.
2 Kor. 11, 1. 16. 17. nod. 12, 6. 11.

14. Jo ta mihleſtiba Kriſtus ſpeeſch muhs:

15. Kas mehs tà ſchkeetam, ka, ja Weens par wiſſeem nomirris irr, irr wiſſi nomirrufchi, ka tee, kas dſihwo, newaiks few pafcheem dſihwo, bet tam, kas par teem nomirris irr, un usmohdinahts tappis.
Reem. 5, 15. nod. 6, 11. 12. nod. 14, 7. 1 Kor. 6, 19. Gal. 2, 20. 1 Teſſ. 5, 10. 1 Peht. 4, 2.

16. Tad nu Mehs jo prohjam ne paſihſtam ne weenu pehz tahs meeſas: Un jepſchu mehs arridſan Kriſtu eſſam paſinnuſchi pehz tahs meeſas, tomehr mehs taggadin winnu ne wairs paſihſtam. Matt. 12, 50. Jahn. 15, 14.
Gal. 5, 6. nod. 6, 15. Kol. 3, 11.

17. Tad nu, ja kas eekſch Kriſtus irr, tas irr weena jauna raddita leeta. Tahs wezzas leetas irr pagahjuſchas, redſi, wiſſas leetas irr jaunas tappuſchas.
Eſ. 43, 18. 19. Reem. 8, 10. Gal. 6, 15. Par. Jahn. 21, 5.

18. Jo wiſſas tahs leetas irr no Deewa, kas muhs ar few pafchu irr falihdſinajis zaur JEſu Kriſtu, un mums dewis to ammatu tahs falihdſinaſchanas. Reem. 5, 10. Kol. 1, 20. 1 Jahn. 2, 2. nod. 4, 10.

19. Jo Deews bija eekſch Kriſtus, falihdſinadams to paſauli ar few paſchu, winneem fawus grehkus ne peelihdſinadams, un irr muhſu ſtarpâ eezehlis to wahrdu tahs falihdſinaſchanas. Reem. 3, 24. 25.
Kol. 1, 20.

20. Tad nu mehs eſſam no Kriſtus puſſes ſuhtiti, itt kà Deews zaur mums luhgtu, luhdſam mehs no Kriſtus puſſes, leezeetees ar Deewu falihdſinatees.
2 Kor. 3, 6.

21. Jo to, kas no ne kahdeem grehkeem ne irr ſinnajis, irr winſch preekſch mums par grehku darrijis, ka Mehs eekſch ta kluhtum ta Deewa taiſnibu. Eſ. 53, 6. 9. 12.
Reem. 5, 19. nod. 8, 3. Gal. 3, 13. 1 Jahn. 3, 5. 1 Peht. 2, 22.

Ta 6. Nodalla.

Pahwils pamahza, ka teem Korinteeem buhs zeenigi ſtaigaht, itt kà tam preezas-wahrdam peklahjahs, 1. Un ne weenâ juhgâ wilkt ar teem ne tizzigeem, 14.

Lekzions ſeſtâ ſwehdeenâ preekſch leeldeenas.

Bet mehs arridſan kà paligi luhdſam, ka juhs to Deewa ſchehlaſtibu welti ne dabbujat. 1 Kor. 3, 9. Ebr. 12, 15.

2. Jo winſch ſakka: Es tew eſmu peenemmigâ laikâ paklauſijis, un tahs peſtiſchanas deenâ tew par paligu nahzis: Redſi taggadin irr tas labb peenemmigs laiks, redſi taggadin irr ta peſtiſchanas deena. Eſa. 49, 8.

3. Mehs ne dohdam ne kahdâ leetâ ne kahdu apgrehzibu, ka tas ammats ne tohp lammahts. Reem. 14, 13. 1 Kor. 10, 32.

4. Bet

4. Bet ikkatrâ leetâ darram mehs few paschus peenemmigus itt kâ Deewa kalpi: Eekſch daudſ pazeeſchanas, eekſch behdahm, eekſch ſpaidiſchanahm, eekſch bailibahm. 1 Kor. 4, 1. 2 Kor. 4, 2. nod. 11, 23. 24.

5. Eekſch ſitteeneem, eekſch zeetumeem, eekſch trohkſneem, eekſch darbeem, eekſch nomohdibahm, eekſch gaweſchanahm. 2 Kor. 11, 23.

6. Eekſch ſchkihſtibas, eekſch atſihſchanas, eekſch lehnprahtibas, eekſch laipnibas, eekſch ta Swehta Garra, eekſch newiltigas mihleſtibas. 1 Kor. 2, 4. 2 Kor. 10, 4. Eweſ. 6, 11. 13. 2 Tim. 4, 7.

7. Eekſch ta wahrda tahs pateeſibas, eekſch ta Deewa ſpehka, zaur bruņahm tahs taiſnibas pa labbas un kreiſas puſſes.

8. Zaur gohdu un negohdu, zaur nikni flawu un labbu flawu, itt kâ wiltneeki un (tomehr) pateeſigi.

9. Itt kâ ne paſihſtami un tomehr paſihſtami, itt kâ nomirdami, un redſi mehs dſihwojam: Itt kâ pahrmahziti, un ne nonahweti. Dahw. dſ. 118, 18. Eſ. 26, 19. 2 Kor. 4, 2. 10. 11.

10. Itt kâ noſkummuſchi, bet allaſchin preezigi, itt kâ nabbagi, bet daudſ baggatus darridami: Itt kâ tahdi, kam neneeka irr, un tomehr wiſſas leetas irr.]

11. Muhſu mutte irr atwehrufees prett jums, ak Korinteri, muhſu ſirds irr iſplattita.

12. Juhs ne tohpeet ſpaiditi muhſu dehl: Bet juhs tohpeet ſpaiditi no labba ſirds-prahta. 2 Kor. 7, 2. 3.

13. Un tahs paſchas atmakſaſchanas dehl kaſku es jums kâ behrneem, tohpeet juhs arridſan iſplattiti. 1 Kor. 4, 14.

14. Ne welzeet zittu juhgu ar teem netizzigeem, jo kahda dalliba irr taj taiſnibai ar to netaiſnibu? Kahda beedriba irr tai gaiſmai ar to tumſibu? 5 Moh. gr. 7, 2. 1 Sam. 5, 1. 2. 1 Kehn. 18, 21. Sihr. 13, 21. 1 Kor. 5, 9. nod. 10, 21. Eweſ. 5, 11.

15. Kâ ſkann Kriſtus ar belialu kohpâ? Jeb kahda dalla irr tam tizzigam ar to netizzigu?

16. Un kahda lihdſiba irr tam Deewa-nammam ar teem elka-deeweem? Jo Juhs eſſat tas nams ta dſihwa Deewa: Itkin kâ Deews fazzijis irr: Es eekſch teem gribbu mahjoht un winnu ſtarpâ ſtaigaht, un es gribbu winnu Deews buht, un winni buhs manni laudis. 3 Moh. gr. 26, 12. Sihr. 29, 45. Ezek. 37, 26. 1 Kor. 3, 16. nod. 6, 19. nod. 10, 7. 14. Eweſ. 2, 21-23. nod. 3, 17. Ebr. 3, 6. 1 Peht. 2, 5.

17. Tapehz iſ'ita no winnu widus, un noſchkirreetees, ſakka tas Kungs: Un ne aiskarreet ne ko, kas neſchkihſts irr: Tad gribbu es juhs peenemt. Eſ. 52, 11. Par. Jahn. 18, 4.

18. Un es buhſchu jums par Tehwu, un juhs buhſeet man par dehleem un meitahm, ſakka tas Kungs tas wiſſu walditais. Jer. 31, 1. 9. 33. Par. Jahn. 21, 7.

Ta 7. Nodalla.

Pahwils mahza ka no wiſſadas apaahnſchanas tahs meeſas buhs ſargatees, 1. Atſwildinajahs bahrgas grahmatas dehl, 8. Ka tas teem par labbu noteekahs, 12. Un ka tee zaur to dewtſchetj noſtummuſchi tappuſchi, 9. 11. Tadehl winſch aridſan eepreezinajahs, 16.

Tad nu, ka mums tahdas apſohliſchanas irr, tad lai mehs, mihli, paſchi ſchkihſtijamees no wiſſas apgahnſchanas tahs meeſas un ta garra, to ſwehtiſchanu pabeigdami eekſch Deewa bihjaſchanas. 1 Tim. 4, 8. 1 Jahn. 3, 3.

2. Saņemmeet muhs: Mehs ne eſſam neweenam netaiſni darrijuſchi, neweenu nomaitajuſchi, neweenu peekrahpuſchi. Ap. darb. 20, 33. 2 Kor. 12, 17.

3. Es to ne ſakku juhs paſaudedams: Es eſmu pirmak ſazzijis, ka juhs muhſu ſirdîs eſſat, lihdſi nomirt, un lihdſi dſihwoht. 2 Kor. 6, 11. 13 nod. 3, 2.

4. Man irr leela runnaſchanas-drohſchiba prett jums, man irr daudſ leeliſchanas pahr jums: Es eſmu peepildihts ar eepreezinaſchanu, es pahr leeku prieku eſmu preeka wiſſas muhſu behdâs. Matt. 5, 12. Ap. darb. 5, 41. Wihlip. 2, 17. Kolo. 1, 24.

5. Jo kad mehs arridſan Makedonijâ nahzam, tad ne bij muhſu meeſai ne kahda atweeglofchana, bet mehs bijam wiſſim behdinati: No ahrenes kildas, no eekſchenes bihjaſchanas.

5 Moh. gr. 32, 25. Ap. darb. 16, 19. 23. 2 Kor. 2, 13.

6. Bet Deews, kas tohs paſemmigus eepreezina, irr muhs eepreezinajis zaur to atnahkſchanu Titus. 2 Kor. 1, 4.

7. Un ne ween zaur winna atnahkſchanu, bet arridſan zaur to eepreezinaſchanu, ar ko wiņſch pahr jums eepreezinahts bija, ka tas mums teize juhſu

ilgoschanu, juhsu raudaschanu, juhsu karstu darboschanu pahr mannim, tà ka es jo wairak eepreezajohs.

8. Jo jepschu es juhs eeksch tahs grahmatas esmu noskummuschus darrijis, tatschu tas man ne irr schehl, jepschu tas man schehl bija, jo es redsu, ka schi patti grahmata juhs, jepschu us masu brihdi, irr noskummuschus darrijusi.

2 Kor. 2, 4.

9. Nu es preezajohs, ne, ka juhs essat noskummuschi bijuschi, bet ka juhs noskummuschi essat bijuschi us atgreeschanu no grehkeem: Jo juhs essat deewischkigi noskummuschi bijuschi, tà ka jums ne kahdâ leetâ no mums waina irr notikkusi.

10. **Jo ta deewischkiga noskumschana padarra weenu atgreeschanu no grehkeem us to swehtibu, kas ne weenam schehl irr, bet ta noskumschana tahs pasaules padarra to nahwi.** 2 Sam. 12, 13. Matt. 26, 75.

Luhk. 18, 13. 1 Peht. 2, 19.

11. Jo redsi! Schi patti leeta, ka juhs deewischkigi essat noskummuschi bijuschi, kahdu leelu tschaklibu irr ta ne ween pee jums padarrijusi: Bet (arridsan) aisbildinaschanu, bet dusmibu, bet bihjaschanu, bet ilgoschanu, bet karstu darboschanu, bet atreebschanu? Wissâs mallâs juhs sew essat parahdijuschees schkihstus essam tannî leetâ.

12. Jepschu es us jums rakstijis esmu, tatschu tas ne irr tadehł, kas netaisnibu darrijis, neds tadehł, kam netaisniba notikkusi, bet tadehł, ka muhsu tschakliba pahr jums parahdita taptu pee jums preeksch Deewa.

13. Tapehz essam mehs eepreezinati tappuschi pahr juhsu eepreezinaschanu, un essam dauds wairak łohti warren eepreezajuschees, pahr to preeku Titus, tapehz ka winna gars no jums wisseem irr atspirdsinahts.

14. Jo ja es ko labbu pee winnu pahr jums esmu leelijees, tad ne esmu es kaunâ tappis: Bet itt kà es wissas leetas jums ar pateesibu runnajis esmu, tà patt irr arridsan muhsu leelischana pee Titu pateesiba tappusi.

15. Un winna sirds prahts pretti jums irr pahr leeku leels, kad tas juhsu wissu paklausischanu peeminn, ka juhs winnu ar bihjaschanu un drebbeschanu essat usnehmuschi.

16. Tad nu es preezajohs, ka es pa wissam jums warru ustizzeht.

2 Kor. 2, 9. Wihlip. 2, 12. 2 Tess. 3, 4. Wilem. v. 8.

Ta 8. Nodałła.

Pahwils paskubbina tohs Korinterus, ka teem buhs itt kà tee Makedoneri, 1. Weenu labbu apdahwinaschanu samest, 3. Un to Titum un zitteem gohdigeem wihreem ustizzeht, 22.

Bet mehs dohdam jums sinnamu, brahłi, to Deewa schehlastibu, kas tahm draudsibahm tahs Makedonias semmes dohta irr. Reem. 15, 25. Gal. 2, 10.

2. Jo ta pilniba winnu preeka (stahw) eeksch dauds behdu baudischanas, un jepschu tee łohti bija nabbagi, tatschu tee itt baggatigi irr dewuschi pehz sawas weenteesibas.

3. Jo (es apleezinaju to,) tee irr pehz sawu padohmu un pahr sawu padohmu labprahtigi bijuschi.

4. Muhs ar dauds paskubbinaschanahm luhgdami, ka mehs gridbetum usnemt to labbdarrischanu un to beedribu tahs kalposchanas, kas notoek pee teem swehteem. Ap. darb. 11, 29. 30.

Reem. 15, 26. 1 Kor. 16, 1. 2 Kor. 9, 1.

5. Un ne darrija ween, ittin kà mehs zerrejam, bet nodewahs sew paschus pirmak tam Kungam, un (pehz to) mums zaur Deewa prahtu.

6. Tà ka mehs to Titu paskubbinajam, ka tas, ittin kà tas eesahzis bij, tà patt arridsan juhsu starpâ scho paschu apdahwinaschanu pabeigtu.

7. Bet ittin kà juhs wissâs leetâs essat wairoti eeksch tizzibas, eeksch wallodas un eeksch atsihschanas, un eeksch wissas darboschanas, un eeksch juhsu mihlestibas prett mums, ka juhs arridsan eeksch schahs apschehloschanas wairoti essat. 1 Kor. 1, 5.

8. Es ne sakku to pawehledams, bet es pahrbaudu zittu tikkuma dehł arridsan juhsu mihlestibu, arrig ta ihstena essoti.

9. **Jo juhs sinnat to schehlastibu muhsu Kunga JESUS Kristus, ka tas baggats buhdams, juhsu dehł irr nabbags tappis: Ka juhs zaur winna nabbadsibu baggati kłuhtut.** Luhk. 9, 58.

10. Un es dohmu schinnî leetâ (sawu) padohmu, jo tas jums peederrahs, kas juhs jaw pehrn essat eesahkuschi neween to darriht, bet arridsan eegribbeht.

1 Kor. 7, 7. 25. Sal. Sak. 19, 17. Matt. 10, 42.

11. Bet

11. Bet nu pabeidſeet to darriſchanu, ka, ittin kà jums labs prahts irr bijis, to gribbeht, tà patt arridſan pabeigt to, ko juhs ſpehjat.

12. Jo ja kurram pirmak irr labs prahts, tad irr tas peenemmigs pehz to, kas tam irr, ne pehz to, kas tam ne irr. Sal. Sak. 3, 28. Mark. 12, 43. Luhk. 21, 3. 1 Pehtr. 4, 10.

13. Jo ne (fakku es.) ka zitteem atweeglofchana un jums behdinafchana eſſoti: Bet pehz to lihdſibu, ka ſchinnî laikâ juhſu pilniba winnu truhkumu atweeglo.

14. Tà arridſan winnu pilniba juhſu truhkumu atweeglo, ka weena lihdſiba tohp.

15. Ittin kà rakſtihts irr: Kurſch daudſ fakrahjis bij, tam ne bij pahr leeku: Un kurſch maſ fakrahjis bij, tam ne bij truhkums. 2 Mohſ. gr. 16, 18.

16. Bet paldees Deewam, kas to paſchu tikkumu par jums Titus firdî dewis irr.

17. Jo tas irr to paſkubbinaſchanu peenehmis, un jo wairak darbodamees, no few paſcha pee jums nogahjis.

18. Un mehs ar to eſſam to brahli lihdſ fuhtijuſchi, kam labba ſlawa irr pee tahs preezas-mahzifchanas zaur wiſſahm draudſibahm.

19. (Un ne ween to, bet tas irr arridſan no tahm draudſibahm pahr muhſu zeku-beedri eezelts ar ſcho apdahwinaſchanu, kam mehs kalpojam, tam paſcham Kungam par gohdu, un jums par labbu prahtu.)

20. No ta ſargadamees, ka neweens mums niknu ſlawu zelt: Scha baggata krahjuma dehl, pee ka mehs kalpojam.

21. Gahdadami par to, kas labs irr, neween preekſch ta Kunga, bet arridſan preekſch zilwekeem. Reem. 12, 17. Wihlip. 4, 8. 1 Pehd. 2, 12.

22. Un mehs ar teem eſſam lihdſ fuhtijuſchi muhſu brahli, ko mehs daudſ leetâs dafchkahrt eſſam pahrbaudijuſchi tikkuſchu eſſam, un nu jo wairak tikkuſchu, tahs leelas peetizzibas dehl, kas tam uz jums irr.

23. Jeb tad juhs waizajat par Titu, winſch irr mans beedris un paligs: Jeb par teem brahkeem, tee irr apuſtuli to draudſibu, un KRISTUS gohds.

24. Tad nu parahdat to parahdiſchanu juhſu mihleſtibas un muhſu leeliſchanas pahr jums pee teem, arridſan wiſſahm draudſibahm redſoht.

Ta 9. Nodalla.

Pahwils runna wehl no tahm dahwanahm, kas teem Korintereem jafakrahj, 1. 2c.

Bet no ta krahjuma, kas teem ſwehteem noteek, man ne waijaga jums wairak rakſtiht. Ap. darb. 11, 29. Reem. 15, 26. 1 Kor. 16, 2. 2 Kor. 8, 4.

2. Jo es ſinnu juhſu labbu prahtu, pahr ko es leelijohs pee teem Makedonereem, ka Akaja jaw pehrn irr gattawa bijuſi, un juhſu tikkuſcha dſihſchana irr daudſ paſkubbinajuſi.

3. Bet es eſmu ſchohs brahkus ſuhtijis, ka muhſu leeliſchana pahr jums ſchinnî kahrtâ ne taptu neleeta: Ka (ittin kà es fazzijis eſmu) juhs gattawi eſſat.

4. Ka ne, ja tee Makedoneri ar mannim nahktu, un juhs gattawus ne atraſtu, Mehs (ne fakkam Juhs) kaunâ taptum, ſchinnî paſchâ leeliſchanâ.

5. Tad nu es ſchkittu waijaga eſſam tohs brahkus paſkubbinaht, ka tee pirmak pee jums eetu, un pirmak fataifitu juhſu papreekſch paſohlitu ſwehtibu, ka ta gattawa buhtu, itt kà weena ſwehtiba, un ne itt kà weena negaufiba.

6. Un ſcho (fakku es), kurſch ſihkſti ſehj, tas arridſan ſihkſti plaufs: Un kurſch ar baggatu rohku ſehj, tas arridſan baggatigi plaufs. Sal. Sak. 11, 24. nod. 22, 9. Gal. 6, 8.

Lekzions Sw. Labrentſcha deenâ.

7. Ikweens, ka tas ſawâ firdî apnemmahs, ne kaunâ prahtâ, jeb ar warru, jo weenu preezigu deweju Deews eemihl. 2 Mohſ. gr. 25, 2. nod. 35, 5. 5 Mohſ. gr. 15, 7. Sſbr. 35, 11. Reem. 12, 8.

8. Un Deews irr ſpehzigs wiſſadu ſchehlaſtibu jums pahr pillnam doht, ka jums wiſſâs leetâs allaſchin, zeek jums wiſſkim gann irr, pahr pillnu buhtu pee wiſſadeem labbeem darbeem.

9. Ittin kà rakſtihts irr: Winſch irr iſkaiſijis, un teem nabbageem dewis, winna taiſniba paleek muhſchigi. Dahwidſ. 112, 9.

10. Tomehr kas to ſehklu tam ſehjejam ſneedſ, tas arridſan maiſi ſneegs ehſchanas labbad, un wairohs juhſu

ſehju, un liks pee-augt tohs augſtus juhſu taiſnibas. Eſ. 55, 10.

11. Ka juhs wiſſkim baggati tohpat us wiſſu weenteeſibu, kas zaur mums padarra Deewam pateikſchanu. 2 Kor. 1, 11. nod. 4, 15.

12. Jo ſchi kalpoſchana pee ſcha krahjuma, atweeglo ne ween to truhkumu to ſwehtu, bet irr arridſan pahrpilniga zaur daudſ pateikſchanahm pee Deewa, juhſu iſraudſitas kalpoſchanas labbad.

13. Pagohdinadami Deewu par juhſu paklauſigu apleezinaſchanu ta preezaswahrda Kriſtus, un par to weenteeſigu labbdarriſchanu preekſch teem, un preekſch wiſſeem,

14. Un zaur winnu luhgſchanu par jums, kas juhs gaidiht gaida, pehz tahs wiſſaugſtakas DEEWA ſchehlaſtibas eekſch jums.

15. Bet paldees Deewam par winna ne-iſteizamu dahwanu.

Ta 10. Nodalla.

Pahwils muhza, ka muhſu zihniſchanas brunnos ne irr meeſigas, bet garrigas, 3. Un ka winſch pats ne grihbohts leelitees, kà tee nepateeſi apuſtuli, 12. No dahwanahm, kas winnam dewa, 13.

Bet Es pats Pahwils luhdſu juhs zaur to lehnprahtibu un laipnibu Kriſtus, kas es gann klaht buhdams juhſu ſtarpâ maſ eſmu, bet nohſt buhdams eſmu es drohſch prett jums.

2. Bet es luhdſohs, ka man ne waijadſetu bahrgam buht, ar to apnemſchanu, zaur ko es ſchkeetu prett zitteem turretees, kas no mums dohma, muhs itt kà pehz meeſas dſihwojam.

3. Jo mehs eekſch meeſas ſtaigadami, tomehr meeſigi ne zihnijamees.

4. (Jo tee eerohtſchi muhſu karroſchanas ne irr meeſigi, bet ſpehzigi preekſch Deewa, us pohſtiſchanu to ſtiprunu.) Jer. 1, 10. Eweſ. 6, 13. ꝛc.

5. Iſpohſtidami tohs padohmus, un ikweenu augſtumu, kas pazeltahs prett to Deewa atſihſchanu, un ſawaldidami wiſſu ſaprahtſchanu appakſch paklauſchanu Kriſtus,

6. Un gattawi buhdami atreebt wiſſu neklauſiſchanu, kad juhſu paklauſiſchana peepildita irr.

7. Arrig juhs pehz tam raugat, kas no ahrenes leekahs? Ja kurſch pee ſew paſchu ſchkeet Kriſtum peederram, tas lai atkal pee ſew paſchu dohma ka, ittin kà Tas Kriſtum peederr, tà patt arridſan Mehs Kriſtum peederram. 1 Kor. 14, 37. 1 Jahn. 4, 6.

8. Jo ja es arridſan jo wairak leelitohs no muhſu warras, ko tas Kungs mums irr dewis, jums par uſtaiſiſchanu, un ne par pohſtiſchanu, tad ne tapſchu es kaunâ. 2 Kor. 12, 6. nod. 13, 10.

9. Ka es ne tohpu turrehts, itt kà gribbetu es juhs zaur grahmatahm beedinaht.

10. Jo tahs grahmatas, ſakka tee, irr gann bahrgas un ſpehzigas, bet ta klahtbuhſchana tahs meeſas irr wahja, un ta walloda nizzinajama.

11. Tahds pats lai ſcho apdohma, kahdi mehs eſſam ar to wahrdu zaur grahmatahm nohſt buhdami, tahdi paſchi arridſan ar darbu klahtbuhdami.

12. Jo mehs ne drihkſtam ſew paſchus mehroht, jeb lihdſinaht ar zitteem, kas ſew paſchus teiz: Bet tee ne ſaproht ka tee Sew paſchus ar ſew paſcheem mehro, un ſew paſchus ar ſew paſcheem lihdſina. 2 Kor. 3, 1. nod. 5, 12.

13. Bet Mums ne buhs pahr leeku leelitees, bet pehz to mehru tà mehramaukla, kurru mehru Deews mums irr iſdallijis, ka mehs ir lihdſ jums nonahktum. 1 Kor. 12, 11. 2 Kor. 11, 18. nod 12, 5. 6. Eweſ 4, 7.

14. Jo mehs ſew pahr leeku ne iſteepjamees, itt kà mums ne peenahktu pee jums nahkt, jo mehs arridſan lihdſ jums eſſam nahkuſchi ar to preezaswahrdu Kriſtus.

15. Un ne leelijamees pahr to mehru ſweſchôs darbôs, bet mehs zerrejam, kad juhſu tizziba buhs pee-auguſi juhſu ſtarpâ, pehz muhſu mehramu-aukli, jo wairak paleelinati tapt. Reem. 15, 20.

16. Ka mehs to preezas-wahrdu paſluddinaht warram teem winn-puſſeeſcheem, ne ka mehs gribbam pahr to leelitees, kas zaur weenu ſweſchu mehramu-aukli gattawos irr.

17. Tomehr kas leelijahs, tam buhs eekſch KUNGA leelitees. Eſ. 65, 16. Jer. 9, 23 24. 1 Kor. 1, 31.

18. Jo ne kas ſew paſchu teiz, bet ko tas KUNGS teiz, tas irr derrigs. Sal Sak. 27, 2. Reem. 2, 29. 1 Kor. 4, 5.

Ta

Ta 11. Nodalla.

Pahwils paskubbina tohs Korinterus, ka teem ne buhs liktees no weenteesibas tahs tizzibas noklihdinaht, 3. Un tapehz, ka winna prettineeki tik dauds leelijahs, gribb winsch arri leelitees, 5. Tad leelijahs winsch sawas zilts, Deewa wahrda sluddinaschanas, un kahdas behdas winsch redsejs, 6. ꝛc.

Ak kaut juhs magkeniht gribbetut mann eeksch nesapraschanas panest: Bet juhs arridsan mann panessat. 2 Kor. 5, 13. nod. 11, 16. nod. 12, 6.

2. Jo es esmu eekahrsis pahr jums ar deewischkigu karstumu, jo es esmu juhs saderrejis, weenu schkihstu jumprawu Weenam wihram peewest, tas irr Kristum. 3 Mohs. gr. 21, 13.

3. Bet es bihstohs, ka ne, ittin kà ta tschuhska to Eewu ar sawas wiltibas irr peewihlusi, tà patt juhsas dohmas maitatas tohp, un (noklihst) no tahs weenteesibas, kas eeksch Kristus irr.

1 Mohs. gr. 3/4. Jahn. 8/44.

4. Jo ja tas, kas nahk, weenu zittu JEsu pasluddina, ko mehs ne essam pasluddinajschi, jeb juhs weenu zittu garru dabbutut, ko juhs ne essat dabbujuschi, jeb weenu zittu preezas-wahrdu, ko juhs ne essat usnehmuschi, tad buhtut juhs gaun labb to panessuschi. Gal. 1, 8.

5. Jo es apschkeetohs, ka es neka masaks esmu pahr teem augstakeem apustuleem. 1 Kor. 15, 10. 2 Kor, 12, 11. Gal. 2, 6.

6. Un jepschu es ne peemannu runnaht, tomehr es ne esmu nesapraschа atsihschanâ, tomehr mehs essam pee jums wissâs leetâs labbi pasihstami.

1 Kor. 1/17. nod. 2/1. 13. Ewes. 3/4. 2 Kor, 4/2. nod. 5/11. nod. 12/12.

7. Esmu es grehkojis sew paschu pasemmodamees, ka Juhs pa-augstinati taptut? Ka es jums to preezas-mahzibu bes maksas pasluddinajis esmu?

1 Kor. 9/6. 12. 18.

8. Es esmu zittas draudsibas aplaupijis no tahm algu nemdams par to ammatu pee jums: Un kad es pee jums klaht biju, un man kas truhke, (tomehr) es jums jebkurrâ leetâ ne esmu gruht bijis. Ap. darb. 20, 33. 2 Kor. 12, 13.

1 Tess. 2/9. 2 Tess. 3/8. Wihlip. 4/10. 15.

9. Jo mannu truhkumu irr atweeglinajuschi tee brahli no Makedonias nahkuschi: Un esmu wiskim sew paschu jums gruht ne darridams, turrejees, un wehl turreschohs.

10. (Tik teescham, kà) ta pateesiba Kristus eeksch mannim irr, tad schi leelischana no mannim eeksch tahm Akajas teesahm ne taps aistwehrta. Reem. 9, 1.

1 Kor. 9/15.

11. Kadehl? Ka es juhs ne buhtu mihlojis? Deews to sinna.

12, Bet ko es darru, un darrischu, (to darru es tapehz,) ka es to eemeslu atrauju teem, kas eemeslus mekle, ka tee tohp atrasti eeksch ka tee leelijahs, itt kà ir mehs.

13. Jo tee tahdi ne pateesi apustuli, un wiltigi strahdneeki leekahs Kristus apustuli.

14. Un tas ne irr brihnums: Jo tas pats satans leekahs weens engelis tahs gaischibas.

15. Tad nu ta ne irr leela leeta, ja winna sullaini leekahs sullaini tahs taisnibas: Kurru gals buhs pehz winnu darbeem. Wihlip. 3, 19.

16. Atkal sakku es, ka ne weenam buhs schkist manni besprahtigu essam, bet ja ne, tad turrajt mann par besprahtigu, ka Es arridsan magkeniht warru leelitees. 2 Kor. 12, 6.

17. Ko es runnaju, to ne runnaju es pehz ta Kunga, bet ittin kà eeksch nesapraschanas, schinnî paschâ leelischanâ.

18. Jo dauds leelijahs pehz tahs meesas, tad gribbu Es arridsan leelitees.

2 Kor. 10/13. nod. 12/5. 6. Wihlip. 3/3. 4.

Lekzions astotâ swehdeenâ preeksch leeldeenas.

19. Jo juhs panessat labpraht tohs neprattigus, prahtigi buhdami.

20. Jo juhs panessat, ja kas labban juhs par kalpeem darra, ja kas labban (juhs) plehsch, ja kas labban (no jums) nem, ja kas spreeschahs, ja kas juhs waigâ sweesch.

21. To sakku es pehz negohdu, itt kà buhtum Mehs wahji tappuschi: Bet kurrâ leetâ kas drohsch irr, (es runnaju nesaprasdams), (tannî paschâ) Es arridsan drohsch esmu. 2 Kor. 10, 10.

Wihlip. 3/4. 5.

22. Irr tee Ebreëri? Ir es. Irr tee Israëliteri? Ir es. Irr tee Ahbraäma dsimmums? Ir es.

Ap. darb. 22/3. Reem. 11/1.

23. Irr tee Kristus kalpi? (Es neprattigi runnaju), Es esmu wairak; Eeksch darbeem wairak, eeksch sitteeneem pahr leeku wairak, eeksch zeetumeem wairak,

rak, eekſch nahwes behdahm dakſchkahrt. Ap. darb. 9, 16. nod. 21, 11. 1 Kor. 15, 10. 31. 2 Kor. 1, 10. nod. 4, 11. nod. 6, 4.

24. No teem Judeem eſmu es peez reiſi tſchetrdeſmits ſitteenus dabbujis bes weena. 5 Mohſ. gr. 25, 3.

25. Es eſmu trihs reiſi ſchauſts, ween reiſi ar akmineem nomehtahts, trihs reiſi eſmu es ar laiwu uhdens-behdas zeetis, naktī un deenā eſmu es juhras dſiļumā pahrſtahwejis. Ap. darb. 14, 19. nod. 16, 22. nod. 27, 41.

26. Es eſmu daudſ kahrt pa zelku gahjis. Behdās uhdenī, behdās ſtarp klepkawahm, behdās ſtarp (ſawas) zilts, behdās ſtarp paganeem, behdās pilſatā, behdās tukſneſi, behdās juhrā, behdās ſtarp wiltigeem brahļeem. Ap. darb. 27, 9.

27. Eekſch darba un apkuſchanas, daudſ nomohdā, eekſch iſſalkſchanas un iſtwihkſchanas, daudſ ſahrt eekſch gaweſchanahm, eekſch ſalſchanas un plikſuma.

28. Bes ta, kas wehl zittadi noteekahs, lauſchahs us mann ikdeenas ta gahdaſchana par wiſſahm tahm draudſibahm. Ap. darb. 20, 18. 1c.

29. Kurſch irr wahjſch, un es ne tohpu wahjſch? Kas kluhſt apgrehzinahts, un Es ne deggu? 1 Kor. 8, 13. nod. 9, 22.

30. Ja tad irr jaleelijahs, tad gribbu es mannas wahjibas leelitees. 2 Kor. 12, 5.

31. Deews un tas Tehws muhſu Kunga JEſus Kriſtus ſinna, kas irr augſti ſwehtams muhſchigi, ka es ne melloju. Rzem. 1, 9. nod. 9, 1. 2 Kor. 1, 23. Gal. 1, 20. Wihliņ. 1, 8. 1 Teſſ. 2, 5.

32. To lauſchu walditais Damaſkū ta Lehmina Areta, apſargaja to Damaſkeru pilſatu, gribbedams mann guhſtiht. Ap. darb. 9, 24.

33. Un es tappu weenā kurwī zaur lohgu pahr muhri nolaiſts, un isbehdſu no winna rohkahm.]

Ta 12. Nodaļa.

Pahwils leelijahs wehl ſawu parahdiſchanu, 1. Apſolijahs teem Korintereem, ka tas pee teem nahk gribb, 14. Un ta teem buhs tik ilgi fatai-ſees.

Ta leelſchana man gann ne palihdſ, tomehr gribbu es nahkt us tahm redſeſchanahm un parahdiſchanahm ta Kunga.

2. Es paſihſtu weenu zilweku eekſch Kriſtus preekſch tſchetrpadeſmits gaddeem, (irr tas meeſā (bijis), es ne ſinnu, jeb irr tas ahrā tahs meeſas (bijis), es ne ſinnu: Deews to ſinna]: Tas irr parauts tappis treſchā debbeſi. Ap. darb. 9, 3. nod. 22, 17. 1 Kor. 15, 8.

3. Un es paſihſtu to tahdu zilweku, [irr tas meeſā (bijis), jeb irr tas ahrā tahs meeſas (bijis), ne ſinnu es, Deews to ſinna.]

4. Ka tas parauts irr eekſch to paradiſu, un irr dſirdejs ne-iſſakkamus wahrdus, kas zilwekam ne irr wakkas runnaht.

5. No ſcha gribbu es leelitees: Bet no ſew paſcha es ne leelifchohs, kā ween ſawas wahjibas. 2 Kor. 11, 30.

6. Jo ja es gribbu leelitees, tad ne buhſchu es neſaprattigs: Jo es ſakku to pateeſibu; Bet es atraujohs (no tā), ka neweenam no mannim wairak dohmaht buhs, pahr to, ko tas no mannim redſ, jeb ko tas no mannim dſird. 2 Kor. 10, 8. nod. 11, 16.

7. Un ka man to augſtu parahdiſchanu deht ne buhs pa-augſtinatees, irr man dohts weens meets meeſās, prohti weens eņģelis ta ſatana, kam mann ar duhrehm fiſt buhs, ka es few augſti ne turrohs. Job. 2, 6.

8. Tadehl eſmu es to Kungu trihs reiſi luhdſis, ka tas no mannim atſtahtu.

9. Un wiņſch irr us mann ſazzijis: **Tew peeteek manna ſchehlaſtiba; Jo mans ſpehks eekſch wahjeem warrens parahdahs.** Tad nu es jo mihļaki leelifchohs ſawas wahjibas, ka Kriſtus ſpehks eekſch mannim miht.

10. Tapehz irr man labs prahts eekſch wahjibahm, eekſch neewaſchanahm, eekſch waijadſibahm, eekſch wajaſchanahm, eekſch ſpaidiſchanahm Kriſtus deht. Jo kad es wahjſch eſmu, tad eſmu es ſpehzigs.

11. Es leelidamees eſmu neſaprattigs tappis: **Juhs** eſſat mann ſpeeduſchi. Jo **Man** buhtu peenahzis no jums teikſam tapt, jo es eſmu neka maſaks bijis pahr teem augſtakeem apuſtuleem, jepſchu es neneeka eſmu. 1 Kor. 4, 9. nod. 15, 8. 9. 10. 2 Kor. 11, 1. 5.

12. Tahs ſihmes weena apuſtuļa irr juhſu ſtarpā padarritas, eekſch wiſſas paſ zeeſchanas, ar ſihmehm un brihnumeem un ſpehkeem. 1 Kor. 9, 2. 2 Kor. 4, 2. nod. 6, 4. nod. 11, 6.

13. Jo kas irr tas, eekſch ka juhs maſaki eſſat bijuſchi pahr tahm zittahm draudſibahm

bahm, bes ween, ka Es pats jums ne efmu gxuhti padarrijis? Peedohdeet man fcho netaifnibu. 1 Kor. 9, 12. 2 Kor. 11, 9.

14. Redsi, es efmu trefchâ kahrtâ gattaws pee jums nahkt, un ne padarrifchu jums gxuhtumu; Jo es ne mekleju to, kas jums peederr, bet juhs pafchus: Jo teem behrneem ne buhs preekfch wezzakeem mantas fakraht, bet teem wezzakeem preekfch teem behrneem.
Ap. darb. 20, 33. 2 Kor. 13, 1.

15. Un Es labpraht isdohfchu to makfu, un gribbu par makfu isdohts tapt pahr juhfu dwehfelehm: Jepfchu es juhs pahr leeku mihłodams gann mag mihłohts tohpu. 2 Kor. 1, 6. nod. 6, 12. 13.
Kol. 1, 24. 2 Tim. 2, 10.

16. Tomehr lai tas tà buht, Es jums ne efmu gxuhts bijis: Bet wiltigs buhdams efmu es juhs ar wiltu fanehmis.

17. Efmu es zaur jeb kuxxu no teem, ko es pee jums fuhtijis efmu, juhs ar negaufibu peekrahpis? 2 Kor. 7, 2.

18. Es efmu Titu luhdsis, un to brahli lihds fuhtijis: Irrag Titus juhs ar negaufibu nokrahpis? Neggi effam mehs Weenadâ garrâ staigajufchi? Neggi eekfch Weenadahm pehdahm?
2 Kor. 8, 6. 16. 18. 22.

19. Schkeeteet juhs atkal, ka mehs few pee jums aisbildinajam? Mehs Deewa preekfchâ eekfch Kristus runnajam, bet manni mihłi, tas noteek wifs jums par ustaififchanu. 2 Kor. 5, 12.

20. Jo es bihstohs, ka es nahkdams Juhs ne atrohmu tahdus, kahdus es gribbu, un ka Es tahds ne tapfchu atrasts, kahdu juhs gribbat: Ka ne jafchu (juhfu starpâ buhs) bahrfchanas, nihdefchanas, dufmibas, eenaidibas, aplazzinafchanas, wehstnefchanas, uspuhfchanas, trohkfni. 1 Kor. 4, 21. 2 Kor. 10, 2. n. 13, 2. 10.

21. Ka mans Deews mann atkal pee jums nahkufchu ne pasemmo, un man irr jaraud pahr daudseem, kas papreekfch irr grehkojufchi, un ne atgreesufchees no tahs nefchkihstibas un mauzibas, un wiffas nefchkihstas buhfchanas, ko tee irr dsinnufchi. 2 Kor. 13, 2.

Ta 13. Nodałła.

Pahwils pawehł, ka teem Korintereem us wiņņa atnahkfchanu tà buhs taifitees, ka tam ne waijadsetu bahrgi pee teem mahziht, 1. Wehł teem wiffadu garrigu fwehtibu, 11.

Schinnî trefchâ kahrtâ nahku es pee jums, ikkatram wahrdam buhs diweju jeb treiju leezineeku muttê pastahweht. 4 Mohs. gr. 35, 30. 5 Mohs. gr. 17, 6.
nod. 19, 15. Matt. 18, 16. Jahn. 8, 17. 2 Kor. 12, 14. Ebr. 10, 28.

2. Es efmu papreekfch fazzijis, un fakku ohtrâ kahrtâ papreekfchu, itt kà klaht buhdams, un es rakstu to taggad nohst buhdams, teem kas papreekfchu irr grehkojufchi, un wiffeem zitteem, ka es atkal nahkdams ne gribbu faudseht.
2 Kor. 12, 21.

3. Jo juhs meklejat weenu leezibu ta eekfch mannim runnadama Kristus, kas pee jums ne irr nespehzigs, bet spehzigs juhfu starpâ. Matt. 10, 20.

4. Jo jepfchu tas irr krustâ fists eekfch nespehzibas, tomehr dsihwo tas eekfch Deewa spehka: Jo arridsan Mehs effam nespehzigi eekfch ta, bet Mehs dsihwofim ar to eekfch Deewa spehka pee jums. Wihlip. 2, 7. 8. 1 Peht. 3, 18.

5. Israugajt few pafchus, arrig juhs tizzibâ effat, pahrmeklejeet few pafchus: Jeb ne pasihstat juhs few pafchus, ka JEsus Kristus eekfch jums irr? Juhs jafchu ne effat nederrigi. 1 Kor. 11, 28.

6. Bet es zerreju, ka juhs faprattifeet, Muhs ne effam nederrigus.

7. Bet es luhdsu Deewu, ka juhs neneeka łauna darrat, ne, ka Mehs derrigi leekamees, bet ka Jums tas labbums irr jadarra, un Mehs itt kà nederrigi effam. 2 Kor. 6, 9.

8. Bet mehs ne ko spehjam prett pateefibu, bet pahr tahs pateefibas.

9. Jo mehs preezajamees, kad mehs nespehzigi effam, un Juhs effat spehzigi, un fcho pafchu wehłam mehs arridsan (prohti) ka juhs pilnigi tohpat. 2 Kor. 11, 30. nod. 12, 5. 9. 10.

10. Tapehz rakstu es fcho nohst buhdams, ka man klaht buhdamam ne irr bahrgi jaturrahs pehz tahs warras, ko man tas KUNGS irr dewis, par ustaififchanu, un ne par pohstifchanu. 1 Kor. 4, 21. 2 Kor. 2, 3. nod. 10, 2. 8.
nod. 12, 20. 21.

11. Wiffu pehz, brahłi, preezajeetees, tohpeet pilnigi, eepreezajeetees (sawâ starpâ), turrajt weenadu prahtu, effeet meerigi, tad tas Deews tahs mihlestibas un ta meera ar jums buhs. Reem. 12, 16. 18. nod. 15, 5.
1 Korint. 1, 10. Wihlip. 2, 2. nod. 3, 15. 16. 1 Peht. 3, 8. Ebr. 12, 14.

12. Apsweizinajeet weens ohtru ar to swehtu skuhpstischanu: Wissi swehti apsweizina juhs. Reem.16,16. 1Kor.16,20. 1Tess. 5. 26. 1Peht. 5,14

13. Ta schehlastiba ta KUNGA JESUS Kristus, un ta DEewa mihlestiba, un ta sadraudsechana ta Swehta Garra, lai ir ar jums wisseem. Amen.

Ta ohtra grahmata us teem Korintereem, rakstita no Wihlippeem eeksch Makedonias, zaur Titu un Luhku.

Pahwila ta Apustuka Grahmata us teem Galatereem rakstita.

Ta 1. Nodalla.

Pahwils pee to apustuku aminatu aizinahts, 1. Lamma tohs Galaterus, ka tee zaur teem nepareesteem apustuleem likti schees no tahs preezas-mahzibas noweh-stees, 6. Kur tomehr winsch to ne no zilwekeem, bet no pascha Kristus dabbujis, 12.

Pahwils tas apustuls (ne no zilwekeem, neds zaur kahdu zilweku, bet zaur JEsu Kristu, un Deewu to Tehwu, kas winnu irr usmohdinajs no teem mirroteem.)

Gal. 1, 11. 12. Tit. 1, 3. Apust. darb. 2, 24. 32. nod. 3, 15. nod. 4, 10. nod. 10, 40. nod. 13, 30. 34. nod. 7, 31. Reem. 4, 24. nod. 8, 11. 1 Korint. 6, 14. nod. 15, 15. 2 Kor. 4, 14. Ewes. 1, 20. Koloss. 2, 12. 1Tess. 1, 10. Ebr. 13, 20.

2. Un wissi brahli, kas ar mannim irr, tahm draudsibahm tahs Galateru semmes:

3. Schehlastiba lai irr jums, un meers no Deewa ta Tehwa, un muhsu Kunga JEsus Kristus: Reem. 1, 7. 1 Kor. 1, 3. Ewes. 1, 2. 1 Peht. 1, 2.

4. Kas few paschu irr dewis par muhsu grehkeem, ka tas muhs israutu no schahs buhdamas nikkas pasaules, pehz ta prahta muhsu Deewa un Tehwa. Matt. 20, 28. Gal. 2, 20. Ewes. 5, 2. 25. Tit. 2, 14. Ebr. 9, 14.

5. Kam irr gohds muhschigi muhscham, Amen.

6. Es brihnijohs, ka juhs tik drihs us zittu preezas-wahrdu pahrgrohsti tohpat, no ta, kas juhs eeksch tahs schehlastibas Kristus irr aizinajis.

7. Kursch tomehr zits ne irr: Bet tur irr zitti, kas juhs fajauz, un gribb to preezas-mahzibu Kristus pahrgrohsiht. Ap. darb. 15, 1. 2 Kor. 11, 4. Gal. 5, 10.

8. Bet jepschu arridsan MEES jeb EENGEELIS no debbes jums zittu mahzibu pasluddinatu, pahr to, ko mehs essam pasluddinajschi, tas lai irr nolahdehts. 1 Kor. 16, 22. 2 Kor. 11, 14.

9. Ittin kà mehs papreekschi essam sazijuschi, tà kahdu es nu arridsan atkal, ja kas jums kahdu preezas-wahrdu pasluddina pahr to, ko juhs essat dabbujuschi, tas lai irr nolahdehts. 5 Mos. 4, 2. nod. 12, 32. Salam. Sak. 30, 6. Par. Jahn. 22, 18.

10. Jo arrig es zilwekus pahrrunnaju jeb Deewu? Jeb mekleju es teem zilwekeem patikt? Jo ja es teem zilwekeem patiktu, tad ne buhtu es weens kalps Kristus. 1 Tess. 2, 4. Jehk. 4, 4.

11. Bet es dohmu jums sinnu, brahli, ka tas preezas-wahrds, kas no man pasluddinahts irr, ne irr pa zilwezigam prahtam. 1 Kor. 15, 1. 3. Gal. 1, 1.

12. Jo neds Es to esmu no kahda zilweka dabbujis, neds mahzijees: Bet zaur parahdischanu JESUS Kristus. Ewes. 3, 3. 1 Kor. 11, 23.

13. Jo juhs essat mannu dsihwoschanu jaw senn eeksch Judu-draudses dsirdejschi, ka es to Deewa draudsibu pahr leeku esmu wajajis, un winnu pohstijis. Ap. darb. 8, 3. nod. 9, 1. nod. 22, 4. nod. 26, 9. Wihlip. 3, 6. 1 Tim. 1, 13.

14. Un peenehmees eeksch Judu tizzibas pahr daudseem, kas mannà kahrtà eeksch mannas zilts bija, pahr leeku bahrgs pakkat-dsinneis to tehwischku eestahdischanu buhdams.

15. Bet kad tas Deewam irr patizzis, kas mann no mannas mahtes meefas irr atschkihris, un zaur sawu schehlastibu aizinajis, Ap. darb. 9, 15. nod. 13, 2. Reem. 1, 1.

16. Sawu Dehlu eeksch mannim parahdiht, ka es to starp teem paganeem preezigi pasluddinatu, tad es tudat nekahdu padohmu esmu nehmis no meefas un affins. Matt. 16, 17. 2 Kor. 4, 6. Gal. 2, 8. Ewes. 3, 8.

17. Neds atkal us Jerusalemi gahjis pee teem, kas preekschi mann apustuli bija, bet es esmu gahjis us Arabiu,

Arabiu, un atkal atgreesees us Damasku.

18. Pehz to pahr trim gaddeem nahzu es us Jerusalemi, Pehteri apraudsiht, un palikku pee ta peezpadesmits deenas. Ap. darb. 9, 26.

19. Bet zittu nekahdu no teem apustuleem es esmu redsejis, kà ween Jehkabu to brahli ta Kunga. Mark. 6, 3.

20. Ko es nu jums raksiu, redsi, (es to apleezinaju) Deewa preekschâ, ka es ne melloju. Reem. 1, 9. nod. 9, 1. 2 Kor. 1, 23. nod. 11, 31. 1 Tess. 2, 5. 1 Tim. 5, 21. 2 Tim. 4, 1.

21. Pehz to esmu es Sihrias un Kilikias teesâs nahzis. Ap. darb. 9, 30.

22. Bet mans waigs ne bija pasihstams pee tahm draudsibahm eeksch Judu-semmes, kas eeksch Kristus irr.

23. Tomehr tee bij ween dsirdejschi, ka Tas, kas zittkahrt muhs wajaja, taggad pasluddina to tizzibu, ko tas zittkahrt pohstija.

24. Un tee pagohdinaja Deewu pahr mannim.

Da 2. Nodalka.

Pahwils stahsta, kà winsch Jerusalemê ar teem apustuleem pahr to preezas-mahzibu apjautajees, I. Un weenu irr lihdsi weenadibu atraddis, 2. Mahja arridsan, kà winsch Antiokiâ Pehteram pretti turrejees, 11. Mahja, ka zilweks bes tahs bauslibas darbeem zaur to tizzibu ween swehtigs tohp, 16.

Pehz to pahr tschetrpadesmits gaddeem esmu es atkal us Jerusalemi gahjis ar Barnabu, un Titu arridsan lihdsi nehmis. Ap. darb. 15, 2.

2. Bet es esmu us turreen zaur kahdu parahdischanu gahjis, un teem stahstijis to preezas-wahrdu, ko es sluddinaju starp teem paganeem; Un sewischki teem, kas jo zeenigi bija, ka es welti ne tezzetu, jeb buhtu tezzejs. Ap. darb. 19, 21. Wilip. 2, 16.

3. Bet neds Titus, kas ar mannim bija, Greekeris buhdams, irr speests tappis apgraisihts kluht. Ap. darb. 16, 3. 1 Kor. 9, 21.

4. Un tas to wiltigu brahku dehk, kas eesweduschees muhsu brihwibu isluhkoht, kas mums irr eekseh Kristus JEsus, ka tee muhs par kalpeem darritu. Ap. darb. 15, 24.

5. Kam mehs ne weenu stundu essam zellu greesuschi eekseh paklausischanas, ka ta pateesiba ta preezas-wahrda pee jums paliktu.

6. Un no teem, kas schkittahs sew ko essam, kahdi tee senn bijuschi irr, tas irr man weenalga. Jo Deews pee zilwekeem ne usluhko to, kas no ahrenes leekahs: Jo tee, kas schkittahs sew ko essam, ne irr neneeka man peelikkuschi. 5 Mohs. 10, 17. 2 Laik. gr. 19, 7. Job. 34, 19. Gudr. 6, 8. Sihr. 35, 16. Ap. darb. 10, 34. Reem. 2, 11. Ewes. 6, 9. Kolass. 3, 25. 1 Pehk. 1, 17.

7. Bet tur pretti, kad tee redseja, ka ta mahziba tahs preekschadas man ustizzeta bij, itt kà Pehteram tahs apgraisischanas. Ap. darb. 13, 46. Reem. 11, 13. 1 Tim. 2, 7. 2 Tim. 1, 11.

8. (Jo kas ar Pehteri irr spehzigs bijis eekseh ta ammata tahs apgraisischanas, tas irr arridsan ar mannim spehzigs bijis starp teem paganeem.) Ap. darb. 9, 15. nod. 13, 2. nod. 22, 21. Gal. 1, 16. Ewes. 3, 8.

9. Un kad Jehkabs un Kewas un Jahnis, kas par pihlareem turreti-tappe, atsinne to schehlastibu, kas man dohta bij, dewe tee man un Barnabam to labbu rohku tahs beedribas: Ka Mehs starp teem paganeem, un Tee starp tahs apgraisischanas mahzitu.

10. Tikkai ka mehs to nabbagu atgahdatumohs: Par ko es arridsan esmu darbojees to pasehu darriht. Ap. darb. 11, 30. nod. 24, 17. Reem. 15, 25. 1 Kor. 16, 3. 4. 2 Kor. 8, 1. nod. 9, 1.

11. Un kad Pehteris us Antiokiu nahzis bij, stahweju es klaht buhdams tam pretti, jo tas bij apsuhdsams.

12. Jo pirms zitti no Jehkaba nahkuschi bija, bij tas ar teem paganeem ehdis: Bet kad tee bij nahkuschi, atrahwahs tas, un nosehkihrahs sew pasehu, bihdamees tohs no tahs apgraisischanas.

13. Un ar to arridsan zitti Judi walsehkibu dsinne, tà ka arridsan Barnabas lihdsi nogreests tappe zaur winnu walsehkibu.

14. Bet kad es redseju, ka tee ne pareisi staigaja pehz to pateesibu tahs preezas-mahzibas, fazziju es Pehteram preekseh wisseem: Ja Tu Juds buhdams kà pagans dsihwo, un ne kà Juds, ko speed Tu tohs paganus Judiski dsihwoht? Ap. darb. 10, 28.

15. Mehs essam no dsimtas Judi, un ne no teem paganeem grehzineeki. Ap. darb. 15, 10. 11. Ewes. 2, 12.

16. Sinnadami ka tas zilweks ne tohp taisnohts no teem darbeem tahs bauslibas, bet zaur to tizzibu JEsus Kristus: Tad essam Mehs

arridsan eekſch Kristu JEsu tizzejſchi, ka mehs taisnoti tohpam zaur to tizzibu Kristus, un ne no teem darbeem tahs bauflibas: Tapehz ka zaur teem darbeem tahs bauflibas ne kahda meesa taps taisnota. Dahw. d. 143, 2. Ap. darb. 13, 38.
Reem. 1, 17. nod. 3, 20. 28. nod. 4, 5. nod. 8, 3. nod. 11, 6. Gal. 3, 11. Ebr. 7, 18. 19.

17. Bet ja mehs, kas mehs meklejam eekſch Kristus taisnoti tapt, arridsan paſchi tohpam grehzineeki atrasti, irr tad Kristus to grehku kalps? Neba.
Reem. 3, 19. 20. nod. 5, 1. 1 Jahn. 3, 8. 9.

18. Jo ja es to, ko es nolaussijis esmu, atkal ustaisu, tad es few paſchu rahdohs par pahrkahpeju.

19. Jo Es esmu zaur to bauflibu tai bauflibai nomirris, ka es Deewam dſihwotu. Reem. 6, 11. 14. nod. 7, 4. 6. nod. 8, 2. nod. 14, 7. ꝛc. 2 Kor. 5, 15. 1 Teſſ. 5, 10. 1 Pehtr. 4, 2. Ebr. 9, 14.

20. Es esmu ar Kristu krustâ fists, bet es dſihwoju, tomehr ne wairs es, bet eekſch mannim dſihwo Kristus, un ko es nu meesâ dſihwoju, to dſihwoju es eekſch tizzibas ta Deewa Dehla, kas mann irr mihlejis, un few paſchu par mannim nodewees. Reem. 6, 6. Gal. 1, 4. 2, 20. 5, 24.
nod. 6, 14. Eweſ. 5, 2. Tit. 2, 14.

21. Es ne nizzinaju to DEEWA ſcheblaſtibu, jo ja zaur to bauflibu ta taisniba irr, tad irr Kristus welti nomirris. Ebr. 7, 11.

Ta 3. Nodalla.

Pahwils parahda Skaidri, ka tas zilweks zaur to tizzibu ween ſwehtigs tohp, 2. Mahza to bauflibu effam weenu pahr-mahzitaju, 19. Appaſchi to tee tizzigi ne wairs irr, 25.

Ak juhs nesaprattigi Galateri, kas irr juhs apmahnejs tai pateefibai ne paklaufiht? Kam JEsus Kristus irr preekſch azzim rakſtihts juhſu ſtarpâ krustâ fists. Gal. 5, 7.

2. To weenu gribbu es no jums mahzitees, eſſat juhs to garru dabbujuſchi zaur tahs bauflibas darbeem, jeb no fluddinaſchanas tahs tizzibas?
Ap. darb. 2, 38. nod. 8, 15. nod. 15, 8. Eweſ. 1, 13.

3. Eſſat juhs tik nesaprattigi, kas juhs ar to Garru eſſat eesahkuſchi, pabeidſect juhs nu ar to meesu?

4. Eſſat juhs tik daudſ welti zeetuſchi, ja tas zittadi arridsan welti irr.
2 Jahn. w. 8.

5. Tad nu, kas jums to Garru ſneedſ, un padarra juhſu ſtarpâ tohs ſpehzigus darbus, (darra winſch to) no tahs bauflibas darbeem, jeb no fluddinaſchanas tahs tizzibas?

6. Jttin kâ Ahbraâms irr Deewam tizzejs, un tas irr winnam peelihdſinahts par taisnibu. 1 Mohſ. 15, 6. Reem. 4, 3. Jehk. 2, 23.

7. Tad prohtat juhs, ka kurri no tahs tizzibas, tee paſchi irr Ahbraâma behrni. Reem. 4, 11, 12. 16.

8. Un tas rakſts papreekſch redſedams, ka Deews no tahs tizzibas tohs paganus taisno, irr Ahbraâmam to preezas-wahrdu papreekſchu fluddinajis: Eekſch tewim taps wiſſas tautas ſwehtitas. 1 Mohſ. 12, 3. nod. 18 18. nod. 22, 18. nod. 26, 4. Sihr. 44, 20. Ap. darb. 3, 25.

9. Tad nu, kas no tahs tizzibas irr, tee tohp ar to tizzigu Ahbraâmu ſwehtitti.

10. Jo zeek no tahs bauflibas darbeem, tee irr appakſch lahſteem, jo rakſtihts irr: Nolahdehts irr ikweens, kas ne paleek eekſch wiſſa, kas rakſtihts irr tai bauflibas grahmatâ, ka winſch to darra. 5 Mohſ. 27, 26.

11. Un ka ne weens eekſch bauflibas no Deewa tohp taisnohts, tas irr ſinnams, jo tas taisns dſihwohs no tahs tizzibas. Abak. 2, 4. Reem. 1, 17. nod. 3, 20. Gal. 2, 16. Ebr. 10, 38.

12. Bet ta bauflibas ne irr no tahs tizzibas: Bet tas zilweks, kas ſchahs leetas darra, eekſch tahm dſihwohs.
3 Mohſ. 18, 5. Eſek. 20, 11. Reem. 4, 4. 5. nod. 10, 5. 6. nod. 11, 6.

13. Kristus irr muhs atpirzis no teem lahſteem tahs bauflibas, par mums weens lahſts tappis, jo rakſtihts irr: Nolahdehts irr ikweens, kas pee kohka karrahs.
5 Mohſ. 21, 23. Reem. 8, 3. 2 Kor. 5, 21

14. Ka ta ſwehtiba Ahbraâma us teem paganeem nahktu eekſch Kristus JEsus, un ka mehs to apſolijſchanu ta Garra dabbutum zaur to tizzibu.

Lekzions trefchâ padeſmitâ ſwehtdeenâ pehz waſſaras-ſwehtku atſwehtes.

15. Brahki, es runnaju zilwezigi: Ne weens nizzina kahda zilweka ee-ſtahdiſchanu, kad ta irr apſtiprinata, jeb peeleek arri neneeka klaht. Ebr. 9, 17.

16. U

16. Un nu irr Ahbraämam un winna fehklai tahs apfohlifchanas notikkufchas, winsch ne fakka: Un tawahm fehklahm, itt kà no daudseem, bet itt kà Weenas: Un Tawai fehklai, kas irr Kristus. 1 Mohs. 12, 7. nod. 15, 5. nod. 17, 7. nod. 22, 18. Gal. 3, 8.

17. Un scho fakku es, ta eestahdischana, kas papreekschu no Deewa irr apstiprinata us Kristu, ne tohp saudeta zaur to bauflibu, kas pehz tschetrsimts un trihsdesmits gaddeem irr notikkusi, ka ta to apfohlischanu buhtu nihzinajusi. 1 Mohs. 15, 13. 16. 2 Mohs. 12, 40. 41. Ap. darb. 7, 6.

18. Jo ja ta eemantoschana irr zaur to bauflibu, tad ta ne irr wairs no tahs apfohlischanas: Bet to Ahbraämu irr Deews zaur to apfohlischanu tahdai apdahwinajs. Reem. 4, 13. 14. nod. 8, 17.

19. Par ko irr tad ta baufliba? Ta irr to pahrkahpschanu labbad peelikta, teekams ta Sehkla nahktu, kam ta (eemantoschana) bij apfohlita, un ta (baufliba) irr eestahdita, zaur teem engeleem, zaur widdutaja rohku. 2 Mohs. 19, 3. 20. 5 Mohs. 5, 5. Jahn. 1, 17. nod. 15, 22. Ap. darb. 7, 38. 53. Reem. 4, 15. nod. 5, 20. nod. 7, 8.

20. Bet weens widdutais ne irr weena pascha widdutais: Bet Deews irr weenigs.

21. Irr tad nu ta baufliba pretti tahm Deewa apfohlischanahm? Neba. Jo ja weena baufliba dohta buhtu, kas spehziga buhtu dsihwu darriht, tad pateesi ta taisniba no tahs bauflibas nahktu.

22. Bet tas raksts irr wissu appaksch grehkeem apflehdsis, ka ta apfohlischana no tahs tizzibas JEsus Kristus dohta taptu teem tizzigeem.] Reem. 3, 9. nod. 11, 32.

Lekzions seemas swehtku atswehtê.

23. Bet pirms ta tizziba nahze, tappam mehs appaksch bauflibas turreti, apflehpti us to nahkamu tizzibu, kurrai bij sinnamai tapt.

24. Tad nu ta baufliba irr muhsu pamahzitais bijis us Kristu, ka mehs no tahs tizzibas taisnoti taptum. Matt. 5, 27. Ap. darb. 13, 38. Reem. 10, 4.

25. Bet kad ta tizziba irr nahkusi, tad ne essam mehs wairs appaksch ta pamahzitaja.

26. Jo juhs wissnotał essat Deewa-behrni, zaur to tizzibu eeksch Kristus JEsus. Es. 56, 5. Jahn. 1, 12. Reem. 8, 15. Gal. 4, 5.

27. Jo zeek juhs us Kristu essat kristiti, teek essat juhs Kristu apwilkuschi. Reem. 6, 3. nod. 13, 14.

28. Tur ne irr Juds, neds Greekeris: Tur ne irr kalps, neds swabbadneeks: Tur ne irr wihrs neds seewa: Jo Juhs wissi essat Weens eeksch Kristus JEsus. Jahn. 17, 21. Reem. 10, 12. 1 Kor. 12, 13. Ewes. 2, 14. 15. Kol. 3, 11.

29. Un ja Juhs Kristum peederrat, tad essat juhs Ahbraäma dsimmums, un pehz tahs apfohlischanas mantineeki.] 1 Mohs. 21, 12. Reem. 9, 7. Ebr. 11, 18.

Ta 4. Nodałła.

Pahwils isstahsta to mahzibu no tahs tizzibas zaur weenu lihdsibu no usraugeem, 1. Jr no teem diwi dehleem Ahbraäma, 22. Pahrmett teem Galatereem, ka tee winnu pirmak mihlejuschi, 12. 24.

Lekzions swehdeenâ pehz seemas-swehtkeem.

Bet es fakku jums: Zeek ilgi tas mantineeks weens behrns irr, tad ne irr starp to un kalpu kahda starpiba, jepschu tas weens kungs irr pahr wissu mantu.

2. Bet tas irr appaksch teem pahrstahwejeem un fargeem, lihds tam no ta tehwa nospreestam laikam. Kol. 2, 20.

3. Tà patt arridsan Mehs, kad mehs behrni bijam, bijam mehs kalpu kahrtâ appaksch tahs pasaules ahrigeem likkumeem.

4. Bet kad ta laika peepildischana nahze, suhtija Deews sawu Dehlu, dsimmuschu no weenas seewas, un appaksch tahs bauflibas noliktu: 1 Mohs. 49, 10. Dan. 9, 24. Matt. 5, 18. Ewes. 1, 10.

5. Ka winsch tohs, kas appaksch tahs bauflibas bija, atpirktu, ka mehs to behrnu-teesu dabbutum. Jahn. 1, 12. Gal. 3, 13. 26.

6. Un kad juhs nu behrni essat, tad irr Deews to Garru sawa Dehla isfuhtijis juhsu sirdîs, tas sauz: Abba, Tehtit. Reem. 8, 15.

7. Tad nu ne wairs irr kalps, bet behrns, ja nu behrns tad arridsan Deewa mantineeks zaur Kristu.] Reem. 8, 16. 17.

8. Bet to brihdi, kad juhs Deewu ne atsinnat, essat juhs pehz to dabbu ne essoscheem Deeweem kalpojuschi. 1 Kor. 8, 4. nod. 12, 2. Ewes. 2, 11. 12.

9. Un

9. Un nu ka juhs Deewu atsihstat, jeb dauds wairak no Deewa essat atsihti, kà atgreeschatees juhs atkal us tahm wahjahm un nabbagahm raksta-sihmehm, kam juhs atkal no jauna kalpoht gribbat? 1 Kor. 8, 3. nod. 13, 12. Kol. 2, 20. Ebr. 7, 18.

10. Juhs fargajeet deenas, un mehneschus, un laikus, un gaddus. Reem. 14, 5. Kol. 2, 16.

11. Es bihstohs juhsu dehł, ka es welti pee jums ne buhschu strahdajs.

12. Esseet itt kà es, jo arridsan Es esmu itt kà Juhs: Brahłi, es luhdsu juhs: Juhs man ne essat pahri darrijuschi. 2 Kor. 2, 5.

13. Un juhs sinnat, ka es eeksch wahjibas tahs meesas jums to preezas-mahzibu pirmâ kahrtâ pasluddinajis esmu, 1 Kor. 2, 3. 2 Kor. 11, 30.

14. Un mannu kahrdinaschanu, kas mannâ meesâ, ne essat juhs nizzinajschi, neds apsmehjuschi, bet itt kà Deewa engeli essat juhs mann usnehmuschi, itt kà Kristu JEsu. Mal. 2, 7. Matt. 10, 40. Jahn. 13, 20.

15. Tad nu kahda swehtiba jums (to brihdi) bija? Jo es dohmu jums leezibu, ka juhs, ja tas buhtu warrejs buht, sawas azzis buhtut israhwuschi, un man dewuschi.

16. Esmu es tad nu juhsu eenaidneeks tappis, to pateesibu sazzidams?

17. Tee ne pareisi jums pakkał dsennahs, bet tee gribb juhs nowehrst, ka juhs teem karsti pakkał dsennat. Reem. 10, 2. 2 Kor. 11, 2.

18. Bet tas irr labbi (zitteem) karsti pakkał dsihtees, eeksch labbuma allaschin, un ne ween, kad es pee jums klaht esmu.

19. Manni behrnini, ko es atkal ar sahpehm dsemdeju: Teekams Kristus eeksch jums weenu gihmi dabbu. 1 Kor. 4, 15. Wilem. w. 10. Jehk. 1, 18.

20. Tomehr es buhtu gribbejis taggad pee jums klaht buht, un sawu balsi grohsiht, jo es durstohs pahr jums.

Lekz. treschâ swehdeenâ preeksch leeldeenas-swehtkeem.

21. Sakkajt man, kas juhs appaksch tahs bauslibas gribbat buht, negg' essat juhs to bauslibu dsirdejschi?

22. Jo rakstihts irr, ka Ahbraämam diwi dehli bijuschi: Weens no tahs kalpones, un ohtrs no tahs swabbadas. 1 Mohs. gr. 16, 15. nod. 21, 1. 2. Ap. darb. 7, 8. Ebr. 11, 11.

23. Bet kas no tahs kalpones bija, tas irr pehz tahs meesas peedsimmis: Un kas no tahs swabbadas, tas irr zaur to apsohlischanu. Jahn. 8, 39. Reem. 9, 7. 8.

24. Scheem wahrdeem irr sawada sapraschana: Schee irr tahs diwi derribas: Weena no ta kalna Sina, kas pee kalposchanas dsemde, ta irr ta Ahgara.

25. Jo (tas wahrds) Ahgar irr tas kalns Sina eeksch Arabias, un lihdsinajahs ar Jerusalemi, kas taggad irr, un kalpo ar saweem behrneem.

26. Bet Jerusaleme, kas augschâ irr, irr ta swabbada, kas irr muhsu wissu mahte. Es. 2, 2. Ebr. 12, 22. Par. Jahn. 3, 12. nod. 21, 2. 10.

27. Jo rakstihts irr: Preezajees tu ne-augliga, jeb kas tu ne dsemdina, isplaukstees un isfauzees, kas tu behrnu-sahpes ne zeeti, jo tai tukschai irr dauds behrnu, wairak ne kà tai, kas irr apprezzeta. Es. 54, 1.

28. Bet Mehs, brahłi, essam tahs apsohlischanas behrni, itt kà Ihsaäks. Reem. 9, 7. 8.

29. Bet ittin kà to brihdi tas, kas pehz meesas bij peedsimmis, wajaja to, kas pehz ta garra bij peedsimmis: Tà patt arridsan nu. 1 Mohs. 21, 9.

30. Bet ko sakka tas raksts? Ismett to kalponi un winnas dehlu: Jo tam kalpones dehlam ne buhs eemantoht ar to dehlu tahs swabbadas. 1 Mohs. 21, 10. 12. Jahn. 8, 35.

31. Tapehz, brahłi, ne essam mehs tahs kalpones behrni, bet tahs swabbadas.]

Ta 5. Nodałła.

Pahwils paskubbina tohs Galaterus, ka tee pastahwigi paleek eeksch to Deewa behrnu swabbadibas, 1. Tomehr tà, ka tee ne pehz tahs meesas eekahroschanahm dsihwo, 16. Bet ta Garra darbus padarra, 22.

Tad nu pastahweet eeksch tahs swabbadibas, kuxxâ Kristus muhs irr atswabbinajis, un ne tohpat atkal eeksch to juhgu tahs kalposchanas guhstiti. Es. 9, 3. Jahn. 8, 32. Ap. darb. 15, 10. Reem. 6, 18. 1 Pehr. 2, 16.

2. Redsi, Es Pahwils sakku jums, ja juhs tohpat apgraisiti, tad Kristus jums ne derr neneeka. Ap. darb. 15, 1. 24.

3. Un atkal apleezinaju es ikweenam zilwekam, kas apgraisihts tohp, ka tas irr parradneeks wissu bauslibu turreht.

4. Juhs essat atkahpuschees no Kristus, kas juhs eeksch tahs bauslibas taisno-

taifnoti tohpat, juhs effat no tahs schehlastibas iskrittuschi.

5. Jo Mehs gaidam garrâ no tahs tizzibas to zerribu tahs taisnibas.
2 Tim. 4, 8.

6. Jo eekſch Kriſtus JEſus neds apgraiſiſchana ko ſpehj, neds preekſch-ahda, bet ta tizziba, kas zaur to mihleſtibu ſpehziga irr.
Matt. 12, 50. Jahn. 15, 14. 1 Kor. 7, 19. 2 Kor. 5, 16. Gal. 6, 15. Kol. 3, 11. 1 Teſſ. 1, 3.

7. Juhs gann labbi tezzejat: Kas irr juhs aiskawejs tai patteeſibai ne paklauſigeem buht? 1 Kor. 9, 24. Gal. 3, 1.

8. Schi pahrrunnaſchana ne irr no ta, kas juhs aizina. Gal. 1, 6.

9. Weens rauga maſums ſaraudſe wiſſu mihklu. 1 Kor. 5, 6.

10. Es zerreju no jums eekſch ta Kunga, ka juhs ne kahdu zittu prahtu turreſeet: Bet kas juhs ſajauz, tas neſſihs to ſohdibu, jeb kahds buhdams.
2 Kor. 2, 3. nod. 8, 22. Gal. 1, 7.

11. Bet Es, brahli, ja es wehl to apgraiſchanu fluddinaju, kà tohpu es wehl wajahts? Tad buhtu jaw ta dauſiſchana pee kruſta mittejuſees. 1. Kor. 11, 23.

12. Ak kaut arridſan isdeldeti taptu tee, kas juhs pahrwehrſch.
5 Moſſ. 13, 5. 6. nod. 17, 7. Joſ. 7, 25. 1 Kor. 5, 13.

13. Jo Juhs eſſat pee tahs ſwabbadibas aizinati, brahki: (Luhkojeet) ween, ka juhs zaur ſwabbadibu tai meefai ne kahdu wakku dohdat, bet kalpojeet weens ohtram zaur to mihleſtibu.
1 Kor. 8, 9. nod. 9, 19. Gal. 6, 2. 1 Peht. 2, 16. 2 Peht. 2, 19. Jud. w. 4.

14. Jo wiſſa baufliba tohp Weenâ wahrdâ peepildita, (prohti) eekſch ta: Tew buhs tawu tuwaku mihloht kà few paſchu. 3 Moſſ. 19, 18.
Matt. 7, 12. nod. 22, 39. Mark. 12, 31. Reem. 13, 9. Jehk. 2, 8.

15. Bet ja juhs weens ohtru kohſchat un kremſtat, luhkojeet ka juhs ſawâ ſtarpâ ne tohpat aprihti. 2 Kor. 12, 20.

Lekzions zettortâ padeſmitâ ſwehdeenâ pehz waſſaras-ſwehtku atſwehtes.

16. Bet es ſakku: Staigajeet Garrâ, tad juhs to meefas kahribu ne padarrifeet Reem. 6, 12. nod. 8, 1. 4. 12. nod. 13, 14. 1 Peht. 2, 11.

17. Jo tai meefai gribbahs pretti to Garru, un tam Garram pretti to meeſu, un tee paſchi ſtahw weens pretti ohtru, ka juhs ne darrat ko gribbedami.
Reem. 7, 15.

18. Bet ja juhs zaur to Garru tohpat wadditi, tad ne eſſat juhs appakſch tahs baufliba. Reem. 6, 14. nod. 8, 2.

19. Bet tahs meefas darbi irr ſinnami: Kas irr, laulibas-pahrkahpſchana, mauziba, neſchkihſtiba, beskaunibas. 1 Kor. 3, 3. nod. 6, 9. Eweſ. 5, 3. 5. Kol. 3, 5. Jehk. 3, 14.

20. Elka-deewiba, burwiba, eenaidibas, bahrſchanas, nihdeſchanas, duſmibas, kildas, ſchkelſchanas, wiltigas mahzibas.

21. Skaudibas, flepkawibas, plihteſchanas, rihkſchanas, un kas ſcheem libdſi irr, no ka es jums papreekſch ſakku, itt kà es arridſan papreekſch ſazzijis eſmu, ka tee, kas tahdas leetas darra, to Deewa walſtibu ne eemantohs. 1 Kor. 6, 9. 10. Eweſ. 5, 5. Kol. 3, 6. Par. Jahn. 22, 15.

22. Bet tas auglis ta Garra irr, mihleſtiba, lihgſmiba, meers, paſeeſchana, laipniba, labprahtiba, tizziba, lehnprahtiba, ſahtiba.
Eweſ. 5, 8. Kol. 3, 12.

23. Pretti tahdeem newa ta baufliba. 1 Tim. 1, 9.

24. Bet tee, kas Kriſtum peederr, irr ſawu meeſu kruſtâ ſittuſchi, ar tahm kahribahm un eekahrotſchanahm.] Reem. 6, 6. nod. 13, 14. Gal. 2, 20. 1 Peht. 2, 11.

Lekzions peektâ padeſmitâ ſwehdeenâ pehz waſſaras ſwehtku atſwehtes.

25. Ja mehs Garrâ dſihwojam, tad lai mehs arridſan Garrâ ſtaigajam.
Reem. 8, 5.

26. Lai mehs ne eſſam pakkat-dſinneji ta nihziga gohda, weens ohtru kaitinadami, weens ohtru ſkaudami. Wihl. 2, 3.

Ta 6. Nodalla.

Paſwihſ ſkubbina us prahtigu mihleſtibu, 1. Labdarriſchanu, 6. Paſchapweſchanu pee tahs atſihtas patteeſibas, 11. Leelijahs ween ta kruſta Kriſtus 14.

Brahki, jepſchu arridſan kahds zilweks zaur kahdu pahrkahpſchanu pahrſteigts buhtu, tad Juhs garrigi buhdami, ſalcekat tahdu ar to Garru tahs lehnprahtibas, luhkodamees us few paſchu, ka Tu arridſan ne tohpi kahrdinahts. Reem. 14, 1. nod. 15, 1. 1 Kor. 2, 15. nod. 3, 1. nod. 9, 22.

2. Neſſeet weens ta ohtra naſtas, un tà juhs peepildiſeet to bauflibu Kriſtus. Matt. 11, 29. Jahn. 13, 12. Reem. 14, 1. nod. 15, 1. 1 Teſſ. 5, 14. 2 Jahn. 4, 21.

3. Jo

3. Jo ja kas schkeetahs essohts kas, kursch tomehr neneeka irr, tas peewilk sawu pafchu prahtu. 1 Kor. 8, 2.

4. Bet ikweenam buhs sawu pafchu prahtu pahrbaudiht, tad buhs tam eekfch few pafcha ween ta leelifchana, un ne eekfch zitta. 1 Kor. 11, 28. 2 Kor. 13, 5.

5. Jo ikkatrs nessihs sawu pafchu nastu. Dahw. dſ. 62, 13. Jer. 17, 10. nod. 32, 19. Matt. 16, 27. Reem. 2, 6. nod. 14, 12. 1 Kor. 3, 8. 2 Kor. 5, 10. Par. Jahn. 2, 23. nod. 22, 12.

6. Lai tas, kas mahzihts tohp eekfch ta wahrda, isdalla wiffadu labbumu tam, kas winnu mahza. 1 Kor. 9, 7-14.

7. Ne peewilleetees, Deews ne leekahs apfmeetees. Jo ja tas zilweks ko labbu fehj, to pafchu tas arridsan plaufs. Luhk. 16, 25. Reem. 2, 6. 1 Kor. 6, 9.

8. Ko kas us sawu pafchu meefu fehj, tas no tahs meefas to famaitafchanu plaufs: Bet kas us to Garru fehj, tas plaufs no ta Garra to muhschigu dsihwofchanu. 2 Kor. 9, 6.

9. Tomehr lai mehs labbu darridami ne peekuhſtam: Jo mehs sawâ laikâ arridsan plaufim, ja mehs prahtâ ne peekuhſtam. 2 Teſſ. 3, 13.

10. Tad nu kamehr mums laiks irr, lai mehs to labbumu pastrahdajam pee wiſſeem, bet wiſs wairak pee teem tizzibas draugeem.] Eweſ. 2, 10. 1 Tim. 5, 8.

11. Raugajt! zeek garru grahmatu efmu es jums rakſtijis, ar sawu pafchu rohku.

12. Wiſſi tee, kas no ahrenes pehz tahs meefas gribb ſpihdeht, tee ſpeeſch juhs, apgraiſiteem tapt, tapehz ween, ka tee ta kruſta Kriſtus deht ne tohp wajati. Wihlip. 3, 18.

13. Jo neds arridsan tee, kas apgraiſiti irr, pafchi turra to bauflibu, bet tee gribb ka juhs apgraiſiti tohpat, ka tee pahr juhſu meefu warr leelitees.

14. Bet lai tas no mannim tahlu irr, (eekfch to zittu) leelitees, kâ ween eekfch ta kruſta muhſu Kunga JESUS Kriſtus, zaur ko man ta pafaule irr kruſtâ ſiſta, un Es tai pafaulei. Reem. 6, 6. Gal. 2, 20.

15. Jo eekfch Kriſtus JESUS neds apgraiſiſchana ko ſpehj, neds preekfch-ahda, bet weena jauna raddita leeta. Matt. 12, 50. Jahn. 15, 14. 1 Kor. 7, 19. 2 Kor. 5, 16. Gal. 5, 6. Kol. 3, 11.

16. Un zeek pehz ſcha mehrauu caukſtaigahs, pahr teem buhs meers un ſchehlaſtiba pahr to Deewa Iſraëlu. Dahw. dſ. 125, 5. Reem. 2, 29. nod. 4, 12. Gal. 3, 9.

17. Jo prohjam ne buhs ne weenam man wairs darbu padarriht, jo es neſſu tahs eededſinatas ſihmes ta KUNGA JEſus mannâ meekâ. 2 Kor. 4, 10.

18. Ta ſchehlaſtiba muhſu KUNGA JEſus Kriſtus lai irr ar juhſu Garru, brahli, Amen.

Us teem Galatereem rakſtita no Rohmas.

Pahwila ta Apuſtuka Grahmata us teem Eweſereem rakſtita.

Ta 1. Nodalla.

Pahwils patelj Deewam par to Eweſeku apſtaidrofchanu, 3. Mahza ka Deews no muhſchibas iſredſejis wiſſus, kas zaur to tizzibu Kriſtum irr eedehſtiti, 4. Wehledams, ka tee jo deenas jo wairak tai mahzibâ un atſihſchanâ tohp ſtiprinati, 15.

Pahwils weens apuſtuls JEſus Kriſtus, zaur Deewa prahtu, teem ſwehteem, kas Eweſû irr, un tizzigeem eekfch Kriſtus JEſus. Reem. 1, 7. 1 Kor. 1, 2. 2 Kor. 1, 1.

2. Schehlaſtiba laid irr jums, un meers no Deewa muhſu Tehwa, un ta Kunga JEſus Kriſtus. Gal. 1, 3. 2 Peht. 1, 2.

Lekzions Tohma, deenâ.

3. Slawehts lai irr Deews un tas Tehws muhſu Kunga JEſus Kriſtus, kas muhs irr ſwehtijis ar wiſſu garrigu ſwehtibu eekfch debbeſkigahm dahwanahm zaur Kriſtu. 2 Kor. 1, 3. 1 Peht. 1, 3.

4. Itt kâ winſch muhs eekfch ta irr iſredſejs preekfch dibbinaſchanas tahs pafaules, ka mums bij ſwehteem buht un beſwainigeem preekſch winna eekfch mihleſtibas. Luhk. 1, 75. Reem. 8, 29. 30. Eweſ. 5, 27. Kol. 1, 22. 2 Teſſ. 2, 13. 2 Tim. 1, 9. nod. 2, 10. Tit. 2, 12. Jehk. 2, 5. 1 Peht. 1, 2.

5. Kas mums papreekſchu irr nodohmajs to behrnu-teeſu zaur JEſu Kriſtu pee ſew paſcha, pehz to labbu prahtu ſawas eegribbeſchanas. Reem. 8, 15. 29. 32. Gal. 4, 5.

6. Par ſlawu ta gohda ſawas ſchehlaſtiſ

laſtibas, zaur ko winſch muhs irr patihkamus darrijis eekſch ta mihliga.
Matt. 3, 17. nod. 17, 5.

7. Eekſch kurra mums irr ta atpeſtiſchana zaur winna affini, (prohti) ta pahrkahpſchanu peedohſchana, pehz to baggatibu winna ſchehlaſtibas. Ap. darb. 20, 28.
Reem. 2, 4. nod. 9, 23. Eweſ. 2, 7. nod. 3, 8. 16. Kol. 1, 14. Wihlip. 4, 19. 1 Peht. 1, 18. 19. Ebr. 9, 12.

8. Ko winſch pahrleeku mums parahdijis, eekſch wiſſas gudribas un ſaprahtſchanas.

9. Un irr mums ſinnu dewis no teem noſlehpumeem ſawas eegribbeſchanas, pehz ſawu labbu patikſchanu, ko winſch irr apnehmees eekſch few paſcha.
Reem. 16, 25. Eweſ. 3, 3. 9. Kol. 1, 26. 2 Tim. 1, 9. Tit. 1, 2. 1 Peht. 1, 20.

10. Us namma-turrefchanu tahs peepildiſchanas to laiku, wiſſas leetas kohpâ ſaņemt eekſch Kriſtus, tik labb tahs eekſch debbeſim, kâ ir tahs wirs ſemmes. 1 Mohſ. 49, 10. Dan. 9, 24. Gal. 4, 4. Kol. 1, 20.

11. Eekſch winna, zaur ko mehs arridſan mantineeki tappuſchi, papreekſch nodohmati pehz to apnemſchanu ta, kas wiſſas leetas ſpehzigi padarra, pehz to padohmu ſawas eegribbeſchanas.
Ap. darb. 26, 18. Reem. 8, 17. 28. Kol. 1, 12.

12. Ka mehs buhtum par flawu winna gohdibas, kas mehs papreekſch eekſch Kriſtus zerrejuſchi.

13. Zaur ko ir Juhs effat dſirdejſchi to wahrdu tahs pateeſibas, (prohti) to preeſas-wahrdu juhſu peſtiſchanas, eekſch ka juhs arridſan tizzejſchi, effat apſehgeleti ar to Swehtu Garru tahs apſolihſchanas. Reem. 8, 15. 16.
2 Kor. 1, 22. nod. 5, 5. Eweſ. 4, 30.

14. Kas irr tas kihls muhſu eemantoſchanas, par atpeſtiſchanu to ihpaſchu lauſchu, par flawu winna gohdibas.
2 Mohſ. 19, 5. 6 Mohſ. 7, 6. nod. 14, 2. nod. 26, 18. Reem. 8, 23. 2 Kor. 1, 22. nod. 5, 5. 1 Peht. 2, 9.

15. Tadehl Es arridſan dſirdejs to tizzibu, kas ſtarp jums irr eekſch ta Kunga JEſus, un to mihleſtibu prett wiſſeem ſwehteem. Wihlip. 1, 3. Kol. 1, 3. 1 Teſſ. 1, 2. 2 Teſſ. 1, 3.

16. Tad es ne mittejohs par jums pateikt, juhſu peeminnedams mannâs lubgſchanâs. Reem. 1, 9. Wihlip. 1, 3. 4. 1 Teſſ. 1, 2. 2 Teſſ. 1, 3.

17. Ka tas Deews muhſu Kunga JEſus Kriſtus, tas Tehws tahs gohdibas jums doht gribbetu to Garru tahs gudribas un parahdiſchanas eekſch Winna atſihſchanas.

18. Apgaiſmotas azzis juhſu prahta, ka juhs warrat atſiht, kurra effoti ta zerriba winna aizinaſchanas, un kurra ta baggatiba tahs gohdibas winna eemantoſchanas pee teem ſwehteem.

19. Un kurſch effus tas pahr leeku augſts leelums winna ſpehka pee mums, kas mehs tizzam, pehz to darbu winna warrena ſpehka. Kol. 2, 12.

20. Ko winſch padarrijis eekſch Kriſtus, uſmohdinadams to no teem mirroneem, un irr winnu ſakehdinajs pee ſawas labbas rohkas debbeſis.
Dahw. dſeſ. 110, 1. Ap. darb. 2, 24. Kol. 3, 1. 1 Kor. 15, 25. Wihlip. 2, 9. Ebr. 1, 3. nod. 10, 12. 1 Peht. 3, 22.

21. Pahri pahr wiſſu wirſneezibu, un waldiſchanu, un ſpehku, un kundſibu, un wiſſu wahrdu, kas dehwehts ne ween ſchinnî laikâ, bet arridſan nahkamâ.
Wihlip. 2, 9. Kol. 2, 10.

22 Un irr wiſſas leetas appakſch winna kahjahm padewis: Un irr Winnu tai draudſibai par wirſneeku dewis pahr wiſſahm leetahm.

23. Kurra irr winna meeſa, un ta pilniba ta, kas wiſſas leetas eekſch wiſſeem peepilda. Dahw. dſ. 8, 7. 8.
Matt. 28, 18. 1 Kor. 15, 27. Ebr. 2, 8. Reem. 12, 5. 1 Kor. 12, 6. 27. Eweſ. 4, 12. 15. 16. nod. 5, 23. 30. Kol. 1, 18. nod. 3, 11.

Ta 2. Nodalla.

Pahwils ſtahſta kurrâs behdâs tee atgreeſuſchi preekſch ſawas atgreeſchanas bijuſchi, 1. Un us kahdu gohdu tee zaur to preeſas-mahjibu nahkuſchi, 4. Topehz ka tee ſinna, ka tee no ſchehlaſtibas iſglahbti tohp, 5. Skubbina tohs us pateikſchanu, 11.

Un arridſan juhs, kas juhs nomirruſchi bijat zaur pahrkahpſchanahm un grehkeem. Kol. 2, 13.

2. Kurrôs juhs zittkahrt ſtaigajuſchi pehz to eeraddumu ſchahs paſaules, un pehz to wirſneeku tahs waldiſchanas gaiſâ, ta garra, kas taggad ſpehzigi darbojahs eekſch teem behrneem tahs netizzibas. Jahn. 12, 31. nod. 14, 30. nod. 16, 11. 1 Kor. 6, 11. Eweſ. 5, 8. nod. 6, 12. Kol. 3, 5. 7. Tit. 3, 3.

3. Kurrôs Mehs wiſſi arridſan zittkahrt dſihwojuſchi, eekſch eekahroſchanahm muhſu meeſas, darridami to eegribbeſchanu tahs meeſas un dohmaſchanu. Un bijam no dabbas behrni tahs dſumibas, itt kâ arridſan tee zitti: Kol. 3, 7. Tit. 3, 3.

4. Bet Deews baggats buhdams apschehlofchanâ, irr mubs zaur fawu leelu mihlestibu mihlejis,
Reem 10, 12.

5. Un irr Mubs, kad mehs bijam eekfch grehkeem nomirrufchi, ar Kristu dsihwus darrijis, (zaur schehlastibu esfat jubs swehti tapufchi.) Reem. 5, 6. 8. 10. nod. 6, 4. 5. 8. nod. 8, 11. Kol. 2, 12. 13. nod. 3, 1. 3. Ap. darb. 15, 11. Tit. 3, 5.

6. Un irr mubs libds usmohdinajs, un libds sehdinajs eekfch debbes buhschanas, eekfch Kristus JEsus.

7. Ka tas nahkamôs laikôs parahditu to pahr leeku leelu baggatibu fawas schehlastibas, zaur to laipnibu pahr mums eekfch Kristus JEsus.

8. Jo no schehlastibas esfat jubs pestiti tappufchi zaur to tizzibu, un tas ne no jums: Ta irr Deewa dahwana. Matt. 16, 17. Reem. 3, 24. nod. 4, 16. Wihlip. 1, 29. Tit. 3, 5.

9. Ne zaur darbeem, ka ne kam irr jaleelijabs. Reem. 3, 20. 27. 11. 4, 2. nod. 9, 11. nod. 11, 6. 1 Kor. 1, 29. 30. 2 Tim. 1, 9. Tit. 3, 5.

10. Jo mehs essam winna darbs, raddîti eekfch Kristus JEsus pee labbeem darbeem, us ko mubs Deews irr papreekfchu sataisijis, ka mums eekfch teem buhs staigaht. Dahw. ds. 100, 3. Es. 29, 23. 2 Kor. 5, 17. Ewef. 1, 4. nod. 4, 24. Tit. 2, 14.

11. Tapehz peeminneet, ka Jubs, kas jubs zittkahrt pagani bijat pehz tahs meefas, preekfch-ahda faukti tappat, no teem, kas faukti tohp ta apgraisitschana pehz tahs meefas, kas ar rohkahm darrita. 1 Kor. 12, 2. Ewef. 5, 8. Kol. 1, 21.

12. Ka jubs tannî laikâ bes Kristus bijat, fwefchi no Israëla draudses, un fwefchineeki no tahm derribahm tahs apfohlischanas, kurreem ne bij zerriba, un kas bes DEEWA eekfch pafaules bija. Reem. 9, 4.

13. Bet nu eekfch Kristus JEsus Jubs zittkahrt tahlu bijufchi, esfat tuwu tappufchi zaur to assini Kristus.

14. Jo Tas irr mubfu meers, kas no abbeem irr Weenu darrijis, un to feenu, kas starpâ bija, no-ahrdijis. Es. 9, 5. 6. Mik. 5, 5. Jahn. 10, 16. nod. 16, 33. Ap. darb. 10, 36. Reem. 5, 1. Kol. 1, 20. Gal. 3, 29.

15. Noņemdamis to eenaidibu zaur fawu meesu, prohti to bauflu bauflibu, ka wiņsch tohs dsiwi eekfch few pascha raddîtu par Weenu jaunu zilweku, meeru darridams. 2 Kor. 5, 17. Gal. 6, 15. Gal. 2, 14.

16. Un ka wiņsch tohs * abbus Weenâ meesâ Deewam falihdsinatu zaur to krustu, to eenaidibu pee ta † nokawis. Reem. 6, 6. nod. 8, 3. Kol. 1, 20. nod. 2, 14.
* Prohti paganus un Judus. † Prohti krustâ.

17. Un nahkdams meeru pasluddinajs zaur to preezas-wahrdu, jums, kas juhs tahlu bijat, un teem, kas tuwu irr. Dahw. ds. 148, 14. Es. 57, 19.

18. Jo zaur wiņņu irr mums abbeem weena pee-eeschana, eekfch Weena Garra, pee ta Tehwa. Jahn. 10, 9. nod. 14, 6. Reem. 5, 2. Ewef. 3, 12. Ebr. 4, 16. nod. 10, 19. 20.

Lekzions Wihlippa-deenâ jeb lappu-deenâ.

19. Tad nu juhs ne esfat wairs swefchineeki un eebuweefchi, bet namueeki ar teem swehteem, un Deewa faime. Gal. 6, 10. Wihl. 3, 29. Ebr. 12, 22. 23.

20. Ustaisiti us to pamattu to apustulu un praweefchu, kurrâ JESUS Kristus pats tas stuhru-akmins irr. Dahw. ds. 118, 22. Es. 28, 16. Matt. 16, 18. 1 Kor. 3, 9. 10. 1 Peht. 2, 4. Par. Jahn. 21, 14.

21. Us ko wifs tas darbs eetaifihts kohpâ usaug, par weenu swehtu Deewa-nammu, eekfch ta Kunga. 1 Kor. 3, 17. nod. 6, 19. 2 Kor. 6, 16. Ewef. 4, 16.

22. Us ko arridsan Jubs lihds tohpat ustaisiti par DEEWA mahjas-weetu eekfch ta Garra.] 1 Peht. 2, 5.

Ta 3. Nodalla.

Pahwils stahsta few essam arri weenu apustulu starp teem paganeem. 1. Kas no Kristus irr labb ka tee Judi atzinati. 6. Mahja arridsan, ka teem ne buhs pee winņa laitehm apgrehzibâ nemti. 13. Bet zaur Deewa schehlastibu eekfch tizzibas un mihlestibas stiprinatees. 14, 18.

Schahs leetas labbad Es Pahwils weens faistihts Kristus JEsus par jums paganeem. Ap. darb. 21, 33. Ewef. 4, 1. Wihlip. 1, 7. 13. 14. 16. Kol. 1, 24. nod. 4, 3. 2 Tim. 1, 8. nod. 2, 10. Wilem. w. 1. 9.

2. Ja juhs tikkai essat dsirdejschi no tahs namma turreschanas tahs Deewa schehlastibas, kas man pee jums dohta irr. Ap. darb. 9, 15. nod. 13, 2. Reem. 1, 5 1 Kor. 4, 1. Gal. 1, 16. Ewef. 3, 8.

3. Ka wiņsch man irr zaur parahdischanu sinnamu dârrijis to noslehpumu,

mu, itt kà es ar ihfeem wahrdeem to pirmak efmu rakstijis. Ap.darb.22,17.21. nod.26,16.17. Reem.16,25. Gal.1,11. Ewes. 1,9.10. Koloff.1,26.

4. Pee ka juhs to laffidami warrat nomanniht mannu faprafchanu eekfch ta noflehpuma Kristus.

5. No ka zittôs laikôs teem zilweku behrneem ne irr sinna dohta, itt kà ta taggadin irr parahdita winna fwehteem apustuleem un praweefcheem Garrâ. Ap.darb.10,28.

6. (Prohti) ka tee pagani irr lihdsmantineeki, un weenâ meefâ faweenoti, un ka teem lihdsdalliba irr pee winna apfohlifchanas eekfch Kristus, zaur to preezas-mahzibu. Gal.3,14.29.30. Ewes.2,13.16.

7. Kuxxâ es weens kalps tappis efmu, pehz to dahwanu tahs Deewa schehlastibas, kas man dohta irr pehz to darbofchanu winna spehka. Reem.1,5.9. Kol.2,12.

8. Man tam wifsmasakam no wiffeem fwehteem irr fchi schehlastiba dohta, starp teem paganeem zaur to preezasmahzibu pafluddinaht to ne-isdibbinajamu baggatibu Kristus. Ap. darb. 9,15. nod.13,2. nod.22,21. nod.26,17. 1 Kor. 15,9. Gal.1,16. nod.2,8. 1 Tim.1,13.15. nod. 2,7. 2 Tim.1,11.

9. Un wiffus apgaifmoht, (ka tee faprast warr) kuxxa effoti ta beedriba ta noflehpuma, kas no eefahkuma irr apflehpts bijis eekfch Deewa, kas wiffas leetas raddijis irr zaur JESU Kristu. Jahn.1,3. Reem.16,25. Ewes.1,9. Koloff.1,16.26. 2 Tim.1,10. Tit.1,2.3. Ebr. 1,2. 1 Peht.1,10.

10. Ka taggad zaur to draudsibu sinnams taptu tahm leelkundsibahm un waldifchanahm debbefîs, ta dauds-kahrtiga Deewa gudriba. 1 Peht.1,12.

11. Pehz to muhschigu apnemfchanu, ko winsch irr darrijis eekfch Kristus JEsus muhfu Kunga.

12. Eekfch ka mums irr ta drohfchiba, un ta pee-eefchana ar peetizzibu zaur to tizzibu eekfch winna. Jahn.10,9. nod.14,6. Reem.5,2. Ewes.2,18. Ebr.10,19.

Lekz. festâ padefmitâ fwehdeenâ pehz waffaras-fwehtku atfwehtes.

13. Tadehl luhdsu es juhs, ka juhs ne peekuhstat eekfch mannahm behdahm pahr jums, kas irr juhfu gohds. Ewes.3,1. Wihlip.1,14. 1 Teff.3,3. Koloff.1,24.

14. Schahs leetas labbad lohku es fawus zellus, preekfch ta Tehwa muhfu Kunga JEsus Kristus.

15. No ka wifs tohp dehwehts kam behrnu wahrds irr debbefîs un wirs semmes.

16. Ka tas jums doht gribbetu pehz to baggatibu fawas gohdibas, ar spehku apstiprinateem tapt zaur winna Garru, pee ta eekfchkiga zilweka: 2 Kor.4,16. Ewes.6,10.

17. Ka Kristus zaur to tizzibu juhfu firdîs mahjo, un juhs eekfch tahs mihlestibas eefaknoti un eedibbinati (tohpat). Koloff.2,7.

18. Ka juhs fanemt warrat ar wiffeem fwehteem, kahds tas plattums, un tas garrums, un tas dsillums, un tas augstums.

19. Un sinnaht ka Kristu mihleht dauds augstaka leeta irr, ne kà wiffa sinnafchana, ka juhs peepilditi tohpat ar wiffadu Deewa pilnibu.

20. Bet tam, kas spehzigs irr wairak pahraki darriht, pahr wiffu, ko mehs luhdsam jeb dohmajam, pehz ta spehka, kas eekfch mums darbojahs. Reem.16,25. Jud. w.24.

21. Tam lai irr gohds eekfch tahs draudsibas zaur Kristu JESU wiffôs laikôs muhschigi muhscham, Amen.]

Ta 4. Nodalla.

Pahwils paskubbina tohs Eweserus us labbeem darbeem, 1. Parahda teem tahs labb darrischanas Kristus, ko winsch fawai draudsibai darrijis, 7. Mahja, ka ne buhs pee teem netizzigeem turretees, 17. Un no zitteem grehkeem fargatees, 25.

Lekzions feptitâ padefmitâ fwehdeenâ pehz waffaras-fwehtku atfwehtes.

Tad nu luhdsu juhs, Es faistihts eekfch ta Kunga, ka juhs zeenigi staigajat pehz tahs aizinafchanas, ar ko juhs effat aizinati. 1 Mohs.gr.17,1. 1 Kor.7,20. Ewes.3,1. Wihlip.1,27. Koloff.1,10. 1 Teff.2,12.

2. Ar wiffu semmofchanu, un laipnibu, un lehnprahtibu, panesdami weens ohtru eekfch mihlestibas. Koloff.1,11. nod.3,12. 1 Teff.5,14.

3. Un tfchakli buhdami fargaht to weenadibu ta Garra, zaur to faiti ta meera.

4. Weena meefa, un Weens Gars, itt kà juhs arridsan aizinati effat eekfch Weenas zerribas juhfu aizinafchanas. Reem.12,5. 1 Kor.12,4.11. Ewes.3,16.

5. WEENS Kungs, WEENA tizziba, WEENA kriſtiba.
1 Kor. 8, 4. 6. nod. 12, 5.

6. WEENS Deews un Tehws wiſſu, kas irr pahr wiſſeem, un zaur wiſſeem, un eekſch jums wiſſeem. Mal. 2, 10. 1 Kor. 12, 6.

7. Bet ikweenam no jums irr dohta ta ſchehlaſtiba, pehz ta mehra tahs dahwanas Kriſtus. Reem. 12, 3. 6. 1 Kor. 12, 11.

8. Tapehz ſakka tas: Winſch irr uſ augſchu kahpis, to zeetumu zeetumâ liz-zis, un teem zilwekeem dahwanas dewis. Dahw. dſeſ. 68, 19. Koloſſ. 2, 15.

9. Bet tas, winſch irr uskahpis, kas irr tas, ne kâ, winſch arridſan irr pirmak nokahpis wiſs-dſillakâs ſemmes-weetâs? Jahn. 3, 13. nod. 6, 62.

10. Kas nokahpis irr, tas pats irr, kas arridſan uſ augſchu kahpis, tahlu pahr wiſſahm debbeſim, ka tas wiſſas leetas peepildditu. Ap. darb. 2, 33.

11. Un TAS PATS irr dewis zittus par apuſtuleem, un zittus par rakſtu-iſſtahſtitajeem, un zittus par preezas-mahzitajeem, zittus par ganneem un mahzitajeem. Ap. darb. 21, 8. Reem. 12, 7. 1 Kor. 12, 28. 2 Tim. 4, 5.

12. Ka tee ſwehti tohp ſataiſiti uſ to darbu ta ammata, par uſtaiſiſchanu tahs meeſas Kriſtus. Reem. 12, 5. 1 Kor. 12, 27. Eweſ. 1, 23. nod. 5, 23. Koloſſ. 1, 24.

13. Teekams mehs wiſſi fateekam pee weenadibas tahs tizzibas, un tahs atſihſchanas ta Deewa Dehla par pilnigu wihru, pehz to mehru ta piln'ga wezzuma Kriſtus.

14 Ka mehs ne wairs eſſam behrni, kas ſchaubiti un mehtati tohp no ikkatra mahzibas wehja, zaur to zilweku blehdibu un wiltibu, ar ko te gluhu muhs peewilt. Eſ. 28, 9. Matt. 11, 7. 1 Kor. 14, 20. Ebr. 12, 9.

15. Bet tai pateeſibai pakkal dſihdamees eekſch mihleſtibas, lai mehs uſaugam eekſch winna wiſſim, kas irr ta Galwa, (proti) Kriſtus. Eweſ. 1, 22. 11. 2, 21. 11. 5, 23. Kol. 1, 18.

16. No ka wiſſa ta meeſa tohp ſalikta, un ſaſtiprinata zaur ikweenu lohzekli, kas ohtram paligâ nahk, pehz to ſpehzigu paſtrahdaſchanu ikweena gabbala ſawâ melcâ, ka ta meeſa pee-aug par ſawu paſchu uſtaiſiſchanu eekſch mihleſtibas. Reem. 12, 5. 1 Kor. 12, 27. Eweſ. 2, 21.

17. Scho ſakku es nu, un apleezinaju eekſch ta Kunga, ka jums ne buhs wairs ſtaigaht kâ tee zitti pagani ſtaiga, eekſch neleetibas wiņņu prahta. Reem. 1, 9. 18. 21. 1 Peht. 4, 3.

18. Aptumſchoti eekſch tahs ſaprakſchanas, iſweſchi buhdami no tahs Deewa dſihwibas zaur to neſinnaſchanu, kas eekſch teem irr, zaur wiņņu firds apzeetinaſchanu. Eweſ. 2, 12 1 Teſſ. 4, 5.

19. Kas ne wairs juſdami ſew paſchus irr nodewuſchees tai beſkaunibai, pee paſtrahdeſchanas wiſſas nefchkihſtibas ar neganiſibu. Reem. 1, 24. 26.

20. Bet Juhs ne eſſat Kriſtu tâ mahzijuſchees.

21. Ja juhs winņu tikkai eſſat dſirdejſchi, un eekſch winņa eſſat iſmahziti, ka eekſch JEſus ta pateeſiba.

Lekzions dewitâ padeſmitâ ſwehtdeenâ pehz waſſaras-ſwehtku atſwehtes.

22. (Tad nu jums peenahk) nolikt pehz to preekſchaju dſihwoſchanu to wezzu zilweku, kas zaur tahm eekahrotſchanahm tahs apallochanas famaitahts tohp. Reem. 6, 6. Eweſ. 2, 2. 3. Kol. 2, 11. nod. 3, 9. 1c. 1 Peht. 2, 1. nod 4, 2. Ebr. 12, 1.

23. Un atjaunateem tapt eekſch ta garra juhſu prahta,

24. Un apwilkt to jaunu zilweku, kas pehz Deewa raddihts irr, eekſch ihſtenas taiſnibas un ſwehtibas. Reem. 6, 4. nod. 12, 2. 2 Kor. 5, 17. Koloſſ. 3, 10.

25. Tadehl noleezeet tohs melkus, un runnajeet to pateeſibu, ikweens ar ſawu tuwaku, jo mehs eſſam ſawâ ſtarpâ lohzekli. Zak. 8, 16. Reem. 12, 5.

26. Duſmojeet un ne grehkojeet, ta ſaulei ne buhs pahr juhſu duſmibu neeet. Dahw. dſeek. 4, 5.

27. Ne dohdeet weetu tam wellam. Jehk. 4, 7. 1 Peht. 5, 9.

28. Kas ſadſis irr, tam ne buhs wairs ſagt, bet labbaki ſtrahdaht, un ar rohkahm ko labb paſtrahdaht, ka tam kas wajadſigam doht.
Ap. darb 20, 34. 1 Teſſ 4, 11. 2 Teſſ. 3, 8. 12.

29. Lai neweena neleeta walloda no juhſu muttes iseet: Bet ja kas labs irr un derrigs par uſtaiſiſchanu, kas ſchehlaſtibu padarra teem, kas to dſird.
Matt. 12, 36. Eweſ. 5, 4. Koloſſ. 3, 16.

30. Un ne apbehdinajeet to Swehtu Deewa Garru, zaur ko juhs eſſat apſee-

apsehgeleti, us to deenu tahs atpestschanas. Es. 7, 13. 11. 63, 10. Luhk. 21, 28. Reem. 8, 16. 23. 2 Kor. 1, 22. nod. 5, 5. Ewes. 1, 13. 14.

31. Wiffam ruhkkumam, un dufmibai, un bahrsibai, un brehkschanai un saimoschanai buhs tahku nohst buht ar wiffu launumu. Koloff. 3, 19.

32. Bet effeet ween prett ohtru laipnigi, firdsschehligi, weens pahr ohtru apschehlodamees, itt kà arridsan Deews eekfch Kristus pahr jums ir apschehlojees. Matt. 6, 14. Mark. 11, 25. Wihlip. 2, 1. Kol. 3 12, 13.

Ta 5. Nodalla.

Pahwils mahza wehl no krahfchneem Deewa-zitkumeem, 2. Jsstahsta to mihlestibu Kristus prett sawas draudses, jaur to mihlestibu starp wihra un seewas, 25. 32.

Lekzions zettortâ fwehdeenâ preekfch leeldeenas.

Tad nu effeet Deewa pakkal-dsinneji, itt kà mihli behrni. Matt. 5, 45. 48. Luhk. 6, 36.

2. Un staigajeet eekfch tahs mihlestibas, ittin kà arridsan Kristus muhs irr mihlejis, un few pafchu par mums irr nodewees par dahwanu un uppuri Deewam, par saldu smarfchu. Jahn. 13, 34. nod. 15, 12. 17. Gal. 2, 20. 1 Teff. 4, 9. Tit. 2, 14. Ebr. 8, 2. nod. 9, 14. 1 Peht. 3, 18. 1 Jahn. 3, 11. 23. nod. 4, 21.

3. Bet mauziba un wiffa neschkihstiba, jeb negaufiba lai juhfu starpâ neds minneta tohp, kà teem fwehteem peeklahjahs. Ewes. 4, 29. Mark. 7, 21. Gal. 5, 19. Koloff. 3, 5.

4. Arridsan beskauniga buhfchana, un gekkiga tehrsefchana, jeb smeekli, kas ne peederrahs, bet jo wairak pateikfchanas. Ewes. 4, 29.

5. Jo fcho sinnat juhs, ka ne weens mauzineeks, jeb neschkihsts, jeb negaufis, kas irr weens elka-deewa kalps, dabu to eemantofchanu eekfch tahs walstibas Kristus un Deewa. 1 Kor. 6, 10. Gal. 5, 20. Koloff. 3, 5. Par. Jahn. 22. 15. nod. 21, 8.

6. Lai ne weens juhs peewilk ar neekawahrdeem: Jo zaur tahdahm leetahm nahk ta Deewa dufmiba pahr teem behrneem tahs netizzibas. Jer. 29, 8. Matt. 24, 4. Mark. 13, 5. Luhk. 21, 8. Reem. 1, 18. Ewes. 2, 2. Koloff. 3, 6. 2 Teff. 2, 3.

7. Tapehz ne effeet winnu beedri.

8. Jo juhs zittkahrt bijat tumfiba, bet nu gaifma eekfch ta Kunga: Staigajeet itt kà behrni ta gaifchuma. Luhk. 16, 8. Jahn. 12, 36. 2 Kor. 2, 18. 1 Teff. 1, 9. nod. 5, 4. 6.

9. (Jo ta Garra auglis irr wiffada labprahtiba, un taisniba, un pateefiba.) Gal. 5, 12.

10. Pahrbaudidami, kas tam Kungam irr labpatikkams. Reem. 12, 2.

11. Un ne turrajt draudsibu ar teem ne-augligeem darbeem tahs tumfibas, bet jo wairak tohs arridsan norahjeet. Matt. 18, 17. Reem. 6, 21. nod. 13, 12. 1 Kor. 5, 8. nod. 10, 20. 2 Kor. 6, 14. 2 Teff. 3, 14. Ebr. 9, 14.

12. Jo, kas pafleppen no teem noteek, tas irr kauns arridsan fazzihk.

13. Bet wiffas leetas, kad tahs no tahs gaifchibas pahrleezinatas tohp, nahk gaifmâ: Jo tas, kas wiffas leetas gaifmâ wedd, irr gaifchums. Jahn. 3, 20. 21. Ebr. 4, 13.

14. Tapehz fakka tas: Usmohsstees, kas tu gulli, un zellees augfchâ no teem mirroncem, tad tew Kristus apgaismohs.] Es. 26, 19. nod. 60, 1. Jahn. 5, 25. Reem. 6, 4. 5. nod. 13, 11. 1 Kor. 15, 34. Ewes. 2, 5. Gal. 3, 1. 1 Teff. 5, 6.

Lekzions ohtrâ desmitâ fwehdeenâ pehz wassaras-swehtku atfwehtes.

15. Tad nu peeluhkojeet ka juhs apdoshmigi staigajat, ne kà neprahtneeki, bet kà prahta-laudis.

16. Nemmeet wehrâ to laiku, jo tas laiks irr nikns. Koloff. 4, 5.

17. Tadehk ne effeet nesaprattigi, bet saprasdami, kursch essus ta KUNGA prahts. Reem. 12, 2. 1 Teff. 4, 3.

18. Un ne tohpeet peedsehrufchi no wihna, kas irr negaddiga buhfchana, bet tohpeet peepilditi ar to Garru. Sal. Sak. 20, 1. nod. 23, 20. 29. Esa. 5, 11. 22. Luhk. 21, 34.

19. Runnadami sawâ starpâ no dseesmahm un pateizibas-dseesmahm un garrigahm dseesmahm, dseedadami un meeslodami tam Kungam juhsu firdi. Kol. 3, 16.

20. Pateikdami allaschin par wiffeem eekfch ta wahrda muhfu Kunga JEsus Kristus Deewam un tam Tehwam. Kol. 3, 17. 1 Teff. 5, 18. Ebr. 13, 15. 1 Peht. 2, 5.

21. Weens ohtram padohdamees eekfch Deewa-bihjafchanas.] 1 Peht. 1, 5.

22. Juhs seewas, padohdeetees saweem pafcheem wihreem, itt kà tam Kungam. 1 Mohs. 3, 16. 1 Kor. 14, 34. Kol. 3, 18. Tit. 2, 5. 1 Peht. 3, 1.

23. Jo tas wihrs irr tahs seewas galwa, itt kà arridsan Kristus irr tahs draudsibas Galwa: Un Tas pats irr tahs meesas Pestitais. Reem. 12, 5. 1 Kor. 11, 3. nod. 12, 27. Ewes. 1, 22. 23. nod. 4, 12. 15. Kol. 1, 18. 24.

24. Bet ittin kà ta draudsiba Kristum irr paklausiga, tà patt arridsan tahs seewas saweem pascheem wihreem wiskàs leetàs.

25. Juhs wihri, mihlojeet sawas seewas, itt kà arridsan Kristus irr mihlejis to draudsibu, un irr few pats par to nodewees. Gal. 1, 4. Ewes. 5, 2. Kol. 3, 19. 1 Peht. 3, 7.

26. Ka tas to swehtitu, un irr to schkihstijis zaur uhdens-pehrschanu eeksch wahrda. Jahn. 3, 5. nod. 15, 3. nod. 17, 17. Tit. 3, 5. 1 Peht. 3, 21.

27. Ka tas to preekschstahditu few pascham apgohdinatu, weenu draudsibu, kurrai ne buhtu kahds aptraipijums, neds grumba, jeb zitta kahda waina, bet ka ta swehta buhtu un beswainiga. Augst. ds. 4, 7. Ewes. 1, 4. Kol. 1, 22.

28. Tà patt peenahkahs teem wihreem sawas paschas seewas mihleht, itt kà sawas paschas meesas: Jo kas sawu paschu seewu mihl, tas mihl few paschu.

29. Jo ne weens irr jelle kad sawu paschu meesu eenihdejs, bet tas barro un glabba to, itt kà arridsan Kristus to draudsibu.

30. Jo mehs essam winna meesas lohzekli, no winna meesahm un no winna kauleem. Reem. 12, 5. 1 Kor. 6, 15. 11, 27.

31. Tapehz weens zilweks atstahs sawu tehwu un mahti, un peekehrsees pee sawas seewas un tee diwi buhs Weenà meesà. 1 Mohs. gr. 2, 24. Matt. 19, 5. Mark. 10, 7. 1 Kor. 6, 16.

32. Schis noslehpums irr leels, bet es sakku no Kristus un no tahs draudsibas,

33. Tapatt arridsan Jums pa weenam, itkatram buhs sawu paschu seewu mihleht, kà few paschu, bet tai seewai peenahkahs to wihru bihtees.

Ta 6. Nodalla.

Pahwils mehzja, kas wezzakeem un behrneem peenahkahs, 1. 4. Ir teem Kungeem, 9. Tahs dwehseles drunnas, 10. Sawu paschu klahschanu, no ka Tikitus warr sinnu doht, 21.

Juhs behrni paklausajat juhsu wezzakeem eeksch ta Kunga, jo tas tà peeklahjahs. Kol. 3, 20.

2. **Godda tawu tehwu un mahti:** (Tas irr tas pirmais bauslis, kam apsohlischana irr.) 2 Mohs. 20, 12. 5 Mohs. 5, 16. Mahz. 3, 9. Matt. 15, 4. Mark. 7, 10.

3. **Ka tew labbi klahjahs un tu ilgi dsihwo wirs semmes.**

4. **Un Juhs tehwi** ne tirrinajeet juhsu behrnus, bet usaudsinajeet tohs eeksch pahrmahzischanas un pamahzischanas ta Kunga. 5 Mohs. 6, 7. 20. Dahw. dſ. 78, 4. Sal. Sak. 19, 18. nod. 29, 17. Kol. 3, 21.

5. **Juhs kalpi**, paklausajat teem Kungeem pehz tahs meesas, ar bihjaschanu un drebbeschanu, eeksch weenteesibas juhsu sirds, itt kà Kristum. Kol. 3, 22. 1 Tim. 6, 1. Tit. 2, 9. 1 Peht. 2, 18.

6. Ne preeksch azzim kalpodami, itt kà gribbedami zilwekeem patikt, bet itt kà Kristus kalpi, darridami to Deewa prahtu no wissas dwehseles,

7. Ar labbu prahtu tam Kungam kalpodami, un ne zilwekeem.

8. Sinnadami, ka, ja kas ko labbu darrihs, to paschu tas atdabbuhs no ta Kunga, lai tas irr kalps, lai wakkineeks. Reem. 2, 6. 2 Kor. 5, 10.

9. **Un Juhs Kungi** darrajt scho paschu pee teem, atstahdamees no beedinaschanas, sinnadami ka arridsan jums pascheem weens Kungs irr debbesis, un winsch ne rauga us to, kas no ahrnes leekahs. 5 Mohs. 10, 17. 2 Laik. gr. 19, 7. Job. 34, 19. Sudr. 6, 8. Sihr. 35, 16. Ap. da. 10, 34. Reem. 2, 11. Gal. 2, 6. Kol. 3, 24. 25. nod. 4, 1. 1 Pehr. 1, 17.

Lekzions obtrà desmitâ un pirmà swehdeenâ pehz wassaras-swehtku atswehtes.

10. Wiss pehdigi, manni brahli, tohpeet spehzigi eeksch ta Kunga un eeksch tahs warras winna spehka.

11. Apwelzeet wissas Deewa bruņas, ka juhs warrat pretti stahweht tai wiltigai usmahkschanai ta ellla. Reem. 13, 12. 2 Kor. 6, 7. Kol. 3, 12. 1 Tess. 5, 8.

12. Jo mums ne irr zihkschschana pret meesu un affini, bet pretti tahm leelkundsibahm, pretti tahm waldischanahm, pretti teem pasaules walditajeem, (tas walda) eeksch schahs pasaules tumsibas, pretti tahm garrigahm blehņahm eekschdebbes leetahm.

Luhk. 22, 53. Jahn. 12, 31. nod. 14, 30. Ewes. 2, 2. Kol. 1, 13. nod. 2, 15.

13. Tadehl sagrahbeet wissus tohs Deewa eerohtschus, ka juhs warrat pretti

prettistahweht launâ deenâ, un wissas leetas padarrijuschi pastahweht.
2 Kor. 10, 4.

14. Tad nu stahwat apjohsuschi sawus gurnus ar pateesibu, un apwilkuschi tahs kruhschu-brunnas tahs taisnibas. Es. 11, 5. nod. 59, 17. Luhk. 12, 35. 2 Kor. 6, 7. 1 Tess. 5, 8. 1 Peht. 1, 13.

15. Un kahjâs apwilkuschi tahs kurpes, ar gattawu prahtu pakkaldsihtees tam preezas-wahrdam ta meera.

16. Par wisseem sagrahbuschi tahs preekksch turramas brunnas tahs tizzibas, ar ko juhs wissas uggunigas bultas ta blehdneeka isdsehst warreseet.

17. Un nemmeet to brunnu-zeppuri tahs pestischanas, un to sohbinu ta Garra, kas irr tas Deewa wahrds:)
Es. 59, 17. 1 Tess. 5, 8. Ebr. 4, 12. Par. Jahn. 1, 16. nod. 2, 16. nod. 19, 15.

18. Ar wissas luhgschanas un peeluhgschanas luhgdami allaschin eekksch Garra, un us to paschu nomohdâ buhdami eekksch wissas pastahweschanas un peeluhgschanas preekksch wisseem swehteem, Matt. 24, 42. nod. 25, 13.
Mark. 13, 33. Luhk. 18, 1. Reem. 12, 12. Kol. 4, 2. 1 Tess. 5, 17.

19. Un par mannim, ka man tas wahrds dohts tohp eekksch atdarrischanas mannas muttes, ar drohschibu to noslehpumu ta preezas-wahrda sinnamu darriht, Ap. darb. 4, 29. Kol. 4, 3. 2 Tess. 3, 1.

20. Kadehl es suhrihts esmu eekksch schkehdehm, ka es eekksch teem few drohschi turrohs, ka man peenahkahs runnaht. Ap. darb. 28, 20. 2 Kor. 5, 20.

21. Bet ka arridsan Juhs sinnat, kâ man klahjahs, un ko es darru, tad wissas leetas juhs sinnamas darrihs Tikikus, tas mihlais brahlis, un pestizzigs kalps eekksch ta Kunga. Ap. darb. 20, 4. Kol. 4, 7. 2 Tim. 4, 12. Tit. 3, 12.

22. Ko es pee jums par to paschu suhtijis esmu, ka juhs sinnaht warrat, ka mums klahjahs, un tas juhsu firdis eepreezinatu. 2 Tim. 4, 12.

23. Meers lai irr teem brahleem, un mihlestiba ar tizzibu no Deewa ta Tehwa, un ta Kunga JEsus Kristus.

24. Schehlastiba (lai irr) ar wisseem, kas mihl muhsu Kungu JEsu Kristu ne-isnihzigi, Amen.
Us teem Ewesereem rakstita no Rohmas zaur Tikiku.

Pahwila ta Apustula Grahmata us teem Wihlipperеem rakstita.

Ta 1. Nodalla.

Pahwils pareiz Deewam, ka teem Wihlipperеem dalka irr pee tahs preezas-mahzibas, 3. Luhdz, Deews gribbetu scho labbu darbu pee teem apstiprinaht, 6. Stahsta no sawahm kaitehm, 12. Un paweht, ka teem buhs zeenigi pehz tahs preezas-mahzibas staigaht, 27.

Pahwils un Timoteüs, kalpi JEsus Kristus, wisseem swehteem eekksch Kristus JEsus, kas Wihlippôs irr, ar teem bihskapeem un fullaineem: 1 Kor. 1, 2.

2. Schehlastiba lai irr jums un meers no Deewa muhsu Tehwa, un ta Kunga JEsus Kristus. Reem. 1, 7. 2 Peht. 1, 2.

Lekzions obtrâ desmitâ un obtrâ swehdeenâ pehz wassaras-swehtku atswehtes.

3. Es pateizu mannam Deewam zeekahrt es juhsu peeminnu,
Reem. 1, 8. 1 Kor. 1, 4. Ewes. 1, 15. Kol. 1, 3. 1 Tess. 1, 2. 2 Tess. 1, 3.

4. (Allaschin mannâ peeluhgschanâ, par jums wisseem, darridams to luhgschanu ar lihgsmibas,)

5. Juhsu beedribas pehz pee tahs preezas-mahzibas no pirmas deenas lihds schim laikam,

6. Scho paschu zerredams, ka tas, kas to labbu darbu eekksch jums irr eesahzis, to pabeigs lihds tai deenai JEsus Kristus. Jahn. 6, 29. 1 Tess. 1, 3.

7. Ittin kâ tas man peederrahs no jums wisseem, tà dohmaht, tadehl ka es sawâ firdî juhs turru, tik labb eekksch mannahm saitehm, kâ arridsan (eekksch mannas) aisbildinaschanas, un apstiprinaschanas ta preezas-wahrda, juhs wissus, kam ar mannim dalka irr pee tahs schehlastibas. Ewes. 3, 1. nod. 4, 1. Kol. 4, 3. 18. 2 Tim. 1, 8. Ebr. 13, 3.

8. Jo Deews irr mans leezineeks, zeek lohti es pehz jums wisseem ar firds mihlestibu JEsus Kristus ilgojohs.
Reem. 1, 9. nod. 9, 1. 2 Kor. 1, 23. nod. 11, 31. Galat. 1, 20. 1 Tessal. 2, 5. 1 Tim. 5, 21. 2 Tim. 4, 1.

9. Un par scho luhdsu es (Deewu), ka juhsu mihlestiba jo deenas jo wairak

wairojahs eekſch atſihſchanas un wiſkas ſajuſchanas,

10. Ka juhs pahrbaudiht warrat to, kas labbaks irr, ka juhs eſſat ſkaidri un nepeedaujigi us to deenu Kristus,

Reem. 2, 18.

11. Peepilditi ar augleem tahs taifnibas, kas irr zaur JEſu Kristu, Deewam par gohdu un flawu.]

Jahn. 15, 4. 5. 8. Ewes. 1, 12. 20. nod. 2, 20.

12. Bet es gribbu, ka juhs ſinnat, brahli, ka tas, kas man notizzis irr, jo wairak tam preezas-wahrdam par pee-augſchanu irr nahzis,

13. Tà ka mannas faites irr ſinnamas tappuſchas eekſch Kristus wiſſâ fohdaſammâ, un wiſſeem zitteem,

14. Un ka daudſ no teem brahleem eekſch ta Kunga zaur mannahm faitehm drohſchi tappuſchi, jo wairak drihſt to wahrdu bes bihjaſchanas runaht. Ewes. 3, 13. 1 Teſſ. 3, 3.

15. Zitti gann fluddina Kriſtu ſkaudibas un bahrſchanas dehl: Bet zitti ar labbu prahtu.

16. Winni gann fluddina Kriſtu, no reeſchanas ne tihri, un dohma behdas peelikt mannahm faitehm.

17. Bet ſchee no mihleſtibas, ſinnadami ka es par aisbildinaſchanu ta preezas-wahrda eezelts eſmu.

18. Kas tad nu? Tomehr tohp Kriſtus wiſſadâ kahrtâ jeb eemeſlam jeb teeſcham fluddinahts: Pahr to es preezajohs, un preezaſchohs.

19. Jo es ſinnu, ka tas man par peſtiſchanu nahks, zaur juhſu luhgſchanu, un paſneegſchanu ta Garra JEſus Kriſtus. 2 Kor. 1, 11.

20. Pehz mannu firdigu gaidiſchanu un zerribu, ka es ne kahdâ leetâ kaunâ tapſchu, bet (ta) ar wiſſu drohſchibu itt kà allaſchin, kà arridſan nu Kriſtus pa-augſtuahts taps pee mannahm meeſahm, jeb zaur dſihwibu jeb zaur nahwi. Reem. 5, 5.

21. Jo manna dſihwiba irr Kriſtus: Un ta mirſchana irr manni augli.

22. Bet arrig meeſâ dſihwoht man par labbu eſſus, un kurru man buhs weleht, es ne ſinnu.

23. Jo es tohpu no ſcheem abbeem ſpeeſts, eegribbedamees atraſtees kopt, un ar Kriſtu buht: Jo tas irr daudſ wairak labbaks. 2 Kor. 5, 8.

24. Bet meeſâ palikt irr wehl jo waijaga, juhſu dehl.

25. Un ſcho tizzedams ſinnu es, ka es palikſchu, un lihdſ ar jums wiſſeem palikſchu, par juhſu pee-augſchanu un lihgſmibu tahs tizzibas: Wihlip. 2, 24.

26. Ka juhſu leelifchana eekſch Kriſtus JEſus pee mannim pilniga tohp zaur to, ka es atkal pee jums nahkſchu.

2 Kor. 1, 14. nod. 5, 12.

27. Tikkai darrajtees zeenigi pehz tahs preezas-mahzibas Kriſtus, ka es jeb nahkdams un juhs redſedams, jeb nohſt buhdams, no jums dſirdeht warru, ka juhs Weenâ Garrâ ſtahwat, ar Weenu prahtu zihkſtedami zaur to tizzibu tahs preezas-mahzibas. 1 Mohſ. 17, 1. 1 Kor. 7, 20. Ewes. 4, 1. Kol. 1, 10. 1 Teſſ. 2, 12. nod. 4, 1.

28. Un (ta juhs) ne kahdâ leetâ iſtruhzinati tohpat no teem prettineekeem: Jo tas irr teem weena parahdiſchana tahs paſuſchanas, bet jums tahs ſwehtibas, un tas no Deewa. Reem. 8, 17. 2 Teſſ. 1, 5.

29. Jo jums irr ta ſchehlaſtiba dohta Kriſtus dehl, ne ween eekſch ta tizzeht, bet arridſan par wiņņu zeeſt.

Ap. darb. 5, 41. Reem. 5, 3.

30. To paſchu zihniſchanu paneſdami, ko juhs pee mannim eſſat redſejſchi, un nu eekſch mannim dſirdat.

2. Nodaļa.

Pahwils ſtubbina tohs Wihlipperus us weenadibu un paſemmoſchanu, zaur to preekſch-ſtumt tahs paſemmoſchanas Kriſtus. 2. Apſohla teem to atnahkſchanu Timoteus, 19. Un ka wiņſch pats arri nahkt gribb, 24. Paweht teem Epawroditu, 25.

Ja tad nu kahda paſkubbinaſchana eekſch Kriſtus, irrag eepreezinaſchana tahs mihleſtibas, irrag beedriba ta Garra, irrag firds truhkſchanas un apſchehloſchanas,

2. Tad peepildeet mannu preeku, ka juhs Weenâ prahtâ eſſat, weenadu mihleſtibu turredami, weenlihdſigi, un weenprahtigi, Reem. 12, 10. 16. nod. 15, 5. 1 Kor. 1, 10. Wihlip. 3, 16. 1 Peht. 3, 8.

3. Un ne darrajt neneeka zaur bahrſchanu, jeb weltu gohdu, bet zaur paſemmoſchanu, weens ohtru augſtaku turredami pahr few paſcheem. Reem. 12, 10. 1 Peht. 5, 5.

4. Ne weenam buhs raudſiht us to, kas tam peederr, bet lai ikweens raugo us to, kas zitteem peederr. 1 Kor. 10, 24. nod. 13, 5.

Lekzions

Lekzions Pahpuku-fwehdeenâ.

5. Jo turrajt pee fewim tahdu prahtu, itt kà ir Kriſtum JEſum bija. Matt. 11, 29. Jahn. 13, 15. 1 Peht. 2, 21. 1 Jahn. 2, 6.

6. Kas, Deewa zihmi buhdams, ne irr ſchkittis laupiſchanu eſſam, Deewam lihdſ buht. Jahn. 1, 1. 2. nod. 17, 5. 2 Kor. 4, 4. Koloſ. 1, 15. Ebr. 1, 3.

7. Bet irr few paſchu iſtukſchi jees to zihmi weena kalpa nehmees, un tà kà zits zilweks tappis,

Dahw. dſeeſ. 22, 7. Eſ. 42, 1. nod. 49, 3. 6. nod. 52, 13. nod. 53, 3. 11. Ezek. 34, 23. 24. Dan. 9, 26. Sak. 3, 8. Matt. 20, 28. Mark. 9, 12. Luhk. 22, 27. Jahn. 13, 14. Reem. 1, 4. nod. 15, 3. 8. Gal. 4, 4.

8. Un zilweka kahrtâ atraſts, irr few paſchu paſemmojees, paklauſigs tappis lihdſ nahwei, tai nahwei ta kruſta. Matt. 26, 39. 42. Jahn. 10, 18. Ebr. 2, 9. 14. 17. nod. 4, 15. nod. 5, 8. nod. 12, 2.

9. Tapehz irr arridſan Deews wiņu warren paaugſtinajs, un wiņam dahwinajs weenu wahrdu, kas eet pahr wiſſeem wahrdeem.

Dahw. dſeeſ. 110, 7. Eſ. 53, 12. Jahn. 10, 17. nod. 17, 1. 2. 5. Ap. darb. 2, 33. Eweſ. 1, 21. Ebr. 1, 4. nod. 2, 9.

10. Ka eekſch ta wahrda JEſus lohzitees buhs wiſſeem zelleem to, kas debbeſi, un wirs ſemmes, un appaſch ſemmes irr. Eſ. 45, 23. Reem. 14, 11. Par. Jahn 5, 12.

11. Un ikkatrai mehlei iſteikt buhs, ka JEſus Kriſtus tas Kungs irr, par gohdu Deewa ta Tehwa.]

Jahn. 13, 13. Ap. darb. 2, 36. Reem. 14, 9. 11. 1 Kor. 8, 6. nod. 12, 3.

12. Tad nu manni mihli, ittin kà juhs allaſchin eſſat paklauſigi bijuſchi, ne tikkai man jums klaht eſſoht, bet nu daudſ wairak man nohſt eſſoht, dſenneetees us to, ka juhs ſwehti tohpat ar bihjaſchanu un drebbeſchanu.

13. Jo Deews irr, kas eekſch jums padarra tik labbi to gribbeſchanu, kà to padarriſchanu, pehz (ſawu) labbu prahtu. 2 Kor. 3, 5. Ebr 13, 21.

14. Darrajt wiſſu bes kurneſchanahm un pretti-runnaſchanahm. Reem. 12, 17. 1 Peht. 2, 12. nod. 4, 9.

15. Ka juhs eſſat beſwainigi, un ſkaidri, nenoſeedſigi Deewa behrni, widdâ kary tahs ukrnas un pahrgrohſitas tautas: Starp ko juhs ſpihdat itt kà ſpihdekli eekſch paſaules. Sal. Sak. 4, 18. Matt. 5, 14. 45. Eweſ. 5, 8.

16. Apſargadami to wahrdu tahs dſihwibas man par leelſchanu, us to deenu Kriſtus, ka es ne eſmu welti tezzejs, neds welti darbojees. 2 Kor. 1, 14. Gal. 2, 2. 1 Teſſ. 2, 19. nod. 3, 5.

17. Bet jepſchu es arridſan uppurehts tohpu par to uppuri un kalpoſchanu juhſu tizzibas, tad es preezajohs, un preezajohs lihdſi ar jums wiſſeem. 2 Kor. 7, 4. 2 Tim. 4, 6.

18. Un pahr to paſchu preezajeetees Juhs arridſan, un preezajeetees ar mannim lihdſi.

19. Bet es zerreju eekſch ta Kunga JEſus Timoteü drihſ pee jums ſuhtiht, ka Es arridſan atſpirdſinahts tohpu, nomannidams kà jums klahjahs. Ap. darb. 16, 1. Reem. 16, 21. 1 Teſſ. 3, 2.

20. Jo man ne irr ne weens, kam lihdſigs prahts ar mannim buhtu, kas tik ſirdigi par jums gahdatu.

21. Jo tee wiſſi mekle fawu paſchu (labbumu), un ne, kas Kriſtum peederr. 1 Kor. 10, 24. n. 13, 5. 2 Tim. 4, 10. 16.

22. Un juhs ſinnat wiņa pahrbaudiſchanu, ka wiņſch itt kà dehls tam tehwam ar mannim kalpojis irr eekſch tahs preezas-mahzibas.

23. Tad nu zerreju es ſcho peepeſchi ſuhtiht, zeek drihſ es redſeſchu, kà tas ar mannim iſdohſees.

24. Bet es to teeſcham zerreju eekſch ta Kunga, ka es pats arridſan drihſ nahkſchu. Wihlip. 1, 25. Wilem. w. 22.

25. Bet es eſmu ſchkittis waijaga eſſam, Epawroditu to brahli, un darbabeedri un mannu zihniſchanas beedri, juhſu apuſtuku, un kas pakalpo mannai waijadſibai, pee jums ſuhtiht. Wihlip. 4, 18. Wilem. w. 2.

26. Pehz to, ka tas pehz jums wiſſeem ilgojahs, un tam ſirdi ruhpe, (tadehl,) ka juhs bijat dſirdejſchi to eſſam neweſſelu.

27. Un tas arridſan tuwu lihdſ nahwei neweſſels bija: Bet DEEWS irr apſchehlojees pahr to: Temehr neween pahr to, bet arridſan pahr mann, ka es weenu noſkumſchanu pahr ohtru ne dabbutu.

28. Tad nu eſmu es to jodrihſ ſuhtijis, ka juhs to atkal redſedami preezatees warrat, un Manna noſkumſchana maſaka tohp.

29. Tad nu peenemmeet to eekſch ta Kunga ar wiſſu preeku, un turrajt gohdâ, kas tahdi irr. 1Kor.9,14. nod.16,18. Gal.6,6. 1Teſſ. 5,12. 1Tim. 5,17. Ebr.13,17.

30. Jo ta darba Kriſtus dehl irr tas tai nahwei tuwu nahzis, par ſawu dſihwibu ne behdadams, ka tas juhſu weetâ man pakalpotu. 1Kor.16,17.

Ta 3. Nodalla.

Pahwils mahja, ka no teem nepateeſeem apſtuteem buhs ſargatees, 1. Kurru gals irr ta paſuſchana, 19. Runna no tahs zilwezigas taifnibas, 7. Un no taifnibas tahs tizzibas, 9. Pehz kurras wiſch ſteepjahs.

Jo prohjam, manni brahli, preezajeeteeſ eekſch ta Kunga. Weenadas leetas us jums rakſtiht man ne irr gruht, bet jums nahk tas par apſtiprinaſchanu. 2Kor.13,11. Wihlip.4,4. 1Teſſ.5,16. Jehk.1,2. 1Peht.4,13.

2 Luhkojeet us teem ſunneem, luhkojeet us teem nikneem ſtrahdneekeem, luhkojeet us to ſagraiſiſchanu. Eſ. 56,10. 2 Kor.11,13.

3. Jo Mehs eſſam ta apgraiſiſchana, kas mehs Deewam eekſch ta Garra kalpojam, un eekſch Kriſtus JEſus leelijamees, un ne us meeſu paſaujamees. 5 Moh. gr.10,16. nod.30,6. Jer.4,4. Jahn. 4,24. Reem.2,29. nod.4,11.12. Kol.2,11.

4. Jepſchu Man arri paſaukſchana us meeſu warretu buht, ja kahds zits ſchkeet few warram us meeſu paſautees, Es wairak: 1Moh.gr.49,27. Ap.darb.23,6. nod.26,4.5. Reem.11,1. 2 Kor. 11,18. 21.22.

5. Es eſmu apgraiſihts aſtotâ deenâ, no tahs tautas Iſraëla, no tahs zilts Benjamina, weens Ebreëris no teem Ebreëreem, pehz to bauflibu weens Wariſeëris. 1 Moh.gr. 17,12.

6. Pehz tahs (tizzibas) karſtumu wajadams to Deewa draudſibu; Pehz tahs taifnibas, kas eekſch tahs bauflibas irr, beswainigs. Ap. darb. 8,3. nod. 9,1. nod. 22,4. Gal. 1,13. 1 Tim. 1,13.

7. Bet kurras leetas man par augleem bija, tahs eſmu es Kriſtus dehl par ſkahdi turrejs. Matt.13,44.

8. Jo pateeſi es turru arridſan wiſſas leetas ſkahdi eſſam, tahs warren augſtas atſihſchanas Kriſtus JEſus manna Kunga dehl, kadehl es wiſſas tahs leetas par ſkahdi eſmu turrejs, un turru tahs par ſuhdeem, ka es Kriſtu famantoju. Eſ.53,11. Jer.9,23. Jahn.17,3. Koloſſ.2,2.

9. Un eekſch winna atraſtis tohpu, ne turredams mannu taifnibu no tahs bauflibas, bet kas irr zaur to tizzibu Kriſtus, (prohti) to taifnibu, kas no Deewa irr zaur to tizzibu. Reem.1,17. nod.3,21.22. nod.9,30. nod.10,3 ꝛc.

10. Ka es winnu paſihſtu, un to ſpehku winna augſchamzelſchanas, un to apbeedroſchanu winna zeeſchanas, un winna nahwei lihdſ tohpu. Reem.6,3-5. nod.8,17. 2Kor.4,10.11. 2Tim.2,11.12. 1Peht.4,13.

11. Arrig es jelle warretu nahkt pee tahs augſchamzelſchanas to mirroru.

12. Ne itt kâ buhtu es to dabbujis, jeb jaw pilnigs eſſohts: Bet es dſennohs tam pakkaſ, arrig es arridſan fagrahbts warru, pahr ko es arridſan fagrahbts eſmu no JEſus Kriſtus. 1 Tim. 6,12. Ebr. 12,23.

13. Brahli, ES ne ſchkeetohs, ka es eſmu to ſagrahbis: Luhk. 9,62.

14. Bet weenam (dſennohs es pakkaſ), aiſmirſdams to, kas pakkaſ irr, es dſennohs us to mehrki pehz to gohda-makſu tahs debbeſkigas Deewa aiſzimaſchanas, eekſch Kriſtus JEſus. Dahw.dſ.45,11. Luhk.9,62. 1 Kor. 9,24. 2 Tim. 4,7. Ebr. 3,1.

15. Zeek nu mehs eſſam pilnigi, lai mehs ſchahdu prahtu turram: Un ja juhs zittu prahtu turrat, tad Deews to paſchu jums arridſan ſinnamu darrihs. Reem.14,3.4. 1 Kor. 2,6. nod. 14,20.

16. Tomehr lai mehs pehz to mehramu aukli pee ka mehs tikkuſchi eſſam, ſtaigajam, un weenis prahtis paleekam. Reem. 12,16. nod. 15,5.7. 1Kor.1,10. Gal.6,16. Wihlip.2,2. 1Peht.3,8.

Lekzions ohtrâ deſmitâ un treſchâ ſwehdeenâ pehz waſſaras ſwehtku atſwehtes.

17. Eſſeet manni pakkaſ-dſinneji, brahli, un luhkojeet us teem, kas tâ ſtaiga, itt kâ juhs muhs turrat par preekſch-ſihmi. 1 Kor. 4,16. nod. 11,1. 1 Teſſ. 1,6. 2 Teſſ. 3,9. 1 Peht. 5,3.

18. Jo daudſ ſtaiga, no kurreem es jums daudſkahrt eſmu ſazzijis, bet nu fakku es arridſan raudadams, tohs eſſam eenaidneekus ta kruſta Kriſtus. Reem. 16,17. Gal. 6,12.

19. Kurru gals irr ta paſuſchana, kurru deews tas wehders irr, un kurru gohds ſtahw winnu kaunâ, kurru prahts us paſaules leetahm dſennahs. Oſ.4,7. Reem.8,5. nod.16.18. 2Kor.11,12.15. Gal.6,13.

20. Bet muhſu dſihwoſchana irr debbeſis, no kurrenes mehs arridſan gaidam to Peſtitaju, to Kungu JEſu Kriſtu. 1 Kor. 1,7. Eweſ. 2,6. Kol.3,3. 1Teſſ.1,10. Tit.2,13. Ebr.13,14.

21. Kas

21. Kas muhſu neezigu meeſu pahrwehrtibs, ka ta libdſa tohp tai meeſai winna gohdibas, pehz to ſpehzigu darbu, zaur ko winſch arridſan wiſſas leetas warr apkahſch ſawahm kahjahm nolikt.] 1 Kor. 15, 26. 27. 43. 48. 51. Koloſſ. 3, 4. 1 Jahn. 3, 2.

Ta 4. Nodalla.

Pahwils paſkubbina tohs Wihlipperus us paſtaweſchanu eekſch tizibas, 1. Us wiſſadeem Deewa-rikkumeem, 4. Pateiz arri par tahm labbdarriſchanahm, ko tee winnam daſchkahrt parahdijuſchi, 10.

Tad nu, manni mihli, un firds-mihligi brahli, manna lihgſmiba un krohnis, ſtahweet tà patt eekſch ta Kunga, mihli. 2 Kor. 1, 14. Wihlip. 2, 16. 1 Teſſ. 2, 19. 20.

2. Es luhdſu Ewodiu, un luhdſu Sintiku, Weenadu prahtu turreht, eekſch ta Kunga:

3. Un luhdſu tew arridſan manna juhga ihſtens beedris, ſtahw ſchahm (ſeewahm) klaht, kas ar mannim irr zihnijuſchas eekſch ta preezas-wahrda, arridſan ar Klementu un manneem zitteem darba-beedreem, kurru wahrdi taſ dſihwibas grahmatâ (raſtiti irr). 2 Moſ. gr. 32, 32. Dahw. dſeeſ. 69, 29. Dan. 12, 1. Luhk. 10, 20. Wihlip. 1, 27. Parahd. Jahn. 3, 5. nod. 13, 8. nod. 20, 12. nod. 21, 27.

Lekzions zettortà Adwents-ſwehtdeenâ preekſch ſeemas-ſwehtkeem.

4. Preezajeetees eekſch ta Kunga allaſchin: Es ſakku atkal: Preezajeetees. 1 Teſſ. 5, 16. Wihlip. 3, 1.

5. Lai juhſu lehniba ſinnama irr wiſſeem zilwekeem: Tas KUNGS irr tuwu. 1 Kor. 10, 11. Ebr. 10, 25. 1 Peht. 3, 8. 9.

6. Ne behdajtees par neneeka: Bet juhſu luhgſchanas lai wiſſkim pee Deewa ſinnamas tohp, zaur peeſaukſchanu un peeluhgſchanu ar pateikſchanu. Dahw. dſeeſ. 55, 23. Matt. 6, 25. 1 Tim. 6, 8. 17. 1 Peht. 5, 7.

7. Un tas Deewa meers, kas augſtaks ne kà wiſſa ſapraſchana, tas paſargahs juhſu ſirdis un juhſu dohmas eekſch KRISTUS JESUS.] Jahn. 14, 27. Reem. 5, 1. Ewef. 2, 14.

8. Jo prohjam, brahli, wiſs kas irr pateeſigs, wiſs kas gohdigs, wiſs kas taiſns, wiſs kas ſchkihſts, wiſs kas mihligs, wiſs kam labba flawa irr, ja tur irr kahda patihkama leeta, un ja tur irr kas teizams, to paſchu apdohmajt. Reem. 12, 17. nod. 13, 13. 1 Teſſ. 4, 3. 4. 5.

9. Ko juhs arridſan eſſat mahzijuſchees un dabbujuſchi, un dſirdejſchi, un eekſch mannim redſejſchi, to paſchu darrajt, tad tas DEEWS tà meera ar jums buhs. Reem. 15, 33. 2 Kor. 13, 11.

10. Bet es eſmu tohti preezajees eekſch ta Kunga, ka juhs nu ween reiſ eſſat atſehluſchees par mann gahdaht, par ko juhs arridſan eſſat gahdajſchi, bet tas laiks jums ne irr isdewees. 2 Kor. 11, 9.

11. Es ne ſakku to kahda truhkuma dehl, jo Es eſmu mahzijees, pee ka es eſmu, peeteezigs buht. 1 Tim. 6, 6. 8. 9.

12. Un es ſinnu paſemmigs buht, un es ſinnu pahrgaufis buht, wiſſadi un wiſſâs leetâs eſmu es iſmahzihts, tik labb pee-ehdis buht kà iſſalkt, papillam un pamaſam turreht. 1 Kor. 4, 11. 2 Kor. 11, 27.

13. Es ſpehju wiſſas leetas eekſch ta, kas manni ſpehzigu darra, prohti Kriſtus.

14. Tomehr juhs eſſat labbi darrijuſchi, ka juhs ſew mannahm behdahm lihdſ eſſat apbeedrojuſchees. Wihlip. 1, 7.

15. Un Juhs Wihlipperi ſinnat arridſan, ka no eeſahkuma ta preezas-wahrda, kad es no Makedonias eſmu iſgahjis, ne weena draudſiba few mannim irr peebeedrojuſees, ko labbu man doht, jeb ko labbu no man nemt, bes ka juhs ween. 2 Kor. 8, 2. 8.

16. Jo arridſan kad es Teſſalonikâ biju, eſſat juhs ween un diwkahrt man mannas waijadſibas pehz ſuhtijuſchi.

17. Ne, ka es to dahwanu mekleju, bet es mekleju to augli, ka tas pahr pahrim pilns eſſus, us juhſu lihdſibu. Reem. 15, 28. Tit. 3, 14.

18. Bet es eſmu wiſſas leetas dabbujis, un man irr pahr pillam: Es eſmu peepildihts, kad es no Epawroditus dabbuju, kas no jums (ſuhtihts bija) weenu ſaldu ſmarſchu, weenu peenemmigu un Deewam patihkamu uppuri. 2 Kor. 11, 9. Ebr. 13, 16.

19. Bet mans Deews peepildihs wiſſu juhſu waijadſibu pehz ſawas baggatibas, eekſch gohdibas zaur Kriſtu JEſu. 2 Kor. 9, 8.

20. Bet Deewam un muhſu Tehwam lai irr gohds muhſchigi muhſcham, Amen.

21. Apſweizinajeet ikkatru ſwehtu eekſch Kriſtus JEſus, tee brahli, kas ar mannim irr, apſweizina juhs.

22. Wissi swehti apsweizina juhs, un wifswairak tee, kas no ta keisera namma irr.

23. Ta schehlastiba muhfu Kunga JEsus Kristus lai irr ar jums wisseem, Amen.

Us teem Wihlippereem rakstita no Rohmas zaur Epawroditu.

Pahwila ta Apustuka Grahmata us teem Kolofferеem rakstita.

Ta 1. Nodalka.

Pahwils pateiz Deewam par to Kolofferu apstaidroschanu, 3. Mahza itt skaidri, kas jatizi no tahs ihpaschibas, 15. Ammata, 18. Un labbdarrischanahm Kristus, 21.

1. Pahwils weens apustuls JEsus Kristus, zaur Deewa prahtu, un Timoteüs tas brahlis,

2. Teem Koloſſös esſoſcheem swehteem un tizzigeem brahleem eekſch Kristus: Schehlastiba lai irr jums, un meers no Deewa muhſu Tehwa, un ta Kunga JEsus Kristus. Reem. 1, 7. Gal. 1, 3. Ewes. 1, 2. 1 Peht. 1, 2.

3. Mehs pateizam Deewam un tam Tehwam muhſu Kunga JEsus Kristus, allaschin preekſch jums luhgdami.

Ewes. 1, 15. Wihlip. 1, 3. 1 Teſſ. 1, 2. 2 Teſſ. 1, 3.

4. Kad mehs eſſam juhſu Tizzibu dſirdejſchi eekſch Kristus JEsus, un to Mihleſtibu prett wiſſeem ſwehteem.

Ewes. 1, 15. Wilem. w. 5.

5. Tahs Zerribas deht, kas jums noliktа irr debbeſis, no ka juhs papreekſch eſſat dſirdejſchi, eekſch ta wahrda tahs pateeſibas, prohti tahs preezas-mahzibas. 1 Peht. 1, 4.

6. Kas pee jums nahzis irr, itt kà arridſan eekſch wiſſas paſaules: Un irr augligs, itt kà arridſan juhſu ſtarpâ, no tahs deenas, ka juhs eſſat dſirdejſchi un atſinnuſchi to Deewa ſchehlastibu eekſch pateeſibas.

Mark. 4, 8 Jahn. 15, 16. Ap. darb. 6, 7. nod. 12, 24. nod. 19, 20.

7. Ittin kà juhs arridſan eſſat mahzijuſchees no Epawra muhſu mihļa darba-beedra, kas irr weens peetizzigs kalps Kristus preekſch jums. Koloſſ. 4, 12. Wilem. w. 23.

8. Kas mums arridſan ſtahſtijis irr juhſu mihleſtibu eekſch ta Garra.

Lekzions ohtrâ dſimitâ un zettortâ ſwehdeenâ pehz waſſaras-ſwehtku atſwehtes.

9. Tapehz arridſan mehs no tahs deenas, kad mehs to eſſam dſirdejſchi, ne mittejamees par jums luhgt un Deewu peeſaukt, ka juhs peepilditi tohpat ar atſihſchanu winna prahta, eekſch wiſſas gudribas un garrigas ſaprafſchanas, Reem. 12, 2. 1 Kor. 1, 5. Ewes. 1, 15. nod. 5, 10. 17.

10. Ka juhs zeenigi ſtaigaht warrat tam Kungam par wiſſu patikſchanu, eekſch wiſſa labba darba augļus neſdami, un pee-augdami eekſch Deewa atſihſchanas.

1 Moſ. gr. 17, 1. Jahn. 15, 16. 1 Kor. 7, 20. Ewes. 4, 1. Wihlip. 1, 27. 1 Teſſ. 2, 12. nod. 4, 1.

11. Ar wiſſadu ſpehku ſpehzigi buhdami pehz to warru winna gohdibas, eekſch wiſſas pazeeſchanas un lehnprahtibas ar lihgſmibu. 1 Kor. 1, 5.

12. Pateikdami tam Tehwam, kas mums derrigus irr darrijis pee tahs dallibas tahs eemantoſchanas to ſwehtu eekſch gaiſmas.

Ap. darb. 26, 18.

13. Kas mums irr israhwis no tahs warras tumſibas, un pahrſtattijis eekſch tahs walſtibas ſawa mihļa Dehla, Matt. 3, 17. nod. 17, 5. Ewes. 2, 4. nod. 6, 12. 1 Teſſ. 2, 12. Ebr. 2, 14. 1 Peht. 2, 9. 2 Peht. 1, 17.

14. Eekſch ka mums irr ta atpeſtiſchana zaur winna aſſini, (prohti) to grehku peedohſchana.

Ap. darb. 20, 28. Ewes. 1, 7. Ebr. 9, 14. 1 Peht. 1, 19.

15. Kas irr tas Gihmis ta neredſama Deewa, tas Pirmdſimtais wiſſu raddituu leetu. Gudr. 7, 26. Jahn. 14, 9. 2 Kor. 4, 4. Wihlip. 2, 6. Ebr. 1, 3. Par. Jahn. 5, 44.

16. Jo eekſch ta irr wiſſas leetas raddituas, kas debbeſis un ſemmes wirſu, tahs redſamas un neredſamas, jeb troni, jeb kundſibas, jeb wirſneezibas, jeb waldiſchanas: Wiſſas leetas irr zaur winnu un us winnu raddituas.

Jahn. 1, 3. Reem. 8, 38. nod. 11, 36. 1 Kor. 8, 6. Ewes. 1, 21. nod. 3, 9. Koloſſ. 2, 15. Ebr. 1, 2. 1 Peht. 3, 22.

17. Un Winſch irr preekſch wiſſahm leetahm, un wiſſas leetas paſtahw eekſch winna.

18. Un Winſch irr ta Galwa tahs meefas, prohti tahs draudſibas, kas ir ta

tas Eefahkums, tas Pirmdsimtais no teem mixroteem, ka Winsch starp wisseem tas Pirmais essus. Ap. darb. 26, 23. 1 Kor. 15, 20. 23. Ewes. 1, 22. nod. 4, 15. nod. 5, 23. Par. Jahn. 1, 5

19. Jo schi irr ta Tehwa patikschana bijusi, ka eekschwinna wissa pilniba dsihwotu. Jahn. 1, 16. n. 3, 34. 35. Koloss. 2, 9.

20. Un ka tas zaur winnu wissas leetas salihdsinatu us winnu, jeb tahs wirs semmes, jeb tahs, tas debbeschs irr, meeru darridams zaur winnu, (probti) zaur to assini winna krusta. Es. 9, 5. 6. Jahn. 6, 33. Ap. darb. 10, 36. Reem. 5, 1. 10. 2 Kor. 5 18. Ewes. 1, 10. n. 2, 14. 16. 1 Jahn. 4, 10.

21. Un irr juhs, kas juhs zittkahrt swekschi un eenaidneeki prahtā eekschkauneem darbeem essat bijuschi, taggad salihdsinajis, Ewes. 2, 1. 2. 12.

22. Eekschwinna meesigas meesas zaur to nahwi, ka tas juhs preekschstahditu swehtus un beswainigus un nenoseedsigus preekschsew. Luhk. 1, 75. Ewes. 1, 4. nod. 2, 15. nod. 5, 26. 27. 2 Tim. 1, 9. Ebr. 5, 7. Tit. 2, 14.

23. Ja zittadi juhs paleekat eekschtahs tizzibas dibbinati un pastahwigi un ne nolohkami, no tahs zerribas tahs preezas-mahzibas, ko juhs essat dsirdejschi, kas pasluddinahts irr starp wissahm tahm radditahm leetahm, kas appakschdebbes irr: Kurra kalps Es Pahwils tappis esmu. Jahn. 15, 6.

24. Kas es nu preezajohs mannās zeeschanās pahr jums, un peepildu atkal, kas wehl truhkst no tahm behdahm Kristus eekschmannas meesas, pahr winna meesu, kas irr ta Deewa draudsiba: Reem. 12, 5. 1 Kor. 12, 27. 2 Kor. 1, 5. 6. nod. 4, 10. 11. nod. 7, 4. Ewes. 1, 23. nod. 3, 1. 13. nod. 4, 12. nod. 5, 23. Wihlip. 2, 17. nod. 3, 10. 2 Tim. 1, 8. nod. 2, 10.

25. Kurras kalps Es tappis esmu pehz tahs Deewa namma-turrefchanas, kas man pee jums dohta irr, to Deewa wahrdu peepildiht. Ewes. 3, 2.

26. (Probti) to noslehpumu, kas irr paslehpts bijis no eesahkuma un no wezeem laikeem, bet nu irr atspihdejs saweem swehteem. Matt. 13, 11. Reem. 16, 25. Ewes. 1, 9. nod. 3, 9. 2 Tim. 1, 10. Tit. 1, 3. 1 Peht. 1, 20.

27. Kam Deews irr gribbejis sinnu doht, kahda essoti ta baggatiba tahs gohdibas ta noslehpuma starp teem paganeem, kas irr Kristus eekschjums, ta Derriba tahs gohdibas. Reem. 9, 23. 2 Kor. 2, 14. Ewes. 1, 7. nod. 3, 8. 1 Tim. 1, 1.

28. Ko Mehs pasluddinajam paskubinadami ikkatru zilweku, un mahzidami ikkatru zilweku eekschwissas gudribas, ka mehs ikkatru zilweku warram pilnigu preekschstahdiht eekschKristus JEsus. 2 Kor. 11, 2. Ewes. 5, 27.

29. Pahr ko es arridsan darbojohs, zihkstedamees pehz winna spehzigas padarrischanas, kas eekschman spehzigi strahda ar spehku.

Ta 2. Nodalla.

Pahwils mahza, ta eekschKristus irr apslehptas wissas mantas tahs gudribas un atsihschanas, 3. Un paskubbina tohs Kolosserus, tapehz ka teem eekschKristus wiss irr, kas pee tahs muhschigas dsihwoschanas waijaga, 6. 10. Ka teem buhs stargatees no weltas zilweku gudribas, 18. ꝛc.

Jo es dohmu jums sinnu, kahda zihnischana man par jums irr, un par teem, kas Laodikeā irr, un zeek mannu meesas waigu ne irr redsejschi: Wihlip. 1, 30. 1 Tess. 2, 1.

2. Ka winnu sirdis eepreezinatas tohp, un tee salikti eekschmihlestibas, un us wissu baggatibu tahs pilnibas ta prahta, eekschatsihschanas to Deewa noslehpuma, un ta Tehwa un Kristus. Es. 53, 11. Jer. 9, 23. 24. Jahn. 17, 3. 2 Kor. 1, 6. Wihlip. 3, 8.

3. Eekschka paslehptas irr wissas mantas tahs gudribas un tahs sinnaschanas. 1 Kor. 1, 24.

4. Bet scho sakku es, ka ne weens juhs peewill ar gudrahm wallodahm. Ewes. 5, 6. Kolos. 2, 8.

5. Jo jepschu es ar to meesu nehst esmu, tomehr ar to garru esmu es jums klaht, preezadamees un skattidams juhsu peeklahjamu dsihwoschanu, un to stiprumu juhsu tizzibas eekschKRISTUS. 1 Kor. 5, 3. nod. 14, 40.

6. Tad nu ittin kā juhs Kristu JEsu to Kungu essat peenehmuschi, tā staigajeet eekschta. 1 Tess. 4, 1. Jud. v. 3.

7. Eesakneti un usbuhweti eekschta. un apstiprinati eekschtizzibas, itt ka juhs essat mahzīti, pilnigi buhdami eekschtahs pateizibas. 1 Kor. 1, 5. Ewes. 2, 21. 22. nod. 3, 17.

8. Luhkojeet ka ne kahds buhtu, kas juhs aplaupa zaur to pasaulīgu gudribu un weltu peewilschanu) pehz zilweku stahstischanahm, pehz pasaules prahta, un ne pehz Kristus. Matt. 15, 2. Reem. 10, 17. Gal. 4, 3. 9. Koloss. 2, 10. Ebr. 13, 9.

9. Jo eekschta mahjo wiss pilniba tahs Deewibas itt ihpaschi. Jahn. 1, 14. Koloss. 1, 19.

10. Un

10. Un juhs essat pilnigi eekschta, kas irr ta Galwa wiffas wirfibas un waldischanas. Jahn. 1, 16. Reem. 8, 38. Ewes. 1, 21.

11. Eekschka juhs arridsan essat apgraisiti ar to apgraisischanu, kas bes rohkahm noteek eekschiswilkschanas tahs meesas to meesigu grehku, zaur to apgraisischanu Kristus. 5 Mohs. gr. 10, 16. nod. 30, 6. Jer. 4, 4. Reem. 2, 29. nod. 6, 6. Ewes. 4, 22. Kolos. 3, 8. 9. Wihlip. 3, 3.

12. Aprakti ar to eekschtahs kristibas, eekschka juhs arridsan essat usmohdinati zaur to tizzibu, ko Deews spehzigi padarra, kas to no teem mirroneem irr usmohdinajs. Reem. 6, 3. 4. Ewes. 1, 19. nod. 3, 7. Gal. 3, 27.

13. Un winsch irr juhs, kad juhs mirrufchi bijat eekschnoseegumeem un eekschtahs preekschahdas juhfu meesas, ar to lihds dsihwus darrijis, schehligi jums peedohdams wiffus noseegumus. Ewes. 2, 1. 11.

14. Un irr isdeldejis to parradagrahmatu, kas pretti mums bija, un irr to no widdus zehlis, un pee krusta peesittis, Ewes. 2, 5. 15.

15. Un tahs leelkundsibas un waldischanas nopohstijis, un tohs klaiji smeeklâ lizzis, un weenu uswarreschanaspreeku taisijis zaur few paschu. 1 Mohs. 3, 15. Dahw. dseef. 68, 19. Esa. 53, 12. Mark. 12, 29. Luhk. 11, 22. Jahn. 12, 31. nod. 16, 11. Ewes. 4, 8. nod. 6, 12. Ebr. 2, 14.

16. Tad nu lai neweens juhs teesa pahr barribu, jeb pahr dsehreenu, jeb eedallischanas to fwehtku, jeb ta jauna mehnescha, jeb to fwehdeenu, 3 Mohs. gr. 11, 2. nod. 23, 2. Reem. 14, 2. Gal. 4, 10.

17. Kas weena ehna to nahkoschu leetu bija, bet ta buhschana irr Kristus. Ebr. 8, 5. nod. 10, 1.

18. Lai neweens juhs us zirtu zeku no tahs gohdamakfas nogreesch, kas zaur pasemmoschanu un teem eegeleem kalpodams us to dsennahs, ko winsch ne irr redsejis, un irr welti uspuhsts sawâ meekas prahtâ, Jer. 29, 8. Ezek. 13, 3. Matt. 24, 4 Ewes. 5, 6. 2 Tess. 2, 3. 1 Jahn. 4, 1.

19. Un ne turrahs pee tahs Galwas, no ka wissa ta meesa zaur lohzekleem un kalikschanahm palihdsibu dabbu, un kalikta irr, un usaug deewischkigâ augumâ. Ewes. 4, 15. 16.

20. Ja juhs nu ar Kristu teem pasaules likkumeem essat nomirrufchi, ko tad juhs tohpat ar pawehleschanahm apgruhtinati, itt kâ eekschpasaules dsihwodami. Reem. 6, 3. 5. nod. 7, 4. 6. Gal. 2, 19. nod. 4, 3. 9. Kol. 2, 8.

21. Kas fakka: Ne aiskarr, ne baudi, ne aiskarr,

22. Kas wiss pa rohkahm issuddihs, un irr eestahditas zaur zilweku pawehleschanahm un mahzibahm. Es. 29, 13. Matt. 15, 9. Tit. 1, 14.

23. Kas no ahrenes gann gudri leekahs, tahs no few pascha apnemtas Deewa kalposchanas un pasemmoschanas dehk, un tadehk, ka tahs to meesu ne saudsch, neds sawu meesu kohpj, zeek winnam par peehzschanu peenahk. Kol. 2, 18. 1 Tim. 4, 3. 8. nod. 5, 23.

Ta 3. Nodalla.

Pahwils pastubbina us labbeem darbeem, 1. Un ka ta wezza zilweka darbus buhs iswilkt, 9. To jaunu zilweku apwilkt, 10. Sawâ starpâ sirdigi mihletees, 14. Un kâ seewahm, widreem, behrneem, wezzakeem, kalpeem buhs gohdigi turretees, 18. 22.

Ja tad nu juhs ar Kristu essat augschamzehlufchees, tad meklejeet tahs leetas, kas augschâ irr, kur Kristus irr, fehdedams pee Deewa labbas rohkas. Dahw. dsf. 110, 1. Reem. 6, 5. Ewes. 1, 20. nod. 2, 6. Kol. 2, 12.

2. Dohmajeet us to, kas augschâ irr, ne us to, kas wirs semmes.

3. Jo juhs essat nomirrufchi, un juhfu dsihwiba irr paslehpta ar Kristu eekschDeewa. Reem. 6, 2. nod. 8, 24. 2 Kor. 5, 7. Gal. 2, 20.

4. Kad nu Kristus juhfu dsihwiba atspihdehs, tad arridsan juhs ar to paspihdefeet eekschgohdibas. 1 Kor. 15, 43. Wihlip. 3, 21. 1 Jahn. 3, 2.

5. Tapehz nomehrdejeet juhfu lohzekkus, kas wirs semmes irr, mauzibu, nesehklihstibu, beskaunigu prahtu, launu eekahrofchanu un to negaufibu, kas irr elka-Deewu kalposchana. Reem. 6, 13. nod. 7, 5. 23. nod. 8, 13. Ewes. 4, 22. nod. 5, 3. 1 Tess. 4, 5.

6. Kurru dehl nahk ta Deewa dusmiba pahr teem behrneem tahs netizzibas. 1 Kor. 6, 10. Ewes. 5, 5. 6. Gal. 5, 19. Offenb. Jahn. 22, 15.

7. Kurrâs leetâs Juhs arridsan essat staigajuschi, kad juhs eekschtahm dsihwojat. Reem. 6, 19. 20. nod. 7, 5. 1 Kor. 6, 11. Ewes. 2, 1. Tit. 3, 3.

8. Bet nu noleezeet arridsan juhs tahs wissas, dufmibu, bahrsibu, launumu, Deewa-saimoschanu, beskaunigus wahrdus no juhfu muttes. Reem. 6, 4. Ewes. 4, 22. Ebr. 12, 1. 1 Peht. 2, 1. Jehk. 1, 21. 9. Ne

9. Ne mellojeet weens prett ohtru, nowilkdami to wezzu zilweku ar saweem darbeem, Ewes. 4, 2. 25. 29. nod. 5, 4.

10. Un apwilkdami to jaunu, kas atjaunahts tohp us atsihschanu pehz to zihmi ta, kas to raddijis irr. 1 Mohs. 1, 26. Neem. 6, 4. Ewes. 2, 10. nod. 4, 24.

11. Kur ne irr Greekeris jeb Juds: Apgraisischana, jeb preekschahda, Barbaris, Skiteris, kalps, swabbads: Bet Kristus irr wiss un eekschwisseem. Neem. 10, 12. 1 Kor 7, 21. 22. nod. 12, 13. Gal. 3, 28. nod. 5, 6. nod. 6, 15.

Lekzions peektâ swehdeenâ pehz swaigsnes-deenas.

12. Tad nu apwelzeet itt kà tee Dewa isredsëti swehti un mihligi, sirdsdibbinigu apschehlohschanu, laipnibu, pasemmohschanu, lehnibu, lehnprahtibu. Ewes. 4, 32. nod. 6, 11. Gal. 5, 22. 1 Tess. 1, 4.

13. Weens ohtru panesdami, un weens ohtram peedohdami, ja kurram prett ohtru jasuhdsahs irr, ittin kà arridsan Kristus jums irr peedewis, tà patt arridsan Juhs. Matt. 6, 14. Mark. 11, 25. Ewes. 4, 2. 32.

14. Un pahr scheem wisseem (apwelzeet) to mihlestibu, kas irr ta saite tahs pilnibas. Jahn. 3, 34. nod. 15, 12. Ewes. 4, 3. nod. 5, 2. Kolosse. 2, 2. 1 Tess. 4, 9. 1 Jahn. 3, 23. nod. 4, 21.

15. Un tas Deewa meers lai walda juhsu sirdîs, us ko juhs arridsan essat aizinati Weenâ meesâ, un esseet pateizigi. Ewes. 4, 4. Wihlip. 4, 7.

16. Lai tas wahrds Kristus juhsu starpâ baggatigi miht, eekschwissas gudribas, mahzidami un paskubbinadami few paschus ar dseesmahm, un pateizibas-dseesmahm, un garrigahm dseesmahm, dseedadami tam Kungam mihligi juhsu sirdîs. 1 Kor. 14, 26. Ewes. 5, 19.

17. Un wissu, ko juhs darrat, ar wahrdeem, jeb ar darbeem, darrajt wissu eekschta wahrda ta Kunga JEsus, pateikdami Deewam un tam Tehwam zaur winnu.] Neem. 1, 8. 1 Kor. 10, 31. Ewes. 5, 20. 1 Tess. 5, 18. Ebr. 13, 15.

18. Juhs sewas, esseet paklausigas saweem pascheem wihreem, itt kà tas klahjahs eekschta Kunga. 1 Mohs. 3, 16. 1 Kor. 14, 34. Ewes. 5, 22. 1 Peht. 3, 1.

19. Juhs wihri, mihlojeet sawas sewas, un ne sahbrgojeetees pret tahm. Ewes. 5, 25. 1 Peht. 3, 7.

20. Juhs behrni, esseet teem wezzakeem paklausigi wissâs leetâs, jo tas irr tam Kungam labpatikkams. Ewes. 6, 1.

21. Juhs tehwi, ne tirrinajeet juhsu behrnus, ka tee prahtâ ne samissahs. Ewes. 6, 4.

22. Juhs kalpi, paklausajt teem Kungeem pehz tahs meesas wissâs leetâs, ne azzu preekschâ kalpodami, itt kà gribbedami zilwekeem patikt, bet eekschsirdswenteesibas Deewu bihdami. Ewes. 6, 5. 1 Tim. 6, 1. Tit. 2, 9. 1 Peht. 2, 18.

23. Un wissu, ko juhs darrat, to padarrajt no sirds-dibbina, itt kà tam Kungam, un ne teem zilwekeem.

24. Sinnadami ka juhs no ta Kunga dabbusseet to atmakksaschanu tahs eemantoschanas, jo juhs kalpojat tam Kungam Kristum.

25. Bet kas ne pareisi darra, tas dabbuhs, ko tas ne pareisi irr darrijis: Un tur ne irr ne kahda usluhkschana to zilweku augstibas. Ap. darb. 10, 34. Neem. 2, 11. 1 Peht. 1, 17.

Ta 4. Nodalla.

Pahwills pamahza arridsan teem Kungeem, kas teem jadarra, 1. Stubbina us Deewa-luhgschanu, 2. Laipnibu, 5. Apschehlu to atnehkschanu Tikkus un Onesimus, 7. Pabeidsi to grahmatu ar apsweizinaschanu, 10.

Juhs kungi, kas pareisi un teesa irr, to darrajt teem kalpeem, sinnadami, ka Jums arridsan weens Kungs irr debbesîs. Ewes. 6, 9.

2. Esseet pastahwigi eekschluhgschanas, un esseet nomohdâ eekschtahs ar pateizibu. Luhk. 18, 1. Neem. 12, 12. Ewes. 6, 18. 1 Tess. 5, 17.

3. Luhgdami tur klaht arridsan par mums, ka Deews mums gribbetu ta wahrda durwis atwehrt, runnaht to noslehpumu Kristus, kadehl es arridsan saistihts esmu. Matt. 13, 11. 1 Kor. 4, 1. nod. 16, 9. 2 Kor. 2, 12. Ewes. 6, 19. 2 Tess. 3, 1. Kol. 1, 26. nod. 2, 2.

4. Ka es to warru parahdiht, kà man peenahkahs runnaht.

5. Staigajeet eekschgudribas, pee teem, kas ahrà irr, to laiku wehrà nemdami. Ewes. 5, 15. 16. 1 Tess. 4, 12.

6. Juhsu wallodai buhs allaschin buht mihligai ar sahli apbahrsitai, ka juhs sinnaht warrat, kà jums peenahkahs ikweenam atbildeht. Mark. 9, 50. Kol. 3, 16.

7. Ka

7. Kà man klahjahs, no ta jums sinnu dohs Tikikus tas mihlais brahlis, un peetizzigs fullainis un beedris eekfch ta Kunga, Ap. darb. 20, 4. Ewes. 6, 21. 2 Tim. 4, 12.

8. Ko es esmu pee jums fuhtijis pahr to pafchu, kà es sinnaht warru, kà jums klahjahs, un tas juhfu firdis eepreezinaht warr.

9. Ar Onesimu to peetizzigu un mihlu brahli, tas no juhfu draudses: Tee darrihs jums wiffas leetas sinnamas, kà fche klahjahs. Wilem. w. 10.

10. Aristarkus mans zeetuma-beedris apfweizina juhs, un Markus Barnabas brahla dehls, no ka juhs effat pawehlefchann dabbujufchi, kad tas pee jums nahks, peenemmeet to. Ap. darb. 15, 37. nod. 19, 29. nod. 27, 2. 2 Tim. 4, 11. Wilem. w. 24.

11. Un Jesus, Justus fauzams, kas no tahs apgraisischanas irr: Schee irr ween manni darba-beedri pee tahs Deewa-walstibas, kas man weena eepreezinaschana irr bijufchi.

12. Epawras kas no juhfu draudses irr, weens kalps Kristus, apfweizina juhs, allaschin preekfch jums zihkstedamees eekfch peeluhgfchanahm, ka juhs pilnigi pastahwat un peepildit ar wissu Deewa prahtu. Reem. 15, 30. Kol. 1, 7. Wilem. w. 23.

13. Jo es dohmu leezibu, ka tam leels darbofchanas karstums irr par jums, un par teem eekfch Laodikeas, un par teem Jerapolî.

14. Luhkas tas ahrste tas mihligs, un Demas apfweizina juhs. 2 Tim. 4, 10. 11. Wilem. w. 24.

15. Apfweizinajeet tohs brahlus eekfch Laodikeas, un Nimwu, un to Deewa draudsibu winna nammâ. Reem. 16, 5. 1 Kor. 16, 19.

16. Un kad ta grahmata no jums lassita irr, tad darrajt, ka ta arridsan eekfch tahs Laodikeeru draudsibas lassita tohp: Un ka Juhs arridsan to grahmatu no Laodikeas lassat. 1 Tess. 5, 27.

17. Un sakkajt tam Arkippam: Usraugi us to ammatu, ko tu effi dabbujis eekfch ta Kunga, ka tu to peepildi. Wilem. w. 2.

18. Ta apfweizinaschana ar mannu Pahwila rohku. Peeminneet mannu saifchu. Schehlastiba lai irr ar jums, Amen. 1 Kor. 16, 21. 2 Tess. 3, 17. Ebr. 13, 3.

Us teem Kolosseereem rakstita no Rohmas zeur Tikiku un Onesimu.

Pahwila ta Apustuka pirma Grahmata us teem Tessalonikereem rakstita.

Ta 1. Nodalla.

Pahwils pateiz Deewam, 2. Un stahsta zeek lohti winsch preezajahs pahr to Tessalonikeru tizzibu, 3. Un pasceschanu eekfch behdahm, 6. Teiz arridsan, ka tee irr weena preekfch-fihme tappufchi wiffeem tizzigeem eekfch Makedonias un Akajas, 8.

Pahwils un Silwanus un Timoteus tai Tessalonikeru draudsibai, eekfch Deewa ta Tehwa, un ta Kunga JEsus Kristus: Schehlastiba lai irr jums, un meers no Deewa muhfu Tehwa, un ta Kunga JEsus Kristus. Reem. 1, 7. 2 Kor. 1, 19. Ewes. 1, 2. 1 Peht. 1, 2. nod. 5, 12.

2. Mehs pateizam Deewam allaschin par jums wiffeem, juhfu peeminnedami muhfu luhgfchanâs: Reem. 1, 8. 9. Ewes. 1, 16. 2 Tess. 1, 3. Wihlip. 1, 3.

3. Bes mitteschanas atgahdadamees ta darba juhfu Tizzibas, un tahs darbofchanas tahs Mihlestibas, un tahs pazeefchanas, (eekfch) tahs Zerribas us muhfu Kungu JEsu Kristu, preekfch Deewa un muhfu Tehwa. Jahn. 6, 29.

4. Sinnadami mihli brahli, ka juhs isredseti effat no Deewa. 2 Tess. 2, 13.

5. Jo muhfu preezas-mahziba irr juhfu starpâ ne ween eekfch wahrdeem bijufi, bet arridsan eekfch ta spehka, un eekfch ta Swehta Garra, un eekfch pilnas pateefibas: Jttin kà juhs sinnat kahdi mehs essam juhfu starpâ bijufchi juhfu dehl. 1 Kor. 2, 4. nod. 4, 20. 2 Kor. 6, 6. 1 Tess. 2, 1.

6. Un Juhs effat muhfu pakkal dsinneji tappufchi un ta Kunga, to wahrdu peenehmufchi eekfch daudf behdahm ar preeku ta Swehta Garra. Ap. darb. 5, 41. 1 Kor. 4, 16. nod. 11, 1. Wihlip. 3, 17. 2 Tess. 3, 9. Ebr. 10, 34.

7. Tà ka juhs preekfch-sihmes effat tappufchi wiffeem tizzigeem eekfch Makedonias un Akajas.

8. Jo

8. Jo no jums irr ta Kunga wahrds ispaudees, ne ween eekſch Makedonias un Akajas, bet arridſan wiſſâs mallâs irr juhſu tizziba us Deewu isgahjuſi, tà ka mums ne irr waijaga no ta ko runnaht. Reem. 1, 8.

9 Jo tee paſchi paſluddina no jums, kahda ee-eeſchana mums pee jums irr, un kà juhs eſſat atgreeſuſchees pee Deewa no teem elka-deeweem, kalpoht tam dſihwam un ihſtenam Deewam, 1 Kor. 12, 2.

10. Un pagaidiht winna Dehlu no debbeſim, ko winſch irr uſmohdinajs no mirroncem (prohti) JEſu, kas muhs irr iſpeſtijis no tahs nahkamas dufmibas. Matt. 3, 7. Ap. darb. 1, 11. nod. 2, 24. 32. Reem. 5, 9. Wihlip. 3, 20. 2 Teſſ. 1, 10. Par. Jahn. 1, 7.

Ta 2. Nodaļa.

Pahwils ſtahſta teem Teſſalonikereem, ka peeteizigi winſch teem to preezas-mahzibu ſluddinajis, 1. Un gaur to ſawu paſchu labbumu ne meklejis, 5. Ar kahdu prahtu tee arridſan winna mahzibu uſnehmuſchi, kà Deewa wahrdu, 13. Nahkſa, ka ſatans winna atnahkſchanu uſ teem dſiwi reiſ atſtahwejis, 18.

Jo juhs paſchi ſinnat, brahli, muhſu ee-eeſchanu pee jums, ka ta ne irr welta bijuſi: 1 Teſſ. 1, 5. 9.

2. Jo jepſchu mehs papreekſchu bijam zeetuſchi un Wihlippôs neewati, ittin kà juhs ſinnat, eſſam mehs (tomehr) drohſchi bijuſchi eekſch muhſu Deewa, pee jums runnaht to Deewa preezas-mahzibu eekſch daudſ zihkſtekſchanas. Ap. darb. 16, 22. ꝛc. nod. 17, 2. Wihlip. 1, 30. Kol. 2, 1.

3. Jo muhſu pamahzifchana ne irr notikkuſi no peewilſchanas, neds no neſchkihſtibas, neds wiltibas, 2 Kor. 7, 2.

4. Bet ittin kà mehs no Deewa eſſam pahrbauditi, ka mums uſtizzehts taptu tas preezas-wahrds, tàpatt runnajam mehs, ne itt kà zilwekeem patikdami, bet Deewam, kas muhſu ſirdis pahrbauda. Gal. 1, 10. nod. 2, 7. 1 Tim. 1, 11. 12. Tit. 1, 3.

5. Jo mehs ne eſſam ne kad mihkſtu mehli turrejſchi, itt kà juhs ſinnat, neds ar kahdu eemeſlu tahs negaufibas: Deews irr leezineeks pahr to. Ap. darb. 20, 33. Reem. 1, 9. nod. 9, 1. 2 Kor. 1, 23. nod. 2, 17. nod. 4, 2. nod. 7, 2. nod. 11, 31. nod. 12, 17. Gal. 1, 10. Wihlip. 1, 8. 1 Tim. 5, 21. 2 Tim. 4, 1.

6. Neds gohdu mekledami no zilwekeem, neds no jums, neds no zitteem: Jepſchu mehs warrejam jums gruhti buht, itt kà Kriſtus apuſtuli. Jahn. 5, 41. 44. nod. 12, 43.

7. Bet mehs eſſam lehnigi bijuſchi juhſu ſtarpâ, itt kà weena ſihditaja fawus paſchus behrnus glabba. 1 Kor. 2, 3. nod. 9, 1. 2 Kor. 10, 1. 2. 10. 11. nod. 13, 4. 2 Teſſ. 3, 9.

8. Tà patt mehs pehz jums ilgodamees, gribbejam jums isdalliht ne ween to Deewa preezas-mahzibu, bet arridſan muhſu paſchas dwehſeles, tadehk ka juhs mums eſſat mihli tappuſchi. 2 Kor. 12, 15.

9. Jo peeminneet juhs, brahli, muhſu darbofchanu un peekuſchanu: Jo deenâ un naktî ſtrahdajam mehs, ka mehs ne weenam no jums gruhti buhtum, juhſu ſtarpâ to Deewa preezas-mahzibu pasluddinajſchi. Ap. darb. 18, 3. nod. 20, 34. 1 Kor. 4, 12. 2 Kor. 11, 9. nod. 12, 13. 2 Teſſ. 3, 8.

10. Juhs eſſat leezineeki un Deews ka mehs ſwehti, un taiſni, un neno-ſeedſigi pee jums, kas juhs tizzat, eſſam bijuſchi.

11. Ittin kà juhs ſinnat, ka mehs ik-weenu no jums, itt kà weens tehws ſawus paſchus behrnus, paſkubbinajam un eepreezinajam.

12. Un apleezinajam, ka jums bij zeenigi ſtaigaht Deewam, kas juhs aizina, pee ſawas walſtibas un gohdibas. 1 Mohſ. 17, 1. 1 Kor. 7, 20. Eweſ. 4, 1. Wihlip. 1, 27. Kol. 1, 10.

13. Tapehz arridſan mehs Deewam bes mitteſchanas pateizam, ka juhs to wahrdu tahs Deewa ſluddinaſchanas no mums dabbuiſchi, to ne eſſat kà zilweku wahrdu peenehmuſchi, bet (itt kà tas teeſcham irr,) kà Deewa wahrdu, kas arridſan eekſch juhs ſpehzigi ſtrahda, kas juhs tizzat. Matt. 10, 40. Gal. 4, 14. 2 Peht. 3, 2.

14. Jo Juhs, brahli, eſſat pakkaldſineji tappuſchi, to Deewa draudſibu, kas Judu-ſemmê irr, eekſch Kriſtus JEſus, ka Juhs arridſan tahs paſchas leetas eſſat zeetuſchi no juhſu paſcheem zilts-beedreem, ittin kà arridſan tee no teem Judeem. Ap. darb. 17, 5. 13. Ebr. 10, 34.

15. Kas arridſan to Kungu JEſu irr nokawuſchi, un kawus paſchus pra-weekſchus, un muhs irr wajajuſchi, un Deewam ne patihk, un irr wiſſeem zil-wekeem pretti, Mat. 23, 34. 37. Luhk. 13, 33. Ap. darb. 7, 52.

16. Un aiskawe muhs us teem paga-neem runnaht, ka tee muhſchigi tohp iſglahbti, ka tee allaſchin ſawus greh-

kus

kus peepilda: Un ta dſmiba irr pahr teem nahkuſi lihdſ gallam. Matt. 23, 32.
Ap. darb. 13, 50. nod. 14, 5. 19. nod. 17, 5. 13. nod. 18, 6. nod. 19, 9. nod. 22, 21. 22.

17. Bet **Mehs**, brahļi, eſſam kahdu brihdi juhs peezeetuſchi no waiga, ne firdî, un jo wairak ſteigufchees juhſu waigu redſeht ar gauſchu kahrofchanu.

18. Tadehļ eſſam mehs gribbejſchi pee jums nahkt (**Es** Pahwils,) ween jeb diwi kahrt, bet tas ſatans irr muhs aiskawejis. Reem. 1, 13. nod. 15, 22.

19. Jo kas irr muhſu zerriba, jeb lihgſmiba, jeb krohnis tahs leelifchanas? Nega eſſat **Juhs** arridſan preekſch muhſu Kunga JEſus Kriſtus, pee wiņa atnahkſchanas? 2 Kor. 1, 14.
Wihlip. 2, 16. nod. 4, 1.

20. Jo **Juhs** eſſat muhſu gohds un lihgſmiba.

Ta 3. Nodaļa.

Pahwils ſuhta Timoteü, tohs Teſſalonikerus eekſch tizzibas ſtiprinaht, 2. Preezajahs pahr wiņu tizzibu un mihleſtibu, 6. Luhdſ Deewu, tas gribbetu tohs jo deenas jo wairak apſtiprinaht, 12.

Tadehļ mehs (ſcho ilgoſchanu) ne wairs panesdami, eſſam labbâ prahtâ apņehmuſchees Ateenâs weeni pameſti tapt,

2. Un eſſam ſuhtijuſchi Timoteü muhſu brahli un Deewa ſullaini, un muhſu darba-beedri eekſch tahs preezas-mahzibas Kriſtus, juhs apſtiprinaht un paſtubbinaht eekſch juhſu tizzibas.
Ap. darb. 16, 1. Reem. 16, 21. Wihlip. 2, 19.

3. Ka ne weens ſchaubihts tohp eekſch tahm paſchahm behdahm, jo **Juhs** paſchi ſinnat, ka mehs pahr ſcho eezelti eſſam. Ap. darb. 14, 22. Ewes. 3, 13.
Wihlip. 1, 14. 2 Tim. 3, 12.

4. Jo arridſan kad mehs pee jums bijam, ſazzijam mehs jums papreekſchu, ka mums bij behdas buht, itt kâ tas arridſan notizzis irr, un juhs to ſinnat.

5. Tadehļ arridſan **Es** (ſcho ilgoſchanu) ne wairs panesdams eſmu wiņņu ſuhtijis juhſu tizzibu fajuſt, ka tas kahrdinatais juhs jaſchu ne buhtu kahrdinajs, un muhſu darbs welts taptu.
Wihlip. 2, 16.

6. Bet nu kad Timoteüs pee mums no jums irr nahzis, un mums labbas wehſtis neſſis no juhſu tizzibas un mihleſtibas, un kâ juhs allaſchin muhs labbâ peeminneſchanâ turrat, eegribbedami muhs redſeht, ittin kâ arridſan mehs juhs.

7. Tadehļ eſſam mehs, brahļi, par jums eepreezinati eekſch wiſſahm muhſu behdahm, un waijadſibas juhſu tizzibas dehļ.

8. Jo nu mehs eſſam (itt kâ) dſihwi, ta **Juhs** paſtahwat eekſch ta Kunga.

9. Jo kahdu pateizibu warram mehs Deewam par jums atmakſaht, par wiſſu ſcho lihgſmibu, ar ko mehs preezajamees juhſu dehļ preekſch muhſu Deewa.

10. Naktî un deenâ lohti warren luhgdami, juhſu waigu redſeht, un to truhkumu juhſu tizzibas peepildiht.
Reem. 1, 10. 11. nod. 15, 23.

11. Bet **Tas pats** Deews un muhſu Tehws, un muhſu Kungs JESUS Kriſtus, lai dohd muhſu zellam pee jums labbi isdohtees.

12. Bet lai tas Kungs juhs wairo un eekſch mihleſtibas pahr pahrim pilnigus darra, ſtarp jums un ſtarp wiſſeem, itt kâ **Mehs** arridſan prett jums eſſam.
1 Teſſ. 5, 15.

13. Ka tas juhſu firdis apſtiprina, nenoſeedſigeem buht eekſch ſwehtiſchanas, preekſch muhſu DEEWA un Tehwa eekſch atnahkſchanas muhſu KUNGA JEſus Kriſtus ar wiſſeem wiņņa ſwehteem. 1 Kor. 1, 8. Wihlip. 1, 10.
1 Teſſ. 5, 23. 2 Teſſ. 2, 17.

Ta 4. Nodaļa.

Pahwils paſtubbina us weenu ſkaidru kriſtigu dſihwoſchanu, 1. Mahza arri, kâ pahr teem mirruſcheem buhs mehrent behdatees, 13. Un kahdu to mirroņu augſchamjelſchana buhs, 15.

Lekzions ſeſtâ ſwehtdeenâ preekſch leeldeenas.

Jo prohjam tad, brahļi, luhdſam mehs un paſkubbinajam juhs eekſch ta Kunga JEſus, ittin kâ juhs no mums eſſat dabbujuſchi, ka jums buhs ſtaigaht un Deewam patikt, ka juhs jo deenas jo wairak peeņemmatees: Wihlip. 1, 27.
1 Teſſ. 2, 12.

2. Jo juhs ſinnat kahdas pawehleſchanas mehs jums eſſam dewuſchi zaur to Kungu JEſu,

3. Jo ſchis irr tas Deewa prahts, juhſu ſwehtiſchana, ka jums buhs atraut tees no tahs mauzibas: Reem. 12, 2.
Ewes. 5, 17. 27. Wihlip. 4, 8.

4. Ka ikweenam ſinnaht buhs ſawu paſchu trauku glabbaht eekſch ſwehtiſchanas un gohdibas:

5. Ne kahribas ſehrgâ, kâ arridſan tee pagani, kas Deewu ne paſihſt.
1 Kor. 15, 34. Ewes. 4, 17. 18.

6. Ka

6. Ka ne weens pahri darra, un fawu brahli ar negaufibu nokrahpj kahdâ darbâ, jo tas Kungs irr weens atreebeis pahr wiſſahm ſchahm leetahm, itt kâ mehs arridſan jums eſſam papreekſchu ſazzijuſchi un apleezinajſchi.
1 Kor. 6, 8.

7. Jo Deews muhs ne irr aizinajis pee neſchkihſtibas, bet pee ſwehtiſchanas.] 3 Mohſ. gr. 12, 44. nod. 19, 2. Jahn. 17, 19. 1 Kor. 1, 2.

8. Tad nu, kas (ſcho) nizzina, tas ne nizzina kahdu zilweku, bet Deewu, kas arridſan ſawu Swehtu Garru eekſch mums dewis irr. Luhk. 10, 16. 1 Kor. 7, 40.

9. Bet no tahs brahligas mihleſtibas jums ne irr waijaga, ka es us jums rakſtu, jo juhs paſchi eſſat no Deewa iſmahziti ſawâ ſtarpâ weens ohtru mihleht. 3 Mohſ. gr. 19, 18. Jer. 31, 34. Matt. 22, 39. Jahn. 6, 45. nod. 13, 34. nod. 14, 26. nod. 15, 12. Eweſ. 5, 2. 1 Peht. 4, 8. 1 Jahn. 3, 11. 23. nod. 4, 21.

10. Un juhs darrajt to arridſan pee wiſſeem brahleem, kas wiſſâ Makedoniâ irr: Bet mehs paſkubbinajam juhs, brahli, ka juhs jo deenas jo wairâk peenemmatees,

11. Un darbojatees rahmi buht, un juhſu paſchas leetas darriht, un ar fawahm paſchahm rohkahm ſtrahdaht, itt kâ mehs jums eſſam pawehlejuſchi. Ap. darb. 20, 34. Eweſ. 4, 28. 2 Teſſ. 3, 7. 12. 1 Peht. 4, 15.

12. Ka juhs gohdigi ſtaigajat pee teem, kas ahrâ irr, un ka ne kas jums waijaga.

Lekz. ohtrâ deſmitâ un peekta ſwehdeenâ pehz waſſaras-ſwehtku atſwehtes.

13. Bet es ne gribbu, brahli, jums ſlehpt no teem, kas aismigguſchi irr, ka juhs ne noſkumſtat, itt kâ tee zitti, kam zerribas newa. 3 Mohſ. gr. 19, 28. 5 Mohſ. gr. 14, 1. 2 Sam. 12, 20.

14. Jo ja mehs tizzam, ka JEſus irr nomirris un augſcham zehlees, tâ patt arridſan Deews tohs aismigguſchus eekſch JEſu, (caur) ar to atweddihs. 1 Kor. 15, 13. 18.

15. Jo to ſakkam mehs jums zaur ta Kunga wahrdu, ka Mehs, kas mehs dſihwojam un atleekam us to atnahkſchanu ta Kunga, teem aismigguſcheem ne nahkſim preekſchâ. 1 Kor. 15, 22. 51.

16. Jo tas pats Kungs ar kleegſchanu, ar to balſi ta leela engeļa un ar to Deewa baſuni ſemmê nahks no debbes, un tee mirruſchi eekſch Kriſtus zelſees pirmak augſcham: Matt. 24, 31. 1 Kor. 15, 51. 2 Teſſ. 1, 7.

17. Pehz to Mehs, kas mehs dſihwojam un atlikkuſchi eſſam, tapſim lihdſ ar teem aisrauti eekſch padebbeſcheem tam Kungam pretti gaiſâ: Un tâ patt buhſim mehs allaſchin ar to Kungu. Jahn. 12, 26. nod. 14, 3. nod. 17, 24. Ap. darb. 1, 9. Par. Jahn. 11, 12.

18. Tad nu eepreezinajeetees ſawâ ſtarpâ ar ſcheem wahrdeem.]

Ta 5. Nodaļa.

Pahwils mahza, ka ta Kunga atnahkſchanu us paſtaru ſohdibu ne buhs nizzinaht, bet us to zeenigi taiſitees, 4. Paweht, ka buhs tohs mahzitajus gohdâ turreht, 12. Un preet wiſſeem gohdigi turretees, 14.

Lekzions ohtrâ deſmitâ un ſeſtita ſwehdeenâ pehz waſſaras-ſwehtku atſwehtes.

Bet no teem laikeem un brihſcheem, brahli, ne irr jums waijaga, ka us jums rakſtihts tohp. Matt. 24, 3. 36.

2. Jo juhs paſchi itt labbi ſinnat, ka ta Kunga deena tâ patt nahks ittin kâ ſaglis naktî. Matt. 24, 42. 43. Mark. 13, 34. Luhk. 12, 39. nod. 21, 34. 2 Peht. 3, 9. Parahd. Jahn. 3, 3. 10. nod. 16, 15.

3. Jo kad tee ſazzihs: Meers irr un drohſchiba, tad peepeſchi pahr teem nahks ta famaitaſchana itt kâ tahs behrnu-ſahpes pahr weenu apgruhtinatu (ſeewu), un tee ne isbehgs. Luhk 21, 34. 35. 2 Teſſ. 1, 9.

4. Bet Juhs, brahli, ne eſſat eekſch tumſibas, ka ſchi deena juhs buhtu kâ ſaglis ſagrahbuſi. Eweſ. 5, 8.

5. Juhs wiſſi eſſat behrni tahs gaiſmas, un behrni tahs deenas: Mehs ne eſſam tahs nakts, neds tahs tumſibas (behrni). Luhk. 16, 8. Reem. 13, 12. Eweſ. 5, 8.

6. Tad nu lai mehs ne gullam, itt kâ arridſan tee zitti, bet nomohdâ eſſam un gaddigi. Matt. 24, 42. nod. 25, 13. Luhk. 21, 34. 36. Reem. 13, 11. 12. 1 Kor. 15, 34. Eweſ. 5, 14. 1 Peht. 1, 8.

7. Jo tee, kas gull, naktî gull: Un tee, kas peedſehrufchi irr, naktî irr peedſehrufchi. Reem. 13, 13.

8. Bet Mums, kas mehs tahs deenas (behrni) eſſam, buhs gaddigaem buht, apwilkt tahs kruhſchu-bruņas tahs Tizzibas un Mihleſtibas, un to bruņas-zeppuri tahs Zerribas pee ſwehtibas. Eſ. 59, 17. Reem. 13, 12. Eweſ. 6, 14. 16.

9. Jo Deews ne irr muhs lizzis us dufmibu, bet us panahkschanu tahs muhschigas dsihwoschanas, zaur muhsu Kungu JESU Kristu: Reem. 9, 22. 1 Peht. 2, 8. Jud. w. 4.

10. Kas preekſch mums nomirris irr, ka mums, jeb mehs essam nomohdâ, jeb mehs gullam, libdsar to buhs dsihwoht. Reem. 14, 8. 9. 2 Kor. 5, 15.

11. Tapehz paſkubbinajeetees fawâ ſtarpâ un ustaiſajt weens ohtru, itt kà juhs arridſan darrat.

12. Bet mehs luhdſam juhs, brahki, ka juhs atſihſtat tohs, kas juhſu ſtarpâ ſtrahda, un juhſu preekſchneekus eekſch ta Kunga, un kas juhs pamahza. Reem. 15, 27. 1 Kor. 9, 11. nod. 16, 18. Gal. 6, 6. Wihlip. 2, 29. 1 Tim. 5, 17. Ebr. 13, 7. 17.

13. Un turrat tohs jo wairak muhſus, winnu darba deht; Esſeet meerigi fawâ ſtarpâ.

14. Bet mehs luhdſam juhs, brahki, pamahzeet tohs netiklus, eepreezinajeet tohs bailigus, paneſſeet tohs wahjus, eſſeet lehnprahtigi prett wiſſeem. Reem. 14, 1. Gal. 6, 1. 2. 2 Teſſ. 3, 6. 11. 12.

15. Luhkojeet ka ne weens kaunu ar kauna kahdam atmakſa, bet allaſchin dſenneetees us to labbu, tik labb fawâ ſtarpâ, kà prett wiſſeem. 3 Mohſ. 19, 18. Salam. Sak. 17, 13. nod. 20, 22. nod. 24, 29. Matt. 5, 39. Reem. 12, 17. 1 Korint. 6, 7. Gal. 6, 10. 1 Peht. 3, 9.

16. Preezajeetees allaſchin. Luhk. 10, 20. Reem. 12, 12. Wihlip. 4, 4.

17. Luhdſeet Deewu bes mittrefchanas. Luhk. 18, 1. Reem. 12, 12. Eweſ. 6, 18. Kol. 4, 2.

18. Pateizeet Deewam wiſſâs leetâs: Jo ſchis irr tas Deewa prahts eekſch Kriſtus JEſus peejums. Eweſ. 5, 20.

19. To Garru ne noſlahpejeet. 1 Kor. 14, 30. Eweſ. 4, 30. 2 Tim. 1, 6.

20. Tahs praweeſchu mahzibas ne neezinajeet.

21. Pahrbaudajt wiſſas leetas, to kas labs irr, paturrajt. 1 Kor. 2, 11. 15. 1 Jahn. 4, 1.

22. Araujeetees no wiſſa, kas launs leekahs. Wihlip. 4, 8.

23. Un tas pats Deews ta meera gribbetu juhs ſwehtiht zaur zaurim, un wiſs juhſu gars un dwehſele un ta meeſa, lai beswainigi eekſch tahs atnahkſchanas muhſu Kunga JEſus Kriſtus apſargahts tohp. 1 Kor. 1, 8. 2 Teſſ. 3, 16. Wihlip. 4, 9.

24. Tas, kas juhs aizina, irr peetizzigs, tas to arridſan darrihs. 1 Kor. 1, 9. nod. 10, 13. 2 Kor. 1, 18. 2 Teſſ. 3, 3.

25. Brahki, luhdſeet preekſch mums.

26. Apſweizinajeet wiſſus brahlus ar to ſwehtu ſkuhpſtiſchanu. Reem. 16, 16. 1 Kor. 16, 20. 2 Kor. 13, 12. 1 Peht. 5, 14.

27. Es peekohdinaju jums no Deewa puſſes, lai ſchi grahmata no wiſſeem ſwehteem brahleem laſſita tohp. Koloſſ. 4, 16.

28. Ta ſchehlaſtiba muhſu Kunga JEſus Kriſtus lai irr ar jums wiſſeem, Amen.

Ta pirma grahmata us teem Teſſalonikereem rakſtita no Atteenahm.

Pahwila ta Apustuļa ohtra Grahmata us teem Teſſalonikereem rakſtita.

Ta 1. Nodalla.

Pahwils pateiz Deewam, 2. Un eepreezina tohs Teſſalonikerus, ka Deews ſohdibas deenâ winnu behdas teem atmakſahs, 4. Un tohs eenaidneekus nomaitahs, 6. Weht arridſan, ka Deews tohs pee tahs preezas mahzibas paſtahwigi paturreht gribbetu, 11.

Pahwils un Silwanus un Timoteus tai Teſſalonikeru draudſibai, eekſch Deewa muhſu Tehwa un ta Kunga JEſus Kriſtus.
1 Teſſ. 1, 1.

2. Schehlaſtiba lai irr jums, un meers no Deewa muhſu Tehwa un ta Kunga JEſus Kriſtus. 1 Kor. 1, 3. 1 Teſſ. 1, 1. 2 Peht. 1, 2.

Lekzions obtrâ deſmitâ un ſeſtâ ſwehtdeenâ pehz waſſaras-ſwehtku atſwehtes.

3. Mums peenahkahs Deewam pateikt allaſchin par jums, brahki, itt kà tas pareſi irr, tadehl ka juhſu tizziba auguma aug, un ta mihleſtiba ikweena ſtarp jums wiſſeem weena prett ohtru walrojahs. Eweſ. 1, 15. Wihlip. 1, 9. Koloſſ. 1, 3. 1 Teſſ. 1, 2.

4. Tà ka mehs paſchi juhſu deht leelijamees eekſch tahm Deewa draudſibahm, par juhſu pazeeſchanu un tizzibu eekſch wiſſahm juhſu wajaſchanahm

ſchanahm un behdahm, ko juhs paneſſat. 2 Kor. 7, 14. nod. 9, 2. 1 Teſſ. 2, 19.

5. Par israhdiſchanu tahs taiſnas Deewa ſohdibas, ka juhs zeenigi tohpat turreti pee Deewa walſtibas, par ko juhs arridſan zeeſchat. Wihlip. 1, 28. 1 Teſſ. 2, 14. Jud. w. 6.

6. **Itt kà tas preekſch Deewa taiſni irr, juhſu behdinatajeem ar behdahm atmakſaht.** Zak. 2, 8.

7. Un jums, kas juhs behdinati tohpat, atweegloſchanu ar mums, kad tas Kungs JEſus parahdiſees no debbes ar teem engeleem ſawa ſpehka, 1 Teſſ. 4, 16. 17. 1 Peht. 4, 13.

8. **Ar ugguns leeſmahm, atreebſchanu doht, teem, kas Deewu ne paſihſt, un kas nepaklauſigi irr tai preezas-mahzibai muhſu Kunga JEſus Kriſtus.** Reem. 2, 8. 2 Peht. 3, 7.

9. Kas (par) ſohdibu zeetihs to muhſchigu ſamaitaſchanu no ta waiga ta Kunga, un no tahs gohdibas winna ſpehka. Eſ. 2, 19.

10. Kad winſch nahks pagohdinahts tapt eeſch ſaweem ſwehteem, un brihniſchks tapt eekſch wiſſeem tizzigeem, (jo muhſu leezibai pee jums irr tizzehts tappis) tannî deenâ.] Ap. darb. 1, 11. 1 Teſſ. 1, 10. Par. Jahn. 1, 7.

11. Par ko mehs arridſan allaſchin luhdſam preekſch jums, ka muhſu Deews juhs gribbetu zeenigus darriht pee tahs aizinaſchanas, un peepildiht wiſſu labbu prahtu tahs lehnibas, un to darbu tahs tizzibas ar ſpehku.

12. Ka tas wahrds muhſu Kunga JEſus Kriſtus eekſch jums pagohdinahts tohp, un Juhs eekſch ta, pehz tahs ſchehlaſtibas muhſu Deewa un ta Kunga JEſus Kriſtus.

Ta 2. Nodalla.

Weena ſkaidra praweeſchu-mahziba, no tahs atnahkſchanas Kriſtus ſohdibâ, 1. No ta pretti-Kriſtus walſtibas un parahdiſchanas, 3. 4. Ar pateikſchanas, ka Deews tohs Teſſalonikerus zaur to tizzibu us to muhſchigu dſihwoſchanu isredſejis, 13.

Un mehs luhdſam, brahli, zaur to atnahkſchanu muhſu Kunga JEſus Kriſtus, un muhſu ſapulzinaſchanu pee ta,

2. Ka juhs tudalin ne tohpat mehtati no juhſu prahta, neds istruhzinati; Neds zaur garru, neds zaur wahrdu, neds zaur grahmatu, itt kà no mums rakſtitu, itt kà buhtu ta deena Kriſtus klaht. Jer. 29, 8. Matt. 24, 4. 23. Eweſ. 5, 6. Koloſſ. 2, 18. 1 Jahn. 4, 1.

3. Lai neweens juhs ne kà peewilk: Jo (ta ne nahk), ja ne papreekſchu ta atkahpſchana irr nahkuſi, un ſinnams darrihts tohp tas zilweks to grehku, tas dehls tahs paſuſchanas, Matt. 24, 4. Eweſ. 5, 6. 1 Tim. 4, 1. 1 Jahn. 2, 18. Par. Jahn. 13, 11.

4. Kas pretti turrahs un pa-augſtinajahs pahr wiſſu, kas Deews ſauzams un Deewa kalpoſchana irr, tà ka tas Deewa-nammâ ſehſch itt kà deews, rahdidamees, kaſchu deews eſſohts. Dan. 11, 36.

5. Neggi juhs atgahdajeetees, ka es wehl pee jums buhdams to paſchu jums eſmu ſazzijis?

6. Un nu ſinnat juhs, kas to aiskawe, ka tas ſinnams darrihts tohp ſawâ laikâ.

7. Jo tas noſlehpums tahs netaiſnibas jaw kuſtahs, bes ka tam tikkai, kas to taggad aiskawe, buhs atnemtam tapt. Ap. darb. 20, 29.

8. Un tad kluhs tas netaiſnais ſinnams darrihts, ko tas KUNGS nomaitahs ar to Garru ſawas muttes, un isdeldehs zaur to parahdiſchanu ſawas atnahkſchanas. Job. 4, 9. Eſ. 11, 4. Par. Jahn. 19, 15. 20. 21.

9. (To ſakku es,) kurra atnahkſchana irr pehz to paſtrahdaſchanu ta ſatana, ar wiſſadu wiltigu ſpehku un ſihmehm un brihnumeem. 5 Mohſ. gr. 13, 1. Matt. 24, 24. Jahn. 8, 41. 2 Kor. 4, 4. Eweſ. 2, 2. Par. Jahn. 13, 13. ꝛc.

10. Un ar wiſſadu peewilſchanu us netaiſnibu, pee teem, kas paſudduſchi tohp: Tadehl ka tee to mihleſtibu tahs pateeſibas ne irr peenehmuſchi, ka tee ſwehti taptu. 2 Kor. 2, 15. nod. 4, 3.

11. Un tadehl ſuhtihs teem Deews ſpehzigu apalloſchanu, ka tee teem melleem tizz. Reem. 1, 24 ꝛc. 1 Tim. 4, 1.

12. Ka ſohditi tohp wiſſi, kas tai pateeſibai ne irr tizzejſchi, bet kam labba patikſchana irr bijuſi pee tahs netaiſnibas.

13. Bet **Mums** peenahkahs allaſchin Deewam par jums pateikt, brahli no ta Kunga mihloti, kà Deews no eeſahkuma juhs irr isredſejis pee tahs ſwehtibas, eekſch tahs ſwehtiſchanas ta Garra, un tizzibas tahs pateeſibas: 1 Teſſ. 1, 4. 2 Teſſ. 1, 3.

14. Us ko winsch juhs irr aizinajis zaur muhfu preezas-mahzibu, ka mehs effam ihpafchi gohda-laudis muhfu Kunga JEfus Kriftus.

15. Tad nu, brahki, pastahweet, un turrajt tahs mahzibas, kas jums mahzitas irr, jeb zaur muhfu wahrdu jeb grahmatu. 2 Teff. 3, 6.

16. Un Tas pats muhfu Kungs JEfus Kriftus, un muhfu Deews un Tehws, kas muhs irr mihlejis, un dewis weenu muhfchigu eepreezinafchanu un labbu zerribu eekfch fchehlastibas,

17. Tas lai juhfu firdis eepreezina, un apstiprina juhs eekfch wiffada labba wahrda un darba. 1 Teff. 3, 13.

Ta 3. Nodalka.

Pahwils paweh, ka buhs preekfch mahzitajeem Deewu luhgt, 1. No wiltigeem brahkeem fargatees, 6. Tikfukfchi ftrahdaht, 12. Tohs neklaufigus no draudfibas isdfiht, 14. Pabeidf to grahmatu ar firds-wehlefchanahm, 16.

Jo prohjam, brahki, luhdfeet preekfch mums, ka ta Kunga wahrds tekk un gohdahts tohp, itt kà arridfan pee jums. Matt. 9, 38. Ewef. 6, 19. Kol. 4, 3.

2. Un ka mehs atpeftiti tohpam no teem nederrigeem un launeem zilwekeem: Jo ne pee wiffeem ta tizziba. Jahn. 6, 44. Reem. 15, 31.

3. Bet Deews irr peetizzigs, kas juhs apstiprinahs un pafargahs no ta launa. Jahn. 17, 15. 1 Kor. 1, 9. nod. 10, 13. 1 Teff. 5, 24.

4. Un mehs zerrejam no jums eekfch ta Kunga, ka juhs, ko mehs jums pawehkam, ir darrat, ir darrifeet. 2 Kor. 7, 16.

5. Bet tas Kungs gribbetu juhfu firdis fataifiht, us to Deewa mihleftibu, un us to pazeefchanu Kriftus.

6. Mehs pawehkam jums, brahki, eekfch ta wahrda muhfu Kunga JEfus Kriftus, atstahtees no ikkatra brahka, kas netikli staiga, un ne pehz tahs mahzibas, ko tas no mums irr dabbujis. Reem. 16, 17. 1 Kor. 5, 11. 13. 1 Teff. 4, 11. nod. 5, 14. 2 Teff. 3, 14. 15. Tit. 3, 10. 2 Jahn. w. 10. 11.

7. Jo Juhs pafchi sinnat, ka tas peederrahs mums pakkal dsihtees, jo mehs ne effam juhfu starpâ netiklus turrejuschees. 1 Kor. 4, 16. nod. 11, 1. 1 Teff. 1, 6. nod. 2, 10. nod. 4, 11.

8. Neds effam pee jebkurra bes makas maisi ehdufchi, bet eekfch darbofchanas un peekuschanas nakti un deenâ strahdadami, ka mehs jebkurram no jums gruhti ne buhtum. Ap. darb. 18, 3. nod. 20, 34. 1 Kor. 4, 12. 2 Kor. 11, 9. nod. 12, 13. 1 Teff. 2, 9.

9. Ne ka mums wakkas ne effoti, bet ka mehs few pafchus jums par weenu preekfch-sihmi dohdam, mums pakkal dsihtees. Matt. 10, 10. 1 Kor. 4, 16. nod. 9, 3. 6. nod. 11, 1. 1 Teff. 1, 6. nod. 2, 6. 7. Wihlip. 3, 17. 1 Tim. 5, 18.

10. Jo arridsan, kad mehs pee jums bijam, effam mehs to jums pawehlejfchi, ka, ja kas ne gribb strahdaht, tam arri ne buhs ehst. 1 Mohf. gr. 3, 19.

11. Jo mehs dsirdam, ka zitti juhfu starpâ netikli staiga, neneeka strahdadami, bet nederrigas leetas dsihdami.

12. Bet teem tahdeem pawehkam mehs, un paskubbinajam zaur muhfu Kungu JEfu Kristu, ka tee ar meeru strahdadami sawu pafchu maisi ehd. Ewef. 4, 28. 1 Teff. 4, 11.

13. Bet Juhs, brahki, ne peekuhfteet labb darridami, Gal. 6, 9.

14. Bet ja kas muhfu wahrdam fchihs grahmatas nepaklaufigs mettahs, to pafchu darrat sinnamu, un ne fajauzatees ar to, ka tas apkaunahts tohp. Matt. 18, 17. 1 Kor. 5, 9. 11. 2 Teff. 3, 6.

15. Bet ne turrajt to par eenaidneeku, bet pamahzeet to kà weenu brahli.

16. Bet Tas pats Kungs ta meeru gribbetu jums to meeru doht allaschin un wiffadâ prahtâ, tas Kungs lai irr ar jums wiffeem. Reem. 15, 33. n. 16, 20. 1 Kor. 14, 33. 2 Kor. 13, 11. Wihlip. 4, 9. 1 Teff. 5, 23.

17. Ta apfweizinafchana ar mannu pafchu Pahwila rohku, kas ta sihme irr eekfch ikkatras grahmatas: Tà par rakstu es. 1 Kor. 16, 21. Koloff. 4, 18.

18. Ta fchehlastiba muhfu Kunga JEfus Kristus lai irr ar jums wiffeem, Amen.

Ta ohtra (grahmata) us teem Teffalonikeeem rakstita no Ateenahm.

Pahwila ta Apustuka pirma Grahmata us Timoteü rakstita.

Ta 1. Nodalla.

Pahwils raksta Timoteüm, tam buhs no wiltigas mahzibas un neleeschahm pasakkahm sargatees, 3.4. Mahza no ta labbuma tahs bauflibas, 8. Teiz to Deewa schehlastibu pretti winnu un wiskeem grehzineekeem, 12.15. Jsstahsta to Deewa-lehrnu zihtschanu, 18.

Pahwils weens apustuls JESUS Kristus, pehz tahs pawehlefchanas Deewa, muhfu Peestitaja un Kunga JEsus Kristus, kas muhfu Zerriba irr. Ap. darb. 9, 15. Koloss. 1, 27. Gal. 1, 1.

2. Timoteüm (mannam) ihstenam dehlam eekfch tizzibas, lai irr schehlastiba, apschehlofchana, meers no Deewa muhfu Tehwa, un JEsus Kristus muhfu Kunga. Ap. darb. 16, 1. 2. 1 Kor. 4, 17. 1 Teff. 3, 2. Gal. 1, 3. 2 Peht. 1, 2.

3. Jttin kà es tew esmu paskubbinajis Ewesû palikt, kad es us Makedoniu gahju, ka tu zittus paskubbinatu ne kahdu zittu mahzibu mahziht. Ap. darb. 20, 1. 3. Gal. 1, 6. 7.

4. Neds zeeniht pasakkas un besgalligus zilts-rakstus, kas wairak jautaschanas padarra kà ustaisischanas pee Deewa, kas eekfch tizzibas stahw. 1 Tim. 4, 7. nod. 6, 4. 20. 2 Tim. 2, 6. Tit. 1, 14. nod. 3, 9.

5. Bet tas gals tahs pawehlefchanas irr mihlestiba no schkihstas sirds, un labbas apsinnaschanas un beswiltigas tizzibas. Reem. 13, 8. ꝛc. Gal. 5, 14.

6. No ka zitti noklihdufchi, irr few pee tehrsefchanas greesuschees. 1 Tim. 6, 4. 20.

7. Gribbedami tahs bauflibas mahzitaji buht, un ne saprasdami, neds ko tee sakka, neds ko tee parahda.

8. Bet mehs sinnam, ka ta baufliba labba irr, ja kas to pareisi walka: Reem. 7, 12.

9. Scho sinnadams, ka tam taisnam ta baufliba ne irr eezelta, bet teem netaisneem un pahrgalwigeem, teem besdeewigeem un grehzineekeem, teem Deewa-nebihjigeem un apgahnitеem, teem tehwu- un teem mahtu-kawejeem, teem slepkaweem, Gal. 3, 19. nod. 5, 23.

10. Teem mauzineekeem, teem kas pee wihreem gull, teem zilweku-sagteem, teem melkuteem, teem kas nepateesi fwehre, un ja kas zits tai weffeligai Deewa mahzibai pretti turrahs,

11. Pehz tahs preezas-mahzibas tahs gohdibas ta fwehta Deewa, kas man irr ustizzeta. 1 Teff. 2, 4. 1 Tim. 6, 15.

12. Un es pateizu tam, kas mann irr spehzigu darrijis, prohti muhfu Kungam Kristum JEsum, ka tas mann irr peetizzigu schkittis, un eekfch scha amata eezehlis:

13. Ka es pirmak biju weens saimotais, un weens wajatais, un neewatais: Bet man ir schehlastiba notikkusi, jo es esmu to ne-sinnadams darrijis eekfch netizzibas. Jahn. 9, 39. 41. Ap. darb. 3, 17. nod. 8, 3. nod. 9, 1. nod. 22, 4. nod. 26, 9. 1 Kor. 15, 9. Gal. 1, 13. Wihlip. 3, 6.

14. Tomehr ta schehlastiba muhfu Kunga irr jo pilniga pee mann bijusi, ar tizzibas un mihlestibas, kas irr eekfch Kristus JEsus.

15. Jo tas irr pateesi un augsti peenemmams wahrds, ka Kristus JEsus pasaulê nahzis irr tohs grehzineekus isglahbt, starp kureem ES tas leelakais esmu. Matt. 9, 13. Mark. 2, 17. Luhk. 5, 32. nod. 19, 10. 1 Jahn. 3, 5.

16. Bet tadehl irr man schehlastiba notikkusi, ka eekfch mannim ta wissu leelaka JEsus Kristus parahditu wissu lehnprahtibu, par weenu preekfch-sihmeschanu to, kam buhs eekfch winnâ tizzeht, us to muhschigu dsihwoschanu.

17. Bet tam muhschigam ne-isnihzigam Kehnikam, tam neredsamam weenigam gudram Deewam, lai irr gohds un flawa muhschigi muhscham, Amen. Reem. 16, 27. 1 Tim. 6, 16.

18. Scho paschu baufli pawehlu es tew mans dehls Timoteüs, pehz to praweeschanas-mahzibu, kas pahr tew irr paprekfch fazzita, ka tu eekfch tahm ar labbu karroschanu karro. 1 Tim. 6, 12. 2 Tim. 4, 7.

19. Turredams to tizzibu un labbu apsinnaschanu, ko zitti no fewim atmetuschi, pee tizzibas leetahm tà kà laiwâ nogrimmuschi irr. 1 Tim. 3, 9.

20. Starp kurreem irr Jmeneüs un Sanders: Kurrus es tam satanam esmu nodewis, ka tee pahrmahziti kluhst ne (wairs) Deewu saimoht. 1 Kor. 5, 5. 2 Tim. 2/17. nod. 4/14.

Ta 2. Nodalla.

Pahwils paweht, ka buhs preekſch wisseem kandim, sewiſchki preekſch teem waldigajeem Deewu luhgt, 1. Deewu gribbam, ka wisseem zilwekeem buhs debbes walſtibâ nahkt, 4. Mahzja, kas wihreem un seewahm peenahkahs eekſch tahs draudſes, 8.

Tad nu pamahzu es pahr wiſſahm leetahm, ka noteek luhgſchanas, peſaukſchanas, aiſlubgſchanas, pateikſchanas par wisseem zilwekeem:

2. Par kehnineem un wisseem, kas augſti irr: Ka mehs meerigi un rahmi dſihwojam, eekſch wiſſas Deewa-kalpoſchanas un gohda. Jer. 29, 7.

3. Jo tas irr labbi, un peenemmigs preekſch Deewa muhſu Peſtitaja.

4. Kas gribb, ka wiſſi zilweki muhſchigi tohp isglahbti, un pee atſihſchanas tahs pateeſibas nahk. Ezek. 18, 23. 2 Pehk. 3, 9.

5. Jo tur irr WIENS Deews, un WIENS Widdutais ſtarp Deewa un Zilwekeem, tas Zilweks Kriſtus JEſus. Jahn. 17, 3. Reem. 3, 30. nod. 10, 12. Gal. 3, 19. Ebr. 9, 15.

6. Kas few paſchu irr par atpirkſchanas-makſu dewees preekſch wisseem, (ka tas buhtu) ta leeziba sawâ laikâ. Matt. 20, 28. 1 Kor. 1, 6. Eweſ. 1, 7. Koloſſ. 1, 14. 2 Teſſ. 1, 10.

7. Par ko Es eezelts eſmu weens fluddinatais un apuſtuls, (es fakku to pateeſibu eekſch Kriſtus, un ne melloju), weens mahzitais to pagahnu eekſch tizzibas un pateeſibas. Ap. darb. 9, 15. n. 13, 2. n. 22, 21. Reem. 1, 5. 9. nod. 9, 1. nod. 11, 13. nod. 15, 16. Eweſ. 3, 8. Gal. 1, 16. nod. 2, 8. 2 Tim. 1, 11.

8. Tad nu gribbu es, ka tee wihri (Deewu) peelubdſ wiſſâs mallâs, pazeldami ſwehtas rohkas bes dufmibas un ſchaubiſchanas. Dahw. dſeeſ. 114, 2. Eſ. 1, 15. Mal. 1, 11. Jahn. 4, 21.

9. Tà patt arridſan, ka tahs ſeewas gohdigâs drehbês ar kaunibu un gaddibu few iſgehrbjahs, ne eekſch ſapihtahm biſahm, jeb ſelta, jeb pehrlehm, jeb itt dahrgahm drehbehm: Tit. 2, 3. 1 Pehk. 3, 3. 4.

10. Bet (kà tas klahjahs tahm ſeewahm, kas few pee Deewa-kalpoſchanas turrahs) zaur labbeem darbeem.

11. Seewa lai mahzahs kluſſumâ ar wiſſu paklauſiſchanu. 1 Mohſ. gr. 3, 16. 1 Kor. 14, 34. Eweſ. 5, 22. 24.

12. Bet ſeewai es ne patauju mahzihi, neds pahr to wihru waldiht, bet wiņņai buhs kluſſu zeeſt.

13. Jo Ahdams irr pirmak darrihts, pehz to Eewa. 1 Mohſ. 1, 27. nod. 2, 18. 22. 1 Kor. 11, 8. 9.

14. Un Ahdams ne irr peewilts, bet ta ſeewa peewilta tappuſi, irr eekſch pahrkahpſchanas bijuſi. 1 Mohſ. gr. 3, 6. 2 Kor. 11, 3.

15. Bet ta taps isglahbta pee behrnu-bſemdeſchanas, ja tahs paleek eekſch Tizzibas un Mihleſtibas, un ſwehtiſchanas ar gaddibu.

Ta 3. Nodalla.

Pahwils mahza no weena bihſtkapa ammata, 1. No teem ſullainieem, 8. Un wiņņu ſeewahm, 11. No tahs Deewa draudſes, 15. No ta leela noſlehpuma no Kriſtus, 16.

Tas irr weens pateeſigs wahrds, ja kas weena bihſtkapa ammatu eegribb, tas eegribb weenu itt labbu leetu. Ap. darb 20, 28. Wihlip. 1, 1.

2. Tad nu weenam bihſtkapam peenahkahs nenoſeedſigam buht, Weenas ſeewas wihram, mohdrigam, gaddigam, gohdigam, kas labpraht mahjo, derrigam (zitus) mahzihi. Tit. 1, 6.

3. Ne wihna-plihtneekam, ne rehſſajam, ne negohdigas pelniſchanas dſinnejam, bet lehnigam, ne kawejam, ne negaufcham. 2 Tim. 2, 24.

4. Kas ſawu paſchu nammu pareem walda, kas ſawus behrnus pee paklauſchanas turr ar wiſſu gohdu.

5. (Bet ja kas ſawu paſchu nammu ne ſinna waldiht, kà warr tas paſ tahm Deewa draudſibahm gahdaht?)

6. Ne tahds, kas ne ſenn to kriſtigu tizzibu irr uſnehmis, ka tas uſpuhſtees eekſch ta ſaimotaja teeſaſchanu ſohdas ne eekriht.

7. Bet tam buhs labbu leezibu turreht no teem, kas ahrâ irr: Ka tas eekſch nowaſchanas un ta ſaimotaja walgu ne eekriht. 1 Kor. 5, 12.

8. Tà patt arridſan teem draudſes kohpejeem buhs gohdigeem buht, kam ne irr diwejadas wallodas, ne wihna-plihtneekeem, ne negohdigas pelniſchanas dſinnejeem. Ap. darb. 6, 3.

9. Ka

9. Kas to ſwehtu noſlehpumu tahs tizzibas, eekſch ſchkihſtas ſinnamas firds turr. 1 Tim. 1, 19.

10. Un ſcheem arridſan buhs pirmak pahrraudſiteem tapt, pehz lai tee kalpo, ka tee beſwainigi irr.

11. Tà patt arridſan tahm ſeewahm (buhs) gohdigahm (buht), ne mehlneſchahm, gaddigahm, peetizzigahm eekſch wiſſahm leetahm.

12. Teem draudſibas-kohpejeem buhs Weenas ſeewas wihreem buht, kas ſawus behrnus un ſawu paſchu labbi waldà.

13. Jo kas labbi irr kalpojuſchi, tee pelna few paſcheem weenu labbu pakahpi un daudſ drohſchibas eekſch tizzibas, kas irr eekſch Kriſtus JEſus. Matt. 25, 21.

14. Schahs leetas es us tew rakſtu, zerredams itt drihſ pee tewi nahkt.

15. Bet ja es aiskawejohs, ka tu ſinni, kà peenahkahs Deewa-nammâ turretees, kas irr ta draudſiba ta dſihwa Deewa, weens pihlaris un ſtiprums tahs pateeſibas. 2 Tim. 2, 20.

16. Un wiſſeem noteizoht leels irr tahs Deewa bibiaſchanas noſlehpums, Deews irr parahdihts meeſâ, taiſnohts garrâ, ſkattihts no teem engeleem, ſluddinahts ſtarp teem paganeem, tizzehts eekſch paſaules, uſnemts eekſch gohdibas. Mark. 16, 17. 18. Jahn. 1, 14. Eweſ. 3, 5. 6. 1 Jahn. 1, 2. 1 Peht. 3, 18.

Ta 4. Nodalla.

Pahwils mahza, ka buhs no wiltigeem garreem ſargatees, kas paſtarâs laikôs nahks, 1. Paſkubbina Timoteü, ka tam buhs ſawu ammatu peetizzigi darriht, 6.

Bet to tas Gars ſkaidri ſakka, ka pehdigôs laikôs zitti atkahps no tizzibas, klauſidami wiltigus garrus, un mahzibas no mahzeem. Matt. 24, 23. 2 Teſſ. 2, 3. 2 Tim. 3, 1. 2 Peht. 3, 3. Jud. w. 18. 1 Jahn. 2, 18.

2. Kas wiltigi mellus runna, kurru paſchu ſinnama firds (taſchu) ar dedſekli eeſihmeta.

3. Kas aiſleedſ laulibâ eedohtees, (pawehl) no barribahm noturretees, ko Deews irr raddijis, ka teem tizzigeem tahs buhs ar pateizibu peenemt, un teem, kas to pateeſibu irr atſinnuſchi. 1 Mohſ. gr. 9, 3. Reem. 14, 6. 1 Kor. 10, 30.

4. Jo ikkatra no Deewa raddita leeta irr labba, un nekas irr atmetams, kas ar pateizibu nemts tohp. 1 Mohſ. gr. 1, 31. Ap. darb. 10, 15. Reem. 14, 14. 20. 1 Kor. 10, 25. Tit. 1, 15.

5. Jo tas tohp ſwehtihts zaur Deewa wahrdu un zaur luhgſchanu:

6. Kad tu ſchahs leetas teem brahleem preekſchâ turri, tad tu buhſi weens labs kalps JEſus Kriſtus, uſaudſinahts eekſch wahrdeem tahs tizzibas un labbas mahzibas, us ko tu eſſi dſinnees. 2 Tim. 1, 5. nod. 3, 14. 15.

7. Bet tahs beſdeewigas un neleetas paſakkas atmett, un darbojees pats eekſch Deewabihjaſchanas. 1 Tim 1, 4. nod. 6, 20. 2 Tim, 2, 16. 23. Tit. 1, 14. nod. 3, 9.

8. Jo ta meeſiga darboſchana ne daudſ leeti derr: Bet ta Deewa-bihjaſchana derr pee wiſſahm leetahm, kurzai irr ta apſohlifchana ſchahs klaht buhdamas, un tahs nahkoſchas dſihwoſchanas. Kol. 2, 23. 1 Tim. 6, 6.

9. Tas irr pateeſi un augſti peenemmams wahrds. 1 Tim. 1, 15.

10. Jo par to paſchu ſtrahdajam mehs arridſan, un tohpam neewati, ka mehs eſſam zerreſchi eekſch ta dſihwa Deewa, kas irr weens Peſtitais wiſſu zilweku, wiſs wairak to tizzigu. Dahw. dſ. 36, 7. dſeeſ. 107, 2. 10.

11. Tahs leetas pawehl un mahzi.

12. Lai neweens neezina tawu jaunibu, bet tohpi weena preekſch-ſihme to tizzigu eekſch ta wahrda, eekſch dſihwoſchanas, eekſch mihleſtibas, eekſch garra, eekſch tizzibas, eekſch ſchkihſtibas. 1 Kor. 16, 10. 11. Tit. 2, 7. 15. 1 Peht. 5, 3.

13. Leez ſinnâ laſiſchanu, paſkubbinaſchanu, mahziſchanu, teekams es nahku.

14. Ne pamett to dahwanu, kas eekſch tewim irr, kas tew dohta irr zaur to praweeſchu-mahzibu ar uslikſchanu to wezzaju rohku. Ap. darb. 6, 6. nod. 8, 17. nod. 13, 3. nod. 19, 6. 1 Tim. 1, 18. nod. 5, 22. 2 Tim. 1, 6.

15. Par tahm paſchahm leetahm gahda, ſchinnis leetâs darbojees, ka tawa pee-augſchana redſama tohp wiſſâs leetâs.

16. Nemm few paſchu wehrâ un to mahzibu, paſtahw eekſch teem, jo ſcho darridams tik labb few paſchu iſglahbſi, kà tohs, kas tew klauſa.

Ta 5. Nodaļa.

Pahwils mahja Timoteij, ka tam buhs lehnigi eekſch pahrmahzifchanas prett wezlaijeem, 1. Atſaimneem, 3. Un wehl ſtrahdi eekſch ſawa ammata turrejees, 21.

Weenu wezzaju ne lamma, bet pamahzi to kà tehwu: Tohs jaunakus itt kà brahļus, 3 Mohſ. gr. 19, 32.

2. Tahs wezzakas ſeewas itt kà mahtes: Tahs jaunakas itt kà mahſas, eekſch wiſſas ſchkihſtibas.

3. Gohda tahs atraitnes, kas ihſtenas atraitnes irr.

4. Bet ja kahdai atraitnei behrni jeb behrnu-behrni irr, tee lai pirmak mahzahs ſawu paſchu nammu ar Deewa bihjaſchanu waldiht, un teem wezzakeem atmakſaht: Jo tas irr labbi, un preekſch Deewa peenemmigs.

1 Mohſ. gr. 45, 16. 1c. Matt. 15, 4. Mark. 7, 10. Eſoef. 6, 1. 2.

5. Bet kuŗŗa weena ihſtena atraitne un weena atſtahta irr, ta zerre us Deewu un palee luhgſchanâs un Deewapeefaukſchanâs nakti un deenâ.

Luhk. 2, 36. nod. 18, 1.

6. Bet kuŗŗa us kahribu dſennahs, ta irr dſihwa nomirruſi.

7. Un ſchahs leetas pawehl, lai tahs beſwainigas irr.

8. Bet ja kas ſawus peederrigus un wiſs wairak ſawu ſaimi ne apgahda, tas irr to tizzibu aiſleedſis, un niknaks kà weens netizzigs. Gal. 6, 10. 2 Tim. 3, 5. Tit. 1, 16.

9. Atraitne lai iſlaſſita tohp ne jaunaka kà ſeſchdeſmits gaddus, kas Weena wihra ſeewa irr bijuſi.

10. Kurrai tohp leeziba dohta no labbeem darbeem, ja ta irr behrnus uſaudſinajuſi, ja ta labpraht irr peemahjojuſi, ja ta to ſwehtu kahjas irr maſgajuſi, ja ta teem apbehdinateem irr par paligu nahkuſi, ja ta pehz wiſſa labba darba irr dſinnuſees. 1 Mohſ. gr. 18, 4. nod. 19, 2. Luhk. 7, 38. 44. 1 Peht. 4, 9.

11. Bet tahs jaunakas atraitnes atmett, jo kad tahs irr wehligas tappuſchas prett Kriſtu, tad gribb tahs pee wihra eet.

12. Un tahm irr ta ſohdiba, ka tahs to pirmu tizzibu irr pahrlauſuſchas.

13. Tur klaht arridſan irr tahs ſlinkas, mahjahs apkahrt eet, ammâs: Un ne ween ſlinkas, bet arridſan plukſchkas, weltigas leetas darridamas, runnadamas, kas ne klahjahs. Tit. 2, 3.

14. Tad nu gribbu es, ka tahs jaunakas pee wihra eet, behrnus dſemdina, nammu walda, ne kahdu lammaſchanas weetu dohd tam prettineekam. 1 Kor. 7, 9. 39.

15. Jo zittas jaw irr atgreeſuſchas tam ſatanam pakkaļ.

16. Ja kahdam tizzigam jeb tizzigai atraitnes irr, lai tas tahm par paligu nahk, un lai tai Deewa draudſibai ne tohp gruhti darrihts, ka ta tahm ihſtenahm atraitnehm warr par paligu nahkt. 1 Tim. 5, 3.

17. Tohs wezzajus kas labbi ſwalda, turri diwkahrtiga gohda zeenigus: Wiſs wairak tohs, kas ſtrahdda eekſch ta wahrda un mahzifchanas. Reem. 12, 8. nod. 15, 27. 1 Kor. 9, 11. nod. 12, 28. Gal. 6, 6. Wihlip. 2, 29. 1 Teſſ. 5, 12. Ebr. 13, 17.

18. Jo tas rakſts ſakka: Tew ne buhs tam wehrſcham, kas labbibu iſminn, to purni aiſfeet: Un, weenam ſtrahdneekam peenahkahs ſawa alga.

5 Mohſ. gr. 24, 14. nod. 25, 4. 3 Mohſ. gr. 19, 13. Matt. 10, 10. Luhk. 10, 7. 1 Kor. 9, 9.

19. Prett weenu wezzaju ne uſnemm kahdu apſuhdſeſchanu, bes diwejeem jeb trim leezineekeem. 5 Mohſ. gr. 19, 15.

20. Tohs, kas apgrehkojahs, pahrleezini preekſch wiſſeem, ka arridſan teem zitteem bihjaſchana irr.

21. Es apleezinaju preekſch Deewa un ta Kunga JEſus Kriſtus, un teem iſredſeteem eņģeleem, ka tu ſchahs leetas turri ne pehz tawas galwas, neneeka darridams zittam par patikſchanu.

5 Mohſ. gr. 17, 4. nod. 19, 18. 1 Tim. 6, 13. Gal. 1, 20. Wihlip. 1, 8. 1 Teſſ. 2, 5. nod. 5, 27.

22. Tahs rohkas ne uſleez ne weenam tudalin, neds apbeedrojees ar ſwefcheem grehkeem, glabba few paſchu ſchkihſtu. Ap. darb. 6, 6. nod. 8, 17. nod. 13, 3. nod. 19, 6. 1 Tim. 4, 14. 2 Tim. 1, 6.

23. Un ne dſer wairs uhdeni, bet nemm magkeniht wihna tawas paſirds labbad, un tawas daſchadas wahjibas dehk. Dahw. dſeeſ. 104, 15.

24. Zittu zilweku grehki irr papreekſch ſinnami, un eet us to ſohdibu preekſchâ: Un zitteem arridſan nahk tee pakkaļ. Gal. 5, 19.

25. Tà patt arridſan tee labbi darbi irr papreekſchu ſinnami: Un kas few zittadi turrahs, ne warr apſlehpti tapt.

Ta 6. Nodalla.

Pahwls mahza tohs kalpus, kas teem jadarra, 1. Ka no meitigas mahzibas buhs kargatees, 3. Ir no negaufibas, 6. Stahsta, kahda ta ihstena zihnischana weena mahzitaja irr, 10. Mahza tohs baggatus, kà teem buhs to mantu pareisi walkaht, 17.

Teem kalpeem, zeek no wiņņeem apspakfch juhga irr, buhs fawus kungus wiffa gohda zeenigus turreht: Ka tas Deewa wahrds un ta mahziba ne tohp saimota. Ewef. 6, 5. Koloff. 3, 22. Tit. 2, 5. 8. 9. 1 Peht. 2, 18.

2. Bet teem, kam tizzigi kungi irr, ne buhs tohs neezinaht, tapehz ka tee brahli irr, bet jo wairak kalpoht, tapehz ka tee tizzigi un mihleti irr, kas fcho labbdarrischanu lihdf dabbujufchi, fchahs leetas mahzi un pamahzi.

3. Ja kas zittu mahzibu mahza, un ne nahk pee teem weffeligeem wahrdeem muhfu Kunga JEfus Kriftus, un pee tahs mahzibas tahs Deewa-bihjaschanas, Gal. 1, 6. 7. 1 Tim. 1, 3. 4.

4. Tas irr uspuhfts, un ne finn neneeka, bet irr traks ar jautaschanahm un wahrdu kildahm, no ka atlezz skauditba, bahrschana, faimoschana, launas dohmas, 1 Kor. 8, 2. 1 Tim. 1, 4. 2 Tim. 2, 23. Tit. 3, 9.

5. Neleetas apjautaschanas tahdu launu, kurru prahti irr fajaukti, kam ta pateefiba irr atnemta, kas schkeetahs, to Deewa-bihjaschanu effam mantoschanu, atkahpees no teem, kas tahdi irr. Reem. 16, 17. 1 Kor. 11, 16. 2 Tim. 3, 5. 8. Tit. 1, 5. nod. 3, 10. 2 Peht. 2, 3. 2 Jahn. w. 10.

6. Bet tomehr ta irr leela mantoschana, ja kas Deewam kalpo, un irr peeteezigs. Sal. Sak. 15, 16. 1 Tim. 4, 8. Ebr. 13, 5.

7. Jo mehs ne effam neneeka pasaulè eeneffuschi, tad irr sinnams, ka mehs neds ko labbu isnest warram. Job. 1, 21. nod. 27, 19. Dahw. df. 49, 18. Sal. Sak. 27, 26. Mahz. 5, 14. 15.

8. Bet kad mums fawa barriba un apgehrbs, tad lai mums peeteek. Dahw. df. 55, 23. Sihr. 29, 28. Matt. 6, 25. Ebr. 13, 5. 1 Peht. 5, 7.

9. Bet tee, kas gribb baggati tapt, tee kriht eekfch kahrdinaschanas un walga, un daudf besprahtigas un kaitigas eekahrofchanas, kas tohs zilwekus gahsch eekfch famaitaschanas un pasuschanas. Sal. Sak. 11, 28. nod. 20, 21. nod. 28, 20. Matt. 13, 22. Mark. 4, 19. Jehk. 5, 1. Sihr. 27, 1.

10. Jo naudas eekahrofchana irr weena fakne wiffa launa: Pehz ka zitti dsinnufchees irr no tahs tizzibas apallojufchees, un few pafchus ar daudf fahpehm zaurdurufchees. 2 Mohf. 23, 8. 5 Mohf. 16, 19. Sal. Sak. 15, 16.

11. Bet tu ak Deewa zilweks behdf no fchahm leetahm: Dsennees pehz taisnibas, Deewa-bihjaschanas, tizzibas, mihleschibas, pazeeschanas, laipnibas. 2 Tim. 2, 22.

12. Zihkstees to labbu zihkstefchanu tahs tizzibas, fagrahb to muhschigu dsihwoschanu, pee ka tu arridsan aizinahts effi, un apleezinajis labbu leezibu preekfch daudf leezineekeem. 1 Kor. 9, 25. 26. Wihlip. 3, 12. 14. 1 Tim. 1, 18. nod. 6, 19. 2 Tim. 4, 7.

13. Es pawehlu tew preekfch Deewa, kas wiffas leetas dsihwas darra, un JEfus Kristus, kas appakfch Ponzius Pilatus apleezinajis irr to labbu leezibu. 5 Mohf. 32, 39. 1 Sam. 2, 6. Matt. 27, 11. Jahn. 18, 37. nod. 19, 11. 1 Tim. 5, 21.

14. Scho baufli turreht ne aptraipitu, beswainigu lihdf to parahdischanu muhfu Kunga JEfus Kristus.

15. Ko fawôs laikôs rahdihs tas fwehts un ween spehzigs Deews, tas Kehninsch wiffu kehninu un tas Kungs wiffu kungu. 1 Tim. 1, 11. 17. Par. Jahn. 17, 14. nod. 19, 16.

16. Kam ween ta nemirstiba irr, kas weenâ ne pee-eetamâ gaischibâ dsihwo, ko ne weens zilweks irr redsejis, neds redseht warr, tam lai irr gohds un muhschiga warra, Amen. 2 Mohf. 33, 20. 5 Mohf. 4, 12. Jahn. 1, 18. 1 Jahn. 4, 12. 20.

17. Teem baggateem fchinnî pafaulè pawehl, ka tee few augsti ne turrahs, neds zerre us to ne paſtahwigu baggatibu, bet us to dsihwu Deewu, kas mums baggatigi pafneedf wiffas leetas par atspirgschanu. Job. 31, 24. Dahw. df. 62, 11. Mark. 4, 18. nod. 10, 24. Luhk. 8, 14. nod. 12, 15. 20.

18. Ka tee labbi darra, baggati tohp eekfch labbeem darbeem, labpraht isdalla, dewigi irr, Luhk. 12, 21. Jehk. 2, 5.

19. Sew pafcheem mantas fakrahj par weenu labbu dibbini us to nahkamu, ka tee warr dabbuht to muhschigu dsihwoschanu. Matt. 6, 20. Luhk. 12, 18. 33. nod. 16, 9. 1 Tim. 6, 12.

20. Ak Timoteüs, glabba to noliktu mantu, kas tew irr ustizzeta, atgreesdamees no tahm besdeewigahm weltigahm wallodahm, un pretti-runnaschanahm

nahm tahs nepateefs teiktas ſinnaſchanas: 1 Tim. 1,4. nod. 4,7. 2 Tim. 1,14. nod. 2,14. 16. Tit. 1,14. nod. 3,9. Par. Jahn. 3,3.

21. Ko zitti pafluddinadami irr no tahs tizzibas allojuſchees. Schehlaſtiba lai irr ar tewim, Amen. 2 Tim. 2,18.

Ta pirma grahmata uſ Timoteü rakſtita no Lardikeas, kurſch irr tas augſtaks pilsſahts Wrigias Pakaſzianas.

Pahwila ta Apuſtuka ohtra Grahmata uſ Timoteü rakſtita.

Ta 1. Nodalla.

Pahwils atgahdina Timoteü, ka tam buhs to dahwanu eekſch ſewis uſmohdinaht, 6. Taï zeeſchanâ tahs preezas-mahzibas dehſ paſeetigam buht, 8. Un to preekſch-ſihmi to ſtaidru wahrdu paturreht, 13. Schehlojahs pahr zitteem eekſch Aſias un ſlawe zittus, 15. 16.

Pahwils weens apuſtuls JEſus Kriſtus zaur Deewa prahtu, pehz to apſohlifchanu tahs dſihwibas, kas eekſch Kriſtus JEſus irr.

2. Timoteüm tam mihlam dehlam, lai irr ſchehlaſtiba, apſchehlofchana, meers no Deewa ta Tehwa, un Kriſtus JEſus muhſu Kunga. Gal. 1,3. 1 Tim. 1,2. 2 Peht. 1,2.

3. Es pateizu Deewam, kam es kalpoju no manneem tehwu tehweem, eekſch weenas ſchkihſtas ſinnamas firds, irt kà es bes mitteſchanas tewis mannâs luhgſchanâs peeminnu, nakti un deenâ.

Ap. darb. 22,3. nod. 23,1. nod. 24,14. 15. Reem. 1,8. 9. Ewef. 1,16. 1 Teſſ. 1,2. nod. 3,10.

4. Ilgodamees tew redſeht, atgahdadamees tawas aſſaras, ka es ar preeku peepildihts tohpu.

5. Kad es atgahdajohs to beſwiltigu tizzibu eekſch tew, kas pirmak irr mahjojuſi eekſch tawas mahtes-mahtes Loidas, un eekſch tawas mahtes Eunikas: Un es zerreju ſtipri ka arridſan eekſch tewim. Ap. darb. 16,1.

6. Kahdas leetas labbad es tew peeminnu, to Deewa ſchehlaſtibas dahwanu atkal pamohdinaht eekſch tewim, zaur uſlikſchanu mannu rohku. Ap. darb. 6,6. nod. 8,17. nod. 13,2. nod. 19,6. 1 Tim. 4,14. nod. 5,22.

7. Jo Deews mums ne irr dewis to Garru tahs baillibas, bet ta ſpehka, un tahs mihleſtibas, un tahs gaddibas. Reem. 8,15.

8. Tad nu ne kaunees par to leezibu muhſu Kunga, neds par mann winna kaſtitu: Bet tohpi weens zeeſchanas-beedris ar to preezas-mahzibu pehz ta Deewa ſpehka. Ap. darb. 21,33. Reem. 1,16. Ewef. 3,1. nod. 4,1. Koloſ. 4,18. Wihliv. 1,7. nod. 4,14. 1 Tim. 2,6. 2 Tim. 2,3. 9. Willem. 1. 1,7. 11.

9. Kas muhs muhſchigi irr iſglahbis, un aizinajs ar weenu ſwehtu aizinaſchanu: Ne pehz muhſu darbeem, bet pehz ſawu ihpaſchigu apnemſchanu un ſchehlaſtibu, kas mums dohta irr eekſch Kriſtus JEſus, preekſch tahs paſaules laikeem. Reem. 8,28. nod. 9,11. nod. 16,25. Ewef. 1,3. 4. nod. 2,8. nod. 3,9. 11. Tit. 3,4. 5. 6. Kol. 1,26.

10. Un nu parahdita irr zaur to paſpihdeſchanu muhſu Peſtitaja JEſus Kriſtus, kas to nahwi iſdeldejis, un irr to dſihwibu un ne-iſnihkſchanu gaiſmâ weddis zaur to preezas-mahzibu. Ef. 25,8. Reem. 16,25. 1 Kor. 15,54. 55. Ewef. 1,9. nod. 3,9. Kol. 1,26. Tit. 1,2. 3. Ebr. 2,14. 1 Peht. 1,20.

11. Pahr ko Es eezelts eſmu weens ſluddinatais, un apuſtuls, un mahzitais to pagahnu. Ap. darb. 9,15. nod. 13,2. nod. 22,21. Ewef. 3,8. Gal. 1,15. 16. nod. 2,8. 1 Tim. 2,7. 1 Kor. 1,17.

12. Kahdas leetas dehl es arridſan ſcho zeeſchu, tomehr es ne kaunohs, jo es ſinnu, kurram es tizzejis eſmu, un zerreju ſtipri, ka tas ſpehzigs irr mannu noliktu mantu paſargaht lihdſ tai paſchai deenai. Ewef. 3,1.

13. Turri to preekſch ſihmeſchanu to weſſeligu wahrdu, ko tu no man eſſi dſirdejs eekſch tizzibas un mihleſtibas, kas irr eekſch Kriſtus JEſus. 2 Tim. 3,14.

14. Scho labbu lihdu glabba zaur to Swehtu Garru, kas eekſch mums miht. 1 Tim. 6,20.

15. Scho ſinni tu, ka wiſſi, kas eekſch Aſias irr, no mannim irr atgreeſuſchees, ſtarp kurreem irr Wigellus un Ermogenes. Ap. darb. 19,10. 2 Tim. 4,10. 16.

16. Lai tas Kungs apſchehlofchanu dohd tam nammam Oneſiwora, jo tas ir

irr mann daudskahrt atspirdsinajs, un ne kaunejees par mannahm schkehdehm.
Ap. darb. 28, 20. Ewes. 6, 20. 2 Tim. 4, 19.

17. Bet Rohmâ nahzis-, irr tas mann ar leelu tschaklibu meklejis un atraddis.

18. Lai tas KUNGS tam dohd schehlastibu atrast pee ta Kunga tannî deenâ: Un zeek tas man irr Ewesü kalpojis, sinni Tu labbaki.

Ta 2. Nodalka.

Pahwils mahza ka buhs pazeetigam un tschaklam buht eeksch mahzibas, 1. 15. To wahrdu skaidri dauhti, 15. Ka arri buhs no wiltigas mahzibas un jukas neleetigas wallodas behgt, 16. 23.

Tad nu tu, mans dehls, tohpi spehzigs eekschtahs schehlastibas, kas eekschKristus JEsus irr.

2. Un ko tu no mannim essi dsirdejis zaur daudz leezineekeem, to nodehd peetizigeem zilwekeem, kas derrigi buhs arridsan zittus mahzibt. 1 Tim. 3, 2. ꝛc. Tit. 1, 5. ꝛc.

3. Tad nu tu zeet to kaunumu, itt kâ weens labs karra-wihrs JEsus Kristus. 2 Tim. 1, 8. nod. 4, 5.

4. Ne weens karrâ darbodamees tinnahs ar darbeem tahs dsihwoschanas, ka tas patikt warr tam, kas to us karru irr derrejis. 1 Kor. 9, 25.

5. Un ja arridsan kas labban zihnijahs, tas ne tohpar krohni gresnohts, ja tas ne buhs pareisi zihnijees.

6. Tam semneekam, kas to semmi strahda, buhs tohs pirmus augļus dabbuht: 1 Kor. 9, 10.

7. Nemm wehrâ, ko es fakku: Jo tas Kungs dohs tew saprafchanu wissâs lectâs.

8. Turri peeminnefchanâ JESU Krissu, kas no mirroneem usmohdinahts irr, no ta dsimmuma Dahwida, pehz mannu preezas-mahzibu. 2 Sam. 7, 12. Dahw. ds. 132, 11. Es 11, 1. Matt. 1, 1. Ap. darb. 2, 30. nod. 13, 23. Reem. 1, 3.

9. Kurra dehl es kaunu zeesch to libds patt faitehm, itt kâ weens kaundarritais, bet tas Deewa wahrds ne irr faistihts. Ewes. 3, 1. 13. nod. 4, 1. Kol. 1, 24. nod. 4, 3. 18. Wihlip. 1, 7. 2 Tim 1, 16.

10. Tadehl paneffu es wissas leetas to isredsetu dehl, ka arridsan Tee to debbes preeku dabbu eekschKristus JEsus ar to muhschigu gohdibu. Kol. 1, 24.

11. Tas irr pateefs wahrds: Jo ja mehs libdsi nomirsfam, tad mehs arridsan libds dsihwosim: Reem. 6, 5. nod. 8, 17. 2 Kor. 4, 10. 1 Peht. 4, 13.

12. Ja mehs paneffam, tad mehs arridsan libds waldisim: Ja mehs aisleedsam, tad Winsch arridsan muhs aisleegs. Matt. 10, 33. Mark. 8, 38. Luhk. 9, 26. nod. 12, 9. Reem. 8, 17. 2 Kor. 4, 10. Wihlip. 3, 10. 1 Pehz. 4, 13.

13. Ja mehs ne ustizzami essam, tad Winsch paleek ustizzams, winsch few paschu ne warr aisleegt. 4 Mohs. 23, 19. Reem. 3, 3. n. 9, 6.

14. Schahs leetas peeminni, apleezinadams preekschta Kunga, ka tee to wahrdu dehl ne barrahs, jo tee pee zitta neka leeti derr, kâ ween pee fajaukschanas to klaukitaju. 1 Tim. 6, 4. Tit. 3, 9.

15. Darbojees few paschu tam Kungam derrigu preekschstahdiht, weenu strahdneeku, kas ne tohp apkaunohts, kas tohs wahrdus tahs pateesibas pareisi dalla.

16. Bet atrauzees no tahm besdeewigahm weltigahm runnaschanahm, jo tahs jo wairak wairohs to besdeewibu. 1 Tim. 1, 4. nod. 4, 7. nod. 6, 20. Tit. 1, 14. nod. 3, 9.

17. Un winnu wahrds isplattahs, krimsdams itt kâ tas ehdeis: Starp kurreem irr Jmeneüs un Wiletus. 1 Tim. 1, 20.

18. Kas no tahs pateesibas irr apallojuschees, sazzidami, to augschamzelschanu essam notikkuschu: Un pahrgrohsa daschu tizzibu. 1 Tim. 6, 21.

19. Bet tas stiprs Deewa dibbins pastahw, turredams scho sihmeli: Tas Kungs pasihst tohs sawejus; Un: Ikkatrs lai no netaisnibas atstahj, kas to wahrdu Kristus pecminn. Jahn. 10, 14.

20. Bet weenâ leelâ nammâ ne irr ween selta-un sudraba-rihki, bet arridsan kohka- un mahla- (rihti): Un zitti par gohdu, bet zitti par negohdu. Reem. 9, 21.

21. Ja tad nu kahds few paschu no scheem schkihsta, tad buhs tas weens rihks par gohdu swehtihts, un tam Kungam derrigs us wissu labbu darbu fataisihts. 2 Tim. 3, 17.

22. Behdsi no tahs jaunibas eekahrotschanahm, dsennees pehz tahs taisnibas, tizzibas, mihlestibas, meera ar teem, kas to Kungu peesauz no schkihstas firds. 1 Kor. 1, 2. 1 Tim. 6, 11.

23. Bet tahs jautaschanas, kas gekligas un bes pamahzischanas irr, atmett, sinnadams, ka tahs tikkai bahrstanas dsemdina. 1 Tim. 1, 4. 7. nod. 4, 7. nod. 6, 4. Tit. 3, 9.

24. Bet

24. Bet weenam kalpam ta Kunga ne peenahkahs bahrtees, bet lehnigam buht prett wiffeem, derrigam (jittus) mahziht, kas to launu paneſt warr.
1 Tim. 3, 2. Tit. 1, 9.

25. Kas ar laipnibu mahza tohs prettineekus, arrig Deews teem jelle kad atgreefchanu doht gribbetu pee atſihſchanas tahs pateefibas. Ap. darb. 8, 22.
Gal. 6, 1.

26. Un ka tee mohdrigi tohp no ta wella walga, no ka tee fawaldſinati irr pehz ta paſcha prahta.

Ta 3. Nodalla.

Pahwils mahza, ka paſtarös laikös nahks nikni un pahrwehrtiti laudis, 1. Ir tahs Deewa draudſes wajataji, 8. Kurreem arwajeeſchanu, 10. Un Deewa wahrdu pretti jaturrahs, 14.

Bet ſcho buhs tew ſinnaht, ka pehdigâs deenâs breefmigi laiki zelſees.
1 Tim. 4, 1. 2 Peht. 2, 1. 2. nod. 3, 3. Jud. w. 18.

2. Jo tee zilweki buhs few paſchus mihkodami, plehſeji, leelitaji, lepni, ſaimotaji, teem wezzakeem nepaklaufigi, nepateizigi, nefwehti.

3. Bes dabbigas mihleſtibas, nefaderrigi, lazzinataji, negaddigi, breefmigi, kas labbu ne mihl,

4. Nodeweji, nebehdneeki, uspuhſti, kas wairak tahs kahribas kâ Deewu mihl,

5. Kas leekahs to Deewa-bihjaſchanu zeenijofchi, bet winna ſpehku aisleedſ, un teem turrajs pretti.
Matt. 7, 15. nod. 18, 17. Reem. 16, 17. 2 Teſſ. 3, 6. 1 Tim. 5, 8. 2 Tim. 2, 16. 23. Tit. 1, 16. nod. 3, 10. 2 Jahn. w. 10.

6. Jo no teem paſcheem irr, kas nammôs eewillahs, un guhſta tahs feewinas ar grehkeem apkrautas, kas no daſchadahm eekahrofchanahm wadditas tohp. Matt. 23, 14. Tit. 1, 11.

7. Kas allaſchin mahzahs, un ne kad pee atſihſchanas tahs pateefibas nahkt warr.

8. Ittin kâ nu Jannes un Jambres Mohſum pretti ſtahweja, tâ patt arridſan ſchee pretti ſtahw tai pateefibai: Zilweki prahtâ pahrgrohſiti, nederrigi pee tizzibas leetahm. 2 Mohſ. 7, 11.
1 Tim. 6, 5. Tit. 1, 16.

9. Tomehr tee wairak ne pee-augs: Jo winnu trakkums taps wiſſeem ſinnams, itt kâ arridſan winnu tappis irr.

10. Bet Tu eſſi pakkal dſinnees mannai mahzibai, darriſchanai, apnemſchanai, tizzibai, lehnprahtibai, mihleſtibai, pazeeſchanai,
1 Tim. 4, 6.

11. (Mannahm) wajaſchanahm, zeeſchanahm, kuxras man irr notikkuſchas Antiokiâ, Ikoniâ, Liſtrâ, kahdas wajaſchanas es eſmu paneſſis, un tas Kungs irr mann no wiſſeem iſrahwis.
Dahw. dſ. 34, 20. Ap. darb. 13, 50. nod. 14, 2. 19. 22. 2 Kor. 1, 10.

12. Un wiſſi, kas Deewa-bihjigi gribb dſihwoht eekſch Kriſtus JEſus, buhs wajateem tapt.
Matt. 16, 24. Luhk. 24, 26. Jahn. 17, 14. Ap. darb. 14, 22. 1 Teſſ. 3, 3.

13. Bet tee launi zilweki un wiltneeki pee-augs eekſch ta launa, peewilt un tohp peewilti.

14. Bet Tu paleez eekſch ta, ko tu eſſi mahzijees, un kas tew irr uſtizzehts, ſinnadams no ka tu to eſſi mahzijees.
2 Tim. 2, 2.

15. Un kâ tu no maſas deenas tohs ſwehtus rakſtus ſinni, kas tew warr gudru darriht us to debbes preeku, zaur to tizzibu, kas irr eekſch Kriſtus JEſus.

16. Wiſs rakſts no Deewa eedohts, irr derrigs pee mahziſchanas, pee pahrleezinaſchanas, pee norahdſchanas, pee pamahziſchanas, kas irr eekſch taiſnibas. Reem. 15, 4.
2 Peht. 1, 19. 20.

17. Ka tas Deewa zilweks pilnigs eſſus pee wiſſa labba darba pilnigi fataiſihts.

Ta 4. Nodalla.

Pahwils pawehl Timoteüm, tikkuſchi Deewa wahrdu fluddinaht, 1. Jo ſawu zeetu nu eſſam pabeigtu, 6. Schehlojahs pahr jittu wiltibas, 9. Paſeidſ to grahmatu ar ſwehtinaſchanahm, 19.

Tad nu Es apleezinaju preekſch Deewa un ta Kunga JEſus Kriſtus, kas nahkams irr ſohdiht tohs dſihwus un mirrufchus eekſch ſawas paſpihdeſchanas un ſawas walſtibas.
Ap. darb. 10, 42. Reem. 1, 9. nod. 9, 1. 2 Kor. 1, 23. nod. 11, 31. Gal. 1, 20. Wihliy. 1, 8. 1 Teſſ. 2, 5. 1 Tim. 5, 21. nod. 6, 13. 2 Teſſ. 2, 1.

2. Paſluddini to wahrdu, uſtahw (jeb) laikâ, jeb nelaikâ, pahrleezini, apdraude, paſkubbini eekſch wiſſas lehnprahtibas un mahzibas.

3. Jo weens laiks buhs, ka tee to weſeligu mahzibu ne paneſſihs: Bet pehz ſawahm paſchahm eekahrofchanahm uskraus tee few paſcheem mahzitajus, ka teem tahs aufis neeſ,

4. Un nowehrſhs aufis no tahs pateefibas, un greeſiſees pee pafakkahm.
1 Tim. 1, 4. nod. 4, 7.

5. Bet

5. Bet Tu essi nomohdâ eekfch wisseem, panefs to łaunu, darri to darbu weena preeka-fluddinataja, darri tawu ammatu gohdigi. Ap. darb. 21, 8.
Ewes. 4, 11. 2 Tim, 1, 8. nod. 2, 3.

6. Jo es jaw tohpu uppurehts, un tas laiks mannas atraisischanas irr tuwu klaht. Wihlip. 1, 23. nod. 2, 17.
2 Peht. 1, 14.

7. Es esmu to labbu zihnischanu zihnijis, es esmu to tezzeschanu pabeidsis, es esmu to tizzibu turrejs.
1 Kor. 9, 24. 25. Wihlip. 3, 14. 1 Tim. 6, 12. Ebr. 12, 1.

8. Jo prohjam man irr nolikts tahs taisnibas krohnis, ko man tas Kungs tas Taisns Sohgis dohs tannî deenâ, un ne ween man, bet arridsan wisseem, kas winna paspihdeschanu irr mihlejschi. 1 Kor. 9, 25.
1 Peht. 5, 4. Jehk. 1, 12.

9. Steidsees pee mann ahtri nahkt.

10. Jo Demas irr no man atstahjis, mihledams scho pasauli, un irr nogahjis us Tessaloniku, Krifkis us Galaziu, Titus us Dalmaziu. Kol. 4, 14.

11. Luhkas irr ween ar mannim; Nemm Marku lihdsi, un wedd to ar sewim: Jo tas derr man pee ta ammata. Ap. darb. 15, 37. Kol. 4, 10. Wilem. w. 24.

12. Bet Tikiku esmu es us Ewesu suhtijis. Ap. darb. 20, 4. Ewes. 6, 21. Kol. 4, 7.
Tit. 3, 12.

13. To mehteli, ko es Troadâ pee Karpu esmu atstahjis, nefs nahkdams lihdsi, un tahs grahmatas, wifs wairak tahs rakstamas ahdas.

14. Sanders tas kalleis irr man dauds łauna parahdijis, lai tas Kungs tam atmaksa pehz winna darbeem.
1 Tim. 1, 20.

15. Par ko Tu arridsan sargajees, jo tas irr muhsu wahrdeem warren pretti stahwejs.

16. Eeksch mannas pirmas aisbildinaschanas irr ne weens pee mannim bijis, bet wissi irr no mannim atstahjuschi, (lai tas teem ne tohp peelihdsinahts.)

17. Bet tas Kungs irr man klahtu bijis, un irr mann spehzigu darrijis, ka zaur mann ta fluddinaschana taptu pilnigi sinnama, un wissi pagani to dsirdetu: Un es esmu israuts no ta lauwa muttes.

18. Un tas Kungs israus mann no wissa łauna darba, un isglahbs pee sawas debbeskigas walstibas, kam lai irr gohds muhschigi muhscham, Amen.

19. Apsweizini Prisku un Akilu, un Onesiwora nammu. Ap. darb. 18, 2. 19.
Reem. 16, 3. 2 Tim. 1, 16.

20. Erastus irr Korintû palizzis: Un Trowimu esmu es Miletê newesselu pamettis. Ap. darb. 19, 22. nod. 20, 4.
nod. 21, 29.

21. Steidsees preeksch seemas laika nahkt. Tur apsweizina tew Eubulus, un Pudis, un Linus, un Klaudia un wissi brahłi.

22. Lai tas Kungs JESUS Kristus irr ar tawu garru. Ta schehlastiba lai irr ar jums, Amen.

Ta ohtra grahmata us Timoteü, kas par pirmu bihskapu tahs Eweseru draudsibas eezelts bij, rakstita no Rohmas, kad Pahwils ohtrâ kahrtâ preeksch ta keisera Nerus wests kłua.

Pahwila ta Apustuła Grahmata us Titu rakstita.

Ta 1. Nodałła.

Pahwils stahsta, kadehł winsch Titu eeksch Kreetas pamettis, 5. Un kahds tas ammats ihstenu mahzitaju essohts, prohti, mahziht un pahrleezinaht, 7.

Pahwils weens Deewa kalps, un apustuls JEsus Kristus, pehz tahs tizzibas to Deewa isredsetu, un atsihschanas tahs pateesibas, kas irr pee tahs Deewa kalposchanas:
1 Tim. 3, 16. nod. 6, 3.

2. Eeksch zerribas tahs muhschigas dsihwoschanas, ko Deews, kas ne warr melloht, preeksch pasaules laikeem irr apsohlijis, 4 Mohs. 23, 19. Reem. 1, 2.
nod. 16, 25. Ewes. 1, 9. nod. 3, 9. Koloss. 1, 26. 2 Tim. 1, 9. 10. nod. 2, 13. 1 Peht. 1, 20.

3. Bet sawâ laikâ sawu wahrdu irr sinnamu darrijis zaur to pasluddinaschanu, kas man irr ustizzeta pehz tahs pawehleschanas Deewa muhsu Pestitaja. Ap. darb. 20, 24. nod. 9, 6. 15. 2 Kor. 2, 12.
nod. 8, 6. 16. Gal. 1, 1. 1 Tess. 2, 4.

4. Titum (mannam) ihstenam dehlam pehz tahs tizzibas, kas (mums) abbeem kohpâ

kohpâ irr, lai irr ſchehlaſtiba, apſchehlofchana, meers no Deewa ta Tehwa un ta Kunga JEſus Kriſtus muhſu Peſtitaja. Eweſ. 1, 2. Kol. 1, 2. 1 Tim. 1, 2. 2 Tim. 1, 2. 1 Peht. 1, 2.

5. Tadehk eſmu es tew Kreetâ pametis, ka tew bij ſataiſihit, kas wehl atlikkis bija, un pa pilsfateem Wezzajus eezelt, ka Es tew eſmu pawehlejis. Ap. darb. 14, 23. 2 Tim. 2, 2.

6. Ja kas irr beswainigs, Weenas ſeewas wihrs, kam tizzigi behrni irr, kas ne warr leekas buhſchanas neds pahrgalwibas dehk apſuhdſeti tapt. 1 Tim. 3, 2.

7. Jo weenam bihſkapam peenahkahs nenoſeedſigam buht, itt kâ Deewa namma-turretajam, ne pattgalwigam, ne dſufmigam, ne wihna-dſlihtneekam, ne rehjejam, ne negohdigas pelnifchanas dſinnejam. 3 Moſ. 10, 9. Matt. 24, 45. 1 Kor. 4, 1. Eweſ. 5, 18. 1 Tim. 3, 15. 1 Peht. 5, 2.

8. Kas labpraht mahjo, to labbumu mihl, gaddigam, taiſnam, ſwehtam, ſchkihſtam. 1 Tim. 3, 2.

9. Kas paſtahwigi turrahs pehz tahs mahzibas ta peetizziga wahrda, ka tas warrens eſſus, tik labb zaur to weſſeligu mahzibu pamahziht, un tohs, kas pretti runna pahrmahzihk. 1 Tim. 1, 10. nod. 6, 3. 2 Tim. 1, 13. nod. 4, 2. 3. Tit. 2, 1. 8.

10. Jo tur irr arridſan daudſ nebehdneeki, kas weltigas leetas runna, un kas to prahtu peewilk, wiſſwairak tee no tahs apgraiſiſchanas, Ap. darb. 15, 1. 1 Tim. 1, 6.

11. Kam peenahkahs to mutti aisbahſt: Teem, kas wiſſus nammus pahrgrohſa, un mahza, kas ne peeklahjahs, negohdigas pelnifchanas dehk. Matt. 23, 23. 1 Tim. 6, 5. 2 Tim. 3, 6.

12. Weens no teem paſcheem, weens praweets, irr fazzijis: Tee Kreeteri irr allaſchin melkuki, nikni ſwehri, klinki wehderi.

13. Schi leeziba irr pateeſa: Tapehz pahrmahzi tohs bahrgi, ka tee weſſeligi buhtu tizzibâ.

14. Un ne dohdahs us Judiſkahm paſakkahm un zilweku baukkeem, kas no tahs pateekibas nogreeſchahs. Eſ. 29, 13. Matt. 15, 9. Koloſſ. 2, 22. 1 Tim. 1, 4. nod. 4, 7. nod. 6, 20.

15. Wiſſas leetas gann irr teem ſchkihſteem ſchkihſtas: Bet teem apgahnitteem un netizzigeem neneeka irr ſchkihſts, bet tur irr apgahnihts, tik labb wiņņu prahts, kâ ſinnama firds. Matt. 15, 11. Lukk. 11, 39. 41. Ap. darb. 10, 15. Reem. 14, 14. 20. 1 Kor. 6, 12. nod. 10, 23. 25. 1 Tim. 4, 3. 4.

16. Tee ſakka, ka tee Deewu paſihſt, bet ar darbeem aiſleedſ tee wiņņu, neganti buhdami, un neklaufigi, un pee wiſſa labba darba nederrigi. 2 Tim. 3, 5. Jud. w. 4.

Ta 2. Nodalla.

Pahwils mahza no ta ammata to wezzajus, 2. Seewu, 3. 4. Wihru, 6. Mahſitaju, 7. Kalpu, 9. Un wiſſu Deewa-behrnu, 11. Jo tadehk irr Kriſtus nahkis, ka ſweenam buhs ſchkihſti, taiſni, un deewabihjigi dſihwoht, 12.

Bet tu, runna, ka tas tai ihſtenai mahzibai peeklahjahs. 1 Tim. 6, 3. 2 Tim. 1, 13.

2. Ka teem wezzajeem buhs mohdrigeem buht, gohdigeem, gaddigeem, weſſeligeem tizzibâ, mihleſtibâ, paſeeſchanâ.

3. Tâ part tahm wezzahm ſeewahm, ka tahm buhs turretees itt kâ teem ſwehteem, ka tahm ne buhs lazzeklehm buht, kas us daudſ wihna ne mahzahs, kas labbu mahzibu dſenn, 1 Tim. 2, 9. u. c. 3. 1 Peht. 3, 3.

4. Ka tahs warr tahs jaunas ſeewas mahzihk ſawus wihrus mihleht, ſawus behrnus mihleht,

5. Gaddigahm buht, ſchkihſtahm, namma-turrigahm, labbahm, ſaweem wihreem paklaufigahm, ka Deewa wahrds ſaimohts ne tohp. 1 Moſ. 3, 16. 1 Kor. 14, 34. Eweſ. 5, 22. Kol. 3, 18. 1 Tim. 6, 1. 1 Peht. 3, 1.

6. Tohs jaunus wihrus pamahzi tâ patt, ka teem buhs gaddigeem buht.

7. Parahdajs ſew paſchu wiſſâs mallâs kâ weenu preekſch-ſihmi, ar labbeem darbeem, eekſch ſtipras ſkaidras un gohdigas mahzibas, 1 Tim. 4, 12. 1 Peht. 5, 3.

8. Ar weſſeligu un beswainigu wahrdu, ka tas prettineeks kaunâ tohp, un tam neneeka newaid, ko tas no jums warr launu runnaht. 1 Tim. 5, 14. 1 Peht. 2, 12. 15. nod. 3, 16.

9. Tohs kalpus pamahzi, ka teem buhs ſaweem kungeem padewigeem, un wiſſâs leetâs patizzigeem buht, un neneeka pretti runnaht. Eweſ. 6, 5. Kol. 3, 22. 1 Tim. 6, 1. 2. 1 Peht. 2, 18.

10. Neko atraut, bet wiſſu labbu peetizzibu parahdiht: Ka tee to mahzibu Deewa muhſu Peſtitaja eekſch wiſſeem iſpuſchko.

Lekzions pirmâ ſeemas-ſwehtku deenâ.

11. Jo ta ſchehlaſtiba ta Deewa muhſu Peſtitaja irr atſpihdejuſi wiſſeem zilwekeem. 1 Tim. 2, 4. Tit. 3, 4.

12. Un pamahza muhs, ka mehs aiſleedſam to beſdeewibu, un tahs paſauligas eekahroſchanas, gaddigi un taiſni un deewabihjigi dſihwojam ſchinnî paſaulê. Eweſ. 1, 4. Kol. 1, 22. 2 Tim. 1, 9. 1 Jahn. 2, 16.

13. Gaididami to labbumu tahs zerribas, un to atſpihdeſchanu tahs gohdibas ta leela Deewa, un muhſu Peſtitaja JEſus Kriſtus. 1 Kor. 1, 7. Wihlip. 3, 20.

14. Kas few paſchu par mums dewees irr, ka tas muhs atpirktu no wiſſas netaiſnibas un ſchkihſtitohs few paſcham ihpaſchus laudis, kas tſchakli dſihtohs us labbeem darbeem. 2 Moſſ. 19, 5. Eweſ. 2, 10. nod. 5, 2. Gal. 1, 4. nod. 2, 20. Ebr. 9, 14.

15. Scho runna, un pamahzi, un pahrmahzi ar wiſſu pawehleſchanu; Ne weenam buhs tew nizzinaht. 1 Kor. 16, 11. 1 Tim. 4, 12.

Da 3. Nodalka.

Pahwils pawehſt teem klauſitajeem paklauſiſchanu, 1. Un wiſſeem Deewa behrneem laipnibu, 2. Mahza kâ mehs no ſchehlaſtibas ſwehtigi, 4. Un zaur to kriſtibu atdſemdinati tohpam, 5. Tadehl itweenam buhs ſchihs dahwanas dehl zeenigi dſihwoht, 8.

Atgahdini tohs, ka tee tahm wirſibahm un waldiſchanahm paklauſigi, un us wiſſu labbu darbu gattawi irr. Reem. 13, 1. 1 Peht. 2, 13.

2. Ne weenu ſaimo, ne kaweji irr, lehnigi, wiſſadu laipnibu parahda prett wiſſeem zilwekeem. Wihlip. 4, 5. 2 Tim. 2, 24. 25.

Lekzions ohtrâ ſeemas-ſwehtku deenâ.

3. Jo Mehs arridſan zittkahrt bijam neprattigi, pahrgalwigi, allodami, kalpodami tahm eekahroſchanahm un ſkaudibâ dſihwodami, naidigi, weens ohtru eenihdedami. 1 Kor. 6, 11. Eweſ. 2, 1. nod. 5, 3. 8. Kol. 3, 7. 1 Peht. 4, 3. Eweſ. 4, 17. 18.

4. Bet ta laipniba un mihleſtiba Deewa muhſu Peſtitaja prett teem zilwekeem irr atſpihdejuſi, Tit. 2, 11.

5. Ne no teem darbeem tahs taiſnibas, ko Mehs eſſam darriſchi, bet pehz ſawu apſchehloſchanu irr wiņſch muhs ſwehtus darrijs, zaur to maſgaſchanu tahs atdſimſchanas un atjaunaſchanas ta Swehta Garra, Jahn. 3, 3. 5. Ap. darb. 15, 11. Reem. 3, 20. 28. nod. 4, 2. 6. nod. 9, 11. nod. 11, 6. Eweſ. 1, 4. nod. 2, 4. 9. nod. 5, 26. Gal. 2, 16. 2 Tim. 1, 9.

6. Ko wiņſch iſlehjis irr pahr mums baggatigi zaur JEſu Kriſtu muhſu Peſtitaju, Ezek. 36, 25. Joel. 2, 28. Ap. darb. 2, 33. Reem. 5, 5.

7. Ka mehs zaur wiņa ſchehlaſtibu taiſnoti, mantneeki tohpam tahs muhſchigas dſihwoſchanas pehz tahs zerribas. Reem. 8, 23. 24.

8. Tas irr pateeſs wahrds: Un ſcho gribbu es, ka tew buhs apſtiprinaht, ka tee, kas eekſch Deewa tizzigi tappuſchi, eekſch labbeem darbeem paſtahwigi darbojahs: Schis irr, kas teem zilwekeem labs un derrigs irr.

9. Bet ne tahm gekkigahm jautaſchanahm un zilts-rakſteem, un reeſchanahm un bahrſchanahm pahr tahs bauſlibas atraujees, jo tahs irr nederrigas un neleetas: 1 Tim. 1, 4. nod. 4, 7. nod. 6, 20. 2 Tim. 2, 23. Tit. 1, 14.

10. Weenu fweſchtizzigu zilweku atſtahj, pehz weenu un ohtru pamahziſchanu. Matt. 18, 17. Reem. 16, 17. 2 Teſſ. 3, 6. 2 Tim. 3, 5. 2 Jahn. v. 10.

11. Sinnadams, ka tahds irr pahrgrohſihts, un grehkôs buhdams tihſchâ prahtâ pats paſuddinajahs.

12. Kad es Artemu pee tew ſuhtiſchu, jeb Tikiku, tad ſteidſees pee mann nahkt Nikopolî, jo tur eſmu es apnehmees par ſeemu miſt. Ap. darb. 20, 4. Eweſ. 6, 21. Kol. 4, 6. 2 Tim. 4, 12.

13. Zenu to bauſlibas-mahzitaju un Apollu pawaddi tikkuſchi, ka teem neeka ne truhkſt. Ap. darb. 18, 24. 1 Kor. 1, 12.

14. Un lai arridſan tee, kas mums peederr, labbôs darbôs paſtahwigi darbojahs eekſch ta, kas waijaga irr, ka tee ne eſſus ne-augligi.

15. Tur apſweizina tew wiſſi, kas ar mannim irr: Apſweizini tohs, kas mums mihl eekſch tizzibas: Schehlaſtiba lai irr ar jums wiſſeem, Amen,

(Grahmata) us Titu to pirmu eeſelen bihſkepu tahs Kreeteru draudſibas, rakſtita no Nikopoli eekſch Makedonias.

Pahwila ta Apustuka Grahmata us Wilemonu rakstita.

Pahwils pateiz Deewam tahs mihlestibas un tizzibas Wilemona dehl, 4. Rakstā us to, ka tam duhs sawu nodehgushchu kalpu atkal peenemt, 10. Tapehz kā arri winnam dallitha pee ta preezas-wahrda, un tas no Pahwila eekſch winna faitehm dſemdinahts, 16.

Pahwils tas faiſtihts Kristus JEsus, un Timoteüs tas brahlis Wilemonam tam mihlajam, un muhſu darba-beedram. Eweſ. 3, 1. n. 4, 1. 2 Tim. 1, 8.

2. Un Appiai tai mihlajai, un Arkippam muhſu zihnitſchanas-beedram, un tai Deewa draudſibai tawâ nammâ.

Reem. 16, 5. 1 Kor. 6, 19. Kol. 4, 15. 17. Wihlip. 2, 25.

3. Schehlaſtiba lai irr jums, un meers no Deewa muhſu Tehwa, un ta Kunga JEſus Kriſtus.

4. Es pateizu mannam Deewam, un peeminnu tewis allaſchin mannâs luhgſchanâs. 1 Teſſ. 1, 2. 2 Teſſ. 1, 3.

5. Dſirdedams tawu mihleſtibu un tizzibu, kas tew irr eekſch ta Kunga JEſus, un prett wiſſeem ſwehteem.

Eweſ. 1, 15. Kol. 1, 4.

6. Ka tawa tizzība, kas mums fawâ ſtarpâ irr, eekſch tew ſpehziga tohp, zaur atſihſchanu wiſſa ta labbuma, kas jums irr eekſch Kriſtus JEſus.

7. Mums irr leels preeks un eepreezinaſchana pahr tawas mihleſtibas, jo tahs firdis to ſwehtu irr atſpirdſinatas zaur tew, brahli.

8. Tapehz, jepſchu man leela drohſchiba irr eekſch Kriſtus, tew pawehlēht, kas peeklahjahs, 1 Teſſ. 2, 6.

9. Tad tomehr luhdſu es jo wairak, zaur to mihleſtibu, tahds buhdams, (prohti) Pahwils weens wezzais, un nu arridſan weens faiſtihts JESUS Kriſtus.

10. Es luhdſu tew manna dehla dehl, ko es dſemdinajs eſmu eekſch mannahm faitehm, Oneſimu: 1 Kor. 4, 15. Gal. 4, 19. Kol. 4, 9.

11. To kas zittkahrt tew nederrigs, bet nu tew un man derrigs, eſmu es atkal nofuhtijis,

12. Tu tomehr peenemm to, itt kā tas irr, mannu paſchu firdi.

13. Kurru Es gribbeju pee few paſchu paturreht, ka tas man tawâ weetâ kalpotu eekſch tahm faitehm ta preezaswahrda.

14. Bet bes tawa labba prahta ne gribbeju es neneeka darriht: Ka tawa labbdarriſchana ne eſſoti neka ſpeeſta, bet no labba prahta. 2 Kor. 9, 7.

15. Jo jafchu winſch tapehz irr weenu maſu brihdi no tewim atſchkirts bijis, ka tu winnu muhſchigi atdabbutu.

16. Ne wairs kā kalpu, bet wairak kā kalpu, weenu mihku brahli, wiſſwairak mannim, zeek wairak tew, tik labb meeſā un eekſch ta Kunga?

17. Tad nu, ja tu mann par beedri turri, tad peenemm winnu, itt kā mann.

18. Bet ja winſch tew irr netaiſnibu darrijis, jeb parradâ irr, tad man ſcho peelihdſini.

19. Es Pahwils eſmu ſcho rakſtijis ar ſawu rohku, Es makſaſchu: Es ne fakku, ka tu arridſan few paſchu man parradâ eſſi.

20. Teeſcham, brahli, lai Es pee tewis eekſch ta Kunga eepreezajohs, atſpirdſini mannu firdi eekſch ta Kunga.

21. Es eſmu us tew rakſtijis, zerredams us tawu paklauſiſchanu, ſinnadams, ka tu darrifi arridſan wairak pahr to, ko es ſakku. 2 Kor. 7, 16.

22. Turklaht fataiſi man weenu mahjas-weetu, jo es zerreju, ka es zaur juhſu luhgſchanahm jums eedahwinahts tapſchu, 2 Kor. 1, 11. Wihlip. 1, 25. n. 2, 24. Ebr. 13, 2.

23. Tur apſweizina tew Epawras, (mans zeetuma-beedris eekſch Kriſtus JEſus.) Kol. 1, 7. nod. 4, 12.

24. Markus, Ariſtarkus, Demas, Luhkas manni darba-beedri.

Ap. darb. 12, 12. 25. nod. 15, 37. nod. 19, 29. nod. 20, 4. nod. 27, 2. Kol. 4, 10. 14. 2 Tim. 4, 10. 11. 1 Pehr. 5, 13.

25. Ta ſchehlaſtiba muhſu KUNGA JEſus Kriſtus lai irr ar juhſu garru, Amen.

Us Wilemonu rakſtita no Rohmas, zaur Oneſimu to namma-kalpu.

Pehtera ta Apustuka pirma Grahmata us wisseem rakstita.

Ta 1. Nodalla.

Pehteris pateiz Deewam, par to atgreekschanu to isredsetu swehschineeku, 3. Eepreezina tohs, ka to Deewa behrnu behdas gann drihs pahr-eet, 6. Un ar to debbes-preeku taps atmakfatas, 9. Mahza arri, ka teem buhs Deewadihgi dsihwoht, 13. Tapehz ka tee zaur Kristu tik dahrgi arpirkti irr, 18.

Pehteris weens apustuls JEsus Kristus, teem isredseteem swehschineekeem, kas iskaisiti irr eekfch Pontus, Galazias, Kappadokias, Asias un Bitinias. Jahn. 7, 35. Ap. darb. 8, 1. 4. Jehk. 1, 1.

2. Pehz to papreekfch-redsefchanu Deewa ta Tehwa, eekfch swehtu-darrischanas ta Garra, us paklausischanu un apflazzinafchanu ta assins JEsus Kristus. Reem. 1, 7. nod. 8, 29. 1 Kor. 1, 3. Gal. 1, 3. Ewes. 1, 2. Ebr. 12, 24. 2 Peht. 1, 2. Jud. w. 2.

Lekzions Sihman-Juda deenâ.

3. Slawehts irr Deews un tas Tehws mubsu Kunga JEsus Kristus, kas pehz sawas leelas apschehloschanas mubs irr atdsemdinajis us weenu dsihwu zerribu, zaur to augschamzelschanu JEsus Kristus no teem mirroneem: Jahn. 3, 3. 5. Reem. 6, 23. 1 Kor. 15, 20. 2 Kor. 1, 3. Ewes. 1, 3. Jehk. 1, 18.

4. Us weenu neisnihdzigu, un nepagahnitu, un nesawihstamu eemantoschanu, kas preekfch mums paturreta tohp debbesis, Kol. 1, 5. 2 Tim. 1, 12.

5. Kas juhs eekfch ta Deewa spehka glabbati tohpat, zaur to tizzibu us to pestischanu, kas gattawa irr, redsama tapt pehdigâ laikâ.

6. Eekfch ka juhs arridsan preezajeetees, masu brihdi taggadiņ (ja tas tà waijaga irr), noskumnuschi buhdami daschadâs kahrdinaschanâs: Reem. 5, 3. 2 Kor. 4, 17. Ebr. 10, 37. Jehk. 1, 2. 1 Peht. 5, 10.

7. Ka ta ismekleschana juhsu tizzibas, kas dahrgaka irr ne kà selts, kas isnihkst, un zaur to ugguni pahrraudsihts atrasts kluhst, par flawu un gohdu un apgohdinafchanu, kad redsams taps JEsus Kristus, Sal. Sak. 17, 3. Es. 48, 10. 1 Kor. 3, 13. Jehk. 1, 7. 1 Peht. 4, 12.

8. Ko juhs ne redsejuschi mihlejat, un taggad jepschu ne redsedami, tomehr tizzedami, eekfch ta preezajeetees, ar ne-isrunnajamu un gohdibas pilnu preeku: Jahn. 20, 29. 2 Kor. 5, 7. Ebr. 11, 1. 27. 1 Jahn. 4, 20.

9. Dabbudami to gallu juhsu tizzibas (prohti) to muhschigu dwehseles dsihwoschanu.

10. Pehz kurras pestischanas irr waizajuschi un meklejuschi tee praweeschi, kas no tahs schehlastibas preekfch jums irr papreekfch mahzijuschi. 1 Mohs. gr. 49, 10. Dan. 2, 44. nod. 9, 24. Es. 2, 8. Zak. 6, 12. Matt. 13, 17. Luhk. 10, 24.

11. Metledami, kurrâ jeb kahdâ laikâ tas Gars Kristus, kas eekfch teem bija, eesihmotu un papreekfch apleezinatu tahs zeefchanas, kas eekfch Kristus irr, un pehz tahm to gohdu, Dahw. ds. 22, 7. Es. 53, 3. ic. Dan. 9, 24. Luhk. 24, 26. 2 Peht. 1, 21.

12. Kam irr parahdihts, jo tee ne irr few paschi eem, bet mums kalpojuschi, ar tahm leetahm, kas jums nu irr pasludinatas zaur teem, kas jums to preeku irr pasluddinajuschi eekfch ta Swehta Garra, kas no debbes fuhtihts irr, kahdas leetas arri teem engeleem kohti gribbahs skattitees. Dan. 12, 9. 13. Ap. darb. 2, 4. Ewes. 3, 10. Ebr. 11, 13. 39.

13. Tapehz apjohsleetees tohs gurnus juhsu saprafchanas, un gaddigi buhdami zerrejeet pilnigi, us to schehlastibu, kas jums tohp atnesta, kad JEsus Kristus redsams taps. Luhk. 12, 35. nod. 21, 34. Reem. 13, 13. Ewes. 6, 14. 1 Leik. 5, 6.

14. Itt kà paklausigi behrni, ne turrastees few lihdsus tahm eekahrofchanahm, kas juhsu nesinnaschanâ notikkuschas. Ap. darb. 17, 31.

15. Bet itt kà tas, kas juhs aizinajis, swehts irr, tà tohpeet arridsan Juhs paschi swehti wissâ darrischanâ. 3 Mohs. gr. 11, 44. nod. 19, 2. nod. 20, 7. Luhk. 1, 74. 75. 2 Kor. 7, 1.

16. Tadehl kà rakstihts irr: Effeet swehti, jo Es esmu swehts. 3 Mohs. gr. 11, 44. nod. 19, 2. nod. 20, 7.

17. Un ja juhs to Tehwu peesauzat, kas bes usluhkoschanas to zilweku augstibas fohda pehz ikweena darba, tad dsihwojeet eekfch bihjaschanas schinnî laikâ, kamehr juhs scheit mihtat. 5 Mohs. gr. 10, 17. 2 Laik. gr. 19, 7. Jeh. 34, 19. Ap. darb. 10, 34. 35. Reem. 2, 10. 11. 2 Kor. 5, 6. nod. 7, 1. Ewes. 6, 9. Gal. 2, 6. Kol. 3, 25. Wilkip. 2, 12. Ebr. 11, 13.

18. Sinnadami, ka juhs ne ar iſnihzigahm leetahm, ar ſudrabu jeb ſeltu atpirkti eſſat, no juhſu weltigas dſihwoſchanas pehz to tehwiſchku eeraddumu. 1 Kor. 6, 20. nod. 7, 23.

19. Bet ar to dahrgu affini Kriſtus, itt kà weena nenoſeedſiga un ne-apgahnita Jehra, Jahn. 1, 29. 36. Ap. darb. 20, 28. 1 Kor. 5, 7. nod. 6, 20. nod. 7, 23. Ebr. 9, 12. 14. 1 Jahn. 1, 7. Par. Jahn. 1, 5. nod. 5, 9

20. Kas gann papreekſch noredſehts preekſch dibbinaſchanas tahs paſaules, bet redſams tappis ſchinnîs pehdigôs laikôs juhſu dehl, Ap. darb. 2, 24. Reem. 3, 25 nod. 16, 25. Eweſ. 1, 9. nod. 3, 9. Gal. 4 4. Kol. 1, 26. 2 Tim. 1, 9. Tit. 1, 2. Ebr. 1, 2. Par. Jahn. 13, 8.

21. Kas juhs zaur winnu tizzat eekſch Deewa, kas to irr usmohdinajis no teem mirroneem, un tam gohdu dewis, tà ka juhſu tizziba un zerriba us Deewu buhtu. Ap. darb. 2, 33. Wihlip. 2, 9.

22. Un ka jums bij juhſu dwehſeles ſchkihſtiht eekſch patlaufiſchanas tahs pateeſibas zaur to Garru, eekſch newiltigas brahlu-mihleſtibas, mihlojeetees ſawâ ſtarpâ no ſchkihſtas ſirds, Ap. darb. 15, 9. Reem. 12, 10. Eweſ. 4, 3. 1 Tim. 1, 5. Ebr. 13, 1. 1 Pehk. 2, 17.

23. Kas juhs atdſimmuſchi eſſat, ne no iſnihzigas ſehklas, bet ne-iſnihzigas, zaur to dſihwu un muhſchigi paleekamu Deewa wahrdu. Jahn. 1, 13. nod. 3, 3. 5. Jehk. 1, 18. 1 Jahn. 3, 9.

24. Jo wiſſa meeſa irr tà ſahle, un wiſſa zilweka gohdiba irr kà ſahles puke: Ta ſahle irr ſawihtuſi, un winnas puķke irr nokrittuſi. Dahw. dſ. 102, 12. dſeeſ. 103, 15. Sih. 14, 18. Eſ. 40, 6. 7 1 Kor. 7, 31. Jehk. 1, 10. nod. 4, 14. 1 Jahn. 2 17.

25. Bet ta Kunga wahrds paleek muhſchigi: Bet ſchis irr tas wahrds, kas juhſu ſtarpâ pafluddinahts irr.

Ta 2. Nodalla.

Pehteris mahza, ka wiſſeem Deewa-behrneem buhs Deewa-dſihwigi dſihwoht un Deewa wahrdu mihloht, 1. 2. Tapehz ka tee itt kà dſihwi atmini us Kriſtu uſtaiſiti irr, 4. Tur klaht paweht winſch teem klauſitajeem, 13. Un kalpeem paklauſiſchanu, 18.

Bet nu noleezeet wiſſu launumu, un wiſſu wiltibu, un walſchkibu, un ſkaudibas un wiſſas aprunnaſchanas, Matt. 18, 3. Reem. 6, 4. 1 Kor. 14, 20. Eweſ. 4, 22. 25. Koloſ. 3, 8. Ebr. 12, 1.

2. Itt ka tee jaun-peedſimmuſchi behrnini eekahrojeetees to ſaprattigu beswiltigu peenu, ka juhs zaur to uſaugat.

3. Ja juhs zittadi eſſat baudijuſchi, ka tas Kungs laipnigs irr. Dahw. dſ. 34, 9.

4. Pee ka juhs eſſat nahkuſchi itt kà pee weenu dſihwu akmini no zilwekeem gann atmeſtu, bet pee Deewa iſredſetu un dahrgu. Dahw. dſ. 118, 22. Eweſ. 2, 20.

5. Tad juhs paſchi arridſan tohpat itt kà tee dſihwi akmini uſtaiſiti par weenu garrigu namm, (un) ſwehtu preeſteribu garrigus uppurus uppureht Deewam, kas peenemmigi irr zaur JEſu Kriſtu. Eſ. 61, 6. nod. 66, 21. Oſ. 14, 3. Mal. 1, 11. Reem 12, 1. Eweſ. 2, 21. 22. Wihlip. 3, 18. Ebr. 3, 6. nod. 12, 28. nod 13, 15. Par. Jahn. 1, 6. nod. 5, 10.

6. Tadehl arridſan ſtahw rakſtâ: Raugi, es leeku eekſch Zianas weenu iſredſetu itt dahrgu ſtuhra-akmini: Un kas eekſch winna tizz, tas ne taps kaunâ. Eſ. 28, 16. Reem. 9, 33.

7. Jums tad, kas juhs tizzat, irr winſch dahrgs: Bet teem neklauſigeem (ſahwajiſibrs): Tas akmins, ko tee nammadarritaji irr atmettuſchi, ſchis irr par ſtuhra-akmini tappis, un weens akmins tahs peedurſchanas, un weena klints tahs dauſiſchanas, Dahw. dſeeſ. 118, 22. Eſ. 8, 14. Matt. 21, 42. Luhk. 2, 34. Ap. darb. 4, 11. Reem. 9, 33.

8. Teem, kas pee ta wahrda peedurrahs neklauſigi buhdami, pahr ko tee arridſan irr cezelti. 1 Kor. 1, 23. Eſ. 8, 14.

9. Bet juhs eſſat ta iſredſeta tauta, ta kehnina preeſteriba, ta ſwehta zilts, tee ihpaſchi laudis: Ka jums buhs noſtahſtiht to labbu tikkumus ta, kas juhs no tahs tumſibas aizinajis irr pee ſawa brihniſchku gaiſmu. 2 Mohſ. gr. 19, 5. 6. 5 Mohſ. gr. 7, 6. nod. 14, 2. nod. 26, 18. Eweſ. 1, 14. nod. 5, 8. Koloſ. 1, 13. Par. Jahn 1, 6. nod. 5, 10.

10. Kas juhs zittkahrt ne bijat laudis, bet nu Deewa laudis: Kas juhs zittkahrt ne bijat apſchehloti, bet nu apſchehloti. Oſ. 1, 10. nod. 2, 23. Reem. 9, 25.

Lekzions treſchâ ſwehdeenâ pehz Leeldeenas, Lihgſmoſchanas ſwehdeenâ.

11. Mihti, es pamahzu (juhs) itt kà peemahjotajus un ſweſchineekus, ka jums buhs noturretees no meeſigahm kahribahm, kas prett to dwehſeli karro, 1 Laik. gr. 29, 15. Dahw. dſ. 39, 13. dſeeſ. 119, 19. Reem. 13, 14. Galat. 5, 16. 24. Ebr. 11, 13 ꝛc. Jehk. 4, 1. 1 Pehk. 1, 17.

12. Gohdigi dſihwodami ſtarp teem paganeem: Ka, kurrâs leetâs tee juhs aprunni

aprunna itt kà taundarritajus, tee no teem labbeem darbeem, ko tee pee jums redſ, Deewu pagohdina taî peemekleſchanas deenâ. Matt. 5, 16. Luhk. 1, 68. nod. 19, 44. Reem. 12, 17. 2 Kor. 8, 21. Wihlip. 2, 15. Tit 2, 8. 1 Peht. 3, 16.

13. Effeet tad wiſſai zilwezigai wirſibai paklaufigi ta Kunga deht: Jepſchu tam kehninam, itt kà, kas pahr wiſſeem eezelts; Reem. 13, 1. Tit. 3, 1.

14. Jepſchu teem waldneekeem, itt kà, kas zaur winneem ſuhtiti irr, par atreebſchanu to taundarritaju, bet par ſlawu to labbdarritaju. Reem. 13, 3. 4.

15. Jo tà patt irr tas Deewa prahts, ka juhs labbdarridami aisbahſchat to neſinnaſchanu to neprattigu zilweku, Tit. 2, 8.

16. Itt kà tee ſwabbadneeki, un ne itt kà buhtu jums ta ſwabbadiba par apſeggu ta launuma, bet itt kà Deewa-kalpi. Jahn. 8, 32. Reem. 6, 18. 1 Kor. 7, 22. Gal. 5, 1 13. 2 Peht. 2, 19.

17. Turrajt wiſſus gohdâ: Mihlojeet to brahlu draudſibu: Bihſteetees Deewu: Gohdajt to kehninu. Matt. 22, 21. Reem. 12, 10. Eweſ. 4, 3. Wihlip. 2, 3. Ebr. 13, 1. 1 Peht. 1, 22. 1. 5, 5. 2 Peht. 1, 7.

18. Juhs kalpi, eſſeet paklaufigi teem kungeem eekſch wiſſas bihjaſchanas, ne ween teem labbeem un lehneem, bet arridſan teem bahrgeem. Eweſ. 6, 5. Koloſſ. 3, 22. 1 Tim. 6, 1. Tit. 2, 9.

19. Jo tas irr ſchehlaſtiba, ja kas tahs apſinnaſchanas deht preekſch Deewa gruhtumu paneſs, netaiſnibu zeeſdams. Matt. 5, 10. 2 Kor. 7, 10.

20. Jo kahda klawa irr ſchi, ja juhs apgrehkodamees plikketi tohpat un paneſſat? Bet ja juhs labbdarridami zeeſchat un paneſſat, tas irr ſchehlaſtiba pee Deewa.] 1 Peht. 3, 14. nod. 4, 14. 15.

Lekz. ohtrâ ſwehdeenâ pehz leeldeenas, Schehlaſtibas ſwehdeenâ.

21. Jo pee ta eſſat juhs aizinati, kà arridſan Kriſtus preekſch jums zeetis irr, un irr jums weenu preekſchpaſtu pamettis, ka jums buhs winna pehdahm pakkaļ eet. Matt. 16, 24. Jahn. 13, 15. 1 Teſſ. 3, 3. Wihlip. 2, 5. 1 Peht. 3, 17. 18. 1 Jahn. 2, 6.

22. Kas grehkus ne irr darrijis, neds wiltiba winna muttê irr atraſta. Eſ. 53, 9. Jahn. 8, 46. 2 Kor. 5, 21. 1 Jahn 3, 5.

23. Kas lammahts tappis ne atlammaja, un zeeſdams ne launajahs, bet nodewe to tam, kas taiſni ſohdza. Matt. 27, 39. Jahn 8, 48. 49.

24. Kas muhſu grehkus pats ſawâ meeſâ neſſis irr pee ta kohka, ka mehs teem grehkeem atrauti taî taiſnibai dſihwotum, zaur ka bruhzahm juhs eſſat weſſeli darriti. Eſ. 53, 4. 5. Matt. 8, 17. Reem. 6, 2. 11. nod. 7, 6.

25. Jo juhs ſenn biſat itt kà maldidamas awis, bet nu eſſat juhs atgreeſti pee ta Ganna un Bihſkapa juhſu dwehſeku.] Eſ. 53, 6. Ezek. 34, 6. 23. nod. 37, 24. Luhk. 15, 4. Jahn. 10, 11. Ebr. 13, 20.

Ta 3. Nodaļa.

Pehteris pawehl tahm ſeewahm paklauſiſchanu prett ſaweem wihreem, 1. Un ta tahm buhs ar to iſtenu gliſtrumu gehrbtees, kas Deewam patihk, 5. Wahja no Kriſtus zeeſchanas, augſchamzelſchanas, 18. No tahs kriſtibas, 21. Un Fehdeſchanas pee Deewa labbas ruhſas, 22.

Tà patt juhs ſeewas, eſſat juhſu paſcheem wihreem padewigas, ka arridſan, ja zitti tam wahrdam neklauſigi irr, tee zaur to ſeewu dſihwoſchanu bes wahrda peelabbinati tohp: 1 Mohſ. 3, 16. 1 Kor. 7, 16. nod. 14, 34. Ew. 5, 22. Kol. 3, 18. Tit. 2, 5.

2. Uslukkodami juhſu ſchkihſtu buhſchanu eekſch bihjaſchanas.

3. Kurru jaukumam buhs buht, ne kas no ahrenes irr, un ſtahw eekſch mattu pihſchanas un apliſchanas ta ſelta, jeb drehbju apwilkſchanas: Eſ. 3, 18. 1 Tim. 2, 9. Tit. 2, 3.

4. Bet tas eekſchkigs firds-zilweks eekſch ta ne-iſnihziga (jaukuma) ta lehna un kluſſa Garra, tas irr dahrgs preekſch Deewa. Dahw. dſeeſ. 45, 14. Reem. 2, 29. nod. 7, 22. 2 Kor. 4, 16.

5. Jo tà patt arridſan ſenn tahs ſwehtas ſeewas iſtaiſijahs, kas us Deewu zerreja, un bija ſaweem paſcheem wihreem paklauſigas.

6. Itt kà Sahra Abbraâmam irr paklauſiga bijuſi, winnu par kungu ſaukdama, kurras meitas juhs tappuſchas eſſat, kad juhs labbdarrat, un par nekahdu beedinaſchanu bihſtatees. 1 Mohſ. 18, 12.

7. Tà patt juhs wihri, dſihwojeet ar tahm ſaprattigi kohpâ, un dohdeet tam ſeewiſchkam, itt kà tam wahjakam rihkam, gohdu, itt kà lihdſmantineekeem tahs ſchehlaſtibas tahs dſihwibas, ka juhſu luhgſchanas ne tohp aiskawetas. 1 Kor. 7, 3. nod. 12, 23. Eweſ. 5, 25. ꝛc. Kol. 3, 19.

Lekzions peektâ ſwehdeenâ pehz waſſaras-ſwehtku atſwehtes.

8. Un wiſs pehdigi eſſeet wiſſi weenprahtigi,

prahtigi, lihdſeetigi, brahligi, firdsſchehligi, laipnigi. Reem. 12, 16. nod. 15, 5.
1 Kor. 1, 10 Wilip. 2, 2. nod. 3, 16.

9. Ne atmakſadami kaunu ar kaunu, jeb lammaſchanu ar lammaſchanu: Bet tur pretti ſwehtijeet, un ſinnat, ka jubs us to aizinati eſſat, ka jums to ſwehtumu buhs eemantoht. 3 Mohſ. 19, 18. Sal. Sak. 17, 13. nod. 20, 22. nod. 24, 29. Matt. 5, 39. nod. 25, 34. Reem. 12, 17. 1 Kor. 6, 7. 1 Teſſ. 5, 15. 1 Tim. 4, 8.

10. Jo kas to dſihwibu mihleht gribb, un labbas deenas redſeht, tas lai kluſſina ſawu mehli no kauna, un ſawas lubpas, ka tahs wiltibu ne runna.
Dahw. dſeſ. 34, 13. ꝛc. Jehk. 1, 26.

11. Lai tas nowehrſchahs no kauna, un darra labbu: Lai tas meeru mekle, un dſennahs tam pakkal. Dahw. dſ. 37, 27. Eſ. 1, 16. 17. 3 Jahn. w. 11.

12 Jo tahs azzis ta Kunga irr pahr teem taiſneem, un wiņa aufis us winnu lubgſchanahm, bet tas waigs ta Kunga irr pretti teem, kas kauna darra.

13. Un kurſch irr, kas jums kauna darra, ja jubs tam labbam pakkal dſennatees?

14. Bet ja jubs arridſan zeeſchat tahs taiſnibas dehl, tad eſſat jubs ſwehtigi: Un ne bihſteetees winnu beedinaſchanu neds iſtruhzinajeetees. Eſ. 8, 12. 13. Jer. 1, 8. Matt. 5, 10. nod. 10, 18. 1 Peht. 3, 20. nod. 4, 14.

15. Bet ſwehtijeet Deewu to Kungu jubſu firdis.] Un eſſat allaſchin gattawi us aiſbildinaſchanu ikkatram, kas atbildeſchanu praſſa no tahs zerribas, kas eekſch jums irr, ar lehnibu un bihjaſchanu. Job. 1, 21. Dahw. dſ. 119, 46. Ap. darb. 4, 8.

16. Turrajt labbu ſinnamu firdi: Ka kurrās leetās tee jubs apruna itt kà kaundarritajus, tee kaunà tohp, kas jubſu labbu dſihwoſchanu eekſch Kriſtus ſaimo. Tit. 2, 8. 1 Peht. 2, 12. 15. 19.

17. Jo tas irr labbaki, ka jubs labbdarridami, ja tas Deewa prahtam gribbahs zeeſchat, ne kà kaundarridami.

18. Jo arridſan Kriſtus irr weenkahrt par teem grehkeem zeetis, Taiſns par netaiſneem, ka wiņſch muhs Deewam peeweſtu, kas gann irr nonahwehts meeſâ, bet dſihws darrihts Garrâ.
Reem. 1, 4. nod. 5, 6. 2 Kor. 13, 4. Ebr. 9, 15. 28.

19. Kurrâ wiņſch arridſan nogahjis un teem garreem kas (nu) zeetumâ, ſludinahjis irr. Epheſ. 2, 17. 1 Peht. 4, 6.

20. Kas zittkahrt neklaufigi bija, kad ta Deewa lehniba weenreiſ gaidija tâs deenâs Noas, kad tas ſchkirſts tappe taiſihts, kurrâ maſ (tas irr, aſtenas) dwehſeles iſglahbtas tappe zaur uhdenim. 1 Mohſ. gr. 6, 3 5. 14. 18. nod. 7, 7. nod. 8, 18. Matt. 24, 38 Luhk. 17, 26. Reem. 2, 4. 2 Peht. 2, 5.

21. Kurra eeſihmota leeta, prohti ta kriſtiba, ir muhs iſglahbs muhſchigi, (ne ta nolikſchana to fahrnu tahs meeſas, bet ta Derriba weenas labbas ſinnamas firds ar Deewu) zaur to augſchamzelſchanu JEſus Kriſtus.
Eweſ. 5, 26.

22. Kas irr pee Deewa labbas rehkas uskahpis debbeſi, un irr tam paklaufigi tee engeli, un waldiſchanas un warras. Dahw. dſ. 110, 1. Reem. 8, 38. Ew. 1, 20. Koloſſ. 3, 1.

Ta 4. Nodalla.

Pehteris paſludina us labbeem darbeem, 1. Un paſeſchanu eekſch behdahm un kahdinaſchanahm, 12. Un zitteem Deewa zittikumeem, 18. ꝛc.

Kad tad nu Kriſtus preekſch mums zeetis irr meeſâ, tad apbruneojeetees few ar to paſchu prahtu, jo tas meeſâ zeeſch, tas irr mittejees no grehkeem. Reem. 6, 8. Ebr. 12, 1.

2. Ka wiņſch newairs tahm zilwezigahm kahribahm, bet tam Deewa prahtam, to wehl atleekamu laiku meeſâ dſihwo. Reem. 14, 7. 2 Kor. 5, 15. Eweſ. 4, 24. Gal. 2, 20. 1 Teſſ. 5, 10. Ebr. 9, 14.

3. Jo tas irr gann, ka mehs to pagahjuſchu laiku tahs dſihwibas pehz ta prahta to paganu pawaddijuſchi eſſam, ſtaigajuſchi eekſch beſkaunigahm kahribahm, wihnu-pilhtefchanahm, rihſchanahm, dſerſchanahm, un negantigahm elka-deewibahm. Eweſ. 4, 17. 18.

4. Tas irr teem weena ſwefcha leeta, ka jubs ar teem lihdſi ne ſtaigajat, tamdehl paſchâ leekâ fajaukta buhſchanâ un ſaimoſchanâ.

5. Kas atbildeſchanu dohs tam, kas gattawis irr ſohdiht tohs dſihwus un mirrufchus? Ap. darb. 10, 42. 1 Kor. 15, 51. 52.

6. Jo tapehz arridſan teem mirrufcheem irr tas preezas-wahrds ſludinahts, ka tee ſohdditi tohp, pehz to ilgu wezigu dabbu, (tas irr) meeſâ, bet Garrâ Deewam dſihwoo. Jahn. 5, 25. 1 Peht. 3, 19.

7. Wiſſu leetu gals irr tuwu. Matt. 26, 41. Luhk. 21, 34. Reem. 13, 12. Wilip. 4, 5. Kol. 4, 1. 1 Peht. 5, 8. 2 Peht. 3, 9. 11. 1 Jahn. 2, 18.

Lekzione

Lekzions festâ fwehdeenâ pehz leeldeenas, Paklaufischanas fwehdeenâ.

Tad nu effeet gaddigi un mohdrigi us Deewa luhgschanahm.

8. Par wissahm leetahm turrajt firdigu mihlestibu sawâ starpâ, jo ta mihlestiba apfedz to grehku pulku. Sal. Sak. 10, 12. Jehk. 5, 20.

9. Mahjojeet weens ohtru labpraht bes kurneschanas. Reem. 12, 13. Wihlip. 2, 14. Ebr. 13, 2.

10. Lai ikkatrs weens ohtram kalpo ar to dahwanu, ittin kà tas dabbujis irr, kà labbi namma-turretaji to daschadu Deewa dahwanu. Sal. Sak. 3, 28. Matt. 25, 14. Luhk. 12, 42. Reem. 12, 6. 1 Kor. 4, 1. 2. nod. 12, 4. 2 Kor. 8, 11. Ewes. 4, 11. Tit. 1, 7.

11. Ja kas runna, (tas lai runna) to Deewa wahrdu, ja kam kahds ammats, lai tas to darra, pehz to spehku, ko Deews pafneedz, ka wiffâs leetâs Deews gohdinahts tohp zaur JEsu Kristu, kam peederr gohds un warra muhschigi muhscham, Amen.] Jer. 23, 22. Reem. 12, 6-8.

12. Mihki, ne schkeetat fweschu leetu effam to karstumu juhfu starpâ, kas jums noteek par kahrdinaschanu, itt kà weena fwescha leeta pahr jums nahktu: Es. 48, 10. 1 Kor. 3, 13. 1 Peht. 1, 7.

13. Bet ittin kà jums dalla irr pee tahm zeefchanahm Kristus, tad preezajeetees, ka juhs arridsan eekfch tahs pahrahdischanas wissa gohdibas warrat preezatees un gawileht. 2 Kor. 4, 10. Wihlip. 3, 10. Kol. 1, 24. 2 Tim. 2, 10. Par Jahn. 1, 9.

14. Ka juhs neewati tohpat ta wahrda Kristus dehk, labb jums, jo tahs gohdibas un DEEWA Gars duff us jums: Zaur wissem tohp tas saimohts, bet zaur jums tohp tas pagohdinahts. Matt. 5, 10. 11. 1 Peht. 2, 20. n. 3, 14.

15. Lai tad neweens no jums zeesch itt kà flepkawa, jeb saglis, jeb laundarritais, jeb kà weens, kas fweschâ ammatâ jaujahs. 1 Peht. 2, 20.

16. Bet ja kas zeesch kà kristigs zilweks, tad lai tas ne kaunahs, bet Deewu pagohdina schinnî kahrtâ.

17. Jo tas laiks irr, ka ta fohdiba eesahkahs no ta Deewa namma; Un ja ta papreekfch no mums (eesahk), kurfch buhs tas gals to, kas tam Deewa preezas-wahrdam neklaufigi irr? Es. 10, 22. Jer. 25, 29. nod. 49, 12. Mal. 3, 5. Luhk. 23, 31. nod. 10, 12.

18. Un ja tas taisns ar mohkahm isglahbts tohp, kur rahdisees tas besdeewigs un grehzineeks? Sal. Sak. 11, 31.

19. Tad nu arridsan teem, kas pehz to Deewa prahtu zeesch, buhs tam fawas dwehseles itt kà tam peetizzigam Raddîtajam pawehlet eekfch labbdarrischanas. Dahw. df. 31, 6. Luhk. 23, 46.

Ta 5. Nodalka.

Pehteris atgahdina tohs wezzajus, kas teem jadarra pee tahs draudses, 1. Mahza tohs jaunus, ka teem buhs paklausigeem buht: Un wiffus Deewa-behrnus, ka teem buhs pasemmigeem buht, 5. Nomohdâ buht un Deewu luhgt, pretti ta Fauna breesmibagam, 8.

Tohs wezzajus juhfu starpâ pamahzu es, weens lihds wezzais un leezineeks tahs zeeschanas Kristus, un beedris tahs gohdibas, kas taps redsama. Luhk. 24, 48. Reem. 8, 17. 18. Wil. w. 9. Par Jahn. 1, 9.

2. Gannajt to Deewa gannamu pulku, kas juhfu starpâ irr, un usraugajt, ne peespeesti, bet ar labbu prahtu, ne negohdigas pelnischanas dehl, bet no firds dibbin. Ap. darb. 20, 28. 1 Tim 3, 3. Tit. 1, 7.

3. Ne itt kà pahrwaldidami pahr to daktu (ta Kunga), bet itt kà preekfch-sihmes ta pulka buhdami. 1 Kor. 3 5. 2 Kor. 1, 24. Wihlip. 3, 17. 2 Tess. 3, 9. 1 Tim. 4, 12. Tit. 2, 7.

4. Un tad, kad tas augstais Gans atspihdehs, tad dabbusseet juhs to neswihstamu krohni tahs gohdibas. Es. 40, 11. Ezek. 34, 23. Jahn. 10, 11. 1 Kor. 9, 25. 2 Tim. 4, 8. Ebr. 13, 20. Jehk. 1, 12. 1 Peht. 1, 4. nod. 2, 25.

5. Tà patt juhs jaunaki effeet teem wezzajeem paklausigi: Un effeet wiffeem sawâ starpâ padewigi, effeet ispufchoti ar pasemmoschanu, jo Deews turrahs teem lepneem pretti, bet teem pasemmigeem dohd winsch schehlastibu. Sal. Sak. 3, 34. Luhk. 1, 51. Reem. 12, 10. 16. Ewes. 5, 21. Wihl. 2, 3. Jehk. 4, 6.

Lekzions trefchâ fwehdenâ pehz waffaras swehtku atfwehtes.

6. Tad nu pasemmojeetees appakfch DEEWA warrenas rohkas, ka winsch juhs pa-augstina sawâ laikâ. Job. 22, 29. Sal. Sak. 29, 23. Matt. 23, 12. Luhk. 1, 52. nod. 14, 11. nod. 18, 14. Jehk. 4, 10.

7. Wissu sawu suhdischanu metteet us winnu, jo WINSCH gahda par jums. Dahw. dseef. 37, 5. dseef. 55, 23. Matt. 6, 25. 26. Luhk. 12, 22. 1 Kor. 9. Wihlip. 4, 6. 1 Tim. 6, 8. Ebr. 13, 5.

8. Effeet gaddigi, effeet nomohdâ, jo juhfu prettineeks tas wels staiga apkahrt, itt kà weens ruhkdams lauwa, un mekle kurru tas aprihj. Job. 1, 7. Luhk. 21, 36. nod. 22, 31. 1 Teff. 5, 6. 1 Peht. 1, 13. nod. 4, 7.

9. Tam stahweet pretti stipri tizzibâ, sinnadami ka tahs pafchas zeefchanas pee juhfu brahłu draudsibas eekfch pafaules pabeigtas tohp. Ewef. 4, 27. nod. 6, 11. 13. Jehk. 4, 7.

10. Bet Deews wiffas schehlastibas, kas muhs irr aizinajis us fawu muhschigu gohdu, eekfch Kristus JEsus, kas juhs masu brihdi zeefchat, tas pats gribbetu juhs fataifiht, stiprinaht, pastahwigus darriht, dibbinaht. 2 Kor. 4, 17. Ebr. 10, 37. nod. 13, 21. 1 Peht. 1, 6.

11. Tam lai irr gohds un warra muhschigi muhscham, Amen.

12. Zaur Silwanu to peetizzigu brahli (kà es fchkeetu), efmu es jums mag rakstijis, pamahzidams un apleezinadams, fcho effam to ihstenu DEEWA schehlastibu, eekfch ka juhs stahwat. Ebr. 13, 22.

13. Tur apfweizina juhs ta lihds-iswehleta Bahbilones (draudse), un Markus mans dehls. Ap. darb. 12, 12. 25.

14. Apfweizinajeet weens ohtru ar to skuhpstifchanu tahs mihlestibas, meers lai irr ar jums wiffeem, kas eekfch Kristus JEsus irr, Amen. Reem. 16, 16. 1 Kor. 16, 20. 2 Kor. 13, 12. 1 Teff. 5, 26.

Pehtera ta Apustuła ohtra Grahmata us wiffeem rakstita.

Ta 1. Nodałła.

Pehteris paskubbina us labbeem darbeem, 3. Tapehz ka mehs zaur teem leezibu muhfu tizzibas dabbujam, 10. Mahza, ka Deewa-wahrdu buhs labbi wehrâ nemt, 19.

Sihmanis Pehteris weens kalps un apustuls JESUS Kristus, teem, kas to pafchu dahrgu tizzibu ar mums irr dabbujufchi, eekfch tahs taifnibas muhfu Deewa, un muhfu Pestitaja JEsus Kristus.

2. Schehlastiba lai irr jums un meers daudskahrtigi zaur to atsihfchanu Deewa un muhfu Kunga JEsus. Jahn. 17, 3. Reem. 1, 7. 1 Peht. 1, 2. Jud. w. 2.

3. Ittin kà winnu deewifchkigs spehks mums wiffas leetas, kas pee tahs dsihwofchanas un Deewabihjafchanas peederrahs, dahwinajis irr, zaur to atsihfchanu ta, kas muhs irr aizinajis zaur gohdu un tikkumu. Jahn. 17, 3.

4. Zaur ko mums tahs wifs leelakas un dahrgas apfohlifchanas dahwinatas irr, ka juhs zaur tahm dallibu dabbujat pee tahs deewifchkigas dabbas, behgdami no tahs isnihkfchanas, kas pafaulê irr zaur to eekahrofchanu. Es. 56, 5. Jahn. 1, 12. Reem. 8, 15. 2 Kor. 3, 18. Ewef. 4, 24. Galat. 3, 26. Ebr. 12, 10. 1 Jahn. 3, 2.

5. Leezeet tad arridsan us to pafchu wiffu darbofchanu, un pafneedseet eekfch juhfu tizzibas tikkumu, un eekfch tikkuma atsihfchanu.

6. Un eekfch atsihfchanas gaddibu, un eekfch gaddibas pazeefchanu, un eekfch pazeefchanas deewabihjafchanu.

7. Un eekfch deewabihjafchanas brahligu mihlibu, un eekfch brahligas mihlibas mihlestibu.

8. Jo ja fchahs leetas pee jums irr un baggatigi eekfch jums irr, tad tahs ne atstahs juhs kuhtrus neds ne-augligus eekfch tahs atsihfchanas muhfu Kunga JEsus Kristus. Tit. 3, 14.

9. Jo kurram fchahs leetas ne irr klaht, tas irr akls, (un) tam irr kurmju azzis, * un irr aismirfis to fchkihstifchanu fawu preekfchaju grehku. Es. 59, 10. Zew. 1, 17. 1 Jahn. 2, 9. 11.

* Kas tahłumâ ne redſ.

10. Tadehł, brahłi, darbojeetees jo wairak juhfu aizinafchanu un isredsefchanu stipru darriht, jo fcho darridami juhs ne kad paklupfeet. 1 Jahn. 3, 19.

11. Jo tà taps jums baggatigi pafneegta ta ee-eefchana us to muhschigu walstibu muhfu Kunga un Pestitaja JEsus Kristus.

12. Tadehł es ne mittefchohs allaschin juhs no fcheem peeminneht, jepfchu juhs to sinnat, un eekfch tahs klahtbuhdamas pateefibas stiprinati effat.

13. Jo es fchkeetu taifni effam, zeek ilgi es fchinnî dsihwoklî efmu, juhs usmohdinaht un atgahdinaht. 2 Peht. 3, 1.

14. Si

14. Sinnadams ka ta nolikſchana manna dſihwokla ahtri notiks, ittin kà arridſan muhſu Kungs JEſus Kriſtus man no ta irr ſinnu dewis. Jahn. 21, 18. 19.
2 Tim. 4, 6.

15. Bet es darbofchohs, ka jums arridſan pehz mannu aiseeſchanu allaſchin eſſus, kas jums par peeminneſchanu ſtarr buht.

Lekzions feſtâ ſwehdeenâ pehz ſwaigſnes-deenas.

16. Jo mehs ne eſſam tahm isgudrotahm pakaklahm pakkat dſinnuſchees, kad mehs jums eſſam ſinnu dewuſchi no ta ſpehka un atnahkſchanas muhſu Kunga JEſus Kriſtus, bet mehs eſſam pakſchi ſkattitaji bijuſchi winna leelas gohdibas. Matt. 17, 1. Jahn. 1, 14. 1 Kor. 1, 17. nod. 2, 1. 4. 13. nod. 4, 20. 1 Jahn. 1, 1. nod. 4, 14.

17. Jo winſch irr no Deewa ta Tehwa ſlawu un gohdibu dabbujis, kad tahda balſs us winnu notikke no tahs augſtteizamas gohdibas: Schis irr mans mihlais Dehls, pee Ka man labs prahts irr. Matt. 3, 17. nod. 17, 5. Mark. 1, 11. nod. 9, 7. Luhk. 3, 22. nod. 9, 35. Kol. 1, 13.

18. Un ſcho balſi eſſam Mehs dſirdejuſchi no debbes noteekam, kad mehs ar winnu us to ſwehtu kalnu bijam.

19. Un mums irr to praweeſchu wahrds, kas jo ſtiprs irr, un jubs darrat labb to wehrâ nemdami, itt kà weenu ſpihdamu ſwezzi tumſâ weetâ, teekams ta deena auſt, un ta Rihta Swaigſne uslezz jubſu ſirdis. Dahw. dſ. 119, 105. Jahn. 5, 35. 2 Kor. 4, 6. Par. Jahn. 22, 16.

20. Scho pirmak ſinnadami, ka ne weena praweeſchu mahziba ta rakſta, no paſcha zilweka iſſtahſtiſchanas irr; Reem. 12, 6. 7.

21. Jo ta praweſchu mahziba irr zittkahrt ne zaur weena zilweka gribbeſchanu notikkuſi, bet tee ſwehti Deewa zilweki irr runnajuſchi, dſihti no ta Swehta Gara.] 2 Tim. 3, 16. 1 Peht. 1, 11.

Ta 2. Nodalla.

Pehteris mahza no wiltigeem mahzitajeem, 1. Kas tai Deewa-ſohdibai ne iſbehgs, 2. Aprakſta tohs arridſan tik ſkaidri, ka tohs gann drihſ warr paſihſt, 12.

Un tur irr arridſan nepateeſi praweeſchi ſtarp teem laudim bijuſchi, itt kà arridſan juhſu ſtarpâ nepateeſi mahzitaji buhs, kas famaitadamas ſwehtas mahzibas pakleppen lihdſ eeweddihs, arridſan to Kungu, kas tohs irr atpirzis aisleegdami, un weenu ahtru paſuſchanu pahr few weſdami. 5 Mohſ. gr. 13, 1. Matt. 24, 11. Ap. darb. 20, 29. 1 Kor. 11, 19. 1 Tim. 4, 1. 2 Tim. 3, 1. 5. Jud. w. 4. 18.

2. Un daudſ dſihſees winnu paſuſchanahm pakkat, zaur ko tas zelſch tahs pateeſibas tohp ſaimohts.

3. Un zaur negaufibu ar wiltigi iſdohmateem wahrdeem tee pee jums darriſees, pahr ko ta ſohdiba jaw kenn ne kawejahs, un winnu paſuſchana ne ſnauſch. 5 Mohſ. 32, 35. 1 Tim. 6, 5. Tit. 1, 11. Jud. w. 4.

4. Jo ja Deews tohs engelus, kas apgrehkojuſchees ne irr ſaudſejis, bet elle nogahſis, un nodewis tahm faitehm tahs tumſibas, ka tee us to ſohdibu turreti taptu, Job. 4, 18. Luhk. 8, 31. Jahn. 8, 44. 1 Jahn. 3, 8. Jud. w. 6. Par. Jahn. 20, 2.

5. Un to preekſchaju paſauli ne irr ſaudſejis, bet Noë to aſtotu ſkuddinataju tahs taiſnibas irr paglabbajis, kad winſch to apſlihzinaſchanu tahs paſaules to beſdeewigu uſweddis irr, 1 Mohſ. 7, 7. 21. n. 8, 1. 1 Peht. 3, 19. 20.

6. Un tohs pilſſatus Sodomu un Gomorru pelnôs likdams, zaur to apgahſchanu noſohdijis, un par weenu preekſch-ſihmi irr eezehlis teem, kas beſdeewigi dſihwo, 1 Mohſ. gr. 19, 24. 4 Mohſ. gr. 26, 10. 5 Mohſ. gr. 29, 23. Eſ. 13, 19. Jer. 50, 40. Eſek. 16, 49. Oſe. 11, 8. Amos. 4, 11. Jud. w. 7.

7. Un to taiſnu Lattu, kas zaur to neſchkihſtu dſihwoſchanu ſcho negantu zilweku nowahrdſinahts bija, irr israhwis. 1 Mohſ. gr. 19, 7. 8 15.

8. (Jo ſchis taiſns zilweks winnu ſtarpa mahjodams, irr ikdeenas ſawu taiſnu dwehſeli mohzijis, redſedams un dſirdedams no winnu netaiſneem darbeem.) Dahw. dſ. 119, 158. Ezek. 9, 4.

9. Tà ſinna tas Kungs tohs deewabihjatajus no tahs kahrdinaſchanas iſraut, un tohs netaiſnus paturreht us to deenu tahs ſohdibas us mohzifchanu. 1 Kor. 10, 13.

10. Bet wiſſwairak tohs, kas pehz tahs meeſas eekſch neſchkihſtahm kahribahm ſtaiga, un tahs wirſneezibas nizzina: Kas drohſchi irr, pattgalwigi, un ne drebb tohs gohdâ eezeltus ſaimoht. Jud. w. 4. 7. 8. 10. 16.

11. Kur tomehr tee engeli ſpehkâ un warrâ leelaki buhdami, nekahdu teefu ſaimodami pretti teem preekſch to Kungu neſs. Jud w. 9.

12. Bet ſchee, itt kâ beſprahtigi dabbigi iwehri, kas darriti irr, ka tee guhſtiti un nokauti tohp, ſaimodami, ko tee ne proht, ſuddihs eekſch ſawas paſkſchanas. Jer. 12, 3. Jud. w. 10.

13. Dabbudami to algu tahs netaifnibas, kas to deenifchku kahribu ſchkeet ſaldumu eſſam, kas aptraipijumi un wainas irr, un kahrigi ſawâs peewilſchanâs, kad tee ar jums dſihres irr. Jud. w. 12.

14. Kurreem azzis irr pilnas laulibas pahrkahpſchanas, un kas ne mittejahs no grehkeem, krahpdami tahs neſtipri-natas dwehſeles, turredami weenu eeraddinatu firdi eekſch negaufibas, nolahdeti behrni.

15. Kas no ta ihſtena zella atſtahdami irr maldijuſchees, un dſennahs pakkal tam zellam Balaäm, ta (debla) Boſora, kas to algu tahs netaifnibas mihloja. 4 Mohſ. gr. 22, 7. 21. 23. Jud. w. 11.

16. Bet wiņņam bij weena pahrleezinaſchana ſawas pahrkahpſchanas, prohti tas beſbalſigs naſtu-neſdams (lohps), ar zilweka balſi runnadams irr ta praweeſcha beſprahtibu aiskawejis.

17. Schee irr akkas bes uhdens, padebbeſis no weefuka inehtatas, kam ta wiſsdſiļlaka tumſiba paturreta tohp muhſchigi. Jud. w. 12.

18. Jo tee runnadami lepnus un welti-gus wahrdus, krahpj zaur meefas eekahroſchanahm un beſkaunibahm tohs, kas pateeſi bij isbehgufchi no teem, kas eekſch tahs allaſchanas dſihwo. Ap. darb. 2 40. Jud w. 16.

19. Apſohla teem ſwabbadibu, un (tomehr) pakſchi kalpi irr tahs iſnihkſchanas: Jo kurrâ leetâ weens pahrwarrehts irr, tai pakſchai irr tas arridſan par kalpu darrihts. Jahn. 8, 34. Reem. 6, 16. Gal. 4, 13. 1 Peht. 2, 16. Jud. w. 4.

20. Jo ja tee, pehz to, kad tee zaur to atſihſchanu ta Kunga un Peſtitaja JEſus Kriſtus isbehgufchi tai paſaules apgahnifchanai, un eekſch tahm atkal eepihti, uswarreti tohp, tad irr ar teem tahs pehdigas leetas niknakas ne kâ tahs pirmas. Matt. 12, 43. 45. Ebr. 6, 4. nod. 10, 26.

21. Jo teem buhtu labbaki, ka tee to zellu tahs taifnibas ne buhtu paſinnuſchi, ne kâ pehz tahs atſihſchanas atgreeſtees no ta ſwehta bauſka, kas teem eedohts bija. Luhk. 12, 47. 48.

22. Bet teem irr notizzis tas pateeſs ſakkams wahrds: Suns atkal eerihj ſawu wehmekli: Un peldejuſi zuhka atkal wahrtahs dubļôs. Sal. Sak. 26, 11.

Ta 3. Nodalla.

Pehteris mahza no tahs paſtaras ſohdibas preekſch teem mehditajeem, 3. Un kahdeh Deews ar tahs wehl kawejahs, 9. Un kâ ikweenam buhs uſ to taiſitees, 14.

Scho ohtru grahmatu, mihli, rakſtu es taggad us jums, kurrâ es zaur peeminneſchanu juhſu ſkaidru prahtu usmohdinaju, 2 Peht. 1, 13.

2. Ka jums buhs atgahdatees to papreekſch runnatu wahrdu no teem ſwehteem praweeſcheem, un muhſu paweheſchanu, kas mehs ta Kunga un Peſtitaja apuſtuli eſſam.

Lekzions ſeſiâ ſwehdeenâ pehz ſwaigſnes-deenas.

3. Scho papreekſch ſinnadami, ka pehdigâs deenâs ſmehjeji nahks, pehz ſawahm paſchahm eekahroſchanahm ſtaigadami, 1 Tim. 4, 1. 2 Tim. 3, 1. Jud. w. 18.

4. Un ſazzidami: Kur irr ta apſohlſchana wiņņa atnahkſchanas? Jo no ta (laika), kad tee tehwi irr aismigguſchi, paleek wiſſas leetas, tà patt itt kâ no eeſahkuma tahs raddibas. Eſ. 5, 19. Jer. 17, 15. Ezek. 12, 22.

5. Jo tihſchu tee to ne ſinna, ka tahs debbeſis wezzôs laikôs bija, un ta ſemme no ta uhdens un eekſch to uhdeni paſtahwedami zaur to Deewa wahrdu. 1 Mohſ. gr. 1, 6. 9. Dahw. dſeeſ. 24, 2. dſeeſ. 33, 6. dſeeſ. 136, 6.

6. Zaur ko ta paſaule tannî laikâ ar teem uhdens-pluhdeem tappe mitata. 1 Mohſ. gr. 7, 10. 17. 21.

7. Bet tahs debbeſis, kas taggad irr un ta ſemme, irr zaur to paſchu wahrdu kâ weena manta nolikti, un tohp us ugguni paturreti, us to deenu tahs ſohdibas un nomaitaſchanas to beſdeewiņu zilweku. Dahw. dſ. 102, 27. Eſ. 51, 6. Ebr. 1, 11. 2 Teſſ. 1, 8. 2 Peht. 3, 10.

8. Bet ſcho weenu jums buhs ſinnaht, mihli, ka weena deena preekſch ta Kunga irr itt kâ tuhſtoſchi gaddi, un tuhkſtoſchi gaddi, kâ weena deena. Dahw. dſ. 90, 4.

9. Tas

9. Tas Kungs ne kawe tahs apfohlischanas, itt (kà zitti to schkeet kawefchanu effam), bet wiasch irr lehnprahtigs ar mums, ne gribbedams, ka kahdam buhs pasuddufcham tapt, bet ka wiffeem buhs atgreeftees us atgreefchanu no grehkeem.

Ef. 30, 18. Ezek. 18, 23. 33. nod. 33, 11. Ap. 2, 3. Neem. 2, 4. 1 Tim. 2, 4. 2 Peht. 3, 15. Ebr. 10, 37. 1 Peht. 3, 20.

10. Bet ta Kunga deena nahks, kà weens saglis nakti, kurrà tahs debbefis ar ruhkschanu suddihs, un tee pirmi eefahkumi no karstuma iskuffihs, un ta semme un tee darbi eekfch tahs fadegs.

Dahw. dſ. 102, 27. Ef. 51, 6. Matt. 24, 35. 43. 44. Luhk. 12, 39. 1 Teff. 5, 2. 3. Par. Jahn. 3, 3. nod. 16, 15. nod. 20, 11. nod. 21, 1.

11. Tad nu ja fchahs leetas wiffas iskuhſt, zeek tad jums peenahkahs, fwehtâ dſihwoſchanâ un Deewabihjaſchanâ buht.

12. Ka juhs gaidat un ſteidſatees us to atnahkſchanu tahs Deewa deenas, kurrâ tahs debbefis degdamas ſuddihs, un tee pirmi pakaules eefahkumi no karſtuma iskuſſihs? Dahw. dſ. 50, 3. 2 Teſſ. 1, 8.

13. Bet mehs gaidam pehz winna apfohlischanas jaunas debbefis un weenu jaunu ſemmi, kurrâ taiſniba mahjo.] Eſ. 65, 17. nod. 66, 22. Par. Jahn. 21, 1.

14. Tadehk, mihli, kad juhs ſchahs leetas gaidat, darbojeetees ne-apgahniti un beswainigi no winna atraſti tapt eekſch meera. 1 Kor. 1, 8. Wihlip. 1, 10. 1 Teſſ. 3, 13. nod. 5, 23.

15. Un to lehnpratibu muhſu Kunga ſchkeeteet (juhſu) isglahbſchanu eſſam, ittin kà arridſan muhſu mihkais brahlis Pahwils pehz tahs gudribas, kas tam dohta irr, us jums rakſtijis irr. Neem. 2, 4. 2 Peht. 3, 9.

16. Ittin kà wiſch arridſan wiſſâs grahmatâs no ſchahm leetahm runna, kurrâs zittas gruhti ſaprohtamas, ko tee ne-iſmahziti un neſtiprinati pahrgrohſa, itt kà arridſan tohs zittus rakſtus us winnu paſchu paſuſchanu. Neem. 8, 19. 1 Kor. 14, 24. 1 Teſſ. 4, 15.

17. Tad nu Juhs, mihli, to papreekſch ſinnadami, ſargajeetees, ka juhs zaur to peewilſchanu to negantu zilweku nowesti, no ſawa ſtipruma ne iskrihtat. Mark. 13, 23.

18. Pee-augajt eekſch ſchehlaſtibas un atſihſchanas muhſu Kunga un Peſtitaja JEſus Kriſtus, tam lai irr gohds tik labb nu, kà muhſchigôs laikôs, Amen.

Jahna ta Apuſtuka pirma Grahmata us wiſſeem rakſtita.

Ta 1. Nodalka.

Jahnis mahja no Kriſtus, ka tas irr tas muhſchigs Deewa wahrds, 1. Un tapehz, ka winſch ta gaiſma irr, tad juhs mums gaiſmu ſtaigaht, 5. Mahja, ka mehs zittadi ne, kà ween zaur to aſſini JEſus Kriſtus warram ſchkihſtiti tapt, 7.

Tas no eefahkuma bija, ko mehs eſſam dſirdejuſchi, ko mehs ar muhſu azzim eſſam redſejſchi, ko mehs eſſam ſkattijuſchi, un muhſu rohkas aptauſtijuſchas no ta wahrda tahs dſihwibas: Luhk. 24, 39. Jahn. 1, 1. 14. nod. 20, 27. 2 Peht. 1, 16.

2. (Jo ta dſihwiba irr parahdita, un mehs eſſam to redſejuſchi, un apleezinajam un pakluddinajam jums to muhſchigu dſihwoſchanu, kas pee ta Tehwa bija un irr mums parahdita.) Jahn. 1, 1. 2. Neem. 16, 26. Kol. 1, 26. 2 Tim. 1, 10. Tit. 1, 2.

3. Ko mehs eſſam redſejſchi un dſirdejſchi, to pakluddinajam mehs jums, ka arridſan Jums ar mums draudſiba eſſoti, un ſchi muhſu draudſiba arridſan (eſſoti) ar to Tehwu, un ar winna Dehlu JEſus Kriſtus. Jahn. 17, 21. 1 Kor. 1, 9.

4. Un ſchahs leetas rakſtam mehs us jums, ka juhſu preeks peepildihts eſſus. 2 Jahn. w. 12.

5. Un ſchi irr ta paſluddinaſchana, ko mehs no winna eſſam dſirdejſchi, un jums paſluddinajam, ka Deews weens gaiſchums, un eekſch winna nekahda tumſiba irr. Jahn. 1, 9. nod. 8, 12. n. 9, 5. nod. 12, 35. 36.

6. Ja mehs ſakkam, ka mums ar winnu draudſiba irr, un eekſch tahs tumſibas ſtaigajam, tad mellojam mehs, un ne darram to pateeſibu.

7. Bet ja mehs gaiſchumâ ſtaigajam, itt kà winſch gaiſchumâ irr, tad irr mums draudſiba ſawâ ſtarpâ, un tas aſſins JEſus Kriſtus

winna Dehla ſchkihſta muhs no wiſſeem grehkeem. Ebr. 9, 14.
1 Peht. 1, 19. Par. Jahn. 1, 5.

8. Ja mehs ſakkam, ka mums grehku newaid, tad mehs few paſchus peewiłkamees, un ta pateeſiba ne irr eekſch mums. 1 Kehn. 8, 46. 2 Laik. gr. 6, 36.
Job. 9, 2. Sal. Sak. 20, 9. Sal. Mahz. 7, 21. Peht. 3, 2.

9. Ja mehs ſawus grehkus iſſuhdſam, tad irr winſch Peetizzigs un Taiſns, ka tas mums tohs grehkus peedohd, un ſchkihſti muhs no wiſſas netaiſnibas.
Dahw. dſ. 32, 5. Sal. Sak. 28, 13.

10. Ja mehs ſakkam, ka mehs ne eſſam grehkojuſchi, tad darram mehs winnu par melkuli, un winna wahrds ne irr eekſch mums.

Ta 2. Nodalla.

Jahnis mahza, ka Kriſtus irr taSalihdſinaſchana preekſch wiſſas paſaules grehkeem, 1. Paſkuhdina, ka tuhs Deewa wahrdu turreht, 4. To mwaku mihleht, 6. Tahs paſaules leetas eenihdeht, 15. Mahja arridſan no arnahtſchanas ta pretti-kriſtus, 18. Un kahds tas eſſohts, 22. Un ka mehs zaur to Stwehtu Garru ſwaiditi un mahziti tohpam, 27.

Manni behrni, ſchahs leetas rakſtu es us jums, ka juhs ne grehkojat: Un ja kas grehkotu, tad irr mums weens Aisbildinatais pee Tehwa, JEſus Kriſtus tas Taiſnais. Reem. 8, 34. 1 Tim. 2, 5.
Ebr. 7, 24. 25. nod. 9, 24.

2. Un tas irr ta Salihdſinaſchana preekſch muhſu grehkeem, un ne ween preekſch muhſu, bet arridſan preekſch wiſſas paſaules (grehkeem).
Jahn. 4, 42. Reem. 3, 25. 2 Kor. 5, 18. Kol. 1, 20. 1 Jahn. 4, 10. 14.

3. Un pee ſcho atſihſtam mehs, ka mehs winnu eſſam atſinnuſchi, ja mehs winna bauſlus turram.

4. Kas ſakka, es paſihſtu winnu, un ne turr winna bauſlus, tas irr weens melkulis, un ta pateeſiba ne irr eekſch winna. 1 Jahn. 1, 6. nod. 4, 20.

5. Bet ja kas winna wahrdu turr, eekſch ta irr teeſcham ta Deewa mihleſtiba peepildita: Pee ſcho atſihſtam mehs, ka mehs eekſch winna eſſam.
Jahn. 13, 35. nod. 14, 21. 23. 1 Jahn. 4, 12. 13.

6. Kas ſakka, few eekſch winna paleekam, tam peenahkahs pattim arridſan tà patt ſtaigaht, itt kà Winſch ſtaigajis irr. Jahn. 15, 4. 5.
1 Peht. 2, 21.

7. Brahli, es rakſtu us jums ne weenu jaunu bauſli, bet to wezzu bauſli, kas jums no eeſahkuma bijis irr. Schis wezzais bauſlis irr tas wahrds, ko juhs no eeſahkuma eſſat dſirdejſchi.
1 Jahn. 3, 11. 2 Jahn. v. 5.

8. Atkal rakſtu es us jums weenu jaunu bauſli, kas teeſcham irr eekſch winna, tas lai arridſan irr eekſch jums: Jo ta tumſiba pahr-eet, un ta pateeſa gaiſma taggad ſpihd. Jahn. 1, 9.
nod. 8, 12. nod. 13, 34. nod. 15, 12. Reem. 13, 12. 1 Eſſ. 5, 5. 8.

9. Kas ſakka, few gaiſmâ eſſam, un eenihd ſawu brahli, tas irr wehl tumſibâ. 1 Kor. 13, 2. 2 Peht. 1, 19.
1 Jahn. 3, 14. 15.

10. Kas ſawu brahli mihl, tas paleek gaiſmâ, un eekſch ta ne irr dauſiſchana. Jahn. 12, 35. 2 Peht. 1, 10.

11. Kas ſawu brahli eenihd, tas irr tumſibâ, un ſtaiga tumſibâ, un ne ſinna us kurren tas eet, jo ta tumſiba irr winna azzis aptumſchojuſi. 1 Jahn. 3, 14.

12. Es rakſtu us jums, behrnini: Jo tee grehki tohp jums peedohti winna wahrda deht. Luhk. 24, 47. Ap. darb. 4, 12.
nod. 13, 38.

13. Es rakſtu us jums, tehwi, jo juhs eſſat to atſinnuſchi, kas no eeſahkuma. Es rakſtu us jums, jaunekli, jo juhs eſſat to launu uswarrejuſchi. Es rakſtu us jums, behrni, jo juhs eſſat to tehwu paſinnuſchi.

14. Es eſmu us jums rakſtijis, tehwi, jo juhs eſſat to paſinnuſchi, kas no eeſahkuma bija. Es eſmu us jums rakſtijis, jaunekli, jo juhs eſſat ſpehzigi, un tas Deewa wahrds paleek eekſch jums, un juhs eſſat to launu uswarrejuſchi. Ewes. 6, 10.

15. Ne mihlejeet to paſauli, neds kas paſaulê irr: Ja kas to paſauli mihlo, eekſch ta ne irr ta Tehwa mihleſtiba. Matt. 6, 24. Reem. 12, 2.
Gal. 1, 10. Jehk. 4, 4.

16. Jo wiſs, kas paſaulê irr, meeſas kahriba, azzu-kahriba, un lepniga dſihwoſchana, tas ne irr no ta Tehwa, bet no tahs paſaules.

17. Un ta paſaule paeet un winnas kahriba: Bet kas Deewa prahtu darra, tas paleek muhſchigi.
Dahw. dſ. 90, 10. Eſ. 40, 6. 1 Kor. 7, 31. Jehk. 1, 10. nod. 4, 14. 1 Peht. 1, 24.

18. Behrnini, ta pehdiga ſtunda irr: Un ittin kà juhs eſſat dſirdejſchi, ka tas pretti-kriſtus nahks, tad irr arridſan nu daudſ pretti-kriſti tappuſchi, pee ka mehs

mehs pasihstam to pehdigu stundu essam. Matt. 24, 5. 24. Ap. darb. 20, 29.
2 Tess. 2, 3. 2 Jahn. w. 7.

19. Tee irr no mums isgahjuschi, bet tee ne bija no mums, jo ja tee buhtu no mums bijuschi, tad buhtu tee pee mums palikkuschi, bet (tas irr notizzis), ka tee sinnami taptu, ka tee wissi ne irr no mums. Dahw. ds. 41, 10.
Ap. darb. 20, 30. 1 Kor. 11, 19.

20. Tomehr Jums irr ta swaidischana no ta Swehta, un sinnat wissas leetas. Dahw. ds. 45, 8. ds. 133, 2.
Jahn. 14, 26. nod. 16, 13. Ebr. 1, 9.

21. Es ne esmu jums rakstijis, itt kà juhs ne sinnatut to pateesibu, bet ka juhs to sinnat, un ka no tahs pateesibas nekahdi melli nahk.

22. Kas irr melkulis, kà tas ween, kas aisleeds JEsu essam to Kristu? Schis irr tas pretti-kristus, kas aisleeds to Tehwu un to Dehlu. 1 Jahn. 4, 3.
2 Jahn. w. 7.

23. Ikweenam kas to Dehlu aisleeds, tam tas Tehws arri ne irr. Luhk. 12, 9.
Jahn. 15, 23. 2 Tim. 2, 12. 1 Jahn. 4, 15.

24. Tad nu ko Juhs no eesahkuma essat dsirdejschi, tas lai paleek eeksch jums: Ja eeksch jums paleek ko juhs no eesahkuma essat dsirdejschi, tad arridsan Juhs palikseet eeksch ta Dehla un ta Tehwa.

25. Un schi irr ta apsohlischana, ko Winsch pats mums apsohlijis irr, (prohti), to muhschigu dsihwoschanu.

26. Schahs leetas esmu es jums rakstijis no teem, kas juhs peewill.

27. Un ta swaidischana, ko Juhs no winna essat dabbujuschi, paleek eeksch jums, un jums ne irr waijaga, ka kahds juhs mahza: Bet itt kà schi patti swaidischana juhs mahza no wisseem, (tà) irr winna arridsan pateesa, un ne irr melli: Un ittin kà winna juhs irr mahzijusi, tà paleezeet eeksch winnas.
Jer. 31, 33. 34. Jahn. 14, 26. nod. 16, 13. Ebr. 8, 10. 11.

28. Un nu, behrnini, paleezeet eeksch winnas: Ka, kad winsch parahdisees, mums drohschiba buhtu, un mehs no winna ne tohpam kaunâ likti, winna atnahkschanâ. Mark. 8, 38. 1 Jahn. 3, 2.

29. Ja juhs sinnat winnu taisnu essam, tad sinnajt, ka ikweens, kas to taisnibu darra, no winna peedsimmis irr. 1 Jahn. 3, 7. 10.

Ta 3. Nodalla.

Jahnis mahza no tahs leelas gohdibas to Deewa behrnu, 1. Tadehl pastubbina winsch tohs us wisseem Deewa-tikkumeem, 4. 7. 9.

Raugait zeek leelu mihlestibu mums tas Tehws dewis irr, ka mums Deewa behrneem buhs saukteem tapt: Tapehz muhs ta pasaule ne pasihst, kà ta winnu ne pasihst. Jahn. 1, 12. nod. 16, 3. nod. 17, 25.

2. Mihli, mehs nu essam Deewa behrni, bet tas wehl ne irr atspihdejis, kas mehs buhsim: Bet mehs sinnam, ka, kad tas atspihdehs, mehs winnam lihds buhsim, un winnu redsesim, ittin kà winsch irr. Es. 56, 5. Matt. 5, 12. Jahn. 1, 12.
Reem. 8, 15. 18. 29. 1 Kor. 13, 12. nod. 15, 49. 2 Kor. 4, 17. nod. 5, 7. Gal. 3, 26. nod. 4, 6. Wihlip. 3, 21. Kol. 3, 4. 2 Peht. 1, 4.

3. Un ikkatram, kam schi zerriba us winnu irr, schkihsti sew paschu, ittin kà Winsch schkihsts irr.

4. Ikkatrs, kas grehkus darra, tas darra arridsan to netaisnibu, un tee grehki irr arridsan ta netaisniba. 1 Jahn. 5, 17.

5. Un juhs sinnat, ka Winsch irr parahdijees, ka winsch muhsu grehkus nonemtu, un eeksch winna ne irr grehki. Es. 53, 4. 9. 2 Kor. 5, 21. 1 Tim. 1, 15.
1 Peht. 2, 22. 24.

6. Ikkatrs, kas eeksch winna paleek, tas ne grehko: Ikkatrs, kas grehko, ne irr winnu redsejis, neds winnu pasinnis. 1 Jahn. 2, 4. nod. 4, 8. 3 Jahn. w. 11.

7. Behrnini, lai ne weens juhs ne peewill: Kas to taisnibu darra, tas irr taisns, ittin kà Winsch taisns irr.
1 Jahn. 2, 29. nod. 3, 10.

8. Kas grehkus darra, tas irr no wella, jo tas wels grehko no eesahkuma. Us scho irr Deewa Dehls atspihdejis, ka winsch tohs wella darbus isahrditu. 1 Mohs. 3, 15. Jahn. 8, 44.

9. Ikweens kas no Deewa peedsimmis, tas ne darra grehkus, jo winna sehkla paleek eeksch ta, un tas ne warr grehkoht, jo winsch irr no Deewa peedsimmis. 1 Peht. 1, 23. 1 Jahn. 5, 18.

10. Eeksch ta tohp sinnami tee Deewa behrni un wella behrni, ikkatrs kas taisnibu ne darra, tas ne irr no Deewa, un kas sawu brahli ne mihl.
1 Jahn. 3, 8.

11. Jo schi irr ta sluddinaschana, ko juhs

juhs no eefahkuma effat dſirdejſchi, ka mums weens ohtru buhs mihleht.
Jahn. 13, 34. nod. 15, 12. 1 Jahn. 1, 5. nod. 2, 7. nod. 3, 23.

12. Ne kà Kains, kas no ta launa bija, un fawu brahli nokawe. Un kahdas leetas labbad nokawe tas to? Tapehz ka winna darbi launi bija, bet winna brahla (darbi) taiſni. 1 Mohſ. gr. 4, 8.
Ebr. 11, 4.

Lekzions ohtrâ ſwehdeenâ pehz waſſaras-ſwehtku atſwehtes.

13. Ne brihnijeetees, manni brahti, ja ta paſaule juhs eenihd.
Matt. 5, 11. Jahn. 15, 18. 19. nod. 17, 14.

14. Mehs ſinnam, ka mehs no tahs nahwes us to dſihwoſchanu pahrzelti eſſam, tapehz ka mehs tohs brahlus mihlejam, kas to brahli ne mihl, tas paleek nahwê. 3 Mohſ. gr. 19, 17.
1 Jahn. 2, 9. 10. 11.

15. Ikkatrs kas fawu brahli eenihd, tas irr weens flepkawa: Un juhs ſinnat, ka ikkatram flepkawam ne irr ta muhſchiga dſihwoſchana eekſch winna paleekama. Matt. 5, 21. 22. Gal. 5, 19-21.

16. Pee ſcho eſſam mehs atſinnuſchi to mihleſtibu, ka Winſch to dſihwibu par mums irr nolizzis, un Mums arridſan peenahkahs to dſihwibu nolikt preekſch teem brahleem. Jahn. 3, 16. nod. 15, 13.
Reem. 5, 8. Eweſ. 5, 2. 25. 1 Jahn. 4, 9.

17. Bet ja kahdam ſchahs paſaules manta irr, un redſ winna brahli truhkumu zeeſcham, un aiſſlehdſ ſawu firdi preekſch winna, kà paleek ta Deewa mihleſtiba eekſch ta. 5 Mohſ. 15, 7.
Lukk. 3, 11. Jehk. 2, 15. 16. 1 Jahn. 4, 20. nod. 5, 1.

18. Manni behrniņi, lai mehs ne mihlejam ar wahrdeem un mehles, bet ar darbu un pateeſibas.] Jehk. 1, 22.

19. Un pee ſcho paſihſtam mehs, ka mehs no tahs pateeſibas eſſam, un warram muhſu firdis preekſch winna kluſinaht.

20. Ka, ja muhſu firds muhs paſuddina, ka Deews leelaks irr, ne kà muhſu firdis, un paſihſt wiſſas leetas.

21. Mihli, ja muhſu firds muhs ne paſuddina, tad irr mums drohſchiba pee Deewa.

22. Un ja mehs ko luhdſam, dabbujam mehs no winna, jo mehs turram winna bauſlus, un darram, kas winna preekſchâ patihkams irr. Dahw. dſ. 10, 17. dſ. 34, 16. dſ. 145, 18. Gal. Sak. 15, 29. nod. 28, 9. Jerem. 29, 12. Matt. 7, 8. nod. 21, 22. Mark. 11, 24. Lukk. 11, 9. Jahn. 7, 31. nod. 14, 13. nod. 15, 7. nod. 16, 23. Jehk. 1, 5. nod. 5, 16. 1 Jahn. 5, 14.

23. Un ſchis irr winna bauſlis, ka mums tizzeht buhs eekſch ta wahrda winna Dehla JEſus Kriſtus, un ſawâ ſtarpâ mihletees, itt kà winſch mums weenu bauſli dewis irr. 3 Mohſ. gr. 19, 18. Matt. 22, 39.
Jahn. 6, 29. nod. 13, 34. nod. 15, 12. nod. 17, 3. Eweſ. 5, 2. 1 Teſſ. 4, 9. 1 Pehr. 4, 8. 1 Jahn. 3, 11. 1 Jahn. 4, 12.

24. Un kas winna bauſlus turr, tas paleek eekſch winna un Winſch eekſch ta, un pee ta atſihſtam mehs, ka winſch eekſch mums paleek, pee ta Garra, ko winſch mums dewis irr. Jahn. 14, 23. nod. 15, 10. Reem. 8, 9. 1 Jahn. 4, 12.

Ta 4. Nodalla.

Jahnis paweht, ka tohs garrus buhs pahrbaudiht, 1. To nuwaku mihleht, 7. Tadeht ka Deews muhs papreekſch tik lohti mihleis, 9.

Mihli, ne tizzajt ikkatram garram, bet pahrbaudajt tohs garrus, arrig tee no Deewa irr: Jo daudſ nepateeſi praweeſchi irr eegahjuſchi eekſch paſaules. Jer. 29, 8.
Matt. 7, 15. 16. nod. 24, 4. 5. 24. 1 Kor. 14, 29. Eweſ. 5, 6. Kol. 2, 18. 1 Teſſ. 5, 21. 2 Pehr. 2, 1. 2 Jahn. w. 7. Pat. Jahn. 2, 2.

2. Pee ſcho paſihſtat juhs to Deewa Garru: Ikkatrs gars, kas apleezina, ka JEſus Kriſtus meeſâ nahzis, tas irr no Deewa. 1 Kor. 12, 3. 1 Jahn. 2, 22. nod. 5, 1. 2 Jahn. w. 7.

3. Un ikkatrs gars, kas ne apleezina, ka JEſus Kriſtus meeſâ nahzis, tas ne irr no Deewa. Un tas irr tas (gars) ta pretti-kriſtus, no ka juhs eſſat dſirdejſchi, ka tas nahk, un irr nu jaw paſaulê. 2 Teſſ. 2, 7. 1 Jahn. 2, 18. 22.

4. Behrniņi, Juhs eſſat no Deewa, un eſſat winnus uswarrejſchi: Jo kas eekſch jums, tas irr leelaks pahr to, kas paſaulê irr.

5. Tee irr no tahs paſaules, tapehz runna tee no paſaules, un ta paſaule klauſa tohs. Jahn. 3, 31. nod. 15, 19.

6. Mehs eſſam no Deewa: Kas Deewu paſihſt, tas klauſa muhs: Kas no Deewa ne irr, tas ne klauſa muhs: Pee ſcho paſihſtam mehs to Garru tahs pateeſibas, un to garru tahs allſchanas. Jahn. 8, 47. nod. 10, 27.

6. Mihli

7. Mihti, lai mehs weens ohtru mihlejamees, jo ta mihlestiba irr no Deewa, un ikkatrs, kas mihl, tas irr no Deewa peedsimmis, un pasihst Deewu.

8. Kas ne mihl, tas Deewu ne pasihst: Jo Deews irr ta mihlestiba.
1 Jahn. 2, 4. nod. 3, 6. nod. 4, 16.

9. Eekfch ta irr ta Deewa mihlestiba prett mums atspihdejusi, ka Deews sawu weenpeedsimmuschu Dehlu suhtijis irr pasaulê, ka mums zaur to dsihwoht buhs.
Jahn. 3, 16. Reem. 5, 8. nod. 8, 32. 1 Jahn. 3, 16.

10. Eekfch ta stahw ta mihlestiba, ne ka Mehs Deewu essam mihlejuschi, bet ka Winsch muhs irr mihlejis, un sawu Dehlu suhtijis par Salihdsinaschanu par muhsu grehkeem.
Jahn. 15, 16. Reem. 3, 24. 25. nod. 5, 8. 10. 2 Kor. 5, 19. Kol. 1, 19. 20. 1 Jahn. 2, 2.

11. Mihti, ja Deews muhs tà irr mihlejis, tad Mums arridsan peenahkahs weens ohtru mihleht. Matt. 18, 33.
Jahn. 15, 12. 13.

12. Ne weens irr jelle kad Deewu redsejis. Ja mehs sawâ starpâ mihlejamees, tad paleek Deews eekfch mums, un winna mihlestiba irr eekfch mums pilniga. 2 Mohs. 33, 20. 5 Mohs. 4, 12.
Jahn. 1, 18. 1 Tim. 1, 17. nod. 6, 16. 1 Jahn. 2, 5. nod. 3, 24.

13. Pee fcho sinnam mehs, ka mehs eekfch winna paleekam, un Winsch eekfch mums, ka winsch mums no sawa Garra dewis irr. Jahn. 14, 20.
nod. 17, 21. 1 Jahn. 3, 24.

14. Un Mehs essam to redsejuschi, un apleezinajam, ka tas Tehws to Dehlu suhtijis irr, par Pestitaju tahs pasaules. Jahn. 1, 14. 1 Jahn. 1, 1.

15. Ja kas apleezinahs JESU essam to Deewa Dehlu, tad Deews paleek eekfch winna, un Winsch eekfch Deewa.

16. Un Mehs essam pasinnuschi un tizzejschi to mihlestibu, ko Deews prett mums turr. 1 Jahn. 4, 8. 12.

Lekzions pirmâ swehtdeenâ pehz wassaras-swehtku atswehtes.

Deews irr ta mihlestiba: Un kas eekfch mihlestibas paleek, tas paleek eekfch Deewa, un Deews eekfch winna.

17. Eekfch ta irr ta mihlestiba pee mums pilniga, ka mums drohfchiba essoht taî deenâ tahs fohdibas, jo ittin kà Winsch irr, tà essam Mehs arridsan schinnî pasaulê. Jehk. 2, 13.
1 Peht. 1, 5. 1 Jahn. 3, 3. 19. 21.

18. Bihjaschana ne irr eekfch tahs mihlestibas, bet ta pilniga mihlestibas ismett to bihjaschanu ahrâ; Jo tai bihjaschanai irr mohziba, un kas bihstahs, tas ne tohp pilnigs eekfch tahs mihlestibas.

19. Lai mehs winnu mihlejam, jo winsch irr muhs papreekfch mihlejis.

20. Ja kas fakka: Es mihlju Deewu, un eenihd sawu brahli, tas irr weens melkulis: Jo kas sawu brahli ne mihl, ko tas redsch, kà warr tas Deewu mihleht, ko tas ne irr redsejis? 1 Jahn. 2, 4. nod. 3, 17.

21. Un schis bauslis irr mums no winna, ka, kas Deewu mihl, tam arridsan buhs sawu brahli mihleht.] 3 Mohs. 19, 18. Matt. 22, 39.
Jahn. 13, 34. nod. 15, 12. Eiwes. 5, 2. 1 Tess. 4, 9. 1 Peht. 4, 8. 2 Jahn. 3, 11. 23.

Ta 5. Nodalka.

Jahnis stubbina us mihlestibu, 1. Us Deewa wahrda turreschanu, 2. Apraksta to Deewa behrnu uswarreschanu, 4. Mahza preekfch kurreem buhs Deewu lubgt, 16. Un sahdi irr tee atdsemdinati, 18.

Ikkatrs, kas tizz JEsu essam to Kristu, tas irr no Deewa peedsimmis, un ikkatrs, kas to mihl, kas winnu dsemdinajis, tas mihl arridsan to, kas no winna dsimmis irr. Jahn. 1, 12. 13.
1 Jahn. 2, 22. 23. nod. 4, 2. 15.

2. Pee scha atsihstam mehs, ka mehs tohs Deewa behrnus mihlejam, kad mehs DEEWU mihlejam un winna bauslus turram:

3. Jo schi irr ta Deewa-mihlestiba, ka mehs winna bauslus turram: Un winna baukli ne irr gruhti. Matt. 11, 29. 30.
Jahn. 14, 15. 21. 23. nod. 15, 10. 2 Jahn. v. 6.

Lekzions leeldeenas atswehtê, jeb baltâ swehtdeenâ.

4. Jo ikkatrs, kas no Deewa peedsimmis, uswarr to pasauli: Un schi patti irr ta uswarreschana, kas to pasauli uswarra, (proht) muhsu tizziba. Jahn. 16, 33.

5. Kursch irr tas, kas to pasauli uswarr, kà ween kas tizz, JEsu essam to Deewa Dehlu? 1 Kor. 15, 57. 1 Jah. 4, 4. 15.

6. Schis irr tas, kas nahkis irr zaur Uhdeni un Affini, JEsus tas Kristus: Ne ar uhdeni ween, bet ar uhdeni un affini:

affini: Un tas Gars irr, kas leezibu dohd, to Garru essam to pateesibu.
Jahn. 19, 34.

7. Jo trihs irr, kas leezibu dohd debbesi, tas Tehws, tas Wahrds, un tas Swehts Gars: Un schee trihs irr Weens. Matt. 28, 19. Jah. 1, 1.
1 Kor. 12, 4. 5. 6. Par. Jahn. 19, 13.

8. Un trihs irr, kas leezibu dohd wirs semmes, tas Gars, un tas Uhdens, un tas Affins: Un schee trihs irr kohpâ.

9. Ja mehs to zilweku leezibu peenemmam, tad Deewa leeziba irr jo leela: Schi irr ta Deewa leeziba, ko winsch no sawa Dehla leezinajis irr.
Jahn. 5, 37. nod. 8, 17. 18.

10. Kas eeksch ta Deewa Dehla tizz, tam irr ta leeziba pee sew pascha.] Kas Deewam ne tizz, tas irr winnu par melkuli darrijis, jo winsch ne irr tizzejis, ko Deews no sawa Dehla irr apleezinajis. Jahn. 3, 16. 33. Reem. 8, 16.
Gal. 4, 6.

11. Un schi irr ta leeziba, ka Deews mums to muhschigu dsihwoschanu dewis irr: Un schi dsihwoschana irr eeksch winna Dehla. Jahn. 1, 4.

12. Kam tas Dehls irr, tam irr ta dsihwoschana: Kam tas Deewa Dehls ne irr, tam ne irr ta dsihwoschana.
Jahn. 3, 36. nod. 5, 24.

13. Schahs leetas esmu es jums rakstijis, kas juhs tizzat eeksch to Wahrdu ta Deewa Dehla, ka juhs sinnat, ka jums ta muhschiga dsihwoschana irr, un ka juhs tizzat eeksch to wahrdu ta Deewa Dehla. Jahn. 20, 31.

14. Un schi irr ta drohschiba, kas mums pee winna irr, ka, ja mehs ko luhdsam pehz winna prahtu, tad klausa winsch muhs. Jer. 29, 12.
Matt. 7, 8. nod. 21, 22. Mark. 11, 24. Luhk. 11, 9. Jahn. 14, 13. nod. 15, 7. nod. 16, 24. Jehk. 1, 5. Jahn. 3, 22.

15. Un ja mehs sinnam, ka winsch muhs klausa, ja mehs ko luhdsam, tad sinnam mehs, ka mehs tahs luhgschanas dabbujam, ko mehs no winna luhguschi essam.

16. Ja kas sawu brahli reds, ka tas apgrehkojahs ar kahdeem grehkeem ne us nahwi, tam buhs Deewu luhgt, un tas dohs winnam to dsihwoschanu, teem (sakku es), kas apgrehkojahs ne us nahwi: Tur irr grehki us nahwi, pahr teem ne sakku es, ka tam luhgt buhs.
4 Mohs. gr. 15, 30. 1 Sam. 2, 25. Matt. 12, 31. Mark. 3, 29 Luhk 12, 10. Ebr. 6, 4. nod. 10, 26. 2 Peht. 2, 20.

17. Wissa netaisniba irr grehki: Un tur arri irr grehki ne us nahwi. 1 Jahn. 3, 4.

18. Mehs sinnam, ka ikweens, kas no Deewa dsimmis irr, ne grehko, bet kas no Deewa dsimmis irr, tas sargahs sew paschu, un tas łaunais ne aiskarr winnu. 1 Jahn. 3, 9.

19. Mehs sinnam, ka mehs no Deewa essam, un wissa ta pasaule gull łaunumâ.

20. Tomehr mehs sinnam, ka Deewa Dehls nahzis irr, un irr mums weenu prahtu dewis, ka mehs to Pateesigu pasihstam, un essam eeksch ta Pateesiga, eeksch winna Dehla JEsus Kristus: Schis irr tas Pateesigs Deews, un ta Muhschiga Dsihwoschana. Luhk. 24, 45. Jahn. 17, 3.

21. Behrnini, sargajeetes sew paschus no teem elka-deeweem, Amen.
1 Kor. 10, 14.

Jahna ta Apustuła ohtra Grahmata us wisseem rakstita.

Jahnis wehł weenai Deewa-bihjigai seewai labklahschanu winnas behrnu dehł, 4. Mahza, ka buhs eeksch mihlestibas palikt, 5. Un no teem wiltneekeem sargatees, 7.

Tas wezzais tai isredsetai gaspaschai un winnas behrneem, ko Es teescham mihleju, un ne ween es, bet arridsan wissi, kas to pateesibu irr atsinnuschi.

2. Tahs pateesibas dehł, kas eeksch mums paleek, un ar mums buhs muhschigi.

3. Schehlastiba, apschehloschana, meers lai irr ar jums no Deewa ta Tehwa, un no ta Kunga JESUS Kristus, ta Dehla ta Tehwa eeksch pateesibas un mihlestibas.

4. Es esmu łohti preezajees, ka es no taweem behrneem esmu atraddis eeksch pateesibas staigajam, itt kà mehs weenu baufli dabbujuschi essam no ta Tehwa.

5. Un nu luhdsu es tew gaspascha, ne itt

itt kâ weenu jaunu bauſli us tew rakſtidams, bet kas mums no eefahkuma bija, ka mehs weens ohtru mihlejamees. Jahn. 13, 34. nod. 15, 12. Ewes. 5, 2. 1 Teſſ. 4, 9. 1 Peht. 4, 8. 1 Jahn. 2, 7. 8. nod. 3, 11. 23. nod. 4, 21.

6. Un ſchi irr ta mihleſtiba, ka mehs ſtaigajam pehz winna bauſkeem: Schis irr tas bauſlis, ittin kâ juhs no eefahkuma eſſat dſirdejſchi, ka jums eekſch ta buhs ſtaigaht. Jahn. 15, 10. 1 Jahn. 2, 24.

7. Jo daudſ wiltneeki irr paſaulê nahkuſchi, kas ne apleezina JEſu Kriſtu eſſam meeſâ nahkuſchu: Schis irr tas wiltneeks un tas pretti-kriſtus. Matt. 24, 5. 24. 2 Peht. 2, 1. 1 Jahn. 2, 18. 22. nod. 4, 1. 2. 3.

8. Luhkojeet us ſew paſcheem, ka mehs ne pamettam, ko mehs eſſam paſtrahdajuſchi, bet pillnu algu dabbujam. Gal. 3, 4.

9. Ikweens kas pahrkahpj, un ne paleek eekſch tahs mahzibas Kriſtus, tam Deews ne irr: Kas eekſch tahs mahzibas Kriſtus paleek, tam irr tik labb tas Tehws, kâ tas Dehls. 1 Jahn. 2, 23.

10. Ja kas pee jums nahk, un ſchô mahzibu ne atneſs, to ne nemmeet mahjâs, un ne apſweizinajeet winnu. Reem. 16, 17. 1 Kor. 5, 11. nod. 16, 22. Gal. 1, 8. 9. 2 Tim. 3, 5. Tit. 3, 10.

11. Jo kas winnu ſweizina, tam irr dalka pee winna launeem darbeem.

12. Man daudſ jums jarakſta, tomehr es ne eſmu gribbejis zaur papihri un blakku, bet es zerreju pee jums nahkt, un mutti prett mutti runnaht, ka muhſu preeks pilnigs eſſus. Jahn. 17, 13. 1 Jahn. 1, 4. 3 Jahn. v. 13.

13. Tee behrni tawas mahſas tahs iſredſetas apſweizina tew, Amen.

Jahna ta Apuſtula treſcha Grahmata.

Jahnis preezajahs pahr to Gaju, ka tas eekſch pateeſibas ſtaiga, 3. Schehlojahs pahr to leynigu Diotrewes, 9. Un teiz to Demeteri, 12.

Tas wezzais: Gajam tam mihlajam, ko Es teeſcham mihleju.

2. Mihlais, pahr wiſſahm leetahm wehleju es, ka tew labbi klahjahs, un tu weſſels eſſus, ittin kâ tawai dwehſelei labbi klahjahs.

3. Jo es eſmu lohti preezajees, kad tee brahki nahze, un apleezinaja tawu pateeſibu, ittin kâ Tu pateeſibâ ſtaigaji. 2 Jahn. v. 4.

4. Man ne irr leelaks preeks pahr ſcho, ka es dſirſchu mannus behrnus pateeſibâ ſtaigajam.

5. Mihlais, tu peetizzigi darri, ko tu darri pee teem brahkeem, un pee teem ſweſchineekeem.

6. Kas no tawas mihleſtibas leezibu irr dewuſchi preekſch tahs draudſibas: Un tu eſſi labb darrijis, ka tu tohs eſſi aiſſuhtijis, itt kâ tas zeenigs irr preekſch Deewa.

7. Jo tee irr pahr winna wahrdu iſgahjuſchi, neneeka nemdami no teem paganeem.

8. Tad mu Mums peenahkahs tohs tahdus peenemt, ka mehs darba-beedri tohpam tahs pateeſibas.

9. Es eſmu tai draudſibai rakſtijis: Bet Diotrewes, kas ſtarp teem mekle tas augſtakais buht, ne peenem muhs.

10. Tadeht kad es nahkſchu, tad peeminneſchu es winna darbu, ko winſch darra, ar launeem wahrdeem prett mums plukſchkedams, un ar meeru ne buhdams ar ſcheem, neds winſch pats tohs brahkus peenem, ir aiſleedſ teem, kas to gribb darriht, un iſmett tohs no tahs draudſibas.

11. Mihlais, ne dſennees tam launam pakkaſ, bet tam, kas labs irr: Kas labb darra, tas irr no Deewa: Bet kas laun darra, tas Deewu ne irr redſejis. Dahw. dſ. 37, 27. Eſ. 1, 16. 17. 1 Peht. 3, 11. 1 Jahn. 3, 6. 9.

12. Demeteram tohp leeziba dohta no wiſſeem, un no tahs paſchas pateeſibas, un Mehs dohdam arridſan leezibu, un juhs ſinnat muhſu leezibu pateeſu eſſam.

13. Man bij daudſ jarakſta, bet es ne gribbu tew rakſtiht ar blakku un ſpalwu; 2 Jahn. v. 12.

14. Bet es zerreju tew drihſ redſeht, tad mehs mutti prett mutti runnaſim.

15. Meers lai irr ar tewim. Tee draugi apſweizina tew: Apſweizini tohs draugus pa wahrdeem.

Grahmata us teem Ebreëxeem rakstita.

Ta 1. Nodałła.

Deews irr mums daschkahrtigi, bet pehdigi zaur sawu Dehlu sawu prahtu sinnamu darrijis, 1. Kristus irr augstaks pahr teem engeleem, tapehz kà winsch ihstens Deews irr, 4.

Lekzions treschâ seemas-swehtku deenâ.

Deews daschu reisi un daschadi wezzôs laikôs us teem tehweem zaur teem praweescheem runnajis, irr schinnis pehdigâs deenâs us mums runnajis zaur to Dehlu. 4 Mohs. 12, 6. 8.

2. Ko winsch eezehlis irr par mantineeku wissu, zaur ko winsch arridsan to pasauli irr darrijis. Dahw. ds. 2, 8.
Matt. 21, 38. Jahn. 1, 3. Ewes. 1, 20. nod. 3, 9. Gal. 4, 4. Kol. 1, 16.

3. Kas irr tas atspihdums tahs gohdibas, un tas gihmis winna buhschanas, un nefs wissas leetas zaur to wahrdu sawa spehka, pehz to, ka winsch to schkihstischanu muhsu grehku zaur sew paschu irr darrijis, irr winsch sehdees pee labbas rohkas tahs gohdibas eeksch augstibahm. Dahw. ds. 110, 1. Gudr. 7, 26.
Jahn. 1, 4. nod. 14, 9. 2 Kor. 4, 4. Kol. 1, 15. 17. Wihlip. 2, 6. Ebr. 8, 1. nod. 9, 12. ꝛc. nod. 12, 2. Par. Jahn. 4, 11.

4. Tik dauds augstaks tappis pahr teem engeleem, zik augstaku wahrdu winsch pahr teem eemantojis. Ewes. 1, 21.
Wihlip. 2, 9. 10.

5. Jo kuxxam no teem engeleem irr winsch jelle kad sazzijis: Tu essi mans dehls, schodeen esmu Es tew dsemdinajis? Un atkal: Es buhschu winnam par Tehwu, un Winsch buhs man par Dehlu? 2 Sam. 7, 14. Dahw. ds. 2, 7.
Ap. darb. 13, 33. Ebr. 5, 5.

6. Un kad winsch atkal to Pirmdsimtu pasaulê eewedd, sakka winsch: Un wisseem Deewa engeleem buhs winnu peeluhgt. Dahw. ds. 97, 8. Reem. 8, 29.
Kol. 1, 18.

7. Un no teem engeleem sakka winsch gann: Kas sawus engelus darra garrus, un sawus sullainus ugguns leesmas. Dahw. ds. 104, 4.

8. Bet us to Dehlu: Taws gohdakrehslis, ak Deews irr muhschigi muhscham: Tas szepteris tawas waldischanas irr taisns szepteris. Dahw. ds. 45, 7.

9. Tu essi to taisnibu mihlejis, un to netaisnibu eenihdejis, tapehz irr tew Deews taws Deews swaidijis ar elji tahs preezibas pahr taweem beedreem.
Ap. darb. 10, 38.

10. Un: Tu, Kungs, essi eesahkumâ to semmi dibbinajis, un tahs debbesis irr tawu rohku darbi. Dahw. ds. 102, 26.

11. Tee suddihs, bet Tu paleez allaschin, tee isdils wissi itt kà drehbes.
Es. 51, 6. 2 Peht. 3, 7. 10.

12. Un itt kà weenu uswalku tu tohs satihsi, un tee taps pahrwehrtiti: Bet Tu essi tas pats, un tawi gaddi ne mittesees.

13. Un us kuxxu no teem engeleem irr winsch jelle kad sazzijis: Sehdees pa mannas labbas rohkas, teekams es leeku tawus eenaidneekus par pameslu tawahm kahjahm? Dahw. ds. 110, 1.
Matt. 22, 44. Mark. 12, 36. Luhk. 20, 42. Ap. darb. 2, 34. 1 Kor. 15, 25. Ewes. 1, 20. Ebr. 10, 12. 13. nod. 12, 2.

14. Neggi tee wissi irr kalpigi garri, kas us kalposchanu isfuhtiti tohp, to dehł, kas to debbes-preeku eemantohs? Dahw. ds. 34, 8.
dseef. 91, 11.

Ta 2. Nodałła.

Mums ne buhs to mahzibu Kristus nizzinaht, 1. Kristus irr weens weenigs Kehninsch, 5. Ar deewischku gohdu pehz sawas zilwezibas apdahwinahts, 9. 14.

Tapehz buhs mums jo wairak to wehrâ nemt, kas (no mums) dsirdehts irr, ka mehs jelle kad ne tohpam aisrauti pasuschanâ.

2. Jo ja tas zaur teem engeleem runnahts wahrds irr stiprs bijis, un ikkatra pahrkahpschana un neklausischana irr sawu taisnu atmaksaschanu dabbujusi, 5 Mohs. 27, 26. Ap. darb. 7, 38. 53.
Gal. 3, 19.

3. Kà tad Mehs isbehgsim, par tahdu pestischanu ne gahdadami? Kas eesahkusi sluddinata tapt zaur to Kungu, us mums irr apstiprinata no teem, kas to dsirdejschi. Matt. 4, 17. Mark. 1, 14.
Ebr. 12, 25.

4. Un Deews irr tai leezibu dewis ar sihmehm un brihnumeem, un daschadeem spehkeem, un ar isdallischanahm ta Swehta Garra pehz sawa prahta.
Mark. 16, 20. Ap. darb. 2, 22. nod. 14, 3. nod. 19, 11. 1 Kor. 12, 4. 7. 11.

5. Jo

5. Jo winſch ne irr teem engeleem padewis to nahkamu pafauli, no ka mehs runnajam. Ebr. 1, 2. 4. 8. n. 6, 5. 2 Peht. 3, 13.

6. Bet tur irr weens kahdâ weetâ apleezinajis, fazzidams: Kas irr tas zilweks, ka tu winnu peeminni? Jeb ta zilweka Dehls, ka tu winnu peemekle? Dahw. dſeſ. 8, 5. dſeſ. 144, 3.

7. Tu effi winnu maſu brihdi maſaku darrijis pahr teem engeleem: Ar gohdu un flawu effi tu winnu greſnojis, un winnu eezehlis pahr tawu rohku darbeem.

8. Wiſſas leetas effi to appakſch winna kahjahm lizzis: Jo eekſch ta, ka winſch tam wiſſas leetas padewis, irr winſch neneeka pamettis, kas ne buhtu padohts: Bet nu mehs wehl ne redſam, ka winnam wiſſas leetas padohtas.

Dahw. dſ. 8, 7. Matt. 28, 18. 1 Kor. 15, 25. 27. Ewef. 1, 22.

9. Bet mehs redſam JEſu ar gohdu un flawu krohnetu, kas maſu brihdi maſaks pahr teem engeleem tappis irr, tahs nahwes zeeſchanas dehl, ka winſch zaur to Deewa ſchehlaſtibu preekſch wiſſeem to nahwi bauditu. Ap. darb. 2, 33.

Wihlip. 2, 7. 8. 9.

10. Jo tas peenahzahs tam, kadehl wiſſas leetas irr, un zaur ko wiſſas leetas irr, kas daudſ behrnus us to gohdibu wadda, ka tas to wirſneeku winnu peſtiſchanas zaur zeeſchanahm pilnigu darritu. Luhk. 24, 26. 46. Ap. darb. 3, 15.

nod. 5, 31. Reem. 11, 36. Wihlip. 2, 9. Ebr. 5, 9. nod. 12, 2.

11. Jo tik labb tas, kas ſwehti, un tee, kas ſwehtiti tohp, irr wiſſi no Weena, tadehl winſch ne kaunahs tohs par brahteem ſaukt, Ap. darb. 17, 26. Ebr. 10, 10. 14.

12. Sazzidams: Es ſluddinaſchu tawu wahrdu manneem brahteem, widdû eekſch tahs draudſibas es tew pateizibas dſeeſmas dſeedaſchu. Dahw. dſ. 22, 23. 26.

13. Un atkal: Es likſchu ſawu zerribu us winnu. Un atkal: Redſi, Es un tee behrni, ko man DEEWS dewis irr. 2 Sam. 22, 3. Dahw. dſ. 18, 3. Eſ. 8, 18. Jahn. 10, 29. nod. 17, 6. 9. 11. 12.

14. Pehz to ka tee behrni meefu un affini dabbujuſchi, tà irr Winſch pats arri itt libdſigi to paſchu dabbuhs, ka winſch zaur to nahwi iſnihzinatu to, kam tahs nahwes warra bija, tas irr to wellu:

Eſ. 25, 8. Oſ. 13, 14. Jahn. 1, 14. 1 Kor. 15, 54. 55. Wihlip. 2, 7. 2 Tim. 1, 10.

15. Un atſwabbinatu tohs wiſſus, kas ar bihjaſchanu tahs nahwes pahr wiſſa ſawu muhſchu tai kalpoſchanai padohti bija. Luhk. 1, 74. Reem. 8, 15.

16. Jo pateeſi winſch ne peenem tohs engelus, bet to dſimmumu Ahbraäma peenem winſch.

17. Tapehz bij winnam wiſſâs leetâs teem brahteem lihdſam tapt, ka tas firdsſchehligs taptu, un weens peetizzigs augſts Preeſteris preekſch Deewa to tauſchu grehkus falihdſinaht. Wihlip. 2, 7. Ebr. 4, 15. nod. 5, 2.

18. Jo eekſch ka Winſch zeetis un kahrdinahts irr, warr winſch teem, kas kahrdinati tohp, palihdſeht. Ebr. 4, 15. 16.

Ta 3. Nodalla.

Tas ammats Kriſtus irr angſtaks ne kà Mohſus, 1. Tapehz ka Kriſtus irr ta Deewa namma Uſdarritais, bet Mohſus tikkai weens lohpeklis un ſullainis, 3. Paſtubbinaſchana us ihſteenu atgreeſchanu no grehkeem un us tizzibu, 7.

Tadehl, ſwehti brahli, kam pee tahs debbeſkigas aizinaſchanas dalla irr, nemmeet wehrâ to Apuſtuli un Augſtu Preeſteri, ko mehs apleezinajam, Kriſtu JEſu. Reem. 15, 8. Wihl. 3, 14. Ebr. 4, 14. nod. 6, 20. nod. 8, 1. nod. 9, 11.

2. Kas peetizzigs irr tam, kas winnu irr eezehlis, itt kà arridſan Mohſus wiſſâ winna nammâ. 4 Mohſ. gr. 12, 7. Ebr. 3, 5.

3. Jo ſchis irr leelakas gohdibas zeenigs, ne kà Mohſus, itt kà tam, kas to nammu irr uſtaiſijis, leelaks gohds irr ne kà tam nammam. Zak. 6, 12. Matt. 10, 24. 25.

4. Jo ikkatrs nams tohp no jebkurra uſtaiſihts, bet kas ſcho wiſſu irr uſtaiſijis, tas irr Deews. 2 Kor. 5, 5. Ewef. 2, 10.

5. Un Mohſus irr gann peetizzigs bijis wiſſâ winna nammâ, itt kà ſullainis, par leezibu tam, kam bij runnatam tapt. 5 Mohſ. gr. 18, 15. 18. Ebr. 3, 2.

6. Bet Kriſtus, itt kà weens Dehls pahr ſawu paſchu nammu: Ka nams Mehs eſſam, ja mehs zittadi to drohſchibu un to leelſchanu tahs zerribas lihdſ gallam ſtipru paturram. Matt. 24, 13. 1 Kor. 3, 16. nod. 6, 19. 2 Kor. 6, 16. Ewef. 2, 21. 22. 1 Tim. 3, 15. 1 Peht. 2, 5.

7. Tadehl itt kà tas Swehts Gars ſaka: Schodeen, ja juhs winna balſi dſirdeſeet, Dahw. dſ. 95, 7. 8. Ebr. 3, 15. n. 4, 7.

8. Tad ne apzeetinajeet juhſu firdis, itt kà (tas notizzis irr) eekſch tahs fareeb-

schanas taî deenâ tahs kahrdinaschanas tukschneschi. 2Mohs. 17, 2. 4Mohs. 20, 13.

9. Kur mann juhsu tehwi irr kahrdinajuschi, tee irr mann pahrbaudijuschi un redsejschi mannu darbu tschetrdesmits gaddus.

10. Tapehz es apskaitohs pahr schu tautu, un sazziju: Allaschin allo tee sawâ sirdî, bet mannus zelkus Tee ne sumaja.

11. Tad esmu es arridsan swehrejis mannâ dusmibâ, teem ne buhs ee-eet mannâ dussefchanâ. 4Mohs. gr. 14, 21. 5 Mohs. 1, 34.

12. Raugajt, brahli, ka sehkurram no jums weena launa netizziga sirds ne essoti, no ta dsihwa Deewa atkahpt.

13. Bet pamahzajt few paschus ikdeenas, kamehr wehl schodeen saukts tohp: Ka sehkursch no jums ne tohp apzeetinahts zaur peewilschanu to grehku.

14. Jo mehs essam dalku pee Kristus dabbujuschi, ja mehs zittadi to eesahkumu schahs buhschanas lihds gallam stipri paturram. Reem. 8, 17.

15. Kamehr sazzihts tohp: Schodeen, ja juhs winna balsi dsirdesset, tad ne apzeetinajeet juhsu sirdis, itt kâ fareebschanas laikâ. Ebr. 3, 7.

16. Jo zitti, kad tee to bij dsirdejschi, irr winnu fareebuschi, tomehr ne wissi, kas no Egiptes zaur Mohsu irr isgahjuschi.

17. Pahr kurreem tad irr winsch apskaitees tschetrdesmits gaddus? Nezgi pahr teem, kas irr apgrehkojuschees, kurru meefas pakritte tukschneschî. 4 Mohs. gr. 14, 22, 37. nod. 26, 65. Dahw. ds. 106, 26. 1 Kor. 10, 5 Jud. w. 5.

18. Un kurreem irr winsch swehrejis, ka teem ne bij ee-eet sawâ dussefchanâ, kâ ween teem, kas neklausigi irr bijuschi. 4Mohs. gr. 14, 30. 5Mohs. gr. 1, 34.

19. Un mehs redsam, ka tee ne irr warrejschi ee-eet tahs netizzibas dehk.

Ta 4. Nodalla.

Mahziba ka ne weenam buhs to apfohlitu dussefchanu tahs muhschigas dsihwoschanas nezzinaht. 1. Jo Kristus ne wehd muhs tâ, kâ Josua us weenu laizigu bet muhschigu dussefchanu, 8. Zaur ta wahrda spehku, 12 Kristum irr weens augstais preesterr-ammats ne kâ Arronam, 14.

Tad nu lai mehs bihstamees, ka ne jelle kad ta apfohlischana, winna dussefchanâ ee-eet, aiskaweta tohp, un ne weens no jums tohp turrehts, kâ buhtu winsch pakkal palizzis.

2. Jo arridsan mums irr tas preezaswahrds pasluddinahts, itt kâ winneem: Bet tas wahrds tahs (Deewa-wahrds) sluddinaschanas ne palihdseja teem, tapehz ka tas ne bij ar to tizzibu fawee-nohts eekschteem, kas to bij dsirdejschi.

3. Jo mehs, kas mehs essam tizzejschi, ee-eetam taî dussefchanâ, itt kâ winsch irr sazzijis: Ka es swehreju mannâ dusmibâ, teem ne buhs nahkt pee mannas dussefchanas: Jepschu winna darbi no dibbinaschanas tahs pasaules bij netikuschi. Dahw. dseef. 95, 11. 1Mohs. gr. 2, 2 Mohs. gr. 20, 11. nod. 31, 17.

4. Jo winsch irr kahdâ weetâ no tahs septitas deenas tâ runnajis: Un Deews irr septitâ deenâ dussejis no wisseem saweem darbeem.

5. Un schinnî weetâ atkal: Teem ne buhs ee-eet mannâ dussefchanâ.

6. Tad tas nu tà paleek, ka zitteem tanî dussefchanâ buhs ee-eet, un tee, kam pirmak tas preezas-wahrds pasluddinahts irr, tahs netizzibas dehk ne irr eegahjuschi.

7. Noleek winsch atkal kahdu deenu pehz tahdu ilgu laiku: Schodeen zaur Dahwidu sazzidams, (itt kâ sazzijis irr), schodeen ja juhs winna balsi dsirdeset, tad ne apzeetinajeet juhsu sirdis: Dahw. dseef. 95, 7. 8. Ebr. 3, 7. 15.

8. Jo ja Josua tohs dussefchanâ eeweddis irr, tad ne buhtu winsch pehz to no weenas zittas deenas sazzijis.

9. Tad nu irr atleekama weena dussefchana teem Deewa laudim.

10. Jo kas winna dussefchanâ irr eegahjis, tas pats irr arridsan no fawem darbeem dussejis, itt kâ Deews no fawees.

11. Tad nu lai mehs darbojamees tanî dussefchanâ ee-eet: Ka ne weens eekschteem to paschu preekschsihmi tahs netizzibas eekriht.

12. Jo Deewa wahrds irr dsihws un spehzigs, un assaks ne kâ kahds abbejâ pussê greesigs sobbins, un speeschahs zaur, lihds pahrschkirr schanas tahs dwehseles un ta gara, to lohzekku un smadsenu, un ir ween

weens fohgis to dohmafchanu un firds apnemfchanu. Mahz. Sal. 12, 11.
Es. 49, 2. Jer. 23. 29. 1 Kor. 14, 24. 2 Kor. 10, 4. 5. Ewes. 6, 17.

13. Un preekfch winna irr ne weena raddita leeta neredsama: Bet wiffas leetas irr plikkas un atfegtas preekfch winna azzim, no ta runnajam mehs. Dahw. df. 33, 13. 14. 15. df. 34, 16. df. 90, 8. df. 139, 11. 12. Sihr. 15, 20.

Ta 5. Nodalka.

Kristus irr tas Deewa Dehls, no Deewa darrihts par weenu muhschigu Preesteri, winsch uppure un luhdf, ne pahr faweem, bet pahr muhsu grehkeem, 3. Arpeln un dohd mums to muhschigu dsihwoschanu, 9.

14. Tad nu kà mums weens Leels Augsts Preesteris irr, kas zaur tahm debbefim gahjis irr, JEsus tas Deewa Dehls, tad lai mehs scho apleezinaschanu stipri turram. Ebr. 3, 1.
nod. 6, 20. nod. 7, 26. nod. 8, 1. nod. 9, 11. 24. nod. 10, 21-23.

15. Jo mums ne irr weens augsts preesteris, kas ne warretu pahr muhsu wahjibahm eeschehlotees, bet kas wiskàs leetàs, itt kà mehs, irr kahrdinahts, (tomehr) bes grehkeem. Es. 53, 9.
Luhk. 22, 28. 2 Kor. 5, 21. Wihlip. 2, 7. Ebr. 2, 17. 1 Peht. 2, 22. 1 Jahn. 3, 5.

16. Tad nu lai mehs ar drohfchibu pee-eetam pee to krehflu tahs schehlastibas, ka mehs apschehloschanu dabbujam, un schehlastibu atrohdam par palihdsibu ihstenà laikà.
Reem. 3, 25. Ewes. 2, 18. nod. 3, 12. Ebr. 10, 19.

Nod. 5. w. 1. Jo ikweens augsts preesteris no zilwekeem nemts, tohp eezelts pahr zilwekeem tannìs leetàs, kas preekfch Deewa (irr jadarra), ka tas uppure dahwanas un uppurus preekfch teem grehkeem. Ebr. 2, 17. nod. 8, 3.

2. Kas mehreni warr eeschehlotees pahr teem nesinnadameem un allodameem pehz to, ka Winsch pats arridsan ar wahjibu apnemts. Ebr. 2, 18.
nod. 4, 15. nod. 7, 28.

3. Un schahs pascha deht buhs winnam itt kà preekfch teem laudim, tà patt arridsan preekfch few paschu uppureht par teem grehkeem. 3 Mohs. gr. 9, 7. nod. 16, 3. Ebr. 7, 26.

4. Un ne weens nemmahs few pascham to gohdu, bet kas no Deewa aizinahts tohp, itt kà arridsan Aärons.
2 Mohs. gr. 28, 1. Laik. gr. 23, 13. 2 Laik. gr. 26, 16. 1c.

5. Tà patt arridsan Kristus ne irr few paschu pagohdinajs Augsts Preesteris tapt, bet kas us winnu runnajis irr: Tu essi mans Dehls, schodeen esmu Es tew dsemdinajis. Dahw. df. 2, 7.
Jahn. 8, 54. Ap. darb. 13, 33. Ebr. 1, 5.

6. Ittin kà winsch arridsan zittà (weetà) sakka: Tu essi weens preesteris muhschigi pehz tahs kahrtas Melkisedeka. Dahw. df. 110, 4. Ebr. 7, 17.

7. Kas eekfch tahm deenahm sawas meekas luhgschanas un aisluhgschanas ar stipru brehkschanu un assarahm irr uppurejis, tam, kas winnu no tahs nahwes isglahbt warreja, un irr arridsan paklausihts, tapehz, ka winsch Deewu gohdà turreja. Matt. 26, 38. 1c.
nod. 27, 46. 50. Mark. 14, 33. 36. nod. 15, 34. 37. Luhk. 22, 42. nod. 23, 46. Jahn. 12, 27. nod. 17, 1.

8. Un jepschu winsch tas Dehls bija, irr winsch tomehr paklausischanu mahzijees, eekfch ta, ka winsch zeetis irr.
Wihlip. 2, 6. 7.

9. Un kad winsch irr pilnigs tappis, irr winsch wiffeem, kas winnam paklausa par panahkschanu tahs muhschigas dsihwoschanas tappis. Ebr. 2, 10.

10. Un irr no Deewa saukts weens Augsts Preesteris pehz tahs kahrtas Melkisedeka.

11. No ka mums daudf buhtu jarunna, kas arridsan gruhti irr isstahstiht, tapehz ka juhs kuhtri eekfch tahs usklausischanas essat tappuschi.

12. Jo jums, kam ta laika deht peenahkahs mahzitajeem buht, atkal waijaga irr, ka juhs mahziti tohpat, kas irr tas pirms eesahkums to Deewa wahrdu, un juhs essat tappuschi ittin kà tee, kam waijaga irr peena un ne zeetas barribas. 1 Kor. 3, 1. 2. 3. 1 Peht. 2, 2.

13. Jo ikweens, kas tikkai pee peena turrahs, tas irr wehl neprattigs eekfch ta wahrda tahs taisnibas, (jo tas irr weens behrns). 1 Kor. 3, 2. n. 14, 20. Ewes. 4, 14.

14. Bet teem pee-augufcheem peenahkahs zeeta barriba, kam zaur eeradduma tas prahts irr ismahzihts, atfchkirschanu darriht starp to labbu un launu.

Ta 6. Nodalka.

Mums buhs pee-augt eekfch Deewa atfihschanas, 1. Paslahweht eekfch tizibas. 6. Jo tahs eemantoschanas zerriba irr pateefa, kas lihdf gallam paleek. 11.

Tapehz gribbam mehs to eesahkumu tahs mahzibas Kristus pamest, un dohtees us to pilnibu, ne atkal pamat.u likdami no atgreefchanas no mir-

ruſcheem darbeem, un no tahs tizzibas eekſch Deewa,

2. No tahs mahzibas tahs kriſtibas, no uslikſchanas to rohtu, no augſchamzelſchanas to mirroņu, no tahs muhſchigas ſohdibas.

3. Un ſcho mehs darrifim, ja Deews zittadi to pakauj. Ap. darb. 18, 21.
1 Kor. 4, 19. Jehk. 4, 15.

4. Jo tas ne warr buht, ka tee, kas weenkahrt irr apgaiſmoti bijuſchi, un tahs debbeſkigas dahwanas baudijuſchi, un pee ta Swehta Garra dalku dabbujuſchi, Matt. 12, 31. 45. Ebr. 10, 26.
2 Peht. 2, 20. 1 Jahn. 4, 10. nod. 5, 16.

5. Un baudijuſchi to labbu Deewa wahrdu, un to ſpehku tahs nahkamas paſaules.

6. Un atkal atkahpjahs, ka tee, (ſakku es) warr atkal atjaunati tapt us atgreeſchanu no grehkeem, (jo tee) few paſcheem to Deewa Dehlu atkal kruſtâ ſitt un ſmeeklâ leek.

7. Jo ta ſemme, kas to leetu daſchkahrt us few nahkamu eedſerr, un derrigu ſahli nefs teem, zaur kam ta arridſan tohp ſtrahdata, ta dabbu ſwehtumu no Deewa.

8. Bet kas ehrkſchkus un dadſchus nefs, ta irr neleeta, un tai nolahdeſchanai tuwu, ka gals irr ta fadedſinaſchana.

9. Bet mihli, mehs zerrejam no jums labbakas leetas, un kas tam debbes preekam peederr, jepſchu mehs tà runnajam.

10. Jo Deews ne irr netaiſns, ka wiņſch aismirſtu juhſu darbu, un to darboſchanu tahs mihleſtibas, ko juhs eſſat parahdijuſchi pee winna wahrda, kad juhs teem ſwehteem kalpojuſchi, un wehl kalpojat. Sal. Sak. 14, 31. Matt. 10, 42.
nod. 25, 40. Mark. 9, 41. Jahn. 13, 20. Reem. 3, 4. 1 Teſſ. 1, 3. 2 Teſſ. 1, 6. 7

11. Bet mehs gribbam, ka ikweens no jums ſcho darboſchanu parahda us to pilnibu tahs zerribas lihdſ gallam,

12. Ka juhs ne tohpat kuhtri, bet pakkaldſinneji to, kas zaur tizzibu un lehnprahtibu tahs apſohlifchanas eemanto.

13. Jo kad Deews tam Ahbraāmam to apſohlifchanu dewe, kad tam ne weens leelaks bija, pee ka tas warretu ſwehreht, tad ſwehreja tas pee few paſcha, 1 Mohſ. 12, 3. 15. 11. 17, 4. 11. 22, 16. 17.
Dahw. dſeſ. 105, 9. Luhk. 1, 73.

14. Sazzidams: Pateeſi es ſwehtidams tew ſwehtiſchu, un wairodams tew wairoſchu.

15. Un tà patt bija wiņſch lehnprahtigs, un dabbuja to apſohlifchanu.

16. Jo zilweki gann ſwehre pee kahdu leelaku ne kà wiņņi, un ta ſwehreſchana padarra wiſſai bahrſchanai gallu, teem par apſtiprinaſchanu. 2 Mohſ. gr. 22, 11.

17. Eekſch ka Deews gribbeja teem mantineekeem to ne-atraujamu apſohlifchanu ſawa padohma pahrleeku parahdiht, irr wiņſch ar ſwehreſchanu tur widdû nahzis:

18. Ka mehs zaur diwi ne-atraujamahm leetahm, jo tas ne warr buht, ka Deews mellotu, weenu ſtipru eepreezinaſchanu dabbutum, kas mehs peeſteidſamees to preekſchzeltu zerribu fanemt.

19. Kas mums irr irt kà weens zeeſs un ſtiprs enkuris tahs dwehſeles, un eeet eekſch ta eekſchkiga ta preekſchwelkama.

20. Kur tas Preekſchtezzetais JEſus preekſch mums irr eegahjis, pehz tahs kahrtas Melkiſedeka, weens Augſts Preeſteris tappis muhſchigi. Ebr. 3, 1.
nod. 4, 14. nod. 8, 1. nod. 9, 11.

Ta 7. Nodalla.

Melkiſedeks irr wairak un leelaks ne kà Aāron, un tee Lewiti, tadehk irr arridſan Kriſtus weens leelaks Augſts Preeſteris bijis, ne wiņņi, 1. Tadehk arri Kriſtus to Lewiſchu preeſteru ammatu iſnihzinajis zaur ſawu pilnigaku ammatu, 11. Wiſſwairak tapehz kà tas par Preeſteri ar ſwehreſchanu eeſelts bes grehkeem, 21.

Jo ſchis Melkiſedeks bija weens kehniņſch eekſch Salem, weens preeſteris Deewa ta Wiſſu-augſtaka, kas Abbraāmam pretti gahje, kad tas atgreeſahs no tahs kaufchanas to kehniņu, un pahrſwehtija wiņņu: 1 Mohſ. 14, 18. ꝛc.

2. Kam arridſan Ahbraāms tohs deſmitus iſdallija no wiſſeem: Kas gann pirmâ kahrtâ tohp tulkahts, weens kehniņſch tahs taiſnibas, bet pehz arridſan, weens kehniņſch Salema: Tas irr weens kehniņſch ta meera.

3. Bes tehwa, bes mahtes, bes radda-rakſta: Kam neds eeſahkums to deenu, neds tahs dſihwibas gals irr: Bet tam Deewa Dehlam lihdſinahts, paleek tas weens preeſteris muhſcham.

4. Bet luhkojeet zeek leels ſchis eſſohts, kam arridſan Ahbraāms tas wezz-tehws to deſmitu teeſu dewis irr no ta lauppjuma. 1 Mohſ. gr. 14, 20.

5. Un teem, kas no teem behrneem Lewi to ſwehtu ammatu dabbu, irr gann weens

weens bauflis, to defmitu teefu no teem laudim nemt pehz tahs bauflibas, tas irr no faweem brahleem, jepfchu tee no teem gurneem Ahbraäma irr zehluschees. 4Mohs.18,21.26. 5Mohs.18,1. nod.14,28.29. Jos.14,4. 2Laik.gr.31,5.

6. Bet tas, kas ar winnu zilti ne irr libdsinahts, irr to defmitu teefu no Ahbraäma nehmis, un to pahrfwehtijis, kam tahs apfohlischanas bij. 1Mohs.14,20. Reem.4,13. Gal.3,16.

7. Bet nu bes wissas pretti-runnaschanas tohp tas masaks no ta leelaka fwehtihts.

8. Un scheit nem gann to defmitu teefu tee mirstami zilweki, bet tur tas, no kam tohp leeziba dohta, ka tas dsihwojohts.

9. Un (ka es tà fakku): Jr Lewi, kas to defmitu teefu nem, irr zaur Ahbraäma to defmitu teefu dewis.

10. Jo winsch wehl bija to tehwu gurnös, kad Melkisedeks winnam pretti gahje. 1Mohs.gr.14,20.

11. Ja tad nu ta pilniba zaur to fwehtu ammatu to Lewischu bija, (jo appakfch ta irr tee laudis to bauflibu dabbujufchi), kà bija wehl waijaga, ka weenam zittam preesteram bij zeltees, pehz tahs kahrtas Melkisedeka, un kam ne bij fauktam tapt pehz tahs kahrtas Aärona. Gal.2,21. Ebr.7,18.19.

12. Jo kur tas fwehts ammats pahrzelts tohp, tur arridsan waijaga irr, ka weena pahrzelschana tahs bauflibas noteek.

13. Jo tam no ka schihs leetas runnatas tohp, irr dakla bijufi pee zittas zilts, no ka ne weens pee ta altara few bij dewees.

14. Jo tas irr sinnams, ka muhfu Kungs no tahs zilts Juda zehlees: Us kurru zilti Mohsus no ta fwehta ammata neneeka irr runnajis. Es.11,1. Matt.1,2. Luhk.3,33.

15. Un tas irr wehl wairak sinnams, ja pehz tahs lihdsinaschanas Melkisedeka weens zits preesteris zeltahs.

16. Kas ne pehz tahs bauflibas ta meesiga baufka (tahds) irr tappis, bet pehz ta spehka tahs ne-isnihzigas dsihwofchanas.

17. Jo winsch apleezina: Tu essi weens Preesteris muhschigi pehz tahs kahrtas Melkisedeka. Dahw.df.110,4. Ebr.5,6.

18. Jo ta isnihzinaschana ta preekschaja baufka noteek tapehz, ka tas wahjsch un nederrigs irr. Gal.4,9.

19. Jo ta baufliba ne irr neneeka pilnu darrijufi, bet ta eewefchana weenas labbakas zerribas, zaur ko mehs pee Deewa tuwu nahkam. Jahn.1,17. Ap.darb.13,39. Reem.3,21.28. nod.8,7. Ewef.2,18. nod.3,12. Gal.2,16. Ebr.4,16.

20. Un tur klaht, kas daudf irr ne bes swehrefchanas,

21. (Jo winni irr bes swehrefchanas preesteri tappufchi, bet fchis ar swehrefchanu, zaur to, kas us winnu fakka: Tas KUNGS irr swehrejis, un tas tam ne buhs schehl: Tu essi weens Preesteris muhschigi pehz tahs kahrtas Melkisedeka.) Dahw.dseef.110,4.

22. Weenas daudf labbakas derribas irr JESUS weens Galwineeks tappis. Ebr.8,6.

23. Un winni gann daudf irr preesteri tappufchi, tapehz ka ta nahwe teem ne likke palikt.

24. Bet schim, zaur to, ka winsch muhschigi paleek, irr weens ne-isnihzigs fwehts ammats.

25. No kurrenes winsch arridsan wisskim warr isglahbt tohs, kas zaur winnu pee Deewa nahk, allaschin dsihwodams, ka winsch tohs aisstahw. Reem.8,34. 1Tim.2,5. Ebr.9,24. 1Jahn.2,2.

26. Jo tahds Augsts Preesteris mums peenahzahs, kas fwehts, ne-noseedsigs, ne-apgahnihts, atschkirts no teem grehzineekeem, un augstaks pahr tahm debbesim buhtu. Reem.8,34. Ebr.4,14.15. nod.9,24. 1Jahn.2,2.

27. Kam ne buhtu ikdeenas waijaga, itt kà teem augsteem preestereem pirmak par faweem pafcheem grehkeem uppurus atnest, pehz to preekfch (teem grehkeem) to lauschu, jo scho irr winsch weenreisi darrijis, kad winsch few pats irr uppurejis. 3Mohs.gr.9,7. nod.16,6.11. Ebr.5,3. nod.9,12.28. nod.10,12.

28. Jo ta baufliba eezelk par augsteem preesteream zilwekus, kam wahjiba irr, bet tas wahrds tahs swehrefchanas, kas pehz tahs bauflibas irr (nahkufi eezelk) to Dehlu muhschigi pilnigu. Ebr.2,10. nod.5,1.2.9.

Ta 8. Nodalla.

Kristus irr weens debbeskigs augsts preesteris un tahs jaunas derribas, 1. Jo tai wezzai irr zittai ta ehna bijufi, 5.7.10.

Bet wifs ar weenu sakkoht: Mums irr tahds augsts Preesteris, kas sehsch

pa labbas rohtas ta gohda-krehfla tahs augſtibas debbeſis. Ewes.1,20. Kol.3,1. Ebr.1,3.13. n.3,1. n.4,14. n.6,20. n.9,11. n.12,2.

2. Weens kohpeis to ſwehtu, un tahs ihſtenas Deewa telts, ko tas Kungs irr uszehlis, un ne kahds zilweks. Ebr.9,8.11.24. nod. 10, 21.

3. Jo ikweens augſts preeſteris tohp eezelts dahwanas un uppurus atneſt: Tadehk bija waijaga, ka arridſan ſchim kas labban buhtu, ko winſch uppuretu. Ewes. 5,2. Ebr. 5,1.

4. Jo ja winſch wirs ſemmes buhtu, tad ne buhtu winſch weens preeſteris, tapehz, ka tur preeſteri irr, kas pehz tahs bauflibas dahwanas uppure.

5. Kas tai preekſch-ſihmei un tai ehnai to debbeſchkigu leetu kalpo, ittin kà Mohſus zaur Deewu bij pamahzihts, ka tam to Deewa telti bij pabeigt: Jo peeraugi, ſazzija winſch: Ka tu to wiſſu darri pehz to preekſch-ſihmi, kas tew kalnâ irr rahdita. 2 Mohſ. gr. 25, 40. Ap. darb. 7, 44. Koloſſ. 2, 17. Ebr. 10, 1.

6. Bet nu irr winſch weenu tik labbaku ammatu dabbujis, zeek labbakas derribas winſch arridſan weens Widdutais irr, kas ar labbakahm apfohliſchanahm apſtiprinata irr. 2 Kor. 3, 6. Ebr. 7, 22.

7. Jo ja winna ta pirma buhtu beswainiga bijuſi, tad ne taptu preekſch ta ohtra weeta mekleta.

8. Jo winſch neewa tohs, un ſakka us teem: Redſi, tahs deenas nahk, ſakka tas Kungs, un es darrifchu ar to nammu Iſraela un ar to nammu Juda weenu jaunu derribu, Jer. 31, 31. ꝛc.

9. Ne pehz tahs derribas, ko es ar winu tehweem darrijis eſmu, tanni deenâ, kad tas tohs pee winnu rohkahm notwehre, tohs no Egiptes iſweſt, jo Tee ne irr mannâ derribâ paliikkuſchi, tad es arridſan par Teem ne eſmu gahdajis, ſakka tas Kungs.

10. Jo ſchi irr ta derriba, ko es ar to nammu Iſraela darrifchu, pehz tahm deenahm, ſakka tas KUNGS, es dohſchu mannas bauflibas winnu prahtâ, un winu firdis rakſtiſchu es tahs, un es buhſchu teem par Deewu, un TEE buhs man par laudim. Jer. 31, 33. ꝛc. Zak. 8, 8.

11. Un tee ne mahzihs ikweens ſawu tuwaku, un ikweens ſawu brahli, ſazzidams: Paſihſti to Kungu: Jo teem buhs wiſſeem mannu paſiht, no ta maſaka ſtarp teem, lihds to leelaku ſtarp teem. Jahn. 6, 45. 65. Ebr. 10, 16. 1 Jahn. 2, 27.

12. Jo es apſchehlohſchohs pahr winnu netaiſnibahm, un ne atgahdaſchohs wairs winnu grehku, un winnu noſeegumu. Neem. 11, 27.

13. Eekſch ta, ka winſch ſakka: Weenu jaunu, irr winſch to pirmu wezzu darrijis: Kas nu wezz irr darrihts, un wezz tohp, tas irr tai iſnihkſchanai tuwu.

Ta 9. Nodalka.

To Lewiſchu preeſteru-ammats irr iſnihzinahts, 1. Jo ta wezza derriba bija weena preekſch-ſihme tahs jaunas, 8. Bet ta jauna irr weena peepildiſchana tahs wezzas, 11. Jo Kriſtus irr nu wiſſu darrijis, un mums weemu mahſchigu peſtiſchanu pelnijis, 15.

Tad nu gann tai pirmai telti bija tahs Deewa-kalpoſchanas likkumi, un ta ahriga ſwehtiba. 2 Mohſ. 25, 8. n. 36, 3. 4.

2. Jo ta pirma Deewa telts bij ſataiſita, eekſch ka bija tas lukturis, un tas galds, un tahs Deewa preekſchliktas maiſes, kas faukta tohp ta ſwehta (weeta). 2 Mohſ. gr. 25, 23, 30. 31. n. 26, 1. n. nod 36, 1. ꝛc. 3 Mohſ. gr. 24, 5. ꝛc.

3. Bet ais to ohtru preekſchwelkamu bija tas dſihwoklis, kas faukts tohp ta wiſsſwehtaka weeta.

4. Tur eekſchâ bija tas ſelta kwehpinajams trauks, un tas derribas ſchkirſts pahr pahrim apſeltihts, kurrâ bija tas ſelta trauziņſch, eekſch ka ta debbes maiſe bija, un tas ſiſlis Aarona, kas bij ſakkojis, un tee galdini tahs derribas. 2 Mohſ. gr. 16, 33. nod. 25, 10. 21. nod. 26, 33. nod. 34, 29. 4 Mohſ. gr. 17, 10. 1 Kehn. 8, 9. 2 Laik. gr. 5, 10.

5. Un wirſû pahr to bija tee Kerubini tahs gohdibas, kas to derribas-ſchkirſta wahku apehnoja: No ka taggadiņ ſe wiſchki ne irr jarunna. 2 Mohſ. gr. 25, 18.

6. Kad nu ſchahs leetas tà bij fatai tas, tad eegahje tee preeſteri gan eekſch to pirmu dſihwokli, allaſchu tahs Deewa kalpoſchanas padarrihmi. 4 Mohſ. gr. 28, 3.

7. Bet eekſch ta ohtra gahje ween tas augſts preeſteris gads kahrtâ weenreiz ne bes affinim, ko winſch uppureja preekſch ſaweem paſcheem, un to ſaw ſchu noſeegumeem. 2 Mohſ. gr. 30, 10. 3 Mohſ. gr. 16, 2. 15. 34. Ebr. 9, 25.

8. Ar ko tas Swehts Gars rahdi to zeku tahs ſwehtibas wehl ne eſſ atwerr

atwehrâ, kamehr tas pirmais dſihwoklis wehl paſtahwetu. Jahn. 14, 6. Ebr. 10, 19. 20.

9. Kas bija weena preekſch-ſihme ta nahkama laika, kurra dahwanas un upuri tohp uppureti, kas ne warr pehz to ſinnamu firdi pilnigu darriht to, kas kalpo. Ap. darb. 13, 39. Gal. 3, 21.

10. Tikkai eekſch barribahm, un dſehreeneem, un daſchkahrtigahm maſgaſchanahm, un ahrigeem likkumeem tahs meeſas, kurras lihdſ tam laikam tahs labbakas eetaiſiſchanas irr uſliktas. 3 Mohſ. gr. 11, 2. 4 Mohſ. gr. 19, 7.

Lekzions ohtrâ ſwehdeenâ preekſch leeldeenas.

11. Bet Kriſtus tas Augſts Preeſteris ta nahkama labbuma, nahzis irr zaur leelu un ſpilnu dſihwokli, ne ar rohkahm darritu, tas irr, ne no ſchahm radditahm leetahm darritu. Ebr. 3, 1. nod. 4, 14. nod. 6, 20. nod. 8, 1.

12. Neds zaur to affini to ahſchu jeb telku, bet zaur ſawu paſchu affini, weenreiſi ſwehtâ weetâ eegahjis, un weenu muhſchigu peſtiſchanu ſagahdajis. Ap. darb. 20, 28. Eweſ. 1, 7. Kol. 1, 14. Ebr. 10, 10. 1 Peh. 1, 19. Par. Jahn. 1, 5. nod. 5, 9.

13. Jo ja tas affins to wehrſchu un ahſchu, jeb tee pelni tahs jaunas gohws tohs neſchkihſtus apflazzinadama ſchkihſti pee ſchkihſtibas tahs meeſas, 3 Mohſ. gr. 16, 14. 16. 4 Mohſ. gr. 19, 2. 4. 9. 12. 17. 18. Ebr. 10, 4.

14. Zik wairak tas affins Kriſtus, kas zaur to muhſchigu Garru few paſchu Deewam beswainigu irr uppurejis, ſchkihſtibs jubſu ſinnamu firdi no teem mirruſcheem darbeem, kalpoht tam dſihwam Deewam? Luhk. 1, 75. Neem. 6, 13. Eweſ. 5, 2. Galat. 1, 4. nod. 2, 20. Tit. 2, 14. Ebr. 6, 1. 1 Peht. 1, 19. nod. 3, 18. nod. 4, 2. 1 Jahn. 1, 7. Par. Jahn. 1, 5.

15. Un tadehl irr winſch tas Widdutais tahs jaunas eeſtahdiſchanas, ka kad ta nahwe bij notikkuſi par atpeſtiſchanu no tahm pahrkahpſchanahm, kas appakſch tahs pirmas derribas bija, tee, kas aizinati irr to apſohlihſchanu tahs muhſchigas ſemantoſchanas dabbu.] Ap. darb. 13, 39. Neem. 3, 25. nod. 5, 6. 1 Tim. 2, 5. Ebr. 12, 24. 1 Peht. 3, 18.

16. Jo kur eeſtahdiſchana irr, tur irr waijaga, ka tam jamirſt, kas to eeſtahdiſchanu darrijis irr.

17. Jo weena eeſtahdiſchana irr ſtipra, kad tas eeſtahditais nomirris irr, zittadi ta ne ſpehj, kad wehl dſihwo, kas to irr darrijis. Gal. 3, 15.

18. Tapehz neds ta pirma bes affinim irr apſtiprinata.

19. Jo kad Mohſus bij runnajis wiſſus bauſlus pehz tahs bauſlibas us wiſſeem laudim, nehme tas to affini to telku un ahſchu ar uhdeni un purpura-willas, un ihſapu, apflazzija tik labb to paſchu grahmatu, kâ wiſſus laudis, 2 Mohſ. 24, 5. 6. 3 Mohſ. 16, 14. 15. 18.

20. Sazzidams: Schis irr tas affins tahs eeſtahdiſchanas, ko Deews jums irr pawehlejis. 2 Mohſ. gr. 24, 8. Matt. 26, 28.

21. Tà lihdſ arridſan apflazzija winſch to DEEWA telti, un wiſſus rihkus tahs ſwehtas kalpoſchanas ar affini. 2 Mohſ. gr. 29 36. 3 Mohſ. gr. 8, 15. 19. nod. 16, 14.

22. Un tik ne wiſſas leetas tohp ar affini ſchkihſtitas, pehz tahs bauſlibas, un bes affins isleeſchanas ne noteek ne kahda peedohſchana. 3 Mohſ. gr. 17, 11.

23. Tad nu waijaga bija, ka tahs preekſch-ſihmes to leetu, kas debbeſis irr, zaur ſchahm leetahm ſchkihſtitas taptu, bet tahm paſchahm debbeſchigahm peenahkahs labbaki uppuri pahr ſchahm.

24. Jo Kriſtus ne irr eegahjis eekſch tahs ar rohkahm darritas ſwehtas weetas, zaur ko tas ihſtens apſihmehts tohp, bet eekſch to debbeſi, ka tas nu parahditohs preekſch ta Deewa waiga par mums. Reem. 8, 34. Ebr. 7, 25. 1 Jahn. 2, 2.

25. Neds arridſan kad winſch few paſchu daſchkahrt uppuretu, itt kà tas augſts preeſteris ikgaddus ſwehtâ weetâ ee-eet ar ſweſchu affini, 2 Mohſ. 30, 10. 3 Mohſ. gr. 16, 2. 3. 4. Ebr. 9, 7.

26. (Zittadi winnam buhtu peenahzis daſchkahrt zeeſt, no eeſahkuma tahs paſaules,) Bet nu irr winſch weenreiſi laika-pabeigſchanâ parahdijees, zaur ſawu paſchu uppuri tohs grehkus iſnihzinaht. 1 Kor. 10, 11. Eweſ. 1, 10. Gal. 4, 4.

27. Un itt kà tas teem zilwekeem nolikts irr weenreiſi nomirt, un pehz ſcho ta ſohdiba,

28. Tà patt arridſan Kriſtus weenreiſi uppurehts tappis par pameſchanu to grehku, taps ohtrâ kahrtâ bes grehkeem

keem redsehts, no teem, kas winnu gaida, us to muhschigu dsihwoschanu. Matt.26,28. Reem.5,6.8.15. n.6,10. 1Peht. 3,18.

Da 10. Nodalla.

To Lewischu uppuri bija weena preekschsihme tahs schehlistschanas, kas zaur to affini Kristus notikkusi. 1. Tadehl buhs mums Firdigi tizzeht, un fwehrigi dsihwoht, 19.

Jo ta baufliba bija weena ehna to nahkamu labbumu, ne tas pats gihmis to leetu, ikgaddus ar teem uppureem, ko tee bes mittefchanas uppure, ne warr ta ne kad tohs, kas uppure, pilnigus darriht. Kol.2,16.17. Ebr.8,5. nod.9,9.

2. Zittadi tee bij mittejuschees uppureht, ja teem, kas pee teem uppureem kalpo ne buhtu fumama firds pahr teem grehkeem, kad tee weenreisi schehlistiti buhtu.

3. Bet nu noteek ikgaddus zaur teem weena peeminneschana to grehku.

4. Jo tas ne warr buht, ka tas affins to wehrschu jeb ahfchu tohs grehkus noņem. 3Mohf.16,14. 4Mohf.19,4. Eb.9,13.

5. Tapehz pafaulé nahkdams kakka winsch: Uppurus un dahwanas tu ne effi gribbejis, bet to meefu effi tu man fataifijs. Dahw.dseef.40,7. dseef.50,8. Eſ.1,11. Jer.6,20. Amos.5,21.

6. Dedsami uppuri un (uppuri) par teem grehkeem tew ne bija pa prahtam.

7. Tad fazziju es: Raugi es nahku, (Grahmatas eefahkumâ irr no mannim rakstihts,) tawu prahtu darriht ak Deews.

8. Kad winsch papreekfch fazzijis bij: Uppuri un dahwanu, un dedsamus uppurus un (uppurus) par teem grehkeem tu ne effi gribbejis, neds tee tew bija pa prahtam: (Kas pehz tahs baufslibas uppureti tohp.)

9. Tad fazzija winsch: Redsi es nahku, ak Deews, tawu prahtu darriht. Tad nozell winsch to pirmu, ka winsch to ohtru eezelk.

10. Eekfch kurra prahta mehs fwehtiti effam zaur to uppuri tahs meefas JEsus Kristus weenreisi (notikkuschu). Ebr.9,12.

11. Un ikkatrs preesteris ſtahweja gann ikdeenas kalpodams, un tohs paſchus uppurus daudſkahrt uppuredams, kas tohs grehkus muhſcham ne warr noņemt.

12. Bet ſchis Weenu uppuri par teem grehkeem uppurejis, ſehd bes mittefchanas pee Deewa labbas rohkas. Dahw. dſ. 110,1. Ap. darb.2,34. 1 Kor. 15,25. Ewef. 1,20. Koloſſ. 3,1. Ebr.1, 3. 13. nod. 8,1.

13. Jo prohjam gaididams teekams winna eenaidneeki likti tohp par pameſlu winna kahjahm.

14. Jo ar Weenu uppuri irr winſch muhſchigi pabeidſis tohs, kas ſwehtiti tohp.

15. Un tas Swehts Gars apleezina mums to arridſan: Jo pehz to, kà winſch papreekſch bij ſazzijis:

16. Schi irr ta derriba, ko es ar ſcheem darriſchu pehz ſchahm deenahm, ſakka tas KUNGS, es dohſchu mannas baufslibas winnu firdis, un rakſtiſchu tahs winnu prahtâ. Jer.31,31.ꝛc. Reem.11,27. Ebr. 8,8.

17. Un ne atgahdaſchohs wairs winnu grehku, un winnu netaifnibas.

18. Kur nu ſcho paſchu peedohſchana irr, tur ne irr wairs uppuris par teem grehkeem.

19. Ja tad mums, brahki, drohſchiba irr ee-eet eekſch tahs ſwehtas weetas zaur to affini JEsus, Jahn.10,9. n.14,6. Reem. 5,2. Eweſ. 2,13. 18. nod. 3,12. Ebr. 9,8.12.

20. Ko winsch mums fataifijis irr par weenu jaunu un dſihwu zelku zaur to preekſchwelkamu, tas irr winna meeſu.

21. Un (tapehz, ka mums irr) weens Augſts Preeſteris pahr to Deewa-nammu. Ebr. 4,14.16.

22. Lai mehs pee-eetam ar ihſtenu firdi, eekſch pilnigas tizzibas, apſlazzinati muhſu firdis no launas apſinnaſchanas. Ezek.36,25. Eweſ.3,12. Jehk.1,6.

23. Un pee meeſas nomaſgati ar ſchkihſtu uhdeni, lai mehs paturram to apleezinaſchanu tahs neſchaubigas jaunas zerribas, (jo tas irr peetizzigs, kas to ir apſohlijis.) 1 Kor.1,9. 1 Teſſ.5,24. Ebr. 4,14.

24. Un laid mehs weens ohtru wehrt nemmam ar ſkubbinaſchanu pee mihleſtibas un labbeem darbeem.

25. Ne atſtahdami no muhſu ſapulzinaſchanas, itt kà daſchi zeeni, bet weens ohtru pamahzidamees: Un to tik dauds wairak, zeek wairak juhs redſat to deenu tuwu nahkam. Reem. 13,11. 2 Peht. 3,9.11.14.

26. Jo ja mehs tihſchi grehkojam, pehz to, ka mehs to atſihſchanu tahs paterſibas dabbujuſchi eſſam, tad ne atleek wairs

wairs kahds uppuris par teem grehkeem. 4 Mohs. gr. 15,30. Matt. 12,31. Ebr. 6,4. 2 Peht. 2,20. 21. 1 Jahn. 5,16.

27. Bet weena breefmiga gaidischana tahs fohdibas, un karstums ta ugguns, kas tohs prettineekus norihs. Ezek. 36,5. Zewan. 1,18. nod. 3,8.

28. Kad jebkursch to bauslibu Mohsus nizzina, tam irr bes apschehlofchanas zaur diwi jeb trim leezineekeem jamirst. 4 Mohs. gr. 35,30. 5 Mohs. 17,6. nod. 19,15. Matt. 18,16. Jahn. 8,17. 2 Kor. 13,1.

29. Zeek gruhtaku fohdibu, (schkeetat juhs) to essam pelnijuschu, kas to Deewa Dehlu ar kahjahm minn, un to assini tahs derribas par neschkihstu turr, zaur ko winsch fwehtihts tappis? Un to Garru tahs schehlastibas irr neewajis? 1 Kor. 11, 29.

30. Jo mehs pasihstam to, kas fazzijis irr: Man peederr ta atreebschana, Es atmakfakschu, fakka tas KUNGS; Un atkal: Tas KUNGS fohdihs fawus laudis. 5 Mohs. 32, 35. 36. Reem. 12, 19.

31. Breefmigi irr, ta dsihwa Deewa rohkas eekrist.

32. Tomehr atgahdajeetees to preekschaju deenu, kurrâs juhs apgaismoti tappuschi, daudz zihkstefchanas to zeeschanu essat paneessuschi. Gal. 3, 4. Wihlip. 1, 29. 30. Kol. 2, 1.

33. Tik labb ka juhs zaur mehdischanahm un behdahm essat pâr ehrmeem tappuschi, un ka juhs arridsan essat par beedreem tappuschi to, kam tâ klahjahs. Wihlip. 1, 7. nod. 4, 14.

34. Jo juhs arridsan essat ar mannahm faitehm lihds zeetuschi, un to laupischanu juhsu mantas ar preeku pazeetuschi, sinnadami ka jums eeksch few paschcem irr weena labbaka un paleekama manta debbesîs. Matt. 5, 12 u. 6, 20. nod. 19, 21. Luhk. 12, 33. Ap. darb. 5, 41. nod. 21, 33. 1 Tess. 2, 14. 1 Tim. 6, 19. Jehk. 1, 2.

35. Tapehz ne metteet juhsu drohschibu nohst, kam leela alga irr. Matt. 10, 32.

36. Bet pazeeschanas jums irr waijaga, ka juhs to Deewa prahtu darrijuschi, to apsohlischanu dabbujat. Luhk. 21, 19.

37. Jo tur wehl irr mas brihdis, un tas, kam janahk irr, nahks, un ne kawesees. Ab. 2, 3. 4. Agg. 2, 7. Luhk. 18, 8. Reem. 1, 17.

38. Bet tas taisns zaur tizzibu dsihwohs: Un ja kas atkahpj, pee ta mannai dwehselei ne irr labs prahts. Gal. 3, 11. 1 Pehk. 1, 6. nod. 5, 10. 2 Pehk. 3, 8. 9.

39. Bet Mehs ne essam no teem, kas atkahpj us pasuschanu, bet kas tizz us tahs dwehseles isglahbschanu.

Ta 11. Nodalla.

Mahziba no tahs ihstenas tizzibas, 1. Stahstischana to fwehtu wezz-tehwu, kas zaur to tizzibu ween irr isglahbti tappuschi, 4. Jo bes tizzibas ne warr Deewam patikt, 6.

Bet ta tizziba irr weena stipra palauschana us tahm leetahm, kas tohp zerretas, un weena ihstena parahdischana to leetu, kas ne tohp redsetas. Reem. 8, 24. 1 Kor. 2, 9.

2. Jo zaur To irr tee wezzajee leezibu dabbujuschi.

3. Zaur to tizzibu noprohtam mehs, ka ta pasaule zaur to Deewa wahrdu irr raddita, tâ, ka kas redsehts tohp, ne tappis irr no tahm leetahm, kas tohp redsetas. 1 Mohs. 1, 1. Dahw. ds. 33, 6. Reem. 4, 17. 2 Pehk. 3, 5.

4. Zaur to tizzibu irr Ahbels Deewam weenu leelaku uppuri peeneffis, ne kâ Kains, zaur ko winsch irr leezibu dabbujis ka winsch taisns esohts, kad DEEWS no winna dahwanas leezinaja, un zaur to runna winsch wehl, jepschu winsch nomirris irr. 1 Mohs. 4, 4. 10. Matt. 23, 35. Ebr. 12, 24.

5. Zaur to tizzibu irr Enoks aisnemts, ka winsch to nahwi ne redsetu: Un winsch ne tappe atrasts, tapehz ka Deews winnu bij aisnehmis: Jo pirms winsch aisnemts tappe, irr winsch leezibu dabbujis, ka winsch Deewam patikke. 1 Mohs. 5, 24. Sihr. 44, 16. nod. 49, 16.

6. Bet bes tizzibas ne warr (Deewam) patikt: Jo kas pee Deewa nahk, tam buhs tizzeht, ka tas irr, un weens atmakfatais buhs to, kas winnu mekle.

7. Zaur to tizzibu irr Noas, zaur Deewu no wehl ne redsamahm leetahm pamahzihts, (Deewu) bihdams to schkirstu uszirtis par isglahbschanu fawa namma: Zaur ko winsch to pasauli irr pasuddinajis, un weens mantineeks tappis tahs taisnibas, kas zaur to tizzibu nahk. 1 Mohs. 6, 8. 13. 14. Sihr. 44, 17. Reem. 3, 22. Ebr. 11, 7.

8. Zaur to tizzibu irr Ahbraâms aizinahts paklausigs bijis iseet us to weetu, ko tam bij dabbuht par mantoschanu, un winsch irr isgahjis, nesinnadams us kurren tas nahktu. 1 Mohs. 12, 1. 4. Ap. darb. 7, 2. 3.

9. Zaur to tizzibu irr winsch fwefchineeks bijis tai apfohlitâ semmê itt kâ fwefchâ, un irr eekfch dfihwokleem mahjojis ar Ihsaâku un Jehkabu, kas lihdsmantineeki bija tahs pafchas apfohlifchanas.

10. Jo winsch gaidija weenu pilsfatu kam pamatti irr, ka darritais un uszehleis Deews bija. Ebr. 3, 4. nod. 12, 22. nod. 13, 14. Par. Jahn. 21, 2.

11. Zaur to tizzibu dabbuja arridsan ta patti Sahra spehku gruhta tapt, un dsemdeja pahr to laiku fawâ wezzumâ, jo winna turreja to par peetizzigu, kas to bij apfohlijis. 1 Mohs. 17, 19. nod. 21, 2. Luhk. 1, 36. Reem. 4, 19.

12. Tadehl irr arridsan no Weenas, un tahs pafchas nodshwojuschas, tik daudz dsimmufchi, itt ka debbes swaigsnes, un itt kâ smiltis kas juhrmallâ, kas ne skaitamas irr. 1 Mohs. 15, 5. nod. 22, 17. Reem. 4, 18.

13. Schee wiffi irr eekfch tahs tizzibas nomirrufchi, un ne irr tahs apfohlifchanas dabbujufchi, bet no tahlenes tahs redsejufchi un zerrejufchi, un ar meeru bijufchi, un apleezinajufchi few weefus un fwefchineekus essam wirs semmes. 1 Mohs. gr. 23, 4. nod. 47, 9. Dahw. ds. 39, 13. ds. 119, 19. Jahn. 8, 33.

14. Jo tee, kas tahdas leetas runna, rahda, ka tee weenu tehwa-semmi mekle.

15. Un ja tee to buhtu peeminnejufchi, no ka tee bij isgahjufchi, tad teem buhtu laiks bijis atgreestees.

16. Bet nu ilgojahs tee pehz weenu labbaku, tas irr, pehz to debbeffigu: Tapehz Deews ne kaunejahs winnu Deews saukts tapt, jo winsch irr teem weenu pilsfatu fataifijis. 2 Mohs. 3, 6. Matt. 22, 32. Ap. darb. 7, 32.

17. Zaur to tizzibu irr Ahbraâms, kad winsch kahrdinahts tappe, to Ihsaaku uppurejis un to weenpeedsimtu atneffis, kas tahs apfohlifchanas dabbujis. 1 Mohs. 22, 2. ꝛc. Sihr. 44, 21.

18. Us ko fazzihts bij: Eekfch Ihsaâka taps tew dsimmums dehwehts. 1 Mohs. 21, 12. Reem. 9, 7. Gal. 3, 29.

19. Un to ihsti dohmadams, ka Deews warrens essus (tw) arridsan no teem mirroneem usmohdinaht: Tadehl winsch to arri par preekfch-sihmi atdabbuja.

20. Zaur to tizzibu irr Ihsaâks to Jehkabu un Eesawu fwehtijis pahr nahkamahm leetahm. 1 Mohs. 27, 27. 39.

21. Zaur to tizzibu irr Jehkabs nomirdams ikweenu to dehlu Jahsepa fwehtijis: Un irr peeluhdsis, klanmidamees us to wirsgallu sawa sisla. 1 Mohs. 47, 31. nod. 48, 5. 15. 16. 20.

22. Zaur to tizzibu irr Jahseps mirdams sluddinajis no tahs iseefchanas to behrnu Israêla, un irr pawehlefchanu dewis pahr sawcem kauleem. 1 Mohs. 50, 24. 25.

23. Zaur to tizzibu tappe Mohsus, kad winsch peedsimmis bija trihs mehnefchus no sawcem wezzateem apslehpts, tadehl ka tee redseja, winnu krahschnu behrninu essam? Un tee ne bihjajahs par to pawehlefchanu ta kehnina. 2 Mohs. 1, 16. nod. 2, 2. 11. Ap. darb. 7, 20.

24. Zaur to tizzibu irr Mohsus leels tappis, aisleedsees weens dehls tahs meitas Waraûs dehwehts kluht: 2 Mohs. 2, 10. 11. 12.

25. Un gribbeja labbaki ar teem Deewa laudim kaunumu zeest, ne kâ weenu laizigu baudischanu to grehku. Dahw. ds. 84, 11.

26. Un schkitte to neewaschanu Kristus leelaku baggatibu essam pahr wissahm Egiptes mantahm, jo winsch noskatijahs us to algu.

27. Zaur to tizzibu atstahje winsch no Egiptes, ne bihdamees par to dusmibu ta kehnina: Jo winsch turrejahs pastahwigi pee ta, kas ne redsams bija, itt kâ winsch to redseru. 2 Mohs. 2, 15. nod. 10, 28. 29. nod. 12, 31. nod. 13, 17. ꝛc.

28. Zaur to tizzibu turreja winsch to leeldeenu, un to affins leefchanu, ka tas maitatais to pirmdsimtu tohs ne grahbtu. 2 Mohs. 12, 13. 22. ꝛc.

29. Zaur to tizzibu gahje tee zaur to farkanu juhru, itt kâ zaur sausumu, to tee Egipteri arridsan apnehmufchees, irr noslihkufchi. 2 Mohs. 14, 21. 22.

30. Zaur to tizzibu irr tee muhri Jerikus sagrûsischi, kad tee septinas deenas bij apkahrt apstahti. Jos. 6, 20.

31. Zaur to tizzibu irr ta mauka Rahkab ne pasuddusi ar teem netizzigeem, kad winna tohs isluhkus ar meeru bij peenehmusi. Jos. 2, 1. 19. nod. 6, 17. 23. Ebr. 2, 25.

32. Un ko fakku es wehl wairak? Tas laiks man peetruhktu, kad es buhtu stahstijis no Gideona, un Baraka, un Sam-

Samsona, un Jepta, un Dahwida, un Samuela, un teem praweefcheem.
Sohg. gr. 4, 6. nod. 6, 11. nod. 11, 1. nod. 12, 7. nod. 13, 24. nod. 15, 20. 1 Sam. 1, 20. nod. 7, 15. nod. 12, 17. nod. 13, 14. nod. 17, 45. 2 Sam. 2, 4.

33. Kas zaur to tizzibu irr kehnina walstibas uswarreischi, taisnibu pastrahdajschi, apsohlischanas dabbujuschi, to lauwu rihkles aisbahsuschi,
Sohg. gr. 14, 6. 1 Sam. 17, 34. 2 Sam. 8, 1. nod. 10, 19. nod. 12, 29. Dan. 6, 22.

34. Ta ugguns spehku isdsehsuschi, ta sohbina asmini isbehgschi, spehzigi tappuschi no tahs wahjibas, karrâ warreni tappuschi, fweschu spehku us behgschanu speeduschi: Sohg. gr. 7, 21. nod. 15, 15. 1 Sam. 14, 1. 2c. nod. 20, 1. 2 Sam. 7, 12. 1 Kehn. 9, 4. nod. 19, 1. 2c. 2 Kehn. 6, 16. nod. 20, 7. 1 Makk. gr. 22, 9. Job. 42, 10. Dahw. dſ. 6, 9. dſ. 89, 20. Esa. 38, 21. Dan. 3, 25.

35. Tahs seewas irr sawus mirruschus no tahs augschamzelschanas atdabbujuschi: Un zitti irr sakulti, un ne irr to isglahbschanu peenehmuschi, ka tee weenu labbaku augschamzelschanu dabbutu. 1 Kehn. 17, 23. 2 Kehn. 4, 36. 2 Mak. 6, 19. Ap. darb. 22, 25.

36. Un zitti irr mehdischanas un pahtagas zeetuschi, un arridsan saites un zeetumu. Jer. 20, 2.

37. Irr ar akmineem nomehtati, ar sahgeem sagreesti, kahrdinati tappuschi, zaur sohbinu nomaitati: Irr awju un kasu ahdâs apkahrt gahjuschi, atstahti, mohziti, behdinati. 1 Kehn. 21, 13. 2 Kehn. 1, 8. Matt. 3, 4.

38. (Kurru ta pasaule ne bija wehrtas,) tukschnibâs bohkstijuschees*, un kalnôs, un allâs, un semmes bedrês.
* Maldijuschees.

39. Un scheem wisseem irr zaur to tizzibu leeziba bijusi, un ne irr to apsohlischanu dabbujuschi. Ebr. 11, 2.

40. Tadehk ka Deews preekschi mums ko labbaku bij papreekschi redsejis, ka tee bes mums ne tapsu pilnigi darriti.

Ta 12. Nodalla.

Skubdinaschana us pazeeschanu un pastahweschanu eekschi behdahm, 1. Uls Kristu ween buhs mums pakaltees, 2. Un eekschi wisseem darbeem jadsamees staigaht, 12.

Tad nu arridsan **Mehs** kà tahds leels pulks leezineeku apkahrt mums irr, **lai mehs noleekam wissu nasu un tohs grehkus, kas muhs wissai apstahj, un ar pazeeschanu tekkam eekschi tahs mums preekschi esoschas zihnischanas,** Reem. 6, 4. nod. 12, 12. 1 Kor. 9, 24. 2 Kor. 7, 1. Ewes. 4, 22. Wihlip. 3, 13. 14. Kol. 3, 8. 1 Peht. 2, 1. nod. 4, 1. 2. Ebr. 10, 36.

2. **Un usraugam us to eesahzeju un pabeidseju tahs tizzibas JEsu,** jepschu winsch warrejs preekâ buht, irr winsch to krustu paneesis, un par to kaunu ne behdajis, un pee labbas rohkas ta Deewa gohdakrehsla sehdees. Luhk. 24, 26. 46. Ap. darb. 3, 15. nod. 5, 31. Wihlip. 2, 8. 1 Peht. 1, 3. Ebr. 1, 3. 13. nod. 2, 10. nod. 8, 1.

3. **Nemmeet wehrâ scho, kas tahdu pretti-runnaschanu no teem grehzineekeem irr paneesis,** ka juhs ne peekuhstat, pagurdami juhsu dwehseles.

4. **Juhs wehl ne essat libds asinim pretti stahweischi, zihkstedami prett teem grehkeem.** 1 Kor. 10, 13.

5. **Un essat aismirsuschi to pamahzischanu, kas us jums itt kà us behrneem sakka: Mans dehls, ne turri lehtu to pamahzischanu ta Kunga, un ne pagursti, kad tu no winna pahrmahzihts kluhsti.** Job. 5, 17. Sal. Sak. 3, 11. 12. Par. Jahn. 3, 19.

6. **Jo ko tas Kungs mihl, to pahrmahza winsch, un winsch schausch ikweenu dehlu, ko winsch usnem.**

7. Ja juhs to pahrmahzischanu pazeeschat, tad turrahs Deews prett jums itt kà prett behrneem: Jo kursch dehls irr, ko tas tehws ne pahrmahza?

8. Bet ja juhs bes pahrmahzischanas essat, pee ka wisseem dalka irr bijusi, tad essat juhs maukas-behrni un ne behrni.

9. Un ja mums muhsu meesigi tehwi irr par pahrmahzitajeem bijuschi, un mehs tohs essam kaunejuschees: Neggi mehs daudſ wairak tam Tehwam to garru paklausigi buhsim, un dsihwosim? 4 Mohſ. 16, 22. nod. 27, 16. Mahz. 12, 7. Es. 57, 16. Jak. 12, 1.

10. Jo winni irr gann weenu masu brihdi, kà paschi sinnadami, muhs pahrmahzijuschi, bet schis (pahrmahza muhs) par labbu, ka mums dalka essoti pee winna swehtibas.

11. **Bet wissa pahrmahzischana klaht buhdama ne tohp no mums turreta libgsmiba essoti, bet noskumschana: Bet wissu pehz dohd**

winna

winna meerigus augſtus tahs taiſnibas teem, kas zaur to irr ismahziti.

12. Tadehl uszelkeet atkal tahs gurdenas rohkas, un flahbanus zelkus.
Eſa. 35, 3.

13. Nemmeet lihdſemus zelkus pa juhſu kahjahm, ka tas, kas tiklis irr, ne pakluhp, bet jo wairak dſeedinahts tohp.

14. Preekſch wiſſeem dſenneet tam meeram pakkat, un tai ſwehtiſchanai, bes ka ne weens to Kungu redſehs. Matt. 5, 9. Reem. 12, 18.
2 Tim. 2, 22.

15. Usluhkodami, ka ne weens no tahs Deewa ſchehlaſtibas nokriht: Ka ne weena ruhkta fakne augſti uſaugdama faſauz, un daudſ zaur to apgahniti tohp. 5 Mohſ. 29, 18. Ap. darb. 17, 13.
2 Kor. 6, 1. Gal. 5, 12. Ebr. 3, 12.

16. Ka ne kas effus weens mauzineeks, jeb beſdeewigs, ittin kà Eeſaws, kas par Weenu barribu ſawu pirmdſimſchanu pahrdewis irr. 1 Mohſ. 25, 33. Ewes. 5, 3.
Kol. 3, 5. 1 Teſſ. 4, 3.

17. Jo juhs ſinnat, ka tas arridſan to ſwehtiſchanu pehz gribbeja eemantoht, un tappe atmeſts: Jo winſch ne atradde ſchehlofchanas weetu pee tehwa, jepſchu winſch to ar aſſarahm mekleja.
1 Mohſ. 27, 34. 35, 16.

18. Jo juhs ne effat nahkuſchi pee to kalnu, ko warreja aiskahrt, un to deggofchu uggunì, un krehſlibu un tumſibu un wehtru. 2 Mohſ. 19, 10. 12.
nod. 20, 19. 5 Mohſ. 5, 22.

19. Un to ſkannumu tahs baſunes, un to balſi to wahrdu, par ko tee, kas to dſirdeja, irr luhgufchi, ka tas wahrds teem ne taptu wairs fazzihts.
2 Mohſ. 20, 19. 5 Mohſ. 5, 5. 24. nod. 18, 16.

20. Jo tee ne warreja neſt, kas pawehlehts tappe: Ja arridſan weens lohps to kalnu aiskahre, bij tam ar akminem nomehtatam, jeb ar bultu noſchautam tapt. 2 Mohſ. 19, 13.

21. Un tik breekſmiga bija ta rahdiſchana, ka Mohſus ſazzija: Es eſmu pahrbihjees un drebbu.

22. Bet juhs effat nahkuſchi pee to kalnu Siona, un pee to pilſatu ta dſihwa Deewa, pee tahs debbeſkigas Jeruſalemes, un pee tahs draudſibas daudſ tuhkſtoſchu eņģeļu. Gal. 4, 26.
Par. Jahn. 3, 12. nod. 21, 2. 10.

23. Un pee tahs ſapulzinaſchanas un draudſibas to pirmdſimtu, kas debbeſis uſrakſtiti irr, un pee Deewu to ſohgi pahr wiſſeem, un pee teem garreem to pilnigu taiſnu. Luhk. 10, 20.

24. Un pee to Widdutaju tahs jaunas derribas JEſu, un pee to aſſini tahs apſlaſzinaſchanas, kas labbaki runna ne kà Abbels. 1 Mohſ. 4, 10.
2 Mohſ. 24, 8. 1 Tim. 2, 5. Ebr. 8, 6. nod. 9, 15. nod. 10, 22. nod. 11, 4. 1 Peht. 1, 2.

25. Peeraugajt, ka juhs to, kas tur runna, ne atmettat: Jo ja tee ne irr isbehguſchi, kas to atmette, kas wirs ſemmes no Deewa pamahzifchanas runnaja, daudſ wairak Mehs (ne isbehgſim), ja mehs no ta atgreeſchamees, kas no debbes irr. Ebr. 2, 3. nod. 10, 28.

26. Ka balſs tannì laikâ to ſemmi pakuſtinaja: Bet nu irr winſch paſludinajis, ſazzidams: Wehl weenreiſi kuſtinaſchu Es ne ween to ſemmi, bet arridſan to debbeſi. Agg. 2, 7. Ebr. 12, 19.

27. Un tas (wahrds), wehl weenreiſi, parahda to pahrzelſchanu to, kam buhs kuſtinatahm tapt, itt kà kas darritas irr, ka tur paleek tas, kas ne irr kuſtinajams.
Dahw. dſ. 102, 27. Matt. 24, 35. 2 Peht. 3, 10.

28. Tadehl kà mehs weenu neſchaubijamu walſtibu dabbujam, irr mums ſchehlaſtiba, zaur ko mums buhs Deewam paprahtam kalpoht, ar kaunefchanu un deewabihjaſchanu. 1 Peht. 2, 5.

29. Jo muhſu Deews irr weens apbihjams ugguns. 5 Mohſ. 4, 24.
nod. 9, 3.

Da 13. Nodalla.

Mahziba no brahligas mihleſtibas, 1. Sirdigas lihdſeeſchanas, 3. Schkiſtas laulibas, 4. Prett to negaiſibu, 5. Ka buhs teem mahziteem klauſiht, 7. Us Kriſtu ween wiſſai palauteem, 8. Teikſchanas uppurus Deewam neſt, 15. Weenu labbu ſinnamu ſirdi paturreht, 18.

Laid ta brahliga mihleſtiba paleek.
Reem. 12, 10. Ewes. 4, 3. 1 Peht. 1, 22. nod. 2, 17. nod. 3, 8. nod. 4, 8.

2. Ne aismirſteet labpraht mahjoht: Jo zaur to irr zitti neſinnadami eņģeļus mahjojuſchi. 1 Mohſ. 18, 1. 3. nod. 19.
Reem. 12, 13. 1 Peht. 4, 9.

3. Atgahdajeetees to faiſtitu, itt kà lihdſ-guhſtiti: Un to, kas launumu zeeſch, itt kà Paſchi arridſan meeſſa buhdami. Matt. 25, 36. Reem. 12, 15.
Kol. 4, 18. 1 Peht. 3, 8.

4. Laita lauliba gohdiga irr ſtarp wiſſeem, un ta laulibas-gulta ne apgahnita: Bet tohs mauzineekus un laulibas pahrkahpejus Deews fohdihs.

5. Lai

5. Lai juhſu buhſchana irr bes negaufibas: Effeet ar meeru ar to, kas pee rohkas irr: Jo winſch irr fazzijis: Es tew ne atſtahfchu, neds tew pamettiſchu. 2 Mohſ. 23, 8. 5 Mohſ. 16, 19. nod. 31, 6. 8. 1 Laik. gr. 28, 20. Joſ. 1, 5. Sal. Sak. 13, 16. Matt. 6, 25. 34. Wihlip. 4, 11. 1 Tim. 6, 6, ꝛc.

6. Tà, ka mehs ar drohſchibu fazziht warram: Tas Kungs irr mans paligs, un es ne bihſchohs, ko darrihs man zilweks. Dahw. dſ. 56, 5. 12. dſeeſ. 118, 6.

7. Peeminneet juhſu wadditaju, kas us jums to Deewa wahrdu runnajuſchi irr: Kurru dſihwoſchanas gallu us lükojeet, un dſenneetees winnu tizzibai pakkal. Ebr. 13, 17.

8. JEſus Kriſtus wakkar un ſchodeen tas pats, un muhſchigi.

9. Ne tohpeet no daſchadahm un ſweſchahm mahzibahm ſchaubiti: Jo tas irr labbi, ka ta firds ſtiprinata tohp zaur to ſchehlaſtibu, un ne zaur barribu, zaur ko ne kahdu labbumu dabbu, kas eekſch tahm ſtaiga. Jer. 29, 8. Matt. 24, 4. Jahn. 6, 27. Reem. 14, 17. nod. 16, 17. Eweſ. 4, 14. nod. 5, 6. Kol. 2, 8. 16. 2 Teſſ. 2, 2. 1 Tim. 4, 3. 1 Jahn. 4, 1.

10. Mums irr weens altaris, no ka ne weenam wallas ehſt, kas winna Deewa telti kalpo.

11. Jo kurru lohpu affins zaur to augſtu preeſteri eeneſts tohp par teem grehkeem eekſch tahs ſwehtas weetas, to paſchu meekas tohp ahrâ preekſch lehgera fadedſinatas. 2 Mohſ. 29, 14. 3 Mohſ. 4, 5. 12. 21. nod. 6, 30. nod. 16, 27. 4 Mohſ. 19, 3.

12. Tapehz arridſan JESUS, ka tas zaur ſawu paſchu affini tohs laudis ſwehtitu, irr ahrâ preekſch wahrteem zeetis. Jahn. 19, 18.

13. Tad nu lai mehs pee winna ahrâ preekſch lehgera iseetam, winna mehdiſchanu neſt.

14. Jo mums ne irr ſcheit weens paleekams pilſahts, bet to nahkamu meklejam mehs. Mik. 2, 10. Wihlip. 3, 20. Ebr. 11, 10. 16.

15. Tad nu lai mehs allaſchin Deewam peneſſam weenu uppuri tahs flawas, tas irr, tohs augļus muhſu luhpu, kas winna wahrdu apleezina. 3 Mohſ. 7, 12. Dahw. dſ. 50, 23. nod. 51, 19. Oſ. 14, 3. Eweſ. 5, 20. 1 Peht. 2, 5.

16. Ne aismirſteet to labbdarrifchanu un isdallifchanu, jo tahdi uppuri Deewam labb patihk. 2 Kor. 9, 12. Wihl. 4, 18.

17. Paklauſajt juhſu wadditajeem, un effeet winneem padewigi: Jo Tee irr nomohdâ preekſch juhſu dwehſelehm, itt kà kam atbildeſchanu buhs doht: Ka tee ſcho ar preeku darra, un ne ar nopuhſchanu, jo tas jums ne irr labbi. Ezek. 3, 18. nod. 33, 2. 8. Wihlip. 2, 29. 1 Teſſ. 5, 12. 1 Tim. 5, 17. Ebr. 13, 7. 1 Peht. 5, 5.

18. Luhdſeet par mums, jo mehs zerrejam, ka mums labba ſinnama firds irr, kas mehs gribbam wiſſâs leetâs gohdigi ſtaigaht.

19. Un wehl wairak luhdſu es, ka juhs ſcho darrat, ka es jo ahtraki jums tohpu atdohts.

20. Bet tas Deews ta meera, kas to Leelu awju Gannu zaur to affini tahs muhſchigas derribas no teem mirroneem irr atkal atweddis prohti muhſu Kungu JEſu, Eſ. 40, 11. Ezek. 34, 23. Zak. 9, 11. Jahn. 10, 11. Ap. darb. 2, 24. 1 Peht. 2, 25. nod. 5, 4.

21. Tas gribbetu juhs pilnigus darriht eekſch wiſſa labba darba, ka juhs winna prahtu darrat: ſtrahdadams eekſch jums, kas winnam labb patihk zaur JEſu Kriſtu, kam lai irr gohds muhſchigi muhſcham, Amen. 2 Kor. 3, 5. Wihlip. 2, 13.

22. Bet es luhdſu juhs, brahki, paneſſeet to wahrdu ſchahs pamahzifchanas, jo es eſmu jums ar ihſeem wahrdeem rakſtijis.

23. Sinnajt, ka tas brahlis Timoteüs irr atlaiſts, ar ko (ja tas tudalin nahk), es juhs redſeſchu.

24. Apſweizinajeet wiſſus juhſu wadditajus un wiſſus ſwehtus. Tee brahki no Italias apſweizina juhs.

25. Schehlaſtiba lai irr ar jums wiſſeem, Amen.

Uls teem Ebreëreem rakſtita no Italias zaur Timoteü.

Jehkaba ta Apuſtuļa Grahmata us wiſſeem rakſtita.

Ta 1. Nodaļa.

Jehkabs mahja, kà eekſch behdahm buhs pazeetigi turretees, 2. To gudribu pee Deewa ween mekleht, 5. 6. No lepnibas behgt, 9. No dumſmibas ſargateeS, 19. To wahrdu ne ween klauſiht, bet arri pehz ta darriht, 22. Un Deewam pateiſi kalpoht, 26.

Jehkabs, weens kalps Deewa un ta Kunga JEſus Kriſtus, tahm diwipadeſmits ziltim, kas iskaiſitas irr, laid irr preeks. Jahn. 7, 35. Ap. darb. 8, 1. 4. 1 Peht. 1, 1.

2. Manni brahli, turrajt to par pilnu preeku, kad juhs daſchadàs kahrdinaſchanàs eekrihtat: Matt. 5, 11. 12. Ap. darb. 5, 41. Reem. 5, 3. Ebr. 10, 34. 1 Peht. 1, 6.

3. Sinnadami, ka ta pahrbaudiſchana juhſu tizzibas pazeeſchanu paſtrahda:

4. Bet ta pazeeſchana laid irr weens pilnigs darbs, ka juhs eſſat pilnigi un weſſeligi, kam nekahda leeta peetruhkſt. Reem. 5, 3. 1 Peht. 1, 7.

5. Un ja kurram no jums gudriba truhkſt, tam buhs no Deewa luhgt, kas wiſſeem dohd weenteeſigi, un ne weenam to pahrmett, tad ta taps winnam dohta. Sal. Sak. 2, 3-5. Jer. 29, 12. Matt. 7, 7. nod. 21, 22. Mark. 11, 24. Luhk. 11, 9. Jahn. 14, 13. nod. 15, 7. nod. 16, 23. 1 Jahn. 3, 22. nod. 5, 14.

6. Bet tam buhs eekſch tizzibas luhgt, ne ſchaubidameeS: Jo kas baſchijahs, tas irr lihdſ wehnai juhras wilnai, kas no wehja tohp ſchaubita un mehtata.

7. Jo tahdam zilwekam ne buhs dohmaht, ka tas no ta Kunga ko dabbuhs.

8. Weens diwprahtigs zilweks irr nepaſtahwigs us wiſſeem ſaweem zelleem.

9. Bet tam brahlam, kas paſemmigs irr, buhs leelitees pahr ſawu augſtumu,

10. Un kas baggats irr, eekſch ſawas paſemmoſchanas, jo winſch kà weena ſahles puķke aiſees. Job. 14, 2. Dahw. dſeeſ. 10, 3. 15. dſeeſ. 102, 12. dſ. 103, 15. Eſaj. 40, 6. 1 Kor. 7, 31. Jehk. 4, 14. 1 Peht. 1, 24. 1 Jahn. 2, 17.

11. Jo ta ſaule irr uslehkuſi ar to karſtumu, un irr to ſahli iskaltejuſi, un winnas puķke irr nokrittuſi, un winna waiga jaukums irr noſuddis, tà patt arridſan tas baggats ſawihtihs eekſch ſawahm darriſchanahm.

12. Swehtigs irr tas wihrs, kas to kahrdinaſchanu paneſs, jo kad tas irr pahrbaudihts, tad dabbuhs tas to krohni tahs dſihwibas, ko tas Kungs irr ſoliijis teem, kas winnu mihl. Job. 5, 17. Sal. Sak. 3, 11. Matt. 10, 22. nod. 19, 28. 29. 2 Tim. 4, 8. Ebr. 12, 5. 1 Peht. 3, 14. nod. 5, 4. Par. Jahn. 2, 10. nod. 3, 19.

13. Ne weenam, kas kahrdinahts tohp, buhs ſazziht: Ka tas no Deewa tohp kahrdinahts, jo Deews ne irr weens kahrdinatais us kaunu, un Winſch pats ne kahrdina ne weenu.

14. Bet ikweens tohp kahrdinahts no ſawas paſchas eegribbeſchanas ſtubbinahts un labbinahts.

15. Pehz to, kad ta eekahroſchana irr eenehmuſees, dſemde ta tohs grehkus: Un kad tee grehki pabeigti, tad dſemde tee to nahwi.

16. Ne peewilleetees, manni mihli brahli.

Lekzions zettortà ſwehdeenà pehz leeldeenas.

17. Wiſſa labba dahwana, un wiſſa pilniga dahwanaſchana irr no augſchenes, kas nahk ſemmè no ta Tehwa tahs gaiſmas, pee ka ne weena pahrmihſchana, neds pahrwehrſchanas ehna. Sal. Sak. 2, 6. Eſ. 4, 5. 6. ꝛc. nod. 46, 10. Mal. 3, 6. Jahn. 3, 27. Reem. 11, 29. 1 Kor. 4, 7.

18. Pehz ſawa prahta irr winſch muhs dſemdejis, zaur to wahrdu tahs pateeſibas, ka mehs buhtum tee pirmajì winna raddijuma. Jahn. 1, 13. nod. 3, 3. 1 Kor. 4, 15. Gal. 4, 19. 1 Peht. 1, 23.

19. Tad nu, manni mihli brahli, lai ikkatrs zilweks tſchakls irr dſirdeht, bet palehns runnaht, un palehns dufmoht. Sal. Sak. 17, 27. Sal. Mahz. 5, 1. 2.

20. Jo ta zilweka dufmiba ne paſtrahda, kas taiſns irr preekſch Deewa. Sal. Mahz. 7, 10.

21. Tapehz leezeet nohſt wiſſu neſchkiſtibu un blehdibu, un peenemmet to eekſch jums eedehſtitu wahrdu ar lehnprahtibu, kas warr juhſu dwehſeles ſwehtas darriht.] Reem. 13, 12. Kol. 3, 8. 1 Peht. 2, 1.

Lekzions peekta ſwehdeenà pehz leeldeenas.

22. Bet eſſeet darritaji ta wahrda un ne ween klauſitaji, kas paſchus peewildami. Matt. 7, 21. Luhk. 11, 28. Reem. 2, 13. 1 Jahn. 3, 7.

23. Jo

23. Jo ja kas irr weens klaufitais ta wahrda, un ne weens darritais, tas irr lihdsinajams weenam wihram, kas sawu meefigu waigu speegelî apluhko. Luhk. 6, 47.

24. Jo winsch irr few nomannijis, un nogahjis, un tudalin aismirsis, kahdâ waigâ winsch bija.

25. Bet kas lohzidamees zauri skatta eekfch to pilnigu bauflibu tahs fwabbadibas, un pee tahs paleek, un ne irr weens aismirfigs klaufitais, bet weens darritais ta darba, tas pats buhs fwehtigs sawâ darbofchanâ. Matt. 5, 19. Jahn. 13, 17. Jehk. 2, 12.

26. Ja kas fchkeetahs juhfu starpâ Deewam kalpojohts, un ne walda sawu mehli, bet sawu firdi peewilt, ta pascha Deewa kalpofchana irr neleeta. Dahw. df. 34, 14. Jehk. 3, 6. 1 Pehk. 3, 10.

27. Weena fchkihsta un ne-apgahnita kalpofchana preekfch Deewa un ta Tehwa irr fchi, tohs bahrinus un atraitnes eekfch winnu behdahm peemekleht, un few pafchu ne-apgahnitu turreht no tahs pafaules.]

Ta 2. Nodalla.

Jehkabs mahza, ka eekfch tizzibas-leetahm ne buhs us to ahrigu gihmi kaudsiht, 1. Un ta weena ihstena tizziba muhfcham bes labbeem darbeem ne irr, 14. Jo tee parahda, ka mehs zaur to tizzibu essam taisni darriti, 18.

Manni brahli, ne fchkeeteet, ka ta tizziba muhfu Kunga JEsus Kristus stahw eekfch ahriga gihmja usluhkofchanas. 3 Mohf. 19, 15. 5 Mohf. 1, 17. nod. 16, 19. Sal. Sak. 24, 23. Sihr. 42, 2. Matt. 22, 16.

2. Jo ja juhfu basnizâ nahktu, kahds wihrs ar selta gredsenu pirkstâ, un krahfchnahm drehbehm, un tur arridsan nahktu weens nabbags ar nejaukahm drehbehm,

3. Un juhs usluhkotut to, kas krahfchnas drehbes nefs, un fazzitut us to: Sehdees Tu fche labbâ weetâ: Un fazzitut us to nabbagu: Stahw Tu tur, jeb fehdees appakfch to pameflu mannu kahju,

4. Neggi juhs pee few pafcheem essat kahdu starpibu darrijufchi, un essat teesneschi tappufchi launu dohmadami?

5. Klaufait, manni mihli brahli, neggi Deews irr isredsejis tohs nabbagus fchahs pafaules, kas tizzibâ baggati irr, un mantineeki tahs walstibas, ko winsch apfohlijis irr teem, kas winnu mihl? 2 Mohf. 20, 6. 1 Sam. 2, 30. Sal. Sak. 8, 17. Matt. 5, 3. Luhk. 12, 31. Jahn. 7, 48. 1 Kor. 1, 26. ꝛc. 1 Tim. 6, 18. 19.

6. Bet Juhs essat teem nabbageem negohdu darrijufchi: Neggi tee baggati juhs uswarr, un welk juhs preekfch fohda-krehfla? 1 Kor. 11, 22.

7. Neggi Tee pafchi saimo to labbu wahrdu, kas pahr jums irr peefaukts tappis?

8. Ja tad juhs to Kehnina bauflibu peepildat pehz to rakstu: Tew buhs tawu tuwaku mihleht kâ few pafchu, tad darrat juhs labbi. 3 Mohf. 19, 18. Matt. 22, 39. Mark. 12, 31. Reem. 13, 8. 9. Ebreh. 5, 2. 1 Teff. 4, 9. Gal. 5, 14.

9. Bet ja juhs to, kas no ahrenes tâ leekahs, usluhkojat, tad darrat juhs grehkus, un tohpat no tahs bauflibas pahrleezinati, itt kâ pahrkahpeji. 3 Mohf. gr. 19, 15. 5 Mohf. gr. 1, 17. nod. 16, 19.

10. Jo kas wiffus bauflus turr, un Weenâ kluhp, tas irr noseedsigs tappis pee wiffeem. 5 Mohf. gr. 27, 26. Matt. 5, 19. 27. Gal. 3, 10.

11. Jo kas fazzijis irr: Tew ne buhs laulibu pahrkahpt: Tas irr arridsan fazzijis, tew ne buhs nokaut: Ja tu nu to laulibu ne pahrlaufifi, bet nokaufi, tad essi tu weens pahrkahpejs tahs bauflibas tappis. 2 Mohf. 20, 13. 14. 5 Mohf. 5, 17.

12. Runnajt tâ, un darrajt tâ, itt kâ, kas juhs zaur to bauflibu tahs fwabbadibas tapfeet teefati. Jehk. 1, 25.

13. Jo tam, kas ne irr apschehlofchanu parahdijis, usees weena fohdiba bes apschehlofchanas: Un tâ apschehlofchana leelijahs pret to fohdibu. Matt. 6, 15. nod. 18, 35. nod. 25, 41. 42. Mark. 11, 25. Luhk. 16, 25. 1 Jahn. 4, 17. 18.

14. Ko tas palihds, manni brahli, ja kas fakka winnam tizzibu essam, un tam newa darbi? Warrig ta tizziba winnu isglahbt? Matt. 7, 26. Jehk. 1, 23.

15. Bet ja kahds brahlis jeb mahsa plikki buhtu, un teem truhkums buhtu tahs deenifchkas usturreschanas, Luhk. 3, 11. 1 Jahn. 3, 17.

16. Un kas no jums us teem fazzitu: Eita ar meeru, sildajtees un pee-ehdeetees: Un juhs teem ne dohtut, kas pee tahs meesas waijaga irr, ko palihds tas? 1 Jahn. 3, 18.

17. Tâ

17. Tà patt arridsan ta tizziba, ja tai darbi newaid, irr pee few paſcha nomirrufi.

18. Bet weens warretu fazziht: Tew irr ta tizziba, un Man irr tee darbi: Rahdi man tawu tizzibu no taweem darbeem, tad es tew arridsan rahdischu mannu tizzibu no manneem darbeem.

19. Tu tizzi weenu Deewu eſſam: Tu darri labbi: Tee welli arridsan tizz, un drebb. Mark. 1, 24.

20. Bet gribbi tu ſinnaht, tu welligs zilweks, ka ta tizziba bes darbeem nomirrufi irr?

21. Ahbraāms muhſu tehws, ne irr tas no teem darbeem taifnohts tappis, kad wiņſch irr ſawu dehlu to Jhſaāku uppurejis us to altari? 1 Mohſ. 22, 1. 9. 12.

22. Tad tu redſi, ka ta tizziba ar taweem darbeem lihdſ irr darbojuſees, un ta tizziba zaur teem darbeem pilniga tappufi? Ebr. 11, 17.

23. Un tas rakſts irr peepildihts tappis, kas ſakka: Ahbraāms irr Deewam tizzejis, un tas irr wiņam par taifnibu peelihdſinahts, un wiņſch irr weens Deewa draugs nofaukts tappis.

1 Mohſ. 15, 6. 2 Laik. gr. 20, 7. Eſa. 41, 8. Reem. 4, 3. Gal. 3, 6.

24. Tad nu redſat juhs, ka zilweks taifnohts tohp no darbeem, un ne ween no tahs tizzibas.

25. Tà patt arridsan ta mauka Rakab, ne irr ta no teem darbeem taifnota tappufi, kad ta tohs ſuhtitus irr peenehmuſi, un zaur zittu zelu iſlaidufi.

Joſ. 2, 1. nod. 6, 23. Ebr. 11, 31.

26. Jo itt kà ta meeſa bes ta garra nomirrufi irr, tà patt arridsan ta tizziba bes darbeem irr nomirrufi.

Ta 3. Nodalla.

Jehkabs mahza, ka ne juhs paſiuddinaht, 1. Bet lehnprahtigam buht, 13. No ſildas un bahrſchanas ſargatees, 14. Meeru turreht, 18.

Ne tohpeet daudſ mahzitaji, manni brahki, ſinnadami, ka mehs leelaku ſohdibu dabbuſim. Matt. 7, 1. nod. 23, 8. Luhk. 6, 37. Reem. 2, 20. 21.

2. Jo mehs kluhpam wiſſi daudſ, ja kas weenâ wahrdâ ne kluhp, tas irr weens pilnigs wihrs, warrens arridsan wiſſu meeſu apturreht. Sal. Mahz. 7, 20. Dahw. dſ. 34, 14. Sal. Sak. 20, 9. Ebr. 14, 1. nod. 19, 16. nod. 25, 11. Matt. 12, 37. Jehk. 5, 26. 1 Pehk. 3, 10. 1 Jahn 1, 8.

3. Redſi teem ſirgeem leekam mehs eemautus muttê, ka tee mums paklauſa, un lohka ar teem wiſſu wiņa meeſu. Dahw. dſ. 32, 9.

4. Redſi arridsan tahs laiwas, jepſchu tahs tik leelas irr, un no ſtipreem wehjeem mehtatas tohp, tohp lohzitas no maſa ſtuhra, us kurren arridsan ta ſtuhrmaņa prahts neſſahs.

5. Tà patt arridsan ta mehle irr maſ lohzeklis, un leelijahs pahr daudſeem; Redſi, magkeniht ugguns kahdu meſchu tas eededſina. Dahw. dſ. 12, 4. 5. dſ. 73, 8. 9. Gal. Sak. 12, 18. nod. 15, 2.

6. Ta mehle irr arridsan weens ugguns, weena pafaule tahs netaifnibas: Tà patt irr ta mehle ſtarp muhſu lehzekteem eezelta, kas to wiſſu meeſu apgahna, un eededſina wiſſapkahrt muhſu dſihwoſchanu, un tohp eededſinata no tahs elles. Matt. 15, 11. 18. 19. Mark. 7, 15. 20. 23.

7. Jo ikkatra dabba tik labb to ſwehru, kà to putnu, tik labb to tahrpu, kà to juhras ſwehru tohp waldita, un irr waldita tappufi no tahs zilwezigas dabbas;

8. Bet to mehli ne warr ne weens zilweks waldiht, to ne peewarramu launumu, pilnu ar nahwigu dſellonu.

9. Zaur to ſlawejam mehs Deewu un to Tehwu, un zaur to nolahdam mehs tohs zilwekus, kas pehz Deewa gihmi irr darriti. 1 Mohſ. 1, 27. nod. 9, 6.

10. No Weenas paſchas muttes iseet ſwehtiſchana un nolahdeſchana; Tas ne peeklahjahs, manni brahki, tà notikt.

11. Jſwerd arridsan weena akka no Weena paſcha awota ſaldu un ruhktu?

12. Warrig, manni brahki, weens wiņges-kohks eljes-ohgas neſt, jeb weens wihna-kohks wihges? Tà patt ne warr weena akka ſahļu un ſaldu uhdeni dot.

13. Kurſch irr gudrs un ſapratigs ſtarp jums? Tas laid rahda no ſawa labbas dſihwoſchanas ſawus darbus eekſch lehnigas gudribas. Eweſ. 5, 4.

14. Bet ja juhs ruhktu bahrſibu un eenaidibu turrat juhſu ſirdîs, tad ne leelijeetees un mellojeet prett tahs patteeſibas. Reem. 13, 13.

15. Schi ne irr ta gudriba, kas no augſchenes ſemmê nahk, bet ta irr ſemmiſkiga, dabbiga un no wella. 1 Kor. 2, 6. 7.

16. Jo

16. Jo kur bahrſiba un eenaidiba irr, tur irr fajukſchana un wiſſada nikna darriſchana. 1 Kor. 3, 3. Gal. 5, 20.

17. Bet ta gudriba, kas no augſchenes irr, irr pirmak ſchkihſta, pehz to meeriga, lehna, paklauſiga, pilna apſchehlofchanas un labbu augku, ne ſohdidama un bes walſchkibas.

18. Bet tee augki tahs taiſnibas tohp eekſch meera fehti, teem, kas to meeru darra.

Ta 4. Nodaļa.

Ta launa eekahroſchana irr tas eeſahkums wiſſu grehku, 1. Mahziba no wiſſadeem Deewa-tikkumeem, 7. ꝛc.

No kurrenes (nahk) karri un kaufchanas juhſu ſtarpâ? Neggi no turrenes, (prohti) no juhſu kahribahm, kas juhſu lohzekļôs karro? Reem. 7, 23. 1 Peht. 2, 11.

2. Juhs eekahrojat, un jums ne irr neneeka: Juhs eenihdat un ſkaudat, un ne warrat ko dabbuht: Juhs kaujat un karrojat, tomehr jums neneeka irr: Tadehk ka juhs ne luhdſat.

3. Juhs luhdſat, un ne dabbujat, tapehz ka juhs ne pareiſi luhdſat: Ka juhs to eekſch juhſu kahribahm apriehjat. Jod. 27, 9. nod. 35, 12 13. Dahw. dſeeſ. 18, 42. dſeeſ. 66, 18. Sal. Sak. 1, 28. Eſ. 1, 15. Jer. 11, 11. nod. 14, 12. Ezek. 8, 18. Zak. 7, 13. Mit. 3, 4. Matt. 20, 22. Reem. 8, 26. 1 Jahn. 3, 22. nod. 5, 14.

4. **Juhs laulibas-pahrkahpeji un laulibas-pahrkahpejas, ne ſinnat juhs, ka ta draudſiba ſchahs paſaules weena Deewa eenaidiba irr? Kas tad gribb tahs paſaules draugs buht, tas irr par Deewa eenaidneeku kluis.** Jahn. 15, 19. nod. 17, 14. Reem. 8, 8. Gal. 1, 10. 1 Jahn. 2, 15.

5. Jeb ſchkeekat juhs, ka tas rakſts welti ſakka: Tam Garram, kas eekſch jums mahjo, gribbahs prett tahs ſkaudibas? 1 Moſ. 6, 5. nod. 8, 21. 4 Moſ. 11, 29. Gal. 5, 17.

6. Un dohd leelaku ſchehlaſtibu: Tadehk ſakka tas (rakſts): **Deews turrahs teem lepneem pretti, bet teem paſemmigeem dohd winſch ſchehlaſtibu.** Jod. 22, 29. Sal. Sak. 3, 34. n. 29, 23. Matt. 23, 12. Luhk. 1, 52. nod. 14, 11. nod. 18, 14. 1 Peht. 5, 5.

7. **Tad nu padohdeetees Deewam, ſtahweet tam wellam pretti, tad behgs winſch no jums.** Ew. 4, 27. 1 Peht. 5, 9.

8. **Mahzeet tuwu pee Deewa, tad winſch tuwu pee jums nahks: ſchkihſtajt tahs rohkas juhs grehzineeun darrajt ſchkihſtas tahs ſirdis juhs prahtigi.** Eſ. 1, 16. Jehk. 1, 8.

9. Turrajtees kâ behdigi, un eſſeet noſkummuſchi, un raudajt: Juhſu ſmeeſchana laid pahrwehrtita tohp par behdahm, un juhſu lihgſmiba par noſkumſchanu. Matt. 5, 4.

10. Paſemmojeetees preekſch ta Kunga, un winſch juhs pa-augſtinahs. Jod. 22, 29. Sal. Sak. 29, 23. Matt. 23, 12. Luhk. 14, 11. nod. 18, 14. 1 Peht. 5, 6.

11. Ne aprunnajt weens ohtru, brahli: Kas to brahli aprunna, un ſawu brahli teeſa, tas aprunna to bauſlibu, un teeſa to bauſlibu: Bet ja tu to bauſlibu teeſa, tad ne eſſi tu weens darritais tahs bauſlibas, bet weens ſohgis. Matt. 7, 1. Luhk. 6, 37. Reem. 2, 1. 1 Kor. 4, 5.

12. **Tur irr weenigs bauſlibas-deweis, kas warr peſtiht un nomaitaht: Kahds eſſi tu, kas tu to ohtru teeſa?** Matt. 7, 1. Reem. 14, 4.

13. Nu jelle juhs, kas juhs ſakkat: Schodeen jeb rihtu eeſim mehs us ſchoſeb to pilſatu, un kawekſimees tur Weenu gaddu, un darrifimees prezzedami, un pelnifimees. Sal. Sak. 27, 1. Luhk. 12, 18.

14. Kas juhs ne ſinnat, kas rihtu notiks, jo kas irr juhſu dſihwiba, ta irr twaiks, kas maſu brihdi rahdahs, un pehz isnihkſt. Eſ. 40, 6. 1 Kor. 7, 31. Jehk. 1, 10. 1 Peht. 1, 24. 1 Jahn. 2, 17.

15. Kuxrâ weetâ jums buhtu jaſakka: Ja tas Kungs gribb, un mehs dſihwoſim, tad darrifim mehs ſcho jeb to. Ap. darb. 18, 21. 1 Kor. 4, 19. Ebr. 6, 3.

16. Bet nu leelijatees juhs juhſu lepnibas, wiſſa tahda leelifchana irr launa. 1 Kor. 5, 6.

17. **Tad nu, kas ſinna labbdarriht, un ne darra, tam tas irr par grehkeem.** Luhk. 12, 47. Jahn. 9, 41. Reem. 1, 20. 21, 32. nod. 2, 17. 18. 23.

Ta 5. Nodaļa.

Us baggatibu ne buhs paſaukteem, 1. Teem darbneekeem to algu ne aiſturreht, 4. Pazeetigam buht, 7. Neweſſeleem buhs likt preekſch Kewis eekſch draudſibas luhgt, 14. Jo tahda luhgſchana irr ſpehziga, 16.

Nu jelle, juhs baggati, raudajt kaukdami pahr juhſu behdahm, kas pahr jums nahk. Sal. Sak 11, 28. Amos. 6, 1. Luhk. 6, 24. 1 Tim. 6, 9.

2. Juhſu baggatiba irr ſapuſi, un juhſu drehbes irr to kohdu bartiba tappuſchas. Matt. 6, 19. 20.

3. Juhſu ſeltz un ſudrabs irr faruhſejis, un winſu ruhſa jums buhs par leezibu, un aprihs juhſu meeſas itt kâ uguns, juhs eſſat mantas krahjuſchi, pehdigâs deenâs. Reem. 2, 5.

4. Redsi, ta alga to darbneeku, kas juhsu tihrumus irr płahwuschi, kas no jums atranta irr, brehz: Un ta brehkschana to pławeju irr nahkusi preeksch ta Kunga Zebaot ausim. 3 Mohs. gr. 19, 13.
5 Mohs. gr. 24, 14. Job. 24, 10. 11.

5. Juhs essat kahri dsihwojuschi wirs semmes, un kahribu dsinnuschi: Juhs essat juhsu sirdis barrojuschi, itt kà weenâ nokauschanas deenâ. Job. 21, 13. Luhk. 16, 19. 25.

6. Juhs essat nosohdijuschi, juhs essat nokawuschi to taisnu, un winsch ne turrahs jums pretti.

7. Tad nu esseet lehnprahtigi, brahłi, lihds tai atnahkschanai ta Kunga. Raugi, tas arrais gaida tohs dahrgus semmes-augłus, lehnprahtigs buhdams pahr teem, teekams winsch dabbu to rihtaleetu, un wakkara-leetu. 5 Mohs. gr. 11, 14.

8. Esseet Juhs arridsan lehnprahtigi, apstiprinajeet sawas sirdis, jo ta atnahkschana ta Kunga irr tuwu nahkusi.

9. Ne nopuhscheetees weens prett ohtru, brahłi, ka juhs ne tohpat pasuddinati: Redsi, tas Sohgis stahw preeksch durwim. Matt. 24, 33.

10. Manni brahłi, nemmeet par preekschsihmi tahs zeeschanas ta łaunuma, un tahs lehnprahtibas, tohs praweeschus, kas eeksch ta Kunga wahrda irr runnajschi. Matt. 5, 12.

11. Raugi, mehs teizam tohs laimigus essam, kas panefs, juhs essat to pazeeschanu Jjaba dsirdejschi, un to gallu ta Kunga redsejschi, ka tas Kungs sirdsschehligs irr un weens apschehlotais. 4 Mohs. 14, 18.
Job. 1, 21. 22. n. 42, 10. Dahw. ds. 103, 8. Matt. 5, 11.

12. Tomehr preeksch wisseem, manni brahłi, ne swehreet neds pee tahs debbes, neds pee tahs semmes, neds kahdâ zittâ swehreschanâ: Bet juhsu wahrds lai irr tà, kas tà irr, un ne, kas ne irr, ka juhs ne kahdâ sohdibâ krihtat.
Matt. 5, 34. 2 Kor. 1, 17. 18.

13. Irr kas juhsu starpâ zeeschanâ? Tas lai Deewu luhds: Irr kas labbâ prahtâ? Tas lai dseed. Ewes. 5, 19.
Koloss. 3, 16.

14. Irr kas juhsu starpâ newessels, tas lai aizina tohs wezzajus juhsu Deewa draudsibas, lai tee pahr winnu luhds, swaididami winnu ar ełji eeksch ta Kunga wahrda. Mark. 6, 13. nod. 16, 18.

15. Un ta luhgschana tahs tizzibas isglahbs to newesselu, un tas Kungs pazels winnu, un ja winsch kahdus grehkus buhtu darrijis, tad taps winnam tee peedohti.

16. Isfuhdseet weens ohtram tohs noseegumus, un luhdseet zits preeksch zitta, ka juhs wesseli tohpat, weena Taisna sirdiga luhgschana dauds eespehj.

17. Elijas bija weens zilweks no itt lihdsas dabbas kà mehs, un luhdse weenâ luhgschanâ, ka ne bij leetum liht, un leetus ne lihje wirs semmes trihs gaddus un seschus mehneschus. 1 Kehn. 17, 1.
n. 18, 42. 45. Sihr. 48, 3. Luhk. 4, 25. Ap. darb. 14, 15.

18. Un winsch luhdse atkal, un ta debbes dewe leetu, un ta semme nesse sawus augłus. 1 Kehn. 18, 41. ꝛc.

19. Brahłi, ja kas juhsu starpâ no tahs pateesibas irr nomaldijees, un weens to atgreesch, Matt. 18, 15.

20. Tam buhs sinnaht, ka, kas to grehzineeku no maldischanas sawa zełła atgreesch, tas isglahbs weenu dwehseli no tahs nahwes un apklahs to grehku pulku. Sal. Sak. 10, 12. 1 Peht. 4, 8.

Juda ta Apustuła Grahmata us wisseem rakstita.

Mahziba no pastahweschanas eeksch mahzibas un labbeem darbeem, 3. Jo dauds essam wiltigus mahzitajus, ko Deews sohdihs, 4. No zihksteschanas Mikkeła pahr tahm meesahm Mohsus, 9. Praweeschu mahziba Eenoka no tahs pastaras deenas, 14.

Judas, weens kalps JEsus Kristus, un Jehkaba brahlis teem no Deewa ta Tehwa swehtiteem, un zaur JEsu Kristu pasargateem aizinateem:
Luhk. 6, 16. Jahn. 17, 11. Ap. darb. 1, 13. 1 Peht. 1, 5.

2. Apschehlofchana lai irr jums, un meers un mihlestiba daudskahrtigi.

3. Mihłi, kad es tikkuschi darbojohs jums rakstiht no tahs pestischanas, kas mums weenâ kohpâ irr, tad bija man waijaga jums rakstiht un luhgt, ka juhs zihkstatees par to tizzibu, kas weenreisi teem swehteem eedohta irr. Wihlip. 1, 27.
1 Tim. 1, 18. nod. 6, 12. 2 Tim. 4, 7.

4. Jo tur irr kahdi zilweki eewihluschees, kas jaw senn us scho paschu sohdibu irr papreeksch rakstiti, besdeewigi, kas to schehlastibu muhsu Deewa pahrwehrsch eeksch beskaunibas, un aisleeds to weenigu walditaju Deewu un muhsu Kungu JEsu Kristu.
Reem. 9, 21. 22. Tit. 1, 16. 1 Peht. 2, 8. 2 Peht. 2, 1. 3. 19.

5. Be

5. Bet es gribbu jums atgahdinaht, kas juhs scho weenreisi sinnat, ka tas Kungs tohs laudis no Egipteru semmes pestijis, ohtrâ kahrtâ tohs netizzigus irr nomaitajis. 4 Mohs. 14, 29 ꝛc. n. 26, 64, 65. Dahw. ds. 106, 26. 1 Kor. 10, 5. Ebr. 3, 18. 19.

6. Un tohs engelus, kas sawu wirsibu ne irr sargajuschi, bet sawu dsihwokli irr atstahjuschi, irr winsch ûs to sohdibu tahs leelas deenas ar muhschigahm saitehm appaksch tahs tumsibas saturrejis. Jahn. 8, 44. 2 Peht. 2, 4.

7. Ittin kà Sodoma un Gomorra, un tee apkahrt teem gullami pilsati, tà patt kà schee bij mauzibu dsinuschi, un nogahjuschi zittai meesai pakkaļ, par weenu preekksch-sihmi irr eezeltas, paneſdami to sohdibu ta muhschiga ugguns. 1 Mohs. 19, 24. 5 Mohs. gr. 29, 23. Es. 13, 19. Jer. 20, 16. nod. 50, 40. Mandſ. ds. 4, 6. Ezek. 16, 49. Os. 11, 8. Amos. 4, 11. Luhk. 17, 29. 2 Peht. 2, 6.

8. Tà patt arridsan schee sapnotaji apgahna to meesu, un nizzina tahs kundsibas, un saimo tahs augstibas. 2 Peht. 2, 10. 11.

9. Bet Mikkelis tas leels engelis, ka tas ar to wellu bahrahs, un darrijahs pahr to meesu Mohsus, ne drihsteja kahdu teesu tahs saimoschanas pretti to nest, bet fazzija: Lai tas Kungs tew sohda. Dan. 10, 13. nod. 12, 1. Zak. 3, 2. 2 Peht. 2, 11. Par. Jahn. 12, 7.

10. Bet schee saimo, ko tee ne sinna: Un ko tee pehz tahs dabbas, itt kà tee besprahtigi swehri, atsihst, eekksch ta tee isnihkst. 2 Peht. 2, 12.

11. Wai teem, jo tee irr us to zellu Kaina staigajuschi, un irr isgahsti zaur to peewilschanu tahs algas Balaâma, un irr zaur to prettirunnaschanu Kores nomaitati. 1 Mohs. 4, 8. 4 Mohs. 16 1. 31. nod. 22, 5. 7. 21. 2 Peht. 2, 15. 1 Jahn. 3, 12.

12. Schee irr weena apgahnischana eekksch juhsu mihlestibas dsihrehm, kad tee ar jums lihdsi weesibâs irr, bes bihjaschanas sew paschus barrodami: Padebbesis bes uhdenim, no teem wehjeem mehtati, kaili, ne-augligi, diwkahrt nomirrufchi, isſakneti kohki. Sal. Sak. 25, 14. 2 Peht. 2, 13. 17.

13. Bahrgas juhras wilni, kas sawu paschu kaunu isputtina: Allodamas swaigsnes, kam ta wifsdsilkaka tumsiba tohp paturreta muhschigi. Es. 57, 20.

14. Un no scheem irr arridsan Enoks, tas septitais no Ahdama papreekksch mahzijis, fazzidams: Redsi, tas Kungs nahks ar saweem daudſ tuhkſtoſcheem swehteem, 1 Mohs. gr. 5, 18. Dan. 7, 10. Ap. darb. 1, 11. 1 Teſſ. 1, 10. 2 Teſſ. 1, 10. Par. Jahn. 1, 7.

15. Sohdibu turreht prett wisseem, un pahrmahzibt wissus besdeewigus starp teem, par wisseem winnu besdeewigeem darbeem, ko tee besdeewigi irr darrijuschi, un par wisseem bahrgeem (wehrdeem), ko tee besdeewigi grehzineeki prett winnu irr runnajuschi. Zak. 14, 5. Matt. 12, 36. nod. 25, 31. 2 Teſſ. 1, 7.

16. Schee kurn un waid un staiga pehz sawahm kahribahm, un winnu muttes runna lepnas leetas, un tee brihnijahs pahr to zilweku augstibu, pelnischanas labbad. Dahw. ds. 17, 10. 2 Peht. 2, 18.

17. Bet Juhs, mihli, peeminneet tohs wahrdus, kas jums irr papreekksch fazzitti no teem apustuleem muhsu Kunga JEsus Kristus.

18. Ka tee jums fazzijuschi irr, ka pehdejôs laikôs smehjeji buhs, pehz sawahm besdeewigahm kahribahm staigadami. Ap. darb. 20, 29. 1 Tim. 4, 1. 2 Tim. 3, 1. nod. 4, 3. 2 Peht. 2, 2. nod. 3, 3.

19. Schee irr tee, kas few paschus atschkirrahs, dabbigi zilweki, kam garra newaid. Sal. Sak. 18, 1. Ezek. 14, 7. Os. 4, 14. nod. 9, 10. 1 Kor. 2, 14.

20. Bet Juhs, mihli, ustaifajt few paschus us juhsu wisswehtaku tizzibu, eekksch ta Swehta Garra luhgdami.

21. Turrajtees paschi eekksch Deewa mihlestibas, gaididami to apschehlofchanu muhsu Kunga JEsus Kristus, pee tahs muhschigas dsihwoschanas.

22. Un apschehlojeetees pahr zitteem, (ar dohmigu) starpibu darridami.

23. Un isglahbeet zittus zaur bihjaschanu, un israujeet tohs no ta ugguns, un eenihdeet arridsan tohs no tahs meesas apgahnitus swahrkus. Par. Jahn 3, 4.

24. Bet tam kas spehzigs irr juhs bes peedurschanas pasargaht, un preekksch sawu gohdibu beswainigus stahdiht ar lihgsmibu, Reem. 16, 25. Ewes. 3, 20.

25. Tam weenam gudram Deewam muhsu Pestitajam, lai irr gohds un angsta slawa, spehks un warra, tik labb nu, kà muhschigi muhscham, Amen. Reem. 16, 27. 1 Tim. 1, 17.

Ta swehta Deewa-Mahzitaja Jahna Parahdischanas-Grahmata.

Ta 1. Nodalla.

Jahnis wehl tahm septinahm draudsehm eekſch Asias schehlastibu un meeru, 4. Apraksta ar ihſeem wahrdeem to ihpaſchu un ammatu Kristus, 5. Un tad winna parahdischanu, 9. 10.

Parahdischana JESUS Kristus, ko winnam Deews dewis irr, saweem kalpeem rahdiht, kam notikt buhs ihſā laikā: Un irr tahs ceſihmojis, kahdtidams zaur sawu enģeli sawam kalpam Jahnam.

2. Kas apleezinajis irr to Deewa-wahrdu, un to leezibu JEsus Kristus, ko tas arridsan redsejis irr. 1 Jahn. 1, 1.

3. Swehtigs irr tas, kas to lassa, un tee, kas tohs wahrdus schahs praweekschu-mahzibas dsird, un turr, kas eekſch tahs rakſtihts irr, jo tas laiks irr tuwu. Neem. 13, 11.

Jehk. 5, 8. 1 Pehk. 4, 7. Par. Jahn. 22, 7. 10.

4. Jahnis tahm septinahm Deewa draudsibahm, kas eekſch Asias irr: Schehlastiba (Laid irr) jums, un meers no tā, kas irr un kas bija un kas nahkams irr; Un no teem septineem garreem, kas preekſch winna gohda-krehſla irr.

2 Mohſ. 3, 14. Par. Jahn. 1, 8. nod. 3, 1. nod. 4, 5. 8. nod. 5, 6. nod. 11, 17. nod. 16, 5.

5. Un no JEsus Kristus, kas irr tas peetizzigs Leezineeks, tas Pirmdsimtais no teem mirroneem, un tas Walditais to kehnina wirs semmes: Kas muhs irr mihlejis, un muhs masgajis no muhſu grehkeem ar sawahm asſinim:

Dahm. dſ. 89, 38. Es. 55, 4. Jahn. 8, 14. Ap. darb. 20, 28. 1 Ko. 15, 20. Kol. 1, 18. Ebr. 9, 12. 14. 1 Pehk. 1, 19. 1 Jahn. 1, 7. 9. Par. Jahn. 3, 14. nod. 5, 9. nod. 17, 14. nod. 19, 16.

6. Un irr muhs par Kehnineem un Preestereem darrijis Deewam un sawam Tehwam: Winnam (Laid irr) gohds un warra muhſchigi muhſcham, Amen.

Neem. 12, 1. Ebr. 9, 14. 1 Pehk. 1, 19. nod. 2, 5. 9. Par. Jahn. 5, 10. nod. 20, 6.

7. Raugi, winsch nahk ar tahm padebbeſim, un winnu redſehs wiſſas azzis, un kas winnu dubrukſchi irr, un wiſſas semmes-zilts winna preekſchā kauks; Teeſcham, Amen. Es. 3, 13. 14. Dan. 7, 13. Zak. 12, 10. Matt 24, 30. nod. 25, 31. nod. 26, 64. Jahn. 19, 37. Ap. darb. 1, 11. 1 Teſſ. 1 10. Jud. w. 14.

8 ES esmu tas A un tas O, tas ESAHKUMS un tas GALS, ſakka tas KUNGS, kas IRR, un BIJA, un NAHKAMS irr, tas WISSUWARRENAIS.

Es. 41, 4. nod. 44, 6. nod. 48, 12. Par. Jahn. 1, 4. nod. 21, 6. nod. 22, 13.

9. Es Jahnis, kas es arridsan juhſu brahlis un beedris esmu eekſch behdahm, un pee tahs walſtibas, un eekſch pazeeſchanas JEsus Kristas, biju tai sallā, kas Patmus tohp saukta, ta Deewa wahrda dehl, un tahs leezibas JEsus Kristus dehl. Neem. 8, 17. Wihliv. 1, 7. nod. 4, 14. 2 Tim. 1, 8. nod. 2, 12.

10. Es biju garrā ta Kunga deenā, un dſirdeju pakkal mann weenu ſtipru balſi, kā basuni, Pahr. Jahn. 4, 2.

11. Sakkam: Es esmu tas A un tas O, tas Pirmais un tas Pehdigais; Un: Ko tu redſi, to rakſti grahmatā, un ſuhti tahm draudſehm, kas eekſch Asias irr, us Ewesu, un us Smirnu, un us Pergamu, un us Tiatiru, un us Sardu, un us Wiladelwiu, un us Laodikeu. Par. Jahn. 2, 8. nod. 22, 13.

12. Un es atgreeſohs to balſi ſkattitees, kas ar mannim runnaja: Un atgreeſdamees redseju es ſeptinus ſelta-lukturus.

13. Un widdū starp teem ſeptineem lukturreem weenu, kas Zilweka Dehlam lihdſ bija, ar garreem ſwahrkeem apgehrbtu, un apjohſtu apkahrt kruhtim ar ſelta-johſtu. Ezek. 1, 26. Dan. 7, 13. Par. Jahn. 2, 1. nod. 14, 14. nod. 15, 6.

14. Un winna galwa un matti bija balti, itt kā balta willa, itt kā ſneegs: Un winna azzis bija itt kā ugguns leeſma. Dan. 7, 9. Par. Jahn. 19, 12.

15 Un winna kahjas bija warram lihdſas, ittin kā zeplī degdamas: Un winna balſs itt kā ta balſs daudſ uhdeem. Par. Jahn. 14, 2.

16. Un winnam bija labbā rohkā ſeptinas ſwaigſnes, un no winna mutes gahje weens aſs abbejā puſſē greeſtohs ſohbins, un winna waigs ſpihdeja kā ta ſaule ſpihd sawā karſtumā. Es. 49, 2. Ewes. 6, 17. Ebr. 4, 12. Par. Jahn. 1, 20. nod. 2, 1. nod. 3, 1. nod. 19, 15. 21.

17. Un kad es winnu redseju, krittu es winnam pee kahjahm, itt kā nomirris: Un winsch likke sawu labbu rohku us mann, ſazzidams us mann: Nebihſtees: Es esmu tas Pirmais un tas Pehdigais;

Es. 41, 4. nod. 44, 6. nod. 48, 12. Dan. 8, 18. nod. 10, 10. Par. Jahn. 1, 11. nod. 2, 8.

18. Un

18. Un tas Dsihws: Es biju nomirris, un redsi, es esmu dsihws muhschigi muhscham, Amen. Un man irr tahs atslehgas tahs elles un tahs nahwes. Job 12,14. Dah. dſ. 68,21. Eſ. 22. Reem. 6,9 Par. Jahn. 3 7 nod. 20,1.

19. Raksti, ko tu essi redsejis, tik labb, kas nu irr, un kas arri pehz schim notiks.

20. To noslehpumu no tahm septinahm swaigsnehm, ko tu essi redsejis, mannâ labbâ rohkâ, un tohs septinus selta lukturus. Tahs septinas swaigsnes irr tee engeli to septinu draudsu, un tee septini lukturi, ko tu essi redsejis, irr septinas draudses. Mal. 2,7. Par. Jahn. 1,16. 2,1.

Ta 2. Nodalla.

Jahnam tohp pawehlehts, paſtuhdinaht to draudſiņu Eweſū. 1. Smirnâ, 8. Pergamâ, 12. Tiatirâ, ka tahm buhs no wiltigas mahzibas fargatees un lihdſ gallam peetizigahm buht, 18. ꝛc.

Us to engeli tahs Eweſeru-draudſes raksti: Tà sakka tas, kas tahs septinas swaigsnes sawâ labbâ rohkâ turr, kas widdû starp teem septineem selta-lukturreem staiga: Par. Jahn. 1, 13. 16. 20.

2. Es sinnu tawus darbus, un tawu darboschanu, un tawu pazeeschanu, un ka tu tohs launus ne warri eeredseht: Un tu essi tohs pahrbaudijis, kas sakka, kew essam apustuļus, un ne irr: Un essi tohs atraddis melkušus essam. 1 Johan. 4, 1. Par. Jahn. 2, 9. 13. 19.

3. Un essi paneſſis, un tew irr pazeeschana, un essi manna wahrda dehl darbojees, un ne peekuſſis.

4. Bet tas irr man prett tew, ka tu no tawas pirmas mihlestibas essi atkahjis.

5. Tad nu, atgahdajees, no kurrenes tu essi atkrittis un atgreesees, un darri tohs pirmus darbus, bet ja ne, tad nahkschu es tew drihs, un nostumschu tawu lukturi no sawas weetas, ja tu ne atgreesīsees no grehkeem.

6. Tomehr tas irr tew, ka tu to Nikolaïteru darbus eenihdi, ko es arridsan eenihdu. Par. Jahn. 2, 15.

7. Kam aufis irr, tas lai dsird, ko tas Gars tahm draudsihm saka: Tam, kas uswarr, dohschu es no tahs dsihwibas koka ehst, kas irr ta Deewa parahdisas widdû. 1 Mohſ. 2, 9. Par. Jahn. 22, 2.

8. Un us to engeli tahs Smirnas-draudses raksti: Tà sakka tas Pirmais, un tas Pehdigais, kas nomirris bija, un irr dsihws tappis: Eſ. 41, 4. nod. 44, 6. Par. Jahn. 1, 8. 11. 17. 18.

9. Es sinnu tawus darbus, un behdas, un nabbadsibu, (tomehr tu eſſi baggars) un to saimoschanu no teem, kas sakka, kew essam Judus, un ne irr, bet irr ta sataṇa draudse. Par. Jahn. 2, 2. 13. 19.

10. Ne bihstees neneeka no ta, kas tew jazeesch, redsi, tas satans mettihs no jums zittus zeetumâ, ka juhs kahrdinatt tohpat, un jums buhs behdas desmits deenas; Esi ustizigs lihdſ nahwei, tad dohschu es tew to krohni tahs dsihwibas. 1 Kor. 9, 25. 2 Tim. 2, 5. nod. 4. 7. 8. Jeht. 1, 12.

11. Kam aufis irr, tas laid dsird, ko tas Gars tahm draudsehm saka: Tam, kas uswarr, ne notiks waina no tahs ohtras nahwes. Matt. 13, 9. Par. Jahn. 2, 7. nod. 20, 14. nod. 21, 8.

12. Un us to engeli tahs Pergamas-draudses raksti: Tà sakka tas, kam tas afs abbejâ puſſe greesigs sobbins irr: Par. Jahn. 1, 16. nod. 2, 16.

13. Es sinnu tawus darbus, un kur tu peemahjo, kur ta satana krehslis irr, un ka tu mannu wahrdu turri, un ne essi mannu tizzibu aisleedsis, arridsan tannîs deenâs, kad Antipas mans peetizzigs leezineeks pee jums irr nokauts tappis, kur tas satans mahjo.

14. Bet man irr magkeniht pretti tew, ka tawâ starpâ irr, kas to mahzibu Balaâma zeeni, kas to Balaku mahzija weenu dauſischanu zelt preekſch teem behrneem Israëla, elka-deewa uppurus ehst, un mauzibu dsiht. 4 Mohſ. gr. 22. nod. 23. n. 24, 14. n. 25, 1. 2. n. 31, 16. 2 Peht. 2. 15. 16.

15. Tà patt irr Tew arridsan, kas to Nikolaiteru mahzibu zeeni, ko es eenihdu.

16. Atgreesees no grehkeem, zittadi es gann drihs nahkschu, un karrofchu ar teem zaur to sobbinu mannas muttes. Eſ. 11, 4. nod. 49, 2. Eweſ. 6 17. 2 Teſſ. 2, 8. Ebr. 4, 12. Par. Jahn 1, 16. nod. 19, 15. 21.

17. Kam aufis irr, tas lai dsird, ko tas Gars tahm draudsihm saka: Tam, kas uswarr, dohschu es ehst no tahs apslehptas Mannas, un es dohschu winnam weenu labbu leezibu, un ar to leezibu weenu jaunu wahrdu raksitu, ko ne weens sinna, kà ween tas, kas to dabbu. Matt. 13 9. Par. Jahn. 2, 7. 11. nod. 3, 12.

18. Un us to engeli tahs Tiatiras-draudses raksti: Tà sakka tas Deewa Dehls, kam tahs azzis irr, itt kà uggunn-leesma, un kurra kahjas warram lihdsas irr. Par. Jahn 1, 14. 15.

19. Es sinnu tawus darbus un tawu mihlestibu, un tawu kalposchanu, un ta-

wu tizzibu, un tawu pazeeschanu, un tawus darbus, un ka tas pehdigs darbs pahr to pirmu wairojahs.

20. Bet man irr magkeniht pretti tew, ka tu tai seewai Jesebel walku dohd, kas sakka, kew essam weenu praweetneezi, mahziht un peewilt mannus kalpus, mauzibu dsiht, un eika-deewu uppurus ehst. 1 Kehn. 16, 31. 2 Kehn. 9, 7.

Ap. darb. 15, 20. 1 Kor. 10, 19. 20.

21. Un es ehmu winnai laiku dewis, ka winnai bij atgreestees no sawas mauzibas, un ta ne irr atgreesusees.

22. Redsi, Es mettu winnu us gultu, un tohs, kas ar winnu irr mauzibu dsinnuschi, leelâs behdâs, ja tee ne atgreesisees no saweem darbeem.

23. Un winnas behrnus es nonahwedams nonahweschu, un wiffahm draudsehm buhs atsiht, manni essam, kas ihkstis un sirdis pahrbauda: Un es dohschu ikweenam no jums pehz saweem darbeem. 1 Sam. 16, 7. 1 Laik. gr. 28, 9.

nod. 29, 17. Dahw. ds. 7, 10. ds. 62, 13. Jer. 11, 20. nod. 17, 10. Matt. 16, 27. Jahn. 2, 24. 25. Ap. darb. 1, 24. Reem. 2, 6. nod. 14, 12. 2 Kor. 5, 10. Gal. 6, 5. Par. Jahn. 20, 12.

24. Bet jums sakku es, un teem sitteem Tiatirâ essoscheem, kam schi mahziba ne irr, un kas tohs dsillumus ta satana ne irr eeprattuschi (itt kâ tee sakka): Es ne mettischu us jums kahdu sittu nastu.

25. Tomehr kas jums irr, to turrajt, teekams es nahkschu. Par. Jahn. 3, 11.

26. Un tam, kas uswarr, un mannus darbus lihds gallam turr, dohschu es warru pahr teem paganeem. Dahw. ds. 2, 8. Matt. 19, 28.

Luhk. 22, 29. 1 Kor. 6, 3. Par. Jahn 3, 21.

27. Un winsch ganihs tohs ar weenu dselses-rihkstî, itt kâ mahla-trauki tohp sadausiti, itt kâ ir es no manna Tehwa to ehmu dabbujis.

Dahw. dseef. 2, 8. 9.

28. Un es dohschu winnam to rihta-swaigsni.

29. Kam ausis irr, tas lai dsird, ko tas Gars tahm draudsibahm sakka.

Par. Jahn. 2, 7. 11. 17.

Ta 3. Nodalka.

Jahnis paskubina, kâ pirmat, to draudsi eeksch Sardus, 1. Wiladelwias, 7. Un Laodikeas, 14.

Un us to engeli tahs Sardus-draudses rakstî: Tâ sakka tas, kam tee septini Deewa garri irr, un tahs septinas swaigsnes: Es sinnu tawus darbus, ka tew tas wahrds irr, tew dsihwojam, un tu essi nomirris. Par Jahn. 1, 4. 16. 20.

nod. 2, 1. nod. 4, 5. nod. 5, 6.

2. Essi nomohdâ, un stiprini to sittu, kas gribb nomirt; Jo es ne ehmu tawus darbus pilnigus atraddis preekschi Deewa.

3. Tad nu atgahdajees, kâ tu dabbujis un dsirdejis essi, un turri to, un atgreesees no grehkeem: Ja tu tad ne buhsi nomohdâ, nahkschu es pahr tew, itt kâ saglis, un tu ne sinnasi, kurrâ stundâ es pahr tew nahkschu. Par. Jahn. 3, 19.

Matt. 24, 42. 43. Luhk. 12, 39. 40. 1 Tessal. 5, 2. 2 Pehk. 3, 10. Par. Jahn. 16, 15.

4. Tew irr arridsan mas wahrdu eekschi Sardus, kas sawas drehbes ne irr apgahnijuschi, un tee staigahs ar mannim eekschi baltahm drehbehm, jo tee irr to wehrtas.

Par. Jahn. 4, 4 nod. 6, 11. nod. 7, 9. 13.

5. Kas uswarr, tas taps ar baltahm drehbehm apgehrbts: Un es ne isdeldeschu winna wahrdu no tahs grahmatas tahs dsihwoschanas, un apleezinaschu winna wahrdu preekschi manna Tehwa, un preekschi winna engeleem. 2 Mohs. gr. 32, 32.

Dahw. dseef. 69, 29. Matt. 10, 32. Luhk. 12, 8. Wihlip. 4, 3. Par. Jahn. 3, 8. n. 20, 12. n. 21, 27.

6. Kam ausis irr, tas lai dsird, ko tas Gars tahm draudsibahm sakka.

7. Un tam engeleam tahs Wiladelwias draudses rakstî: Tâ sakka tas Swehtais, tas Pateesigais, kam irr tahs Atslehgas Dahwida, kas atwerr, un ne weens aisslehdz, un aisslehdz, un ne weens atwerr.

Par. Jahn. 3, 14. Job. 12, 14. Es. 22, 22. Par. Jahn. 1, 18.

8. Es sinnu tawus darbus: Redsi, es ehmu preekschi tewis atwehrtas durwis dewis, un ne weens warr tahs aisslehgt: Tapehz ka tew mas spehka, un essi mannu wahrdu fargajis, un mannu wahrdu ne aisleedsis.

9. Raugi, es dohmu no ta satana draudses, kas sakka, kew essam Judus, un ne irr, bet mello; Redsi, es darrischu, ka tee nahks, un pee tawahm kahjahm peeluhgs, un atsihs, ka Es tew ehmu mihlejis. Par. Jahn. 2, 9.

10. Tapehz ka tu essi to wahrdu mannas pazeeschanas turrejis, tad Es tew arridsan pasargaschu no tahs kahrdinaschanas-stundas, kas nahks pahr wissu pasauli, tohs kahrdinaht, kas wirs semmes dsihwo.

11. Redsi, es nahku peepeschi: Turri, kas tew irr, ka ne weens tawu trohni nem. Wihd. 4, 5. P. Jahn. 1, 3. n. 2, 25. n. 22, 7. n.

12. Kas uswarr, to darrischu es par piblari mannâ Deewa-nammâ, un tas wairs ne isees ahrâ: Un es rakstischu

stischu us winnu to wahrdu manna Deewa, un to wahrdu ta pilsfata manna Deewa, tahs jaunas Jerusalemes, kas no debbes no manna Deewa nonahk: Un mannu wahrdu, to jaunu. 1 Kehn. 7, 21. Gal. 4, 26. Ebr. 12, 22. P. Jahn. 2, 17. n. 21, 2. 10. n. 22, 4.

13. Kam aufis irr, tas lai dsird, ko tas Gars us tahm draudsibahm fakka.

14. Un tam engelam tahs Laodikēru draudses rakstī: Tà fakka Amen, tas peetizzigs, un pateefigs Leezineeks, tas Eefahkums ta Deewa Raddijuma.

Kol. 1, 15. Par. Jahn. 1, 5. 6. nod. 3, 7.

15. Es sinnu tawus darbus, ka tu neds aukstś essi neds karsts: Kaut tu buhtu jeb aukstś jeb karsts.

16. Tad nu, ka tu remdens essi, un neds aukstś neds karsts, gribbu es tewi no mannas muttes isspkaut.

17. Jo tu fakki: Es esmu baggats, un baggats tappis, un man ne irr neneeka waijaga: Un tu ne sinni, ka Tu essi behdigs, un noschehlojams, un nabbags, un aklś, un kails. 1 Kor. 4, 8.

18. Es dohmu tew padohmu, ka tew no mannim buhs seltu pirkt, kas ugguni isdedsinahts irr, ka tu baggats tohpi: Un baltas drehbes, ka tu apgehrbts tohpi, un tas kauns tawas kailibas redsehts ne tohp: Un siwaldi tawas azzis ar azzusahles, ka tu redseht warri. 2 Kor. 5, 3. Par. Jahn. 7, 13. nod. 16, 15. nod. 19, 8.

19. Ko es mihleju, tohs pahrmahzu un pamahzu es, tad nu eekahrsees, un atgreesees no grehkeem.

Job. 5, 17. Sal. Sak 3, 11. 12. Ebr. 12, 5. 6. Jehk. 1, 12.

20. Redsi, es stahwu preekschdurwim, un klaudsinaju, ja kas mannu balsi klausa, un tahs durwis atwehrs, pee ta ee eeschu es, un turreschuar to to wakkar-ehdeenu, un Tas ar mannim. Augst. ds. 5, 2. Jah. 14, 21. 2c.

21. Kas uswarr, tam dohschu es ar mannim us mannu gohda-krehslu fehdeht, itin kà Es uswarrejis esmu, un fehdejis ar mannu Tehwu us winna gohda-krehslu.

Matt. 19, 28. Luhk. 22, 30. 1 Kor. 6, 2. 2 Tim. 2, 12. Par. Jahn. 2, 26. 27.

22. Kam aufis irr, tas lai dsird, ko tas Gars tahm draudsibahm fakka.

Par. Jahn. 2, 7. 11. 17. nod. 3, 6. 13.

Ta 4. Nodalla.

Jahnis eerauga weenu gohda-krehslu debbeſis, 2. Un Deewa gohdibu tur wirſū, 3. Ir diwideſmits tſchetrus wezzajus apkahrt to krehslu, 4. Weenu glahſes-juhru, un tſchetrus lohpus, 6. Kas wiſſi weenā kohpā Kristu, kas us to gohda-krehslu ſehſch, teij un flawe, 9.

Pehz to redseju es, un raugi, durwis bij debbesī atwehrtas, un ta pirma balss, ko es dsirdeju, itt kà weenu basuni ar mannim runnajam, fazzija: Uskahp schurp, es tew rahdischu, kas pehz buhs, Par. 1, 10.

2. Un tudal biju es Garrâ, un redsi, tur bija weens gohda-krehslis debbesī zelts, un tur sehdeja weens us ta gohda-krehsla: Ezek. 1, 26. nod. 10, 1. Par. Jahn. 1, 10.

3. Un tas sihmis ta, kas wirsū sehdeja, bija lihds tam akminam Jaspis un Sardus: Un weena warrawihkſne bija wiſs apkahrt to gohda-krehslu, kas israudsijahs itt kà kahds Smaragds.

4. Un wiſs apkahrt to gohda-krehslu bija diwideſmits tſchetri krehsli, un us teem krehsleem redseju es tohs diwideſmits tſchetrus wezzajus sehſcham, apgehrbtus ar baltahm drehbehm, un teem bija selta-krohni us sawahm galwahm:

5. Un no ta gohda-krehsla is-eet sibbini, pehrkoni, un balſis: Un septini deggoſchi elſes-lukturi, kas preekſch ta gohda-krehsla degg, kas irr tee septini Deewa garri. Par. Jahn. 1, 4. nod. 3, 1. nod. 5, 6.

6. Un preekſch ta gohda-krehsla weenu glahſes-juhru tam Kriſtallam lihdsu, un ta gohda-krehsla widdū, un wiſs apkahrt to gohda-krehslu tſchetrus lohpus, pilnus ar azzim preekſchā un pakkaſ. Par. Jahn. 15, 2.

7. Un tas pirmais lohps bija weenam lauwam lihds, un tas ohtrs lohps weenam telkam lihds, un tam treſcham lohpam bija itt kà zilweka waigs, un tas zettorts lohps bija weenam skreijamam ehrgļam lihds. Ezek. 1, 10.

8. Un teem tſchetreem lohpeem bija ikweenam sewiſchķi seſchi spahrni wiſs apkahrt, un bija eekſch puſſē pilni ar azzim, un teem ne irr duſſeſchana deenā un naktī, fazzidami: Swehts, Swehts, Swehts irr tas Kungs Deews tas wiſſuwarrenais, kas bija, un kas irr, un kas nahk. Eſ. 6, 2. 3. Par. Jahn. 1, 4. 8. nod. 11, 17. nod. 16, 5.

9. Un kad tee lohpi gohdu un flawu un pateikſchanu dewe tam, kas us to gohda-krehslu sehdeja, kas muhschigi muhscham dsihwo,

10. Tad nomettahs tee diwideſmits tſchetri wezzajee preekſch ta, kas us to gohda-krehslu sehdeja, un peeluhdſe to, kas muhschigi muhscham dsihwo, un mette sawus krohnus preekſch ta gohda-krehsla, fazzidami:

11. Kungs tu essi zeenigs, dabbuht gohdu un flawu, un spehku: Jo Tu

effi wiffas leetas raddijis, un zaur tawu prahtu irr tahs, un irr raddītas.
Par. Jahn. 5, 12.

Ta 5. Nodalla.

Jahnis eerauga weenu aissehgeletu grahmatu ar feptineem sehgeleem, 1. Ko ne weens ka tas Jehrs warr atdarriht, 3. Par to tas no teem tschetreem lohpeem un diwideſmits wezzajeem tohp klawehts, 8.

Un es redſeju eekſch labbas rohkas ta, kas us to gohda-krehflu ſehdeja, weenu grahmatu, no eekſch- un ahra-puſſes aprakſtitu, un ar feptineem ſehgeleem apſehgeletu. Ezek. 2, 9. 10.

2. Un es redſeju weenu ſpehzigu engeli ſluddinajam ar ſtipru balſi: Kurſch irr zeenigs to grahmatu atdarriht, un us-raiſiht winna ſehgelus?

3. Un ne weens warreja debbeſi neds wirſs ſemmes, neds appakſch tahs ſemmes to grahmatu atdarriht, neds tur eeſkattitees. Wihlip. 2, 10. Par. Jah. 5, 13.

4. Un Es raudaju gauſchi, ka ne weens zeenigs atrafts tappe atdarriht un laſiht to grahmatu, neds tur eeſkattitees.

5. Un weens no teem wezzajeem fazzija us mann: Ne raudi: Redſi tur irr uswarrejis tas Lauwa no tahs zilts Juda, ta Sakne Dahwida, atdarriht to grahmatu, un us-raiſiht winna ſeptinus ſehgelus.
1 Mohſ. 49, 9. 10. Eſ. 11, 1. 10. Reem. 15, 12. Pa. J. 22, 16.

6. Un es redſeju, un raugi, ta gohda-krehfla un to tſchetru lohpu widdū, un to wezzaju widdū, ſtahweja weens Jehrs itt kā nokauts, tam bij ſeptini raggi, un ſeptinas azzis, kas irr tee ſeptini Deewa Garri iſſuhtiti pahr wiſſu ſemmi.
Zak. 3, 9. nod. 4, 10. Jahn. 1, 29. 36. 1 Peht. 1, 19. Par. Jahn. 1, 4. nod. 3, 1. nod. 4, 5.

7. Un tas nahze, un nehme to grahmatu no labbas rohkas ta, kas us to gohda-krehflu ſehdeja.

8. Un kad tas to grahmatu nehmis bij, tad mettahs tee tſchetri lohpi, un tee diwideſmits tſchetri wezzajee preekſch ta Jehra ſemmē, turredami ikweens kohkles un ſelta-kaukus pilnus ar kwehpejamahm ſahlehm, kas irr tahs luhgſchanas to ſwehtu. Dahw. dſeeſ. 141, 2.
Par. Jahn. 8, 3. 4. nod. 14, 2.

9. Un tee dſeedaja weenu jaunu dſeeſmu, fazzidami: Tu eſſi zeenigs, to grahmatu nemt, un winnas ſehgelus us-raiſiht, jo tu eſſi nokauts tappis, un eſſi muhs Deewam atpirzis ar tawu aſſini no wiſſahm zilts tim, un wallodahm, un laudim, un paganeem, Ap. darb. 20, 28. 1 Kor. 6, 20. 1 Pa. 21 Eul. 1, 7. Kol. 1, 14. Ebr. 9, 12. n. 10, 10. 1 Peht. 1, 18. 19. 2 Peht. 2, 1. 1 Jahn. 1, 7. Par. 4, 11. n. 14, 3.

10. Un eſſi muhs muhſu Deewam darrijis par kehnineem un preeſterreem, un mehs waldiſim wirs ſemmes.
2 Mohſ. 19, 6. 1 Peht. 2, 5. 9. Par. Jahn. 1, 6. n. 20, 6.

11. Un es redſeju un dſirdeju weenu balſi daudſ engeku wiſs apkahrt to gohda-krehflu, un teem lohpeem un wezzajeem: Un winnu pulks bija deſmits tuhkſtoſchu reiſ tuhkſtoſchi, un tuhkſtoſchu reiſ tuhkſtoſchi,

12. Sazzidami ar ſtipru balſi: Zeenigs irr tas Jehrs, kas nokauts irr, nemt ſpehku un baggatibu, un gudribu, un ſtiprumu, un flawu, un gohdibu, un pateikſchanu. Par. Jahn. 4, 11.

13. Un wiſſa raddita leeta, kas debbeſs irr un ſemmes wirſū, un ſemmes appakſchā, un kas juhrā irr, un wiſs, kas tur eekſchā irr, dſirdeju es fakkam: Tam, kas us to gohda krehflu ſehſch, un tam Jehram peenahkahs Pateikſchana, un flawa, un gohdiba, un warra muhſchigi muhſcham: Wihlip. 2, 10.

14. Un tee tſchetri lohpi fazzija Amen: Un tee diwideſmits tſchetri wezzajee mettahs ſemmē, un peeluhdſe to, kas muhſchigi muhſcham dſihwo.

Ta 6. Nodalla.

Tas Jehrs atraiſa to pirmu ſehgeli, 1. Tad nahk weens balts ſirgs preekſchā, 1. Pehz atraiſiſchanas ta ohtra ſehgeļa nahk weens ſarkans ſirgs preekſchā, 3. Pehz to treſchu weens mels ſirgs, 5. Pehz to zettortu weens pelleks ſirgs, 7. Pehz to peekt redſ Jahnis appakſch to altari tahs dwehſeles to mohſtu, 9. Pehz to feſtu, redſ un dſird winſch breeſmigas leetas, 12.

Un es redſeju, kad tas Jehrs weenu no teem ſehgeleem us-raiſija, un dſirdeju weenu no teem tſchetreem lohpeem fakkam, itt kā pehrkona balſi: Nahk un luhko.

2. Un es redſeju, un raugi, tur bija weens balts ſirgs, un kas wirs to ſehdeja, tam bija ſtohps: Un tam tappe weens krohnis dohts, un winſch iſgahje uswarredams, un ka tas uswarretu. Par. 19, 11.

3. Un kad tas to ohtru ſehgeli us-raiſija, dſirdeju es to ohtru lohpu fakkam: Nahz, un luhko.

4. Un tur iſgahje zits ſarkans ſirgs, un tam, kas us to ſehdeja, tappe dohts to meeru no ſemmes nemt, un ka tee fawā ſtarpā nokautohs: Un tam tappe weens leels ſohbins dohts.

5. Un kad winſch to treſchu ſehgeli us-raiſija, dſirdeju es to treſchu lohpu fakkam: Nahz, un luhko: Un es redſeju, un raugi weens mels ſirgs, un tam, kas us to ſehdeja, bija ſwars rohkā.

6. Un

6. Un es dsirdeju weenu balsi, to tschetru lohpu widdû sakkam: Weens mehrs kweeschu par weenu grassi: Un trihs mehri meeschu par weenu grassi, un to ełji un wihnu ne samaita: Par. Jahn. 9, 4.

7. Un kad winsch to zettortu sehgeli usraisija, dsirdeju es weenu balsi ta zettorta lohpa sakkam: Nahz, un luhko:

8. Un es redseju, un raugi, weens pelleks sirgs, un kas us to sehdeja, tam tas wahrds bija nahwe: Un ta elle gahje tai pakkał; Un teem tappe warra dohta to zettortu teesu tahs semmes nokaut, ar sohbinu, un ar baddu, un ar nahwi, un zaur teem semmes swehreem.

9. Un kad tas to peektu sehgeli atdarrija, redseju es appaksch to kwehpinajamu-altari tahs dwehseles to, kas nokauti bij ta Deewa wahrda dehł, un tahs leezibas dehł, kas teem bija.

Par. Jahn. 1, 9. nod. 8, 3. nod. 9, 13. nod. 14, 18. nod. 19, 10. nod. 20, 4.

10. Un tee brehze ar stipru balsi, sazzidami: Zeek ilgi tu swehts un pateesigs walditais ne sohdi un atreeb muhsu assini no teem, kas wirs semmes dsihwo?

11. Un ikweenam tappe garras baltas drehbes dohtas, un tappe us teem sazzihts, ka tee wehl maggu laiku dussetu, teekams winnu darba-beedri un winnu brahłi taptu peepilditi, kam bij nokauteem tapt, itt kà arridsan winni.

Par. Jahn. 3, 5. nod. 7, 9. 14.

12. Un es redseju, kad winsch to festu sehgeli usraisija, un raugi, tad tappe leela semmes trihzeschana, un ta saule tappe mella, itt kà sarru-maiss, un ta mehnes tappe ittin kà assins. Joël. 2, 10. nod. 3, 20. Matt. 24, 29. Ap. darb. 2, 20.

13. Un tahs debbes-swaigsnes kritte us to semmi, itt kà weens wihges-kohks sawas ne-eenahkuschas wihges mett, no leela wehja schaubihts.

14. Un ta debbes aisgahje, itt kà weena satihta grahmata, un wissi kalni un sallas tappe no sawahm weetahm kustinatas. Dahw. ds. 102, 27. Es. 34, 4. Ebr. 1, 12. Par. Jahn. 16, 20.

15. Un tee kehnini wirs semmes, un tee leeli kungi un tee baggati, un tee wirsneeki un tee warreni, un wissi kalpi, un wissi swabbadi apslehpahs bedrês, un to kalnu akminôs: Es. 2, 19.

16. Un sazzija us teem kalneem un akmineem: Krihteet pahr mums, un apslehpeet muhs no ta waiga ta, kas us to gohda-krehslu sehsch, un no tahs dusmibas ta Jehra.

Es. 2, 19. Os. 10, 8. Luhk. 23, 30. Par. Jahn. 9, 6.

17. Jo ta leela deena winna dusmibas irr nahkusi: Un kas warr pastahweht?

Ta 7. Nodałła.

Kristus tas Engelis pawehł teem tschetreem engeleem tahs garrigas mohzibas aisturreht, teekams tee isredseti pee winnu peerehm tohp apsehgeleti, 1. 3. Stahstischana ta augsti teizama preeka to swehtu mohzitu, 9.

Un pehz scheem redseju es tschetrus engełus stahwam us teem tschetreem semmes-stuhreem, kas tohs tschetrus semmes-wehjus turreja, ka ne kahds wehjsch puhstu wirs semmes, neds wirs juhras, neds pahr jeb kurru kohku.

2. Un es redseju zittu Engeli uskahpam no rihtapusses, tam bija tas sehgelis ta dsihwa Deewa, un tas brehze ar stipru balsi us teem tschetreem engełeem, kam warra bij dohta to semmi un to juhru samaitaht: Par. Jahn. 14, 1.

3. Sazzidams: Ne samaitajeet to semmi, neds to juhru, neds tohs kohkus, teekams mehs apsehgelesim tohs kalpus muhsu Deewa pee winnu peerehm:

Ezek. 9, 4. Par. Jahn. 9, 4.

4. Un es dsirdeju to pulku to apsehgeletu: Simts un tschetrdesmits tschetrtuhkstoschi bij apsehgeleti no wissahm ziltim to behrnu Israëła. Par. Jahn. 14, 1.

5. No tahs zilts Juda: Diwipadesmits tuhkstoschi apsehgeleti. No tahs zilts Rubena: Diwipadesmits tuhkstoschi apsehgeleti; No tahs zilts Gada: Diwipadesmits tuhkstoschi apsehgeleti.

6. No tahs zilts Ahsera: Diwipadesmits tuhkstoschi apsehgeleti. No tahs zilts Nawtalus: Diwipadesmits tuhkstoschi apsehgeleti. No tahs zilts Manassus: Diwipadesmits tuhkstoschi apsehgeleti.

7. No tahs zilts Simeana: Diwipadesmits tuhkstoschi apsehgeleti. No tahs zilts Lewi: Diwipadesmits tuhkstoschi apsehgeleti. No tahs zilts Ihsaschar diwipadesmits tuhkstoschi apsehgeleti.

8. No tahs zilts Sebulona: Diwipadesmits tuhkstoschi apsehgeleti. No tahs zilts Jahsepa: Diwipadesmits tuhkstoschi apsehgeleti. No tahs zilts Benjamina: Diwipadesmits tuhkstoschi apsehgeleti.

9. Pehz ſcheem redſeju es, un raugi, weens leels puiks, ko ne weens ſkaitiht warreja, no wiſſadahm tautahm, un ziltim, un kaudim, un wallodahm ſtahwam preekſch ta gohda-krehſla, un preekſch ta Jehra, apgehrbti ar baltahm garrahm drehbehm, un palma-ſarrus wirſu rohkâs. Par. Jahn. 3, 5. 18. nod. 6, 11. nod. 7, 14.

10. Un brehzam ar ſtipru balſi, un ſakkam: Ta peſtiſchana peederr muhſu Deewam, kas us to gohda-krehſlu ſehſch, un tam Jehram: Dahw. df. 3, 9. Eſ. 43, 11. Jer. 3, 23. Oſe. 13, 4.

11. Un wiſſi engeli ſtahweja wiſſapkahrt to gohda-krehſlu, un teem wezzajeem, un teem tſchetreem lohpeem, un mettahs preekſch ta gohda-krehſla ſemmê us ſawu waigu, un peeluhdſe Deewu,

12. Sazzidami: Amen; Swehtiſchana, un gohds, un gudriba, un pateikſchana, un ſlawa, un warra, un ſpehks peenahkahs muhſu Deewam muhſchigi muhſcham, Amen:

13. Un weens no teem wezzajeem atbildeja, ſazzidams us manni: Schee, kas apgehrbti ar baltahm garrahm drahnahm, kas irr tee, un no kurrenes irr tee nahkuſchi?

14. Un es ſazziju us wirſu: Kungs, Tu ſinni to; Un wiſch ſazzija us manni: Schee irr, kas nahkuſchi irr no leelahm behdahm, un irr ſawas drehbes maſgajuſchi, un irr ſawas drehbes ballinajuſchi eekſch ta Jehra affinim: Eſ. 1, 18. Ebr. 9, 14. 1 Jahn. 1, 7. Par. Jahn. 1, 5.

15. Tadehl irr tee preekſch Deewa gohda-krehſla, un kalpo wirſum deenâ un nakti wirſa nammâ, un kas us to gohda-krehſlu ſehſch, tas apehnohs tohs. Eſ. 4, 5. 6.

16. Tee ne wairs iſſalks, neds iſtwihks wairs, neds pahr teem krittihs ta ſaule jeb kahds karſtums: Dahw. df. 121, 6. Eſ. 49, 10.

17. Jo tas Jehrs, kas gohda krehſla widdû irr, gannihs tohs, un waddihs tohs pee teem dſihweem uhdens awoſcheem, un Deews noſchahwehs wiſſas affaras no wirſu azzim. Dahw. df. 23, 1. Eſ. 25, 8. Jahn. 10, 11. Par. Jahn. 21, 4.

Ta 8. Nodalla.

Peh; uſraiſiſchanas ta ſeptita ſehgeļa. 1. Redſ Jahnis ſeptinus engelus. 2. Zits engelis uppurto luhgſchanu to ſwehtu us to ſelta-altari. 3. Breeſmigas leetas noteek pehz to tſchetru engeļu baſunoſchanas. 6. 8. 10. 12.

Un kad wiņſch to ſeptitu ſehgeli uſraiſija, tappe kluſſiba debbeſi pee weenas puſs ſtundas;

2. Un es redſeju tohs ſeptinus engeļus, kas preekſch Deewa ſtahweja, un teem tappe ſeptinas baſunes dohtas.

3. Un zits engelis nahze, un ſtahweja pee ta altara, turredams weenu ſelta kwehpejamu trauku: Un tam tappe daudſ ſahles dohtas, ka wiņſch tahs ar tahm luhgſchanahm wiſſu ſwehtu lihku us to ſelta-altari, kas preekſch ta gohda-krehſla irr. Par. Jahn. 5, 8. nod. 6, 9. nod. 9, 13. nod. 14, 18.

4. Un tee duhmi ſcho kwehpejamu ſahku uskahpe ar tahm peeluhgſchanahm to ſwehtu no ta engeļa rohkas preekſch Deewa: Dahw. df. 141, 2.

5. Un tas engelis nehme to kwehpejamu trauku, un pildija to ar ugguns no ta altara, un mette to pee ſemmes: Tad notikke balſis, un pehrkoni, un ſibbini, un ſemmes trihzeſchana.

6. Un tee ſeptini engeli, kam tahs ſeptinas baſunes bija, taiſijahs baſuneht:

7. Un tas pirmais engelis baſuneja, tad notikke kruſſa un ugguns ar affinim ſajaukta, un kritte us to ſemmi, un ta treſcha kohku teeſa isdedſe, un wiſſa ſalla ſahle isdedſe;

8. Un tas ohtrs engelis baſuneja: Un tur tappe ittin kâ leels kalns ar uggunſ ſajaukts juhrâ meſts, un ta treſcha juhras teeſa tappe affins.

9. Un ta treſcha teeſa to radditu leetu, kas juhrâ irr, kam dſihwiba irr, nomirre, un ta treſcha teeſa to laiwu tappe ſamaitata:

10. Un tas treſchais engelis baſuneja, tad nokritte weena leela ſwaigſne, ittin kâ deggoti lahpa no debbes, un kritte us to treſchu teeſu to upju, un us tahm uhdens-awkahm:

11. Un tahs ſwaigſnes wahrds tohp ſaukts: Wehrmeles; Un ta treſcha uhdens-teeſa tappe wehrmeles, un daudſ kauſchu nomirre no teem uhdeņim, je tee bij ruhkti tappuſchi.

12. Un tas zettorts engelis baſuneja, tad

tad tappe famaitata ta trescha teesa tahs saules, un ta trescha mehnes teesa, un ta trescha swaigsnu teesa, ka winnu trescha teesa aptumschota taptu, un ta trescha deenas teesa ne spihdetu, un ta nakts tà patt.

13. Un es redseju un dsirdeju weenu engeli zaur debbes widdu strejam un ar stipru balsi sakkam: Wai! Wai! Wai! teem kas wirs semmes dsihwo to zittu basunu balsu dehl to trijuengelu, kas wehl basunehs.

Ta 9. Nodalla.

Jahnis aprakstta, kas pehz basuneschanas ta peekta engela notizzis, 1. Besdibbini, 2. Un kas us ta-festa engela basuneschanu notizzis, 13.

Un tas peekts engelis basuneja, un es redseju weenu swaigsni no debbes us to semmi krihtam, un tam tappe dohtas tahs atflehgas tahs akkas ta besdibbina.
Luhk. 8, 31. Par. Jahn. 17, 8.

2. Un tas atwehre to akku ta besdibbina, tad kahpe duhmi augscham no tahs akkas, itt kà duhmi kahda leela zepka: Un ta saule tappe aptumschota, un tas gaisa, no teem duhmeem tahs akkas.

3. Un no teem duhmeem nahze fissteni us semmi, un teem tappe warra dohta, itt kà teem skarpijeem warra irr wirs semmes.

4. Un teem tappe sazzihts, ka tee ne maitatu to sahli tahs semmes, neds to sakkumu, jeb kohku, kà ween tohs zilwekus, kurreem tas deewa-sehgelis ne irr preekssch sawahm peerehm. Ezek. 9, 4.
Par. Jahn. 6, 6. nod. 7, 3.

5. Un winneem tappe walla dohta, ka tee tohs ne nokautu, bet mohzitu peezus mehnes chus; Un winnu mohzischana bija, ittin kà weena skarpija mohzischana, kad tas to zilweku irr eedsehlis.

6. Un tannis deenàs meklehs tee zilweki to nahwi, un ne atraddihs winnu, un tee eekahrosees nomirt, bet ta nahwe no winneem behgs. Es. 2, 19.
Jer. 8, 3. Os. 10, 8. Luhk. 23, 30. Par. Jahn. 6, 16.

7. Un tee zihmji to fissteni bija lihdsi teem sirgeem, kas us karru irr sataisiti, un us winnu galwahm bija itt kà krehni, seitam lihdsi, un winnu waigi, kà zilweku waigi. 2 Mohs. 10, 4.
Gudr. 16, 9. Joel. 2, 4.

8. Un teem bija matti, kà seewu matti, un winnu sohbi bija, kà lauwu (sohbi).
Joel. 1, 6.

9. Un teem bija brunnas, kà dselses brunnas, un tas trohkschnis winnu spahrnu, ittin kà tas trohkschnis to rattu, kad dauds sirgi karrâ tekk.

10. Un teem bija astes teem skarpijeem lihdsas, un eekssch winnu astehm bija dselloni, un winneem bija warra, tohs zilwekus maitaht peezus mehnes chus.

11. Un pahr teem bija weens kehnins sch, tas engelis ta besdibbina, winna wahrds bija Ebreeski: Abbaddons, un Greekeru wallodâ: Apollion. Par. Jahn. 9, 1.

12. Tas Weens Wai irr nohst, redsi, tur nahk wehl diwi Wai pehz scheem:
Par. Jahn. 8, 13.

13. Un tas sestes engelis basuneja, un es dsirdeju weenu balsi no teem tschetreem stuhreem ta selta altara, kas preekssch Deewa bija,

14. Sakkam us to sesto engeli, kam ta basune bija: Atraisi tohs tschetrus engelus, kas saistiti irr pee tahs leelas uppes Euwrates. Par. Jahn. 7, 1.

15. Un tee tschetri engeli tappe atraisiti, kas gattawi bija us to stundu un deenu, un mehnesi, un gaddu, ka tee to trescha zilweku teesu nokautu.

16. Un tas pulks to jahtneeku spehka bij diwidesmits tuhkstoschu reis desmits tuhkstoschi. Un es dsirdeju winnu pulku.
Dahw. ds. 68, 18. Dan. 7, 10.

17. Un tà redseju es tohs sirgus zaur weenu rahdischanu, un tohs, kas us teem sehdeja, kam bija uggunigas debbes-sillas, un sehrikkas brunnas; Un to sirgu galwas bija, kà lauwu galwas, un no winnu muttehm gahje ugguns un duhmi, un sehrs.

18. Zaur scheem trim tappe ta trescha zilweku teesa nokauta, (proht) zaur to ugguni, un zaur teem duhmeem, un zaur to sehru, kas no winnu muttehm isgahje.

19. Jo winnu warra stahweja winnu mutte, un winnu astes bija tahm tschuhkkahm lihdsas, teem bija galwas, un ar tahm famaitaja tee.

20. Un tee atlikkuschi zilweki, kas ne bij nokauti tappuschi zaur schahm mohzibahm, tomehr ne irr atgreesuschees no teem darbeem sawu rohku, ka tee ne buhtu peeluhgschi tohs wellus, un tohs selta un sudraba, un warra un akmina un kohka mahkus, kas ne warr redseht neds dsirdeht, neds staigaht. 3 Mohs. 17, 7.
5 Mohs. 31, 17. Dahw. ds. 106, 37. dseef. 115, 4-5. dseef. 135, 15.

21. Un

21. Un ne irr atgreesuschees no sawahm slepkawibahm, neds no sawahm burschanahm, neds no sawas mauzibas, neds no sawahm sahdsibahm.

Ta 10. Nodałła.

Weens Engelis (Kristus) pawehł Jahnam weenu atwehrtu grahmatu ehst, 2. 8. Un teem łaudim nahkoschas leetas sluddinaht, 11.

Un es redseju zittu spehzigu Engeli no debbes nokahpam, kas apgehrbts bij ar weenu padebbesi, un weena waxxawihksne bija us winna galwu, un winna waigs bija itt kà ta saule, un winna kahjas itt kà uggunigi stabbi. Matt. 17, 2. Par. Jahn. 1, 15.

2. Un tam bij weena atwehrta grahmatina-rohkâ, un tas likke sawu labbu kahju pahr to juhxu, un to kreisu pahr to semmi.

3. Un brehze ar stipru balsi ittin kà weens lauwa xuhz: Un kad winsch brehzis bij, runnaja tee septini pehrkoni sawas balsis.

4. Un kad tee septini pehrkoni sawas balsis bij runnajuschi, gribbeju es tahs rakstiht, un es dsirdeju weenu balsi no debbes us mann sakkam: Apsehgele ko tee septini pehrkoni irr runnajuschi, un ne raksti to paschu. Dan. 8, 26. nod. 12, 4. 9.

5. Un tas Engelis, ko es redseju stahwam pahr to juhxu un pahr to semmi, pazehle sawu rohku us debbesi, Dan. 12, 7.

6. Un swehreja pee ta, kas muhschigi muhscham dsihwo, kas raddijis irr to debbesi, un kas tur eekschâ irr, un to semmi, un kas tur eekschâ irr, un to juhxu, un kas tur eekschâ irr, ka tur ne wairs laiks buhs.

7. Bet eeksch tahm deenahm tahs balss ta septita engeła, kad tas basunehs, tad taps tas Deewa noslehpums pabeigts, itt kà winsch saweem kalpeem, teem praweescheem pasluddinajis irr. Par. J. 11, 15.

8. Un ta balss, ko es dsirdejis no debbes, runnaja atkal ar man, un sazzija: Eij, nemm to grahmatinu, kas atwehrta irr ta engeła rohkâ, kas wirs to juhxu un semmes wirsû stahw. Par. Jahn. 10, 4.

9. Un es nogahju pee to engeli, sazzidams us to: Dohd man to grahmatinu, un tas sazzija us mann, nemm un apehd to, un ta buhs ruhkta tawâ wehderâ, bet tawâ muttê buhs ta salda, itt kà meddus. Ezek. 3, 1. 2. 3.

10. Un es nehmu to grahmatinu no ta engeła rohkas, un apehdu to, un ta bija mannâ muttê salda kà meddus, un kad es to biju apehdis, bija ta ruhkta mannâ wehderâ.

11. Un winsch sazzija us mann: Tew buhs atkal nahkoschas leetas pasluddinaht preeksch dauds łaudim, un tautahm, un wallodahm, un kehnineem.

Ta 11. Nodałła.

Jahnam buhs ar weenu needru to Deewa nammu mehroht, 1. Un winnam tohp diwi leezineeki sohliti, 3. Bet ka tas swehrs, kas no ta besdibbina uskahpj tohs nokaus, 7. Tatschu Deews tohs nems debbesi, 11. Us ta septita engeła basuneschanu pateiz tee swehti Deewam, 15. 16. 17.

Un tur tappe man weena needra dohta lihdsa kahdai (mehramai) kahrtei, un tas engelis stahweja sazzidams: Zełłees un mehxo to Deewa-nammu, un to altari, un tohs, kas tur eekschâ peeluhds. Ezek. 40. nod. 41. nod. 42. n. 43.

2. Bet to pagalmu, kas no ahra pusses ta Deewa-namma irr, ismett ahrâ, un ne mehxo to, jo tas irr teem paganeem dohts: Un tee samihs to swehtu pilsfatu tschetrdesmits diwi mehneschus. Par. Jahn. 13, 5.

3. Un es dohschu manneem diwi leezineekeem (wałłu), un tee praweeschu mahzibu sluddinahs tuhkstoschas diwisimts un sesch desmits deenas ar maiseem apgehrbti. Par. Jahn. 12, 6.

4. Schee irr tee diwi ełjes-kohki, un tee diwi lukturi, kas preeksch Deewa tahs semmes stahw. Zak. 4, 2. 3. 11. 14.

5. Un ja kas teem gribb wainu darriht, tad isees ugguns no winnu muttes, un aprihs winnu eenaidneekus; un ja kas tohs gribb apwainoht, tam buhs tà patt nokautam tapt.

6. Scheem irr warra to debbesi aisslehgt, ka leetus ne lihst, winnu praweeschu mahzibas deenâs, un teem irr warra pahr teem uhdenim, tohs assini pahrwehrst, un to semmi ar wissadahm mohkahm sist, zeekkahrt teem gribbahs. 2 Mohs. gr. 7. nod. 8. nod. 9. nod. 10. nod. 11. 1 Kehn. 17, 1.

7. Un kad tee sawu leezibu pabeigs, tad tas swehrs, kas no ta besdibbina uskahpj, ar teem kaxxohs un uswarrehs tohs, un nokaus tohs. Dan. 7, 21. Par. Jahn. 13, 1. 7. 11. nod. 17, 8.

8. Un winnu meesas (gulleys) taî eelâ ta leela pilsfata, kas garrigi saukta tohp Sodoma un Egiptus, kur arridsan muhsu Kungs irr krustâ sists. Par. Jahn. 17, 2. 5. nod. 18, 10.

9. Un

. Un tee (zilweki) no teem laudim un tim un wallodahm un tautahm redhs winnu meefas pufszettortas deewas, un ne laus winnu meefas kappôs zelikt.

10 Un tee, kas wirs semmes dsihwo, preezajees pahr teem, un buhs lihgsmi, un fuhtihs weens ohtram dahwanas, jo schee diwi praweeschi bija tohs mohzijufchi, kas wirs semmes dsihwo.

11. Un pehz pufszettortahm deenahm eegahje eekfch teem weens gars tahs dsihwibas no Deewa, un tee stahweja us fawahm kahjahm, un leela bihjaschana kritte pahr teem, kas tohs eeraudsija.

12. Un tee dsirdeja weenu stipru balsi no debbes us teem fakkam: Nahzeet schur, un tee uskahpe debbesî eekfch to padebbesi, un winnu eenaidneeki skattijahs us teem.

13. Un tanni stundâ notikke weena leela semmes trihzeschana, un ta desmita pilsfata teefa kritte, un tur irr eekfch tahs semmes trihzeschanas septini tuhkstofchi zilweku wahrdi nokauti, un tee atlikkufchi irr pahrbihjufchees tappufchi, un tam Deewam tahs debbes gohdu dewufchi.

14. Tas Ohtrs Wai irr nohsî, un redsi tas Trefchais Wai nahk peepeschi. Par. Jahn. 8, 13. nod. 9, 12. nod. 15, 1.

15. Un tas septihts engelis basuneja, un tur notikke stipras balsis debbesî, fazzidamas: Tahs pasaules walstibas irr muhsu Kungam un winna Kristum kluûschas, un tas waldihs muhschigi muhscham. Par. Jah. 10, 7.

16. Un Tee diwidesmits tschetri wezzajee, kas preekfch Deewa us saweem gohda-krehsleem sehsch, kritte us saweem waigeem, un peeluhdse Deewu, Par. Jahn. 4, 4. 10. nod. 5, 8.

17. Sazzidami: Mehs pateizam tew, Kungs Deews, wissuwarrenais, kas tu essi, un biji, un nahzi, ka tu tawu leelu spehku essi eedabbujis un waldijis.

Par. Jahn. 1, 4. 8. nod. 4, 8. nod. 16, 5. nod. 19, 6.

18. Un tee laudis irr apdusmojuschees, un tawa fohdiba irr nahkusi, un tas laiks to mirruschu, ka tee fohditi tohp, un ka ta alga dohta tohp taweem kalpeem, teem praweeschem, un teem swehteem, un teem, kas tawu wahrdu bihstahs, teem maseem un leeleem: Un ka tee maitati tohp, kas to semmi irr maitajuschi.

19. Un tas Deewa-nams debbesî tappe atwehrts, un tas schkirsts winna derribas tappe winna nammâ redsehts, un tur notikke sibbini un balsis, un pehrkoni, un semmes trihzeschana, un leela kruſſa. Par. Jahn. 15, 5.

Ta 12. Nodalla.

Ta tristita draudse tohp zaur weenu gruhtu seewu eesihmota, kas weenu dehlinu dsemde, 1-5. Tohp no ta puhka wajata, 7. Bet tohp no Deewa pasargata un isglahbta, 7.

Un tur parahdijahs weena leela sihme debbesî: Weena seewa ar to sauli apgehrbta, un ta mehnes winnai pakahjahm, un us winna galwu weens krohnis ar diwipadesmits swaigsnehm.

2. Un ta gruhta buhdama brehze behrnu-sahpes zeesdama un dsimschanas mohkâs buhdama.

3. Un tur parahdijahs zitta sihme debbesî, un redsi weens leels sarkans puhkis, tam bij septinas galwas; Un desmits raggi, un us sawahm galwahm septinas kehninu zeppures.

4. Un winna aste wilke to trefchu teesu to debbes swaigsnu, un mette tahs us to semmi: Un tas puhkis stahweja preekfch tahs seewas, kurrai bij dsemdeht, ka winsch, kad ta dsemdetu, winnas behrnu apehstu.

5. Un winna dsemdeja weenu Dehlu, weenu wihrifku, kas wissus paganus gannitu ar weenu dselses rihkſti, un winnas Dehls tappe aisrauts pee Deewa un winna gohda-krehsla. Dahw. ds. 2, 9. Par. Jahn. 2, 27. nod. 19, 15.

6. Un ta seewa behdse us to tukſnibu, kur winnai irr weena no Deewa fatalkita weeta, kur ta barrota taptu tuhkstofchas diwiſimts un sesdesmits deenas. Par. Jahn. 11, 3.

Lekzions Sw. Mikkela deenâ.

7. Un tur notikke karsch debbesî: Mikkelis un winna engeli karroja prett to puhki, un tas puhkis karroja un winna engeli. Dan. 10, 13. 21. nod. 12, 1. Jud. w. 9.

8. Un ne spehje neneeka, neds winnu weeta irr wairs atrasta debbesî. Dan. 2, 35.

9. Un tas leelais puhkis irr iswests, ta wezza tschuhska, dehwehts tas wels, un tas satans, kas to wissu pasauli peewil-

wiſſ, tas irr (ſatku es) us to ſemmi meſts, un winna engeli ar winnu tur irr nomeſti. 1 Mohſ. 3, 1. 4. Luhk. 10, 18. Jah. 12, 31. 2 Kor. 11, 3. Par. Jahn. 20, 2.

10. Un es dſirdeju weenu ſtipru balſi debbeſi ſakkam: **Nu irr ta peſtiſchana un tas ſpehks, un ta walſtiba muhſu Dewam, un ta warra winra Kriſtum kluhſi, jo tas apſuhdſetais muhſu brahlu irr nomeſts, kas tohs apſuhdſeja preekſch Dewa deenâ un nakti.** Job. 1, 9. nod. 2, 5. Zak. 3, 1. Par. Jahn. 11, 15.

11. **Un tee irr winnu uswarrejuſchi zaur to affini ta Jehra, un zaur to wahrdu ſawas leezibas, un ne irr ſawu dſihwibu mihlejuſchi lihdſ nahwei.** Reem. 8, 33. 34. 37. nod. 16, 20.

12. Tapehz preezajeetees juhs debbeſis, un kas juhs tur eekſchâ dſihwojat, wai teem, kas wirs ſemmes un juhras dſihwo, jo tas wels irr pee jums nonahzis turredams leelu duſmibu, ſinnadams, ka tam maſ laika irr. Dahw. dſ. 69, 11. Eſ. 49, 13. Par. Jahn. 8, 13.

13. Un kad tas puhkis redſeja, ka tas nomeſts bija us to ſemmi, wajaja tas to ſeewu, kas to puiſiti bij dſemdejſi.

14. Un tai ſeewai tappe diwi ſpahrni weena leela ehrgla dohti, ka ta us to tukſnibu ſkreetu, ſawâ weetâ kur winna barrota tohp laikâ un laikôs, un puſs laika preekſch tahs tſchuhſkas. Dan. 7, 25. nod. 12, 7. Par. Jahn. 12, 6.

15. Un ta tſchuhſka iſlaide no ſawas muttes uhdeni itt kâ weenu uppi tai ſeewai pakkaſ, ka ta patti zaur to uppi noweſta taptu.

16. Un ta ſemme nahze tai ſeewai par paligu, un ta ſemme âtwehre ſawu mutti, un aprihje to uppi, ko tas puhkis no ſawas muttes iſlaide.

17. Un tas puhkis apdufmojahs pahr to ſeewu, un negahje karroht ar teem atlikkuſcheem no winnas dſimmuma, kas tohs Deewa bauſlus turr, un kam ta leeziba JEſus Kriſtus irr. 1 Jahn. 5, 10.

18. Un es ſtahweju us tahm juhras ſmiltim.

Ta 13. Nodalka.

Jahnis redſ weenu ſwehru ar ſeptinahm galwahm, un deſmit ragageem, 1. Kas preekſchigi ſaimo. 2. Redſ wehl pirmu ſwehru ar diwi ragageem, 11. Kas zaur brihnumu darriſchanu tohs zilwekus peewilti, 17.

1 Un es redſeju no juhras weenu ſwehru uskahpam, tam bija ſeptinas galwas un deſmits ragi, un us wiņa ragageem deſmits kehninu zepures, un us winna galwahm bija weens wahrds tahs (Deewa) ſaimoſchanas. Dan. 7, 7. Par. Jahn. 17, 3. 9. 12.

2. Un tas ſwehrs, ko es redſeju, bija lihdſ weenam pardekam, un winna kahjas itt kâ lahtſcha, un winna mutte itt kâ lauwas purnis, un tas puhkis dewe tam ſawu ſpehku, un ſawu gohdakrehſlu, un leelu warru. Par. Jah. 12, 9.

3. Un es redſeju weenu no winna galwahm, itt kâ lihdſ nahwei eewainotu, un ta waina winna nahwes tappe deſdinata, un wiſſa ſemme pakkaſ to ſwehru brihnijahs. Par. Jahn. 17, 8.

4. Un peeluhdſe to puhki, kas tam ſwehram warru dewis bij, un peeluhdſe to ſwehru, ſazzidami: Kas irr tam ſwehram lihdſi? Kas warr ar to karroht? Par. Jahn. 18, 18.

5. Un tam tappe **Weena mutte** dohta leelas leetas un Deewa-ſaimoſchanas runnaht, un tam tappe **Warra** dohta karroht tſchetrdeſmits diwi mehneſchus. Dan. 7, 8. 11. nod. 11, 36. Par. Jahn. 11, 2. 9.

6. Un tas atdarrija ſawu mutti ſaimoſchanu prett Deewu runnadams, ſaimodams winna wahrdu, un winna dſihwokli, un tohs, kas debbeſi dſihwo.

7. Un tam tappe (watka) dohta karroht ar teem ſwehteem, un tohs uswarreht, un tam tappe (watka) dohta pahr wiſſu zilti, un wallodu, un tautu. Dan. 7, 21. Par. Jahn. 11, 7.

8. Un to peeluhgs wiſſi, kas wirs ſemmes dſihwo, kurru wahrdi ne irr raktſiti taî grahmatâ tahs dſihwibas ta Jehra, **kas nokauts irr, no dibbinaſchanas tahs paſaules.** 2 Mohſ. 32, 33. Wihlip. 4, 3. Par. Jahn. 3, 5. nod. 17, 8. nod. 20, 12. nod. 21, 27.

9. Ja kam ahſis irr tas lai dſird. Pahr. Jahn. 2, 7.

10. Ja kas zeetumâ wedd, tas ees (pats) zeetumâ: Ja kas ar ſohbinu nokauj, tam buhs ar ſohbinu nokautam tapt. Schi irr **pazeeſchana un tizziba to ſwehtu.** 1 Mohſ. 9, 6. Eſ. 33, 1. Matt. 26, 52. Par. Jahn. 14, 12.

11. Un es redſeju zittu ſwehru no ſemmes uskahpam, un tam bij diwi ragi ta Jehra (raggeem) lihdſi, un tas runnaja itt kâ tas puhkis. Par. Jahn. 11, 7.

12. Un tas darra wiſſu to warru ta pirma ſwehra winna preekſchâ, un darra ſa